

Bibliothèque numérique

medic@

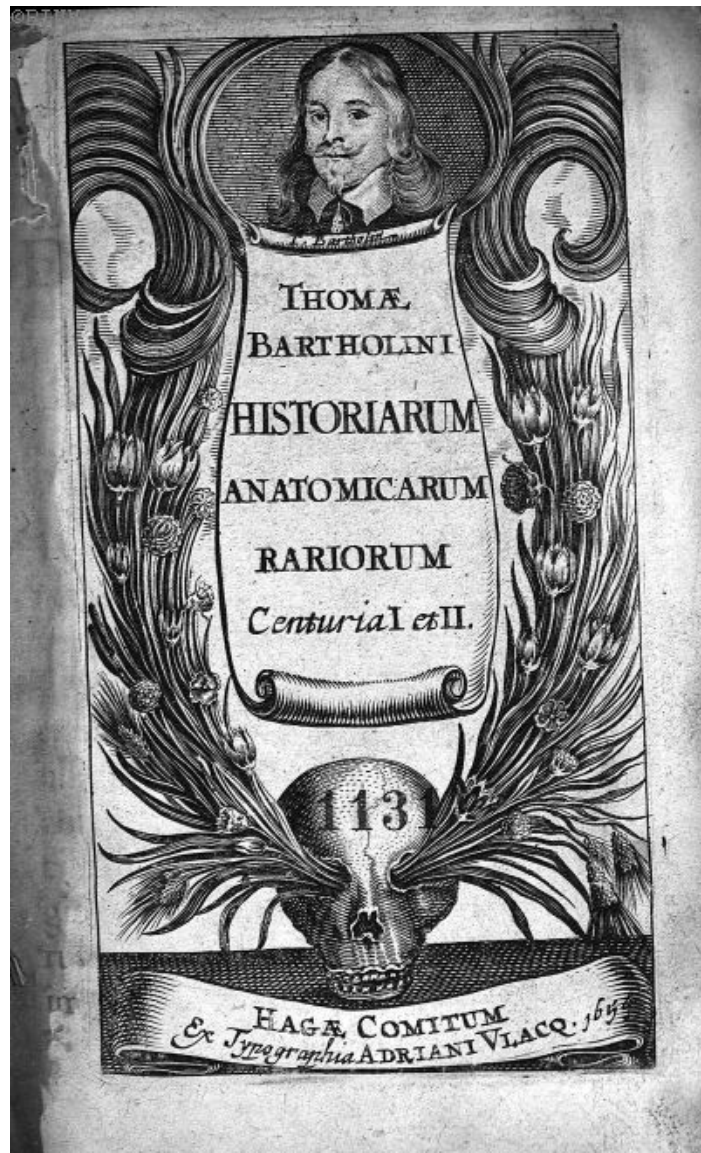
**Bartholin, Thomas. Historiarum
anatomicarum centuria I et II, III, IV**

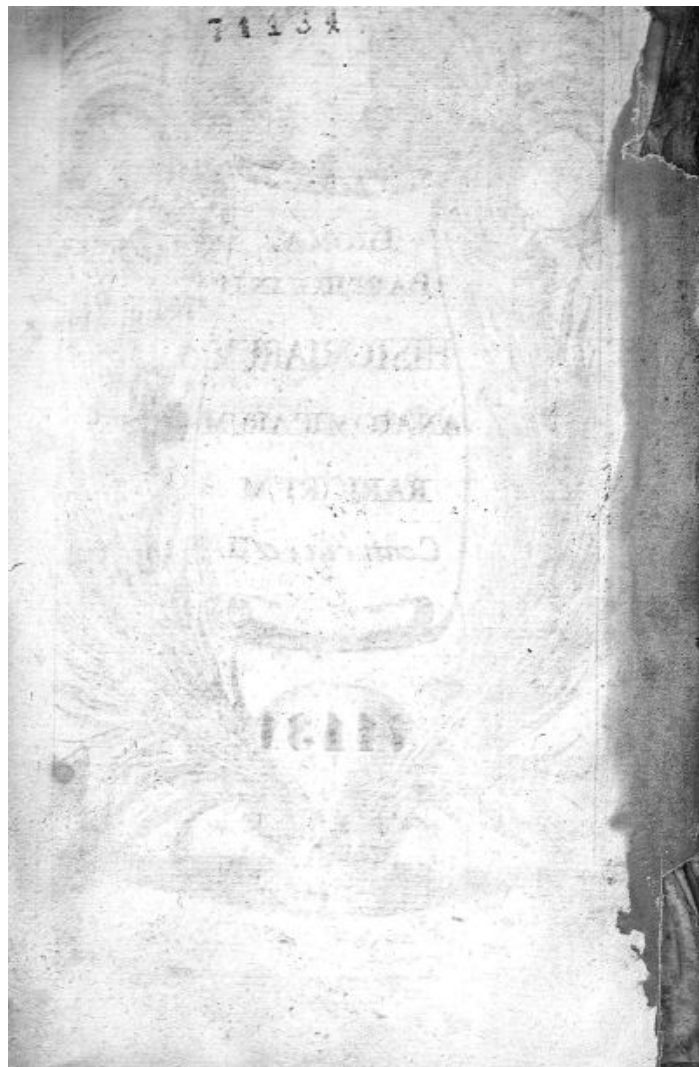
Hagae Comitum, typ. A. Vlacq, 1655-1657.

Cote : 71131

(c) Bibliothèque interuniversitaire de médecine (Paris)
Adresse permanente : <http://www.bium.univ-paris5.fr/hist/med/medica/cote?71131>

Augustissime Rex

DANIAE, NORWEGIAE, &c.

D^N. FRIDERICE III.

Pie, Felix, Invicte,

DOMINE CLEMENTISSIME.

Gratias Majestati Tuæ pro incolunitate patriæ & literarum nostrarum agere sicut necessarii officii & subiectissimæ devotionis, ita audaciæ foret insolentis. Enimverò neque ingentibus Tuis in exulantem ferè patriam meritis verba ulla invenio quæ ponderi suo sufficiant, & tantam Majestatem nullam facile oratio assequitur. Sed quia in Regio & avito solio voti magis subiectorum ratio & voluntatis versatur, quam impar excellæ Majestatis laudatio, ingrati famam aut indulgentiæ Tuæ

* 2   feve-

severitatem , dum gratias votis expleo, & subiectissima voluntate imperii Tui æternitatem veneror. Receperunt à Majestate Tua literæ nostræ fidem , & faustis bonorum omnium acclamationibus, Daniæ Tuæ procurasti quicquid ubique generosum vel gignit natura , vel efformat industria. Sciant præsentibus & sequuturi , ita demum inter mortales virtutem affluere , amari pietatem , torpentes Musas excitari , si in Palatia admittantur , & ex Principum moribus subditorum virtutes fluere. Consurgunt in Majestatis Tuæ venerationem Cathedræ nostræ , quibus Augustâ Tuâ præsentia non semel salutare sidus illuxisti. Vidit Augusta ora Anatomicum Academiæ Tuæ theatrum & obstupuit, teque præsentis naturæ exultantis sentit facilitatem. Æternam studiis nostris

stris auguramur felicitatem, quibus fa-
vet Majestas, & audentius Naturam
didicimus sollicitare, sui prodigam,
quia Reges amant. Divinos gratus fa-
vores excipio & exosculor, mecumq;
ordo literatus, etiam posterorum no-
mine, quibus utraque Respubl. Tuo,
Rex Magne, auspicio emendata tra-
detur & perfecta. Assurgimus venera-
bundi, & genua Tua in ceramus. Pedi-
bus Tuis Musas nostras innocentissi-
mas advolvimus, quarum utilitati in
perpetuum consuluisti, ut in futuri
currentisque seculi invidiam animos
de Tua Majestate securos erigamus.
Nos colimus, nos amamus, magna
nostri fiducia, majore tamen Tui, qui
ideò Rempublicam regis, ut hæc so-
lus merearis. Quidquid igitur dili-
gentior cura longo seculorum & na-
turæ silentio hætenus oblitteratum

*

3

nobis

nobis aperuit, quidquid infracto studio invenimus; ad aram Augusti Tui Nominis & Throni Regii æternitatem suspendimus. Sint quanquam pro magnitudine Majestatis Tuxæ minora omnia, dignum tamen erit Tui Numinis benignitati, perpetuo favore in Regio Tuo Lycæo nata & adulta clementer tueri, ne unquam perfidæ invidiæ succumbant. Tibi, Inclyte Rex, rarissimo Regum exemplo, & invidendo cœlorum pignori, quod nobis exorata diu Numina concediderunt, rariora Naturæ spectacula submissè offero, refero propria, quæ serena manu in Augusto Mûlæo & verè Regio non semel exhibere infra Majestatem non putasti. Quia majora non possum, reddo Tibi, Rex, tua, qui omnia mea cum Reipubl. salute Tibi Patri Patriæ, incolumitatis nostræ statore,

ri,

ri, semper debebo. Per Tuam Te Ma-
jestatem rogo, indulge clementer im-
modico fortasse voto, ut literarum
nostrarum & Naturæ honorem au-
ctori suo commendem. De cætero
indulgentiâ Regiâ & clementiâ inæ-
stimabili tanto utar modestius, quan-
to pleniorē quotidie experior.
Deus Te nobis præstet, Friderice
Auguste Principem, Te semper op-
tavimus, Friderice Auguste, Te Res-
publica requirebat, Tu verè Prin-
ceps. Sis felicior Augusto, sis melior
Trajano.

*Serus in Cœlum redeas, diuque
Letus intersis populo Danorum.*

Hafniæ Cal. Jan. Æræ Christianæ
cIo. Ioc. LIV.

Serenissimæ T. Majest.

Subjectissimus

THOMAS BARTHOLINUS.

* 4

Lectori

SI tantum apud mortales præcepta
possent, quantum exempla, operam
certè in hoc opere luderem. Caterum
arti nostræ evenit, quod hominum moribus.
Magis illi exemplis flectuntur præeuntium,
quam præceptis, & sapientiam vitæque in-
nocentiam ex sapientum exemplis metiun-
tur; hæc oculis obvia facile persuadent,
illa, nisi exemplis præcipientium jungan-
tur, precium sui amittunt antequam im-
pressa sint vestigia. Ars Medica præcepto-
rum diu laboravit multitudine, quibus im-
buti immersique difficilius ad verum elu-
ctantur. Exemplorum apud multos usus
exolevit, qui certissimam observationum
fidem lubricæ rationi & natis in cerebro
præceptis subjiciunt. Falluntur hi nisi fal-
lor ego, & vanâ artis specie, velut ægri
somnia, deluduntur. Ad experientiæ nor-
mam, fallere nesciæ, exigenda sunt præ-
cepta,

BLUM
cepta, ut vel immota firmentur, si naturæ
consentiant, vel corrigantur, si solam pro se
habeant auctoritatem. Fuere non pauci
qui rem istam equiore lance expenderunt,
& in exemplis occupati magna nominis ce-
lebritate majoreque literariæ Reipubl. com-
modo posteris profuere. Plura tamen re-
stant, quæ scire expedit & videre, ante-
quam perfecta Medicæ artis & fida oculis
scientia exstruatur. Plerique enim in con-
jecturis & majorum dictatis, velut veterno
sepulti, placidè acquieverunt. Ego verò,
ut coeptam olim publicum juvandi volunta-
tem in exemplis quoque exercerem, inter
mille occupationes publicas, quæ me oppri-
munt, & luctum domesticum quo undiqua-
que affligor tam diuturna charissimæ con-
jugis ægritudine, quam tristi recordatione
fratris desideratissimi Jacobi Bartholi-
ni, Professoris Sorani designati, quem ve-
rum candoris, pietatis & diligentia exem-
plar

plar invidiā nuper fata nobis & publico
eripuerunt, denique valetudine prorsus pro-
strata, ne ullo aut hujus injuriæ, aut illo-
rum acerbitatis, aut istorum multitudinis
sensu tangerer, Anatomicas historias celer-
rimo calamo, clarissimorum Virorum sua-
su, & urgentis Bibliopole rogatu, tanto
libentius in chartam conjeci, quod hæcenus
in patria tot Viris in chæta utilissimam hæc
artis nostræ rationem viderim neglectam.
Simplici & incompta dictione res sum per-
sequutus, ut visæ sunt & actæ, sine pom-
pa aut fusiore epicrifi, quam, necessariam
licet, temporis operæque parcus doctiorum
industriæ reliqui. Sunt hic ex infima plebe
complures à splendida purpura remoti, sed
ab illustri causa perpetuitatem merentur.
In plerisque fidem meam obstringam, ocu-
los manusque oppignerabo, paucissima ad
auctores suos relegabo, qui de dubiis ro-
gentur. Nomina multorum sine invidia
aut

BIUM
aut contemptu, quorum causas procul ha-
beo, nonnunquam silentio involuta legun-
tur, quod se nominari æquo animo non om-
nes patiantur. In reliquis ita me gessi,
ex Hippocratis jurejurando, ut quæ inter
curandum, aut medicinam minimè fa-
ciens, in communi hominum vita, vel vi-
di, vel audiui, quæ in vulgus efferi non
decebat, ea arcana esse ratus, siluerim.
Hanc instituti constantiam quisquis æsti-
maverit, quisquis candidè laudaverit, ad
reliquas Centurias edendas animum est ad-
diturus, si Deus valetudinem, si negocia
ocium per vices indulserint. Interea, mi
Lector, vale, summumque inter homines,
quibus nuda virtus placet, certamen puta,
ne quid diu lateat, seculis profuturum.
Hafniæ XXVIII. Decemb. anni jam
exeuntis MD. LIII.

Cata

Catalogus Operum THOMÆ BARTHOLINI

hactenus editorum.

1. *Anatomia Parentis Novis observationibus & figuris locupletata.* Lugd. Bat, 1641. apud Fr. Hackium in 8. Hanc Germanico idiomate edidit D. Simon Pauli, Hafniae in 8. 1648.
2. *Anatomia secundum locupletata.* Lugd. Bat. 1645. apud Fr. Hackium in 8. Gallicam D. Abrahamus Præteus, 1646. Parisiis divulgavit, in 4.
3. *Anatomia tertium ad sanguinis Circulationem Reformata cum novis Iconibus.* Lugd. Bat. 1651. apud Fr. Hack, in 8. In Belgicam linguam transtulit Thomas Staffart, ediditque Leida 1653. in 8.
4. *Anatomica Aneurismatis dissecti Historia, Panormi* apud Alph. de Isola. 1644. in 8.
5. *De Unicorn Observationes Novæ.* Patavii apud Iul. Crivellarium 1645. in 8.
6. *De Monstris in Natura & Medicina.* Basilea apud G. Decker, 1645. in 4.
7. *De Angina Puerorum Epidemica Exercitationes.* Lutetia apud Ol. de Varennes, 1646. in 8.
8. *De Latere Christi aperto Dissertatio.* Lugd. Bat. apud Io. Maire, 1646. in 8.
9. *Antiquitatum veteris Puerperii Synopsis.* Hafnia apud M. Martzau. 1646. in 8.
10. *De Luce Animalium Libri 3.* Lugd. Bat. apud Fr. Hackium, 1647. in 8.

II. De

11. *De Armillis veterum Schedion.* Hafnia apud M. Martzan, 1647. in 8.
12. *Anatomica Vindicia contra C. Hofmannum.* Hafnia apud eundem 1648. in 4.
13. *De variis Reipub. Christiana morbis.* Hafn. apud eundem, 1649. in 4.
14. *Cygni Anatome ejusque Cantus.* Hafnia apud G. Lamprecht. 1650. in 4.
15. *Collegium Anatomicum Disp. 18. adornatum.* Hafnia, 1651. in 4.
16. *De Cruce Christi Hypomemata 4.* Hafn. apud M. Martzan. 1651. in 8.
17. *De Lacteis Thoracis in Homine brutisque observatis Historia Anatomica.* Hafn. apud M. Martzan. 1652. in 4. Londini apud Oet. Pulleyn, 1652. in 12.
18. *De Lacteis Thoracis Dubia Anatomica.* Hafn. apud eundem, 1653. in 4.
19. *Vasa Lymphatica nuper in animalibus inventa.* Hafn. apud P. Hakum, 1653. in 4.
20. *Paralytici N. T. Medico & Philologico Commentario illustrati.* Hafn. apud M. Martzan. 1653. in 4.
21. *Historiarum Anatomicarum Rariorum Centuria Prima & Secunda.* Hafn. apud P. Haubolt, 1654. in 8.
22. *Epistole & Epigrammata variis in locis edita.*

Plura sequentur.

VIRO

VIRO IMCOMPARABILI

THOMÆ BARTHOLINO

Med. Doctori & P. P. novum
opus edenti.

EXcutiat Natura sinum : qua denique restant
 Barthline auspiciis non patefacta tuis ?
 Omne patet cœlum , series patet abdita rerum
 Omnis , & arcanis symbola clausa notis.
 Te duce nil terris fas est mortale recludi ,
 Nil pigro abstrusum delituisse situ ;
 Te duce , quicquid obit , quicquid lethale per orbem
 Pullulat , ad vitæ semina prima redit ;
 Te Medicina ducem , sibi te facundia poscit ,
 Illa sibi totum flagitat , ista sibi :
 Ingenio , rerum per amœna , per aspera ferris ,
 Materisq; arti non placet una tue ,
 Sive Machaoniae lassarunt vulnera vires ,
 Seu tenerum blando concinis ore melos ,
 Seu pubescentium decus & nova gloria campi ,
 A te Flora suas quarit & auget opes ,
 Seu relegens patria passim miracula terre ,
 Condis inexhaustæ nobile mentis opus ,
 Ille tuus , quicquid natura recluserit , aut ars ,
 Eruit , ingenio suppeditante , labor.
 Qua gradimur , monumenta , tui , fructumque laboris
 Aspiciamus ; quicquid discimus omne tuum est.
 Sic Boreâ poteris , gelidâque habitare sub Arcto ,
 Quaque patet mundum demeruisse tibi :

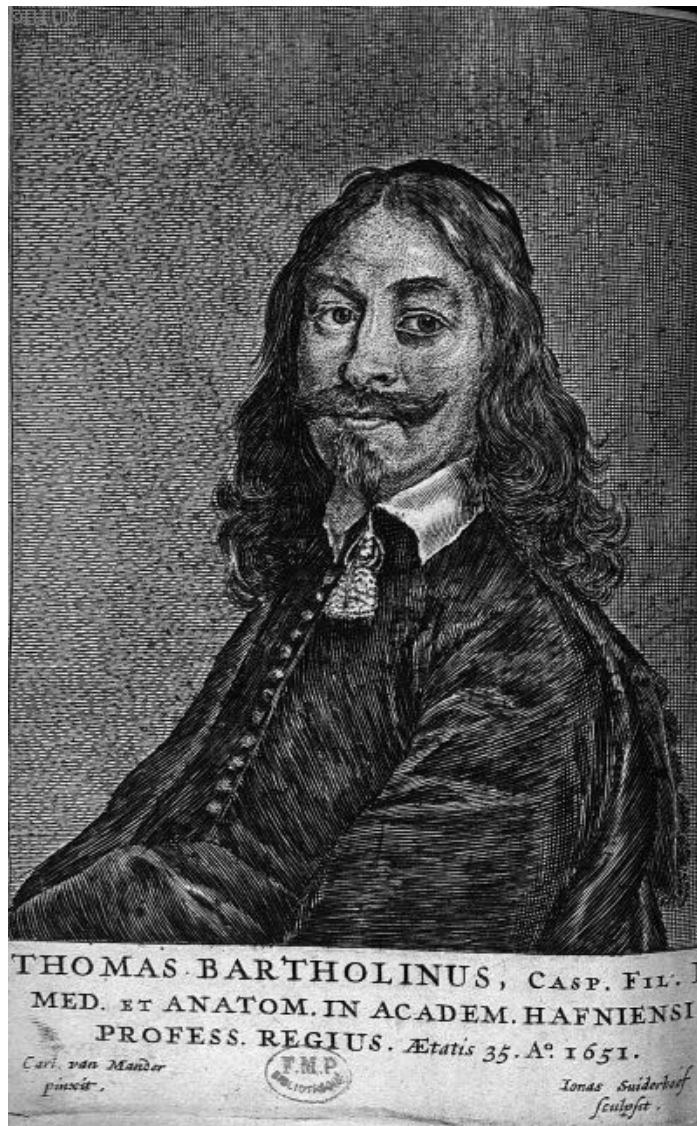
Iamque

Iamque adeo nullos nescit tua fama recessus,
 Magna licet, meritis sic quoque fama minor.
 Illa per immensum vastis ambagibus orbem
 Cum socio pridem sole peregit iter.
 Utque alibi levis ire comes sublimibus ausis,
 Et raro magnis parcere Livor amet,
 Te plausus, te deliciae, te vota bonorum,
 Te favor & patriæ publicus ambit amor.
 Salve, magne decor mundi, ter amabile fidus,
 Et nostro exortum grande sub axe jubar:
 Per te prisca fides, per te felicia surgunt
 Secula, & auspiciis invaluere tuis;
 Musa tenet Sceptrum, terris Astræa revisit,
 Priscum Barbaries nihil nisi nomen habet.
 Osculaque alternis Themis & Clementia libant,
 Et graditur socia cum Pietate Fides:
 Hæc scriptis calamoque probas, hæc exprimis ore,
 Visque tuis similes moribus esse libros.
 Di tantum servate decus! domus inclyta crescat,
 Et gemat hoc raptum non nisi sera caput:
 Qui nondum pictis prima lanugine malis
 Pene puer scripsit quæ stupere senes;
 Qui juvenis, qui Vir, cunctas percensuit artes,
 Nescio quid faciet (sit tamen oro) Senex.

V. B E R I N G.
 Reg. Historicus.

T H O-

THOMÆ BARTHOLINI
HISTORiarUM
ANATOMICARUM RARIORUM

CENTVRIA PRIMA.

HISTORIA I.

Vagitus Uterinus.

Peris hujus exordium vagitus erit, qui nativitatem omnium statim excipit & antevertit sæpe. Quotquot sumus nuper nati initia vitæ deflemus, & contracto vultu tristitia futuri temporis fata præfagimus. At præcedere nascendi horam, vagitumque edi in utero inter rara Naturæ numeratur. Exempla peregrina afferam, pariter & domestica. Duo habet *Andreas Libavius* part. 2. sing. de Argentinense & Rotenburgense. De illa ita ad eum perscripsit *D. Leonardus Doldius*: Cum Argentinæ nuper apud fratrem agerem, certò relatum est, uxorem sartoris in vicinia illius fœtum utero adhuc gestantem hunc ipsum vagien-

A

vagientem cum aliis audivisse, non procul absente partus tempore. De Rotenburgeusi ad Jubarim idem superaddit : In nostro oppido Anno 1596. 12. Nov. qui fuit ante partum quadragesimus secundus, parentes fœtus feminei vagitum vicies perceperunt, & sequenti quoque die bis, mortua in partu mater, filiã adhuc superflite. *Livius* Princeps Romanæ historiæ conditor, infantem in utero matris Jo. triumphale narrat clamasse. *Mart. VVeinrichius* c. 26. de Monstr. auctor est in urbe Bresla infantem triduo antequam ederetur in lucem, nullo ad exitum parato aditu, flexe auditum esse. Refert *Causinus* L. 3. Hierogl. §. 2. ex dieb. Canic. coll. 4. de infante nato in Rascato duobus cornibus monstroso, ploratum 14. diebus auditum antequam nasceretur. In Misnia & Rotwilæ ad Nicrum idem accidisse Anno 1546. ante bellum Germanicum, quod inter Carolum Quintum & Principes Imperii exarsit, prodidit *Iobus Fincelius*. Numerum vagientium sua observatione auxit diligentissimus *Semertus* L. 4. Prax. p. 2. S. 2. c. 8. fuisse nempe Calendis Mart. Anno 1632. in oppido Wittebergenfi feminam, tum ultra undecimum mensem gravidam, quæ ipsa, ut & maritus ejus, infantem aliquoties ante partum plorantem audiverint. Et superiori anno in suburbio feminam filium peperisse, qui triduo ante partum ploraverit, & annum tantum vixerit. In uxore D. Monzi, & D. Salmuthi, & D. Groenevolti

nervolti familia notat *A. Deusingius* de fœt. gen. p. 3. S. I. §. 49. Ipse aliorum vagituum ero testis, mecumque multiscius *Salmasius*, qui eorundem meminit in Resp. ad *Beverovicium* de Calculo p. 198. Versabar tum in Belgio 1640. quum prope *Vesaliam* de femina quadam ferebatur, quæ tum per triennium integrum uterum gestarat, cujus fœtus à multis fide dignis vagire dicebatur. Alia Nobilis femina *Leydæ* narrare solebat, uxorem fratris sui cum instaret tempus ejus partitudinis, dum esset in lecto marito accubans, accidisse vagitum infantis in utero adhuc conditi, ohstupefactamque excitasse virum dormientem, qui & ipse capite intra lectualia posito eum audierit, mulierem verò perterritam paucos post dies enixam esse. Hæc alii Soles subministrarunt. Urbs nostra sicut laudatis civitatibus nulla recedit, ita nec insolentis hoc naturæ prodigium ignoravit. Taceo priora tempora quæ memoriæ nostræ se subdixerunt, & *Christiani 2. Regis Danorum* vagitum, quem utero materno clausus ediderat, ut testantur *Annales nostri*. Constans fama est, idem aliis contigisse, adhuc superstibus.

Notum cunctis inquilinis & communi ore precrebuit, ineuntem annum 1648. simili augurio initiatum. Uterum jam ab octo mensibus gestaverat uxor naturæ prope templum *Holmianum* bono corporis habitu prædita, nec annosa. Supervenit autem ultimo gestationis termino,

quod nec ipsa speraverat, nec alii. Secura de partus felicitate mulier, dum festa solennia expectat, pridie Natalium Servatoris, & Calendarum anni sequentis, & Epiphaniarum, totidem vicibus foetum secretis suis conclusum tanto sono clamare audivit, ut à vicinis exaudiretur: Ad infuetum vagitus exemplum concurrunt catervatim & vicini noti & ignoti alii rei novitate exciti. Sive ad congerendam multitudinem & domus vilioris precium, hæc astu confinxerit, vulgus enim, ut *Tacitus* loquitur, superstitiosum plus plerunque fingit, quam invenit, quod omnia mira credat quæ tuguriis minus sint frequentata: sive veræ naturæ fuerit ostentum, ad omnes sanè rei auditæ pervenit admiratio. Mulieris interim custodiam accuratam imperat sapientissimus Magistratus, ut de vagientis nativitate certius deinde constaret. Fama interea mendax quæ cundo crescit, varia parturientis fata divinat, judiciisque præmaturis naturæ tempus antevētit. Aliis monstrum enixam horrendum biceps, aliis utraque manu ferulas monstrantem fingentibus. Ita sapere sibi quisque videbatur antequam esset necesse, idque à natura exigere, quasi in consilium vocati, quod nunquam intenderat. Monstrorum numero abundamus, nec portenta voto sollicitanda, quæ in foro quotidie oculis obversantur. Natura sapiens invidit immaturis divinationibus parem votorum successum, ut se & potentiorē votis nostris

stris ostenderet, & minus quam mortales mon-
 strosam. Inter varias igitur expectantium sollici-
 tudines tandem maturo partu prægnans sana fe-
 mellam sine vehementi dolore enixa est; sanam
 benèq; conformatam adhuc cum matre supersti-
 tem. Atq; ita falsa monstri expectatio expiravit.
 De fide historiæ nemo ambigat. Ego, qui rumori
 parum credere soleo, pro certo affirmare possum,
 talia narrasse Matrem; sed an vel illa finxerit quæ
 nunquam audivit, vel somniaverit quæ vigilans
 voluit, cogor ignorare, quia hic quæstus illi fuit
 multo uberrimus. Sententiam super hac re ab a-
 micis rogatus, non dubitavi pro Natura pugnare.
 Aversatus enim semper sum miracula, ubi ratio
 naturam inducit & experientia. Vagitus vel verus
 est vel vagitui similis. Vagitum æmulari potest
 quivis vel sonus vel flatus in utero prægnantis
 concitatus, qualem passim Autores nostri de-
 scribunt. De Uteri inflatione nihil dubium. In
 ipsis autem gravidis hunc sonitum audiri, eadem
 suadet ratio, majorq; ob clausum uterum necessi-
 tas. Exempla quoque acclamant. *Dresserus* p. 646.
Chron. Sax. C. Gemma 7. *Cosm.* annotavit, Anno
 1555. in Thuringia duobus diebus in partu labo-
 rantem mulierem, 26. Junii hora tertia matutina
 puellam peperisse, moxq; edito partu flammam ex
 utero egressam magno sonitu instar bombardæ
 maximi scetoris. His addantur similia ex nostro
 Lib. 1. *De Luc. Anim. C.* 18. De Margaretha

uxore Georgii Wolzer refert *Matthias Cornax* En-
chir. Conf. cum partus tempus adesset, in ipso
pariendi conatu fragorem quendam in ea incre-
puisse sonorum, à quo vivacitas infantis amplius
deprehendi non potuit. Credamus autem verum
fuisse vagitum. Hujus causas dabimus naturales,
Instrumenta nempe & aërem. Soni instrumenta
in embryonibus tam sunt perfecta, præsertim
partui vicinis, ut omnes statim ac nati sunt, va-
gitum edant. Aer verò tantillus vel per venas
subministratur, vel transpiratione inducitur, vel
in sanguine concitatur spumoso, vel per uterum
inverso prope partum foetu ingreditur. Patulum
quippe est os embryonis, & ore alimentum in
utero trahit, quod *Hippocrati* olim visum, nuper
ab *Harvejo* fusius probatum de *Gen. Anim. Exerc.*
57. & à nobis de *Lact. Thorac.* 10. Incitantur ad
vagitum ob doloris quemcunque sensum, sive u-
teri angusti, sive dentium prurientium, sive ex-
tinctæ matris. Ita ægrè ferebat *Wittebergensis* il-
le foetus undecimi mensis inducias. Altera *Vesali-*
ensis impatientior trium annorum moræ erat.
Monstrum Ystadiense cum dentibus natum, do-
lore in utero ad vagitum fuit compulsum. De va-
gitu pueri extinctæ matre recitat historiam *Io.*
Matthaus, Quæst. Med. 5. *Weissenburgi* uxor *Si-*
monis Kreuter in nonum mensem gravida, su-
pervenientibus pariendi doloribus exspiravit:
cumque adstantes putarent, foetum quoque ex-
spirasse

spirasse in utero, mortuam matrem more solito in terram posuerunt. At verò post aliquot horas vagitum audiunt. Accurrentes matrem quidem mortuam, filiolum verò optimè valentem ad pedes matris devolutam reperiunt. In nostra femina, fœtus robur & magnitudo, alimentique largioris & liberioris spiritus desiderium, loci angustia, & ad exitum speratum denegata primo conatu auxilia, brumæque humidioris injuriæ, mater gravidationis suæ negligentior custos, & expedita conformatricis promptitudo, vagitum extorsere, quemadmodum his aliisque de causis in ovo, solidâ testâ munito, pullum pipire scimus. Unde frustra sunt superstitiosi quidam, qui ex vagitu hoc, quem naturalem diximus, Reipublicæ malè ominantur. Non vagitus, sed pessimi mortalium mores, & divorum contemptus Reipublicæ evertunt. Vagientes & sibi & matri & Reipublicæ subinde felicia portendunt. Sibi, quia robur indicat & perfectas ad partum accelerandum partes, doloresque judicandos. Matrem bonæ spei esse plenam jubet vagitus, vivere fœtum & ad promovendum partum sic satis esse validum. Reipublicæ & Principi fausta est acclamatio. Sic ille vagiens apud *Livium Jo.* triumphale cecinisse fertur. Quod si sinistro augurio auditi nonnunquam sint vagitus, casu potius adscribendum quam consilio Naturæ. Emendentur in melius mores, me sponsore, nulli vagitus nocebunt.

HISTORIA II.

Anatomæ Hydropicæ.

Mulieris Hydropicæ in vico S. Petri habitantis abdomen in tantum excrevit, ut ulnæ nostratis cum quadrante altitudinem æquarit, maxime ad sinistrum latus vergente tumore. Ex aperto post mortem abdomine sanguineum serum fœtens mediam Tonnam implevit, quam cadaveri subjeceramus, quo exhausto detumuit. Omentum & peritonæum putridum frustillatim excerebantur. Intestina omnia ad dextrum hypochondrium erant detrusa, ut initio intestinis caruisse apparuerit, sinistrum verò aqua ubertim repletum. Hepar à nativa bonitate nihil defecit, at lien minor. Chirurgus Paracenthesin instituerat, sed abdominis musculos non pertransit vulnus, ut fecantibus nobis visum. Sectioni mecum adfuit D. *Henricus Fuires*, Consobrinus fraternis mihi nominibus amandus.

HISTORIA III.

Bubonocèle Lethalis.

Femina 40. annorum in vico Laurentii Biörnii curæ meæ olim subjecta, ex onerosa situla aquâ plenæ gestatione, de dolore inguinum conquesta

questa est. Huic successit Bubonocele sinistri lateris, quæ brevi post ruptâ tunicâ prorupit, ex qua profluxerunt omnia alimenta assumta & lumbrici: Vulnere eo solidato, remansit Bubonocele, sed cum dolore ventris diu perseverante flatibusque continuis aggravato. Urgebant maximè illi quando decumbebat, redeuntibus nempe ad interiora intestinis. Existimavit animalculis impleri ventrem huc illuc liberè divagantibus. Ego verò tactu percepi flatibus ex obstructione aliquot dierum deberi hoc tormentum, cui matutinis quoque horis vomitus succedit. Injecto clystere, sublata obstructione, sedatisque doloribus, recurrebat tamen per vices solitas tumor sensibilis cum murmure, quumque in abdomen se recondit, murmure præsentè, valdè torquebatur; à cruciatibus verò libera erat, quando ad exteriora magna sui mole relabebatur. Antequam reponi intestina commodè possent, futurisq; malis provideri, auctor fui ut discussis flatibus intestina distendentibus, expurgarentur fæces, putredinis fomes. Lumbricos enecandos & educendos remediis huic pesti dicatis tam interioribus, quam exterioribus. Caterum nimia in absentem martium pietate, qui aulæ negotiis impeditus aberat, omnia in adventum ejus differre constituit, quo post octiduum reverso, eadem vespera ad plures, doloris vehementiâ, misera abiit.

HISTORIA IV.

Ovum peperit Mulier.

Partus Humanus sæpius ab ordinaria Natura lege recedit, monstraque substituit. Nota res omnibus. Sed ovum ex utero loco fœtus humani excludi, hæctenus inauditum. Hujus tamen mirandi partus exemplum 1638. Norwegia nostra suppeditat. Anna quædam Amundi filia, uxor Gudbrandi Erlandsonii, quæ sæpius ante humanos fœtus feliciter enixa fuerat, gravida iterum maximis doloribus bina ova peperit gallinaceis simillima. Fractum ex illis unum. Alterum verò ad summum Virum D. *Olaum VVormium*, decus Academia, transmissum, in cujus Musæo cunctis exhibetur visendum. Tam simile gallinaceo, quam ovum ovo, nisi quod non ita candidum sit propter temporis diuturnitatem, & contrectantium manus. Non ignoro fidem huic partui denegaturos plurimos, qui vel non viderunt ovum, vel obstetricias manus parturienti Annæ non commodarunt. In rei igitur veritatem testes advocamus fide dignos & religiosos, qui signatis literis testantur, quod breviter nos retulimus. Ut conspectior sit fides nostra, operæ pretium duxi autographum illorum, linguâ vernaculâ apud laudatum *VVormium* asservatum, hic transcribere:

Nos

Nos infra scripti Ericus Westergard, Rotalph Rakestad, & Thor Venes, coadjutores Pastoris in Parochia Næfs, notum facimus omnibus, quod Anno 1639. 20. die May ex mandato Domini Præpositi in Romerige Dn. Pauli Tranij Pastoris in Niæfs, investigatum iverimus partum monstrosum in Sundby, quem peperit honesta femina Anna Amundi filia, uxor Gudbrandi Erlandsonij, quæ hæctenus mater fuit XI. liberorum, inter quos ultimus editus est Anno 1638. 4. Martij. Hæc verò Mater ægrotare cœpit Anno 1639. 17. maximisque cum cogeretur ventris doloribus, ad se vicinas vocavit, consilii capiendi causa, sed eodem die circa vesperam, iisdem præsentibus ovum peperit gallinaceo prorsus simile. Quod cum fregissent femina præsentibus Anna Grim, Elin Rudstad, Gyro Rustad, Catharina Sundby, vitello & albumine communi ovo prorsus respondere animadverterunt. Hinc 18. April. circa meridiem adstantibus iisdem secundum peperit ovum, figurâ nihil prorsus à priori differens. Retulit verò mater, feminaque præsentibus id confirmarunt, dolores hujus partus graviores fuisse omnibus quos in aliis perpessa erat puerperis, qui etiam lecto eam detinebant, pari temporis tractu. Hanc fuisse tam matris quam adstantium confessionem, in præsentia Dn. Præpositi sigillis nostris testamur, in Parochia Næfs, anno & die ut supra.

(L.S.)

(L.S.)

(L.S.)

Ovum

Ovum hoc pro Magico habet Magnus *Vormius*, quippe astu Dæmonis multa aliena in corpore humano & inducuntur & formantur. Primò autem dubium mihi est, an ex utero prodierit, vel alvo, quod forsan non ita accuratè discernere poterunt nec puerpera ipsa inter tot dolores, nec adstantes feminæ. Dubitandi ratio hæc est, quod ex alvo nonnunquam ova visa prodire. Refert enim *Salmuth*. Cent. 2. Obs. 7. per clysterem ex femina quadam Lipsiensi rejectam massam quandam, instar ovi gallinæ, sed crustæ admodum mollis, in qua aperta vermis biceps, oculis micantibus linguam vibrans. Ex falsa forsan imprægnatione conatu vehementi ovum in intestinis genitum per alvum exclusit. Quod si revera ex utero provenerit, notum conceptum humanum ovo esse simile si crustam excipias, quod psalteria illa apud *Hippocratum* docuit, & eruditè ab *Harvejo* Lib. de Generatione animalium probatum. Potuit autem irritus esse hic conceptus, propter easdem causas, quas in aliis conceptibus afferunt Medici. Medusæum caput, seu monstrum ex humano capite undique capillorum loco, & barbæ anguibus horrente, in ovo gallinæ inventum recenset *Paræus*. Cujus generationis duplicem imaginatur sibi rationem *Cl. Licetus* lib. 2. de Monstr. c. 87. sive quod homo ad eam dementiam pervenerit, qui gallinæ Venere abusus fuerit; sive quod gallina alicubi terræ nuper impactum virile semen devo-

devoraverit, menstruum sanguinem, ac serpentis ova comederit, gallove rabido succubuerit.

HISTORIA V.

Anatome solennis 1649.

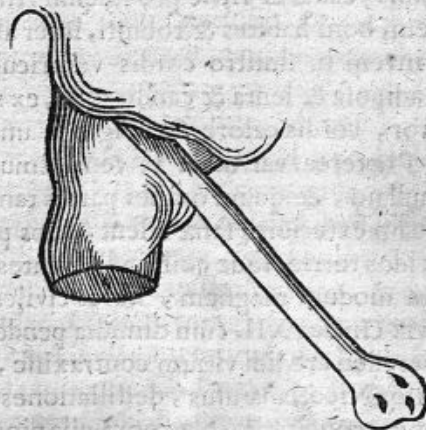
Quum Mense Martio in Theatro nostro Academico presentibus Augusto Danorum Rege *Friderico III.* Domino nostro Clementissimo (cui ex animo precamur, ut sic ullum Dii ament, quemadmodum ille nos) Regni Proceribus, & spectatoribus omnium ordinum honoratissimis, cadaver virile pro solenni Anatome dissecaem, boni habitus & robusti, inter alia singularia inveni in sinistro cordis ventriculo tria frustula adiposa & lenta & candicantia, ex nimio, ut arbitror, cordis calore & sanguine unctuofo efficta: Præterea valvulam in vena Emulgente dextra nullam, & quum omnes partes tam interiores quam exteriores sanæ essent, solos pulmones flaccidos torridosque costis adhærentes. Hepar supra modum magnum, libras civiles tres, lienem vix Uncias XII. cum dimidia pendentem. Pulmones ideo credidi vitium contraxisse, quod frequentior Nicotianæ usus, destillationes ex capite ad hos concitarit. Nec noxa ulla nigrorisve ullum vestigium in cerebro apparuit, quanquam nimia Tabaci suctione hic homo apud plurimos innotuerit.

H I-

HISTORIA VI.

Anomalous tumor oblongus in inguine puellæ.

O Berrabat hic ad stipem colligendam puella, nata Neoburgi Fionum, à me diligenter examinata. Habet hæc jam à septem annis tumorem anomalum cum apendice oblonga instar colli anserini fibrosâ, femini dextro adnatum. Caput ipsum tumoris, simile puerili capiti, insensibile, ex carne informi, cum cute rubicunda, collum

verò femini annexum, sensu exquisito præditum, velut nervosum. Tribus abhinc annis abscissum fuerat,

fuerat, capite informi & collo ad pubem usque penitus ablato, vulnusque solidatum; sed post paulò specie verrucæ iterum protuberavit, ut jam ad mali granati magnitudinem caput excreverit. Redditura lotium ad dextrum latus tumorem remouet obsequentem, quia à sinistris pudendum. Caput incisuras quasdam ostendit, oculos, & nasum exprimentes, ut multis primâ fronte impo- fuerit infantem ea corporis parte sibi adnatum, quo etiam titulo stipem emendicavit. Foramen in capite ori æmulum, pervium visitur, unde humor stillat, quo obturato, quod vitio corporis ægri subinde evenire narravit, morbis infestatur. Subsidet idem & extenuatur cœlo pluvio aut nebuloso, dolorque urget collum, quod versus inguina intumescit. Tumoris ista rudior icon.

HISTORIA VII.

*Mercurius ex mamma cancrosa**stillans.*

Ocultus cancer dextram mamillam honestissimæ Matronæ Helsingorensis invaserat. Biennio exacto in manifestum tumorem attol- batur. Consultus Medicus Eruditissimus laminam plumbeam imponi continuoque gestari suavit, al- ternis diebus Mercurio leviter oblinitam, sequu- tus

us exemplum *Galen*, *Guidonis*, *Paræi*, aliorumque. Assistentium verò culpa evenit, ut laminæ nimio *Mercurio* oblitæ plus damni quam commodi ægræ attulerint. Crevit interea cancer, & ad suppurationem pervenit, unde usus laminæ improbat. Rupto ex se tumore cessarunt nonnihil cruciatus, sed vehementiores mox redierunt & pungitivi in omnem dimensionem aucto cancro. Admirationem meretur, quod ex *Carcinomate* *Mercurius* sensim & satis magna copia exstillarit per laminam olim imbibitus, qui vicinas partes suo splendore inumbravit, imò ex scapulis integra cute exfudarit. Auream ego laminam imponi jussi, quam *Mercurius* sequi solet, & ulcers auream turundam.

HISTORIA VIII.

Monstrum Ystadiense.

Honestæ Matrona *Maria Jacobi*, uxor *Jani Jacobi Ystadi* Scanorum enixa est 3. Dec. 1649. puellam monstrosa facie. Corona caput cingebat carnea, sanguine plena in cirrhos intorta, in summo capite clausa mitræ instar. Ex sinistra gena propendebat congeries flavorum pilorû. Aures latæ, sed triangulares. In occipite alia corona eminebat huc illuc moveri apta. Frons nulla. Oculi nuces juglandes æquabant, ut à ciliis tegi nequiverint.

In-

Incurvus nasus & ad latus alterum intortus. Os rotundum semperq; hians, duobus dentibus molaribus ornatum. Vagitu horrendo grandiolem mentiebatur ætatem. Cætera optimè conformata. Testabantur præterea domestici, ante partum vagitum ter edidisse, modò submisso, modò elato sono. Postridie nativitatē exspiravit. De horum fide *M. Andreas Nicolai Ystadiensis Pastor,* & *Dn. Iacobus Iani,* conceptis verbis testantur.

HISTORIA IX.

Caprimulgus.

TRes infantes Pastoris Fionensis Lyckisholmi, quod nobile est prædium Perillustris Cancellarii Regii Dn. *Christiani Thomæ Schsted,* Equitis Aurati & Senatoris Daniæ Amplissimi, Mecænatis nostri, in cubiculo consueto dormientes, insueto ploratu & inquiete non ita pridem turbantur, quod se mulgeri à quodam sentirent: Puerorum suspicionem firmarunt papillæ diligentius à Parentibus tractatæ, quæ lactantis feminæ in morem eminebant. Ad averruncandum fascino hoc, alexipharmacis amarisque aliis illitæ fuere papillæ. Hinc umbilicus illorum tam vehementi suctione atterebatur, ut non tantum manifestè promineret, sed & oris sugentis magnitudinem impresso velut vestigio monstraret. Extra cubi-

B

cubi-

cubiculum hoc delati infantes ab omni amplius
 suctione immunes requiescebant, præsertim ulnis
 gestati. Ferunt conclave illud infestum exciso
 sambuco exstructum esse, quod pro omine infeli-
 ci vulgus nostrum interpretatur. Nostrates hujus-
 modi suctores *Wetter* vocant, quibus naevos sub-
 inde in scorbuticis erumpentes adscribunt. Ferè
 his similes sunt striges veterum, de quibus *Ovidius*
 l. 6. Fast:

Nocte volant, puerosque petunt nutricis egentes,

Et vitiant cunis corpora raptâ suis.

Carpere dicuntur lactantia viscera rostris,

Et plenum poto sanguine guttur habent.

Est illis Strigibus nomen: Sed nominis hujus

Causa, quod horrenda stridere nocte solent.

Et Caprimulgus, qui *Bellonio* l. 1. Obs. c. 10. cu-
 culi in Creta est magnitudinis, capris infestus, ut
 ex uberibus lac nocte exsugat. Unde ad spectra
 translata voces. Coptis *Βερελια*, h. e. Mater pue-
 rorum, Caprimulgus appellatur, qui insidiatur
 pueris dormientibus, teste *Kirchero* part. 3. Lex.
 Copt. Hebræis *Lilith*, quod apud *Esaiam* c. 34.
 14. *Pagninus* strigem reddit, *Danica* versio *Wätte*,
 melius quam *Hieronymus*, qui *Lamiam* voluit, planè
 diversi à nocturnis insidiatoribus generis. *Rabbi-
 nis* Lar familiaris, & spectra nocturna. *Judice* l.
Laur. Anania l. de Dæmon. dæmon est femina
 quæ infantibus insidiatur. Occurrunt illi hodie
 Ebræi his verbis in pariete scriptis, *Adam, Chava,*
Chutz,

*Chutz, Lilith. h. e. procul hinc esto Lilith. Mulierculæ superstitiolæ nostrates statim antequam infantem nuper natum in cunis reponant, huic Caprimulgo occurrunt allio, sale, pane & chalybe, vel instrumento incisorio ex chalybe, sive in cunis posito sive supra ostium. Certè de allio prodidit Q. Ser. Sammonicus, ad striges conducere. Sed de infantum fascinis, nos datâ industriâ egimus in *Antiquitatibus Natalitiis*.*

HISTORIA X.

Glis à puerpera editus.

Femina quædam primaria ante annos non ita multos Helsingoræ, de tempore partus certa, ad puerperium omnia componit, conducta obstetrice, instructis cunis, adornatis crepundiis, fasciis ligatis, votis Genitæ Manæ nuncupatis. Sed tumidus venter ultimo mense subsidere visus, quem tamen, ne famam de se sparsam imminueret, fæctis vestibibus insolitam amplitudinem auxit. Instante partus momento, prægressis consuetis parturientium doloribus, enixa est animalculum gliri grandiori simillimum, quod magno adstantium feminarum stupore ingenti celeritate antra cubiculi petiit, nec amplius visum. Nolim certam feminarû fidem suspectam reddi, quia monstrosos fœtus multorum experientia confirmat. Videan-

B 3

tur

tur Observationum libri, inprimis *Salmuthi* Cent. I. Obs. 62. 66. *Zacuti* lib. 2. Obs. ad 140. aliorumque longâ serie hîc neutiquam advocandi. Narravit mihi Basileæ Iohannes Naborowsky Nobilis Polonus, Amicus magnus, vidisse se in patria pisciculos duos sine squammis à Muliere editos, qui simulac ex utero prodiissent, in aquis vicinis aliorum piscium more natabant.

HISTORIA XI.

*Anatome Olai à lingua bubulæ
suffocati.*

SUENO Olai Vardbergensis, juvenis robustus, sed pallido faciei colore, annorum x i x, in familia Arnoldi Bernhardi Scribæ Curiaë Hafniensis, cum in cœna convivis jussu hospitis inferviret, linguæ bubulæ frustulum in patina residuum clam & festinanter ori injecit, unde statim vox sublata & respiratio, nec caro deglutita conatu ullo aut vi ulla potuit elici. Antequam advocatur Chirurgus, strangulatur. Postridie cadaver apertum fuit, me, D. Fuirenio, & duobus Chirurgis Martino Sixio, Christiano Wineke præsentibus, aliisque Medicinæ candidatis, inventumque est frustulum illud linguæ bubulæ pondere Ūnciæ unius cum dimidia, inter Epiglottida & laryngis rimulam se insinuasse, totamque laryngem obturasse

rasse tam arctè, ut vix manu eximi potuerit, unde mirum non est subito & vocem cessasse & periisse respirationem. Oesophagus quanquam ex vicinia comprimentis carnis angustior fuerit, ex ventriculo tamen potum regurgitantem per os nareque defuncti admisit.

Pulmones à naturali defecerant statu, colore lividiores, & flaccidi, unde color lividus faciei, & dubio procul exiguum vivendi spacium superfuisset, quanquam voracitas defuisset. Hepar solidum, & liene duplo majus.

Quia autem eodem die ante fatalem cœnam & biberat liberalius, & cibum sumpserat, credidi visuros nos venas lacteas. Nec spes me aut opinio fefellit. In aperto enim mesenterio visæ illæ hinc inde dispersæ lacteo colore & succo, sed numero pauciores ob cœnam parcam. Cætera indagare religio adstantium vetuit.

HISTORIA XII.

Fœtus in utero exsiccatus.

ATtigerat paupercula femina Helena Mauritiæ filia Eggelstedt in Parœchia Thoelange Scanorum gestationis suæ terminum, nempe hebdomadas quadraginta, accitaque obstetrice Benedicta Andræ Suenonis Lucinam invocavit. Inter has autem curas & apparatus, tumor ventris

B 3

remisit,

remisit, nec ullum fœtus vitæ indicium dedit, ut sensim gracilescens puerpera extinctum in utero fœtum suspicaretur. Transactis dubia sollicitudine hebdomadis novem à definito partus tempore, infantem sequioris sexus peperit omnibus membris perfectam, sed carne omni nudatam, sola cute cum ossibus residuis. Passa est, se octo ante puerperium diebus languidam in furnum irrepisse, ibique nihil tale cogitantem in partu fuisse deprehensam præsentibus in eodem tugurio mulierculis Bodilda Olai Jani, Christina Jani Medes vicina, Helena Petri Aasteds, & Benedicta Andreae Suenonis obstetrice, quæ iurejurando hæc visa sibi confirmarunt. Observavit autem Helena, de qua loquimur, extinctum fuisse in utero embryonem 18. hebdomadibus, novem ante partus legitimam horam, & totidem post, attestantibus Matronis illi familiaribus, imprimis Coniuge M. Andreae Nicolai Pastoris, qui ipse & fœtum exsiccum vidit & ad sepulturam procuravit.

 HISTORIA XIII.

*Gutta sanguinea ex gena manique
menstruata.*

Honestissima & speciosa formæ Femina, mihi nota, habitu plethorico, & à copia sanguinis dolo-

doloribus capitis sæpius afflicta, quia ordinatus subinde mensium fluxus parcior iusto est, sæpius facto experimento observavit, si menstruorum tempore leviter cutem sinistrae manus aut dextrae genae fricet, guttulas sanguineas cum impetu saltuque prolici. Ne falsi arguar, quanquam perspecta mihi in his sit referentis fides, amando lectores ad *Salmuthi* Cent. 3. Obs. 18. ubi maculas rubras, morsibus pulicum similes in utraq; manus volâ copiose erumpentes in honestissima quoque *Matrona P.A.D.* annotavit quotiescunque fluxus menstruus instaret. Facile igitur in nostra ob cuticulæ subtilitatem & sanguinis calidioris copiam attritu calidæ manus pori dilatantur, provocaturque fluidus sua sponte cruor.

HISTORIA XIV.

Anatome puellæ nuper natæ Anni 1650.

EXpositam in Templo B. Virginis puellam nuperrimè natam, & à Matre *Médea* pejore, invidente alienam foetui vitam, cui propriam in utero concefferat, obtorto collo jugulatam, in Theatro nostro Anatomico publicè in Confessu plurimorum Mense Martio disseceui, ut dissimilitudinem nuper natæ ab adultis demonstrarem spectatoribus. In hac plurima notabam, lectorum oculis haud indigna.

B 4

1. Fu-

1. Funiculus ulnæ nostratis longitudine adhuc cum vasis umbilicalibus pendulus perviusque sanguine recenti stillabat.

2. Urachus impervius stilum nec à superis nec inferis admisit.

3. Copiosa in abdomine pinguedo candicans & in thorace.

4. Nulla sub recto musculo vasa mammaria aut Epigastrica.

5. Nullum planè omenti vestigium, quia nullus illius in embrione usus. Quanquam enim ventriculum & intestina publico coctionis munere defungi admittamus, à membrorum tamen complicatione, & uteri calore foveri possunt.

6. Ventriculus vacuus juglandis nucis capacitatem. Vas breve nullum conspicuum.

7. Intestina tenuia, inania & contracta, flavo colore tincta qua vesiculam bilariam tangebant.

8. Cæcum intestinum oblongum & intortum, sed teres, apertum quidem sed sine excremento.

9. Valvula coli manifesta, circulo membranoso colon spectans.

10. Colum intestinum cum recto repletum tumidumque erat excrementis nigris crassiusculis, prope ileon flavis. Meconium dicuntur hæc excrementa, quæ à tertia coctione non prima cum Authore libri *de Carnibus* deducit *Aquapendens* l. 2. de Form. fœt. at *Riolanus* l. 6. *Anthrop.* à melan-

melancholico lienis sanguine derivat. Posse tamen ex prima coctione in ventriculo intestinifque separari, alibi probavimus, siquidem chylum ipse foetus in ventriculo assumptum consumat.

11. Pancreatis ductum, nisi per fibrillas, nequivimus discernere. Cohærebat ille duodeno osculo suo, quod adacto filo ex duodeno inveni quidem, sed ob valvulam penetrare non potui.

12. Lien exilis, ventriculo par.

13. Hepar mole sua universum sub diaphragmate spacium implebat.

14. Vesicula fellis oblongior quam capacior, colore à bile alieno.

15. Succenturiati renes, seu Capsulæ atrabiliaræ grandiores, renibus pares, sed triangulares, totæ excavatæ capacitate latâ cum humiditate serosa & sanguinea, adipe pauciori quam renes, donatæ.

16. Aberat arteria spermatica dextra, sinistra ab aortæ trunco ortum trahebat.

17. Nullæ in mammis adhuc glandulæ, sed pinguedo sola, cum papillæ rudimento.

18. Renes ex plurimis glandulis majoribus distincti, sed obscurius, quod foetui esset solet proprium.

19. Pericardium copioso liquore cruento refertum.

20. In corde anastomosis inter venam cavam & arteriam venosam ampla & manifesta. Sed canali-

naliculum non inveni quanquam diligenter quaesitum. Forfan, quia amplior anastomosis sola sanguini in sinistram ventriculum devehendo sufficiebat.

21. Thymus supra cor triplici glandula majori eminebat, per quas vena cava ascendens ferebatur. Fulcrum enim est vasorum, & siquidem in ipsis glandulis dissectis nulla vasa magna conspiciantur, difficile creditu est ibi sedem effervescentiæ in ira esse.

22. Pulmones utrinque in tres lobos divisi, sed sinister pulmo demissior. Colore vario flavescente & candido, non rubro. Variis denique filamentis Mediastino alligati.

In sceleto differentiam non addo, quia sæpius hæc demonstratur, & *Anatome nostra Reformata* passim prostat.

HISTORIA XV.

Macula in corpore menstruatæ.

S Corbuticam puellam curavit nuperis annis felicissimus D. *Olaus VVormius* in ædibus Claudii Corvini Prætoris urbis Hafniensis, cui mensium tempore, ubicunque ostiola venarum in manibus, facie, labiis, aliisque partibus erant, macula nigro purpureæ pisi instar eminentes emergebant, mensibus ipsis ex voto fluentibus, hisque

hisque finitis evanescentes. Pro Scorbutica ab illo feliciter sanata est.

HISTORIA XVI.

Menses ex pedibus fluentes.

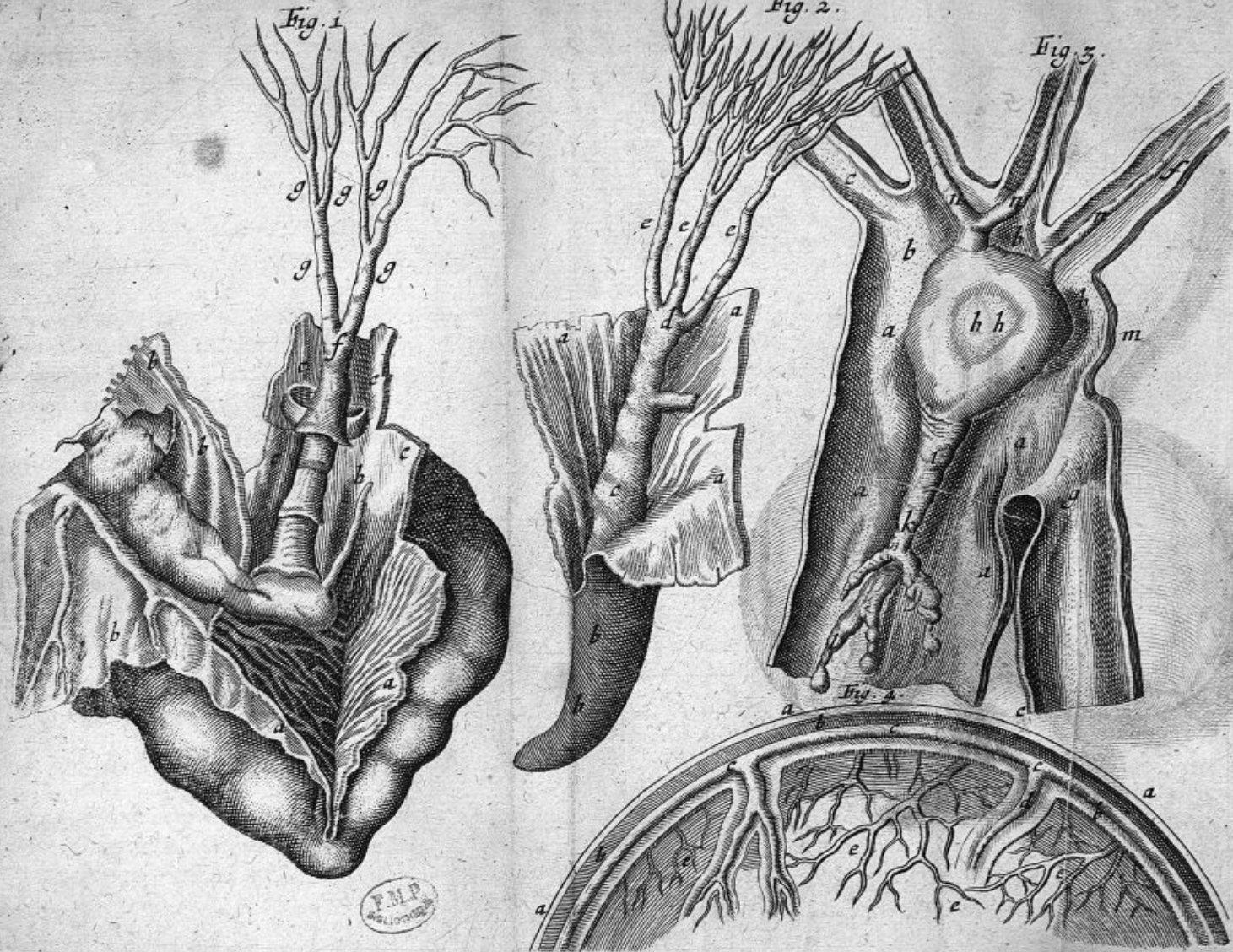
ANcilla Viri cujusdam apud nos Reverendi & Clarissimi, operibus culinariis defatigata in pedum tumorem incidit, quo rupto, diligenter expurgato ulcere, convaluit. Instante verò mensium periodo solitâ, sponte sua tumor rursus disruptus, sanguinem copiosè profudit, quod sæpius eodem modo contigit. Sanguis quippe, qui propter vasorum uterinorum obstructionem, à consueta via fuit exclusus, aliam elegit eamque ob tumores prægressos debilissimam. Solet ita natura unius defectum alia ratione compensare, præsertim in evacuatione feminis ad salutem necessaria. Memini I. *Dominicum Salam* Patavii Theoricum summum mulierem quandam Plethoricam per sectionem salva tellæ curasse, cui ex angulo oculi fluebant menstrua. Similia narrat *Mercatus* l. 1. de M. M. c. 7. & *Dodonæus*, qui Obs. c. 15. per lacrymas vidit emanare. Per dentis alveum aliæ purgatæ mulieres si credimus *Heurnio* & *Hollerio*, perque os observante *Benivenio*, per vomitum, teste *Salmutho* Cent. 2. Obs. 18. & nares. Ex digito manus apud *Valesium* & *Mercatum*, pedis apud *Zacutum* in Obs. denique per urinam

urinam & animam & anum, sicut memoriæ posterorum prodiderunt *Platerus* l. 3. *Obs. Salmuth.* Cent. 3. *Obs.* 36. ne alios numero plures afferam. Patent in omnes partes vasa sanguinea, & ductum jubentis naturæ, si opus, libenter sequuntur.

HISTORIA XVII.

Lac in sanguine puellæ.

PUella quædam nubilis suppressis mensibus laborans lac solitas huic sexui delicias hausit. Advocatus ego ad provocandos menses venam Saphænæ incidendam curavi, instante nempe solito fluxus tempore, intermedio verò venam cubiti. Hanc antequam secari sibi permetteret, pridie lac more solito sumpsit, unde in sanguine pelvi excepto, lac loco feri conspiciebamus. Existimabam putridi sanguinis hoc esse indicium, simile enim serum sæpissimè in sanguine scorbuticorum observari: Sed ipsum me in viam reduxi. Si credimus Practicis, lacteus hujusmodi in sanguine color ex putredine, calidi nativi notat extinctionem mortemque præsentem. Puella autem nostra optimè convaluit. Periculum præterea disfluavit *D. Jacobus Janus* Archiater Regius, Amicus suspiciendus, qui simile lac in alia puella affirmavit se observasse. Igitur quantum
com-

conjectura assequor, ex lacteo thoracico ramo prope jugulum ramulus sive in arteriam sive venam cavam implantatus lac istud haustum ad venæ sectionis locum cum sanguine potuit deferre.

HISTORIA XVIII.

Pulsus arteriarum, Carotidum auditus.

Palpitationis cordis tam subinde intendi, ut ab adstantibus pulsus ejus exaudiatur, aliàs observatum fuit. Mulier juvenula Hafniensis omnibus virtutibus instructissima, Affinitatis vinculo mihi conjuncta, continuis subinde capitis doloribus divexata, pulsum arteriarum Carotidum in capite adedò sensit aliquando vehementem, ut è longè dissito loco sonus, horologii instar, audiretur. Ex errhinis multum sublevata quidem, sed auditus ferè remansit difficultas, Causa autem flatibus adscribenda, sanguinis copix, cum arteriarum duritie.

HISTORIA XIX.

Vomitus sanguinis in Prægnantibus.

Notæ mulieres mihi nonnullæ optimi alioquin habitus, sed plethoricæ, quæ quoties uterum gerunt, toties molestissimis vomitibus nau-

nauseabundæ non cibos solum & quicquid assum-
pserunt, sed ipsum sanguinem magno conatu re-
jiciant. Dubium de sanguine, unde emanet. For-
san in sanguineis abundans cruor & à nutritione
foetus superfluis, quum per uterum interclusus
sit exitus, superiora petit, quemadmodum per os,
nares, oculos, extremosque artus menstruum
sanguinem expurgari scimus. Vel quod ab utero
distento lien comprimatur, exprimaturque per
vas breve sanguis ad ventriculum. Verior autem
ratio est, meo judicio, quod in summo vomendi
conatu venulæ quædam in faucibus rumpantur.
Nam ferè brevioris colli feminas huic vomitui
cruento obnoxias observavi. Et plerumque exi-
gua sanguinis copia cernitur. Novi Viros qui ve-
nulis his ab acri sanguine ex jugularibus venis à
calido capite redeunte erosus, cruentam sæpe fa-
livam sine vomitu aut tussi exspuant, nullâ aut in
ventriculo aut pulmonibus noxæ manifestâ su-
spicione.

HISTORIA XX.

Lactis ex nimio vagitu defectus.

IN Vico S. Petri mulier annosa habitat, duo-
decim liberorum Mater, qui omnes tamen fa-
tis concesserunt. Nullis enim per biduum super-
stes vixit, excepto unico, qui quinque attigit heb-
doma-

domadas. Causam repentinæ omnium mortis in
nimium vagitum conjicit ipsa Mater, quo & ad-
emptum sibi in mammis lac queritur, & vagi-
tu perseverante cum lactis defectu deficere quo-
que vitam. Vagitum autem à Caprimulgis indu-
ctum superstiosa credit. Cæterum festinanti
morti debentur, quod non benè nati sint, nec
Diis ridentibus. Sunt pueri qui interni corporis
quodam vitio ob occultos dolores tam diu mise-
ris ejulatibus vagiunt, donec inedia confecti, vel
convulsione, vel denique alio infortunio animam
tenellam emittant. Lactis autem in uberibus de-
fectum & mœror animi, & vigiliæ, & intermissa
suctio provocant.

HISTORIA XXI.

Vomitus cruentus instante morte.

Puellulus semestris ævi, consanguineus meus,
matre feбри ardente detenta natus, excoria-
tione totius coporis à primis incunabulis perpe-
tuò ferè vexabatur, quæ per vices sedata, recru-
descebat, donec interioribus ardore eodem æ-
stuantibus miserè tandem, immaturo fato, sum-
mo Parentis præclari cordolio ad vitam meliorem
transierit. Id singulare fuit, quod sanguinis copiam
per os reddiderit antequam beatam animam ef-
flaret. Nempe nimio æstu acribusque humoribus
didu-

32 THOMÆ BARTHOLINI

diducta vasa pulmonaria facillè extremo illo mortis nisu ex corde onerato & se liberare annitente purpuream animam emiserunt. Aliam à capite hæmorrhogiam in Apoplecticis observamus, de qua alii.

HISTORIA XXII.

Luxatio costarum sponte sanata.

Optima Natura medicatrix, vias curandi sine ratione invenit, ubi nullæ sunt. Filius minorennis Viri Religiosi & Clarissimi, ab interno fluxu sinistras costas inferiores diu habuit luxatas, ut visu tactuque facillè malum discerni potuerit. Varia Medicorum & Chirurgorum remedia sprevit semiluxatio, quibus tandem ita attrita fuere vires pueri, ut febricula sit accensa. Per *peritissimum* circa spinam eodem latere dolente pustula erupit, qua rupta sensim tantum peccantis materiæ, (luxationis causa) evacuabatur, ut costæ luxatæ ad solitam articulationem sua sponte redierint, ulcere per se sanato & puero optimè convalescente, sicut ex optimo Parente accepi, rerum Medicarum haud imperito.

HISTO-

HISTORIA XXIII.

Anatome steatomatis prope vesicam.

Bartolus Olai civis Hafniensis in platea Bo-
reali anno ætatis 36. circa inguina in hypo-
gastrio sinistro tumorem gestavit exiguum, qui
sensim tractu temporis in magnam molem excre-
vit, durus ad tactum & inæqualis, donec urinæ
sequeretur suppressio, maximo ægri incommo-
do & dolore ad decem nonnunquam protracto
dies. Frustra variis adhibitis medicamentis, quæ
fors obtulerat aut amicorum consilium, modò
calculum pellentibus, modò serum educentibus,
universum corpus extenuatum præter sinistrum
pedem tumidum, tandemque cum urinæ inconti-
nentia diem supremum miserè clausit. Tumoris in
vivo varius perhibebatur status, modò enim sur-
sum vadere visus, modò deorsum, modò tribus
locis dispersus, unde suspicabantur æger & assi-
stentes viva animalcula interius condi. Quem
scrupulum viduæ ut eximeremus, precio & pollici-
tationibus cadaver 3. Febr. 1651. aperui præsentibus
*D. Henrico Fuiren, Marco Schmid, Michaele Lyse-
ro, Nicolao Vestio*, aliisque Anatomia peritis.

Primò in hypochondrio sinistro versus inguina
tumor palpantibus patebat ingens ad umbilicum
usque protensus, & undique durus, nisi quod um-
bilicum

C

bilicum versus punctum molliusculum suppurationis quam præ se ferret speciem. Pes sinister cum crure tumidus, reliqua omnia membra extenuata.

In aperto abdomine sani muscoli, sed peritonæum putridum sine ullo omenti vestigio. His remotis prope sinistrum vesicæ latus tumor ipse comparuit capitis virilis magnitudine, firmiter vesicæ adnatus, recto intestino & ossi pubis, ut sine læsione partium illarum separare fuerit nobis impossibile. Externa forma oblongior & ovalis, sed inæqualis crystallorum instar vel matricis calcedoniorum, splendens velut glacies. Interior facies solida sine cavitate erat. Hinc inde tamen exilibus meatibus serum continentibus pertusa, cavitasque una superiori parte sanguine plena, qua mollities externa fuerat. Substantia steatomatis mollis butyro congelato æmula, sed prorsus singularis, non cartilaginea, non adiposa, non glandulosa, non carnosæ. Vitreæ pituitæ concretæ haud absimilis. Ostetrix quædam, quæ spectatum venerat, uberibus vaccæ comparabat. Existimabam primo intuitu vesicæ esse appendicem, qualem in *Casuboni* cadavere *Thorius* descripsit, sed cavitas deerat, nec ulla cum vesicæ illi intercedebat communio, præter adhæSIONIS. Vesicæ ad latus dextrum lotio turgida. Eâ dissectâ grumos quidem sanguinis in fundo invenimus, nullum autem ad steatoma communem ductum. Mirum

rum autem non est, quod suppressione urinæ miser æger laboraverit. Ab incumbente enim gravi steatomate orificium vesicæ comprimebatur. Reliqua intestina sursum erant protrusa. Lien exilis. Cætera scrutari per præficas non licuit,

In externis steatomata describit *Severinus* de abs. l. 3. diversi ponderis. Nulla ferè notat in internis, nec tantæ molis, sicut nostrum. *Fallopius* non malè originem horum refert ad siccam pituitam, qualis hæc videbatur, & melancholiæ portionem, de quo videatur idem *Severinus* l. 3. c. 4. Idem *Fallopius* in steatomate à se aperto, medio liquorem quendam crystallo & adamante lucidiorem reperit. In nostro crystalus videbatur concrevisse, ut *Tumor Crystallinus* appellari possit, referebatque exactè splendentem vasorum Lymphaticorum, à nobis inventorum, faciem. Unde materia hæc sit congesta, non æquè manifestum. Non videtur per transfudationem à vesica aut Mesenterio, quia crassior est liquor hic, nisi à partium membranarum frigore sit condensatus. Forfan per arterias Ilicas deposita fuere excrementa sanguinis. Corruptus enim sanguis atrophiam induxit. Hinc pes ejusdem lateris intumuit, repletis venis adscendentibus sanguine pituitoso, & per steatoma retardata non nihil sanguinis circulatione. Ex mesenterii glandulis excretum in abdomine steatoma lib. XVIII. observavit *Tulpius* lib. 2. Obs. c. 32. An vicina vasa Lymphatica

phatica nostra, copiose circa pelvim vesicæ sparsa
congefferint crystallinum liquorem, vel rupta
fuerint, Eruditis relinquo dijudicandum.

HISTORIA XXIV.

Vulnus Ventriculi.

PUella grandiuscula Fridericiburgi in ædibus
Materteræ suæ improvido bombardæ minoris
globulo à juvene fortè bombardam exploraturo
petitur. Vulnus sinister latere ad ventriculum pe-
netrat, unde dolores maximi, vomitusque cibi in
cœna nupera ingesti. Turunda vulneri immissa
fuit longiuscula, quæ cum extraheretur, adhæren-
tia folia viridia ex acetario ejusdem cœnæ assump-
pto, secum ducebat. Sequenti manè dolorum sa-
tura obiit.

HISTORIA XXV.

Nasus duplex.

ADvenit Hafniam ex Scania Mulier cum fi-
liola bimula, elegantis quidem formæ, sed
naso deformi. In dorso nasi prope oculorum con-
finia carnosus tumor adnatus cernebatur, qui se-
cundi alicujus nasi speciem referebat. Exilem tu-
morem ex utero materno exportarat, qui aucta
deinde

deinde ætate per arterias ibidem conspicuas incrementum semper cepit. Urgebat Mater sectionem, me repugnante, partim ob oculorum viciniam, partim denique ob teneram ætatem.

HISTORIA XXVI.

Cancer genarum.

EX Provincia Selandiæ nostræ *Steffsherre* ad nos delata puella octo annorum à cancro miserè in genis deformata. Sinistram genam totam cum media nasi parte consumpserat, sinistramque maxillam superiorem pariter & inferiorem exederat. Diuturna opera Chirurgus Coagianus eam rem jam deduxerat, ut cessaverit gangræna, curatumque sit ulcus malignum. Sed omnes internæ oris partes patulæ conspiciebantur, lingua extabat absente maxillæ frustulo, unde loquela impedita, & alimenta liquida instillari debebant. De restauranda parte consultatum fuit. Chirurgiam Curtorum, necessariam quidem, tentandam tamen non existimabam, quod scarificandæ essent partes recenti gangræna adhuc crudæ, quocunque irritamento facilè reditura. Labia utrinque hiantia fibulas averfabantur, partim quod musculus nasi orbicularis eo in latere defuerit, partim quod nimio à se spatio genarum musculi & labiorum distarint. Foramen enim patulum

facile latam manum admittebat. Meum igitur consilium fuit in tanta loquelæ alimentorumque assumendorum difficultate, ut artificio quodam deficiens pars in maxillis refarciretur, sive gypso sive lamina aurea argenteave inducta, ad formam malarum & maxillarum efficta, ut os eo loco patulum claudi posset, & lingua haberet ad quod pro voce formandâ articulatâ allideretur, adeoque externæ injuriæ aliæ averruncarentur.

HISTORIA XXVII.

Lac in Virginibus.

Nuperis annis in Blekingia Scaniæ Provincia Puella quædam nubilis stupri accusabatur, expositique infantis mater traducebatur. Videbatur suspicionem conceptam lac augere, quo mammae fororiantes disfluebant. Illa verò ad causæ æquitatem & innocentiam provocatura, unico argumento judicum sententiam suspendit. Naturalem enim sibi lactis esse proventum prætendebat, & à primis incunabulis semper familiarem. Puellæ fidem firmavit frater illius minorennis, qui pari ubertate turgidas lacte papillas produxit. Magistratus jussu res ad Medicos Hafnienses devoluta est, qui & exemplis & rationibus inducti virginibus nonnullis incorruptis lac asseruerunt, adeoque puellam intentato crimine liberandam

uno

uno ore censuerunt. Qui lactantium Virorum & puellarum historias amat, *Anatomen* nostram *Reformatam* adeat, ubi plura ejus sensus retulimus.

HISTORIA XXVIII.

Hydrocephalus.

IN Comitibus Hafniæ 1650. celebratis Janus quidam puer annorum quinque, Patre Jano Jani in Insula Danorum Samo natus, ulnis Matris Annæ Nicolai difficulter gestatus à nobis diligenter visus fuit. Erat puero tantæ molis caput, ut tria adultorum superarit, in circumferentiâ ulnam æquans cum quadrante, duasque spithamas altum. Frons ad eò elevata, ut oculorum orbitæ mediam faciei partem occupare viderentur. Nulla verba articulata proferre, nec ciborum quidquam masticare potuit, quia superior dentium series longè ab inferiori præpendebat. Os perpetuò mædebat sero copioso affatim ex capite affluente, unde continuâ siti æstuans injecto potu recreatur. Nec pedes sustinendo corpori pares erant, optimè alioqui conformatis membris reliquis, nisi quod doleant ad tactum pedes, & clamore insigni contrectantium manus deprecetur. Accuratè autem caput expendentibus, Hydrocephalus apparuit, similis illi quem *Severinus* de Abscessibus depictum exhibuit. Hunc tamen

caput minus est rotundum, angulis in fronte hine inde protuberantibus. Suturae laxatae omnes, à summo capite ad occiput, & in utroque capitis latere. De simili Hydrocephalo videndus *Smetius* l. 10. Miscell. pag. 578.

Matri pauperculæ, quæ undecim liberos sine labe tali pepererat, quum hunc utere gereret, præter consuetum morem gravia omnia evenerant, uterisque adeò intumuit, ut prono in terram corpore progredi fuerit coacta. Natus verò nuper infans sequuturæ infelicitatis signum dedit. Caput quippe in acutum superius adscendebat, quod fasciis ligaturisque ad sanam formam reducturi, dolores infanti misello auxerunt. Spretis igitur vinculis omnibus in omnem partem sua sponte caput se dilatavit.

HISTORIA XXIX.

Linguae in variolis Usus.

Linguae humanæ & salivæ infolitum usum non ita pridem muliercula propalavit. Occupaverant variolæ Epidemicæ universam faciem tenelli filii Pl. Reverendi & Clarissimi in urbe nostra Viri, & oculis minitabantur exitium. Frustra aliis tentatis, Nutrix dolore infantis commota & commiseratione, lingua propria oculos pueri lingeat, sicque reseratis oculis, abster-

absterfaque sanie convaluit infans morti antea relictus, & publicis ex suggestu precibus expiatus.

HISTORIA XXX.

Abscessus in Spina.

Puer annorum quatuor, cum Matre, auxilii causa ad nos Hafniam venit. Artus insigni atrophia marcidi, vix pollicem meum crassitie æquant. Capitis informis magnitudo Hydrocephalum, si supervixerit, nisi me fallit augurium, brevi minitatur. His malis accedit abscessus in spinæ dorsi & lumbaris confinio prægrandis. Mater sollicitis precibus, quod hinc omnem malorum causam evacuari speret, apertionem abscessus flagitat. Dissuasi ego, mecumque Chirurgus experientissimus Martinus Sixius, imminere enim, illo aperto, vitæ periculum. Illa contra impatiens longioris moræ, omnia malle, quam diuturnos filii cruciatus sine auxilio protrahere. Præmissio igitur Prognostico, ita volente Matre, scalpello apertus fuit dolorosus tumor. Multo pure cum sanguine profluente, caput visum detumescere, sed tertio die expiravit. Credo abscessum istum ad spinalem medullam pervenisse, cerebrique corrupti fuisse productionem.

HISTORIA XXXI.

Purulentus Capitis Tumor.

PUella x v. annos nata textoriam artem in a-
dibus fabri lignarii Hafniæ exercens, non tam
Hydrocephale, quam Pycephale laborare vide-
batur. Caput tumidum imprimis in sincipite, & ad
tactum molle. Palpebra dextra superior eodem
humore inflata oculum tegebat. Chirurghi servus
tumidæ palpebræ emplastrum imposuit, quo ru-
ptus abscessus magnam purulentæ materiæ, can-
didæ & crassiusculæ copiam, mensuram integram
de facili implentem, profudit. A meridie vocati
D. *Simon Pauli*, Ego, & Mag. *Martinus Sixius*, plus
expressimus puris sanguineo colore tandem tincti,
unde dextra capitis pars visa detumescere. Quan-
tum oculis discernere potuimus, à pericranio cu-
tis pilosa erat divulsa, communisque sinus à loco
pone aurem dextram ad dextram palpebram com-
meabat, quia illâ parte compressâ pus copiosius
per palpebræ foramen egrediebatur. Narrabat
puella diebus x i v. hunc congestum esse absces-
sum sanis sensibus, sine ulla præcedente causa sibi
cognita.

Ex re nobis visum fuit, propter oculorum vici-
niam, ne his natura assuescat, ut abscessus in ad-
versa capitis parte aperiretur, post sinistram au-
rem

rem prope Parotides, quo aliàs excrementa solent à Natura amandari ; nullum ibi læsi musculi metum , & fluitantem interius materiam intento quasi digito viam monstrare. Interea arcto vinculo constringendam palpebram malè affectam. Aperto loco auris sinistra, præter ichorosum sanguinem nihil admodum prodiit , sed ex externo oculi angulo plusculum puris, unde petiis constricta loca vicina , ut ad posteriora capitis contenti humores deducerentur. Hinc & sinister frontis tumor remisit, & pro lubitu palpebram antea collapsam impeditamque aperiebat, metu læsi musculi levatoris sublato , sensimque omni materia purulenta evacuata, ad sanitatem pristinam egra rediit.

HISTORIA XXXII.

Anatome solennis 1651. suspensifuris.

ANatomen Virilis cadaveris Helfingoræ obfurta strangulati mense Februario & Martio publicè in Theatro Anatomico repeti, hominis certè proceri, sanguinei, habituque corporis robusto. Notatu digna hæc inveniebantur.

1. Pyramidalis musculus sinister, major dextro.
2. Nulla inter vasa Mammaria & Epigastrica Anastomosis.

3. Peri-

3. Peritonæum pinguedine hinc inde confersum.

4. Omentum, ad pubem usque universum abdomen, omniaque in eo excepto hepate, tegit, insinuatque se intestinorum gyris, profundius tenuia involvens. Uncias xii. cum dimidia pendit.

5. Musculi Recti ex unica costa vera oriuntur, tanguntque leviter alteram, qua musculo serrato substernuntur, nothas nusquam attingunt.

6. Nigrore conspurcatus ventriculus, qua lie- ni vicinus vas breve excipit.

7. Vas breve duplex, ad ramum splenicum tendens.

8. In duodeno vena duodena conspicua.

9. Mesocolon amplissimum alligans colon ubique & rectum, ab Omento distinctum.

10. Jejunum plenum.

11. Pleraque intestina rubicunda, carnis instar. Longa 19. Ulnas, quum ipsum cadaver trium esset ulnarum, adeoque sexies præter propter corporis æquabant longitudinem.

12. Cæcum 8. digitos transversos longum.

13. Pancreas tres palmos longum, ultra duodenum extensum, & ad lienis latus se reflectens. Unde ductus ejus novus longissimus, ubi ad duodenum pervenit, patebat quidem orificio suo in duodenum flavo colore tinctum, sed ultra ad longiorem pancreatis appendicem progrediebatur,
ibi-

ibique in duplicem ramum dividebatur, donec ad extrema delineret. Par circa lienem ratio.

14. Lien parvus, & orbicularis, non longus.

15. Hepar mole maximum, V librarum cum dimidia.

16. Renes duos palmos longi, lati digitos quatuor.

17. Capsula atrabilaria dextra pyramidalis, sinistra triangularis obtusior, ampla cavitate donata. Illa venam à Cava, hæc ab Emulgente arteriam mutuabatur.

18. Arteria spermatica utriusq; lateris ab aortæ trunco, à quo hæmorrhoidalis externa descendebat. Vena utraq; ab Emulgente, sinistra major quam arteria, cum infinitis anastomosibus. Vena hæmorrhoidalis externa ab Emulgente sinistra.

19. Media vesicæ membrana planè carnosæ, ut musculi meritiò nomen mereatur.

20. Circa urethræ exortum abscessus sanguifluus comparuit.

21. Vesiculae seminales variis implicitæ gyris, instar intestinorum, sed distinctis capsulis cavis, quæ continent humorem liquidum crassum, nempe semen, quod decimum post diem obscurius evasit & crassius.

22. Costa tertia thoracis dextra crassitie duas alias æquabat, versusque sternum bifida, ubi foramen in duplici divisura effecit.

23. Copiosissimus in Mediastino adeps.

24. Pe-

46 THOMÆ BARTHOLINI

24. Pericardium firmiter undique annexum
cohærentibus membranis ipsi Mediaſtino.

25. Muſculus ferratus anticus minor thoracis,
nullas ferratas monſtrabat diſiſiones.

26. Vena $\alpha\zeta\upsilon\gamma\theta$ ab exortu deorſum per me-
dias dorſi vertebraſ labitur, & utrinque ramos in-
tercoſtales ſpargit.

27. In Pleura pinguedo copioſa ſecundum co-
ſtarum numerum, quam venæ tranſeunt.

28. Cor X. digitos tranſverſos longum, ubi-
que & circa baſin & conum adipe reſertum.

29. In arterioliſ à corde parum remotiſ trun-
cumq; aortæ tranſcendentibuſ, inter tunicam ex-
ternam & internam ſanguis concretuſ craſſuſque,
& niger inſtar Aneurifmatis ibidem collectuſ.

30. Inter venam arterioſam & arteriam ma-
gnam canaliculuſ conſpicuuſ calami ſcriptorii
denſitate, ejuſdem cum arteria ſubſtantia, non
perviuſ.

31. Pulmoneſ grandeſ, variegati, cœrulei,
rubore inſperſo, marmoris inſtar, leveſ & ſpon-
gioſi, ſanguine ſpumofuſ tam pleni, ut non tan-
tum externæ venæ tumidae ubique in membrana
apparerent, ſed in diſſectione cordiſ demonſtran-
tem me ſerè impedirent.

32. Natta in capite. In hac denſo involuco a-
perto latebat farinacea materia. In aliis Nattiſ ex
ſe ruptiſ, purulentam obſervavi.

33. Cartilagineſ laryngiſ ſerè offeæ.

34. Ple-

34. Plexus Choroides præter vasa habebat plurimas vesiculas.

35. Ventriculi cerebri multa aquæ copia abundabant, sicut & nervorum principium spinam ingressurum.

36. Nervi optici in exortu manifestè cavi, stilo pervii & oculis:

37. Processus cerebelli vermiformis obtusus vixque apparens.

38. Clavus in pedibus folliculo constabat cum tenui liquore ad articulum apertus.

HISTORIA XXXIII.

Calculi ex naribus & Pulmonibus.

L Apillos in variis visceribus generari exempla testantur, apud Practicos obvia. Nobis de capite & pulmonibus jam erit sermo. In Dania nostra Virgo Nobilis ex naribus calculos emunxit forma & magnitudine dactylorum. Ita narrante Matriona Nobilissima & Eruditissima *Brigitta Tottia*. Ex capite prodiisse id fuit indicium, quod hanc plerunque excretionem dolores capitis præcesserint.

Mulier alia non infimæ conditionis cum tussi lapides ex pulmonibus expuit, à me apud *D. Thomam Bangium*, Theologum Summum, visos. De tussi lapidea videatur *Zacutus Lusitanus* l. 1. Prax. Adm. Obs.

Obf. 95. 96. & calculis in Pulmonibus *Platerus*
l. I. Obf. *Dodonaus* c. 23. Obf.

HISTORIA XXXIV.

Sudor arenularum.

Illustris quidam Vir, Regius in Selandia Præfectus, calculo & Arthritide, domesticis hospitibus, sæpe obnoxius, subinde in largissimum sudorem solvitur, quo non serum exsudat, aut sueti per poros liquores, sed, quod mireris, manipuli arenularum, quas inducta manu abstergit. Quotidianum id nobili Viro, & à Medicis saluti illius excubantibus visum persæpe, testis mihi est fide dignissimus D. *Olaus VVormius*.

HISTORIA XXXV.

Dentes continui.

TAm rarum credo in Anatomie, continuum unumque in ore reperiri dentem, quam seriem triplicem. Utriusque tamen prodigii naturalis prostant exempla. Ferunt Herculem triplicem dentium habuisse ordinem. Constans fama fert, in Ludovico XIII. Rege Galliarum, duplicem in una maxilla seriem, loquendi promptitudinem impedivisse. Simile de Mantichora prodit
Solinus.

Solinus. Lamia in Musæo exuvias suspensas possideo, cujus fauces quinque dentium acutissimorum & contrario situ sibi obversantium, ordo distinguit. Lupo marino non extrema tantum maxillarum acutis dentibus sunt aspera, sed molaribus palatum interius infra & supra armatur.

Dens continuus solusque non ita tritus. Imperante Divo *Christiano IV.* cujus gloriosos annos dum introspicimus, quid immortalibus factis meritis sit, non interrogamus: Ex Groenlandia cum classe Regia barbari quidam illius terræ frigidæ incolæ Hafniam advecti, ut ignota jam lingua nostratibus innotesceret. Inter hos barbaros quidam unum continuumque dentem totam extremitatem maxillæ implentem curiosis exhibuit spectandum, sicut locuples testis mihi est *D. Thomas Finckius*, Avus omni veneratione honorandus, in cujus ædibus sæpius crudis carnibus patrio more vesciebantur. De Pyrrho idem accepimus, quod os continuum pro dentibus habuerit, exili notâ discriminante singulos.

HISTORIA XXXVI.

Testiculus in abdomine latens.

Visa mihi in urbe nostrâ muliercula tenuioris fortunæ, tribus infantibus divitum ostia sollicitans, quorum unum in tergo gestat, alterum

D ubi

uberibus appendit, tertium manu ducit. Primus quem in dorso excipit, quanquam ætate reliquos superet, ad gressum tamen est impeditior. Causa tardioris incessus videtur in testiculum alterum conjicienda, qui à prima nativitate abdominis interiori cavo inclusus, foris cerni nequit. Testem in inguine latente describit quoque *Platerus* lib. 2. Obs.

 HISTORIA XXXVII.

Pterygium singulare.

Dluturna indicis digiti exulceratio in Illustris Viri generoso filio, barbitonforem diu exercuit, emplastris timidis insistentem, quibus pus nec imminui potuit, nec expurgari. Non infelici mulierculæ remedio tandem curatus digitus & absterfo pure sanatus. Remansit tamen nudi officuli prominentia, quam *Carolus le Sage* Chirurgus Regius apprehensam forcipe statim sine dolore sequacem extraxit, impositoque cerato facilè patulum in digito hiatum clausit. Credidi extremi articuli ossis esse partem, ille in ulcere enatum os suspicabatur. Firmavit opinionem meam impeditior digiti motus, de quo æger querebatur. Articuli autem defectum in motu quocunque unguis supplevit. A Panaritio seu Pterygio vulgari eo differt discrimine, quod nulla unguis hic facta sit jactura.

H.

HISTORIA XXXVIII.

Singularia multa in Anatome secunda

1651.

Capite truncatum Mense eodem Martio, pro Anatome Augusta, jussu Regio adornanda, evisceravi. Vir fuerat melancholicus, firmo tamen corporis habitu & succi pleno. Nisi grave sit lectori, quæ tum observavi in homine hoc singularia, præsentibusque spectatoribus demonstravi, iterata lectione hic repetat:

1. Abdominis pinguedo pallida accuratè universum ventrem investiebat, transversos digitos duos densa.

2. Lien exilis rotundusque, qualem in priori notabam.

3. Pancreatis ductus eodem osculo in duodenum patebat, quo cholidochus, sed amplo.

4. Omentum amplum, priori par.

5. Intestinum cæcum quinque circiter transversos digitos assequabatur. Apertum muco excrementitio scatebat crasso, cui vermis oblongus tenuisque immixtus, & officulum halecis cernebatur.

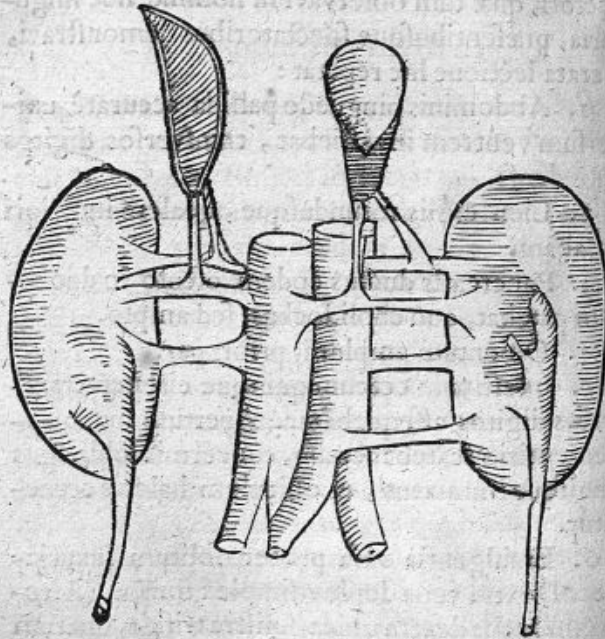
6. Emulgentia vasa præter solitum luxuriabant. Dextra vena duplex, simplex sinistra. Arteria emulgens dextra unica, sinistra trifida, quarum infima ab Iliaco ramo dextro oriebatur.

D 2

7. Pro-

7. Producti ab anteriori renum parte Uretes triplici ramo post exitum divisi. Unde & confusa ferè caruncularum substantia propter varium Ureterum lufum.

8. Capsula atrabilaria dextra major & longior, duplici cavitate ampla, una rotunda, altera ad latus oblonga & angusta : Siniftra latior fed brevior. In utraque cavitate parietes tingebantur nigrore quodam.

Ut

Ut clarius ad oculum omnia pateant, figurâ festinanti hæc exprimi curavi.

9. Per spinam nasi musculus extendebatur secundum illius longitudinem, nusquam ante à me visus. Videbatur propago & appendix carnosâ musculi frontalis, hoc enim elevato movebatur ille.

10. Musculus labii superioris longus ab osse Jugali ortus appendicem quoque mittebat ad alterum ejusdem labii musculum cum naso communem.

11. Inter musculos radii duos illos parvulos *Casseri* non inveni, negatos quoq; à *Riolano*. Unum tamen vidi triangularem à summo cubito ortum & desinentem circa medium ejusdem carnosâ fine & angusto, qui nullius musculi cogniti fuit portio, quos omnes diligenter ante separavi.

12. In minimo digito pedis flexorem musculum observavi singularem, longum & teretem à tibiæ capite exortum, duobusque tendinibus circa insertionem divisum.

13. In lumbis juxta musculum *Psoas*, alius musculus comparuit à nullo hæctenus observatus. Ex parte majori musculo *Psoas* subjacebat, sed exterius ad latera magis vergens. Initium idem cum majore *Psoas*, carnosum, inferebaturque carnosus in superiorem ossis *Ilii* marginem posterius, ubi *Iliaci inferni* est ortus. Existimavi usum hujus esse, ut pulvinaris instar majori substerneretur, siquidem os *Ilii* ex se immobile,

vel ut os idem sustineret, ne nimium stante homine oneri esset.

Tantam musculorum ubertatem & varietatem non memini in alio unquam me vidisse. Homo verò hic, dum in vivis erat, compacta membra motuum agilitate facilè & cum robore versabat. Et ne spermaticorum vasorum diversitatem frustra credamus fuisse, homini audio jocum *Plautium* convenire: *Quicquid amavit, amavit testibus presentibus.*

HISTORIA XXXIX.

Bibo Melitensis.

NON semel cum stupore vidi Bibonem quendam Melitensem, Petrum nomine, qui passim publica artificii sui dedit specimina. Hic epotis 20. vel 30. aquæ cyathis pro lubitu spectantium celeriter revomit, & instar salientis ex ore frontis modò singulos cyathos ordine replevit, modò universam aquam ad pedes 20. & amplius rejecit. Præterea, pro cujusque spectatoris arbitrio, non aquam tantum limpidam reddidit, sed variis coloribus & saporibus differentem, modò aquam Rosarum, Sp. Vini, vinum Hispanicum, rubrum, album, &c. singulosque cyathos singulari sui generis potu implevit eodem vomitu. Fatebatur autem jejuno ventriculo vel vacuo feliciter succedere

expe-

experimentum, si enim post prandium statim vocaretur à Magnatibus, cogi se prius ingestum cibum remove antequam ventriculum tanta copia aquæ replere posset. Expressurus hoc modo haustos liquores, sola manus pressione, abdomini vel thoraci, rem confecit. Ut magiæ suspicionem evitaret, publicèq; artem quæstuosam exercendi impetraret licentiam, & Pontifici Maximo Urbano VIII. Romæ, & Cardinali Richelio Parisiis, & Principi Auriaco Hagæ secreta sua revelavit. Passim alii artificium hoc imitati sunt, sed non pari successu & dexteritate. In Belgio feminam Ebream ea quoq; arte nummos vidi collegisse. Alius Belgæ nuper Hafniæ eundem vomitum exercuit, Serenissimoque Regi artis suæ datis speciminibus, publicè soluto precio cunctis prostabat. De artificii ratione sæpius orta mihi dubitatio, & multum se curiosi torserunt. Duo enim concurrunt, quæ miranda videntur. Primò vomitus voluntarius, deinde varia liquoris evomiti tinctura.

Vomitus ex motu ventriculi voluntario pluribus familiaris, si vel duplex sit ventriculus, ut in ruminantibus, vel ventriculi membrana exterior, quam in vomitu principem concurrere existimant quidam, carnosior sit. Duplicem ventriculum non credo habuisse Bibonem, partim quod non ruminarit, partim quod remove coactus fuerit ante, omnia in ventriculo contenta, quam denuo biberet. Igitur carnosæ fuit ventriculi substantia,

D 4

& mus-

& musculosa, non membranea, ut pro voluntatis imperio moveri potuerit. Ita suspicatur quoque *Petrus Castellus* Prof. Med. Messanensis, Amicus meus, pluribusque deducit Lib. I. Emet. c. 8. Certè nonnullos novi, qui fumum Nicotianæ liberaliter deglutitum, quando volunt, impressa hypochondriis manu, revomunt. Notus hoc artificio Nauta Hafniensis. Romæ quoque in foro Navonæ visus mihi per sæpe Perfa quidam, qui omnibus spectantibus Tabaci fumum copia satis magna ingestit, & quando jubebatur, pleno impetu ex ore rejecit, etiam spiritum vini, quem in precium spectaculi persolvimus, superbibisset. Huic igitur & Biboni Meliteni ventriculus motu voluntario ob musculosam substantiam moveri potuit.

Major de liquorum variorum tinctura difficultas. Fuere qui crederent, vitra hujusmodi coloribus fuisse imbuta. Ille verò Melitenis non tantum cyathos aqua diligenter eluit, sed à spectantibus cyathos recepit, ut sine fraude se agere testaretur, & gustandos liquores præbuit quos evomuerat. Aliqui putarunt, vesiculas in ore certis locis recondi, plenas aquis coloratis, quas edoctus sit pro lubitu dentibus premere & aperire. Alii aliam rationem commenti sunt. Nam aquam colore vini rubri evomiturum credunt præpotasse extractum ligni Brasiliæ, quo, aquæ mixto, color vini rubri inducitur: Eundem autem liquorem jam tinctum si vasculis aceto vel limonum succo per-

perunctis excipiat, evanescere rubicundum aquæ colorem, & subluteum reddi, viderique vinum generis alterius. Denique alii, qui per riam occultam, fraudem furtivis oculis speculati sunt, pro certo mihi affirmarunt, non eructari ex ventriculo varios liquores bibitos, sed continuum ulcus in palato servari, fontanellæ instar, per quod secundum colli ductum plumbeum canalem ad inferiora deducit, vestibus tectum, cui canali varias vesiculas alligavit diversis liquoribus repletas, ex ore per tubulos pressos exsulentibus. Canalem ut commodius tegat ex collo descendentem, thoracis seu colli vestimentum elatius gerere. Nec improbable esse, ut fucum adstantibus faciat, poculum unum solum vel alterum aquæ haurire, cæteros verò cyathos quos simulat se evacuare, ita esse conflatos, ut vacui licet, videantur tamen ob crassitiem, aqua pleni. Quidquid sit, siquidem artificium solis Magnatibus detegunt, liberè nobis conjectandi relinquent potestatem, & de fraude suspicandi. Quanquam enim bibitum liquorem pro arbitrio possint rejectare, nunquam tamen inducar ut credam liquores distinctis coloribus aut in ventriculo tingi, aut separatos evomi.

D 5

Hi-

HISTORIA XL.

Capilli virides.

NUllos in corpore humano enasci pilos viridi colore enitentes hactenus credimus. *Cardanus* culpam refert in pilorum densitatem lucidi coloris minus capacem. Sed & flavi sunt multorum, & virides Psittacorum plumæ. *Scaliger* credit propius se ad rationem accedere, quod color quilibet non conveniat cuivis plantæ, ideoque nec pilis. Cæterum nec hic color ab homine est alienus. Humiditates nonnullæ corporis sunt virides, ut bilis porracea & viridis, cur non excrementa humorum, quales pili, simili colore luceant? Bina apud nos extant exempla. Pluribus abhinc annis nequitia barbitonforis, Nobilis cujusdam barba & hoc & aliis coloribus fuit infecta & defædata. Vidi ipse in urbe nostra Virum, viridi capillitio luxuriantem. Et ferè virides efficiuntur metallorum fusoribus, quibus hic fortassis adfuerat: Nonnunquam ab insita bile. Ita de Antonio Maria Catabeno narrat *Marcellus Donatus* in Hist. Med. ob ætatem grandem cano, plurima bile sanguini permixta in corpore redundante, non solum cutis auriginosum colorem incurrisse, sed & canos luteo colore ad viridem inclinante productos.

HI-

HISTORIA XLI.

*Pilorum abscissorum cum vivente
consensus.*

AN vivant pili, & totius corporis more nutriantur, disputant Physiologi, & Anatomici, qui videantur. Quamquam verò nec vivant nec viventis corporis more alantur, singularem tamen inter se alunt consensum, sympathiam mirabili, quæ omnibus cognato genere intercedit. Hujus rarum in patria habuimus non ita pridem exemplum. Ex vulnere capitis cæsum factò cutis capitis pilosa Viro cuidam fuit detruncata. Curato vulnere pilosam illam cutem exsiccatam idem asservavit, suorum æstimator. Vergente deinde ætate cum sano capite & vivo aut calvescente aut canescente, capillitium quoq; exsiccatum, cistæ inclusum, & pilos canos ostendit, & tandem, sicut possessor, calvitiam. Si meæ relationi fides deneganda, Magnorum illam Heroum testimonio firmabo, qui se nominari, quando opus, forsan æquo animo sunt laturi. Partis vivæ cum alia consensum Chirurgia Curtorum docet. Inest & vitæ castis sympathiæ commercium. Quo fundamento nititur Transplantatio morborum. Vulgus superstitiosum sedulo cavet, ne vel ungues vel pilos resectos obvios cuivis linquat, posse enim mago-

magorum arte, vivis corporibus, ex quibus sunt decidua, illos morbos induci, quos excrementa patiuntur. Sed hæc illis relinquamus, quibus nullum stabile iudicium. Illorum enim, ut eleganter Octavius apud *Minucium Felicem*, prout infida superstitio spargitur, ita dubia opinio facile dissipatur,

HISTORIA XLII.

Puella hirsuta & barbata.

Puellam sex circiter annorum Hafniæ vidi, & postea in Belgio, quam Parentes circumferebant, & cuius soluto precio monstrabant, toto corpore hirsutam, pilisque candicantibus horrentem. Ex aurium quoque cavitate interna cirrhi longiores propendebant haud inelegantes, mentum barbatum pilis ejusdem candoris, manum transversam demissis. In prædio Nobilissimæ Matronæ Elinæ Marsuin in Fionia nostra, non dissimilis mulier degebat pulchra facie, sed barbâ prolixâ flavente & lunatâ. Visitur Bononiæ in Musæo *Aldrovandi* effigies feminæ, similis Helveto maximè barbato. In Gynecæo Archiducis Austriæ visa quoque pridem juvencula 30. annorum, quæ à teneris annis ante mensium eruptionem barbam Viri in morem promissam cum mysticibus alebat. Alioquin glabro feminæ nitent men-
quia

to, quia ut *Tibulli* illud paucis mutatis usurpem
lib. i. El. 9.

Carior est auro virgo, cui laevia fulgent

Ora, nec amplexus aspera barba terit.

Et menstrui sanguinis opportunitate excernuntur excrementa, quæ in Viris per barbæ ubertatem absumuntur.

HISTORIA XLIII.

Pili in nonnullis valdè prolixi.

HAbent pili certum in plerisque crescendi terminum, in nonnullis mediocritatem excedunt. Uxor militis Dani in bello Cæsariano crines pubis tam habuit prolixos, ut pone tergum potuerint complicari. Alvarus Semedus Lufitanus Pater Soc. Jesu, Procurator Japonensis & Chinenfis, Romam pridem redux, barbam ad pedes protensam gestabat, baltheo majoris commoditatis gratia subinde constrictam. Effigiem qui amat, reperiet Erudito illius libro de *China* præfixam. *Iohannis Pierii Valeriani* Vir hic meritissimus Apologia pro uberrima barba indigeret, nisi Cynicus prævisset apud *Lucianum*, qui *Theseum* laudat, quod barbamque & comam habere ei placuerit, nec ei solum, sed & veteribus omnibus, quorum nullus sustinisset crinem deponere, nihilo magis quam Leo quispiam se tonderi. In
uni-

universum verò idem negat se æmulatum seculi hujus homines, qui poliunt & lævigant singulas corporis partes, ac ne secretiorem quidem ullam, ita ut Natura instituit, se habere sinentes.

HISTORIA XLIV.

Arenarum esus.

Primarii Civis Hafniensis filia, tenera adhuc ætate, libenter arenas clanculum ingerebat devorabatque sicubi arripiendi dabatur occasio. Solo insuper lacte sitim sedabat, spreta cerevisia domestico potu. Hinc morbo oborto ex imbecillitate ventriculi hujusmodi rebus non assueti, per tubulum cantharo infixum cerevisiam saccharo temperatam sugendam dedit Mater, de salute filiolæ sollicita. Potum vomitus excepit, quo duriusculam massam excrevit, ex arena & lacte firmiter invicem compactam. Sic sana, adhuc magno Parentum gaudio superstes vivit.

HISTORIA XLV.

*Anatome Aurigæ subitò in curru
expirantis.*

ANno MDCLII. principio Februarii mensis ob inconstantem aëris temperiem, multi in urbe inopinata morte subitò extinguuntur. Inter hos auriga D. D. *Iohannis Resenij* tum Theologi Summi.

Summi, thox Selandiæ Episcopi, in curru exspiravit. Nomen juvenis erat, Æschillus Erici, nati tum annos XXX. Longo autem tempore conquestus fuerat de abdominis doloribus ad jugulum adscendentibus, ut subinde se crederet suffocari, nec levamen ante sensit quam pressè thoracem & abdomen manu comprimeret, vel opposito fulcro sublevaret. In speratæ mortis investigaturus causam, consensu Heri, præsentibus ipso Venerando *Antistite*, D. *VVormio*, M. Joh. *Resonio* juniore, & M. *Lysero*, cadaver aperui, & sequentia notavi:

1. In abdomine omentum invenimus putridum, cum ingenti fœtore.
2. Hepar ingentis molis, ut utrumque hypochondrium ferè impleverit, colore sano, sed duriusculum, imprimis sub ensiformi Cartilagine.
3. Lien exiguus infra ventriculum, fibris membranisque mirum in modum vicinis partibus connexus & implicitus. Figura singularis. Referbat enim renes bubulos vel suillos, quatuor vel quinque lobis distinctus.
4. Ren sinister cætera sanus, incumbentis lienis impressum servabat vestigium. Liene uterque major.
5. In abdomine inter membranas plerasque hinc inde vesiculæ à flatu excitatæ.
6. Cæcum intestinum in sinistro hypochondrio, colò adhærebat.
7. In thorace pulmones sicciore, ad livorem tenden-

tendentes. Sinister mediastino adnatur. Prope gulam & dorsum inflammati, sicut & ipsa gula, unde vivus post cibum sumptum de dolore ibidem loci ingenti non immeritò conquerebatur.

8. Cor inusitatae magnitudinis & quovis bubulo majus.

9. Dextra cordis auricula amplissima, sex digitos transversos lata, sanguine turgida. Sinistra verò contracta, vix nucem æquans minorem.

Patet hinc facilè mortis causa. Pulmones enim exsucci ad motum inidonei per venosam arteriam sanguinem non admisere per circulationem hac iturum, unde stagnans in ventriculo dextro & auricula dextra hominem suffocavit. Quo accesserunt flatus ex abdomine, qui presso diaphragmate & angustato corde, spiritum intercluserunt.

HISTORIA XLVI.

Vermes ex Phtifico.

Desperata Phtisi diu pressus Vir Nobilis, tandem fatis cessit. Ex ore naribusque defuncti corporis, innumeri prodierunt vermiculi rubro capite, quos ex pulmonibus corruptis emanasse suspicor, vel vesicula singulari, cui in vivo homine inclusi fuerant. Ferali arca concreditum cadaver iisdem vermicellis scatebat, cunctis stupentibus.

HI-

HISTORIA XLVII.

Vermium Vomitus.

Nausea & ad vomitum facilitas Mulieri Hel-
singoranæ per tempus aliquod fuit molesta.
Lacticiniis præparandis & pro mensa adornandis
occupatæ aliquando, sponte se vomitus obtulit,
qui urgere magis, quò lacticiniis propiores essent
vultus. Prodiit eo vomitu frequenti nausea in-
tentato, vermis longior, rubra ut videbatur lin-
gua, quem ad sterquilinum prius condemnavit
terrore percita, quàm accuratius posset examina-
ri. Excreto eo frequens nausea cessavit.

HISTORIA XLVIII.

Ex casu mors.

Prolapsus ex tecto novi Sphæristerij Hafnien-
sis Architectus Valentinus, ad contignatio-
num prominentias dextrum thoracis latus offen-
dit, unde sequenti die mortuus. Nulla in corpo-
re universo contusionum aut fracturæ vestigia ap-
paruere. In solis costis dextris observatum leve
indicium. Sine omni dubio, casu isto violento pres-
sæ costæ, vasa cordis, pulmonesq; ita attriverunt,
ut motus sanguinis circulandi fuerit impeditus;
E vel

vel sanè ex spirituum in capite confusione, & sanguinis ad ventriculum nobilem protrusione, Apoplexia orta, quemadmodum puerum illum Eutychum in Actis Apostolorum, eo modo exspirasse credimus.

HISTORIA XLIX.

Urina ex inguine profluens.

Alius Juvenis Gymnasij Otthoniani alumnus olim ex columbario trium contignationum decidens, hypogastrium in lateres subjectos impigit. Quo casu, sive vesica sive Ureteres fuerint læsi, post urinæ suppressionem, tandem ex inguinibus sua sponte apertis, urina spacio decem & quatuor dierum fluxit copiosissimè, donec interiori vulnere, quodcunque fuerit, naturæ providentiâ, solidato, urina consuetam urethræ viam capesseret. Ab illo tempore benè valere hominem, amici ejus & commilites mihi affirmarunt.

HISTORIA L.

Os in corde Phtisici dissecti.

Rusticum valetudinarium & toto corpore emaciatum Hafniam superioribus annis misit Illustris Matrona, *Brigitta Totia*, rarum sexus illius

lius exemplum, ut quando naturæ morbida debilitum persolvisset, aperto cadavere causa morbi innotesceret. Imaginatus enim sibi Rusticus fuerat, in pratis dormienti infectum aliquod per os intrasse, ex quo ventris Tormina sint subsequuta, & sinistra valetudo. Revera autem Phtisi laborabat. Postridie adventus, ante ullum medicamentorum usum, fati concessit. In aperto cadavere hæc observata:

1. In epistrio aperto prope lineam albam, heterogenea inter peritonæum & musculos livescens excrescentia erumpebat; dissecto verò peritonæo fati valido, mediocris feri copia, non graveolentis effundebatur.

2. Omentum usque adeò tenerum & contractum, destitutum propemodum omni pinguedine, nullis refertum glandulis, ut duriusculè tractatum, fatisceret illicò.

3. Hepar prægrande & florido nonnihil colore. Vesicula fellis distenta seroso magis quam bilioso ichore.

4. Lien pugni in modum contractus, prætumidus, sæculentissimo sanguine refertus, oppidò scirrhusus; Pari constitutione Pancreas, sed subalbicans adhuc.

5. Ventriculus valdè contractus, vix duarum librarum potulentæ materiæ capax. Intestina explorata, pellucida, nihil præter aquosa continebant.

E 2

6. Tho-

6. Thorace aperto, non minor serosorum vis, imò major quam ex aqualiculo, ubertim scaturiebat, sed non ex utroque latere. Observabatur enim dextram thoracis partem, sinistram abdominis pejus habere. Nam quamvis tam dextra quam sinistra pulmonum pars hinc inde livescens maculis, variegata pictaque esset: Tamen sinistra horum libera, libero motu moveri potuit, dextra verò penitus dextræ pleuræ annata firmissimè erat, ita ut vix digitorum manuumque opera à pleura divelli posset.

7. Spatium quod inter pulmones & diaphragma vacuum interjacet, in sinistra quoque thoracis parte vacuum, sed in dextra serosis limpidis liquoribus scatebat.

8. Cor tam erat vastum, ut sæpe in bobus non majus sit aut ponderosius, cujus dextra auricula pyris volemis longè major. Sinister ventriculus nondum dissectus insolito durior ad tactum erat, hinc suspicio nata istic loci cartilagine delitescere, similem iis quæ in cervorum cordibus reperiuntur: Nec spes fefellit, nam ad radicem aortæ cartilago, triquetra & propemodum cordis picti figuram repræsentans, vel literæ Y, inventa fuit. Spongiosum verò nonnihil est os, & friabile calculus nonnullis per urinam excretis, haud absimile.

9. Pericardium ne guttulam quidem serosi humoris continebat.

Os

Os hoc cordis infolitum in Musæo servo, dono *Simonis Paulli*, meritissimi in Theatro Anatomico prædecessoris mei, qui rarissimæ dissectioni 5. Oct. 1642. Hafniæ præfuit.

HISTORIA LI.

Varia in futuris Capitis observationes.

PRæter ossa illa parva in futura Lambdoidea, à me in Anatome Reformata, in æternam magni inventoris gloriam, Wormiana nuncupata, alia observavi in variis craniis, quæ in Musæo meo suspensa asservo, ubi variè quoque ludit Natura tam in numero futurarum, quam formâ.

In prima calvaria ossiculum conspicitur in confinio futuræ sagittalis & Lambdoicæ, quem locum triangulare sibi solet eligere. Est illud oblongum non triangulare, quinque circiter eminentiis donatum, quod undiquaque futuris circumvallatur.

In eodem cranio sagittalis futura, aliàs sagittæ instar recta, obliqua visitur non solum prope Lambdoideam, sed & prope coronalem, ubi ossiculum singulare constituit.

In alio cranio furis à me dissecti, duplex est futura Lambdoidea, & inter utramque Lambdoideam sita sunt ossa satis magna, quatuor conspectiora, ita tamen ut occipitis os præ reliquis promineat,

mineat, magisque protuberet quam sincipitis ossa. Non memini simile cranium aut vidisse, aut ab aliis accepisse. Sutura Coronalis in alio cranio utrinque versus os temporum includit os orbiculare, quod insulæ instar, futuris tanquam mari cingitur. Ubi notandum quoque inter hæc officula & ossa temporum non extendi ulterius coronalem solito more, sed esse abruptam, quasi munimenti instar aut Castellæ officula hæc futuræ apponantur. Tanta cum sit suturarum diversitas, ossiumque inter futuras sitorum, non miror à futuris deceptum *Hippocratem*, & subinde in vulneribus crani infelices esse Chirurgos nostros.

In sutura spuria temporali visitur quoque officulum tale, simili sutura spuria inclusum. Sutura ipsæ veræ tam habent diversos in singulis craniis ductus gyrosque, ut non faciliè differentiam illarum describere valeam. Quædam ferras sive dentes simplices æmulantur, eosque vel breves vel oblongos, vel incurvos vel rectos, vel acutos vel obtusos, vel latos. Quibusdam dentes mirè inter se sunt contexti, latèque invicem implexi. Nonnullæ infinita officula rotunda, arenarum in modum, gyro involuto complectuntur. Sed hæc in diversis craniis, quæ possideo, facilius intento digito monstrare possem, quam lectorum oculis subijcere legenda.

HISTORIA LII.

Vomitus miraculosus rerum Variarum.

Mirandum profectò casum referam cujusdam puellæ præstigiis, ut videtur, Dæmonis in Norwegia irretita.

Puella Anna Erici circa festum Martini 1649. domo hora septima vespertina egreditur cum conserva Birgitta Jacobi, negocia matrisfamilias expeditura. Vix pedem extulerat, quum in area visum illi fulgur oculos perstringere, cui, quamvis sereno cælo & quieto, turbo sociabatur. Perterrita conservam acclamat, se ægram fatetur. Vix eloquuta in lipothymiam incidit, dumque humi sternitur magna ante os musca videbatur volitare, & per fauces urgere descensum. Inferitur in ædes pro mortua, & Epilepticorum insultus imitatur. Morbi idea inprimis rara. Quandounque passa est hoc symptoma, placidè inter domesticas operas in syncopen lapsa, continuis horis aliquot occluso ore recubuit quieta, oculisque clausis, & elevato thorace morientium suspiria videbatur trahere. Paucis hebdomadibus ante Paschatis festum, dolor acerbissimus dextrum manus pollicem invasit, qui deinde ad universum transit brachium, donec foramine in dextra mamma aperto sedaretur.

XXVIII. Aprilis sequentis Anni, Dominica Misericord. post meridiem, magnam sanguinis nigri copiam evomuit, mox acuti ligni frustulum, cærulei panni serici laciniam filo viridi confutam, in qua tria plumbi frustula recondebantur, vitri frustula duo, tres amygdalæ, tria fistulæ Nicotianæ fragmenta, silices præterea albos. Oculati testes præsentés erant Janus Olai, Erasimus Eggelbertus, & Brigitta Canuti.

XXIX. April. subitò rursus vespertinis horis, miris comprehensa angoribus, alia præsentibus Pastore loci, ejusque conjuge, Guldbrando Annevoldi, Toftelo Annevoldi, & Paulo Olai, eructavit, nempe spinam, marsupium lineum crinibus humanis constrictum, in quo frustulæ aliquot carnis crudæ recentisque reperiebantur acutis lignis hinc inde inspersis, duas deinde spinas acutas, mox atram glebam cum lapillo candido, & corrigiam semidigitum longam. Hinc ad quartam sequentis diæi horam sine cibo requievit. Reversa ad se, advocatoque Presbytero, rursus evomuit ligulam lineam digiti longitudine tribus nodis, in quorum medio acicula hærebat intorta cum palea bifida, in altero quoque acicula incurva. Successit postea alia palea luto illita, cui lamina stanni erat inducta.

II. Maij circa vesperam præsentibus Theodoro Bermantz, famulo Locotenentis Bockor *Ruhwuchsels*, Thuano Christierni, Brigitta Canuti & Jo-

& Johanna Budeis, vomitu prodiit lapis pondere Drach. 3.

III. Maji in praesentia Pastoris ejusque uxoris exspuit peram coriaceam crinibus humanis circumductam, pulvere pyrio repletam. Omnes autem vomitus summi dolores comitabantur.

VI. Maji ad noctem usque 20. & 21. Junii mediocri usa valetudine, ad domesticos labores prompta rediit. Sed exinde rediere anxietudines, jactationes, & dolores, unde circa diluculum sinistra mamma exulcerata multum profudit cruoris.

Tertio post die sacra synaxi summam devotione usa, querebatur ventum quendam vi pectus penetrare quoties spiritum duceret, unde spem concepit brevi se morituram. Requievit, & brevi finito somno adstantibus dixit, promissam sibi in somniis quietem ad crastinam diei horam septimam, & tandem sanitatem, nec se dubitare quin Christus filii Centurionis Archiater, eadem potentia morbum praesentem tollere & velit & possit. Ita in sequentem lucem somno reddita, sed cum stertore velut in agone constituta. Excitata mamman suam observavit a priori ulcere profus sanam, nec ullum cicatricis relictum signum, nisi leve vestigium cruciatim inductum ab acicula, hunc in modum †. Hinc lecto relicto promptè negociis domesticis se accinxit.

XIV. Junij sana alioquin, lectum repetere fuit coacta circa crepusculum. Mox duo sinistrae mammae foramina sanguinem confertim effudere. Hinc in sequentem diem summis doloribus affecta quievit. Interea promissa ipsi fuit somnianti sanitas horâ sextâ, sensitque in gena sinistra & mamma impressum digiti cujusdam vestigium. Post sextam horam revisit illam Pastor cū uxore dormientem, qui mammam sinistram sanam animadvertunt, relictamque duorum quasi digitorum impressionem, per quinque quoq; dies perseverantem. Convaluit his visis & res suas curavit.

XIX. Julij manè oppresso corde tentationes mali spiritus exaudire sibi videbatur ad desperationem incitantis, cui tamen masculino responso, plena fide & in Deum fiducia ivit obviam.

XXII. Junii instantes prævidit tentationes, quas animosè precibus cum Presbytero fufis superavit. Postera die apud se deprehendit luctam boni malique spiritus, Satanamq; duorum dierum inducias adhuc expetere; sed responsum à Deo fuisse, horam duodecimam migrationi esse destinatam. Hinc à malo anxie vexata, hinc inde vermicelli instar jactata, victrix tamen in hæc prorupit verba: Neque vita, neque mors, Angeli aut Dominatus separabunt me à dilectione quæ est in Christo Jesu Servatore meo. Postea quieti traditam invisit pastor, viditque in sinistra gena expressam hanc crucis figuram:

Ejus.

Ejusdemque aliam in mamma. Ipsa quoque excitata audivisse se referebat ex ore cujusdam: Ego sum verus Israël Medicus. Post horam rursus bene valuit.

XIII. Augusti in culina vespertino tempore in caput illius frustulum terre decidit, in qua planta virens quinque foliis semidigitum alta, cum geranii specie, quam *Stordeneb* vocant, & alia floribus violaceis.

XV. Augusti circa diluculum insolitam sensit virium debilitatem, unde timoris plena Presbytero advocato fufis lacrymis referebat sibi in somnio significatum esse, siquidem dura mortaliū sint ad mandatum Dei, Euangelii, ministrorum Divinorum obsequia, in se singulare exemplum hodie esse statuendum, lacrymas quippe suas in cruorem esse mutandas. Dum igitur in spectaculi fidem advocantur vicini, antecedente ingenti anxietate, lacrymæ ipsi confertim erumpunt horæ quadrantis mediæ spacio, moxque ex oculis sanguis exsilit, qui absterfus sepius, statim fluxum repetiit. Deinde ex radicibus unguium sanguis erupit maximo dolore, denique ex apertis mammis cruor fat copiosus emanavit. Horæ spacio hæc terminabantur præsentibus viginti testibus, qui actum cum illa jam certò credebant. Sed sedatis nonnihil symptomatis præsentibus ita affatur: Mortalibus auctor sum, ut me sibi proponant exemplum, & pœni-

pœnitentia delictorum, dum licet, ducantur seriâ, ne similia his aut majora, vindictamque Dei experiantur. Quod si v: abjurato Diabolo vitæque impiæ nuncium remiserint, & Deo piè vixerint, germinabunt flores foliaque illorum in æternum.

His ita actis somno & quieti redditæ manima penitus perfanata, aliquot tamen diebus dolore in manima oculisque perseverante.

De horum fide testatur propria manu Dn. Paulus Nicolai Friis, loci Pastor 17. Aug. 1650. ex adibus Pastoralibus Lumbs in Guldbrandsdalen, & rei actę historiam ad Superintendentem Christianensem, M. Henningum Stockfleth perscripsit, qui, ut ad plures fama perveniret, eandem summo Viro D. D. Olao VVormio Hafniam transmisit. Cui volupe, similia admiranda apud Benivenium Obs. Med. c. 8. & Henricum ab Heer Obs. Spad. c. 8. 13. &c. aliosque repetat.

HISTORIA LIII.

Lactea Thoracica in Anatome Virili

1652. primum quæsitæ & inventæ.

IN Theatrum nostrum Anatomicum XIX. Februarii illatum est cadaver Infanticidæ, ad rotas alioqui condemnatum, sed clementi indultu Sacræ Regiæ Majestatis DN. FRIDERICI III. Domini nostri Clementissimi, furcæ permissum,
ut

ut lacteos ductos novos commodius observare-
mus. Quod ut assequeremur, quarta ante stran-
gulationem hora cibus datus potusque. Cadaver
scorbuticum videbatur, melancholicum, & atro-
phiæ proximum. In carcere quoque malè tracta-
tum. Pedum enim digiti Pernionibus pleni, &
pollex sinistri pedis gangræna affectus, quam suæ
spontis Natura à sana parte cœpit separare. Gland-
ulæ in inguinibus duræ tumebant, bubonum in-
star. Et in dissectorum thoracis musculorum spa-
ciis serum fluebat copiosum. Crura maculis live-
scentibus scorbuticis scatebant, quales in pulmo-
nibus quoque nobis apparebant. Alioquin Pul-
mones spongiosi & flaccidi, marmorisque in mo-
rem variegati.

Pinguedo aut parca aut nulla in thorace & ab-
domine. Omentum putridum.

In mesenterio magnus Lactearum venarum
numerus per omnia intestina, etiam cœcum spar-
sus. Glandulæ lacteæ innumerae per totum mesen-
terium diffusæ. Prope hepar fibrillæ splendentes
multæ portam comitabantur, quas tum lacteas
credidi, jam lymphaticas.

Reclinatis ad latus intestinis, vidi Novum Re-
ceptaculum Lacteum in suo situ ipsis vertebra
lumbaribus intratum inter cavam descendente
& aortam in angulo fere, quem Emulgens dexter
cum cava efformat. Candidum illud, exque eo
rami lactei ad mesenterium & pancreas ejus deri-
vati.

vati. Ablatis prorsus intestinis & cavâ ad superiora reclinatâ, & aortâ quoque ad latus nonnihil diductâ, apparuit Receptaculum non unum, nec una cavitate præditum, sicut in brutis, sed ex glandulis duabus longioribus, invicem superpositis, variisque lacteis furculis commeantibus ultro citroque. Fibrillis aortæ adhærent, à qua tamen possunt separari. Inferior candida, sine cavitate manifesta, substantia glandulosa, superior altera rubicundior, sine dubio morbi vitio corporisque cacochymici, quales rubræ glandulæ plures sub iliaca arteria infra conspiciantur. Ex utraque diffundebantur rami lactei ad arteriam Emulgentem. Loco elatiori supra vertebram lumbarem primam alia glandula erat globosa & candida, ex qua ad priores ramuli quoque distribuuntur.

Ex tribus hisce glandulis lacteis rami majores emergunt sursum per diaphragmatis regionem circa spinam adscendentes, aortamq; arcto nexu comitantes. Subinde uniuntur in itinere, præsertim circa vertebram primam lumborum, duodecimam dorsi, & undecimam, ubi solo ramo contentus lacteus ductus inter aortam nominatam & intercostales ramos venæ *αζυγῶν*, adscendit. Denique circa axillarem venam insertionem observavimus triplicem in sinistro latere, in dexto nullam, quia ibi longior à corde venæ est distantia, hic non item. Insetio hæc candidantibus venis sub costa prima remotâ claviculâ conspicua erat manifestissime.

Atta-

Atrabilia Capsula sinistra digiti longitudine, cavitatem habuit, quæ vel XII. pisa caperet, nigro sanguine plenam.

In corde arteriæ venosæ tricuspidibus valvulis ad singulas fibras cartilaginosa portiones ad robur apponebantur.

In aperto cranio supra duram Matrem prope falcem adnata erat excrescentia pisco major cartilaginea, quæ in cranio vestigium sui impreferat.

Inter duram Matrem & piam in vertice lacuna visebatur rotunda digiti capacitate, sero plena.

Ventriculi cerebri sani quidem, sed sero scattentes.

Ut ad oculum singula pateant subjungimus Figuras.

Figurarum Explicatio.

FIG. I. *Receptaculum seu compages novarum glandularum in suo situ exhibetur, eique annexa.*

- a* Hepar.
- b* Ventriculus reclinatus.
- c* Vesicula fellis.
- d* Intestinum duodenum.
- e* Pancreatis pars sub duodeno, ad quam sparguntur rami lactei ex glandulis Receptaculi.

f Gland.

80 THOMÆ BARTHOLINI

- f* Glandulæ lombares Receptaculi in suo situ junctæ.
g Intestina ad sinistram revoluta.
h Ren dexter.
i Ramuli lactei ex glandulis in Pancreatis superficie sparsi.
k Costæ aliquot præminentes.
l Venæ cavæ descendentes truncus.
m Emulgentes venæ.

FIG. II. *Externa in alio capite humano lactearum insertio visitur.*

- a* Tripartita lactearum thoracicarum in axillarem sinistram insertio.
b Axillaris vena integra.
c Vena Jugularis externa.
d Clavicula sinistra.

FIG. III. *Glandula novæ lombares separata, earumque rami lactei ad axillarem, exemptis visceribus, monstrantur.*

- a* Glandula superior lactea nova.
bb Glandulæ duæ inferiores separatae, ramisque lacteis invicem junctæ.
ccc Rami lactei ex glandulis ascendentes.
d Solitarius ramus thoracicus.
e Emulgens arteria dextra ad sinistram reflexa, ad quam rami lactei ex glandulis progrediuntur.

ff Re-

- ff Renes. (sus.)
- gg Arteriæ truncus descendens infra cor abscif-
- h Spina dorſi.
- i Lactea thoracica ad ſiniſtram ſubclaviam ſub
arteria ſubclavia repens.
- k Oeſophagus dextram verſus nonnihil reflexus.
- l Glandulæ Thymi, quæ thoracicam lacteam
abſcondunt teguntque.
- m Arteria ſubclavia abſciſſa.
- n Valvula lacteæ thoracicæ, & interna lacteæ
inſertio.
- o Valvula jugularis interna.
- p Axillaris venæ expansæ & per longum diſciſ-
ſæ interior facies.
- q Jugularis vena interna.
- r Jugularis vena externa.
- f Axillaris venæ ad brachium progreſſus.
- t Coſtæ utriuſque lateris.
- u Veſica in ſuo alveo.
- x Diaphragma utrinque reſectum.

HISTORIA LIV.

*Lactearum Thoracicarum in alia Ana-
tome Furis 1652. ulterius de-
monſtratio.*

FUr Juvenis, boni habitus, ante fatalem chor-
dam meo monitu, cibo vinoque fuit ad ſatieta-
tem

tem partus. A meridie ejusdem diei x x i v. Martii, in Theatrum Anatomicum importatus cultri nostri aciem experiebatur.

1. Ad inquirendos canales lacteos digressus, separatis visceribus infimi ventris, reclinatoque dextro rene, inveni sicut in priore, glandulas sub appendice diaphragmatis pinguedini immerfas. A superiori ramus protendebatur crassiusculus ad superiora, cui se adungebat alter ab inferioribus prodiens, sicque junctim inter aortam & venam *æzvy* gradiebatur solitarius, donec ad sinistram declinaret claviculam, ubi sub arteria subclavia & thymi glandulis se abscondebat. Inflatu verò folle, apparebat manifestior, flatumque in axillarem venam sinistram expulit. Apertâ igitur axillari, vidimus osculum ejus unicum sub internæ jugularis ingressum, & valvulam circularem tenerimam osculo præfixam, quæ pro vario flatus impulsu modò elevabatur modò concidebat. Reliqua quæ de Lacteis Thoracis primi in homine observavimus, operosius in Historia nostra Anatomica de *Lacteis Thoracis* publicè diducta Lector curiosus inveniet.

Præter hæc alia in subjecto fano notabamus.

2. Hepar maximum arctissimè reni dextro ejusque capsulæ adhærebat, nec non diaphragmati, & costis.

3. Vesicula fellis vacua, colore tamen suo flavo infecerat vicina intestina.

4. Ex-

4. Externos thoracis musculos separantes, vidimus ex mammariis effluere biliosum serum cum sanguine, sed ab hoc separatum.

5. In Thymi carnosioris dissecti medio cavitas insulpta satis conspicua & capax.

6. Cor maximum, bovino nulla parte cedens. Pulmones sani & cætera viscera, Renes insolitæ magnitudinis, & omnia ferè conspectiora.

7. In cerebro sinus tam ampli, imprimis superior falcis, ut vel digitum admiserint.

8. Musculus Psoas minor comparuit majori instratus, cujus principium carnosum sed angustum, finis in longum tendinem desinens.

HISTORIA LV.

Monstrum humanum Prestense.

IN civitate Præstøe Provinciæ Selandiæ natum est 1646. 19 Junii monstrum ex femina pauper-
cula & honesta, quæ per plures annos cum marito
piè vixerat, multosque liberos sanos adhuc super-
stites genuerat, postridie post sacrum lavacrum
denatum. Ex ore amplo duæ prominentiæ sursum
deorsumq; protendebantur sibi utrinq; occurfan-
tes, quibus omnis ex uberibus nutricis matrisve
suctio impediabatur. Compressus nasus, frons la-
ta, clausi oculi. Crines in capite intorti. In oc-
cipite rotundus orbis exstabat, medio puncto cæ-
ruleo,

F 2

ruleo,

ruleo, instar operculi figulini & colorati. Quotiens respirabat, intus forisque movebatur orbis, sine dubio propter copiam arteriarum hiantis cranio in massa hac carnea disperfarum. Variis coloribus circulus iste distinguebatur, flavo, viridi, cœruleo, candido, & rubro, qui omnes in defuncto nigricabant. Colores ambiebant thori seu eminentiæ acutæ candidis punctis inspersis.

HISTORIA LVI.

Aliud Monstrum Vælingense.

Alius prioribus annis Vælingæ oppido Scanię nostræ puer vitam iniit in ædibus vicinis Pastoris Dn. Stephani Olaj, parentibus tenuioris quidem fortis, sed honestis piisque, Patre Jano Benedicti, Matre Bodilda Jani, cui universum occiput cruentum, oculi bovinis majores, in medio frontis siti, aures Asininis similes, fune circa collum inflexo. Reliquæ corporis partes nihil monstrosi alebant, quemadmodum publicè testati sunt *M. Iohannes Arnoldi* de Fine Præpositus & Pastor Helsingburgensis & Dominus *Stephanus Olaj* Pastor Vælingensis.

HI-

HISTORIA LVII.

De Fungis Cerebri.

FRacto vel contuso cranio fungi nonnunquam seu tumores laxi, mollesque adnascuntur. *Ingrasias* de Tum. p. n. tr. i. c. i. fieri scribit non fecus ac fungus in lucernis hyemali tempore in elychnii vertice: Discooperta enim revelataq; cerebri membrana, quædam prius substantia gossipinæ lanuginis imaginem representat. Deinde verò per halitum discussi vapores, fumiq; ob aëris frigiditatem in ea substantia conglobati paulatim ab interiori calore deuruntur, siccanturque donec fungo quoq; similis substantia appareat, alteratam esse ab aëre membranam significans. Alia similitudine generationem fungorum illustrat *Iohannes Langius* lib. Epist. Med. 6. quemadmodum in stipitibus arborum humores semiputridi per corticem extuberantes, in fungos coalescunt: Sic vulnerato cranio, humores cerebri affluere, (qui teste *Alexandro Aphrodisæo*) ossis frigore condensati in speciem fungi concresecunt. Sunt fungi qui sine noxa vitæ & emergunt, & decurtantur. *Cornarius* ad l. i. Diosc. civis cujusdam meminit, cui ex fissa calvaria sex fungi in capite nucum regiarum magnitudine enati, gestatique per annos 40. è quibus demum tres sua sponte deciderunt. *Schenckius*

kius quoque l. 1. Obs. 5. refert se fungum mediocris castaneæ magnitudine ex capitis contusione ad pubertatem usque circumtulisse, qui deinde facile scalpando avulsus cute capitis post febrem sua sponte disruptâ. Vincituræ pressum tabescere monet *Paræus* l. 9. Oper. Chir. c. 19. Quomodo verò fungus rectè sit tractandus, docet *Hildanus* Centur. 1. Obs. 15. Sed curationem reddunt difficilem, si insigni cranii vulnere læsa sit membrana cerebri, vel ipsum cerebrum.

Extra portam Orientalem Hafniæ cum aliis ejusdem familiæ à nefario sicario vulnerata 1649. puella 4. annorum ingenti in capite vulnere prostrata, cum insigni cranii contusione & fractura, patente cerebro, curatur à Chirurgo Urbis *VVilhelmo*, artis suæ haud imperito. Exactis sex hebdomadis, me præfente, labia vulneris livida apparuerunt, fungique duo protuberabant nigricantes, cerebri in formam, anfractuosi. Periculum abesse Chirurgus opinabatur. Ego vero sphacelatam partem videns, malè ominabar. Fungorum frustula sine dolore rescisa. Sed paucis interjectis diebus, vulnerata obiit.

HISTORIA LVIII.

Fungus Cancrosæ Mammæ.

NUnquam satis demirari possum miserandum cancrum, mammam sinistram Marronæ optimæ

mæ Hafniensis, multis nominibus mihi quondam amicissimæ, occupantem. Enimverò postquam ex occulto tumore aucta indies magnitudine, exulceratus erat cancer, omnia auxiliorum sprevit genera, quæ partim ex Methodo, partim Empiricorum suasu fuerunt adhibita, unde brevi in tantum excrevit, ut summo perpetuoque ægræ dolore, universam ferè mammam sinistram insecerit, largissimo subinde sanguinis serosi & melancholici, quo abundabat, fluxu interveniente. Labra ulceris inverfa & tumida fungi instar crescebant, hiansq; ulceris orificium claudebant. Omni conatu fungo removendo intenti neque internis quidquam, neque externis promovebant. Causticis tandem indolentibus fungosam carnem immiuerunt. Sed citius ferè renata, quam ablata, semperque recens ebulliens priorem mole superavit; donec capitis mediocris magnitudinem assequeretur. Superat admirationem, quod fungus cancrusus in tantam molem unius diei spacio potuerit crescere priori per caustica nuper extirpato. Variâ erat & indecenti formâ, valdeque inæquali superficie, pro inordinata humoris atribilarij ebullitione, quæ quasdam tuberis partes altius elevabat, quasdam humiliter, ut verè hydræ capiti assimilari possit, in unius enim particulæ abrasæ locum, plures fungi succedebant, quibus hinc inde conjunctis informe cancrofi fungi genus mammam deformabat. Superveniente denique hæmorrhagia

ex ulcere profundo, ad sternum penetrante, fractisque duorum ferè annorum dolore viribus placidè, multum à nobis desiderata Matrona, exspiravit.

HISTORIA LIX.

Fistula deglutita tertio die per alvum excreta.

MUSICÆ peritus Scholaris quidam Coagianus, Nicolaus Erasmius, animi recreandi gratia, ante ostium hospitii sui 1646. tibiam inflat seu buxum, septem octove digitos transversos longum. Accedens commilito, tibiæ possessor, instrumentum reperit. Ille verò non commotus monitis, in incepto persistit. Hinc commilito alu fistulam apprehensurus, fortè manu vehementius adacta in gulam per fauces tibiam intrusit, ut extrahenti digito amplius apprehendi non posset. Sanguinis ex faucibus stillicidium sequutum. Postea quum vario conatu nec extrahi posset, nec deglutiri, tandem tamen in ventriculum delapsa, dextrum latus videbatur obsedisse. Unde doloribus fessus lectum petiit, & sine alimentis tres dies noctesque insomnes transegit, latere dextro dolente, cui tibia inhærebat. Tertio die circa quartam horam pomeridianam sine medicamentorum stimulo, per inferius guttur seu alvum sua sponte

sponte prodiit. Sedati subitò dolores, ut noctem sequentem quamquam jejunos, pauco somno interrupserit. Postridie farus ludum repetiit literarium, indeque octava hora redux potiunculam panis & cerevisiæ ægrè deglutiit propter fauces, quas tibia transierat, excoriatas. Postea planè convaluit, nullo in ventriculo aut faucibus nocumento, propria hæc confessione & firmavit & manu subsignavit. Tibia nihil damni in corpore passa, ad D. *VVormium* Venerandum Senem, transmissa, quam mihi aliisque lustrandam tractandamque non semel in Musæo concessit Vir omni elogio major. Intestinorum gyros & anfractus sinuosos, octo digitorum transversorum fistulam sine offensa pertransiisse, profectò miror. Quanquam autem involuta sint intestina, distendi tamen possunt & transeuntium commoditati variis formis inserviunt. Nec à fistulæ glabræ lævitate ullum tunicis interioribus in robusto juvene periculum.

H i-

HISTORIA LX.

Empyema in thorace puella.

Post catharrum diuturnum thoracis sinistra pars in puella sexenni Margaretha Munckia adeo intumuit, ut anterieus & posterius æquali tumore emineret, cum doloribus ingentibus & inquietudine. Utroque loco & antico & postico Apostema minabatur. Hinc consilio communi D. *VVormi*, D. *Mothi* & meo, à Chirurgo *Martino Sixio* Emplastrum maturans illi in pectore parti applicatum fuit, qua maximè mollior protuberat. Maturato tumore pectus scalpello apertum mox infra papillam sinistram, unde puris viridis foetidique tanta effluxit copia, quæ librarum duas mensuras impletet. Tumor pectoris illicò remisit, somnusque nocte sequenti quietior, & decubitus facilis in opposito latere antea denegatus. Hæc copia, hocque colore pus foetidum bis in die spacio *XIV.* dierum evacuabatur. Segnius fluens promovebatur excitata tussi, & prono corpore. Interea per syringam cum melle rosato hordei decoctum injiciebatur ad thoracem mundificandum, & potio vulneraria cum pulmonicis præscripta, quod sinistrum pulmonem longo defluxu apostemate occupatum magna esset suspicio. Tandem ternis mensibus ea curâ continuatâ, quam

quam levata doloribus videretur, ciborumque re-
diisset appetitus, recurrente tamen semper tussi-
cula sicca, quam liquidi potus cujuscunq; guttulâ
statim sedebat, in diarrhæam tandem octo dierum
soluta est alvus purulentam & cruentam, admix-
tis subinde grumis parenchymate pulmonis simi-
libus. Pectus hac via per materiæ evacuationem
naturalem expurgatum credebatur, curatumque
Empyema. Sed spe frustrati sunt Parentes, &
puella sanitate. Tanta quippe evacuatione pro-
stratis viribus, accedente pedum & faciei infla-
tione, sensim contabuit.

HISTORIA LXI.

Secundinarum Puerperæ Anatome.

Placentam uterinam seu Uterinum Epar dili-
genter in puerpera 1650. cum Umbilicalibus
Vasis examinavi. Breviter hic signabo quæ mihi
observata memini.

Placenta ipsa uterina ex fibrillis infinitis vaso-
rum erat contexta, quibus sanguis instar parechy-
matis concreverat, qui facile ut in aliis, poterat
fricando separari. Inæqualis diversæque hinc inde
consistentiæ. Glandulosa erat in tumulorum sum-
mitate, circa extrema ora attenuabatur, crassior
in colliculorum medio. Nam figura ipsa quidem
circularis sed inæquali circumferentia, in qua
quinq; serè observabantur prominentiæ justa serie
à se

à se distantes, in quarum medio spacio chorion membrana crassior visebatur. Qua uterum spectabat aspera erat & rimarum plena, eoque loco incisa, fibras infinitas ostendebat ad venarum truncos tendentes. Longitudinem pes unus in diametro metiebatur. Altera pars secundinarum Membranæ sunt foetum involventes. *Amnios* tenuis immediatè foetum cingens, alba erat, mollis & translucens, paucis arteriolis & venulis donata inter duplicaturam ejus dispersis. Cohærebat Chorion ferè ubique, præsertim in extremitatibus, circa placentam & in placentæ medio, ubi vasa umbilicalia prodibant. Adhibita tamen diligentia à Chorion facilè separavi, & exsiccavi. *Chorion* amnio subjiciebatur orbiculari forma, ad modum placentæ. Epatis uterini cavam inferioremve partem obvolvebat, se ad illius capacitatem extendens, cui etiam vasa uterina firmiter connectebat. Interior facies glabra, sed asperior qua placentæ agglutinabatur.

Vasa Umbilicalia, arteriæ nempe & venæ, in placenta variis ramulis dispergebantur, interque se copulabantur per anastomoses, quas hic diversas observavi. Modò enim ramuli venarum & arteriarum se transcendebant crucis in modum tam interni quam externi: modò per insertionem jungebantur; modò ad latera congregiebantur; modò cochleari figura intorquebantur. Minimi vasorum ramuli in majores compingebantur, eodem

dem modo uniti, sed obtusioribus anastomosibus, donec arteriæ ad quatuor ramos redigerentur, vena autem ad duos, qui in truncos sui generis è placenta emergentes, coalescebant,

Ita quidem in corpore placentiæ vasa se habebant. Extra placentam verò omnia conjuncta in funiculo contorquebantur, ordinata circumvolutione, quemadmodum strias in cornu Monoerotis videmus produci, quod opposita candela vel diei limine manifestius apparebat. Transparent in hac convolutione hinc inde noduli & maculæ sanguineæ, in venis præsertim. Ad hæc spithamæ intervallo, mirabilis aderat textura, quasi confusi essent gyri. Præterea in exteriori tunica funiculi infinitæ secundum longitudinem incisuræ conspiciebantur, sanguine tinctæ. Funiculus in univèrsum tres spithamas æquabat, crassitie digittum. Reliqua non addo, quæ communi Anatomicorum ore sunt decantata, & in Anatomicis extant.

HISTORIA LXII.

Mumia Danica.

BItumine, Aloë, Myrrha, Croco, Cinamomo aliisque cadavera humana olim condita, & à putredine conservata, præsertim apud Ægyptios veterum plurimi tradiderunt, & recentiorum Testantur

stantur Mumia ex Ægypto hodie allata, quæ seculis plurimis incorrupta perstiterunt. Vidi Patavii splendidam hujus generis Mumiam, unguibus auratis, & passim prostant. At sine conditura conservari cadavera, non ita obvium quotidie. Feriis canicularibus 1649. cum amicis ex urbe nostra profectus, in itineris tractu, sepulchrum invisit *Ioannis Venstermanni*, Viri quondam Strenui & Generosi, 50. abhinc annis & amplius sepulti, multorum diversis narrationibus celebratum. Bustum illius in subterranea templi cella sub altare exstructum. Templum vicinum est Nobili ejus prædio *Oelstrup*, cujus fundi jam Dominus est Nobilissimus Vir *Lago Bilde*. Apertum monumentum ingressi, invenimus cadaver, tot annis ibi sepultum, integrum, & Mumia instar induratum, perne fumo indurate simile, carne cum cute exsiccata firmissimè salvis ossibus adhærente. Color mumia hujus obscurior, odor rancidus, pondus exile, ut ab anicula decrepita portari, & manibus spectantium attolli possit facillimè. Barba rufa, crinesque decurtati. Aures integræ, sed torridæ, lingua sicca inter dentes ex ore prominens. Quia obceso fuerat corpore, cutis hinc inde corrugata cernebatur, sicca ubique, nisi in dextro humero, ubi oleaginosus humor lardo æmulus exprimi potuit, quem sequentibus tamen annis exsiccatum alii narrarunt. Quanquam pedibus extremis corpus truncatum sit, justæ tamen est staturæ. In eadem

dem crypta requiescit conjunx ejus Chriftina Beck, denata demum anno 1630. An hæc incorrupta quoque adhuc superfit, incertum, quia arca feralis corio tecta integra visitur, quum duæ marito computruerint cum vestibus sepulchralibus. Quid putredinem ab hoc cadavere inhibuerit, ignorare cogor. Vulgus istius loci vel à Rege occisum, vel cum uxore discordem vixisse fabulatur. Sed passim apud nos hujusmodi Mumias terra condit, vi morbi defunctas. *Platerus* in *Quæst. Physiol.* nulla corpora in terris putrescere, sed potius in sicco elemento conservari existimat. Ratio hic diversa, quippe in crypta subterranea, non terram cadaver tangit, sed capulo includitur, ubi à calore putredinali facilè dissolveretur. *Io. Sperlingius* in *Anthropol. Physica*, violenta tantum morte extinctos putredine vitari credit. Cæterum cur externæ causæ magis accelerent putredinem, quam lenti morbi & putridi, causam nullam video. Certè suspensi fures in patibulis rarò putrescunt, potius ita exsiccantur ab externo aère & sole, ut Mumias referant. Quidquid sit, Mumia nostra tot annis salva mansit, sive loci siccoris beneficio, sive insita naturæ benignitate. Locum conferre ad citam tardamve corruptionem, non est dubitandum. Ita in Cœmitério S. Innocentii Parisiis humata corpora 24. horarum spatio absumuntur, ossibus solis relictis. Tolosæ contra in fano quodam crypta est, in qua humati per 600. amplius

amplius annos illæsi supersunt, cum pilis & cute candida, ut Nepotes avos suos longa serie dinoscere possint. Inlito quoque corporibus balsamo plurimum deberi, perpetuæ lucernæ fidem faciunt. Et optima succulentaq; constitutione Ventermannus præditus fuisse videtur. Denique certa nonnullorum vespillonum observatione accipi, cadavera æstivis calidisque mensibus defuncta, citissime putrescere, contra illa quæ hyeme terræ mandantur. Quam differentiam ex morbis quoque seu acutis seu chronicis pollinctores observant, à ratione haud alienam.

HISTORIA LXIII.

Anatomes Publicæ 1652. Observationes.

FAvente aëris frigore, strangulatum cadaver virile Mense Decembri publicis dissectionibus destinatum aperui, spectatoribusque innumeris præter consueta naturæ ostenta, hæc demonstravi inter secandum obvia:

1. Recti musculi abdominis binas tantum interfectiones habuere supra umbilicum terminatas. Circa ensiformem cartilagineam tertia media inceperat, mutila adhuc & in medio musculi desinens.

2. Pyramidales exiles carnei toti, sine funiculo ad umbilicum protenso.

3. Omen-

3. Omentum subtile & curtum pauca pinguedine oblitum.

4. Cæcum intestinum nusquam comparebat. In Volvulo retrahi in Ileum vidit *Hildanus*, hic nullum illius vestigium quocunq; oculos cultrumq; verreres. Quia usus exiguus, illo commode carere possumus.

5. In Angulo medio à cava & Emulgente sinistro efformato aderant tres glandulæ Lactiferæ olim nobis observatæ, nullo succo plenæ, quia ante supplicium non fuerat cibus. Hinc ventriculus plenè vacuus.

6. In hepate dextrum latus costis adnatum erat, & tunica eo loco sine parenchymate, venis tamen transparentibus.

7. In liene parenchymate suo separato, post *Higlmorum* diligentissimum Anatomicum, vidimus, præter arterias, fibrillas infinitas, quas non potuimus ad arterias aut venas referre.

8. In vacuo ventriculo serum sanguineum natabat. Latus rubicundum, qua vas brevè inferebatur. Vas ipsum breve simplex in liene terminatum.

9. In thorace dexter pulmo artissimè costis odnatus erat totus, uti & mediastino, & diaphragmati. Diaphragma quoq; dextro latere costis largius accreverat, quam in opposito.

10. Mediastinum & Pericardium una erat membrana, nullamque inter illa distinctionem depre-

98 THOMÆ BARTHOLINI
deprehendimus. Videtur simile quid vidisse *Columbus* l. 15. de Rar. in Anat. in pericardij defectu. Vidi & ego aliàs in agnello pericardium sinistro cordis lateri adhærens, & utramq; membranam sinistro pleuræ lateri adnatam, deorsum protruso pulmone & diaphragmati incumbente.

11. In thorace Lacteus Thoraricus ductus circa ingressum in axillarem multiplex conspiciebatur.

12. Glandulis sub lingua inter membranas immixtum erat officulum exiguum, ab omni parte liberum.

13. Processus Vermiformis in cerebello nullus, ponsq; Varolij obtusioribus eminentiis duabus conspicuus.

14. Minor Psoas majori incumbebat, ut supra quoque visum.

15. Serratus musculus anticus major longius protensus ad costam primam, ut novum muscolum Rhomboidem mentiretur.

16. In dextri brachij carpo decem ossa, in altero tantum octo.

HISTORIA LXIV.

Vermiculi in cerebro.

Vermes quacunq; corporis partē enasci satis notum. Ex naribus emungi exemplo probabi-

babimus. Catarrho molesto post febriculam vexatus Vir Magnus O. W. patriæ orbisque ornamentum, cum frequenti dolore capitis post cibum sumptum ingravescente, ex naribus emunxit vermiculum. In cerebro ab humorum putredine generatum extra omnem dubitationis est aleam. Pilulis Cephalicis levamentum sensit, & parco fumi tabaci usu. De se idem narrat *Smetius*. l. 10. Misc. p. 582. *Tulpius* de verme digiti longitudine l. 4. Obs. c. 111. In Ozæna in aliis quoque vidi. *Benivenius* Exempl. Med. c. 100. in Cephalalgia acuta palmo longiorem observavit, & *Zaccutus* l. 1. Adm. Prax. Obs. 6. Siquidem autem ex naribus cum muco emunguntur, in cerebro generatos suspicamus. Ne gratis id dicamus, vermes in cerebro natos magnorum testimonio producemus.

Lutetianæ puellæ, in vico Delphino, annorum 12. curatis variolis, tantus capitis dolor supervenit, ut trium mensium curricula nec dormire quiverit, nec requiescere, nullas dolore inducias concedente. Tandem cum rabida obiisset, statim aperto cranio depræhensa fuit universa cerebelli substantia in dextro, à reliquo corpore sejuncta, nigrâque tunicâ involuta. Rupta tunica nigra vermem vivum pilosum, duobus punctis splendidis loco oculorum, prodidit latentem, ejusdem ferè molis, qua reliqua cerebelli portio, qui duarum horarum spacio supervixit. Anomali

100 THOMÆ BARTHOLINI
 mali hujus abscessus oculatum testem laudo *Guidonem Patinum* Medicum Parisiensem Eruditissimum, Amicum veteri candore & constantia honorandum, quod ipsum in Exercitationibus meis de *Angina Puerorum* olim professus sum. Pulchrè has observationes confirmat *Hollerius* l. 1. de Morb. Int. c. 1. qui audiri meretur: Quibusdam, inquit, vermes generantur in cerebro. Id rarum esse scripsit Avicenna, quod tamen memoria nostra visum. Et cuidam Italo ex frequenti odoratu basilicæ herbæ natus scorpio in cerebro, vehementes dolores longos, ac mortem deniq; attu-

HISTORIA LXV.

Vir sine pene & podice.

Multi in ipsa nativitate sexum dubiis genitalibus tegunt, & obstetricibus imponunt, maresq; cum sint feminas se simulant, vel versa vice. Utriusq; casus exemplum ad manus est.

Nata non ita pridem in Fioniâ nostrâ puella præ se pueri ferebat speciem, quia propendens clitoris membri virilis similitudinem monstrabat. Hinc masculum Erasmi nomen infanti inditum. Cum ætate verò exsiccatâ prominentiâ & contractâ, apertius sexum professa Annæ nomen priorâ adjunxit, vocataq; fuit Anna Erasmia, mater

ter demum liberorum. Non abfimile vidit *Plate-
rus* lib. 2 Obs.

In Latio me præfente vagabatur Vir quidam annorum tum 40. robusto corpore & sic fatis sano, qui ab ineunte ætate sine podicis penisq; nota vixerat. Quum nec pro mare nec femina à parentibus haberetur, huic tamen vicinior videretur ob virilis membri defectum, pro femina sacro baptismatis lavacro immerfus Annæ nomen obtinuit, retinuitq; per reliquæ vitæ decursum. Vigefimo quarto demum ætatis anno largior barba genas investiens inter viros afferuit. Notanda in hoc prudentis Naturæ providentia, quæ, certis quanquam obstaculis impedita & anum pervium negaverat, & ductum urinarium, alio tamen medio Viri necessitatibus consuluit. Nempe duriores alvi fæces certis periodis finitaque ventriculi concoctione, per cornu ori imposito evomuit, quarum fœditatem saporisque molestiam grato potu aquave diluit, quam in hunc usum perpetuò secum circumferebat. Lotium ex pila quadam fungosa circa locum umbilici absentis enata, velut per spongiam stillando reddidit, & pro lubitu, velut lac ex papillis, expressit. Cætera sanus, nec feminas averfatus.

Frequens alioquin fæcum per os est excretio in Ileo, seu miserere mei, impedito nempe per intestina transitu. *Hildanus* in Obs. Chir. & *Sal-muth* Cent 1. Obs. 88. fæces alvi per umbilicum

162 THOMÆ BARTHOLINI
 videre excretas *Horstius* Pater in Epist. Med. f. 19.
 feminam narrat, quæ ex vulnere pudendi clau-
 fas illas partes habebat, per triennium materiam
 aqueam singulis diebus per vomitum eructasse.
Rufus Ephesus de Ren. Aff. quendam observavit,
 qui 12. annis urinam per intestinum longano-
 nem reddiderat. Ex ano evacuata urina fuit a-
 pud *Benivenium* Obs. c. 7. Pene absumpto ex ul-
 cere urina prodiit, quod *Platero* l. 2. Obs. & l. 3.
 credimus. Adeò diligenter unius rei defectum
 alia simili compensat Natura, nunquam magis
 æqua, quam quum maxime iniqua.

HISTORIA LXVI.

Frater pectori fratris conatus:

Lazarum Colloredo Genuensem Hafniæ pri-
 mum vidi, deinde Basileæ 28. Annos natum,
 sed utrobique cum stupore. Fraterculus huic La-
 zaro in pectore erat adnatus, si rectè conjeci, osse
 xyphoide utriusque cohærente. Pes sinister solus
 illi dependebat, duo brachia, tres in manibus sin-
 gulis tantum digiti. Vestigia pudendarum par-
 tium comparebant. Manus, aures, labia move-
 bat, in thorace pulsus. Excrementa nulla minor
 frater excernit nisi per os, nares, & aures, nutri-
 turque eo quod major assumit. Unde partes ani-
 males & vitales distinctas habebit, quum & dor-
 miat, sudet, moveatur, quando major vel vigilet,
 vel

vel quiescat, vel ficcus est. Uterq; etiam suo nomine ad baptismatis fontem insignitus fuit, major Lazari, minor Ioh. Baptistæ. Naturalia verò viscera, ut hepar, lien &c. utriq; communia erunt. Oculi clausi ferè Ioh. Baptistæ, respiratio minor, admotâ enim plumâ parum movebatur, admotâ verò manu exilem halitum calentem deprehendimus. Patulum ferè illi & hians os, dentibus prominulis, saliva perpetuo ferè madens. Caput videbatur solum omne alimentis in sui augmentum absumere. Prægrande enim & majus quam Lazaro, sed deforme, capillis supino fitu dependentibus. Barba utriq; crevit, sed Baptistæ neglecta, Lazaro compta. Erat autem Lazarus justæ staturæ, corpore decenti, moribus humanis, & ad aulæ morem ornatus. Inducto pallio fratris tegebat corpus, fovebatque, nec monstrum intus condi primo alloquio dices. Animo ubiq; præsentî videbatur, nisi quod de fato subinde sollicitus, mortem fratris timebat, quod se fæto & putredine exstinguendum quoque præfagiret, hinc magis in curando fratre quam se laborabat. Rarissimi Monstri effigiem à vero haud abludentem lectorum oculis listo.

HISTORIA. LXVII.

Cor bifidum.

Christophorus Gióe, Vir Nobilissimus, pro-
 vecta

G 4

veſta ætate rerum rariorum erat amantiſſimus, & ſecretis Medicinæ apprimè deditus. Inter alia ſingularia, quæ humaniſſimis ſuis colloquiis nonnunquam interſpergebat, narravit mihi, in Norwegia pridem à ſe viſum latronem qui pœnas ſclerum luebat. Quum extenteraretur à carnifice, cor habuiſſe ſingularis figuræ, mucrone non acuto, ut fieri ſolet, ſed bifido ut diſtincti ventriculi meniſteſtius externa facie apparuerint, dexter nempe & ſiniſter, interjecto hiatu.

 HISTORIA LXVIII.

Diabetes Calculoſi.

Ingens tormentum calculus, corporis noſtri carnifex, præter alia ſymptomata, quibus miſeros homines torquet, Diabeteſ non rarò provocat. Nolo aliorum exemplo fidem mereri conſeſſam, quia ipſe hic ero exemplum. Enumerat miles ſua vulnera. Nemo ægrè feret, me mea lætoribus proponere, ut partim nativitatibus meæ, partim lucubrationum damna videant, & quia gratis non vixi, condoleant.

Superiori anno calculoſa veſicæ diſpoſitio me per vices reviſit, cum gravi circa perineum dolore, & dextrum teſticulum, aliis que conſuetis malis. Urina tamen pro meſentis arbitrio, prompta erat ad obſequium. Notabam, poſt potum vini Rhenani, quem ſalutis cauſa mediocri poculo

F.M.P.
1774

culo haufi, redditam esse urinam vino epoto tam fimilem, ut pro vino ipfo harum rerum ignaro potuerit propinari. Manfitq; sine feditamento ullo incorrupta per dies plusculos. Poftero die feditamentis craffis & vifcofis rubrifq; fupernatabat bilis feu urina ad bilem accedens. Tertio arenulæ quædam rubræ prodierunt. Quarto feditamentum pituitofum, & vifcidum. Denique remittentibus doloribus vifa fuit urina rubra quidem, fed laudabili fufpenfo.

Bibi Iulepum ex Ad. Cort. fab frag. cum fyr. de Althea Fern. & parum Sp. Vitriol. deinde lac amygd. dulc. cum ol. amygd. dulc. demum à Caffia, quam acueram Refina Ialappæ, octies benignè fum purgatus.

De vino quod dixi per deabeten reddito, confirmant alii. Narravit nobis Patavii *Benedictus Sylyaticus* Practicus fummus, vidiffe fe mejentem vinum rubrum eo colore & odore quo fuerat haufum. Difficile hic verfabuntur in eruenda caufa, quibus ignotæ funt lectæ in homine glandulæ, renibus vicinæ. Nos quædam in *Lacteis Thoracicis* tentavimus.

HISTORIA LXIX.

Pes fponte deciduus.

EX opere hortenfis pes puellæ extra portam Borealem fphacelatus, media linea à fana parte

106 THOMÆ BARTHOLINI
 parte distinguebatur. Chirurgis in rescindendo
 crure difficilioribus, siquidem tenuioris fortunæ
 puella laboris precium non posset solvere. Na-
 tura operarii vices supplevit. Pes enim sua spon-
 te secundum lineæ à Natura designatæ ductum,
 decidit. Nulla hæmorrhogia subsequente, opti-
 mè convaluit, & ostiatim ostenso pede deciduo
 stipem collegit, quemadmodum mihi est testis
 D. *Olaus Wormius*, nunquam satis laudandus.

HISTORIA LXX.

Flamma ex Ventriculo.

Flammam in ventriculo ex nimio Spiritus
 Vini haustu excitari, nec à ratione nec expe-
 rientia alienum. Lugduni ad confluentem Araris
 & Rhodani, quum mulieris cujusdam cadaver
 causam mortis investigaturi Medici reserassent,
 ingens ex ventriculo prorupit flamma univer-
 sum ventriculi ambitum occupans, mox tamen
 extincta. Ad *Renatum Moræum* summum scholæ
 Parisiensis decus perscripta fuit historia, ex cujus
 magni Viri ore hanc habeo. Causa flammæ cre-
 debatur Spiritus Vini largius à muliere ista sor-
 ptus, vel calidior Theriaces aqua, quam Medicis
 suadentibus ægra sumpserat.

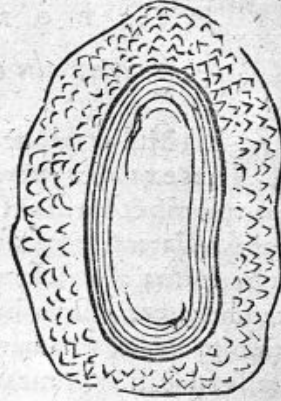
Polonum Equitem tempore Reginæ Bonæ
 Sfortiæ sumptis duobus ardentis vini Cyathis
 flammam evomuisse, exindeque combustum, ex
 Parentis

Parentis sui *Everhardi Vorstii* schedis mihi narravit Patre Magno Major filius *Adolfus Vorstius* floræ Leidenfis genius. Similem casum Senatui Academico *Hafnienfi* propositum meminimus.

HISTORIA LXXI.

Calculus magnus femine.

E Lisa Iani, uxor Rotarum artificis extra portam Orientalem diu acerbissimi calculi doloribus exhausta, tandē insignis magnitudinis calculū excrevit, & remittentibus nonnihil doloribus, perpetuo deinceps urinæ fluxu involuntario, ob læsum vesicæ Sphincterem, miseram vitam traxit, vertente anno finitam.

Lapis, quem iusta magnitudine adumbravi, durissimus, in medio candidior, circa limbum obscurus, circa medium glaber, circa extrema asper à compage arenularum arctissimè adnatarum. Figura nuclei dactily, sed ovi gallinacei magnitudine, & compressa. Inducitur exterius alba lamina, interior verò substantia ex variis arenulis

108 THOMÆ BARTHOLINI
 arenulis guttulisque petrificatis compacta. A
 tempore excretionis magni calculi, prodierunt
 sensim infiniti alii lapilli, candicantes, pisi ma-
 gnitudine, ex quorum compage major ille con-
 stare videbatur. Calculum ipsum magnum in
 Musæo suo servat D. Henricus Fuires, qui cal-
 culosæ dolores aptis subinde medicinis lenivit.

HISTORIA. LXXII.

Calculi alii ex alia femina.

ALia Mulier adhuc superstes in vico S. Petri
 tres ex vesica excrevit calculos diversæ ma-
 gnitudinis & formæ. Unum triangularem, non-
 nihil ad latera inæqualem & minorem. Alterum
 pyri forma asperiolem, in quo asperæ partes
 candidiores, obscuriores glabræ. Tertium lon-
 giorum cortice quam in reliquis duriore, sed me-
 dulla friabili. Omnes colore nigricanta adspersos.

HISTORIA. LXXIII.

Omphalocèle rupta cute.

BErgis Norwegorum mulier à partu difficili
 non in omphalocelen vulgarem incidit,
 quod sæpe contingit, & exemplum hic Hafniæ
 habeo;

habeo ; sed ex umbilico planè rupto intestina omnia propendebant nuda & circa cutem consolidata cuncta exiguo relicto foramine. Nuda ista intestina quotidie fovebat oleis & pinguedine obducta cum sacculo , hocq; pacto diu miseram vitam protraxit , sicut bona fide mihi retulit *D. Ottho Sperling* Medicus πολυμαθής ejus tum urbis Practicus Eruditissimus.

HISTORIA LXXIV.

Casu laxatio brachii restituta.

PRæfectus quidam prædii Scanici , Ericus Christierni, pede in glacie gliscente sinistrum cubitum luxavit. Barbitonsor imperitior fracturam suspicatus , cura fracturis solita magnum ægro dolorem & brachii inflammationem concitavit , & luxationi gangrænam induxit. Quibus symptomatis invalescentibus Chirurgus peritior Martinus Sixius advocatus , luxationem quidem animadvertit , sed ob graviora symptomata reponere minus ex re judicans , ad gangrænam sedandam omni ope convertitur. Interea excidit corrupta emortuaq; caro, ulcus sanatur, & cubitus luxatus sine motu persistit. Anno sequenti nihil de brachio luxato cogitans Præfectus , ex equo præceps labitur , luxatumque brachium terræ contractu & allisu in locum articuli restituit , sicque convaluit.

HI-

Ex notis Chymicorum vitæ periculum.

Filiolus Consulis Roëschildensis lumbricis laborans, Medico curandus traditur, qui ad expellendos enecandosque lumbricos præscripsit Mercurii vivi drachmam unam cum aqua graminis, Signum autem Mercurii ꝛ apud Chymicos receptum, expressebat. Pharmacopæi servus Mercurii sublimati signum ratus, sublimatum aquæ graminis mixtum in vitro ægrotanti misit. Offerenda erat mane offa, quam distulit Mater, partim quod præfago malorum animo infans ipse repugnaret, partim quod noctem quietam habuisset, jamq; jentaculum appeteret, partim deniq; quod circum spectata Mater Mercurium crudum à Medico præscriptum in vitri fundo non inveniret. Inter has dubitationes commodum advenit Medicus, qui nihil de bona Pharmacopæi fide dubitans, quanquam à Matre monitus, vasculum agit, potionem percolat, & bina percolati cochlearia puerulo exhiberi jussit. Sumpto medicamine brevi post expirat infans, palato illius undique per sublimatum incrustato. Erroris sibi conscius Pharmacopæi servus fuga se subduxit. Medicus verò in jus à mœstissimis Parentibus trahitur, reusque homicidii peragitur, Clementissimo

tissimo jussu Serenissimi Regis nostri devoluta res ad Medicam Facultatem Hafniensem, quæ auditis in Conventu Academico utrinq; dissentientium partibus, Pharmacopæi fervum principem mortis auctorem judicavit, siquidem fugâ delictum confessus est, & in literis ad Esaiam Fleischer Pharmacopolam urbis Hafniensis primum factus erat, Mercurium sublimatum vivo se substituisse, & si scrupulum ipsi fecisset schedula Medici potuisset præsentem Medicum de dubio signo Mercurii consulere, Quam Medicorum censura in Comitibus proximis Rex Serenissimus & Regni Senatores confirmarunt. Sedulò igitur propter imperitos Pharmacopæos festinantes cavendum, ne signis hujusmodi Chymicorum utatur Medicus, maximo ægrorum damno, & proprio periculo, præsertim quum festinans manus facilè linceolam producat & ex levi notulæ discrimine maximum vitæ discrimen accersat.

HISTORIA LXXVI

A frigido clystere mors.

Civis quidam Christiano Hafniensis in tonsura rasuræ subjectus, inter reciprocos sermones, conqueritur de metu imminentis morbi, propter lassitudinem spontaneam & alia quæ forte

112 THOMÆ BARTHOLINI
 forte subjecerat : Barbitonfor operam suam ultrò offert , & clystere se huic periculo obviam iturum spondet. Ipse clysterem præparat , frigidumq; injicit. Civis frigus se in intestinis sentire monet, rogatq; ut clysterem calidum substituat. Ille perinde esse sive calidus sit sive frigidus, credulo ægro persuasit. Cæterum discrimen eventus ostendit, summâ enim virium imbecillitate pressus, clysterem reddere neq; alio calido clystere provocatum potuit. Postridie æterno frigore obrutus, esse desiit.

HISTORIA LXXVII.

Vulnera Cordis.

JUvenis petulans ineunte hujus anni vere Hafniæ nauclerum, alioquin amicum, domesticis Oenopolæ negociis districtum, cultro transfixit, inter tertiam & quartam costam sinistram. Vulnerus sub sterno ad cordis penetravit ventriculum dextrum, ut aperto post mortem cadavere patuit, foramine angusto & obliquo. Læsus tamen non solum ex suburbio domum pedibus ivit, sed per quinque dies supervixit. Quantum conjectura assequor, propter angustum obliquumq; cordis vulnerus, concidentibus labiis, circulatio per tot dies perstitit interrupta.

Serenissimus Rex Daniæ FRIDERICUS
 III. in

III. in sylva Fridericiburgensi anno præterito venatione regias curas interpungens, sclopeto cervum trajecit, qui vulnere recepto prius passus 50. confecit quam concideret. Extractum à venatoribus cor observavit D. *Jacobus Janus* Regius Archiater, tum præsens, per utrumque ventriculum ponderoso globulo trajectum, ut trium digitorum apices admitteret. Externa vulnerum cordis exempla in *Anatome Reformate* congeffimus, nec jam actum agimus.

HISTORIA LXXVIII.

Mulieres Cornuta.

PRImæ cuidam in patria nostra feminæ carnosæ in medio frontis excrescentia tantum ex continua contrectatione augmenti sensim cepit, ut proboscidem galli Africani propendulam exæquarit. Filo constrinxit *Martinus Sixius*, Chirurgus noster peritissimus, donec contabesceret, renatamque corrosivis penitus extirpavit.

Purmerenti in Septentrionali Hollandia paupercula mulier *Margaretha Mainers* septuagenaria degit, quæ viginti retrò annis, ex mœrore prodigi filii tumorem primo in dextra capitis parte supra musculum temporalem observavit, qui in cornu tandem excrevit digitos XII. longum caprini cornu crassitie, duritie, & similitudine. Ex temporū ferè regione seu sincipite emergens reflectitur, incurvaturque, sursumque sum-

H

mum

XI4 THOMÆ BARTHOLINI
 mum caput petit, cui se mobile applicat, ut
 commodè vitta tegi possit & occultari. Ad radi-
 cem rubet cutis, & prurit, siq; rudius tractetur
 sanguinem prolicat. Inter caput & cornu olim
 vix digitus inferebatur, nunc totam manum ad-
 mittit, quia continuò crescit. Invisi ipsam 1646.
 & studiosè lustravi, hancq; feminæ grandævæ
 imaginem per pictorem expressi.

Alios cornutos utriusq; sexus passim visos &
 lectos in Observationibus meis Novis *de Unicornu*
dedita operâ signavi, quo curiosum Lectorem
remitto.

HISTORIA LXXIX.

Melancholicorum figmenta.

Melancholicorum proprium est non timen-
 da timere, & fingere quæ nec picta usquam
 sunt nec scripta. Plebejus apud nos Vir sanguine
 melancholico turgens, nasum sibi in eam magni-
 tudinem excrevisse imaginabatur, ut publico
 abstineret, ne nasus à transeuntibus conculcare-
 tur. Insignis Amstelodamensium Poëta nates
 credidit sibi esse vitreas timuitque rupturam si
 consideret. Alius ibidem primæ dignitatis seni-
 or, clavum suspicabatur se deglutivisse, quum
 amissum nusquam reperiret, valdèq; eo infixio se
 torqueri. Ad mentem sanam rediit vomitorio
 exhibito, cui eructato clam Medicus clavum
 immisit.

immisit. In Anglia quidam mejere noluit, ne sanguinem universum corporis per urinam excerneret, hinc filo penem arctè per dies aliquot constrinxit, quo tumido parum à morte abfuisse, nisi à fratre vi vinculum fuisset solutum. Vidit istum & familiarem novit *Samuel Collinus* Anglus Med. D. amicus meus Monspelii intimus. De Philodoto veteri Medico notum, quod capiti ejus qui caput amputatum sibi credebat, pileum imposuerit plumbeum, cujus gravitatem sentiens melácholicus, caput se recepisse putavit.

HISTORIA LXXX.

Splenetici Anatomé.

Petrus Andreae Abelgaard Vir cælebs, rufus, trigésimum ætatis annum supergressus, portæ Boreali vicinus, sinistri lateris dolore & tumore multorum annorum decursu emaciatus Ictérico haud videbatur absimilis. Ciborum erat appetens, sed urinæ laborabat difficultate. Consilio plebejorum amicorum potu liberaliori ægritudinem molestam depulsurus, sex cerevisiæ pottas uno spiritu eduxit, unde nigrae materiæ supervenit vomitus, quem æquo excipiebat animo & fidenti, ratus cognitâ hinc morbi causâ, facilem Medicis patera viam ad curandi Methodum. Sed sensim triduo elapso mortalitatem exiit. Ante fatalem halitum ob sphincteris vesti-

116 THOMÆ BARTHOLINI
 cæ resolutionem, urina, antea parca, copiosè &
 sine difficultate effluxit.

Postridie mortis, nempe 21. Ian. currentis
 anni 1653. consensu amicorum & splenetici ul-
 timâ voluntate, cadaver aperui, præsentibus
 D. Simone Pauli, M. Lysero, Iacobo Hofstio, Henrico
 Martino à Moinichen Medicinæ Candidatis, aliisque.
 Quæ præter solitum viscebantur, hæc erant:

1. Omentum exile, Mesenterium pingue
 fatis, Intestina tenuia flavo colore tincta omnia.
 Hepar à rubore naturali parum deflectens.

2. Vesica biliaria pallida, tunica crassiori. In
 apertâ serum nudum nullâ bilis tincturâ. Plena
 quoque grumis nigricantibus, lapillisque pifo-
 rum magnitudine, qui viam obstruxerant quo
 minus bilis hac expurgaretur, adeoque in corpus
 universum repulerunt.

3. Lien insolitæ molis, longitudine duarum
 spithamarum, supra renem sinistrum ad os usque.
 Ichii ejusque cavitatem extensus. Ponderis qua-
 tuor libras æquabat Civiles. Color varius. Al-
 bicabat qua parte costas attingebat, tunica cras-
 sissima candida, corio bovino similis, ut levi
 operâ manu separari à parenchymate potuerit, &
 exficari. Exficcata autem tunica quam in Mu-
 sæo asservo, gluten ficcum per omnia refert. At
 illa parte quæ corpori obversa erat, membrana
 subtilior nigricabat. In ipsa substantia steatoma
 erat, infarctum, adiposa materia constans, nucis
 magni-

magnitudine. Parenchyma reliquum satis sanū.
Columbus l. 15. Anat. quoque vidit lienes XX lb.
 pondere, quos cartilago exterius obvolvebat.

4. Adhærebat lien firmissimè diaphragmati,
 ut difficulter separari potuerit, unde spirandi
 difficultas, quam ambulaturus fuerat expertus.

5. Vas breve varium, nam quatuor venæ
 amplæ ex ramo splenico tumido prope lienem
 productæ, in ipso ventriculo longius protensæ
 sanguine scatebant. Hinc vomitus ille niger ple-
 risq; splenicis, huic homini familiaris.

6. Pancreas sanum. Vicina huic erat glandu-
 la parenchymati lienis similis, quam lacteam in
 sanis fuisse credo.

7. In abdominis cavo feri cruenti portio
 quædam.

8. Renes utrinque nigricantes, intus nihil
 monstri alebant. Dexter hepatis per peritonæum
 adnatus, sinister lieni eodem modo subjectus.
 In pelvi sinistro parum hærebat puris.

9. Reclinatis intestinis & retractis investiga-
 turi in alveo vesicam urinariam, prima fronte
 vidimus nullam. At separatâ peritonæi dupli-
 caturâ prodiit post Cataracta latens. In ipsa enim
 duplicaturâ, ubi libera solet habitare, ab omni
 parte peritonæo accreuerat. Unde tunica pro-
 pria membranosa potius quam carnosâ, expel-
 lere urinam vix potuit.

10. In thorace & pericardio moderata cruenti

YI8 THOMÆ BARTHOELINI
 feri copia. Cor totum quasi adipe oblitum mol-
 liusculo, serum biliosum continente. Pulmones
 liberi quidem à costis, sed candicantes & exsuccii.

HISTORIA LXXXI.

Macula in pede Epilepticæ.

PER inferiorum partium consensum elevatis
 vaporibus convulsiones Epilepticas fuscitari,
 prodiderunt multi. Manifestum autem in artu-
 bus signum comparuisse, non ita pervulgatum.

Curæ meæ se concrediderat nuperis annis Mu-
 lier honestissima, sanguinis vinculo mihi con-
 juncta, convulsionibus Epilepticis per vices ob-
 noxia. Cessaverant illæ quidē nuptiarum diebus
 sed deinde redeuntes in ipso puerperio miseram
 prehenderunt. In ipso insultu feliciter sanam
 puellam enixa est, adhuc superstitem & bene
 valentem. Tandem multis adhibitis remedio-
 rum generibus, spasmus solus dextri pedis cru-
 risq; ramanfit, quem hætenus extirpare nequi-
 vimus, quo minus quotidie sæpius recurrat. In
 ipso curationis cursu singulare observavi, charta
 dignum. Visa enim est sæpissimè in dextro pede
 extremo digitos versus macula nigricans rotun-
 da magnitudine Thaleri Imperialis, quæ ante
 spasmum paroxysmum erat manifesta, sed sine do-
 lore, cessanteque spasmu evanuit. Suspicabar
 quod

quod res erat, malignam materiam vaporemq; ex pede extremo nervosa cruris pedisq; principia in osse sacro infestare, spasmusq; concitare. Unde huic parti maculosæ intentus, scarificationes, & balnea, & venæsectionem & cucurbitulam siccam in malleolo hujus pedis procuravi, sed omnia in cassum, quia & diuturna consuetudine occaluerat malum, & profundiores egerat radices.

 HISTORIA LXXXII.

Tumor in pede Epileptici.

Affinis maculæ Tumor in pede Epileptici aliquando observatus, qui ad cerebrum mediis viis infectis, convulsionis materiam transmittit. Præfeto prædiorum Nobilium Illustris Viri Dithlevi Alfeldt de Lindow, imminente novilunio digitus minimus dextri pedis intumuit manifesto rubore, qui adscendebat per internum cruris latus ad inguina, eaq; ingenti dolore afflicta in parem tumorem elevabat. Huic tumori paroxysmus Epilepticus successit è vestigio, prioribus partibus detumescens & sanis. Quam vicissitudinem singulis mensibus statâ lunæ phasi servavit Convulsio. Advocatus D. *Paulus Moth* Regius nunc Medicus magnæ experientia & judicii, amicus meus Præceptoris loco honorandus, tumido digito pedis cauterium potentiale

120 THOMÆ BARTHOLINI
 tentiale applicuit. Vis quinq; transferant horu-
 læ, quum in circumferentia caustici ichorosa
 materia per poros exstillaret, ubertim mox se-
 quentibus diebus effluens. Escharam quarto die
 excidentem copiosissimus sequutus est fluxus,
 tumq; & tumor in pede & inguine consuetis
 vicibus remisit, & deinceps paroxysmus eman-
 sit. Fontanellam tamen patulam, suasu laudati
 Viri, continuò gestavit.

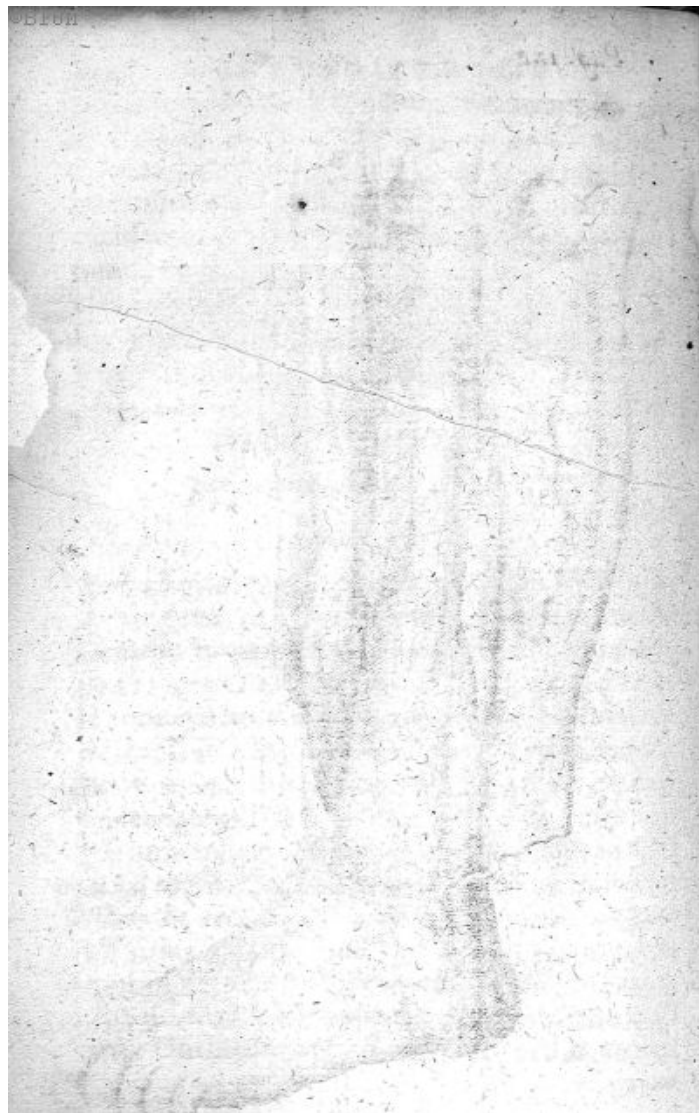
HISTORIA LXXXIII.

*Monstrum humanum sine
 cerebro &c.*

IN Diœcesi Norwegiæ Bergensi, in Provincia
 Tiuguns, natum est monstrum 1639. mense
 Decembri, pauperculis parentibus & honestis,
 patre Olao Olai, matre Anna Andreae, qui inter
 se conjugalem vitam 18. annorum decursu placi-
 dè transegerant. Nata Puella erat vitalis, sed vix
 horæ mediæ spacio supervixit. In ore gerebat
 pudenda virilis sexus. Oculi parvi & eminentes
 piscium instar. Nasus rubens & catelli in for-
 mam exilis. Aures quasi decurtatæ. Fronte ca-
 rebat & cerebro, cujus locum occupabat caro
 informis rubra, instar mitræ foris producta,
 mobilis ut detrahi & reponi pro arbitrio posset.

Visum id à se monstrum testantur Pastor loci
 Dn. Christianus & Ericus Ivari in Leganger,
 quem-

quemadmodum ad M. Ludovicum Munthenium
Episcopum olim Bergensem signaris literis scri-
pserunt.

HISTORIA LXXXIV.

Tridui somnus febrem curat.

Mulier Slangendorphianæ febre detentæ
continua cum gravissimis symptomatibus,
vigiliis, deliriis, inquietudine &c. quum alia se-
cundum Methodum adhibita nihil profuissent,
ad somnum & quietem inducendam pilulam ex
tribus Ladani Opiati granis confectam exhibuit
Magnus Doctor noster, *Olaus wormius*. Sensit illi-
co vim medicaminis salutarem mulier, unde Haf-
niam redux Wormius, illius rogatu, tres alias
pilulas misit, hac cautione, ut pro necessitate u-
nam tantum ex illis deglutiret. Paruisset liben-
ter huic consilio febricitans, nisi anicula, quæ vi-
sitatum venerat, tres simul sumendas pilulas per-
suasisset, quippe se 16. pilulis vix moveri. Ita
ignara pilularum diversarum ægrotans, magis ani-
culæ fidens quam experto Medico, omnes pilu-
las transmissas assumpsit & triduano somno nun-
quam interrupto quævit. Perpetuo somno se-
pulta credebatur. Sed natura malo consilio suc-
currens triduana requiæ febrem extinxit. Somno
enim excusso benè valuit, febre absente, sympto-
matibusq; remittentibus, nisi quod de virium
quereretur imbecillitate. H 5 H I-

HISTORIA, LXXXV,

*Turbulenta Melancholici**imaginationes.*

Bonarum literarum studiosus, non uno nomine mihi charus, corporis constitutione melancholicus, mœrore ex morte sororis fractus & lucubrationibus attritus, de Diaboli insidiis apud me conqueritur. Affirmat sentire se malum spiritum per anum ingredi cum vento sursumq; in corpore suo reperere donec caput occupet, ne sacris solita devotione vacare possit; eundem vero eadem via descendere & exire quando ad preces & lectiones sacras accingitur. Ante hæc se inaudita lætitia fuisse perfusum ex assiduis precibus & vigiliis, ut concentum etiam cœlestem exaudiverit, spretisq; mortalibus omnia in pauperes erogasse: nunc defervente pietate ob nimium cibi appetitum, ob turbatum isto vento cerebrum, cujusdam in cerebro vocem se exaudire, Βλασφημίαν exprobrantis, tundentes pugnōs se sentire, & fœtorem ante nares obversantem.

Melancholia Hypochondriaca optimum juvenem tentari sine dubitatione divinavi, ex recensitis signis, murmure, phantasia turbata, totius corporis temperie, vita antea acta, vigiliis, lectionibus nimis, mœrore &c. Unde præmissis de Divina præsentia & potentia, deq; Diaboli vilitate

vilitate exhortationibus, bono animo esse iussi, viam me nullo negotio certis remediis venienti in posterum hosti interclusurum, corpusq; cacochymicum ita medicaminibus præparaturum, ne sedes amplius commoda malo spiritui sit futura. In primis solitudinem dissuasi & vigiliis nimias, quibus se macerat, auctorq; fui ut amœnioris ingenii contubernalem sibi adscisceret, qui per vires, sacris meditationibus depositis, tempus hilariori colloquio falleret. Interea exhibui quæ peccantem in abdomine humorem melancholicum præpararent, expurgarentq; sanguinem sæculentum detraxi, vires refeci protritæ, & viscera roboravi. Quibus id effectum, ut ventris murmura cessarint, sedata sit mens & composita, nihilq; amplius molestiæ Dæmonem faceffere falsus sit.

HISTORIA LXXXVI.

Homo ex capragenitus.

IN Diœcesi Bergensi, oppido Skaanewiig circa Dominicam Quadragesimalem 1640. capra peperit fœtum humana facie, brachiis, oculis, naso, ore, genis, fronte & flavo capillo capitis, planè his partibus similem fœtui humano, nisi quod unguis in digitis manuum pro unguibus essent. Summa, superior pars corporis à diaphragmate hominem perfectum exprimebat. Inferior verò
informis

124 THOMÆ BARTHOLINI
 informis vesicam referebat. Posteriores tamen pedes cum unguis discerni poterant. Ungulae non ad abdomen inflectebantur, aliorum brutorum more, sed rectae extabant, non nihil ad dorsum reflexae. Hoc solo loco humanam larvam deposuit. Facies enim ipsa nullis horrida pilis, rubra & candida pulcritudinis palmam cuivis fecisset dubiam. Omni carebat vita infans, ut vero vicinum sit, definitum gestationis tempus Matrem antevertisse. Monstri hujus historiam Dn. *Elias Andreae* Pastor ibidem ad M. *Ludovicum Munthenum*, quondam Episcopum Bergensem, ut acta fuerat & visa, sincerè per textam transmisit.

HISTORIA LXXXVII.

Vomitus sanguinis in Spleneticis.

Spleneticus, intimam mihi & nativam amicitiam conjunctus, in vomitum sanguinis incurrit adeo copiosum, ut aliquot mensuras nostrates liquidorum, quas pottas vocamus, ex liene dolente projecit. Ex tanta evacuatione collapsis viribus, & visceribus male affectis, intumuit lien, duritiemque acquisitam tactu prodidit. Inflatum mox abdomen universum Ascitidem invenit. *Dodonaeo* si credimus *Obs. Med. c. 26.* tales plerumque post paulo moriuntur. Superis debemus beneficium, quod purpurea anima migrationem

tionem distulerit. Quamquam variis tentatis hydragogis, per alvum, per urinas, per sudores, inunctionibus, emplastris, suffitibus, clysteribus, suppositoriis, aliisque nihil primo profecerimus: tandem tamen sola stussa sicca accenso Sp. Vini, & abdomen subsedit, & lien detumuit, redeunte postliminio sanitate.

Sequenti anno circa idem tempus hybernum, colicus dolor intensissimus ab eodem humore melancholico tam torfit illum crudeliter, ut nec stanti, nec cubanti, nec ambulanti nec sedenti ulla esset torminum remissio. Remiserunt tamen & hæc clysteribus & fomentis. Tertio anno eadem fatali tempestate redit vomitus sanguinis tam largus, ut octo pottas nostras puri sanguinis & floridi rejecerit, animaque in labiis, pulsu intermittente, & viribus penitus prostratis, hæere videretur. Cordialibus adstringentibus & Diætâ usus, tandem sine aliis symptomatis gravioribus convaluit, Pater jam trium liberorum.

HISTORIA LXXXVIII.

Ranula sub Lingua.

Batrachium seu Ranula sub lingua, quæ inter abscessus à *Celso* nostro l. 7. c. 12. refertur, modò tam duram compactamque suo folliculo materiam includit, ut ferri levi vulnere non cedat,

dat, sed ferro candente sit absumenda, sicut vidit *Tulpius* l. 1. Obs. c. 52. modo mellea veluti materia inde exit, acceditque ad meliceridis naturam, docente *Aquapendente* in Oper. Chir. modò præ-nigra, quam in infantula observavit *Severinus* l. 3. Absces. c. 7. modò candicans pituita ovi albumine non absimilis prodit, cujus nuper habuimus exemplum.

Iuveneulæ uxori molitoris elapsa ætate post febrem Epidemicam sub lingua congestus fuit per *μερδσασι* Tumor ovi columbini magnitudine rotundus, durus, rubensq; ut dolore molesto lingua retrorsum protrusa, & loquela impedita fit & deglutiendi facilitas. Consultus super hoc tumore Chirurgus *Martinus Sixius*, apertionem prudenter subterfugit, quia abscessus necdum maturus, totusq; rubeus, si aperiatur, vel inflammationem vel cancrum, minaretur. Interea per *D. Iacobum Suabium*, Practicum urbis Eruditum, corpus debita methodo fuit præparatum. Transactis hebdomadis sex ad nos venit, ut præsentibus Medicis, Chirurgoq; ranulæ huic consulere-tur. Vocatus & ego vidi Ranulam pallidiorem, digitisq; utrinq; apposis deprehendi suppura-tam esse, materiamq; in tunica crassa fluctuare, unde apertionem suasi. Levi scalpelli incisione ruptâ tunicâ, qua à venulis libera conspicieba-tur, profluxit ilicò ovi albumine simillima ma-teria quantum cochleari non ita angusto excipi poterat.

poterat. Detumuit ranula, & paucis inde diebus, in altero latere nova incisione pertusa, parem ejusdem liquoris copiam egressit, sicq; libertati suæ reddita lingua & loquelam & deglutitionem more solito promovit.

HISTORIA LXXXIX:

Urina Verminosa.

EX difficili partu diu variis symptomatibus afflicta conjunx civis Hafniensis, tandem fatis urgentibus cessit. Deperdita per vices respiratio, quam difficillimè revocabat, inter maxima fuit mala. Mulieres adstantes cor aquis submersum credere. Mirabilius autem erat, quod urina planè fuerit cruenta, vermibusq; crassiusculis referta, sive ex uteri sive vesicæ quocunq; affectu. Obstetricis Catharinæ suspicione, vermes à corrupto fœtu prodierunt, cui etiam interceptam respirationem refero acceptam. Certè & in utero potuerunt generari, & in matula. Nam à materia putrida etiam extra corpus urinæ vermes subinde producuntur.

HISTORIA XC.

Vermiculi Hydropicorum & Febricentium.

QUum superiori anno plurimas Quartanas Hydrops

Hydrops in multis Hafniæ presso pede sequeretur, uxor Nicolai Finckii Hydropica, pedesq; & crura tumens, consilio Cl. *wormii* nostri pulverem purgantem hydragogum ex guttæ gummi gr. VII. in cerevisia assumit. Sine molestiâ tres aquæ pottas per alvum excrevit, cui globuli immixti erant vermibus exilibus viventibus pleni.

In febribus nonnunquam vermes quoq; cum fœcibus prodeunt, quod sub iudicationem commodum pronunciat *Hippocrates* de Iudicat. Tam vivi exeunt quam mortui. Mortui si sint in febre benigna, bonum, in malignâ malum portentunt. Ibi enim naturæ & in expellendo & enecando robur indicant; hic verò materiam adeò monstrant malignam ut vermes ipsos suffocare valeat, quod *Benedictus Sylvaticus* Veteranus Patavii Practicus, nos docuit.

HISTORIA XCI.

Naturæ in promovendo partu necessitas.

QUANTUM in partu promovendo momenti afferat Naturæ auxilium, nuper docuit puerpera Hafniensis in meritoria cella prope portum habitans. Enixa est primo puerulum, sed imperitia obstetricis in partu mortuum. Tertio inde die alter solitis parturientium conatibus partus imminebat. Mortui tamen fœtus in utero signa videbantur manifesta. Unde puerperæ hujus

jus prævidebant exitium, quæ ad auxilium confluxerant, unicumq; in extractione particularum auxilium existimabant superesse. Speculo uterino dilatantur genitales viæ, & forcipibus extrahitur lacerum mortui fœtus brachium cum altera scapula. Sed ulterius progredi non poterunt. Renitebatur puerpera tot cruciatibus defessa, & ipsæ pudendæ partes tumidæ omnem operationis commoditatem præscindebant. Hinc sibi relicta puerpera, ut vires recolligeret & naturam quiete interposita commodam sollicitaret, partesq; alias occultandæ impositis fomentis detumescerent. Nocte sequenti, nullis presentibus, dolores ex utero & conatus vehementes aborti, quibus sine ullius ope & secundinæ & fœtus mortuus exclusus fuit. Mortalitatem tamen proximâ exiit hebdomadâ.

HISTORIA XCII.

Anatome puerperæ.

Infanticida femina sexta post partum hebdomade comprehensa, capite patratum scelus expiat. Iuvenula, parvæ staturæ, obœsa, & sana mihi ad Anatomem Augustam, Reg. Maj. jussu conceditur. XII. Febr. 1653. summo urgente frigore Anatomem ejus exorsus, separata cute, & pinguedine, musculos abdominis transversim ad peritonæum usq; dissecuri, quia partes

I fami-

130 THOMÆ BARTHOLINI
 fæmininas solas demonstrare Principe instituto
 intenderam. Prius tamen in Recto musculo in-
 verso anastomoses inquisivi inter vasa Mamma-
 ria & Epigastrica, sed nullas inveni, nec vasa
 præter solitum distenta; quanquam recens esset
 à partu, lactansq;

Peritonæo aperto, non comparebat uterus
 primâ fronte, sed vesica lotio tumida conspectum
 illius adimebat, sub qua delituit uterus durus
 satis & constrictus, ut mirari satis nequiverim
 tam brevi post partum tempore contractum.
 Magnitudine vix pugnum æquabat.

Postridie ablatis intestinis, in quibus lacteæ
 adhuc venæ conspiciebantur cum glandulis la-
 ctæis, vasa generationis feminina in corpore ex-
 hibui spectanda.

Colon intestinum antequam in Rectum desi-
 neret, satis angustum videbatur, magnæ verò
 portiones pendulæ pinguedinis adhærebant hinc
 inde tunicis intestinorum externis.

Vena spermatica dextra à trunco, ut & arte-
 ria, in medio itinere anastomosibus invicem jun-
 ctæ. Antequam testiculos ingrederentur variis
 anfractibus eleganter implicabantur, quos dili-
 genter à membrana peritonæi tanto libentius
 separavi & distinxi, quod id in nullis Anatomico-
 rum iconibus viderem factum.

Testiculi utrinq; satis magni, externo lævore
 nihil virilibus cedentes, ad uteri latera soluti,
 nisi

nisi qua utero & Tubis connectebantur. Simpliciter tunica resecta, copiosum serum effluxit, nonnihil quoque materiae crassioris, instar puris. Ex splendidis vesiculis per testium substantiam hydatidum in modum dispersis, liquor dictus manavit, cavitatem manifestam relicta. Inprimis conspicua erat vesicula magna prope meatus caecum qui uterum ingreditur. Sunt praeter vesiculas majores exilia corpuscula conglobata instar ovorum formicarum vel Erucarum. Meatus ad uterum caecus nulla ratione pervius.

Separata tubae tunica exteriori, inquisivi in nervum interiorem, inveniique ab utero ad medium tubae corpus candidum rotundum oblongumque, sed non pervium, sicut quibusdam visum, inde autem a medio continuabatur in eodem membranae involucri filamentum illud rotundum sed crassius & rubicundius ad finem usque. Dissectum emisit liquorem similem illi, qui ex testiculis fluit, ut seminales vesiculae esse videantur.

Rotundum uteri ligamentum ascendit ad lateris ossis pubis, & ossi anterieus inseritur prope commissuram, sine angusto, nec ad totum cruris expanditur, aut anserini pedis in more diffunditur.

Clitoridis leve vestigium macula duriuscula & rubicunda supra nymphas conspicuum. Nymphae contractae. Carunculae quoque oblitteratae, nisi orificio vesicae apposita. Vagina dissecta ad uteri orificium sine rugis solitis. Externa pudendi labra satis hiabant. I 2 Uteri

Uteri orificium arctissimum, durumq; . Uterus ipse crassus & fungosus, vix pumo excipiendo capax. In ipsis parietibus crassis foraminula utrinq; patebant seu acetabula, quibus per fistulam inflatis, elevabantur vasa testibus subiecta, seu alter Tubæ inferior ramus, ex vasis deferentibus ortus.

Musculo Psoas majori incumbebat minor alter sæpius nobis observatus.

Separata cute Thoracis, circumfusa pinguedo tegebat universam mammaram regionem, exceptis papillis, ubi glandulæ nudæ conspiciebantur. Pinguedine ablata manifestius glandulæ comparuere exiguæ infinitæ hinc inde albicantibus lineis inspersis, nec majoris glandulæ aut volla aut vestigium. Papillam lactei Tubili satis tumidi lacte decem, circuli instar, ambiebant, quorum singuli in varios ramos divisi progrediebantur desinebantq; in glandularum extrema. Exhibemus hic Tubulorum Lacteorum iconem non ubivis obviam.

Venæ rubentes non visæ, nisi quod ex pinguedine circumfusa exiles quidam ramuli exirent, & ex pectorali musculo circa medium, venæ ramus major glandulas ingrederetur ex thoracica.

Sinistram mammam ex lacte coagulato apostema occupavit, quod ipsa natura exiguo facto foramine cœpit expurgare. Glandulis igitur ad pectoralem usque musculum remotis, inter has
&

& musculum dictum magna puris copia sinum efformavit, illæso musculo. Pectoralis uterque in medio sterni conjunctus continuusque, tenui linea candicante distinguente utriusque fines. Remoto pectorali venæ præter solitum copiosæ tumentesque thoracem externum perreptabant, ad lactis fortasse generationem,

Aperto thorace pericardium pinguedine totum ferè oblitum.

Dextri pulmonis superior lobus costis adnatus, colore marmoris variegato.

In Cerebelli substantia dissecta observavi candidum ventriculi nobilis parietem extendi in ipsum Cerebellum basi latiore, unde oriuntur varii illi ramusculi elegantes quibus mollis & cinerea substantia lamellarum, velut parenchyma inspergitur. In exortu verò hujus baseos apparent striæ candidæ, quæ per medium secto cerebello, æmulâ figurâ digitos quinque expansos referunt, quod hætenus nescio an ab ullo observatum.

Laterales sinus cerebri ampli lata cavitate ad os petrosum pertingunt, antequam sella equina exurgat, imprimuntque sui in occipite vestigium. In hanc cavitatem venæ Iugulares internæ ingrediuntur, sinibusque continuæ, sinus venarum esse expansiones persuadent.

HISTORIA XCIII.

Convulsio & Paralysis febrem solvit.

Nisi Hippocratem l. 4. Aph. 29. & 66. de Epigenesi interpretemur, actum erit de ipsius auctoritate, & falsa erit experientia. Ipse enim l. de *Judicat.* § ult. & 6. Aph. 26. febrem solvi superveniente convulsione & tremore dicit. Nam *μετά τῆς κρίσεως* hæc bona. Convulsioni id accidit, quod rigori. Solvit febrem 4. Aph. 58. quia per *μετά τῆς κρίσεως* fit, auget & mortem infert Aph. 46. qui *ἐπιπέσει* advenit, & febre permanente, & debili ægro. Critica ista *μετά τῆς κρίσεως* translata febrilis materiæ, relicto foco priori, ad cerebrum, Hafniæ Mulieri honestissimæ salutaris fuit.

Cognata mea flore ætatis suæ febre Epidemia Tertianæ, superiori anno grassante, corripitur. Septimo die seu paroxysmo quarto mensæ accumbens derepente, cessante febre, Convulsio levis & lingua Paralysis supervenit, ut nec fari nec audire, nec rationis ulla proferret indicia, sensu tamé & motu reliqui corporis salvo. Quarto inde die, per vomitum præcedentem, expurgata morbifica materia, & loquela sensim rediit, & ratiocinatio, cibiq; appetentia, dolore capitis remanente, qui sudoriferis & purgantibus citò cessit, nec recordari potuit illorum quæ acta fuerant.

HIST. CENT. I. 135
 erant. Exinde per Dei gratiam, valetudine utitur
 satis prosperâ.

HISTORIA XCIV.
Carnea in utero Excrefcentia.

EXpleto gestationis tempore Femina Hafni-
 ensis haud fortis infimæ, fœtum eniti uullo
 conatu potuit. Exstinctus embryo, miseræ quoq;
 matri acceleravit interitum. In aperto cadavere
 inventus quidem embryo, sed adnata uteri orifi-
 cio carnea excrefcentia viam occlusit, omnemq;
 egressuro exitum interceptit. Hinc suffocatus
 embryo, denegato ad vitam meatu, frustra labo-
 rantem Matrem aurâ malignâ infecit.

HISTORIA XCV.
Quartana Triplex.

TERTIANIS Quartanæ intermittentes frequen-
 ter succedebant Hafniæ 1652. 1653. hybernis
 mensibus, pluvia ventoq; sævientibus. Simples
 Quartanæ primò multos sexus utriusq; invade-
 bant, in quarum paroxysmis id notavi singulare,
 non quarto solum die incertis horis rediisse, sed
 quartum quemcunq; paroxysmū fuisse gravio-
 rem, horrore, dolore capitis dorfiq; vomitu, nau-
 sea, ventris torminibus, cordis anxietate, fiti
 aliisq; symptomatis. Simples illæ in duplices

I 4 tran.

336 THOMÆ BARTHOLINI
 transferunt. Sæpe quoq; in Triplices Quartanas
 mutatae singulis diebus recurrentes. Observatum
 tamen Triplices Quartanas febris plerunq; ter-
 minum finemq; antecessisse, materia nempe fe-
 brili soluta & ad motum concitata. Vidi sexto
 paroxysmo Triplicem Quartanam finitam lubri-
 ca alvo superveniente ante paroxysmum, in ipso,
 & post. In multis simplicem typum resumpsit &
 ad annum sequentem per vices recurrens protra-
 hebatur, cujus domesticum habeo exemplum,
 ubi neglectis aliis id tantum agi potuit, ut quod
 diu sustinendum erat, corpus facile sustineret.

Triplicem Quartanam videtur agnovisse *Cel-
 sus*, l. 3. c. 15. ubi monet *ne qua cruditas in quotidi-
 anam id malum vertat*. De continua quartana ex-
 ponit *Rossæus*. Nos commodius in partes nostras
 trahimus, quo curatio tendit cap. 17. tradita.

HISTORIA XCVI.

Embryonis motus à febre retardatus.

Tardius movetur in utero foetus, si uterum
 gerens prægnans febre corripiatur. Motum
 enim celerem vires utriusq; promovent, in febre
 fracta.

In vicinia nostra febricitabat gravida mulier,
 jamq; hebdomadae septem & viginti effluxerant
 flaccido ventre & sine ullo concepti foetus certo
 motu, ut sensim de graviditate cœperit dubitare.
 Exinde

Exinde tamen obscurus embryonis motus deprehensus ad septimam usq; hebdomadam, qua tenerrimum in lucem edidit puerulum, angustæ manicæ includi aptum. Secundinæ exsanguis, hepar uterinum spongiam parvam exsiccam referebat, & vasa umbilicalia exsanguia, quæ nullo vinculo obstetrix nostra Catharina constrinxisset, nisi flatuum habuisset rationem. In solitum igitur tumorem venter gravidus distendi non potuit. Fœtus tamen vitali luce donatus, & benè antea nutritus videbatur, & motus tarditatem postea expeditiori compensavit.

HISTORIA XCVII.

Mola in utero Puellæ ulceroso.

PUella 13. annorum Otthoniæ labente anno ex scala in subterraneam cellem delapsa, nihil mali experta fuit, præter dolorem colli, mox post sedatum. Emerfit tamen in dorso dolor post aliquot hebdomadas, quem sensim in hypogastrio tumor insequutus. Adhibita in consilium obstetrix, inspecto corpore puellæ, gravidam pronunciat. Morbo interim correpta, nihil proficientibus remediis, auctâq; indies ægritudine incognitâ, octava hebdomada ad meliorem vitam transiit. Mœstissimorum Parentum rogatu cadaver aperit Chirurgus Joachimus Bonsackus,

138 THOMÆ BARTHOLINI
 præsentibus D. Stephano Ram & D. Jacobo
 Otthesen Medicis, ut mortis tumorisq; causa
 innotesceret. Statim dissecto abdomine uterus
 prodiit, ovi gallinacei magnitudine, ulceribus
 plenus, sed sine pure aut fœtore. In ipsa autem
 uteri cavitate nihil inventum, præter frustulum
 carnis spongiosæ & putridæ, libras quatuor cum
 media pendens. Hepar, lien, reliquaq; viscera
 nullum vitium visa contraxisse.

HISTORIA XCVIII.

Gigantum Ossa.

QUanquam Gigantum nationem vix inve-
 nias, qua patet orbis; sunt tamen & fuere
 hinc inde inusitatae magnitudinis homines,
 monstris justius annumerandi. Juvenulam in
 Gallia vidi XVIII. annorum, molis Gigan-
 teæ, sed parentibus pumilibus natam, cujus
 unica manus tres viriles facile exæquabat. Non
 minorem Zelandem à Guilhelmo Bono Hol-
 landiæ Comite ad nuptias Caroli Pulchri Regis
 Franciæ adductam refert *Bertius*. Indos quosdam
 Elephantis tanquam equis usos quidam prodi-
 derunt. *Pigafetta* in America apud Canibales à
 se visum narrat, qui supra multos homines à
 cingulo eminebat. Fit mentio crebra Gigantum
 in scriptura sacra, qui *Nephilim* dicebantur,
 de quibus disputant Eruditi; videndæque de
 hoc

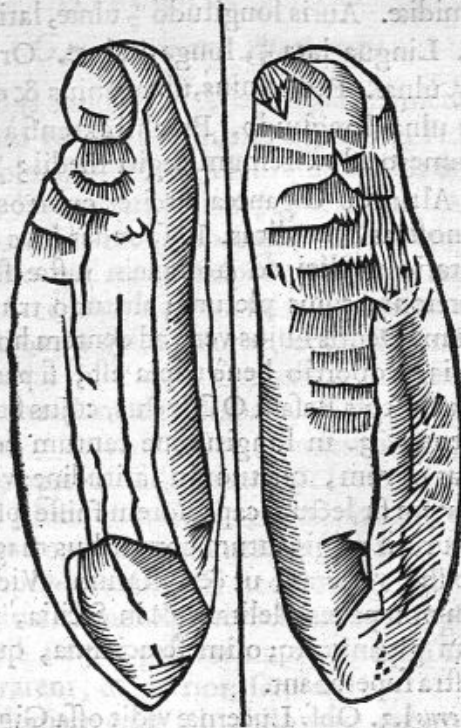
hoc argumento Dissertationes *Iacobi Boulduci*,
Thomæ Bangij, *Goropij Becani* aliorumque. Sicut ab
inopia materiæ feminalis subinde infra Pygmeo-
rum mensuram arctantur nonnulli, ita ex mate-
riæ ubertate in immensam molem alii crescunt.
Ne dubitemus, integra corpora Gigantæ ma-
gnitudinis ex bustis suis eruta testantur Anna-
les. In Creta terræ motu rupto monte, inventum
corpus stans, XLVI. cubitorum testatur *Pli-
nius*. Quanquam alii Codices majori veri specie
XVI. legant, quod *Io. de Laet* Viro magni iudicij
quoq; arridet. Pallantis corpus ad muros urbis
erectum, pinnas illorum vertice tetigisse ferunt.
In Dania nostra passim in collibus campisque tu-
muli extant cincti lapidibus, quos Gigantum
fuisse communis est fama, licet urnas sepulchra-
les tantum effossi tegant cineribus repletas. Sunt
& ex ornamentorum reliquiis de Gigantibus
conjecturæ. Annulos habet in Musæo Magnus
wormius, qui nobis pro armillis sufficerent. Ipse
fibulam æream balthæo infibulando aptam possi-
deo, dono D. *Iacobi Matthiæ*, Episcopi Arhusien-
sis laudatissimi, Sororii mei honorandi, quæ in
Cimbria eruta ejus ponderis est & magnitudinis
ut maximi Gigantis usibus dicatâ nemo ambigat.

Osium autem particulæ hinc inde pro-
ductæ, certius nobis de Gigantibus præ-
bent indicium, siquidem nec alterius ani-
malis esse possint, nec in terra temporum diu-

diuturnitate aucta credamus. Calvam in Africa effossam ambitu suo duodecim spithamas æquasse refert *Magius*. Mola genuum in Ajacis cadavere difci magnitudine erat apud *Pausaniam*. Nullum ferè Musæum Giganteis dentibus caret. *Augustinus l. de Civ. Dei*, dentem molarem cuiusdam in Vticensi littore vidit, & cum illo alij, tam ingentem, ut si in nostrorum concisus minutatim fuisset modulos, centum potuisset efficere. *Lud. Vives ibidem D.* Christophori dentem molarem pugno majorem describit. Vidi hujus nominis quamplurimos, sed partim equinos, partim bubulos, partim arte effictos. Certius igitur argumentum Canini erunt, qui cum mandibulæ parte in Cimbria nostra fuere effossi Anno seculi superioris 1561. in oppido Blandterob quum fundamenta Turris jacerentur. Maxilla hæc longitudinem unius ulnæ seu cubiti cum octava parte æquabat in univèrsum, sed spacium alveolis dentium dicatum tres tantum quartas ulnæ assequabatur. Unicus dens caninus in Musæo Wormiano adhuc superest, qui per manus quasi possessorum postquam erutus, primo ad Gorrichium Reffuingensem, mox Episcopum Alburgensem M. Iacobum Holmium, deinde ad M. Christianum Iohannis ejus successorem, donec hujus dono ad Cl. *Wormium* nostrum transierit.

Dens iste longus est quatuor transversos pollices, crassus unum cum medio. Ex qua dentis magni-

magnitudine, si juxta proportionem æstimanda
fit reliqui corporis gigantæi magnitudo, quem-

admodum hunc calculum subduxit M. *Christia-*
nus Iohannis, Mathematicum in hac Academia o-
lim Proffessor, postea Alburgenfium Episcopus,
exfurget maxillæ circumferentia ulnarum $1\frac{1}{2}$
capitis $2\frac{1}{4}$ Ulnarum, colli unius ulnæ & trium
quar-

quartarum, à summo vertice ad imum menti ulnæ.
 $1 \frac{1}{4}$ Latitudo inter humeros duarum ulnarum
 & dimidiæ. Auris longitudo $\frac{1}{3}$ ulnæ; latitudo $\frac{1}{4}$
 ulnæ. Lingua lata $\frac{1}{6}$, longa $\frac{1}{8}$ ulnæ. Oris lati-
 tudo $\frac{1}{4}$ ulnæ. Pedis unius, ulnæ unius & quartæ
 partis ulnæ longitudo. Brachii extensi à supre-
 mo humero ad extremum digiti medii $3 \frac{1}{2}$ ulna-
 rum. Altitudo Gigantea circiter cubitos 9. seu
 ulnas nostras Selandicas. Respondet hæc dentis
 supputatio triplici ad hominem justæ staturæ
 proportioni, cujus plerunq; altitudo trium est
 ulnarum. Dentis hujus verò ad dentem hominis
 vulgaris proportio benè tripla est, si parci esse
 velimus. Regis Basani OG lectus, cujus sit men-
 tio Deuter. 3. in longitudine tantum cubitos
 habebat novem, quatuor in latitudine, vero si-
 mile autem sit lectum capacioreni fuisse ipso Re-
 ge. Crurum ex gigantum corporibus magna ubi-
 que exstat varietas, ut & costarum. Vidi ossa
 crurum non pauca Melitæ, & in Sicilia, mon-
 strorum gigantumq; olim feracissima, quæ vel
 ter nostra superabant.

Platerus l. 3. Obs. Lucernæ vidit ossa Gigantū,
 ex quorū proportione depingi Sceleton curavit
 decem & novem pedes longum. Ne animalis ali-
 cujus credamus ossa fuisse, præter procerā istam
 staturam nullo animalium generi convenientem,
 quatuor ossa invenit, quæ in homine tantum eā
 formā deprehenduntur, nempe pollicis os infi-
 mum,

HISTORIA XCIX.

Galli ovipari Anatome.

GAllus annosus in Arce Regia Hafniensi ovum reddidit minus ovo gallinæ, sed columbino majus, oblongiusculum, candida duraq; testâ & liquoribus solitis pellucidum. Aulici omnes ore uno comprobabant nullam avem aliam in illo gallinario suspectum ovum reddere posse. Accedebat aliorum fides, qui sæpius hujusmodi ova à gallis in urbe reddi asseverabant. Comparata huic ovo Centenina diversitatem non spernendam monstrabant. Illud majus, oblongius, & candidius, ponderosiusq;, hæc rotunda, parva, subobscura, & leviora comparabant. Unde quin Galli veri verum fuerit ovum dubitare non ausim, quum Maximo Regi imponere impune nec licuerit nec libuerit ulli. Placuit igitur clementissimè Serenissimo Regi, ut X. April 1651. gallum hunc oviparum in arce exenterarem, & interiora scrutarer.

Deplumato gallo, in abdomine aperto nullum aut uterum aut uteri analogon inveni, in quo aut ova conciperentur aut continerentur. Testes aderant humanis majoris, semine turgentes, hepatis prope diaphragma vicini, & utrinq; venæ magnæ adjacentes, ex quibus vasa deferentia

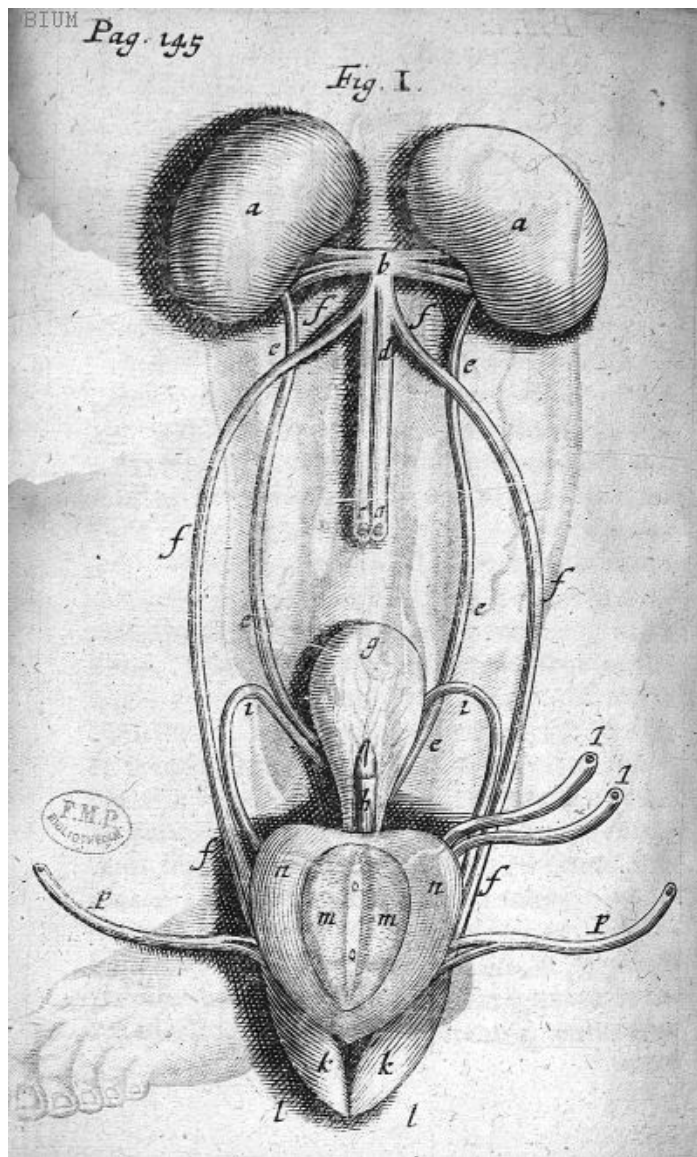
144 THOMÆ BARTHOLINI
tia ad caudam usq; deducebantur elegantissima,
sed angusta, speciem asperæ arteriæ referentia.
Caudam permeabant ad Prostatas, supernè uro-
pygio, ubi penis adhæret, appositas. Prostatam
sinistram tantum habebat, dextra deficiente.

In ventriculo carnosio saburra reperta. Vasis
deferentibus incumbibat Rectum intestinum,
ad anum desinens, nec alia via patebat ulla.

Ubi autem concipi formatique ovum in gal-
lo potuerit, videre acies oculorum nequivit, nec
qua via redderetur, nisi vel ventriculum vel inte-
stina eligamus. Oropygion ineptum, & ven-
triculus carnosus salebrosus angustusq;. In inte-
stinis nihil comparuit quod suspicionem auge-
ret. Suspiciatur quidem *Aldrovandus* ex putrido
femine ovum galli conflare; sed si viam quæra-
mus, qua in intestinum semen perveniat, juxta
hæret. Dicerem Prostatam deficientem in ovi
hujus generatione absumptam fuisse, nisi multa
obstarent: Mobilis enim non est, sed loco fixa,
& uropygion sanum. Quanquam vel maxime
vinculis fingamus solutam, quo modo intesti-
na pervadet. Si aliquid in re obscura divinan-
dum, siquidem de suppositione certi sumus, sus-
picarer à copiosissimi seminis vaporibus ex testi-
culis ad intestina per vicinos poros patulos ex-
halantibus ovum conceptum fuisse, & per anum
redditum. Seminis enim retenti magna vis, & fu-
mi ad reliquum corpus evaporantes, tantum per
poros

pores valent, ut totam corporis temperiem immutent, ut in Eunuchis, & castratis, & acerbissima symptomata inferant virginibus illisque qui diu Venerem hauerunt iratam. In ventriculo vel intestinis formari posse, aliqua habeo indicia. Nam tam hæc & ille semen complecti possunt & calore fovere, quam uterus, qui nudi recipientis rationem habet. Extat hujus rei exemplum apud *Salmuthum* Cent. 3. Ob. 94. de femina, futoris uxore, quæ fœtum in ventriculo conceptum per os enitebatur. De intestinis vix dubitarim, quum in hoc gallo rectum intestinum in fine fuerit tumidiusculum, ubi increverat ovum. Testa externo frigori debetur, vel internæ causæ condensanti. Nam ova gallinacea testâ suâ munita in corpore aliàs sæpe deprehendi, antequam essent reddita. Nec huic conjecturæ defunt exempla. Visum enim ovum per alvum excretum, de quo *Hist.* 4. *Centuriæ* Primæ, diximus. Et fœtus in intestino Turfionis mihi visus.

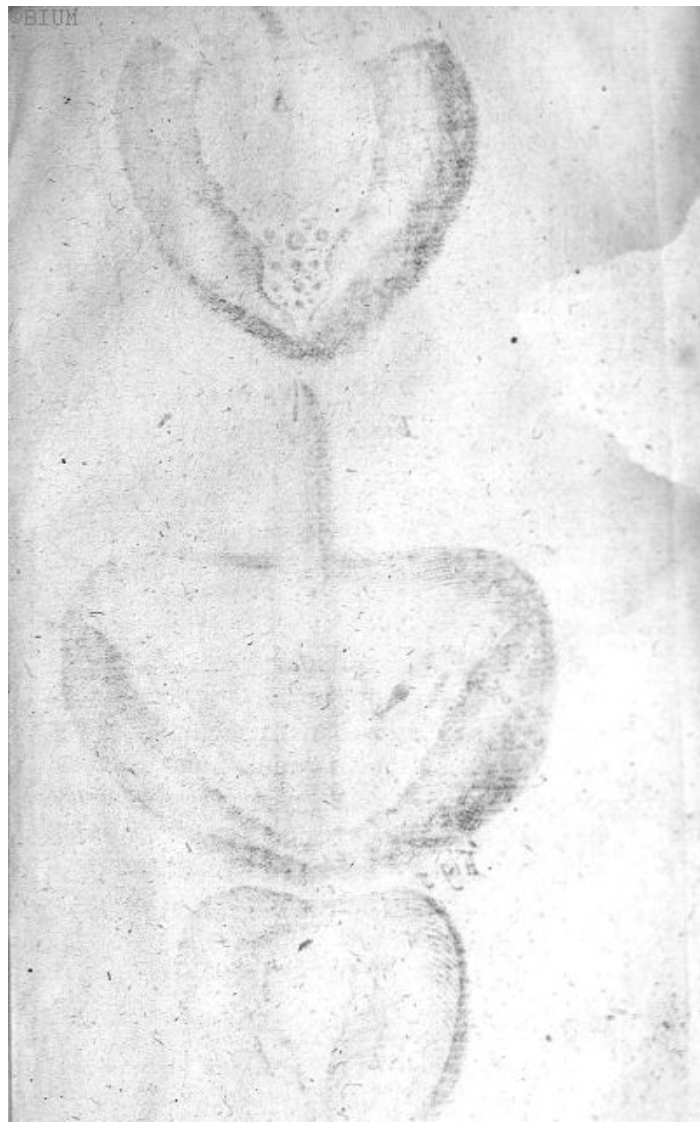
Dissectioni hujus Galli ovipari præsens erat D. *Simon Pauli* Anatomicus Eruditissimus, qui elegans ipsius Galli sceleton Regio Musæo, verè Augusto, postea submissè dicavit.

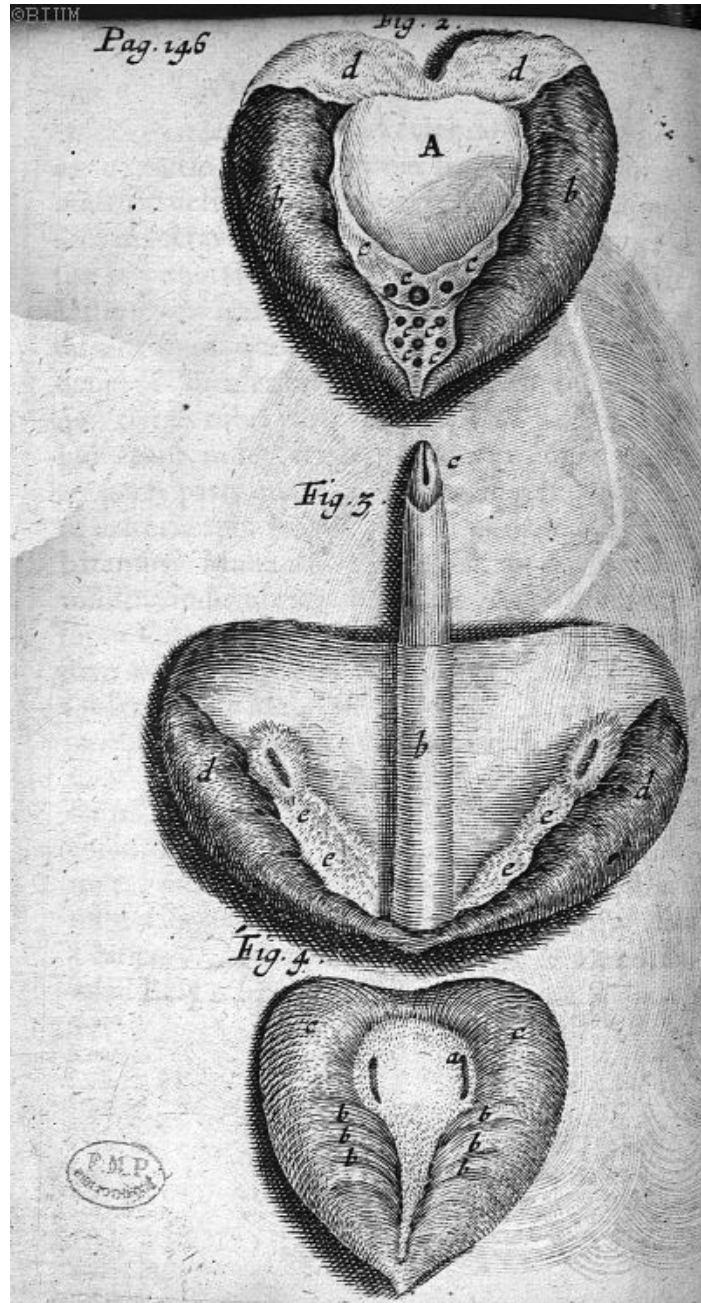
HISTORIA C.

Abscessus in musculo pilosus.

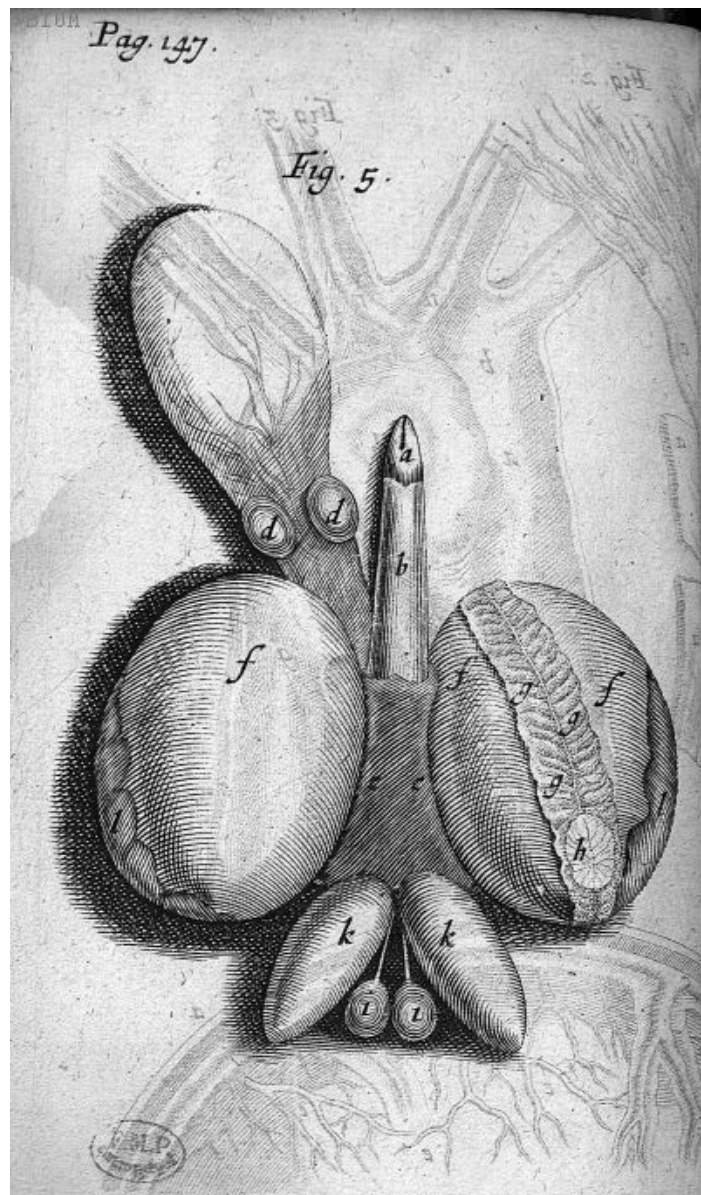
Milles præfidiarius quidam in Castello Helle-
sponti Danici 1649. cum uxore sacra usus
K synaxi,

synaxi, ut festum majori celebraret solennitate, ex carnario bovinæ carnis frustum ex Glutino musculo desumptum, emerat saleque per aliquot dies maceraverat. Quum coctam carnem mensæ suæ imponeret, discindere particulam nequivit. Diligenter igitur resectis mollioribus, exemit duriusculum quoddam corpus cultria ciem eludens. Folliculus erat profundè carni immerfus in quo crines rubri variè impliciti latebant. A sagis inductum miles credebat. Cæterum in quavis corporis parte quum pili generari possint præsentem materia apta & efficiente, cur de musculis dubitamus? Multa fateor Dæmonum præstigiis simillima inducuntur corporibus, quemadmodum supra Cent. 1. Hist. retulimus, & ampliorem fidem faciunt *Aug. Thonerus. Lib. 4. Obser. Medic. Obser. 1. de Mal. Hier. Iordanus* de eo quod in morbis est Divinum, *Ioan Guiotus* in Hist. puellæ Catharinæ le Blanc, & aliique: Cæterum cavendum sedulo, ne Naturam Diabolo subjiciamus, aut insolita omnia causæ supra Naturali adscribamus. Folliculum cum carne indurata monstravit mihi Cognatus meus honorandus *D. Petrus Ionas Charisius*, nomine Serenissimi Regis Danorum apud Belgas Fœderatos nunc Residens.

THOMÆ BARTHOLINI
HISTORiarUM

ANATOMICA-
RUM RARIORUM

CENTVRIA SECVNDA.

HISTORIA I.

Orbis Piscis Anatome.

Rbem piscem utriusq; sexus verno tempore in portu Hafniensi frequentem, & multorum mensis expectitum, non semel 1649. exenteravi. *Gesnero* lepus vocatur marinus, qui appictâ figurâ non male piscem expressit. *Clusio* in Exot. orbis ranæ rictu. Danis nostratibus *Steenbit* mas, femina *Quapsee*. Islandis *Romaffve* à colore ventris, cui alga rubra adhæret.

Differunt inter se mas & femina 1. *Magnitudine*. Ille minor, hæc & major & crassior. 2. *Colore*, obscurior hujus est cutis, clavis albicantibus & ad nigrorem declinantibus aspera, circulusque sub mento pallidior. Illius contra clavi ad rubo-

K 2

rem

rem accedant cum eodem circulo. 3. *Vasis* generationis postea explicandis. 4. *Carnis* consistentia, huic flaccidiore, illi solidiore. Unde ad cibum delicatioribus expetitur ille, decemque assibus venit, hanc vix duobus solidis dignum pauperiores emunt. 5. *Hepar* foeminae pallidius, mari rubicundius & miniaceo colore eleganter conspicuum.

In utroque observatione digna fuere :

Ventriculus bifidus infinitis vasis Gastricis stipatus. Intestina gyris innumeris, sicut in terrestribus, circumvoluta. Mesenterium meseraicis vasis refertissimum; & lacteis candicante succo turgentibus, quæ glandulam lacteam hepatis vicinam transeunt, videnturque prima fronte in tertium hepatis lobum molliorem ingredi, quod figura in *Anatome mea Reformata* adumbravi. Incisæ venæ scalpello, & ipsa glandula candicans, candidum succum abundè suppeditant. Quæ ad oculum demonstravi præsentibus Anatomia Peritissimis Viris D. *Olao VVormio*, D. *Othone Sperlingio*, D. *Simone Pauli*, D. *Henrico Fuirenio*, D. *Ludovico Pouchio*, aliisque.

Intestina ipsa in sterquilinum abjecta, cum reliquo exenterati piscis corpore, semi putrida in tenebris splendent, fulgoremque vicinis reflexione communicant, humore lucente digitis adhaerente, quo lucernæ vice utebatur famulus noster.

Vesica renum infernae parti cohæret, altera parte

parte peni & intestino recto, vel pudendo feminino. Penis pergit ad cavitatem quandam, quæ in lactes definit, sicut pudendum femininum ad ova. Uterus venis donatus plurimis.

Hepar maximum in sinistro latere, in dextro minor lobus. Maribus color croceus & minia-cuus, feminis pallidus. Si contundatur in adipem largum resolvitur.

Appendices ventriculi multæ, curvæ, chylo plenæ, & circulari tractu ambientes duodeni principium.

Diaphragmate pertuso cor apparet inter mediastinum, & branchias, quarum series ordinatas ingreditur arteria ex corde simplici, divisa superior in duos ramos, utrinque unum, qui iterum in alios surculos divisi ad extrema usque fila branchiarum punctatim deferuntur.

Exortus spinalis medullæ in cerebro bifidus. Circa initium calamo scriptorio incumbit corpusculum variis venulis, ut rete mirabile instructum. Succedunt duo cerebri corpuscula rotunda majora medio loco, ante quæ duo alia tenuiora visuntur. Si invertatur, subjacent alia duo corpuscula, cerebelli instar, quibus remotis, in corpusculis mediis superioribus duo ventriculi rotundi videntur insculpti, cum plexu Choroidæ elegantissimo & subtilissimo. Ex medio horum foramen in calamum scriptorium tendit. Ex duobus mediis oriuntur nervi optici magni infra anteriora corpo-

ra reptantes. Deinde ex latere superiore nervorum duo paria ad supernas oculi partes & palpebras diffunduntur. Ex posteriore corpore oritur unum par intra caput disseminatum. In anteriori cerebro nervi sunt olfactorii, quam reliqui obscuriores, vestiti membrana variegata, qui in narium foramina desinunt.

Spina dorsi à dextris secta habet medullam membranæ variegatæ inclusam. Versus sinistram ampla vena spinam percurrit, per singulas vertebrae ramulum trajiciens, & dividitur in duos ramos, amplissimus unus ad caudam descendit, alter ad latera anteriora. Exiles nervi totidem prodeunt, quot vertebrae. Vena inferior spinæ circumvallatur cartilagine, medullæ instar.

Tres dentium subtilissimorum & acutorum sunt ordines. Non igitur caret orbis dentibus, ut tradit *Gesnerus* & *Schonweldius* in Pisc. Balthicis, nec asperum, ut ferunt habet palatum.

HISTORIA II.

Vituli sceleton ex utero vacca.

IN Bubili M. *Ioh. Huswigi*, Pastoris Fridericiburgensis Reverendi 1649. evanuit vaccae domesticæ gestationis onus, cunctis stupentibus, finitissq; consuetis mensibus subsidit abdomen, nec vitulus usquam visus. His tractu temporis oblitis,
macta-

maſtabatur in uſum culinarium vacca, inventaque ſunt in vulva vaccæ oſſa omnia vituli exſicca & omni prorfus carne ſpoliata, quorum maximam partem ad me miſit frater chariſſimus M. *Alberthus Bartholinus*, in Muſæo meo adhuc monſtrandam. Caro dubio procul vel per putredinem abſumpta fuit vitulo mortuo, vel ſi gravia ſymptomata metuimus, per vulvæ calidioris exſiccationem.

HISTORIA III.

Silex in musculo bovino.

Quum in Regio Armamentario Hafniæ ex annona militari nautis diſtribueretur caro bubula, quidam ex illis famelicus domum reverſus in fruſtulum incidit, quod cultro perrumpere non potuit. Pars muſculi Glutæi majoris fuerat. Quo minus autem cultro pateret, obſlitere duo ſilices oblongiores, in muſculo parum à ſe invicem diſtantes ſuaq; membrana incluſi, quorum unus pyramidalis extrema parte acutus, altera obtuſus, alter ſine angulo. Uterque duriffimus nihil à vulgari ſilice differens. Quomodo interiorem muſculi ſubſtantiam pervaserint, cum ignorantiffimis juxta ignoro. An lapſus bos circa littora ſilices clunibus intruſerit? An ibi generati? Certè rarenter in animalibus ſilices reperiuntur, quam

quam calculi alii in quavis parte animantis & nati sunt & inventi, in musculosa tamen substantia nactenus non visi. Dolum subesse Nauta suspicabatur, ut pondus carni ab Annonæ structore augetur. Alii superstitiosi in omen rem insolitam vertere. Sed nec dolo nec arte nulla impactos carni fuisse silices, tunicæ indicant seu folliculi quibus inclusi sunt, & sinus carni insculptus ad accuratam silicis magnitudinem, ut Abscessus singularis siliceus nominari possit. Ipsos silices videndi cupidus Musæum Wormianum monstrabit. Memini *Io. Dom. Salam* Patavii retulisse mihi, calculum in musculo ani in fistula extractum à se esse, ab aliquot annis ibi latentem.

 HISTORIA IV.

Singultus IV. annorum.

AUstriacus Juvenis annorum XIX. post febrem in singultum incidit continuum æqualemque, qui quatuor annorum spatio tam illi fuit molestus, ut & prandia & somnos interpellaret. Tanto strepitu ventriculus ad singultum movebatur, ut canis latrantis instar à transeuntibus in vico exaudiri potuerit. Visus nobis fuit Patavii 1643. persepe, quo sanitatis causâ venerat, ut curæ artiq; *Io. Dom. Sala* Patavini Professoris & Practici felicissimi, quem in Praxi ducem tum sequebamur, se

se committeret. Habitâ de raro affectu Consultatione, judicata fuit causa vel materia acris, biliosa ex capite totove corpore continuè defluens ad os ventriculi, vel tumor aliquis ventriculo incumbens, quia in perpetuo singultu causa æqualis permanens quærenda, quum nihil aliud in excretis videretur. Juvare possent spinæ dorsi introrsum vergentes, prementesque os ventriculi. Omnia longâ Methodo ad extirpandum affectum adhibita, quæ non vacat jam recensere, nil quidquam profecerunt, nisi quod somno mane levatum se senserit.

HISTORIA V.

Fungus in Pede.

R. P. Antonius Brigandus Messanensis, Soc. Jes. Neapoli 1643. tumorem in dextri pedis digito secundo habuit cum dolore ingenti. Præmissa Ustione lenta per filum, caustico aperuit tumorem *Marcus Aurelius Severinus*, alter Chiron, hospes tum meus. Confestim prodiit fungus rotundus, circularis umbellæ instar, cum pediculo sub viridi ac marcido, quo indies ante crevisse videtur putridâ materia attracta. Dura illa materies, & apprimè ostracosa radices quam plurimas reliquit, quæ salutem remorabatur. Fungosi pedunculi extremum in tendinem qui digitum indi-

cem attrahit, alitè erat defixum, unde cruciatus homini. Præterea cum os indicis medium contritum fuerit languore longo, nunquam tamen cõparuit segmentum ejus, quasi in atomos invisibile abiisset. Curatum deinde ulcus vidi, & sequenti anno convaluisse, sed ob defectum articuli digitus secundus contractus mansit.

HISTORIA VI.

*Frusta carnea ex collo uteri & vesicæ
decidua.*

ATrita Puerpera Holsatica duorum dierum conatibus propter partium pudendarum tumorem, & vires deficientes ab incepto desistere coacta, impositis sacculis tumori, & cordialibus haustis, quieti & somno redditur. Sequenti mane fœtum jam mortuum tam feliciter enixa est, ut nulla ope indiguerit. Fœtus autem à manibus imperitæ obstetricis in bregmate & pone aures miserum in modum laceratus totusque tuberosus, suspicionem ingessit D. Paulo Mothio, qui in auxilium commodè vocatus erat, puerperæ genitalia, de quorum extremis doloribus sæpius conquerebatur, & fœtorem nec obstetrix nec adstantes ferre poterant, miserè quoque esse lacerata. Speculo igitur uterino quum uteri collum dilatasset

Vir

Vir arte & manu promptissimus, totum uteri col-
lum sphacelo infectum deprehendit, urinamque
perenni fluxu manantem. Hinc ferro primo au-
fert quæ sine doloris sensu poterant, deinde gan-
grænæ sedandæ & à sana parte separandæ medi-
camentis incumbit. In quibus dum per septem
dies solidos persistit, non solum purulenta fœti-
daq; materia, sed integra frusta graveolentis car-
nis ex uteri collo prodeunt, quorum nonnulla
drachma tres, duas, pluresque pendebant. Ex su-
periore colli vesicæ parte, quod inprimis notan-
dum, separatum quoque fuit frustulum carnosum,

cui hinc inde lapilli minoris pisi magnitudine ro-
tundi & glabri, suis alveolis seu sinibus eminenti-
bus inclusi liberè infixi conspiciantur, quod
cum reliquis exsiccatum mihi monstravit Vir lau-
datus, & hic cum calculis exprimi curavi. Tan-
dem

dem his separatis, per mundificantia & larcotica tam benè desperata Mulier convaluit, ut decursu annorum duorum in utero rursus conceperit. Observavit præterea in hac puerpera D. *Mothius* cathatere in ductum urinarium, digitoque in uteri vaginam immisso, inferiorem colli vesicæ partem cum parte ipsius vesicæ sphacelo absumptam.

HISTORIA VII.

Thoracis Hydrops ejusque Anatome.

Thomas Cartier, Notarius in Prætorio Parisiensi, annos natus 57. temperamento sanguineo bilioso, vergente ad atrabilarium, Vir probus & ingeniosus, laborabat tussicula & febricula: Utrumque symptoma adauctum in eam magnitudinem, ut coactus fuerit decumbere. Febris nocturna gravior cum anhelitus difficultate penè suffocante, dolor etiam per intervalla acutus ad latus sinistrum supra regionem lienis. Tumor pedum neque die neque noctu desinens. Adauctis omnibus symptomatis successit febris aucta, continua, maligna, quæ hominem è vivorum numero ante septimum diem sustulit. Quatuor mensibus ante mortem, erat planè ἀσφυκτικός. In dissecto cadavere deprehensæ sunt in toto thorace fluctuantis serosi humoris putris & graveolentis Li-
bræ

bræ Parisienses decem: Pulmo totus putrilaginosus, præsertim in parte sinistra. Lien quoque majore sui parte putris & fœtido ichore plenus. *Asquæzias* nulla alia deprehensa fuit causa, præter decem aut duodecim grumos sanguinis crassi, nigri, concreti, collecti & stabulantis in ipso ductu aortæ prope Cor.

Obiit Parisiis Mense Octobri 1645. me præfente, sicut testis mihi est *Guido Patinus* Doctor Parisiensis summæ Eruditionis, cui hoc aliisque nominibus plurimum debeo.

HISTORIA VIII.

Partus Cæsareus Mirabilis.

IN civitate Sardam Belgii taurum rufum 1647. quidam colonus Jacobus Egh alebat in pascuis domui vicinis alligatum. Hic à pueris irritatus, rupto vinculo, ad vaccas confugit. Armentarius baculo ad vincula & locum pristinum reducturus nil efficit, unde hamo nautili arrepto caput & nares vulneravit, aliisque verberibus prosequutus est. Irritatus Taurus hominem cornibus petiit, totoque in illum impetu facto humi prostravit. Uxor coloni uterum postremo jam mense gerens, visò mariti discrimine, alio hamo suppetias latura accurrit. Taurus relicto Viro fauciato ad uxorem conversus, illam cornu sublatam in aëra jaculatur
ad

ad altitudinem unius contignationis, ventremque prægnantem dilacerat. Prodit illicò, ex vulnerato ventre, fœtus cum secundinis, & in locum difsitum uliginosum projectus cecidit. Ab obstetrice domum delatus, diligenter curatus & 1. Sept. nomine Paterno baptizatus superstes fuit. Parentes verò qui vitam dederant, ut hic nasceretur, mox defunguntur. Taurus ipse cruentus jussu Magistratus 2. Sept. occisus, eodemque loco humanus, quo duos enecaverat.

In ædibus delati Pater Materque à D. Ireton Anglo & Iano Bernhardi Peg visi fuere. Viro duo scapulæ ossa fracta, prope Acromion seu spinam scapulæ, ut & ultima costa vera prope spinam. Vulnus supra hypochondrium sinistrum, & in inguine. Contusa facies, dorsum, alæ, nates & altera linguæ pars. Septima colli vertebra intrusa, totumque penè corpus sine sensu sine motu. Quantum athleticus ipsi fuerit habitus, 36. tamen horis inde tot calamitatibus pressus mortuus est.

Mulier ab osse uno Ischii ad aliud vulnerata, per os Pubis ad figuram lunæ falcata. Sub cute & peritonæo vulnerato aliud magnum vulnus in utero transversos digitos duodecim longum observatum, ex quo infans sanus prodiit. Uterus tamen intumuerat post partum hunc Cæsareum, qui tamen detumuit & contractus est, ut orificium vix tres digitos caperet. Sanguis per hoc spacio 12 horarum fluxit, deinde à sanguine grumoso &

in-

indurato obstructum cernebatur, unde sursum ascendens sanguis causa fuit & nausæ & vehementis vomitus tam sanguinis quam aliorum excrementorum. Intestina tenuia omnia nuda, sed illæsa, nec tumida initio, sed læso mesenterio foris prodebant. Observatus quoque vesicæ sphincter læsus, urinam præter voluntatem emisisse, uteri præterea ligamentum membranosum in anteriore parte ruptum. Mulier ipsa texturæ subtilioris ab accepto vulnere horas 4. supervixit.

Infans editus sanus, quanquam labium superius, & abdomen tumidiusculum paucis maculis cœruleis distinctum esset, diligenti cura vires cum ætate sumpsit.

Annales Belgici partum non absimilem posteritati prodiderunt. Quum enim Spinola strenuissimus Hispanorum Dux urbem Bergopsomatem obsidione arcta cinxisset, mulier quædam extremo mense gravida, ad hauriendam aquam egressa, ictu tormenti in duas partes fuit divisa, quarum infima in aquam vicinam deciderat. Adstantes infortunio isto viso, accurrunt, videntq; puerulum sponte sua se motitantem intra materna viscera, extrahunt & in castra Don Cordua deferunt, omnique cura custodiunt, inde tandem Antwerpiani delatum Infans Isabella baptismatis fonte immergit, nomenque patris Centurionis Alberti Ambrosii imposuit.

Vixit Lutetiæ Parisiorum Chirurgi uxor, quum
ibi

ibi degerem, cui quater & amplius partus ex ventre fuit excisus nullo relicto detrimento. Certè commoda hæc esset via, præsertim arcto nimis uteri orificio, & debili embryone, si statim sector integris adhuc puerperæ viribus advocaretur. Sine ullo periculo administrari operationem rationibus & exemplis demonstrant *Rouffetus & Raynaudus* de Part. Cæsario.

HISTORIA IX.

Anatome Aneurysmatis.

NEapoli quidam 1644. Mense Martio, me ex Sicilia reduce, quum venam sibi iussisset secari, arteriæ passus est incisionem. Sequutum Aneurysma, quo neglecto, abscissum brachium. Visus illo abscisso magnus arteriæ hiatus adhuc versus alias superstitis. Brachium detruncatum ad ædes *M. Aurelii Severini*, Chirurgi Celeberrimi, delatum cum *D. Iouanne van Horn* itineris tum mei comite, nunc Anatomico Leidense peritissimo, dissectuimus. Vix aperta scalpello cute, sanguinis exiit copia nigri, sed tenuioris. Mox obviam habuimus amplissimo spacio inter musculos facto sanguinis crassi & in grumos concreti largiorem quantitatem, quæ extra naturale vas effusa (sive post ligaturam) necessario computruit. Ad arteriam secandi ordine digressi, ruptam eam vidimus

mus & in frustula non exigua ita divisam, ut per partes exsiliret, ea tantum parte integra quæ inferiori loco sita puncturam effugerat. Nec alia venæ condicio, quæ nusquam apparuit. Tandem arteria à brachio separata nihil sani ostendit præter subjectam partem, quæ utramq; tunicam illæsam servaverat. In sana autem arteriæ parte sinus videbatur, quem valvulam credidi, sed exitus nullus, nisi ostiolum putredo absumpserit, sicut abradientibus nobis visum. Fusè actam rem exposui singulari Historia de *Aneurysmate* Panormi edita.

HISTORIA X.

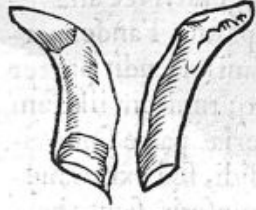
Equus Cornutus.

IN stabulo Regiæ Arcis Hafniensis Equus generosus visitur, cui ex helice utriusque auriculæ externæ cornu enascitur, simile calcari gallinaceo, incurvum, & externa facie splendorem perlarum exprimens. Cuti adhæret firmiter, cum quo movetur. Singulis subinde mensibus, præsertim si malè habeat equus, decedit, interdum tertio quoque mense, deinde iterum sensim excrescit aliud. Crassius plerunq; est sinistrum, ubi circa radicem observare est modus accretionis per appositionem. Cavum interius, inter elegantissima cornua merito numerandum. Duo hujus cornu genera mihi indigno dedit dignissimus Septentrionis nostri Monarcha, FRIDERICUS III. Rex ad exemplum

L

plum

plum Regum natus, quorum iconem hic exhibeo.

Rarior in equis cornuum proventus. Cornuti enim plerunq; melancholici sunt & timidi, siquidem rectè à melancholica superfluitate originem & Exostoseos & cornuum repetunt *Galenus* & *Ingrasias*. Describit tamen

Nierenbergius l. 7. Hist. Nat. c. 2. equum Cornutum in aula Hispanica Regis Philippi. In stabulo Principis Stilianii similis quoque visus *Allatio*, & Neapoli *Eliseo*, sicut ipse mihi narravit præfens. Præterea in Technicotheca verè Regia Serenissimi Regis nostri visitur Cornu equinum crassissimum, frustulo Unicornu densiori haud absimile.

HISTORIA XI.

Sirenis seu Marini Hominis Anatome.

DE Sirenibus varia veterum monumentis tradita extant. Falsa illa partim, partim vera. Haud procul fabulis est, quod voces humanas dixerint imitari. At humana facie belluas in mari repertas nolim dubitare. Nolo compilare antiquorum scrinia. Plena de Sirenibus sunt. Inter Recentiores hoc argumentum sparsim tractarunt *Scaliger* in l. 2. Hist. Anim. t. 108. *Rondoletius*, *Licetus* de Spont. Viv. ort. *Marcus Marci* de Ideis, *P. Boissuan*

suam Hist. Gall. Prod. T. I. c. 18. Enchuyfæ in Hollandia depicta visitur figura cujusdam Sirenis vi aquarum ad littus olim rejectæ. In ore vulgi nostri est, captam & in Dania Sirenem, loquentem, futura prædicentem, & netricem. Pater Societatis Jesu ex India Romam redux, ibidem vidit hominem marinum mitra Episcopali ornatum, qui captivitatem tristi facie in angulo proximo ægrè tulisse, demissus verò & mari redditus corporis sui inclinatione pro libertate reddita bene de se merentibus gratias videbatur egisse, antequam aquis se mergeret, quod narrare solebat *Corvino* seniori, ut mihi filius Romæ retulit.

Pisces in Oceano inveniri animalia terrestria quadam specie referentes, certum est. Adest vulpes marinus, lupus, vitulus, canis, equus, &c. Cur effigiem humanam marinis monstris denegabimus? Certè & in terra simiæ sunt, quæ rationis expertes & formam externam hominis & gestus exprimunt. Omnia hujusmodi marina monstra ad Phocarum genus referimus.

Seculo quod terimus, prope Brasiliam à mercatoribus Societatis Occidentalis Indiæ captus fuit homo marinus, Leidæque à *P. Pavio* præsentè *Io. de Laet* amico meo dum vixit magno, Americanarum rerum & Naturæ scientissimo dissectus. Caput pectusq; ad umbilicum usq; humanam præse ferebat speciem, ab umbilico verò ad extremos pedes, informis erat caro, sine caudæ signo.

Ne lectori imponere videar, in Musæo meo inveniuntur & manus & costæ, quæ laudati Latii de beo humanitati. Utriusque iconem cum ipsius Sirenis tam erectæ quam natantis imagine apponimus, ut omnium dubietati satisfaciamus.

Manus quinque digitis constat, sicut nostra, totidemque articulationibus quot nostra, sed id singulare quod ossa omnia digitorum sint latiora & compressa, & digitos invicem membrana jungat, quemadmodum in volatilibus, ut anser, anate, &c. quæ explicato pede se in aquis prominent. Duorum digitorum mediorum extremitas latior, extremorum verò acuta. Radius cubitusque ob natandi commoditatem valdè curtus, vix quatuor digitos transversos longus. Nec amplior humeri ductus. Costæ longæ satis & crassæ, humanas vulgares tertia parte ferè superantes.

Ex costis globuli tornantur, præsens hæmorrhoidum doloribus remedium, quod experientia laudatus *Latus* observavit. Corollæ quoque ex ossibus hujusmodi Phocæ Romam delatis carpo applicitæ, hæmorrhoidiam sedant & vertiginem, quæ recurrit si deponantur, referente mihi Equite Illustrissimo *Cassiano à Puteo* Romana purpura dignissimo. Idem *Puteus* Eques iconem in Musæo suo mihi ostendit Sirenis, quæ paucis retrò annis ad Melitense littus appulit. Hispano quodam narrante, in India visæ Sirenes membra genitalia muliebria habentes, humanis æmula, ut piscatores

res jurejurando Magistratui se obstringant, ne corpora cum illis misceant.

Bernardinus Ginnarus l. 1. c. 9. de Indico itinere, edit. Neap. 1641. refert, in flumine vasto Cuama prope caput Bonæ Spei, videri Sirenes, quæ media parte superiore formæ humanæ sunt similes, h. e. capite rotundo, sed immediatè thoraci juncto sine collo, auribus nostris planè similes & oculis, & labris, & dentibus. Mammillas pressas subinde candidissimum lac emittere.

Differunt hæ Ginnari Sirenes ab hominibus terrestribus 1. Naso. Nam illæ licet ambas habeant nares, longius tamen foras prominent. 2. Brachiis, quæ longa sunt duos cubitos, nulla cubiti distinctione aut manuum aut articulorum, ad solum nutum apta. 3. Sub cinctura seu diaphragmate loco pedum, duæ caudæ piscium hinc inde in aquis disparguntur.

De his Piscibus testatur *P. Sacchias* p. 2. lib. 4. n. 276. quod 16. fuerint capti à piscatoribus Anno 1560. in mari Insulæ Manariæ, septem mares & novem femellæ. Hos accurato studio observarunt *P. Enricus Enrici Soc. Jef. & Medicus Pro Regis de Goa*, qui virtutem dentium & ossium eandem repeterunt, quæ est in Hippopotamo.

Idem *Ginnarus* l. 1. tom. 1. c. 13. repertam etiam Sirenam prodidit in Japponiæ Oceano, sed tectam carne humana, molli & alba, non squamis: Extractam ex rete & aquis, voces flebiles emis-
sisse

fisse ad morem feminarum, quendamque commiseratione commotum gladio illam transfodisse.

Tanta de Sirenum forma apud antiquos recentioresque differentia est, ut mirum non sit pro figmentis haberi quibusdam. Nos oculatas manus habemus, Sirenesque tales demonstramus, quales revera visæ. Nec manus aut costæ fallunt, quarum icones dedimus, ad ipsam naturæ veritatem confectas.

HISTORIA XII.

Carnes in macello lucentes.

Circa veris initium 1641. Monspelli mulier quædam, quum emptam carnem ovillam in carnario propter alia negocia adhuc calore congenito fumantem coquere distulisset, in tuguriolo suo ad sequentis diei usum suspendit. Nocte excusso somno oculos graves huc illuc circūducens, carnem suspensam media jam & intempesta vigilia in obscuro cubiculi angulo ita vidit lucentem, ut totam, qua se diffundebat, cellam illustrissimo lumine repletet. Solem in tenebris mentiri videbatur, illique succenturiatas operas præstare, donec qui adversa vestigia nobis premunt ad superos eum remitterent. Attonita muliercula æternos ignes vel defuncti manes in bruto latitantes,

tes, milleque rerum species dubio animo volebat. Modo defraudatum genium querebatur, modo ædículas pauperrimas vel miraculo illustres vel perpetua lucerna auctas sperabat. Res ad vicinos summo mane delata certam stupendi miraculi fidem fecit. Hinc ad omnes perlata fama desiderio videndi cunctos pari sollicitudine excitabat. Portiuncula autem lucens ad Principem Henricum Borbonium Condæum, Provinciarum istarum Christianissimi Regis nomine Governatorem allata.

Lux effulgens non ignea erat, sed alba, stellarum pallidarum instar, nec æqualiter totam carnis pinguedinem irrigabat, sed hinc inde velut gemmæ lucentes inæquali splendore dispersa. Tempus durationis cum putredine terminatum, cui lux sensim extincta cesserat. Et notabant religiosi oculatiores in lucis hujus declinatione formam ejus in crucis sanctæ acumen paulatim expirasse & desisse, quod sicut pro comperto non habeo, ita quin ex lucis natura fieri possit, nullus ambigo; ob radios enim scintillantes crucis forma imperfecta non malè exprimitur. Extincta luce tantus per putredinem accedentem successit in carne nigror quantus ante splendor.

Eadem lux eodem tempore omnem in macello carnem tam bovinam quam ovillam illustrabat, & alia animalia ad ollam destinata, quod diligenter apud singulos inquilinos inquisivi, sicut testabun-

tur qui mecum erant *Cass. Bartholinus Junior J. U. D. frater charissimus, Iacobus Sena Belga Med. D. Samuel Collinsus Anglus Med. D. & alii complures.* *Causa luminis ex insito naturæ principio petenda, non putredine. Non enim quævis putrida statim lucent, sed illa tantum quæ innato lumine abundant. Putredo verò externæ causæ induit rationem, quia dissolvendo totum, lumen ex carceribus suis prodit visiturque. Innatam autem omnibus rebus, tam vegetabilibus quam animalibus lucem esse, Libris Nostris de Luce Animalium evicimus.*

HISTORIA XIII.

Cornu in latere ovis.

IN Equili Serenissimæ Reginæ Danorum Dn. *SOPHIÆ AMALIÆ*, præterito anno vidi cum aliis amicis ovem feminam cui in dextro hypochondrio circa costas spurias ex cute propēdebat cornu prægrande, spithamas duas longum. Circa radicem tanta amplitudo, ut vix expansis manibus cōprehendi potuerit. Color corneus inspersis hinc inde nigricantibus maculis. Durities in cornubus consueta. Circa exortum tamen mollius, & tactui cedens, quasi cavitate sua aliquid contineret, unde stabularii intestina ibidem recondi crediderunt instar Herniæ. Figura pyramidalis, obtuso extremo. Crescere videtur & auge-

ri,

ri, quia laminas habet deciduas. Cuti adnatum huc illuc movetur, propendetq; ponderosum non sine animalis molestiâ. Aliquoties agnellos pepere- rat, nuperque duos sine cornibus. Attrito fortè cornu circa radicem, ruptoque, mortua est. Anomalus hic tumor erat quem *corneum* vocarem.

HISTORIA XIV.

Phthisis sine extenuatione corporis.

JUvenis quidam annorum XXVI. Episcopo Patavino à cubiculis, temperie corporis calida & humida ante annos sex Pleuriticus, soluta per suppurationem inflammatione membranæ, spu- tum expuit purulentum & tam fœtens ut adstan- tes posset inficere, cum tussè vehementi sed sine dolore, cui periodicus miscetur sanguis. Febris lenta adest, à prandio & cœna ingravescens. Cæ- terum, quod communem Phthisicorum excedit sortem, corporis habitus invalescit & carnosior indies evadit, ut etiam Roma cum Episcopo re- versus vestimenta arctissima sibi deprehenderit, usibusque suis sine augmento idonea. Consultus super hoc affectu. *Io. Dom. Sala*, quem Senem per aliquot tum annos in Praxi sequebamur, duas no- bis dabit rationes, cur more Phthisicorum non contabuerit corpus, quod 1. Naturalia viscera opti- mè sint constituta, ut nutrimentum copiosum corpori subministrant, largiorem enim cibum po- tunque

tumque & appetit & facîle concoquit , 2. Firmior corporis constitutio tam citò aut cedere Phtisi aut dissolvi nesciat. Hinc interdum cibo & potu per annos pluscùlos abstinentes , ob robur corporis non contabescunt , imò animalia pinguescunt.

HISTORIA XV.

Adeps in Cavitate Thoracis.

Generosus Vir nocturno tempore in platea Hafniensi 1651. gladio per latus dextrum transfixo occubuit. Sequenti luce vulneris profunditatem investigaturi Medici & Chirurghi urbis conveniunt. Quartam costam acie gladii transversim divisam , & pulmonis parenchyma pertusum observant vulnere supra cor transeunte. Inter pleuram autem & sinistri lateris pulmones dependebat ab axillis magna pinguedinis copia , ordine longo secundum rectum thoracis situm disposita , pulmonibusque imposita. In adverso latere pulmones fibris thoraci alligabantur.

HISTORIA XVI.

Anatome Xiphie.

Captam in portu Hafniensi Xiphiam in ædibus Amantissimi fratris mei *Bartholi Bartholini* Eloq. P. Regii , 1651. cum D. *Fuivenio* Consobrino dissecabam. Femina erat & satis vasto corpore.

corpore. Icones hujus piscis exhibet *Gesnerus*, sed rudes, quia ipsum nunquam viderat. Meliori colore depingunt *Aldrovandus* & *Jonstonus*, sed nec ipsi accuratè satis omnia. Omnes in cauda peccant, quæ lunata est seu semicirculari figura, sicut optimè *Bellonius* describit, & rostrum inferius nimiam protendunt, quod curtum est. Rostrum descriptionem accuratam tradit ex sceleto suo *Io. Cajus* apud *Gesnerum*, nec in eo occupabor, quia copiosius passim haberi potest. Nostrum ad reliquum corpus comparatum, velut tria ad novem erat.

Aliarum partium descriptionem, quæ curioso Naturæ indagatori satisfaciat, frustra seu ab *Aldrovando* exigas, seu *Gesnero*, uterque enim aut aliorum fidit relationibus, aut exsiccatum piscem contemplatus est.

In variis aliis partibus errarunt tam antiqui quam novissimi Naturæ Interpretes, quod breviter monendum existimavi.

1. *Aristoteles* fellis vesiculam intestino committi affirmat, quæ tamen hepar longo canale intestinis jungit.

2. *Oppianus* gladii acumen extincto pisce simul corrumpi prodidit. At acutissimam aciem quisvis potest experiri.

3. *Bellonius* squamas latentes sub cute ponit. Cæterum sub cute tenerrima expanditur tantum panniculus carnosus, quo dempto cutis servari nullo pacto potest. Unde nos cum cute separavimus,

mus, ut commodius exsiccaretur & impleretur.

4. *Gesnerus* narrat, quosdam voluisse unicum tantum intestinum Xiphiae esse, recta extensum. Rectè ille dubitat, quia altum ea de re apud omnes silentium. Revera enim intestina recta non sunt, sed æqualibus gyris intorta, quemadmodum artificialis ille intestinorum situs est apud *Aquapendentem* & *Veslingium*, ut initidò putaverimus costas fuisse.

5. *Rondeletius*, Corium caudam versus ductâ manu læve esse testatur, asperum verò versus caput. Vidimus nos læve esse corium Serici instar, nocte splendens præsertim ubi candicantes maculæ adsparguntur.

Quæ præterea in Xiphiae sectione observavimus, hæc ferè sunt:

1. Dentes in palato inferiori medio gulam versus singulares erant, membranæ affixi. Utrisque tres ordines. In ordine primo circa medium palati sunt duo, major & minor, uterque oblongus & durus, saxo æmulus & asper, nucleum dactyli referens, invicem junctus & palato per membranam. Alter ordo huic per eandem membranam continuus, ad ossis substantiam magis accedit, ut & tertius, circa extrema verò cartilaginofus, mediam stellam radiis suis exprimens.

2. Bronchiæ octonæ sunt & duplices, ut *Rondeletius* & *Salvianus* rectè quoque annotarunt, quadruplices credit *Gillius*, quod observare non potui, foris asperas.

3. Cor

3. Cor sub capite statim situm, triangulare, unico ventriculo exiguo sanguine pleno, cui ad latus implantatur vena cava valvulis binis, & auricula magna duplici quasi burfa propendens flaccida, sed unico tantum sinu. In basi adstat vesicula illa, magna hic & catilaginosa ferè, ad cuius exortum binæ quoquæ valvulæ apponuntur, regressum impedièntes.

4. Costas nullas habet, quarum vicem suppleant pinnæ externæ magnæ ad cordis regionem defendendam.

5. Hepar grande satis & exsanguè, loco sanguinis humor crassiusculus flavescens cernebatur, quò colore ferè totum hepar erat infectum, exteriori facie lurida. In hepate vasa varia. Inprimis rami crassi succo flavo crasso pleni, qui in truncum desinebant, intestino conjunctum, & supra hos ramos exigua vasa rubicunda excurrerant.

6. Fellis vesiculam à jecore semotam rectè observat *Wottonus*. Adhæret tamen per longum funem & canalem, qui semi ulnam æquat.

7. Ventriculus bifidus, quorum alter crassus interius rugosus, alga viridi refertus, una parte cæcus, cuius extremitas acuminata velut cornu.

8. Lien exiguus, rotundus.

9. Intestina ordine in gyrum disposita.

10. Testes utrinque oblongi & crassissimi, pugni magnitudine.

11. Fœtus duos nuper formatos in recto intestino

stino continebat. Nec enim alium uterum invenimus, quam intestinum, quod aliis intestinis erat continuum. Capitis fœtus rudior forma, oculi magni, & gladii quædam vestigia cartilaginea. Cornu nullum, sed vasa candicantia tria, hepatis rudior forma & oblonga instar vermium concretorum.

12. Per spinam dorſi excurrerat vas sanguineum amplissimum, sed congelato sanguine refertum, cujus tunica elegantissima nervea instar texturæ cruciatæ.

HISTORIA XVII.

Castorei vis mira.

NOta virtus Castorei in Hysteriſis affectibus & pellendo fœtu. Singularis alia innotuit mercatoribus nostris in Insulis Ferrœnsibus, Serenissimo Regi Danorum subjectis. Noxium Cete genus à navigiis suis ut arceant piscatores Ferrœnses, injecto Castoreo aquam marinam inficiunt, qua turbata dictum factum, quasi Castoreum averſaretur, Cete fundum petit. Eadem vis & homines apta est profundo maris submergere. Egregius urinator quidam in eisdem Insulis Castoreum fortè secum portans, navigio ad res suas curandas se committit. Naufragium mox passus cum sociis, præter expectationem subitò abyssum maris petiit, aliàs natare doctissimus, reliquis comitibus salvis,

falvis, sine Castoreo navigantibus. Ut fortissimam pellendi vim habere videatur? bona fide mihi hæc retulit Amplissimus urbis nostræ Consul *Christophorus Iohanneus*, socer honorandus, istarum Insularum peritissimus.

HISTORIA XVIII.

Anatome Viri veneno interempti.

Reverendus P. *Io. Bapt. Salice* Canonicus Secularis, & Logices in Gymnasio Patavino Prof. Amicus noster, 25. Dec. 1643. horâ quintâ nocturnâ, cum ante binas cænasset horas, doloribus ingentibus supra umbilicum torquetur cum continuo, inani tamen vomendi desiderio. Accersitus qui in proxima camera habitabat, doloribus colicis à flatu infestari illum existimans, petroleo abdomen inungit, linteisque calidis continuò fovet. Irritus tamen cum videretur labor, doloresque accrescerent, Theriacam etiam exhibet, eodem successu frustraneo. Miserè sic exagitatus totam noctem consumpsit ad horam diei decimam quintam, qua non sine veneni in acetario Capparum assumpti suspitione moritur. Post mortem corpus universum, inprimis facies, abdomen & genitalia flatu mirum in modum intumescunt.

Quum in præsentia Vicarii ab urbis Prætore missi, cadaver aperiretur horâ post mortem secundâ, statim immisso cultello flatus cum strepitu exsiliit.

exsiliit. Hiuc ventriculus visus erosus maximisq; foraminibus pertusus, cum adjacente colo, reliquis quoque intestinis variis in locis perforatis. Unde factum, quod theriacam assumptam excrementis alvi permixtam in capacitate abdominis disfluentem viderimus, & non minus exterior intestinorum facies, reliquaque abdominis viscera fordibus essent inquinata. Quæ sordities, visu minus jucunda, cognitis veneni certissimis indiciis, à reliquorum investigatione curiosos absterruit.

 HISTORIA XIX.

Anatome febre lentâ mortui.

CAdaver Dn. Miron Regii Consilarii, febre lenta mortui, & adeò exsicci, ut nec carnem nec pinguedinem habuerit, sed loco musculorum fibræ rubentes remanserint, & ossa cute sicca & arida fuerint vestita, Parisiis 18. Juni 1639. apertum fuit, plurimis præsentibus, imprimis *Guidone Patino*, quem honoris & amoris causa libenter nomino. Visu digna hæc notabat Vir ille Doctissimus.

1. Omentum corruptum, gangrænatum, & totum ferè consumptum.
2. Ren dexter gangræna correptus, putridus, & nigro colore tinctus, cui impactus calculus in medio, crassus & longus minimi digiti magnitudine, cujus apex ureteres ingrediebatur, quos ramo bifurcato obstruxerat. Hic Ren adeò corruptus

ruptus fuit, ut nisi aliunde mors obvenisset, mortis potuerit sola esse causa, ex suppressione urinæ brevi sine dubio sequutura. Alter Ren neque putridus erat, neque ulcerosus, sed lividus totus propter sympathiam cum dextro, qui præter figuram nihil reni habebat simile.

3. Hepar grande, sed durum multis in locis, plenum putridis tuberculis deforis, & parvis abscessibus interius, ex quibus prodiit materia alba & crassa smegmatis instar: Sed magis putrida inferior pars quæ renem tangit, superior costis adnata. Color lividus. Sanguis contentus crassus, lividus & putridus.

4. Lien non valdè vitiosus, solo colore livebat, quod forsan vitium ab hepate illuc amplitudine sua protenso contraxit.

5. Intestina decolorata, inprimis jejunum nigriusculum & nonnihil ficcum durumque.

6. Mesenterium consumptum nihil spectatoribus reliquerat præter glandulas nonnullas virides, & pure foetido planè tectas. Substantia ipsa mesenterii videtur in pus resoluta, quod tribus ultimis morbi mensibus per ventris fluxum evacuerat. Distincta tamen erant vasa, venæ & arteriæ ob copiam sanguinis stagnantis.

7. Pancreas durum, scirrhosum, & exile.

8. Ventriculo naturalis erat constitutio, & vesica lotio plena.

9. Pulmones duo planè purulenti, pleni tuberculis

M

culis

culis nigris & cœruleis, quibus apertis effluxit pus album & spumofum cum sanguine livido & nigricante, præter partem inferiorem finiftri, quæ tota rubebat, dura & ficca, cum aquæ rubræ & claræ pinta unica in cavitate.

10. Cor exile & aridum, quale illorum esse solet, qui febre lenta moriuntur.

HISTORIA XX.

Vegetabilia ex corpore humano.

IN Musæo *Cassiani à Puteo* Equitis Romani Illustris, inter alia Antiquitatum & Naturæ monumenta, vidi herbæ iconem ex corpore Hispani cujusdam enatæ. Historiam recenset *Fortunius Licetus* l. de Spont. Viv. ortu. spinæ in corpore germinantis. Inhæserat nempe spina corpori trans-euntis, deinde cum corpore nutrita fuerat. Ex occulto seminio hujusmodi ex animalibus vegetabilia emergunt, sicut plantæ plures in muris, hederæ in Cornu Cervi apud *Scaligerum*, visci in montibus nascuntur. *Marcellus* Empiricus l. de Med. c. 1. herbam in capite statuæ cujuslibet nasci solitam, decrefcente Luna sublatam, capitiq; circumligatam, dolorem tollere prodidit. Narrabat mihi *Leydæ* amicus, ex collo mulieris excrevisse fruticem. Corallium rubrum ex cranio humano pullulans in Musæo *Pisano* vidi. Usneam seu muscum cranio humano adnasci vulgò decantatum, ex

Un-

Unguento armario. Eligunt verò Ulneam ex sana calvaria hominis violenta morte extincti, eaque annosa, nam in recentibus cadaveribus suspensis non ita crescit feliciter, unde capita suspensorum carnifices ad decem & ultra annos in tiliâ conseruant.

HISTORIA XXI.

Tophi in animalium ventriculis.

REperiuntur sæpiculè pili conglobati in ventriculis equorum, bouum, vervecum, passim obuii, sphærici ut plurimum, glabri, modò externo cortice nigro tecti, modò sine testa. Magnitudine varii sunt. Vidi tophos omnium magnitudinum, ovi columbini exilitate & maximi mali granati amplitudine. Si dissecemus, artificiosum pilorum contextum deprehendemus, arctissimè invicem concretorum. Causa concretionis non ita obscura esse potest. Ipsi sibi boves vel equi vel agnelli dentibus prurientem cutem lambunt, pilorum copiam linguæ adhærentem deglutiunt, qui mucò mixti ventriculo in globulos conpinguntur, primò minores, mox novis accedentibus pilis majores, tandem à calore ventriculi crusta inducitur. In ovibus Feröensibus sæpissimè crudorum solutorumque pilorum uber est in ventriculis proventus, ut mercatores nostri testantur, quia oberrantes in montibus & faxis nivosis per hyemem,

mem, deficiente alimento, lanam sibi invicem depascuntur. Habeo globulos crinitos aliquot juglandis magnitudine, testa dura, glabra, & nigra, quales 50. numero in ventriculo vervecis in Islandia à mercatore nostro reperti. Difficulter tantum onus ferunt. Unde equi & boves anhelosi & asthmatici diu dubia valetudine oberrant. Utuntur his tophis rustici veterinarii in Mulomedicina, alii ad dysenteriam, aliisque fluxibus. Quod de testa dura dixi, noli quæso repudiare. Tam calidus illorum est ventriculus, ut non tantum dura multa concoquat, sed & lapideam duritiem rebus diutius retentis inducat. Vacca domestica amici mei Helsingorensis fortè frustulum lanæ caligæ, rusticis nautisque familiaris, deglutit, diuq; in ventriculo conservatum ita arctè compegit, & calore induravit, ut in faxeam duritiem facili mutatione potuerit transire, nisi mors maleo securique illata diuturniorum moram invisset. Extractam caligam velut pice dura illitam & cætera lanæ fila solito duriora observavi.

 HISTORIA XXII.

Linguae defectus & amplitudo.

S Almuri ex variolis quidam expuit linguam totam, nec tamen loquendi promptitudinem amisit, quanquam exacte aliqua literarum elementa proferre nesciverit. Sunt enim literæ, quæ
 sine

sine linguæ allisu enunciantur, & vel à gutture eructantur, ut A, vel à labiis eduntur, ut B.

Leidæ puella quædam linguam manus magnitudine amplam grossamque habebat, ut ore vix contineretur. A Medicis restituta fuit sanitas, qui particulas superfluas in extremitatibus absciderunt, donec ad consuetam perduxissent molem, quod *Ioh. VValæo*, magni iudicii, & amico semper deflendo, acceptum refero.

HISTORIA XXII.

Vomitus Vermium.

IN Monte Cælio 1642. puer de ventriculi difficultate & dolore conquestus, jussu Medici præsentis oleum cum jusculo adsumit. Concitabatur ad vomitum, prodiitque illico rana viva. Idem superiori anno passum collusores testabantur. Ipse verò id sibi evenisse haud falsò suspicabatur, quod herbas comedisset semine ranarum turgentes.

Alius, Medici loci istius filius amicus meus, magna febre diu arsit nec ante ad *ἀνυπέλιον* pervenit aut soluta est, quam per os forte evomisset vermem viridem singularis figuræ. *Mindererus* in Chir. Milit. narrat vidisse se militem, qui ex palustri & impura aquâ ranas 200. evomuerit. Princeps Neapolitanus in venatione post aquæ haustum in sanguinis sputum incidebat. Ex ventriculo sputum prodiisse suspicio nata. Unde Principem

aquæ majori copia Sueffanus Medicus implevit, & huc illuc dolii instar agitando ad vomitum compulit. Prodiit tunc sanguinei vomitus causa, hirudo nempe quem cum aqua primâ in venatione forpserat, quemadmodum narravit mihi *Ios. Donzellus* insignis Medicus & Chymicus Neapolitanus.

Stabulario Illustris Herois, tumor in amygdalis excrevit. Quum maturus ferro aperiretur, cum pure, per vomitum fortè supervenientem, vermis minimi digiti ferè crassitie exspuitur, ulnam cum quadrante longus. Post paulò alii subsequuti vermes quam plurimi, sed minores. Quibus excretis ulcereque solidato convaluit. Vidit hos, qui ulceri curando præfuit, Chirurgus noster *Martinus Sixius*.

HISTORIA XXIV.

Dens Ferreus.

DE Aureo dente pueri Silesii multa multi prodiderunt donec mangonio rem fictam serior observatio videret. Ferreus, de quo loquor, dens majorem à lectoribus fidem merebitur. Patavii Vir pridem degebat, cui ferreus dens ex maxillis enatus credebatur, varia conjectantium & admirantium diversitate. *Minadoo* tum superstiti, mirum id visum non fuit, quia ut in Macrocosmo, ita & in Microcosmo Metalla generentur. At

10. *Dom. Sala*, noſter in Medica Praxi Dux, reſſius inſpecta, vidit in maxilla ſuperiore cicatricem, unde ſtulo ferreo vulneratum olim ægrum pronunciavit, & cuſpidem in dentis alveolum incidiffe, ibique ab eo tempore dentis ſpecie remanſiſſe. Dentis ferrei menti o extat *Daniel 7, 7. 19.* in viſione quarti Animalis ſævi, & voracis.

Ferrei quanquam non ſint aliorum dentes, duriores tamen ſunt quam reliqua oſſa, ut nec cremari poſſint, nec in cariem reſolvi facile. Hinc in dentibus latere ſemina futuræ reſurrecciónis *Tertullianus* prodidit, & tanta apud vulgus de dentibus ſuperſtitio, ut deciduos ſepeliant. Ex hac dentium ſoliditate ſcintillæ nonnunquam eliciuntur. *Sojerus* Mercator Amſtelomenſis ditiffimus, quando ligno dentes ſuos percuffit, ſilicis inſtar, ſcintillas inde provocavit, quod & à fratre ejus *Patavii Guilielmo Sojero* Literaturæ Græcæ peritiffimo, & ex filio in Belgio audivi confirmatum.

HISTORIA XXV.

Anatome Turſionis.

Turſionem noſtrates *Marsuin* vocant, Delphini ſpeciem, à ſimilitudine porci, abundat enim lardo, ex quo liquor ad elychnia educitur, caro verò à pauperioribus locolardi in cibum venit.

Diſſecui non ſemel feminam, & fœtam,

Augusto Rege FRIDERICO III. aliisque spectatoribus in Theatro nostro præsentibus. Figura exactè cum Turfione convenit descripto à Rondeletio l. 16. de Pisc. c. 10. Interiora viscera ab humanis non multum differunt, si pauca excipias jam signanda.

Ventriculus triplex; sed angustis orificiis patentibus. Primus locus rugosior & candidior, secundus rubicundior, rugis multis sed magis quam in illo ordinatis. Tertius appendix tantum reliquorum videtur. Intestina ut in homine longa & anfractuosa. Nullum omentum.

Lien ventriculo subjectus, ex multis globulis parenchymate lienis rubicundo non dissimilibus constat. Duo globuli maximè conspicui, nucis avellanæ magnitudinem æquantes, ex quibus vasa brevia ad ventriculum tendunt.

Pancreas figura triquetra glandulosum, candidum. Hepar rotundius quam humanum, ventriculum utroque latere amplectens, pallidius, cavâ & portâ amplissimis. Vesicæ bilariæ nullum indicium.

Renes amplissimi, rubicundi, racemis uvarum similes, infinitis glandulis quadrangularibus & triangularibus distincti, quæ membrana tenui invicem junguntur. Renes succenturiati triangulares glandulosi, sed sine manifestâ cavitate, proximè trunco adhærentes.

Vasa spermatica cum Varicosis anfractibus

ad

ad testes feruntur, in utroque latere. Sed testiculus sinister tumidior nucem juglandem facile æquat, qua parte femina fœtum gerit, sed sine humiditate; dexter longior, & tenuior.

Collum uteri amplum, desinens in pudendum supra anum rima triangulari. In ani lateribus duo alia foraminula conspiciuntur, in quibus glandulæ totidem interitus ad nervos deducuntur.

In sinistra uteri parte fœtus inclusus partui vicinus, masculus exiguo pene, capite ad os uteri verso, erecto situ, umbilico quadruplici vase protenso, qui in medio itinere dividitur in duos funiculos utrinque ad placenta latera diffusos. Uterque funiculus duo habet vasa crassiora, in medio tenuior. Placenta exilis concreto sanguini similis, parietibus chorii agglutinatur. Tenuis Amnios. Allantoides humorem serosum continet, farcimibus inclusum.

Uteri appendix dextra, sive locus dexter vacuus.

Diaphragma amplum, pro costarum longitudine protensum.

Cor grandius, humano per omnia simile, in medio situm, etiam mucrone. In dissecto quatuor primâ fronte ventriculi videntur, unum cava cum auricula efformat, carnosâ pariete distinctum, sed inferius patulum, qualis paries densus inter auriculam & aortam in sinistro quoque visitur.

Pericardium humore cruento refertum.

Pulmones amplissimi, subpallidi, unico lobo continui, lati superius, angustati verò in cavitate inferiori thoracis à longo costarum tractu formata. Nodis durioribus hinc inde exterius inæquales, in quibus folliculi vermibus pleni erant infixi.

Aspera arteria ampla. Larynx singularis figure, anserinum caput refert, quod aperiri claudiq; potest, ossea ferè, & liberè superius patet in ductum qui bifidus fertur ad bina spiracula in capite excavata, per quæ seu aërem seu aquam recipit.

Lingua latiuscula, sed palato firmiter undique nexa. Sibilum enim Turfio edit, quem piscatores exaudiunt.

Spiracula illa duo in capite obvallantur gyroso quodam flexu velut labyrintho, ad aërem vel aquam temperandam.

In thorace adstat œsophago magno thymus magnus, cordis ut videtur tegmen. Ex hoc thymo utrinque circa mediastinum & pulmones disperguntur glandulæ aliæ quamplurimæ.

Exigua auditus foramina. Cantu tamen & strepitu à piscatoribus alliciuntur. Æstate creduntur surdi, nec strepitum sequi, hyeme satis auriti.

Oculorum palpebræ angustiores, quibus resectis satis magnæ prodeunt oculorum orbitæ.

Ossi scapulæ connectuntur duæ Pinnæ exteriores, venis donatæ & nervis copiosis, quibus innatatione moventur. Separatâ carne seu cartilagine,

tilagine; manus humanæ rudem formam expriment.

Dentes 46. in unaquaque maxilla, acuti omnes, & ita siti ut inter omnes dentes spatium vacuum alterius maxillæ dentes excipiat. Vertebrae in universon 36. in spina dorsi productæ.

Anatome Fœtus masculi Tursionis.

In dissecto fœtu, nuper extracto, umbilicalis vena stilo pertentata ducebat nos ad venam portam hepatis. Per Urachum pervium ad vesicam filus pervenit. Utrinque more nostro arteriæ umbilicales posita.

Renes succenturiari exiles. Testes utrinque intra abdomen latitantes cum suis Epididymidibus, & vasis præparantibus, ex quibus ad Epididymida transeunt. Inter utrumque testiculum plexus quidam est glandularum exilium, rete in morem involutarum. Ad penis radicem prostrata. Penis longiusculus partim extra prominulus, partim intra latitans, duobus ligamentis nerveis constans, uno tenui, altero crassiore, circa radicem osse cartilaginoso fulcitur, instar ossis hyoidis.

Cor in medio, ejusque mucro sub cartilagine ensiformi. Anatomis venæ cavæ & arteriæ venosæ manifesta, ut & circulus membraneus in arteria venosa. Canaliculus inter venam arteriosam & arteriam aortam maximus, & hanc & illam amplitudine æquans.

HI-

HISTORIA XXVI.

Angina Melancholici, &c.

PHarmacopæus vicinus Angelo Patavi 1643. post esum carnis agninæ visus sibi est frustum in loco superiori dentis ultimi dextri seu gingiva dentes excipiente, relictum sentire, à quo sensim inflata gingiva communicatoque tumore cum musculo buccinatore, dextra gena intumuit, ut os vix posset aperire, imò gula clausa vix deglutiret. Imaginabatur verò sibi, quippe Melancholicus, effascinatam se ab inimico. Verior causa, iudice *Sala*, fuit affluxus humorum, indeque orta inflammatio.

Medicus quidam Venetus Eruditus, quotannis sub caniculâ sub tecto sedens toto mense commorabatur. Metuebat nempe sibi ne frangeretur si in parte ædium inferiore consisteret, quum vas testaceum se crederet. Finito mense ad mentem sanam & solita officia reversus est.

HISTORIA XXVII.

Nucleus ex Pulmonibus.

Mulier Patavina post nuclei avellanæ deglutionem inter ridendum, in tussim insignem incidit, quæ per bimestre spacium miserè ipsam vexavit cum febre & totius emaciatione. Medicus vocatus Phtisin suspicabatur. At subacti iudicii Vir

J. D.

J. D. *Sala*, febrem animadvertens adesse non continuam, nec sputum cruentum, aut pure inquinatum, sed respirationem liberam à Phtisi immunè pronunciat. Interim de causa quadam occulta facultatem pulmonum expultricem irritante sollicitus, post varia quæsitâ, tandem ex responsis ægre intellexit nucleum esse devoratum. Unde vomitorio ex melle rosato cum oleo communi frustra exhibito, lambitivum addidit ex oleo Amygdalarû dulcium ad expultricem irritandam ampliandâq; vias. Tandem nucleum olim deglutitum adstante Matre expuit, pristinæque restituta est sanitati.

HISTORIA XXVIII.

Tumor uteri gangrænosus.

Femina Veneta annorum 40. ex casu quodam 1643. dolores uteri acerbissimos passa est, adedò graves ut ipsam se tunderet milleque modis affligeret. Frustra omnibus adhibitis auxiliis, causa latentè, septimo die dolores cum vita cessarunt. Cadaver à *Cecilio Folio*, Veneto Anatomico, & amico meo veteri, apertum, statim dolorum causas prodidit. Uterus quippe capitis puerilis magnitudine in tumorem carnosum degeneraverat, & gangrænosum sine exulceratione, ut discissus pilam æmularetur carnosam. Cavitas angusta vix aureum nummum cepisset, plena concreto sanguine. Præterea omentum ligamenti vicem sustinens

nens firmissimè externo uteri fundo alligatum erat, quo sursum tracto dolores forsan aborti.

Idem in alio uteri tumore testabatur se os reperisse instar conchæ, insignis magnitudinis. Minus etiam os in tumore colli minore.

HISTORIA XXIX.

Viscera corporis inversa.

INter dissectiones 1650. Parisiis habitas, insignis fuit una cujusdam ex reis, qui rhedam Serenissimi Principis, Ducis de Beaufort nocturnis horis, furibus aliis stipatus, aggressus fuerat, & nobilem quendam in ea sedentem sclopeto necaverat. Illius sicarii cadaver fractis membris rotæ impositum ad expiationem tanti criminis, concessum fuit à Præfecto rerum capitalium Medicinæ Doctori & privato Chirurgiæ Professore, Mag. Petro Regnier, ut in eo Chirurgicas operationes suis auditoribus demonstraret: in quo res adè mira comperta est, ut sua novitate urbem populosissimam in admirationem rapuerit. Nam positum mutaverant jecur & lien, ut hic in dextro, illud in sinistro hypochondrio locum haberent, ut & singula vasa ipsorum viscerum substantiam concomitantia, tam in abdomine quam thorace; ipsa quoque cordis cuspide ad dextram thoracis partem vergente, contra quam fit in aliis. Id ad me perscripsit

Guida

Guido Patinus Decanus tum Saluberrimæ Facultatis Med. Parisiensis. Similem situm viscerum observatum Romæ 1643. *Petrus Servius* Medicus Doctissimus amplissimam mihi fidem fecit. *Schenckius* l. 2. Obs. 188. Platerum similia refert observasse.

HISTORIA XXX.

Suturae capitis eminentes.

IN fatuo Neapoli in Nosocomio Incurabilium cum *M. Aur. Severino* observavimus Saturas capitis omnes uno quasi clivo exaltatas, ac toro sublimiore prominentes. In tribus pueris Epilepticis ibidem futurae coronales muri instar extabant, ad quas deprimendas Ustione Arabica per fila accensa utebatur *Severinus*, ipsi in Xiphilide, hydrope, ulceribus, tumoribusque summo successu cum Ægyptiis usitata. Ego in conterraneo nostro Viro ingenii acuti, sed singularis, officula futurae lamdoideæ ita tumentia vidi, ut digitis singula discernere potuerim, dubio omni procul cerebro huc amandante supervacaneas humiditates sicut in Exostosi, & Xiphilide in tumorem ossa elevari videmus. Ossa enim, quia per sanguinem nutriuntur augmenturque, abscessus pati possunt, & quosvis tumores.

HI-

HISTORIA XXXI.

Collum uteri concretum.

Matronæ Fionenſi 1649. in primo partu difficili ita partes pudendæ dilaceratę fuerunt, ut non tantum tardiffimę curatę ſint, ſed uterus ipſe prolapſus videretur commodam cum marito copulam impedire. Ad reponendum uterum varia remediorum genera fruſtra ſollicitavit. Obſtetriciſ immiſſo digito tuberculum durum referebat ſe ſentire, quod digito pertranſire non poſſet, ſicut in prolapſu uterino aliàs fieri ſolet. Hinc ad opem ferendam vocatus D. *Morhius*, magnus Amicus meus, digitum in vaginam uteri vix ultra medietatem ſecundi condili protudere omni conatu & dexteritate potuit, deprehendit enim colli uteri latera omni parte concreviſſe tamque arctę coaluiſſe, ut nec digiti apicem, nec ſubtiliorem ſtilum admitteret. Concreverant enim ægre incuriã partes exulceratę, quas natura ante ſeparaverat. Nunquam exinde concepit, aut ſolidã cum marito gaviſa eſt voluptate, omni nempe ad uterum intercluſo meatu. Mirum tamen fuit, quod ſingulis ſubinde hebdomadis præter voluntatem cum impetu quodam aquę fatentis cochlearia duo ex utero viderentur effluere. Forſan ex veſica, vel, ſi ex utero, per anfractuofam quandam fiſtulam in colli
meatu

meatu relictam emanavit. Lotium commodè emisit, & menstrua statis vicibus parcè fluxerunt per venulas extremo collo insertas.

HISTORIA XXXII.

In Bovim Anatome Observationes.

ANnosus Bos in quibus meis mactabatur 1650. macilentus, sine omento pingui. Cor multo adipe oblitum in dextri ventriculi pariete medio abscessum habuit pomi magnitudine duobus folliculis inclusum, quorum exterior crassior cartilagineus, interior tenuior, ex quo secto serum cum impetu exsilliebat. Nulla tamen vomicae cum ventriculo cordis communio, sed folliculus interior pedunculo parieti externo alligabatur. Cor igitur abscessus patitur, & alios tumores, fecus ac visum Galeno l. I. de Loc. Aff. c. 5. quanquam non placet negasse, sed diu durare posse, pro Galeno respondeat *Saxoniae*.

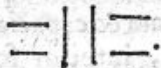
In hepate ejusdem bovis à parenchymate separato observavi circa portae ramos tubercula cum venulis lata & capacia, in quibus præter externam tunicam, interior folliculus conspiciebatur. In aliis venis capillaribus, circa anastomoses, crassa quaedam & tuberosa erat caro tendinosa & fibrosa, hinc quia sanguis non potuit libero cursu per anastomosis ferri, atrophiam successit.

N

In

In alio Bove mactato inveni in ventriculo vermiculos infinitos tunicæ crustosæ adhærentes, pufillos & curtos, sed capitibus crassis, à quorum capitibus ad extremam caudam patulus visebatur ductus. Æstas humida & autumnus pluviosus fænum corrumpit, unde putredo in ventriculo vermes generavit.

In alio Bove dissecto vidi sanguinem concretum nigrumque in sinistro cordis ventriculo, aliquot Uncias pendentem, qui sensim in adiposam substantiam albam terminabatur, qualem alias in hominibus demonstravimus.

In separato hepate à suo parenchymate, sæpe sæpius tam humano quam bovino majore, anastomoses venæ cavæ cum Porta quæsivi, sed nullas pervias inveni, neque folle, neque stilo, neq; cultro. Cœcæ omnes, varii tamen generis, quibus nos primi nomina indidimus differentiamque annotavimus. Prima anastomosis nobis *Parallela* vocatur quando extremi ramuli invicem junguntur rectis lineis. Secunda est trunci cum trunco, H, transverso vasculo intercedente. Tertia *Cruciata*, quando crucis instar vel rami truncum transcendunt vel rami ramos. Quarta *Mixta* ex *Cruciata* & *obliqua*. Quinta *Obliqua* seu angularis, quando obliquis angulis junguntur.

In Vacca prægnante ventriculus anteriore parte car-

te cartilagini ensiformi connatus erat. Præterea in fellis vesicula repertus lapis, Bezoartico lapidi magnitudine & forma non absimilis, colore miniaceo digitos contrectantium inficiens, per laminas compactus. Ventriculo lien oblongus per membranas adnatus.

In boum capitibus per narium ductum adscendit vas amplum carnosum, circa cerebri viciniam in multas laminas duriores cavasque divisum. In cerebro cavitas ampla inter processus mammillares & cranium, quæ cum ventriculis nihil habet commune.

De Vitulis in vacca repertis, & vaccæ secundinis nihil addo, quia *Aquapendens* l. de Form. Fœt. omnia accuratè exsequutus est.

HISTORIA XXXIII.

Piscis figura Crucis.

PAsser piscis 1650. à piscatoribus Bergis Norwegorum captus, signum crucis crassioris in ventre gerebat manifestum, idq; in summa cute. Ad usum mensæ culinæ Dn. M. *Iani Schelderupii*, Episcopi Bergensis vigilantissimi, Affinis mei honorandi, inferebatur, sed ancilla viso crucis signo perterrita, cultrum suspendit, piscemque illustrem plurium curiositati reservavit. Anguli crucis & latera æqualia, superficies plana & cum

N 2

cute

cute æqualis, ut nec promineret, nec latius diffusa esset. Piscis totius circumferentia ulnam unam cum dimidia æquabat, longitudo mediam ulnam. In exsiccato pisce disparuit ferè crux.

HISTORIA XXXIV.

Abscessus cerebri.

PUero sexenni Dordraceno 1646. ex alto baculus in sinistram capitis partem perpendiculariter decidebat, unde fractum ad mensuram crassitudinis baculi cranium. E parvo tamen primum offis sincipitis foramine cerebrum paulatim prodiit instar fungi, donec tandem sponte decideret. Statim ab illato vulnere convulsus est in opposito latere, mox in eodem quo læsus, resolutus, deinde iterum convulsus, donec vulnus & symptomata decimo quinto à vulneris accepti die cum morte commutaret, exhausto usque ad corpus callosum cerebro. Misit hanc ad me historiam Amplissimus Vir D. D. *Iohannes Beverovicus* Senator & Medicus Dordracenus.

In Nosocomio Patavino 1645. caput aperimus Viri in osse temporum vulnerato, qui sine Delirio, Paralyfi & pulsu febrili, decimo die soporosus decesserat. Vulnus ad cerebrum penetraverat, ubi apostema excitatum pure copioso abun-

abundans, vicinis partibus ad nigrorem vergentibus.

Alius Patavii 1644. Procurator Nationis Germanicæ, ex levi capitis contusione, neglectis per imprudentiam remediorum præsiidiis, primò pedum brachiorumque Paralyfi, mox maturo inde fato oppressus. In elevati cerebri compage nullum alicujus momenti vitium, præter Abcessum in opposito latere, comparuit.

HISTORIA XXXV.

Phtisis à venis.

PHtisin à toto subinde venoso genere induci planè sum certus. Sanguinis enim vitium non corpus tantum emaciat, sed & pulmones, quos in circulatione transit omnis, sine aut horum culpa aut cerebri, sua acrimonia irritat & corrumpit. In cadavere Phtifici Lugduni ad confluentem Rhodani & Araris observavit *Lazarus Meyssonnerius* Medicus Lugdunensis percelebris, venam tantum cavam prope cor obstructam. Hinc acutus ille Vir Phtisin ab Ureteribus & renibus deduxit, quam in se solis curavit diureticis, ut decocto hyperici, &c. non saccharo, quod credit dissolvere potius sal pulmonum, illorumque unionem.

A quocunque vitio Phtisis dependeat, pulmones tamen in plerisque Phtificis tandem depravatos

tos observavi. Interdum parenchyma planè vidi
 absumptum, solis vasis remanentibus. Nonnun-
 quam tanto pure scatent, ut calcis instar sint fria-
 biles. Subinde ita induratos inveni & exsicca-
 tos, ut vitri instar diffrangi potuerint. Sæpe
 costis viti tam firmiter adnati, ut motus recipro-
 cus cessaverit.

 HISTORIA XXXVI.

Gonorrhœa virulentæ sedes.

Gonorrhœa virulentæ protrahuntur interdum
 ad 10. annos, quale exemplum Patavii vidi-
 mus, in Viro Bergomense, cætera sano, sed vix
 ossibus hærente. Unde in gonorrhœa hujuscemo-
 di non excerni semen, sed pus ulceris ex prostra-
 tis, vero videtur proximum. Certè in omnibus
 gonorrhœa laborantibus in Nosodochia dissectis
 ulcera reperimus, seu callum ulceris præteriti si-
 gnum. Impossibile alioqui foret tanto tempore
 effluvium seminis vita superstitè perstitisse. *Seve-
 rinus* Neapoli in dissectis invenit inflammationem
 & abscessum in Prostatis.

HI

HISTORIA XXXVII.

Anatome Hydropici & Phtisici.

Vicentinus Architectonicæ militaris Magister ex Germania redux pulmones habuit nimio vini potu debiles, unde tussis & suffocationis metus. Accedebat huic difficultati Hydrops pedum, non abdominis, qui digiti imprimentis vestigia servabant. Varia à *Io. Dom. Sala*, nobis præsentibus, tentata ad pectoris expurgationem serique evacuationem, sed operam lusimus. Aucta enim respirationis difficultate scarificatisque pedibus lividis tertia inde hebdomada ad plures abiit. Apertum cadaver x. Junii 1642. affectos locos nobis prodidit manifestius.

1. Cordis auricula dextra adèd sanguine fuit distenta, ut capacitate neutri ventriculorum cederet. Sanguis ipse niger erat & crassus, & grumosus, qualis in utroque ventriculo repertus, quanquam in sinistro rubicundior.

2. Pulmones lividi, flaccidi, sine sanguine, sicci magis quam humidi.

3. Dexter pulmo artificiose nexu costis cohaerens.

4. Inter membranas pulmonum, pleuræ, &c. mucus quidam albus inventus. Serum quoque copiosum in thoracis cavitate, in musculis externis & in visceribus.

N 4

5. Jecur

5. Jecur lividum & scirrhosum, parco sanguine conspersum. Lien major solito, fluccidior, sanguine nigro plenus, magisque quam hepar sanguificationi idoneus.

6. Ren dexter in Ureterum orificio grandem calculum condebat acutum, sed glabrum, pollicis magnitudine & crassitie, aliosque alibi minores & arenulas infinitas, quæ causa est, quod in dextro latere æger fuerit decubitus. Nullam tamen urine difficultatem experiebatur, sed dolorem tantum in inguinibus. Dolor à calculo magno. Urina prompta fluxit, quia sana vesica & sinister Ren sanus.

HISTORIA XXXVIII.

Caseus, Placenta, globulus, per vomitum rejecta.

Dysenterica puella civis Hafniensis lacte caprino, quod huic malo optimum experimur remedium, usa 1652. stomachi gravitatem sentit cum dolore & anxietudine. Tandem ad vomitum compulsa excrevit casei duriusculi frustum aliquot Unciarum non sine suffocationis periculo. Illo excreto melius valuit.

Observavi & in meæ filiolæ Margarethæ dysentericæ excrementis viridibus & cruentis subinde casei globulos ex lacte nutricis in ventriculo

coa-

coagulato, unde consultò lacticiniis infantum saccharum miscemus.

Altera filia natu major Anna Margaretha superata febre Tertiana Epidemia eodem anno, adeò cibum avidè appetiit, ut nullo ferculorum genere satiari potuerit, unde venter intumuit. Mox per vomitum difficillimum compactam placentam, quam vola manus vix comprehenderet, quasi arte Apitiana in ventriculo coctam, uvis passulis antea devoratis factam agrè exspuit, ut à suffocationis discrimine parum abfuerit.

Naturæ hi vomitus sunt consentanei. Captum nostrum superant alia heterogenea ex ventriculis nonnullorum rejecta, quæ Dæmonis præstigiis & nugis sagarum, corporibus inducuntur. Singulare exemplum in Hist. 52. Cent. 1. consignavimus. Addam adhuc aliud nudius tertius natum.

Nobilis Matrona Scanica Mense Novembri 1653. variis doloribus per totum corpus vagis diu emaciata & excruciatâ sine causa ulla manifesta, cum frequenti nausea & vomendi desiderio, tandem urgente nauseabundo stomacho evomit globulum cereum nucis muschatæ magnitudine & forma. Statimque sedatis doloribus tumultus in ædibus auditus, & felium quatuor in cubili concertatio visa, quæ facilè persuadebat sagarum negocium ibi volvi agique; Globulum Hafniam ad nos delatum vidi hisque manibus contrectavi. Externa facie est glaber, dissecta per medium cera,

M 5

& linum

& linum & plumam & aciculam accuratè ceræ permixta invenimus, sive astu Dæmonis globulus ille dormienti Matronæ per œsophagum ingestus fuerit, sive in ventriculo arte magica compactus, certè mali spiritus expressum artificium sagarumque opera hinc elucet manifestissimè. Nobilissimus Maritus conjugis injurias ulturus, in jus vocat incantamenti autores, qui optimam uxorem, piam & honestam præstigiis hisce deluferunt.

HISTORIA XXXIX.

Pancreas suppuratum.

Vir quidam Nobilis Campanus, sanguineo & melancholico temperamento, dum Lutetia morabatur initio anni 1652. incidit in febrem, cum quodam dolore ad dorsum & lumbos, & totius corporis tremore insolito, (qui post paucos dies feliciter desit) & fluxu hæmorrhoidali, lento quidem & pauco, sed dolorifico. Post aliquod dies utroque symptomate adaucto, Eruditus quidam Medicus ad eum deducitur, cujus auxilium recusat, nullam à Medicorum præceptis opem sperans, incurabili quodam, ut aiebat, affectu laborans: Morbum enim magicum esse pravisq; magorum artibus sibi immisum, quo abundabat Lotharingia, in qua per aliquot annos mi-
lita-

litaverat. Ingravescente affectu, & febre incandescente accitus D. *Guido Patinus*, medicinam illi fecit, venæsectione iterata & purgatione blanda ex *Gassia* medulla, foliis *fenæ*, & syrupo *diarrhodon*, eò ægri statum perduxit, ut in convalescentiæ spem lubens devenerit. Tandem quum vino multo, eoque meraciore usus esset, incio Medico, invaluit febris, prostratæ vires, factor corporis nulli ferendus, tandem cum *acrimonia* & fugaci delirio extinctus est.

In defecto cadavere apparuerunt omnia viscera nutritia supra modum pallida, à veteri intemperie biliosa, quæ toto vitæ decursu dominatum obtinuerat, sed absque ullo eorum substantiæ vitio. Ex utroque pulmone leviter compresso, serum putre & foetidum defluebat. Substantiæ cerebri serum multum instar feri lactis subvirescens innatabat, cujus portio in spinam dorsu decidua tremorem illum initio morbi concitaverat. Mortis autem causa fuit ingens abscessus in toto Pancreate latitans cum multo pure & scetore intolerabili, pure inquam valdè putrido & subviridi, cujus acrimonia glandulosum corpus penè universum exederat atque discerpserat. De horum fide testem acclamo laudatum *Patinum*, qui actam rem *Lutetia* mihi non ita pridem transmisit.

HISTORIA XL.

Caro coëta colore rubro sudans.

Mense Augusto siccissimo & ferventissimo 1652. carnem bubulam planè recentem sanamque, sale parum conditam in ædibus nostris coximus. Post primam mensam reposita fuit in promptuario culinæ vicino, quo alia ciborum genera condi solebant. Unus alterque intercessit dies, quum ad usus resumeretur reposita caro, sed tota rubebat liquore rubicundo, purpuræ instar, exsudante, digitosque tractantium tingente. Universam ita externam carnis faciem obduxerat rubor, eaque rescisa, interior pars carnis sana & solito more colorata. Reposita verò in loculamentum, iterum superficie tenuis similis tinctura aspersa comparuit, idque repetitis sæpius vicibus, donec putresceret. Causa tincturæ non æquè manifesta. Ad armarium seu promptuarium referri non potest, quia, ut certus essem, mutari locum jussi, nec unquam id in aliis eduliis ibidem loci repositis observatum. Nec putredo manifesta culpanda, quia & recens erat caro, saporis grati & odoris consueti. Nec à sale exsudante provenit, quia aliàs salitæ carnes non visæ rubere, & columbas recenter assas eodem colore asperfas vidimus. An aëris cœlique calidioris fuerit vitium morborum

rum putridorum & malignorum hæc ætate feracissimi, suspicari licet. Crudam fuisse, cruoremque nondum coctione mutatum dicerem, nisi accurato instituto examine planè coctam deprehendissem, nihilque ruboris interiori carnis loco, prorsus sanæ coctæque simili, apparuisset. Multis magnisque Medicis, qui febricitantem me inviserant rem stupendam monstravi. Viderunt mecum omnes, & admirati sunt. Si superstitioso esse liceret, sequentis Dysenterix omen crederem, quæ statim subsequuta & urbem populosissimam multis funeribus, & domum nostram infecit.

HISTORIA XLI.

Sine Trepano cranii vulnera curata.

TRepanum fracto contusoque cranio imponimus, ut partim os depressum elevetur, partim ut pus vel sanguis in dura meninge stagnans facto foramine evacuetur. Antiquis usitatam administrationem, cum successu in Italia vidi adhiberi. Duo tamen exempla à se observata nobis narravit *Perr. Marchettus* Chirurgus Patavinus dexterimus, Aquapendentis discipulus, in quibus sine trepano pus evacuatum. Juvenis quidam ex fenestrâ prolapsus cranium contudit, unde convulsiones subsequutæ aliaque symptomata. Cutis factâ

factâ incisione per cranii poros pus exsudavit, sicut per cutem sudor solet.

Alius puer Nobilis Patavii cranio contuso, sanguinem per nares, os & aures emittebat. Trepanum Mater refugit. Itaque neglecto puero post 30. dies, abscessu in capite orto & inflammatione, pus ex naribus copiosè effluxit. Vocatus demum Marchettus apertionem cranii trepano feliciter quidem absolvit, sed, quia 30. dies excesserat, mortuus tandem est puer, quum quartus dies ex Hippocrate non sit expectandus in cranii huiusmodi vulneribus.

Alia soli cœlique nostri frigidioris est ratio, quæ exactum Hippocratici cœli tempus non æquè servat, nec generosas istas chirurgias admittit. Frigidior aër inflammationem citam retardat, & corpora robustiora depressa cranii ossa, juvante Natura, per se concessis induciis elevant. Vidi enim profundas cranii contusiones, sine trepano, in urbe nostra restitutas, solo Emplastro Magnetico & de Bethonica applicito.

HISTORIA XLII.

*Continuus ex utero sanguinis &
aqua fluxus.*

INvisti cum Io. Veslingio Anatomico Summo & Amico heu quondam meo, 1641. mulierem anno-

annorum 40. quæ tum ab annis tribus continuo mensium fluxu laboraverat, quo cessante sequuta fuerat per eandem uteri viam molestissima aquosæ materiæ fluxio. Ex continua ista naturæ evacuatione ita debilitata fuerant viscera interna, ut hydropem minarentur, propendebat enim crumena quædam flaccida sub umbilico ubi inter pinguedinem & cutem aqua stagnabat. Adhæc uterus continuæ naturæ expulsionis assuetus, adhuc stas prolapsus vices servabat, ut annulo fuerit involvendus.

HISTORIA XLIII.

Penis Rosmari Vires.

Rosmari & dentes & penis in Musæo meo videntur, ex Islandia nobis per mercatores apportata. Penis osseus totus spithamas meas tres æquat, crassus pollices duos, utroque extremo tuberosus & spongiosus. Dentes duo ex mandibula superiore dependentes longi quoque & crassissimi extant. Habeo qui in terra calcinati sunt, medullâ Unicornu fossili simillimâ, in sanguinis fluxu adstringendo utiles. Os autem pudendi singulare calculosis esse remedium experientia comprobavit. Pulvis quoque ex eodem partum promovet, & secundinam promptè expellit. Quod si extrema penis spongiosi parte tuberosa & spongiosa

giosa sugatur cerevisia, stranguriam statim sedare in urbe nostra compertum est.

HISTORIA XLIV.

*Varia Monstra humana passim.
observata.*

H*Afria* 1650. natum monstrum loco brachii dextri manusque pedem habebat informem duabus eminentiis donatum instar Lunæ corniculatæ, in calceis Gallicis conspicuæ.

Puellæ ibidem prope hortum Soceri mei à primis incunabilis unicus est pes, in altero crus deest, quod artificiali pede supplet.

Vidi alium hic puerum 1651. digitis in dextra manu carentem, loco digitorum carneæ aderant portiunculæ exiguæ unguiculis ornatae, insensiles, Pollex longior in omnes partes mobilis.

Messana in Sicilia occurrebat mihi 1644. Vir consistente ætate, cui brachii deficientis loco solum os cubiti cum appensâ manu hærebat.

Roma juvenis mihi visus, cui labium superius ad dextrum latus instar longi rostri dependebat.

Ibidem cuidam nasus adeò fuit magnus & pendulus, ut velut proboscis Africani Galli, hinc inde corporis motu commoveretur.

Neapoli mentum dextrum Viro adeò tumebat, ut os in medio faciei situm videretur.

Ibidem

Ibidem Senex nobis notus, cui manus dextra digitis æqualibus rotunda & globosa erat.

Florentia finistrum brachium homini deerat, cujus locum occupabant tres tantum digiti ex scapulis dependentes. Similis *Neapoli* mihi visus qui unicum solum digitum vice brachii monstrabat, pro arbitrio ejus mobilem.

Ibidem in *Hetruria* Rustico in occipite bursa carnosa capax enata.

Roma homini palpebræ inversæ apparebant.

Atesta cuidam manibus deficientibus unguis ex brachio immediatè excreverat.

Enchuyse nasutum vidi, cui ex dextra nare propebat caro magnum polypum superans.

Parisis 1645. die S. Benedicti mulier sexto mense gravida marem enixa est, capite ferè piscis carpionis, quanquam lingua major, & reliqua in facie plana. A summo capite dependebant moles utrinque à lateribus carneæ, similes hepatis piscis.

Patavii in nundinis S. Antonii 1642. vidi infantem duorum annorum, femoribus carentem, qui trunco corporis incedebat. Ex utroque tamen stipite parvus digitus emergebat, vestigium nempe pedum absentium. Brachia quoque mutila erant sine manibus.

Ibidem rusticæ puellæ in indice digito unguis adversa parte accreverat.

Venetis in alia puella observavi carneam mo-

O lem

210 THOMÆ BARTHOLINI

lem utrinque loco crurum productam, quæ manibus alioquin, pedibus & cruribus erat mutilata.

Ibidem mulieri labia oris ita intumuerant, ut os videri non potuerit.

Hafnia memini me vidisse puerum sex in manu digitis. Sextus suas articulationes, ut reliqui, expressas gerebat.

Lugduni Bat. 1638. femina vulgaris conditionis prope templum D. Petri enixa est fœtum capite felino, cætera elegantem. Monstri occasionem imaginatio dederat, prægnans enim felem in lecto suo cum horrore viderat.

Amstelodami 1637. nata in platea vitulina sutoris uxori filia capite equino grandi. *Ibidem* alia ferebatur capite suillo edita, sed incertâ famâ.

Lugduni Bat. 1639. Vir degebat annorum 26. literis diditus, qui in manibus duos tantum digitos habebat, eosque crassissimos, cum parva appendice indicis. Elegantissima literarum elementa istis digitis pingebat, & quævis munia angustâ manu obibat. Talem & in oppido vicino vidimus.

Patavii Helveto duo pedis digiti connati erant.

Venetis puer sine brachiis omnia pedibus ex terra elevavit, in crumenam stipem reposuit, & pileo obvios salutaturus faciliè caput detexit.

Hafnia alius arida manu pedibus cuncta peragebat,

gebat, securi artificiosè utebatur, & natura defectum supplente, manibus commodè carere videbatur.

Plura in aliis Historiis suo loco retulimus passim & in patria & itinere decennali observata. Qui operosam Monstrorum sylvam amat, adeat *Obsequentem* de Prodigis, *weinrichium* de Monstris, & *Fortunium Licetum* præclare hoc aliisque nominibus de Republica Literaria meritum Senem. Romæ hujusmodi monstra exponebantur & lustrata procurabantur, quia nunquam sine Deorum comminatione fœtus portentosos nasci sed mala semper Reipublicæ portendere crederent. At eleganter *Seneca* in Hippol :

Monstra fato, moribus scelera imputes.

 HISTORIA XLV.

Os in Corde Urbani VIII.

CAdaver Urbani VIII. Pont. Rom. Principis laudatissimi 1644. in Augusto Romæ apertum fuit à *Io. Trullo* Anatomico Insigni ad pollincturam. Repertum in sinistro cordis ventriculo os triangulare, literam T referens, & quinque calculi in vesica fellea, singuli magnitudine nucis avellanæ, & in renibus multi lapilli exigui. Ex osse in corde varia vulgus de tanto Principe spargebat, & ut fieri solet, in deterior

212 THOMÆ BARTHOLINI
 rem omnia interpretabatur partem. Sed frequens
 id in senibus, summa Naturæ providentia, ut
 torpidus alioqui sanguis velut stimulo addito ad
 motum incitetur. *Platerus* l. 3. Obs. non absimi-
 le invenit os tribus articulationibus constans, &
 ampliorem fidem fecimus *Hist.* 50. Cent 1.
 Quicquid *Columbus* l. 7. Anat. contra *Galenum*
 neget.

HISTORIA XLVI.

*Anastomosis venæ arteriosæ in
 adulto pervia.*

IN corde Viri 28. annorum in Patavino The-
 atro à *Io. Veslingio* Anatomico Maximo, disse-
 cti 1642. observavimus ventriculum dextrum
 phlegmonoso corpore pingui repletum, quod
 imo cono firmiter annexum, adscendit ad paten-
 tem venæ Arteriosæ ductum, illumque obtura-
 vit. In sinistro ventriculo ejusdem substantiæ
 minor portio aderat. Ut interceptam sanguini
 viam refarciret provida Natura, patuit anasto-
 mosis illa amplo foramine inter venam cavam &
 Arteriam venosam, qua sanguis, ut in fœtu, in si-
 nistrum ventriculum ferebatur; sive quod Natu-
 ra coalescere orificium hoc non siverit, sive quod
 leviter coalitum urgente necessitate vi referarit
 & sanguinis impulsu, certè longo tempore ma-
 teria.

teria à phlegmone fuit congesta, & à calore cordis affiduo exsiccata & indurata. Quin mortis attulerit homini necessitatem, vix dubito. Febre maligna intra triduum extinctus fuerat, quod aucta per calorem malignum materia, meatum sanguini liberum interceperit.

HISORIA XLVII.

Spelunca Serpentum Braccianorum.

Spelunca Serpentum ad oppidum Bracciani, vulgo *il Sasso* dictum, 12. leucis Româ distat, multorum narrationibus nobilis. Hanc ingressi morbis frigidis detenti, Paralyfi, Lepra, Arthritide, lue Venerea, Hydrope, tumoribus doloribusque, aliis vexati feliciter perfanantur. Nudus æger humi se sternit, nulloque vitæ indicio dato tamdiu quietus cubat donec ex suis antris hinc inde prodeant serpentes. Hi hominem artiffimè amplectuntur corpore undique circumducto, sudoremque proliciunt, lingunt & absorbent, donec omnem ex corpore ægro malignitatem exfluxerint. Cavendum verò sedulo ne motus ullo indicio se prodat æger, alioquin serpentes nec ex antris serpunt, nec si advenerint diu morantur. Hinc quo quietiores morbi curationem expectent, nonnulli Opium assumunt, quo remedio etiam timori suo consulunt. Ingrediuntur

214 THOMÆ BARTHOLINI
 tur speluncam rustici accolæ mercede à viatori-
 bus conducti, simulantes morbum, qui referunt
 primò ex antris prodire Regem quendam ser-
 pentum coronâ insignitum, omnia exploratu-
 rum, qui, si quieta cuncta invenerit, convocat e-
 vocatque reliquos.

Ipse ab itinere desectens 1644. specum ingres-
 sus cum comitibus meis optatissimis *Io. van Hor-
 ne & Theodoro Fûiren* Consobrino fraternis nomi-
 nibus charissimo, nullum colubrum offendi, quia
 sermonibus ultrò citroque habitis antrum per-
 strepebat. Exuvias tamen invenimus frequentes
 mecumq; extuli nostratibus simillimas, vestigia
 quoque lenta & salivosa serpentes prodiderunt.
 Domuncula colli imminet, ubi caveæ binæ XI.
 pedes longæ, quinque latæ. In parietibus spelun-
 cæ nomina ægrotorum leguntur inscripta & fi-
 guræ serpentum effigiæ. Foris grotta visitur,
 in qua si caput inferas, calorem senties à sulphu-
 reis vaporibus excitatum. Editior collis multis
 quercubus floret, petrosus & orientem solem
 prospiciens. Serpentes medicati menſe præcipue
 Majo comparent, ubi efficacissimi. Olim feruntur
 frequentiores semper ad speluncam confluxisse,
 sed ab invidis Medicis antidoto quadam enectos,
 innoxij cætera sunt, nulliq; lethales. Unde refe-
 runt incolæ non serpentes nominandos, sed pe-
 culiare esse vermium genus, à Deo huic usui de-
 stinatum & in mortalium salutem immisſum.

Læden

Lædentibus tamen exitium inferunt. Id quidam expertus est suo malo, qui corpori suo hærentem serpentem ex spelunca celeri astu exportavit, ut pectori suo ægerrimo commodum applicaret removeretque.

Salutis recuperandæ gratia speluncam hanc adiit prioribus annis quadrigarius Cardinalis Valence, lue Venerea & Arthriticis doloribus miserè multorum annorum decursu divexatus, & saluus restitutus viribus profligatisque morbis inde est reversus. Senex quidam Podagricus in spelunca eadam sudans, cum fanitate in gratiam rediit, nobisque ibidem visus.

Alius Rosilius Rusticus quattuor annis aqua intercute immensum tumens, in spelunca ternis diebus per aliquot horas commoratus, subitò se sensit levatum, ventreque detumefcente sanatum, quemadmodum ipse Bracciani nobis præfens bonâ fide confessus est.

Colubri esse speciem exuviae monstrant, qua patria nostra abundat, ut idem remedii genus in usum nostrum revocari posse non dubitarem, si ita domari possent. Si quæras, quid colubros ex spelunca Bracciana eliciat, verbo dicam: Siccitas est foli cœlique Romani, qua ad humida corpora impelluntur. Quomodo supra nominatos affectus gravissimos pellunt? sine dubio attractione humiditatum noxiarum, vel sui formidine, qua multi perciti speluncam ingressi sudant an-

216 THOMÆ BARTHOLINI
 tequam ullus coluber prorepat. Ita terrore mul-
 ti & sudore diffluunt & morbis liberantur. For-
 san transplantationi morborum hic aliquis lo-
 cus. Deniq; saturi & humiditatibus repleti spon-
 te decidunt, quemadmodum hirudines, levique
 corporis agitatione territi antra repetunt. In re
 difficili qui optimè cōjecerit, optimus vates esto.

HISTORIA XLVIII.

*Lymphaticorum Vasorum inventio
 prima.*

A Quas in corporibus Animantium agnove-
 runt omnes, sed illarum vasa peculiaria ne-
 mo hactenus detexit. Nos *Haffniæ* diligenti o-
 pera, & accuratā manu primi vasa singularia in-
 venimus, quæ *lymphatica* à contento liquore vel
aquosa nominavimus. Seriem primæ inventio-
 nis strictam enarrabo, Deo & Naturæ pro felici
 invento vota nuncupaturus.

Lacteas Thoracicas antea inventas demon-
 straturus canem in Theatro Anatomico gran-
 dem presentibus *D. Olao Wormio, D. Petro Bourdelo-
 zio, D. Henrico Fuirenio*, aliisq; Medicinæ Candida-
 tis quarta hora à pastu aperui die XV. Decembr.
 1651. Viso Receptaculo chyli *Pecquetiano* aliis-
 que huc spectantibus, ad hepar oculorum cultri-
 q; aciem convertimus. Ecce multi comparebant
 ductus pinguedini immersi prope hepar portam

am-

amplexantes, non candidi lacteorum more, sed splendentes colore hydatidum. Inter hos unum tumidiorem acie cultelli aperui, vidiq; ichorem effluentem limpidum & aquosum non candidum. Nihil de novis vasis cogitans, quanquam lacteas Afellii esse venas humor contentus dissuadebat, pro lacteis tamen habui, donec nomen sequuturæ observationes mutarent, chylumque evanidum seri speciem induisse suspicabar quem tam pallidum in Receptaculo & Lacteis Thoracis sæpius alias videram. IX. Jan. sequentis anni 1652. in cane adhuc majore experimentum feci eadem horâ quarta pasto, de aliis securus lacteas ulterius investigaturus. Inscis oculis iidem ductus aquosi ulterò se obtulerunt annuli in morem portam cingentes, limpida aqua tumentes, qua & Receptaculum & vasa Thoracica alias Lactea scatebant.

Vidi hæc, sed videre me non credidi, quia animo Lacteæ inheferant, pro quibus singula interpretabar. Seposita igitur de aquosis venis cogitatione, cupido incessit Lactearum Thoracicarum faciem & contenta inspicere quintâ, sextâ, septimâ &c. à sumpto cibo horis. Igitur macilentum canem & satis magnum, convocatis amicis cum M. *Michaele Lyfero*, Anatomes peritissimo, qui per plusculos annos secanti mihi & demonstranti adfuit, septima post pastum horâ in Musæo XXVIII, Febr. 1652. exenteravimus, ut

Lacteos Thoracis ductus longiori distributionis mora accuratius perspiceremus. Ventriculus cibo adhuc plenus. In mesenterio candicantes chylo venæ apparuerunt, sicut in thorace, & glandulæ lacteæ loco Receptaculi plures conglomeratæ, quarum una læsa lacteum succum emisit. In hepate cum Porta inferebantur plura vasa tumentia, non chylo, sed aqueo liquore per tunicas subtiles translucente. Similes aquosi ductus plurimi visebantur portam transcendere annuli instar, & inferius cavæ descendente truncum undiq; amplexari, vergere supra emulgentes ad capsulam atrabilariam, infra verò comitari cavam ad ramos Iliacos ad pelvim usq; ubi vesica delitescit. Ligati hi uno loco tuebant inferiora versus, supra prope mesenterium inanibantur, unde & rami lactei circa diaphragma ante candicantes, simili aqua implebantur, protruso lacte, & ex Receptaculo prodiens lacuna, supra diaphragma, valde tumida sero hoc distenta apparebat. Dubitantes adhuc insolito nobis sed naturæ constantis ostento, favens Natura vi ad novum vasis genus perduxit, intentoq; quasi digito inventum novum obtrusit. Enim verò, quum axillarem venam juxta pedes anteriores separatam ligaremus, apparuerunt nobis iidem ductus aquosi antea nobis in abdomine visi, tumentes splendentesque hydatidum instar, venæ axillari superstrati, qui ligati pedem extremum
versus

versus inanes, prope jugulum impleti manserunt in dextro quoq; latere per omnia similes, quibus cultello læsis, aqua versus pectoris anteriora effundebatur limpidissima. Propter inventum omni seculo invisum, hecatomben promissimus, & qui necdum fatis oculis, experientiaeq; alioquin manifestissimæ fidebamus, ut perpetuum Naturæ institutum videremus, alium canem advocavimus septima ante hora cibatum. Reliquis omnibus missis statim ad artus progressi & hepar, aquosa hæc vasa similem in modum observavimus, in hepate variis cum porta annulis connexa, inq; ejus quasi tunicam immersa, in arteribus vero cum axillari ramo hederæ instar coherentia. Repetita inde sæpe sæpius in multis canibus in sectione sive jejunis, sive cibo repletis, nihil diversum invenimus, ut constantiori jam animo certisq; oculis perpetuam naturæ legem cœperimus admirari.

Quo certiores & crederemus nos & alii viderent, nec lactantibus gravidisq; canibus pepercimus. In lactantibus circa Iliacos ramos iidem aquosi ductus, & in axillaribus visi splendescere. In gravidis quoque venas comitabantur vasa splendida, præsertim in abdominis fundo juxta Iliacum & partæ ramum frequentia, imò in felle vesicula cum venis copiosè externa perreptabant. In his illisq; per axillarem progredientia vasa aquea levi incisione aperuimus. Limpida aquæ effluxus sequutus, qua occasione fistulam
indi-

indidimus, ut quo humor ille vergeret, oculis pateret novitati inhiantibus. Immisso per fistulam spiritu movebatur cava prope cor, ipsumque cor, in obversa verò parte prope extremos artus nullum motum animadvertimus, sine dubio ob valvulæ impedimentum. Quod ut porrò pateret, in alio cane fecimus experimentum. In pede anteriore alterius lateris conspicuos hos ductus tumidiores inflavimus, vidimusque attolli jugularem externam & axillarem. Inde ligato jugularis & axillaris ramo ob ruituri sanguinis metum, absterfoque cruore aperuimus jugularem axillaremque. Aperuit se illicò foramen seu ingressus aquosi ductus sub majori valvulâ jugularis, circa jugularis ingressum in axillarem, cui tenuis valvula obtendebatur, modo à flatu immisso elevata, modo remissa.

Restabat dubium, an vasa nostra Lymphatica seu ferosa ex hepate prodeuntia, eadem essent cum Lacteis ibidem ab *Afellio* aliisque visis, sive an distincta ab his conspicerentur. In hunc finem canis quatuor horis fuit ante pastus. Aperto vivo abdomine hepar statim velut ad aruspicinam consulimus, vidimusque ductus nostros novos annulatim Portam amplexantes, & quinque septemve ramulis ex hepate egredientes, eosque ad vesiculam fellis pariter dispersos, neutiquam candidos, sed more aliorum in artubus & abdominis recessibus à nobis visorum, transflucen-

tes

tes limpidā aquā. Inter omnes insignis ramus erat bifurcatus unus ad hepar recto tramite progrediens, nec alterius lacteæ apparebat vestigium ullum, licet in mesenterio adhuc candicantes lacteæ conspicerentur. Ratus autem ob operationis tarditatem, oblato impedimento, effluxisse chylum lacteum, & successisse illius in locum aquam, vel lacteas disparuisse, vinculo jussi venam Portæ cum vasis his lymphaticis prope hepar constringere, ut, intercepto meatu patulo, aquæ cursum observarem manifestius. Ecce intumuerunt lymphatica hepar versus satis evidente sensu, præsertim animali sub tortura inspirante, non ita expirante. Portæ vena tumida emerfit prope intestina, vacua verò qua hepar spectabat ex legibus circulationis, quia sanguis portæ hepatis solet inferri. Lymphaticæ, cum porta mesenterij anfractibus immersæ, tantum abest in tumorem elevatæ sint, ut conspectum nostrum planè fugerint. Hinc certum indicium deprompsi venas Lymphaticas, pro lacteis hætenus reputatas, ex hepate liquorem exportare, nihil hac via inferre. Et quacunq; hora aperiatur animal, apparebunt spectatoribus eadem facie, accuratoq; discrimine à lacteis in mesenterio discernentur, eodem tempore conspicuis, quod illa candida planè, nostra aquei coloris.

Ita novum hoc vasorum Lymphaticorum genus tot seculis ignoratum & absconditum, in expli-

222 THOMÆ BARTHOLINI
 plicandis affectibus quibusdam utilissimum, nobis primis Hafniæ Natura favente & invitante, se manifestè aperuit, quod in Dei creatoris laudem, Naturæ nobis amicæ augmentum, mortalium salutem, & patriæ nostræ celebritatem sine ulla propriæ gloriæ aut ostentationis profanæ ambitione, scripto publico breviter in vulgus Cal. Maj. Anni labentis 1653. Hafniæ primum exire passus sum, celerrimo calamo illustratum, partim ne Naturæ faventis sprevisse viderer indulgentiam, partim ne inventum nostrum fama hinc inde divulgatum & à me paucis verbis c. 6. & 12. & 15. de *Lacteis Thoracis* Hafniæ 5. Mai 1652. editis, signatum, scioli alii suffurarentur. Genium enim corrupti seculi est, aliorum labores in se transcribere, sibiq; venditare quod invenire non potuit. Quidquid futurum sit, innocentia mea & candore me involvam, spectorumque Clarissimorum stabo censura, qui prima inventi nostri incunabula presentes in Theatro non semel apud nos viderunt & candidè de feliciter inventis nobis applauserunt. Inter quos honoris & fidei liberandæ causa laudo Excellentos Viros *Olaum Wormium*, & *Henricum Fuirenium* Medicinæ Doctores, *M. Michaelem Lyserum*, & *Wilhelmum Wormium* Ol. f. *Jacobum Holstium*, *Petrum Schumacherum*, *Georgium Segerum*, *Henricum Martini* à Moinichen, Medicinæ Candidatos, aliosque longiori ferie, si opus, advocandos.

Ut

Ut conspectiora sint nova hæc Vasa Lymphatica, icone præsentè Lectorû in gratiam singula adumbravi ex cane dissecto, quæ ut discernas, reliquas partes literis signatas ita distingue:

- A Cor in suo situ.
 B Vena cava ex corde adscendens.
 CC Axillaris vena.
 d Oesophagus.
 ce Jugulares venæ.
 FF Pulmones utrinque.
 GGGGGG Hepatis lobi.
 h Vesicula fellis.
 i Vena lactea Thoracica axillari sinistra inserta.
 K Arteria aorta ex corde egrediens.
 L Ventriculus.
 mmmm Intestina ad sinistrum reflexa.
 NN Renes.
 ooooo Pinguedo, quam Vasa Lymphatica penetrant, sub qua etiam prope Emulgentes Receptaculum situm est, & hinc inde lacteæ glandulæ.
 p Arteria Iliaca.
 q Vena cava descendens.
 r Ureteres circa pelvim vesicæ abscissi.
 ss Pedes anteriores denudati.
 tt Vena Porta.
 uu Emulgentes Venæ.

Reliqui ductus subtiles, venas ambientes & comitantes, literis ob exilitatem non signati,
 Vasa

224 THOMÆ BARTHOLINI

Vasa Lymphatica nova designant. Per axillarem venam C dextram simplex ramus, per sinistram bifurcatus, in angulum jugularis ee inferitur. Ex hepatis lobis GGGGGG varij annuli & rami Lymphatici Portam t transcendant, & se in pinguedinem oo immergunt. Exilis quoque ramulus Lymphaticus ex vesicula fellis b eandem portam t petit, nonnunquam plures. Ambiunt hæ venæ Lymphaticæ Arteriam Iliacam p & venam cavam q variis gyris, annulisque, ad sinistram latus arteriæ oblongiori ramo, hinc inde anastomosibus inter se junctæ, quæ per pinguedinem ooo in Receptaculum seu glandulas lacteas, se effundunt omnes. Quemadmodum ab extremis artubus illorumque coctione vasa Lymphatica superiora ad cor aquam mittunt, ita infra diaphragma quæ visuntur ex hepate, vesicula fellis, inferioribusque partibus, ex nutritione singularum aquam limpidam per Receptaculum & ductos Thoracicos finita chyli distributione vel cum chylo mixtam cordi important, quæ accuratiori studio cum Vasorum Lymphaticorum usibus in Historia hujus argumenti edita persequutus sum, ad quam candidum lectorem remitto & rerum novarum curiosum.

HI-

HISTORIA XLIX.

Caprea silyvestris Anatome.

Capream feminam in Theatro nostro Anatomico multis spectantibus Hafniæ 3 Mart. 1650 vivam difsecui. In abdomine chyli feræ venæ glandulæque comparebant, observatoque in thorace aperto cordis motu & extremo auriculæ dextræ pulsu, hepar revisimus, ubi nullum vesiculæ fellis aderat vestigium.

In hepate verò & mesenterio aliisque locis multæ vesiculæ splendentes conspiciebantur, quæ difsectæ intra folliculum seu tunicam singularem serum falsum seu mucilaginem recondebant humoris vitrei instar, cum alia flavente substantia, ut hydropi proxima Caprea visa mihi sit, sive naturæ vitio, sive quod cicuratum animal esset.

Ventriculus singularis figuræ, rotundus, cellulis distinctus, Pylorus cum stomacho ferè iungebatur, extra fundum duæ eminentiæ instar obtusi cornu propendebant.

Capsulæ atrabiliaræ rotundæ seu figura ovali: cavitas manifesta, inter tunicam exteriorem & corpus glandulosum, sine liquore, quanquam caprea fuerit juvenula. Parietibus tamen adhærebat nigricans materia concreto sanguini æmula,

P

quæ

226 THOMÆ BARTHOLINI
 quæ abradi potuit, forsan ex cruore melancholico, quo fera animalia abundant.

In cerebro aperto observavi ventriculos duos communes laterales esse duplicatos, ita ut unus alteri utrinque incumberet, formâ circulari, sed via extrorsum communis patebat. Ex omnium concursu tertius vulgò prodiit, in quartum pervius.

Inter duram matrem, artiffimè cranio alligatam, & piam, vesicula erat similis illis in abdomine descriptis.

HISTORIA L.

Salamandra quo modo ignem perferat.

Salamandram vivam Romæ alebat Fr. Corvinius, amicus meus, nigro colore, maculis flavis, stellionis instar, distinctam, quæ moram duarum horarum in igne perferebat, sed non ita vehementer. Singulari autem artificio, natura dicente, ignis calorem elusit. Evomit enim guttam liquoris, qua ignis fervorem temperabat. Aliàs velut canis ad Nilum, fugiendo ignis flammam humido corpore transeunt. Novem hic mensibus in vitro sine cibo vixit, terrâ tamen cum qua advenerat, alimenti loco utebatur. Ex hac humidum omne exfugebat, qua exficcata, sequenti hebdomade eundem liquorem rejecit, iteratisque

ratifque vicibus & fuxit & evomuit. Demum in aliam terram cœli nostri imposita, cito mortua est. Venenatum esse animal, Pater *Henricus Corvinus* Botanicus & Pharmacopæus clarissimus expertus est, quotiescunq; enim aperto vase vitreo propius Salamandram inspexit, toties capitis dolore superveniente recessit.

HISTORIA LI.

De Mandragoræ mangoniis.

DE Mandragora varia feruntur veterum recentiorumque relationibus nobilitata, humana similitudine egregios effectus producere, felicitatem possessori, & fecunditatem sterilibus feminis adferre, quo nomine vehementer à Rachele Iacobi uxore expetebatur *Gen. 30.* mandragoræ pomum; narcotica enim sua vi & refrigerante æstuant uteros & ad conceptum inhabiles in calidioribus regionibus & feminis temperare posse suspicatur *Lemnius de Herb. Bibl. cap. 2.*

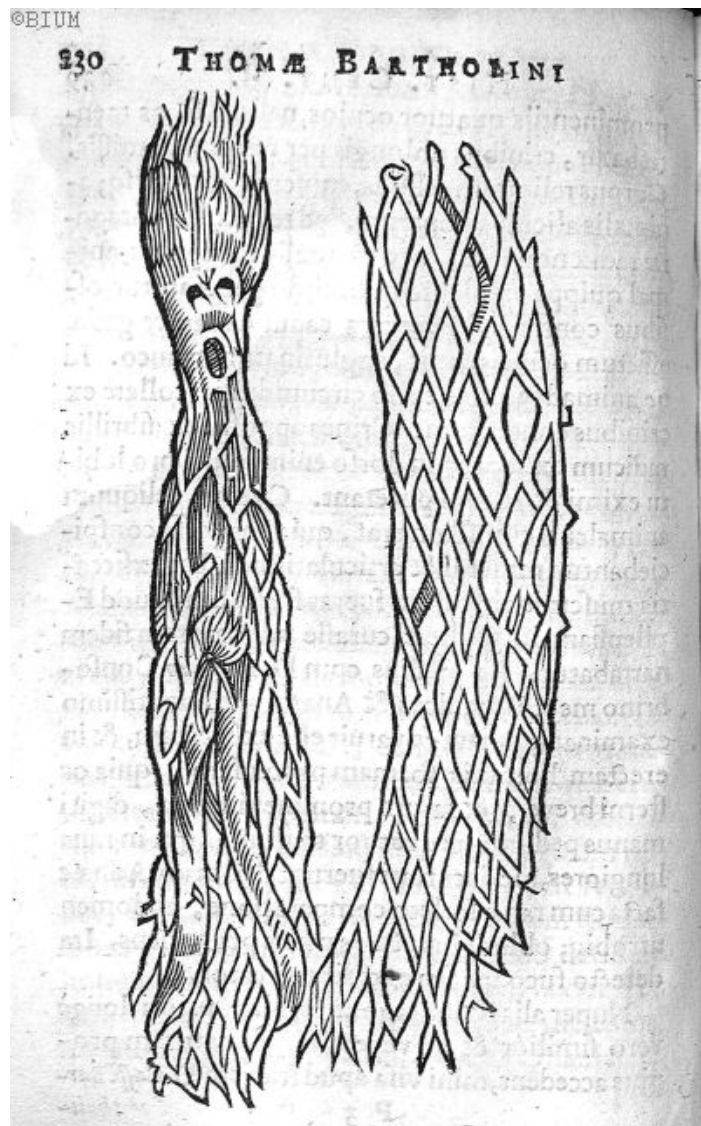
Exhibet verò Mandragoræ Radix bifurcato ramo deorsum protenso rudem hominis formam illiusq; crura duo, sed superior truncus homini similis non est. Mangonio tamen variæ adornantur radices humanam faciem exprimentes, nempe radicem bryoniæ avena inserta terræ committunt donec foliola progerminent, quæ

exsiccata capillorum formam referunt. Modum aperit *Matthiolus* in cap. 7 l. 4. Diosc. In radicibus harundinum, bryonium, aliarumque plantarum sculpunt impostores adhuc virentibus tam virorum quam mulierum formas, infixis hordei & milij granis, iis in locis, ubi pilos exoriri volunt: deinde facta scrobe tamdiu tenui sabulo obruunt, quousq; grana illa radices emittant: id quod fiet viginti ad summum dierum spacio. Erunt eas demum, & adnatas è granis radices acutissimo cultello scindunt, aptantq; ita ut capillos, barbam & cæteros corporis pilos referant. Didicit hunc Mandragoræ conficiendi modum Romæ à circumforaneo, qui magno precio credulis divendebat. Extant binæ hujusmodi in Musæo *Imperati* Neapoli egregiè hominem mentientes ex radice Mandragoræ, bryoniæ & avena, ex quibus ars supplevit ubi natura deficit. Novum modum non ita pridem *Hafniam* invexit mercator juvenis, de quo lectorem monebo, ne decipiatur his aliisque ludibriis quæ crumenas nostras sollicitant. Per publicum tabellarium *Hamburgo* missam sibi Mandragoram nobis ostendit sub patibulo in *Helvetia*, ut referebat, erutam. Vulgus nostrum in eadem est opinione, ex urina suspensi hominis sub natibulo homunculum talem efformari, quem vocant, en *Drassoe Ducte*. Idem de sua ferebat mercator, magnoque precio prostituit. Caput sphaericum,
pro-

prominentiis quatuor oculos, nasum, & os mentiebatur, crinibus oblongis per tergum demissis. Corpus reliquum ossibus, musculis, articulisq; animalis alicujus donatum. Sed revera Mandragoræ radix non fuit, nec naturalis compages, animal quippe ex planta quomodo generabitur, ossibus constans? Præterea caput ex radice gallæ effictum oculis patuit, agglutinatum trunco. Id ne animadverteres collo circumduxit collare ex crinibus contextum. Crines appositi ex fibrillis radicum exsiccatis, in dorso enim soluti pro lubitu eximi & reponi poterant. Corpus reliquum animalculi cujusdam erat, quia vera ossa conspiciantur, musculi & articulationes. Ex exsiccatis musculis abscissum fuerat frustulum, quod Epilepsiam in muliere curasse ad majorem fidem narrabatur. Re pressius cum D. *Fuirenio* Consobrino meo, Botanices & Anatomiae scientissimo examinata, ranam apparuit esse exsiccata, & in erectam hominis formam protensam, quia os sterni breve, & latum prominet in rana, digiti manus pedumque quatuor tantum, qui in rana longiores, hic decurtati fuerunt & obtusi. Adhæc facta cum ranæ scelero comparatione, abdomen utrobique oblongius, & os pubis prominens. Ita detecto fucio spe sua excidit mercator.

Nuper alia Mandragoræ forma, priori longè vero similior & ad vegetabilium naturam propius accedens, mihi visa apud fratrem D. *Cass. Bartholi-*

Abolinum Iunioem. Pro secreto hanc possidet fu-
 sor quidam æramentarius in mola machinaria
 Amplissimi Viri Henrici Mulleri, eamq; à matre
 sibi per manus traditam auro contra æstimat.
 Rudius caput & oblongum cum vestigiis oculo-
 rum & oris, crines capitis arctissime connati la-
 nuginem plantarum exsiccatam referunt. Suspi-
 cabar radicem esse filicis palustris à *Dodona* l. 5.
 Pempt. 3.c.2. delineatam, à qua parum abludit.
 Ab hoc capitis tubere descendit radix solida cra-
 ssior, quæ truncum corporis exprimit, tandemq;
 in duo crura dividitur longius demissa, pubis ve-
 rò regionem lanago eadem investit. Atque quod
 maximè hic singulare est, tunica rete in morem
 universum corpus investiens, quæ fibris plantæ
 cuiusdam carne separata affimilatur, ex collo
 enata, ut nulli artificio loco esse videatur. Tota
 hæc compages ex vegetabilium genere conflata
 prima fronte nullum mangonium præ se fert.
 Si pro Mandragoræ radice habenda non sit,
 certè peregrina radix erit, reteque non ab simile
 sacco palmæ sacciferæ à *Clusio*. l. 1. *Exot. cap. 2.*
 descriptæ, quo nomine quia terris nostris inso-
 lita, hic depingere operæ duxi precium. Prima
 icon radicem exhibet, superius tuberosam, in-
 fra in binos furculos litera *a* inversa signatos di-
 visam, cum postica retis parte. Altera figura re-
 tis anticam partem ex corpore divulsam Lecto-
 rum oculis sistit.

HISTORIA LII.

Suppressæ Urinæ Anatome.

CIvis quidam Bergamus ad ædem S. Antonii Patavii annorum 49. post equitationem urinæ passus est suppressionem, cui mox febris, singultus continuus, tumor & dolor circa inguina successerunt. Accersito Nursino immissaque in vesicam Syringâ, urina extrahitur. Detumuit quidem venter dolorque remisit, sed in collo vesicæ occurrit quoddam obstaculum. Hinc divinabat *sala* noster inflammationem ejus partis, ob quam & febris accensa & singultus ortus propter partium membranarum concensum. Autis symptomatis inprimis urinæ suppressione, nihil juvantibus remediis post quinque hebdomadas 5. Jul. 1643. extinctus est.

Aperto cadavere, in vesica tubercula bina utrinque orificio apposita invenimus, forma & magnitudine testium, æqualiter se supra foramen volventia, quæ cedebant syringæ immissæ, sed statim recidebant in pristinum locum illâ extractâ. Discissa illa nihil puris ostendebant, sed substantiam glandulosam & candidam, quasi huc testes essent translati. Dextrum majus quam finistrum, hoc tamen ad nigrorem vergebat. Vesicæ inferiorem partem gangræna invaserat. Tu-
mor

mor igitur ille in vivente apparens, inflationi potius intestinorum adscribendus, quam vesicæ protuberanti. Pus copiosè in urina effluens ex ejusdem forsan corruptione, vel vesicæ inflammatione vel denique ex renibus traxit originem. Intestinum colon dextro latere peritonæo firmiter adhærebat.

HISTORIA LIII.

Atheroma pollicis nodosum.

INvisimus Patavii Rusticum 1642. cui ab annis duobus pollex in tantum tumorem excreverat, ut caput hominis exæquaret, & præter unguem nihil digiti conspiceretur. Ad genus tumoris referri potest, quod *Severinus* de Abscess. l. 4. c. 1. depictum Atheroma vocat nodosum, quanquam nodulos multos in digitis singulis, sed minores, describat. Hujus dextra adèd ponderosa & plumbea, ut levare illam non posset, reliqui vero digiti in Angustum arctabantur, ut commodius pollicis tumido cederent. Rusticus 56. annos natus, anomalum abscessum neglexerat, jamque gangræna digitum occupavit, sine sensu & motu rigentem. Aperto abscessu pus fœtidum magna copia fluxit, osaque corrupta eximebantur. Febre accedente, pollicis consensit abscissionem, ignemque ma-

P 5 luit

234 THOMÆ BARTHOLINI
luit experiri & fertum quam ulterius serpentem
gangrænam exspectare.

HISTORIA LIV.

Novus bilis ductus, & Pancreatis tumor.

IN solenni Anatome Patavina 1642. Io. Veslingius accuratissimus Professor, feminam nitida manu & cultro erudito nobis dissecabat, obœsam & sic satis validam, quam repetita memoria posteritati tradam. Vesicula fellis nullo bilis colore tincta, liquorem solum bili dilutæ similem continebat, cum lapidibus quinque magnitudine nucis avellanæ, figurâ Mathematicorum corpora pentagona repræsentante, quorum superficies exterior glabra, color subcinericus, interior verò substantia ligno putri flavescenti persimilis. His infiniti minores addebantur, figurâ seminum Cnici, leves & molles, ut aliam potius quam lapideam præ se ferrent substantiam. Asperior ex his unus ita os vesiculæ biliaræ clauserat, ut omnis bili denegatus fuerit transitus. Interim provida Natura ad bilem expurgandam alium efformaverat ductum ab hepate procedentem, poro bilario à calculis quoque constipato vicinum, qui in jejunum intestinum terminabatur.

Pancreati adnatus tumor magnitudine ovi gallinacei, duritie testæ ovi, quam stridore inter disse-

diffecandum prodebat. In aperto tumore, lardo impuro æmula substantia steatoma invenimus, ipso pancreate majus quod alterâ sui parte ventriculo adhærebat, vasis plurimis ex splenico ramo donatum. Incubuerat autem splenico ramo ex liene prodeunte, unde impedito libero sanguinis meatu, lien præter solitum flaccidus videbatur & parvus. Admirationem nostram superabat, quod presso splenico ramo, corpus tamen & benè habitum, & pinguedine ad digiti crassitiem conspersum fuerit.

Vena Emulgens dextri lateris duplex, in medio bifurcata & devisa, utrinq; more solito conjuncta. Vena prope exortum in duos ramos satis magnos distincta utrique lateri prospiciebat. Vidi non semel duplicem venam pari passu & distantia inferiora reptantem. *Isolimus* quoque q. 2. de Cordis Adip. p. 23, observavit venas sine pari cum pari, exque ea ramum ad finistram emulgentem: adeò ludit Natura in subjectorum varietate.

HISTORIA LV.

Homo Biceps.

Monstrum uno collo biceps masculini generis mense Februario 1640. Leidæ in Batavis natum. Alterum caput naturali capiti simile, nisi quod

236 THOMÆ BARTHOLINI
 quod os esset leporinum, sine maxilla superiore,
 unde nec lac ex matris uberibus sugebat, sed in-
 stillatum deglutivit. Dexter oculus in utriusque
 capitis confinio conspicuus à majore capitis ap-
 pendice tegebatur. Altera auris in occipite in u-
 triusque capitis commissura extabat. Informe al-
 terum caput, naturali majus, unde pondere suo
 focium caput deprimebat. Mensium aliquot spa-
 cio vitæ usura concessa. Eo defuncto vitulus bi-
 ceps ex vacca redditus, ibidem spectandus offere-
 batur.

Vidi aliud monstrum, quod bina quidem ha-
 buit capita, sed totidem colla, brachia quatuor,
 unicuique capiti duo dicata, duos pedes universam
 corporis duplicis molem sustinentes. Si longio-
 rem vitam fata iniqua concessissent, more bruto-
 rum pronus incedere fuisset coactus, duobus ca-
 pitibus cum trunco duplicato deorsum pendu-
 lis. Costæ utriusque trunci erant conspicuæ. quæ
 intus in hunc modum coibant. < >. In alte-
 ro hypogastrio partes viscebantur excrementis
 destinatæ. duobus foraminulis conspicuæ. Scele-
 ton hoc sequioris erat sexus.

HISTORIA LVI.

Febris Tertiaria Epidemia.

A State 1652. præter morum & cœli nostri
 consuetudinem calidissima & ficcissima.
 Hafniæ

Hafniæ & vicinis locis grassabatur Febris Tertianâ Intermittens Epidemia, quæ multas familias velut conspiratione quadam invasit prostravitque. Varium in hac observavimus typum. Modò enim singulis recurrebat diebus, modò alternis, modò vaga, sæpissime post ἀπυρεσίαν redibat. Symptomata varia comitabantur, ingens capitis dolor, inprimis colli seu musculorum occipitis, lumborum, & dorfi, calor urens, vomitus biliosus, sitis, inquietudines, nonnunquam deliria, & petechiæ remissionis tempore evanescentes, & cum paroxysmo revertentes. Post quartum paroxysmum in plurimis solvebatur per sudorem, in aliis translata materia maligna per abscessus colli seu inflammationes, per bubones vel tumores pedum & hydropem terminabatur, in plurimis per diarrhæam & dysenteriam desinebat, ubi nulla alia præcesserat crisis. Multis in hac urbe diuturnus vomitus post febrem istam remansit; ut ventriculum in febre hac inprimis affectû, sicut in malignis solet, non dubitarim. Multi in censum Libitinæ venerunt, præsertim petechiis præsentibus, multi evasere post quartum paroxysmum sive per crisin sive decubitum. Malignam subfuisse causam subita virium prostratio indicabat, quæ aliquot mensibus vix potuit resarciri. Correptus & ego fui cum uxore, filia & universa familia. Sudorifera maximè profuere paroxysmo instante cum Alexiphar-

238 THOMÆ BARTHOLINI
 xipharmacis exhibita, præmissis ex Methodo
 præmittendis. Innotuit in horum sensu virtus
 Unicornu nostri Groenlandici, quod non solum
 mediæ Drachmæ pondere cum aquis appropria-
 tis ante paroxysmum exhibitum sudorem lar-
 gum procuravit, sed febrem plerumq; extinxit.
 Expertus id remedii novi genus sum magno suc-
 cessu in plurimis, mecumq; Medici alii urbis no-
 stræ in artis operibus Excercitatissimi.

HISTORIA LVII.

Hermaphroditus.

GRandæva Mulier Hafniensis duobus Viris
 robustis, & habitu athletico nupta, sine
 prole vixit. Ipsa corpore procero & animo viri-
 li, nullam viva unquam ambiguae naturæ su-
 spicionem incurrit. Superiori anno 1652. debi-
 tum fati persolvit. Dum pollinctores, femi-
 næque cadaver ad sepulturam lavant, deprehen-
 dunt utrumq; in corpore sexum, naturamq; mu-
 liebrem in dextris, virilem in sinistris. Bene-
 mentulatam omnes attonitæ stupebant, quæ ni-
 hil tale de bis conjuge vel cogitaverant vel inau-
 diverant, maritis enim robustis totiens satiata
 satisfecit semper. In Saturnalibus Venetiis 1645.
 infantem vidimus Hermaphroditum utroque
 membro genitali ornatum, sed sine brachiis mu-
 tilum.

tilum. Qui Hermaphroditum maris vel feminae Anatomen desiderat, *Columbum* l. 15, consulat, aliaq; de his apud *Casp. Baubinum* decus olim Germaniae legat.

HISTORIA LVIII.

Excrescentia uteri prolapsum mentiens.

Vidi in Nosocomio Patavino 1641. dissecatam mulierem, quae prolapsum uteri à partu difficili ante 10. annos passa credebatur. Narrauit se in prato cubantem observasse descendere uterum, gramenq; venari. Ex illo tempore indies crevit ob affluxum sanguinis, ut distentus nigerq; in putredinem degeneraverit. Judicabat Chirurgicas Operationes nobis demonstrans *P. Marchettus*, non esse uteri procidentiam, sed excrescentiam aliquam in vagina uteri, adeòq; abscindendam. Alter Nosodochii Chirurgus familiaris pro uteri stetit procidentia, quum excrescentia subitum ortum incrementumq; habere non possit. Mulier interim secari volens, inter ambigua consilia, ad mortem properavit. In aperto cadavere, fatis in trunco obcæso, sed artubus emaciatis, uterum suo loco sanum beneq; constitutum vidimus, excrescentiam verò ex uteri vagina dilacerata pendulam, cum labiis pudendi, ex lue venerea forsan, inflammatis.

H I-

HISTORIA LIX.

Vomica in Thorace.

Johannes Haxius Holsatus ex gravi percussione lateris dextri versus dorsum in tribus primis costis spuris, à qua flatulentus œdematosus tumor procreatus, per gangrænam & cariem in Leidensi Nosocomio 1638. extinctus est. In cadavere aperto pleraq; sana, nisi quod in mediastini intercapedine vomica existeret crasso pure repleta, similisq; sterno sub pleura insideret eo loco ubi mediastinum connexum erat, vomicâ affectum, ita ut inter sese duæ hæ vomicæ communi aditu paterent. In abdomine magna puris copia innatabat præcipuè ad aqualiculum collecta, quæ ex pinguedine omenti & intestinis adnata, per tabificam febrem eliquata fuerat. Quam suspicionem *Othoni Heurnio* Professori Anatomes, nobis præsentî, auxit residua omenti & intestinorum pinguedo, quæ diffluens similem ideam purulentæ materiæ representabat.

H i-

HISTORIA LX.

Steatoma in utero Apoplectica.

IN cadavere muliebri à Cl. *Veslingio*, dissectori accuratissimo Patavii 1644. nostram in gratiã aperto, ex Apoplexia illiq; succedente Paralyfi tandem defuncto, visus nobis ren dexter naturalis quidem coloris, ob atrophiam tamen vix quartam sinistri partem æquans. In hujus pelvi calculus continebatur substantie tartareæ & coloris, in sinibus verò seu cavernis interioribus tam arenulæ per totum renem copiosissimæ, quam bini duriores calculi infarcti conspiciantur.

Uteri fundo in parte exteriori tumor adnatus magnitudine juglandis, cujus interior facies albicans & pinguis steatoma referebat. Aperta uteri cavitas simili pinguedine densa omnino repleta visebatur, parietibus ejus annexa. Hinc 40. annorum induciis nunquam concepit.

Aperto cranio repentinæ mortis innotuit causa. Omnes cerebri ventriculi concreto sanguine turgabant, ut ne guttulam amplius exciperent. Sanguis iste ex rupto plexus choroidis vase expressus, concretusq; liberum spirituum animalium com meatum impediendo, Apoplexiam excitavit, quam deinde Paralyfis sinistri lateris, ad finem usq; vitæ pertinax, insequuta est.

Q

Hanc

Hanc igitur causam Apoplexiæ sine causa negat *Nymmanus* c. 19. de Apopl. quam & *Chifletius* l. 1. dædalm. c. 4. in domina de Lesley & D. Barone à Bevois observavit. De finibus exemplum habet *Duretus* in Coac. c. 23. § 1. & in cerebri basin procubuisse sanguinem *Fernelius* l. 2. abd. Cauf. c. 15. vidit.

HISTORIA LXI.

De Unicornu Africano.

FRanciscus Marchio de Magellanes Africanus, nomine Regis sui Guinensis ad Curlandiæ Ducem Legatus Hafniæ 1652. mense Octobri substitit, visisq; rarioribus in Technicotheca Regia, inprimis Unicornu Boreali nuper ex Groenlandia advecto undecim spithamas longo, mirabatur cornu hujus longitudinem, monuitq; diversum in patria sua Unicornu reperiri ex genere Quadrupedum sæpe à se visum, nec de eo in Africa dubitari. Quia verbis pondus inesse videbatur hominis non Barbari sed Christiani, generi Regis ut ferebat & nepotis, de animali isto ejusq; cornu diligentius inquisivi, Serenissimo Rege meo clementer jubente, hæcq; ex ejus relatione comperi.

Unicornu quadrupes Africanis illius *Tivè binà* vocatur, h. e. cornutum animal. Velocissimum animal & ferum in deserto magno *Canó* Africæ oberrat,

oberrat, unde vivum capi facile nequit, sed sagittis figitur. Cadaver tamen in deserto reperitur, & in usum venit incolis, quod cum veterum Monocerote non multum abludit. Ipse Magellanicus vivum viderat nunquam. Rogavi tamen ut Regis sui opera sagittarii conferto agmine emitterentur, quo vel vivum capiatur, vel ossa, pellis, cranium & cornu ipsum nobis transmittantur.

Magnitudine & forma equum mediocrem exprimit, capite, cruribus & pedibus pilosis, juba brevi vixq; spithamam prolixa, cauda equina, sed non valde pilosa. Cutis universa glabra pilis brevissimis.

Color in dorso cinereus, lineam nigram per medium dorsi excurrente, à maxilla v: inferiore ad abdomen candidissimus.

In fronte crinium fasciculus visitur, ex cujus medio excrescit cornu unicum, cui fasciculus ille pilorum semper adhæret, quanquam cornu à fronte animalis sit separatum.

Cornu ipsum, vix tres spithamas superat, 8. vel 9. circiter pollices crassum in basi. In apice hujus cornu fasciculus pilorum rubrorum est appensus, pugni amplitudine, quod hactenus nulli Unicornuum speciei proprium audivi vel legi.

Cornu neq; in gyros contortum instar Unicornu Borealis, sed exiguas eminentias habet & incisuras, quæ à fronte recta linea ad apicem producun-

ducuntur. Color flavescens. Cavum circa radicem. Mas solus cornu isto solo visitur, femina in reliquis mari simillima sine cornu.

Africani magnum huic cornu statuunt pretium ob virtutes de cantatas. Contra venena omnia illud exhibent, tam intus sumptum quam extra. Fera antequam bibat, semper cornu aquis mergit, quæ exinde planè turbanter. Unde incolæ cornu adhibituri, apicem cum fasciculo pilorum aquis mergunt, ex quo deinde aquam salutis gratia exsugunt. Aqua fasciculo immerso ebullit, sicut id omnibus siccis usu venit, Unicornu fossili, calcinatis cornibus, & de veterum Monocerote fama fert.

Caro Monocerotis Africani non ingrati saporis, recenter cocta & comesta, lepram curat. Pili Caudæ in pulverem cremati, & in vino Hispanico assumpti, Dysentericis prodest.

Monocerotis hoc genus nunquam descriptum aut depictum fuit. Veterum Monoceros cum leone & equo communia habebat multa, nigro cornu. Africanum equo vix dissimile. Nec Alinus Monoceros est, quem in Africa reperiri *Herodotus* & *Solinus* scribunt. Quanquam enim & ibi inveniri Aminos sylvestres & domesticos bicornes consentiat Magellanicus noster, disparitatem tamen ab hoc Unicornu faciem demonstrat. Nec Amphibion est Africanum descriptum *Garcia ab Orto* l. 1. hist. Arom. c. 14. quia pedes poste-

posteriores similes sunt anterioribus, nec cornu illi est mobile. Monstravi Magellanico singulas Unicornuum ex *Aldrovando* & *Ionstano* figuras, sed nullam propius accedere affirmavit, quam Equum Monocerotem Tab. X. *Ionstani* depictum, nisi quod unguis sit solidis solipes.

Monstrum credidi, sed fidem fecit Afer omnia Unicornua hac facie comparere, sibi simillima. Navis præfectus Petrus Schultzius nostras confirmavit in Africa idem sibi narratum læpius ab Incolis. Ita Africa semper aliquid novi. Relationi novæ fidem plenâ spondemus, quando ex condicito unicornu ipsum ad Serenissimum Regem nostrum Marchio Magellanicus transmiserit.

HISTORIA LXII.

Chamæleontis Anatomie.

Chamæleontem vidi vivum Romæ apud Equitem magum *Cassianum à Puteo*, capsulæ inclusum, & Patavii apud Monachum Franciscanum ex Ægypto allatum. Animal innoxium, & si ad lumen solis vel diei opponatur, ferè translucens. Oculorum orbis, quod mirum, in diversas partes flectit, unoq; momento dextrum oculum potis est ad anteriora movere & sinistrum ad posteriora, imò elevato capite oculorum beneficio tergum suum intuetur, quod nobis natura denegavit.

vit. Lingua tam longa, ut longitudinem totius corporis ferè exæquet. Complicata illa in ore latet annulorum instar, quam totam explicat emittitq; nictu oculi ad captandas muscas, formicas &c. Muscæ verò facilè adhærent mucosæ linguæ lubricæ, & sequuntur captantis ductum. Hinc errasse veteres apparet, qui uno ore Chamæleonem aëre solo vivere prodiderunt. Ita *Plinius* l. 8. c. 33. solus animalium nec cibo nec potu alitur, nec alio quam aëris alimento. Sed nata opinio inde, quod chamæleoni maximus sit pulmo, unde multo aëre indiget, & humidum animal diu famem ferat. Dentes acuti sed parvi. Cutem maculæ distinguunt, quæ quosvis colores vicinos imbibunt, viridem facillimè & nigrum, difficilius rubrum. Mutatio hæc colorum suas habet periodos, sicut *To. Vestingius* mihi retulit, qui plures chamæleones in *Ægypto* vidit. Nam mane & circa vesperam virides colores ostendit, circa meridiem ad nigrorem vergit, circa noctem pallet, media nocte candicat. Chamæleonem à nobis Romæ visum, postea mortuum, consilio laudati Equitis *Puteani*, aperuit Anatomicus Romanus *D. Dominicus Panarolus*, diligenterq; singula animalis interiora scrutatus est, & brevem totius Anatomem vernacula lingua edidit. Observavit autem oculos musculis destitutos, motum in omnem partem nancisci à membranæ corrugatione quæ fibrarum circularium beneficio contracta

tracta oculum trahit quocunq; est movendus, sicut frons alioquin corrugari solet. Nervi optici ex cerebro enati statim dividuntur, ut singuli ad suum oculum vergant, nunquam conjunguntur seu confunduntur, quemadmodum in homine. Hinc oculi unius motum alter non statim sequitur. Laxi sunt, non tensi, ut ad posteriora sine ruptura reflecti possint. Linguam invenit non esse aliud, quam canalem convayum in exortu & prope finem carnosum, spongiosum, & viscosum, in cujus canalis medio transit funiculus, qui extenditur & contrahitur instar chordæ testudinis, inseriturq; in linguæ finem, quum ab osse hyoidesumat initium. Ossis hyoidis alia quam in homine fabrica, nam pars ejus extenditur in longum insinuatque se in linguæ concavitatem, ut instar gladii in vagina recondatur. Ab hujus ossis extremo cartilaginoso funiculus ille oritur linguam retrahens.

Liene caret & vesica, nec igitur bibit Chamæleon, nec mejit, sed alimenta ingesta deglutit, eademq; parum mutata per alvum dejicit, ut naturali Lienteria laborare videatur. Reliqua viscera ab humanis vix differunt. Diaphragma tamen nusquam in Chamæleone conspicitur. Pulmones satis spongiosi, rari & parvi. Viscera exiguum in abdomine spacium occupant, ut abdomen aëre potius plenum videatur, quam visceribus.

De Chamæleonte cætera videantur apud *Plin-*

248 THOMÆ BARTHOLINI
 nium l. 8. c. 33. & c. Bellonium l. 2. Obs. Med. c. 34.
 Dioscor. l. 2. c. 97. Sionitam in App. ad Geograph.
 Ubiensem. Verulamium Hist. Nat. Cent. 4. Ex-
 per. 360. Panarolum Nel Camaleonte esaminato,
 aliosq; passim obvios.

HISTORIA LXIII.

Fæces alvi per vulvam excretæ.

Uteri collum tam arctè recto intestino ne-
 citur, ut sine cultro separari nequeat.
 Hinc læsa alterutra parte utriusq; excrementa li-
 bere inter se commeant. Sæpe evenit, ut eroso
 vel abrafo utriusq; pariete carneo, præsertim in
 partu difficili, alvi fæces per naturalia mulierum
 expurgentur, quod nonnunquam etiam clauso
 ano natiuitatis culpa fit *Benivenius* Obs. c. 86. ex-
 emplum habet, & *Dodonæus* in Schol. ad Ben. c. 9.
 & *A. Lustranus* Cent. 2. Obs. 10. & *Mercurialis* l.
 1. Morb. Puer. c. 9. & *Sennertus*. Me Parisiis præ-
 sente puellæ cuidâ idem contigit, & nuper *Haf-
 næi* in vico viridi puerperæ. Advocaverat obste-
 tricem non satis exercitatam in his sacris, quæ in
 difficultate partus constitutam, miserè dilacera-
 vit. Fœtum enim extrahere aggressa, linteamine
 caput constrinxit, ut vi ex angustiis maternis
 eliceret. Successit quidem rudior operatio, sed
 siue unguibus siue fœtus calcitatione, perruptus
 fuit

fuit communis paries inter uteri vaginam & re-
ctum intestinum. Hinc non solum fæces alvi per
vulvam prodire, sed & lotium præter volunta-
tem. Sex hebdomadibus hæc via excrementis
patuit, quam natura ipsa deinde solidavit, & ad
anum suas remisit fordes, lotio tamen adhuc, ob
sphincterem vesicæ læsum, non cogitanti exstilla-
nte.

HISTORIA LXIV.

Scrotum Hydrope periculosa apertio.

A Bbas Cambianus Fontanus in Monasterio
S. Antonii de Vienna Patavii, nobis notus,
in eam excreverat corporis magnitudinem, ut
partim naturali corporis vasti habitu, partim hy-
dropis vitio, tonnâ nostram amplissimam facile
excederet. Ascites vasto corpori adjunctus au-
gebat aqualiculum ex intemperie hepatis natus.
Vino enim generoso libenter delectabatur, &
nocte media ad captandum aërem frigidum sur-
gere assueverat, fructibusque horariis insigni
voluptate & palati blandimentis vescabatur.
Interim dum remedia per *Salam* nostrum ad-
hibentur, pedes salis humoribus intumescere,
qui & scrotum cum glande excoriarunt. Va-
riis non sine successu tentatis, tandem do-
mum raversus incontinente victus ratione ma-
lum revocavit, scrotumque ita intumuit ut

Q5

vasto

250 THOMÆ BARTHOLINI
 vasto aqualiculo propenderet maximum. Chirurgus sectione imperatâ vulnus iusto majus fecit & profundius, unde gangrænæ data occasio. Sentijt post sectionem humorem ad fauces regurgitantem qui loquendi promptitudinem Abbati ademit. Post breve temporis intervallum inferioribus partibus à putredine planè nigrescentibus, è vivis excessit.

HISTORIA LXV.

Diarrhæa & Dysenteria Epidemica.

Febrem Tertianam Epidemiam Hafniæ in æstate 1652. grassantem insequutæ sunt statim Dysenteria, & Diarrhæa maligna sine febre, qua trium mensium spacio aliquot millia hominum in urbe occubuerunt. Benignior fuit Dysenteria, sed Diarrhæa seu fluxus albus pluribus exitiosus. Illa facilius cessit remediis, hæc difficulter. Illam enim ex sanguine, vasis mesenterii vel apertis vel erosis, sedare & adstringere promptius fuit, quam Diarrhæam ex toto venoso genere seu sanguine in bilem corrupto, vel ulceribus malignis in intestinis excitatam.

In Dysenteria pura, ex qua eluctari plures nonnunquam sanguis & per vomitum & fecesum rejectus.

In Diarrhæa maligna præcessit primum materiæ biliosæ excretio, deinde successere liquidæ, ferosæ

serosæ & pituitosæ humiditates, tum porraceæ nocte dieq; perseverantes, æruginosæ, cum summis doloribus, torminibus, inappetentia & vomitu, qui circa finem vitæ maximè ingravescebat, nunquam cessante fluxu. Nonnunquam sanguis purulentus tanto fœtore præditus excernebatur, ut adstantes infecerit, mesenteriumq; apostematibus refertum certo indicio proderet, atque in his nulli clysteres potuerunt injici, natura repugnante nec quidquam per rectum intestinum admittente. Ætatem puerilem pari violentia invasit, ut miratus sim tenera hujusmodi corpuscula tantæ bilis flavæ & porraceæ esse feracia. Sensus reliqui externi & interni ad halitum extremum semper sani.

Ad præcavendum extirpandumque malum Epidemium jussu Regis Augustissimi, cui subditorum salus semper est cordi & curæ, Consilium vernacula lingua in illorum gratiam edidit Facultas nostra Medica, legitima methodo adornatum, quibus Medicorum præsentia in tanto Libitinæ censu non rarò deerat, cujus sequuti ductum infiniti ex Orci faucibus sunt erepti.

Certatim tamen vulgus sibi remedia finxit. Pulte rustici usi, & pomis austeris, & lacte ovillo, vel sero ejusdem lactis. Alii panibus rubi fructum nigrum miscebant. Fuere qui præmissis legitimis remediis, in sedando fluxu singularem ossium quorundam porci usum sunt experti,

perti, cum accommodatis Alexipharmacis.

Civis Hafniensis honestus secreto suo aliquot mille Dysentericos servasse se gloriabatur. Ad præfervationem vinum vel cerevisiam absinthites commendabat, non Dysentericæ tantum profuturam, sed & Pesti & feбри Petechiali salutarem, si à jejunis tribus vel quatuor horis antepastum hauriretur. Vinum autum seu cerevisiam non solo absinthio, sed aliis cardiacis & adstringentibus temperabat, Carduo Benedicto, summitatibus centaurei minoris, corticibus Auranti-
orum, radice Tormentillæ, Cubëbis, foliis Melissæ, radicibus Helenii, Angelicæ, calami, & gentianæ. Ad curationem præsentis fluxus seu albi seu sanguinei, libram semis calidæ cerevisiæ propinavit adultis ægris, cui summitates absinthii & sal album incoxerat, & nucem moschatam tritam cochleari ultimo superbibendam dabat; infantibus verò pro ratione ætatis, cochlearia hujus potus tria, quatuor, vel sex miscuit. Applausum à multis meruit hoc secreto. sed ferri non potest, quod unico remedio & roborantia & abstergentia & adstringentia incluserit, promiscueque sine aliis ex Methodo præmittendis, & Dysentericis & Diarrhæa maligna laborantibus exhibuerit. Diversi hi affectus diversam methodum postulant. Alioquin sal seu muriam in dysentericis laudat *Dioscorides* l. 5. c. 126. 128. *Galenus* 2. Simpl. Med. Fac. c. 12. & Vinum absinthio

sinthio temperatum concedit *Platerus* l. 3. Obs. p. 871. seq. Ita varia varii remediorum genera elegerunt, alii ad adstringentia statim confugere, clysteres & purgantia alii damnare, singulis subinde fortuna adspirante vel plures eludente, ad Medicorum opem reversos vel illis spretis pereuntes.

HISTORIA LXVI.

Hydrops Thoracis.

Iohannis le Mons Flandri placiâ sed repentinâ morte extincti cadaver in Nosocomio Leidense 1639. apertum, utrumque dextrum pulmonis lobum, sed præcipuè inferiorem ostendit nobis consumptû, ut sola membrana externa inferius residua esset, adeò crassa ut triplo pericardii crassitiem ordinariam æquaverit. Non tamen membranosa hæc tota erat tunica, sed interiore facie qua pulmones ambiabat, consistentia instar sævi crassa apparebat, candicans, non absimilis cartilagineæ costarum substantiæ, nisi quod ob mollietatem digitis contrectata in pulpam resolveretur. Arctè utroque latere pleuræ adnata, inferiore loco ad diaphragma hidatides aliquot ingentes limpidâ aquâ repletas formaverat, quæ fontis instar thoracis dextram partem copia aquarum inundaverant, & Thoracis Hydropem acciverant. Pericardium quoque multa aqua disten-

254 THOMÆ BARTHOLINI
 distentum, ultra naturalem excreverat magnitudinem. Cor ipsum longè nativam molem excedebat, flaccidum, nigro sanguine plenum, in sinistro latere uterque pulmonis lobus videbatur sanus, Parenchyma quidem consumptum non erat, color tamen luridus, viscidaque materia puriformis passim insparsa comparebat.

HISTORIA LXVII.

In Porcis Observationes Raræ.

NOlo quæ *Cophon* de Porci Anatomia signavit, & *Severinus* in Zootomia, repetere. In nonnullis Porcis in ædibus nostris mactatis quædam observavi, quæ trita non sunt.

In sinistro porci ventriculo circa conum contextus mihi visus nervorum elegans, seu fibrarum, quæ cum valvulis nihil habent commercii, colligantque carnosos parietes. In eodem sanguis concretus adiposus aderat.

In septo cordis hic Hafniæ 1650. plurima foramina pisi magnitudine pervia erant, quæ stilum leviter adactum facile admittebant, deducebantque ad sinistrum ventriculum, ubi tenuis membrana velut anastomosis apponebatur, regressum inhibens. Non igitur falsus fuit *Gassendus* Vir sincerus, qui Aquis Sextiis Payanum vidit ostendentem septum cordis pervium. *Riolanus* certè
 Magnus

Magnus ævi nostri Anatomicus, versus mucronem pervium conspexit. Hinc sanguinis partem tenuiorem per poros hos ad finistrum ventriculum ferri suspicor, majorem verò univèrsi sanguinis copiam per pulmones circulari.

In multis porcis 1653. Hafniæ mactatis apparuerunt ova quædam sine testa in hepate, mesenterio, & lumborum vertebra appensa, quæ magnitudine ova gallinacea æmulabantur & subventanea visa, sed præter aquam limpidam nihil continebant, diutius enim coctis non induratus fuit liquor. Unde abscessus credo aquosos esse seu vesicas serosas, ex vasis nostris Lymphaticis, quæ circa hepar, mesenterium & Ilicos ramos luxuriant, exortas.

Sues prægnantes aliquot quoque 1650. diligenti cultro examinavi. In utero tot cellulæ, quot porcelli, sed numerus horum numerum papillarum excedebat.

Porcelli longitudine minimi digiti erant, in his omnia cartilaginosa. Cor bene formatum, candidum, ventriculis excavatum. Auriculæ rubentes sanguineæ, sanguini concreto perfimiles.

Hepar molle & rubrum, instar sanguinis concreti, univèrsum occupans abdomen, & intestinis superstratum. Intestina subjecta candicantia, vermiculorum æmula. Vacuus ventriculus & parvus. Renes majores quam pro corporis propor-

256 THOMÆ BARTHOLINI
 portione. Capsulæ flaccidæ. Cerebrum fluidum & aqueum, sed venulis conspersum tenuissimis. Oculi grandiores. Reliqua discerni accuratè non potuerunt. Situs porcellorum in utero est oblongus, prono capite, extensis pedibus. Ex umbilico tria vasa umbilicalia distinctè prodeunt per transparentem funiculum conspicua, major vena, laterales arteriæ exiles, distinctis deinde ramis per chorion dispersæ. Amnios tenuissima, in qua mucus & copiosum serum continetur. Allantoides aqua limpida referta vesicæ oblongæ formam refert, cum collo excrementis viridibus scatente. Rectè ab *Aquapendente* depicta, sed globosior una parte extrema instar cucurbitæ. Chorion carnosior circa utrumque finem, & in medio, ubi vasa umbilicalia inferuntur. Interior uteri substantia pariter carnosior, cui chorion adhæret facilè separabilis.

HISTORIA LXVIII.

Epilepsiam Febris sedat,

Epilepsiam esse symptomata motus depravati & sensus, in confesso est apud Medicos. Sensus autem tactus non semper aboletur. Quanquam enim reverà sentiant Epileptici externas injurias, non sentiunt tamen se sentire in ipsius paroxysmi Vehementia.

In No-

In Nosodochio Hafniensi puella Epilepticis convulsionibus sæpe hoc anno 1653. corripiebatur. Nosodochii minister fucum subesse ratus, & simulari morbum, fraudem detecturus, carbones ignitos in volam Epilepticæ congerit. Ægra nihil sentiens, omne carbonum incendium perfert. Hinc tantum in vola manus ab igne vulnus excitatum, ut Chirurgus spacio mensium vix potuerit perfanare. Interea febricula Epilepticam invasit, qua accensa convulsivi motus postea cesarunt. Rectè enim *Hippocrates* in *Coacis* & 2. *Aph.* 26. Convulsioni febrem accedere melius iudicavit, quia frigidos lentosque humores in nervis sactos attenuat & discutit, sicut *Galenus* commentatur.

HISTORIA LXIX.

Maniacus seipsum suspendens.

ARdente febre corripiebantur plures Hafniæ in Autumno 1653. cum petechiis & delirio. Evasere multi, quidam larga hæmorrhagia narium, nonnulli abscessibus in collo obortis, alii tumoribus dolorificis in brachio vel pedibus. Multos jugulavit delirium. Ex classe Regia reduces nautæ quamplures febre hac infecti. Quidam ex illis extra portam Orientalem habitans, qui sti-

R

pendia

pendia 28. annorum in classe Regia meruit, ex navi rediens, uxorem febre defunctam amisit, mox ipse inficitur, febricitat, & tanto ex petechiis delirio furit, ut absente muliere conductitia custode, ipsum se summo mane omnium Sanctorum injecta fascia ad lectum suspenderit. Hinc delato, ad D. *Mothium* & me, iudicio per Admiratum Regium, Virum Generosum Christophorum Lindenow, honorificè sepeliendum censuimus, nec per plateas more aliorum qui ipsi sibi violentas manus admovent, esse quadrigis trahendum. Sævientis enim morbi fatum, commiseratione potius, quam pœna dignum. Deliria in febribus petechialibus nihil non committunt, nullo supplicio expiandum. Exemplum recitat *Benivenius* Exempl. Med. c. 99. Ad insanam Viri cujusdam Nobilissimi filiam vocatus adeò furentem invenit, ut dum hinc inde sese violento quodam impetu jactaret, quicquid interim obvium habebat, dentibus arriperet, frangeret, laniaret. Ex quo proprios capillos, brachia & manus, & si quid præterea aliud arripere poterat, ita mordicus nullo habito discrimine suumne an alienum esset, apprehendebat, ut nisi scissum ac prorsus laceratum ex ejus dentibus eripi non posset, adeò ut vincire puellam oportuerit, ne sibi aut alteri noceret.

De maniaca muliere Patavii nobis narrabat *B. Sylvaticus*, quæ per plateas ambulans de rebus Veneris semper locuta, interdum baculo obvios aggressa

aggressa est. Hæc tandem cum in Nosocomio S. Francisci detineretur, ab ejus loci ministris sæpius compressa convaluit, quia à feminali humiditate, diutius retenta & putrida, elevatis vaporibus Mania hæc orta fuit.

HISTORIA LXX.

Grumosus sanguis instar hepatis per alvum excretus.

Civis quidam Rostochiensis per triennium ^{airopsis} laborans sæpiusque de torminibus alvi conquestus, frustra adhibitis variis remedium generibus, eo tandem 1652. miseriarum devenit, ut emaciatus vixque ossibus hærens phthisici in morem gravissimè decumberet. Accidit demum ut præsentem Medico D. *Sculteto* de maximis angoribus quæreretur, coloreque mutato sudor erumperet per totum corpus frigidus, aliaque mortem minitancia signa apparerent. Cum omnes de vita desperarent, alvum exonerare cupiit, sed è lecto surgere prohibitus, pelvi porrectâ, per secessum rejecit frustum massæ sanguineæ instar parenchymatis concretæ, fibrisque variis venularum in morem refertæ, ut crediderint adstantes hepar integrum per alvum redditum. Oblongus erat grumus variis quasi ligaturis distinctus. Æger autem dictum factum melius habuit, deincepsque

R 2 ex

ex voto convaluit, sicut per literas ad me perscripsit Cl. V. M. *Michael Lyserus*, olim Auditor meus, & amicus perdilectus.

 HISTORIA LXXI.

Oculi vulnera.

JUvenis quidam Patavii baculo offenderat oculi angulum, ut relicta in oculo sint frustula lignorum. Sæpius illa extrahere tentaverat *Marchettus* Chirurgus haud ex trivio, & tandem sanatum juvenem ex Nosocomio demisit. Reverfus verò post aliquot menses, conquerebatur de tumore in faucibus & palato, quo aperto durum aliquod corpus in palati tumore deprehensum fuit, quod ligni erat frustum ex prioris vulneris reliquiis, huc via incognita protrusum. Tumque securiore recuperata valetudine lignum extractum collo suspendit, urbemque circumiens miraculosè se sanatum clamitavit.

Leidæ alius in oculo vulneratus. Cancro mox in oculo succedente, consilio *Io. VValat* Viri Summi per Regium Chirurgum forfice oculus erutus. Primo, secundo & tertio die optimè exinde valuit, sed subitò quarto die Apoplecticus mortuus, levi apparente convulsione.

HISTO-

HISTORIA LXXII.

Macule Lunares in facie Epileptica.

COMitialis Morbus seu Epilepsia *Tralliano* & *Calio Aureliano* non malè *Lunaticus* seu *Lunaris* dicitur, sive quod secundum lunæ mutationes invadat, quæ imperium habet in humiditates & cerebrum, ut in vulneribus videre est; sive quod in novilunio concepti & nati hoc morbo corripiantur. Certè si radiis Lunaribus quis aperto capite dormiat, Epilepsiam incurrere vulgò persuasum. Hinc apud *Matth.* c. 17, 15. puer cujusdam vocatur *σεληνιαζόμενος*, lunaticus, qui Epilepticus erat, ut ex signis ibidem signatis patet. Nam cecidit in ignem & crebrò in aquam, sputavit, & stridebat dentibus. Dicitur quidem ab eodem *Matthao* v. 18. *Marc.* 9, 17. *Luc.* 9, 39. dæmoniacus seu à dæmone torqueri, nam sæpe conjungitur hujusmodi lunari morbo dæmon, vel certè à dæmone naturalium rerum scientissimo & causas naturales movente inducta fuit Epilepsia. Sæpe sæpius quoque dæmonis præsentiam hi insultus mentiuntur. Vidi Patavii Baronem Germanum Epilepticum à Monachis S. Antonii miserè flagellatum, quia obsessum credebant, sed nihil illis proficientibus à *Sala Medico* curatum.

Singularem Lunæ cum corpore Epileptici consensum in patria nostra vidi. Filia enim *Sophiæ* in

R 3

hor-

horto Regio Fridericiburgense Epileptica, mercuræ subjecta, maculas in facie habet apparentes, quæ pro varia Lunæ phasi & mutatione, variæ videntur tam colore quam magnitudine. Tantum corporibus nostris cum cælo commercium.

HISTORIA LXXIII.

Muris Norwagici, Lemmender, Anatome.

Mures in Norwegia depluentes, quos vulgò *Lemmender* vocant, Bergis nuper Hafniam ad D. *Olaum VVormium* Virum summum missos, jamque exsiccatos & exenteratos, cum laudato Viro 1651. dissecui, sceletonque ex illis in usum Musæi Wormiani construxi. In dissectione occurrebant sequentia:

Muris universi magnitudo glires nostros æquat. Pellis variegata, flava, nigris maculis distincta, adèdè tenera, ut citra rupturam separari nequeat, nisi in mystace.

Dentes incisorii duo in utraque maxilla. Loco caninorum vacuus est locus, quem implet ferè lingua. Sequuntur mox molares, quorum utrinque tres sunt, totidem alveolis distincti, primus latior incisuris quatuor velut ferris donatus, quarum in alveolis quoque conspiciuntur vestigia, alter tribus, quia minor, tertius totidem,

tidem, sed arctioribus, quia priore adhuc minor.

Incisorii inferiores sub prioribus terminantur. In aliquibus longius prominent, minus in aliis. Protenduntur radicibus longissimè incurvi ad molarium principium. In medio latiores & instar gladii acuti. In principio seu extremitate prima excavati velut cochleare, quo melius fruges arrodant.

Lingua larga longitudine dentes inferiores incisorios faciliè exæquat. Maxillæ inferiori, qua superiori inarticulatur, tres sunt apophyses. Os petrosum quasi cariosum, cultro non difficulter abraditur.

Officula auditus tria exigua, à *Casserio* depicta, sed stapedis forma ab illo variat, hic ferè rotunda, medio foramine, in ambitu suo stellularum velut radios obtinens.

In ore gramina exsiccata unus habebat. Viscera reliqua exsiccata. An simplex illis sit intestinum, ut de agrestibus ex *Medico* dissecante refert *Gesnerus*, dubito. *Severinus* enim in mure diversum observavit *Zootom.* p. 128. Rectum intestinum excrementa solita continebat.

Membrum genitale foris pilosum, intus cartilagineum, ex osse pubis prominulum. Cauda brevior, secus ac in vulgaribus, decem tamen articulis constans.

Os femoris triplici capite acetabulo suo jun-

R 4

ge-

gebatur. In uno mure crus cum fibula olim fracta per callum coaluerat, forsan cum pluvia impegit in duriores lapidem, vel tectum domus.

Accuratam hujus Animalis Historiam per-textuit nuper seculi ornamentum *Olaus VVormius*, publicoque scripto elegantissimo illustravit, ad quod Lectores curiosos remitto.

HISTORIA LXXIV.

Onera gravia periculosa.

RObustus quidam Venetiis discedens cum sarcina mercatoria, quadraginta leucas Italicas uno die pedibus est emensus, reversus verò subito in Hydropem incidit, ut abdomen in molem amplissimam attolleretur. Suasu *D. Ferri* allium in lacte coctum accepit, unde subito venter tumidus concidit, appetitusque ingens rediit, ut semper voluerit edere & bibere. Idem tamen remedii genus in aliis non ita successit feliciter.

Filius illius Magistri Romani, qui artem complicandi lintea exercet, Romæ à sodale occisus est, quod in dorsum ejus impingeretur tantum faccus cineris,

Hi-

HISTORIA LXXV.

Spasmus ex oculi contusione.

ADfui 1644. Neapoli puero, qui 15. abhinc diebus ex lusu igneo oculum sinistrum eluferat & eliferat, cui deinde supervenit spasmus circa meridiem prono capite quasi in circulum acto cum spuma oris aliisque convulsionis indiciiis. In eodem quoque capitis latere versus Lambdoideam futuram tumor adeò dolens emerfit, ut ad minimum digiti tactum exclamaret. Membranæ enim oculi cum pericrania & dura matre habent consensum, ut unius irritatio facile alteri communicetur. Præterea opticorum nervorum origo à Lambdoidea futura parum abest, quæ per fibrillas membranarum interno cerebro jungitur.

HISTORIA LXXVI.

Anatome Pthifici.

THomæ Gualtheri cadaver 1638. in Nosocomio Leidensi tabifico morbo extincti anatomico cultro examinantes, Pulmones vidimus exsangues, siccos & constrictos, & in dextro latere arctè costis adnatos. Cor quoque flaccidum, quia sanguis omnis spissior, viscidior & exustus auriculam dextram in præternaturalem magnitudinem

R 5

nem

nem distenderat. Hepar vitiatum, densum, ex-fangue, sine colore rubeo conspicuum. Omenti pinguedo à febrili æstu absumpta. In Liene denso & nigricante & digna visu fuit appendix ovi columbini magnitudine, infra ipsi adnata, exiguis quibusdam excrescentiis eidem ad latera adherentibus. Multa aqua citrina thoracem & abdomen implebat ex *Δυσπεψία* ventriculi cordisque procreata. Pancreas densum & compactum, colore cinereo.

In alio ibidem 1639. à *Fr. Sylvio*, Anatomico dexterrimo & amico veteri, dissecto observavimus summam pulmonum tunicæ crassitiem digitum medium æquantem, hepar verò, lienem, diaphragma & intestina inter se arctius coherentia, omentum denique planè carnosum.

 HISTORIA LXXVII.

Rara Renum & Capsularum Atrabilarium structura.

Nolim in numero monstrorum feminam habere. *Aristoteles* naturæ aberrationem vocavit. Alii homines esse pernegarunt. Omnes in sexum cognati generis injurii. Valdè tamen in mulieribus ludit Natura, illarumque partibus generationi dicatis. In cadavere muliebri Patavii 1643. dissecto raram omnino Renum & Capsula-

la-

larum Atrabilarium structuram observavimus. Renes utroque latere more solito siti, in unum concreverant supra divisionem vasorum in ramos Iliacos. Pelvis ureterum extra renes conspicua, triplici ramo ex renibus egrediebatur. Capsulæ atrabiliaræ quatuor numerabantur. Superior dextra triangularis, sinistra quadrata. Inferiores duæ rotundæ, globosæ & inæquales, quæ arterias à trunco, venas ab Emulgentibus acceperunt. Emulgentium venarum numerus insolitus. Vena dextra emulgens triplex sed exilis, sinistra simplex, crassior, sed ante ingressum trifida. Arteria Emulgens dextra duplex, sinistra solitaria, sed pari modo ante ingressum divisa. Vena spermatica dextra ex trunco orta, in medio divisa iterumque deinde unita. Vena sinistra duplici exortu insignis ex emulgente sinistra. Arteriæ spermaticæ nullæ. Singularis quidam ramus ex inferiore concursum renum ad Iliacum ramum protendebatur. Quæ ut clarius demonstrantur, figurâ adnexâ singula ante oculos ponere constitui.

A Arteria magna descendens.

B Vena Cava descendens.

C Capsula atrabilaria dextra.

D Capsula sinistra.

a Vena ex cavâ ad capsulam dextram.

bb Venæ ab emulgente ad capsulam sinistram.

c Ramulus qui jungitur cum ramulo venæ 20295.

dd Arteria dua ab emulgente arteria dextra.

e Ar-

268 THOMÆ BARTHOLINI

- e Arteria ramus ab emulgente sinistra.
 E Arteria emulgens dextra superior.
 F Arteria emulgens sinistra.
 G Emulgens vena dextra prima.
 f Emulgens secunda.
 g Emulgens tertia.
 H Vena Emulgens sinistra.
 I Ren dexter.
 K Ren sinister.
 L Renis utriusque concursus p. n.
 M Capsula atrabilaria prima minor.
 N Capsula altera minor.
 hhhh Arteria ex aorta capsulis inserta.
 i Arteria Emulgens dextra inferior.
 k Vena spermatica dextra.
 OO Pelvis ureterum.
 PP Vreteres.
 Q Arteria in ramos Iliacos diviso.
 l Ramus singularis ex rene ad venam Iliacam.
 m Vena spermatica sinistra.

HISTORIA LXXVIII.

Singularia Epilepsiæ remedia.

Sanguinem ex homine sano decollato haustum, Epilepsiæ præsens remedium plurimi commendant. Proprium autem forbere sanguinem necita tritum est, nec horrendum. *Aënius*

Tetrab. 2.

Tetrab. 2. Serm. 2. c. 15. ex Didymo refert, si magnum pedis ægri digitum divideris ex quacunque parte, & destillante sanguine labia ipsius collapsi seu Epileptici illeveris, statim excitari. 10. *Langius* lib. 1. Epist. Medic. 8. Chirurgos quosdam carpit, quod quum secta vena sanguinem in lebetè ob flatulentum inclusum spiritum, contremiscere vident, vitam cum sanguine effusam suspicati, repente antequam tepescat, patientem absorbere cogant. Plurimi nostratium inter familiaria secreta habent sanguinem ipsius Epileptici. Extrahunt enim secta vena brachii in ipso convulsionis paroxysmo parum sanguinis, illumque ovo sorbili mixtum ægro sorbendum propinant. Quod experimentum non paucos & in urbe nostra & extra illam ab insultu Epileptico statim liberavit, & planè deinceps immunes reddidit. Sed post haustum liquorem, cordialia, pulverem Bezoarticum aliaque addunt, ut ad sudorem componatur æger, ita enim à sanguine proprio materia convulsionis mota & turbata per sudorem discutitur & evacuatur.

Riolanus Pater sæpe se expertum affirmat Epilepticos resurgere, si ter in aurem vulgati versiculi insusurrentur :

*Gaspar fert myrrham, thus Melchior, Balibasar
aurum,*

*Hæc tria qui secum portabit nomina Regum,
Solvitur à morbo, Christi pietate, caduco.*

Non

Non verbis sed solo halitu oris in aurem immisso experimentum succedere expertus est Cl. *VValaus*, memini enim illum maxima vi in sinistram aurem Epilepticæ puellæ inflavisse, nulloque prolato verbo, imò ne sono quidem, ægram dictum factum excitasse. A flatibus verò ortam Epilepsiam halitus calidus discutere potuit, in aliis simile tentavi, sed irritò effectu. Possè tamen & verba certo rythmo inclusa simile quid sine superstitione ulla præstare, demonstravi in Commentariis de *Paralyticis* N. T. Nam 1. Varia verborum prolatione aër alteratur, tam ille qui per vasorum oscula in cutem desinentia per transpirationem ingreditur, quam in aures, nares, pulmonesque delatus. 2. Vocibus diversus effectuum flatus seu calidus seu frigidus vim imprimat diversam, quam asperæ arteriæ reliquorumque vocalium instrumentorum dispar constitutio vel acuit vel gravat. 3. Varia verborum prolatione halitus accenditur qui vel solus vel rythmis adstrictus frigida calefacit, & flatulenta discutit. 4. Quantum Musica in curandis affectibus valeat, tam animi quam corporis, Tarantula docet, Rex Saul expertus est, & pluribus in Paralytico *primo* & *tertio* probavimus. Sed quomodo flatus vi in cerebrum Epilepticum penetrabit, cum auris interna ossè undique conclusa minimo foramine ad cerebrum pateat, quòd & arteria & vena & nervo repletur. Nodum solvit nobis olim laudatus

VVA-

Walaus, quem rebus humanis ereptum serio dolemus. Nempe flatu distentum tympanum & auris membranæ fuere, quæ quia eadem & continuæ sunt cum membranis cerebri, inde cerebrum magis sublatum & porosius factum fuit, nervique liberiores evasere, ut ordinatius moveri spiritus potuerint, & melius sensus, motus & mentis functionibus inservire.

Ex Americanis Insulis cum navibus mercatorum Hafniensium 1653. Gallus quidam lapidem ad nos attulit, quem precio 1600. Joachimicorum Serenissimo Regi nostro vendendum obtulit, longitudine minimi digiti & crassitie, glabrum & ex viridi pallentem, de quo ferebat, collo Epileptici suspensum omnem convulsionis insultum subito compescere & quamdiu gestetur semper impedire. Conquisiti sunt Epileptici, hinc inde, ut lapidis decantata virtus probaretur, nec tamen eventus promissa confirmavit. Quantum verò oculatiores perspicere potuerunt, lapis erat Nephriticus, qui an pro Amuleto Epilepsiæ haberi possit, facili experimento fiat periculum.

HISTORIA LXXIX.

Cygni Anatome.

CYgnum ab amico mihi missum Hafniæ 1649. exenteravi, & interiora omnia Medicinæ
Stu-

Studioſis tantò libentius demonſtravi, quod in Zootomia M. Aurelii Severini, Amici mei colendi, neglecta viderim vel omiſſa.

Ventriculus membranofus minor ante majorem, cum œſophago continuus, major carnoſus arenulis lapillisque ſubinde refertus. Inteftina valde longa ſunt, & multo adipe pollicem craſſo, qui vicem omenti obit, inteſta. Quæ cum multis anfractibus gyriſque haud ſint intricata, ſed ſimplici tantum media ſpira in ſe revolutione reflexa, huic malo volens mederi Natura, cœca duo inter anum & ipſorum initium, injecto recto inteſtino, appendit, quæ anfractuuum inteſtinorum defectum compenſarent.

Hepar ingens, tribus, ut in homine, lobis diſtinctum, cum vaſis & veſicula, Pancreas longiuſculum, venis refertum.

Arteriæ aſperæ admiranda ſanè ſtructura. Nam pro colli longitudine deorſum œſophagi comes protenditur donec ad ſternum perveniat, in cujus capſulam ſe incurvo flexu inſinuat & recondit velut in tuto loco & theca, moxque ad fundum ejuſdem cavitatis delata, ſurſum reflectitur egrediturque anguſtias ſterni, & claviculis mediis conſcendiſ, quibus ut fulcro nititur, ad thoracem ſe flectit. In quibus autem iſta ſterni capſula ſive vitio naturæ, ſive ætatis deeſt, ſicut in ſceſto Theatri noſtri obſervavimus, aſpera arteria, quia ſe huc inflectere non poteſt, recta brevior aliarum more in-

re incedit, Antequam autem thoracem & ibi sitos pulmones attingat, prius laryngem quendam efformat cum osse hyoide lata membrana vestito & musicorum instrumentorum fistulam referente, superius lata, sed angustâ rimulâ, inferius vero angustiore & depressiore. Sub larynge seu osse hyoideo, antequam pulmones ingrediatur arteria, in duos ramos divaricatur bronchiis non ab similes, tumidiores in medio nostrarum caligarum instar, sed quia pulmonibus vicini magis sunt, angustiores. In quibus ab humana differt arteria, quæ quidem in ramos dividitur & bronchias, sed nunquam antequam pulmonum substantiam fuerit ingressa.

Miranda hæc organorum constitutio, & respirationi inservit, & voci. Nam cum in stagnorum profundo victum quærat, longissimo indiget collo, ne longa mora suffocationis incurrat periculum, & ex ea arteriæ portione, quæ pectoris vaginæ inclusa est, tanquam ex promo condo spiritum sub aquis haurit. Copioso etiam aëre opus erat per bifidos ramos, & ad sublevandum corpus grandius. Os hyoides autem ante diviformem collocatum ad longioris colli firmitudinem facit, & angustiori rima vocem Cygni seu strepentem sonum moderatur.

Pulmo exilis & flaccidus. Cor humano simile forma & magnitudine, venaque elegans coronaria extremum corpus percurrit. In dextro ventri-

S

culo

culo valvula in vena cava circularis una & carneâ, reliquæ valvulæ humanis similes.

Vertebræ colli numerantur 23. dorfi septem, caudæ octo mobiles, aliæ enim interiores sub Ischii osse immobiles, & fixæ.

Os pectoris protuberans cum sua spina. In quibusdam solidum, in nostro concavum ampla cavitate, mediaque parte porosum, ut aquam admittat.

Os scapulæ oblongum & angustum, ut in anseribus. Alæ os brachii humani æmulum cum cubito. Deinde ossa duo Metacarpi. Extrema ala quatuor articulis constat in rectum protensis, quorum extremus bifidus est, utrinque tamen cohærens, primus maximus. Duo laterales, quorum superior major, in duos item dividitur.

Costæ utrinque duodecim, ex plurimis similibus & musculis. Illarum duæ superiores sternone non junguntur, reliquæ novem sternone arcuatim inarticulantur, in medio cartilagine divisæ, & inter eas quinque medias apophyses habent incurvas. Ultima costula coxæ superius connata, ejus medio juncta cartilagine, in latum & incurvum finem definit, quanquam potius os pubis dicendum, sustinendo abdomini dicatum.

Os cruris femori involvitur singulari apophysi, homini inusitata. Os fibulæ latiore principio circa medium cruris in acumen definit.

Beslerus nuper in Regno Animal. caput Cygni depictum

pietum dedit cum lingua ossea, qualem in nostris non invenimus, & osse hyoide triangulari, linguæ subjecto. Nos accuratam procuravimus Cygni sceleti, Laryngis & asperæ arteriæ duplicis iconem, quam in Dissertatione de Cygni Cantu & Anatome, publicè me Præsidi in Academia Hafnienfi à Juvene Literatissimo *Ioh. Iacobo Beverlino* 14. Sept. 1650. proposita, inveniet Lector.

HISTORIA LXXX.

Monstra porcina.

Monstrum ex sue 5. Aug. 1648. cum aliis tribus porcellis naturali forma effictis, in Parœchia S. Canuti Insulæ Boringholmianæ apud Petrum Laurentii in Kiereby natum, caput habebat humanum, amplum os hians, clausos oculos, latam frontem & copiosum cerebrum, grave & intra cranium mobile. Reliquo corpore ad candorem vergebat, humano æmulum, sine fetis. Pedes & cauda genus suum referebant, nec à porcorum grege deviabant.

Aliud Hafniæ vidi. Quinque porcellos perfectos primò exclusit sus 7. Mart. 1648. Halsnæsi in Selandia nostra. Postridie aliud monstrum sequutum, quod catellos geminos referebat in pectore sibi connatos, quatuor utrinque pedibus. Capita duo eminebant ad verso vultu sibi opposi-

S 2 ta,

ta, alterum nares aureſque canino ſimile, os tamen & oculi ſuilli ex maxilla inferiore dentibus longioribus protenſis; alterum priori haud abſimile, niſi quod roſtro caruerit aperto, cujus vicem ſupplebat foraminulum, ubi tanquam per nebulam dentes transparebant reconditi, & infra utrinque auriculæ.

 HISTORIA LXX XI.

Cholericæ Virginis Anatome.

PUella 20. annorum Cholera obiit. Cadaver ad uſum Anatomicum *Adriano Falcoburgio*, Anatomico Leidenſi accuratiſſimo, quem nunquam ſine admiratione vidi ſecantem, conſeſſum fuit menſe Februario 1639. Vaſa mammaria diligentius inquirenti niſquam apparuere. In abdomine multa immutata. Ventriculi fundus tranſverſum palmum infra coſtas ſpurias demerſus, nullo omenti ſotu gaudebat, unde ventriculus imbecillis tanta vehementia viventem puellam ad vomitum concitavit, ut revocato omni ad caput ſanguine, poſt mortem rubeus faciei color perſtiterit. Qua etiam vehementia ruptis viſcerum vinculis ventriculus cum inteſtinis fuit depreſſus. Omentum infra ventriculum ad os Iſchii protendebatur. Inteſtinum colon profundius, multis aliàs gyris & circunvolutionibus diſtinctum,

Etum, hic levi inflexione ferræ dentes æmulabatur. In intestinis verò vermiculus rubicundus latitans, corpus verè cacochymicum notabat. Lien dupla magnitudine tumidus à solita figura in globum oblongum mutatus videbatur. Meatus cholidochus in plurimos ramulos divisus multum bilis, ob angustiam, regurgitare fecerat, unde molestus ille & lethalis biliolarum humiditatum vomitus concitatus.

Vena spermatica dextra ab Emulgente dextra. Arteria feminalis sinistra nulla. Nec clitoris in virginali corpore comparuit, nec hymen, quod morbo imputabatur, sed carunculæ myrtiformes leviter vaginam distinguebant. Sinister testiculus longior dextro, longiusque ab utero distabat quam dexter.

HISTORIA LXXXII.

Varie in canibus Observationes.

DUm plurimam operam in venarum lactearum & Lymphaticarum inquisitione impendimus, multa se in canibus obtulerunt aliud agentibus, quæ breviter signabo prout in mentem calamumque venerint.

Renis dextri parenchyma illasâ tunicâ externâ à vermibus absumptum aliquando fuit, quorum duo longitudinem digiti & amplius æquabant.

Semel tres in uno cane renes visi, altero latere duo invicem sibi suprapositi ejusdem magnitudinis. In rene dextri lateris duo vermes salvâ tunicâ totum spacium justo ordine implebant, qui termites dissecti aquâ repleti erant, sed ita lentâ ut filamenti instar candidi extendi potuerint, sive ex corruptâ renum carne generati, sive ab aqua impurâ.

In alterius aorta arteria prope cor sex glandulas ciceris magnitudine sine ordine dispositas vidi, quod nec in homine infrequens notavi.

Nonnunquam singularem costarum cum sterno observavi connexionem, nec enim costarum extrema sterno jungebantur more consueto; sed superponebantur.

Non ita pridem in cane porus cholidochus ad eò distentus apparuit, ut cum intestinis amplitudine comparari potuerit, qui in duodenum definebat, venulis externè scatens, sicut & vesica biliaria. In aperto poro observatus callus cartilagineus circa intestini ingressum, quo impeditus fuit ad intestina fellis transitus, unde intumuit, & in homine Icterus provocasset. Accuratè videri potuerunt in amplo hoc poro foramina quibus in hepar patet, quæ totidem erant conspectiora quot lobi hepatis. Exitus cervicis vesiculæ felleæ in communem porum patebat, quo discisso, quia tumidus ampliusque, inquisivimus an valvula ulla prætenderetur. Sed nullam invenimus. Contenta bilis in poro tenuior, crassior in vesicula.

cula. Substantia pori subtilior, densior vesiculæ.

Lactans canis tres utrinque in abdomine papillas habuit, unam in thorace, sed exilem. Inferiore loco sub cute pilosa utrinque per totum abdominis latus glandulosum corpus protendebatur, continuum ferè à sterno ad pubem, lacte scatens venulis sanguineis hinc inde inspersis. Inter glandulas quoque & musculos abdominis sanguinea vasa percurrerant à musculis ad ubera, & cum iis candicantes quædam fibrillæ sine fucoco, iisdem gyris & ductibus intortæ.

In cane prægnante brevi paritura, resectâ cute pilosa cum mammis glandulosis secundum longitudinem protensis, vasa mammaria externa glandulas visa ingredi, quibus se lymphatica jungebant. In utero seu cornubus uteri octo catelli. Placenta uterina singulis circuli instar circumtensa, viridi colore. In chorio humor flavescens, urinæ similis, in amnio liquor alius candidior. Catelli in postrema hac aqua latent ore aperto, & lingua nonnihil exerta. In ventriculo similis liquor illi qui in amnio, in intestinis crassis solida excrementa. Dissecto catelli thorace, cor pallidum, sed auriculæ rubentes ultra horam cum dimidia pulsabant.

Ex umbilico catellorum præter umbilicales arterias, venam umbilicalem & urachum, duo alii funiculi minores tenuioresque ad mesenterium eorundem tendunt, ejusque centro affiguntur,

tur, id quod observatum quoque *Auzotio* Viro ingeniosissimo. Alia in canibus observata in Historia nostra de *Lacteis Thoracis & dubiis Lacteis* suo loco retulimus.

 HISTORIA LXXXIII.

Torpor vagus corporis.

Nobilis Bononiensis Patavium accessit consilium pro ægritudine petiturus. Narrabat se interdum capitis vexari stupore, qui mox in brachia derivaretur, mox femora & pedes, imò ipsa quoque genitalia ita subinde torpescere, ut nisi manibus ea teneret, ex corpore decidere crederet; linguam præterea adeò nonnunquam dixit sibi intumescere, ut ex ore non posset extendi. Medici Bononienses catharrum esse decreverant, ex capite reliqua membra invadentem: Benedictus verò *Sylvaticus* gravis ille senex & longa experientia inclytus, cum sciret catharrum relictâ subitò una parte in aliam non ruere, Melancholia laborare pronunciavit, malumque de quo conquerebatur, imaginarium esse. Tanti Viri iudicium ipse æger confirmavit ex collegio isto Medicorum egressurus; se namque in tantam putavit excrevisse proceritatem ut vertice trabes tangeret, exitumque iccirco per januam sibi esse denegatum.

HISTO-

HISTORIA LXXXIV.

In Agnellis singularia.

IN Insula Bornholmiana 1648. natus in ædibus Petri Ipsens agnellus; cui os sanguineo colore in maxilla inferiore tinctum erat, cum rubra in naso macula. Auriculæ clausæ rubebant, sed in dextra auricula rostrum visebatur incurvum inferiora versus. Pedes quoque sanguinei supra articulum, postica parte latiores cum eminentiis acutis incurvisque sursum reflexis sine ungula. Cætera genus suum referebat, nisi quod sine lana essent partes quæ rubebant.

Monspeli 1641. in corde agnino dissecto cavam venam vidi duplici ramo, & orificio Coringredi, sed non ita amplo, quia diviserat consuetam amplitudinem Natura. Valvulæ horum ramorum seu cavæ duplicis difficulter discernebantur. Ludit subinde & in homine Natura & vasa sanguinea multiplicat. Sæpe vidi in homine brutisque duplicem venam sine pari, utrinque ex axillaribus productam. Insignis ille Professor *A. Falcoburgius* in dissectione humana nobis olim monstravit prope venam cavam adhuc aliam illi similem, quam pro altera cava habebat.

Ossa in diaphragmate & meninge.

DE hepatis dolore Anglus quidam 1645. conquerebatur. In cadavere post mortem dissecto hepar maximum diaphragmati arctissime undiquaque connexum apostemate laborabat. Sed in diaphragmatis carnosâ parte qua hepatis committebatur, os accreverat duriusculum externa cartilagine tectum.

In subjecto virili ob cusam monetam strangulato 1638. Parisiis in Collegio Cameracensi à D. de la Faye aperto, omentum in inguén dextrum producebatur, deinde verò musculo Cremasteri ita adnatum viscebatur, ut naturalem nexum diceres. Epiplocele enim laboraverat. Uterque quoque testiculus Hydrocele infectus. Tandem in capite inter duram & piam matres, sex inveniebantur ossicula, piæ matri firmiter inhaerentia, ut sine illius ruptura divelli non potuerint. Nulla tamen fractura cranii videbatur, nec ullum illius vestigium. Horum ossiculorum duo in sinu ipite, utrumque unum, quatuor reliqua duplicaturæ membranarum immersa latebant. Sive in utero genita aliorum ossium more, sive à calore cerebri insolito deinde efficta, quemadmodum ossa in cordibus humanis brutisque indurantur non rarò; certe natura ad robur membranarum
his

his uti potuit: Dura sunt & aspera, sed exigua, quæ inter Musæi mei numero rariora, & Conso-brino meo D. *Henrico Furenio* in illa dissectione præfenti, refero accepta.

HISTORIA LXXXVI.

Leporis Anatomie.

NON Leo sum, nec Cervus. Neuter leporem aggreditur. Quanquam enim sæva illius ora omnes fugiant, tam parvas tamen feræ frangere non didicere. Ego inter ferociam & timorem medius, cultro minus infesto, leporem mortuum venatus sum, ne in timidissimo animali, indigna Anatomico timiditas eluceret. Interiora leporis 1650. scrutatus, ventriculum inveni utricularem, oblongum, utrinque globosum, sed simplicem, cui lien exiguus adjacet nucem parvam vix superans. Quia simplex illi unicufque est ventriculus, miratus sum, quod ruminare possit, & inter ruminantia non bifulca numeretur *Levit. 11, 6. Deut. 14, 7.* Sed quod ventriculo simplici deest, supplet cæci amplitudo, ventriculi æmula. Cæcum enim intestinum amplissimum, ejusque duæ partes. Extrema una clausa pollices septem est longa, unum crassa, excrementis liquidioribus & candidis repleta, quasi alter ventriculus, colore exterius glandulam referens: altera versus Ileon
cras-

crassior, nigris excrementis turgida, duas spithamas longa & amplius, cui prope coli initium affigitur circulus membranofus glandulæ similis. Colon rugosum circulis exilibus gyrisque implicatum, angustius quam cœcum. In Mesenterio uberrima pinguedo, & circa renes.

Hepar duobus locis cum minimo, sine vesicula fellis conspicitur. Hinc verior causa timoris, quam vel ex sanguinis tenuitate cum *Bodino*, vel cordis magnitudine cum plerisque, *Aristotele*, *Galen*, *Plinio*, &c. deducitur.

Pulmones flavescentes, tribus utrinque lobis, majori uno, & duobus minoribus, quibus in medio septimus additur circa dorsum, levis, spongiosus. Tantus loborum numerus, tanta levitas fugientem leporem plurimum promovet.

Cor præter corporis magnitudinem satis magnum. Ita quoque *Plinius* l. 11. cap. 37. Maximum est portione muribus, lepore, asino, cervo, pantheræ, mystelis, hyænis, & omnibus timidis, aut propter metum maleficis. Consentit *Aristoteles* & plurimi alii. Sed nec experientia illis favet, nec ratio. Vidi enim in cordatis fat magna corda, & parva in timidis. Imò cordis magnitudo & facilius circulationem promovet, & sanguinem accendit, & spiritus vitales, si sunt, si sanum cætera cor, generare potest. Columbæ ventriculorum carneæ rotundæ, ut in aliis, quibus fibrillæ nervosæ valvularum attextuntur. Arteriam venosam fan-

fanguis grumofus obftiparat, qui in motus cordis defectu, non potuit ad finiftrum ventriculum pervenire. Auriculæ cordis iifdem foveis excavatæ, quas in aliis animalibus obfervamus.

Innoxium animal rarò cornubus armatur. Capti tamen funt in Saxonia cornuti lepores à *Gefnero* depiæti. Vidi alia cornua leporina in Muſæo Regio Sereniſſimi Regis noſtri, & in Muſæo Wormiano ſuſpenſa, quæ raris naturæ luſibus annumerari merentur.

HISTORIA LXXXVII.

Suppreſſus Menſum fluxus.

Suppreſſis mulieri Malmogianæ menſtruis evacuationibus, ingens ſub coſtis ſpuris dextrilateris oriebatur tumor circa hepatis regionem, de cujus dolore ſæpius antea fuerat conqueſta. Aperto abſceſſu maturo pus effluxit cruentum, percuratoque ulcere, ſana vixit ex voto deinceps menſibus fluentibus.

Neapoli feminam duobus abſceſſibus occupatam inviſi, quæ ex ſolo moſchi odore menſes ſuppreſſos provocavit. Sine dubio gratus ille ſubtiliſque odor uteri ſpiritus excitavit, & vaſorum obſtructionem tenui aura calidaque referavit.

HISTO-

*Instrumentum Chirurgicum novum pro
uvula abscindenda.*

INcolis Norwegiæ familiaris est Catarrhus, qui hyemali tempestate ad fauces & uvulam destillans hanc in tantam molem extendit, ut suffocationis periculum afferat, nisi maturè huic malo succurratur. Confugiunt verò medicamentis deficientibus ad manuum operam, forficeque quocunque obvio tumentem prolapsamque uvulam abscindunt sine ullo aut vitæ aut vocis dispendio. Sanguinem autem profluentem statim sedant pulve ex farina & aqua. Domestico morbo ut occurrant nihil non tentant. In quem usum Rusticus quidam Norwegus Canutus Thorberni in Diœcesi Bergensi, ingenio minimè plebejo, excogitavit nuper instrumentum singulare, magna celeritate & dexteritate nictu oculi uvulam tumidam excindens, quod ad *Vormium* nostrum Magnum non ita pridem transmissum operæ duxi precium & Lectorum oculis depictum exhibere & brevibus describere.

Lamina ferrea oblonga, & angusta unciarum undecim longitudine, in extremo manubrio exornatur globulo ad firmiorem apprehensionem, paulatim deinde amplior circa medium fermè duarum unciarum latitudinem acquirit, hinc ad-
scen-

scendens quadratam constituit capacitatem unius unciae cum dimidia longitudine, cui inferitur lignum planum ad linguam deprimendam figuram efformatum dolatumque, tres circiter uncias longum, in extremitate rotundum, per ambitum circulem rima praeditum profunda pro ferro acuto & incurvo recipiendo, quod ferrum machinis quibusdam ab altera parte laminae extendi & exferi pro lubitu potest, ac uvulam abscindendam comprehendere inter ferri aciem & laminam ligneam. Altera hujus instrumenti facies clavum habet mobilem, qui ferreum funiculum una extremitate sibi annexum extendit vel retinet retractum donec laxari usus postulat. Retinacula duo huic clavo adherent, quorum unum extensum firmat clavum, alterum compressum laxat.

Interiori facie machinae bellicae speciem refert, exteriore vero plana spatulae similis, quae nonnihil incurva & linguam deprimat & Chirurghi visum non impedit, imò tegit subjectum machinae clavum & retinacula, ut aeger timidus nihil mali suspicari possit. Commodum omnino organon & his aliisque usibus accommodum. Celsus volfella utebatur, cujus incommoda recenset *Aquapendens* in Oper. Chir. qui forficulam eligit. *Hildanus* Cent. 2. Obs. 21. onerosum instrumentum ad uvulam depinxit & descripsit, quo tardior fit operatio, aegro non ita jucunda, Chirurgo denique operanti molesta.

Mo-

Modus applicandi hic est: Primò clavo sublato elevatur quoque ferreus funiculus clavo alligatus, hinc funiculus sequax fursum pellitur, & ex extrema ligni rotundi rima protruditur, spaciumque relinquit pro excipienda uvula tumida. Hoc modo præparatum instrumentum aperto ore per Chirurgum linguæ superponitur, planâ parte fursum vergente, asperâ verò, ne machinas æger videat, deorsum spectante. In Fauces eo usque protrudatur organon, donec uvula inter ferreum funiculum incurvum acutumque & ligneum circulum comprehendatur. Apprehensâ uvulâ, digito tangendum est retinaculum secundum, ut in locum clavus redeat retrahatque annexum funiculum ferreum. Dictum factum concidente clavo & retracto funiculo, acutus ille circulus rimam suam repetendo uvulam comprehensam rescindit.

Commodum instrumentum etiam aliis in corpore tumoribus, & verrucis extirpandis, quod incredibili celeritate, ægris nihil cogitantibus, timentibus nil, omnia absolvit brevissimè, nihil minus quam rus olet.

Ut rudi penicillo adumbraretur, sculptorèm advocavi. Prima figura instrumentum exhibet clavo adhuc laxato & in rima sua funiculo ferreo latente. Altera clavum elevatum monstrat, funiculum fursum protrusum & ad excipiendam uvulam paratum. Singularum instrumenti particularum indicem signatæ literæ edicunt.

aaaaa Fer-

- aaaa Ferrea lamina.
 bb Lignum rotundum.
 cc Clavus machina.
 dddddd Ferreus funiculus, circa laminam & lignum repens.
 ee Ferreus funiculus circa clavum alligatus.
 & Ferrei funiculi incurvia pars, interius acuta.
 f Spacium inter funiculum & lignum.
 gggg Retinaculum clavi primum firmans.
 hhhhh Retinaculum secundum retrahens.
 ii Capulus organi ferreus.
 kk Globulus extremus capulo appositus.

HISTORIA LXXXIX.

Rabies Canina.

Nobilis Matrona Patavina, uxor Judicis, à
 cane rabido morfa, per Chirurgum curatur.
 Post quindecim dierum decursum rabie redeunte
 affidentes invadere conatur. Hinc vulnus denuo
 scarificatum aperitur & diutius apertum conser-
 vatur, ut veneno exitus pateat. Interea cineribus
 cancrorum exhibitis, cum sanitate in gratiam re-
 diit. Pulvis quippe cancrorum fluviatilium præ-
 sens rabiei antidotum est, experientia quoque
Galenii. Eliguntur autem in Italia non commu-
 nes *Gambari* illis dicti, sed qui cancris marinis
 sunt similes, rotundi, post caniculam collecti &
 in cineres resoluti. Hujus cineris accipiunt par-
 tes decem, radices *Gentianæ* partes quinque,
Thuris unam, miscentque, ut dosis sit *Dragma*
 una vel duæ per 40. dies continuanda.

T

No-

Nobili Messanenſi in Sicilia, Amico meo, canis morſus Icterus intulit, à quo egrè liberari potuit.

Neapoli diebus Canicularibus 1644. à cane morſi boves videbantur infaniam quoque induiſſe ſpeciem. Unde vulgus Neapolitanum hoc tempore à carnis bubulæ eſu abſtinebant. Inurunt autem Itali canes rabidos ferro candente in fronte, ad modum Signatorii figilli oblongi quod clavem vocant. Hic in Dania diebus Canicularibus ob metum rabiei, obvii omnes canes ſolenni more à Coprianis occiduntur.

Mulier Leidæ 1645. à cane rabido morſa in aqua Rheni præterfluentis abluta ſanabatur. Sed curru cum alia comite in civitatem reverſura prope portam vomitu ſuperveniente animam evomuit. Itineris focia, quam vomitus venenofus adſperferat infeceratque tertio inde die quoque exſpiravit.

HISTORIA XC.

Varii Epilepticorum geſtus.

Puer Tridentinus annorum XV. temperamenti pituitofi, poſt varios errores, in primis vini generofi potionem frequentem, convulſivis motibus divexatus, primum quidem levioribus, nocte ſolum, poſtea vehementioribus etiam die invadentibus. Omnium, finito paroxyſmo, erat neſcius. In hoc cum *Io. Dom. Sala*, Duce noſtro, variam

variâ Epilepsiâ faciem observavimus. Subinde enim in paroxysmo mitis mansuetusque, subinde furibundus ut faciem sibi dilaceraret, nonnunquam sedendo absolvebatur insultus, aliquando ambulando cum manuum jactatione, ut non tam convulsio quam saltus videretur, quem somnus ferè sequebatur. Alios convulsos vidi qui brachium solum dextrum moverent, cætera immoti, alios alterutrum pedem. Alios ridentes, flentes alios.

Juvenula quædam Arhusiensis XVII. annorum ad me salutis causa 1647. accessit, quæ oborta circa caput nubecula in motus convulsivos incidit, semperque ferè ad dextrum latus circumrotabatur. Brevissimos habebat paroxysmos, sæpe recurrentes, & cum timore insolito desinentes.

HISTORIA XCI.

Vteri lethalis ablatio.

PLurimæ feminæ & diu satis & satis feliciter sine utero vixerunt, si observationibus *Abenzovaris*, *Agineta*, *Vieri*, *Zacuti* credimus, imò prolapsum putridumque citra periculum abscissum viderunt *Rhases*, *Carpus*, *Mercurialis*, *Io. Langius*, *C. VVega*, *Paræus*, *Bauhinus* aliique. *Fernelius* refert vitam à se puerperam, quæ una cum fœtu uterum radicitus evulsam absque vitæ noxa emiserat. *Saxoniâs* similia describit. Castratas fues feminas

minas excisa vel rescisa vulva refert *Soranus* & *Plinius*, ut gratiores fierent & habitiores.

Nimis autem & difficilem & periculosam operationem existimo. Enimverò arctissimè uterus per ligamenta lata & rotunda ossibus alligatur, ut sine ingenti dolore avelli vix possit, præterea vesicæ & recto intestino firmissimè adnascitur, quæ separari sine damno nequeunt. Vasa præparantia spermatica utero, & vaginæ plurima alia inferuntur, quæ sine maximis doloribus, hæmorrhagia, & internorum viscerum consensu dilacerantur nunquam.

Si exempla volumus, puerperæ quotidie suppeditant. Unum afferre lubet communicatum mihi à *D. Paulo Morbio*, Regio Archiatro & Amico meo nunquam sine laude nominando. Nobilissima Matrona *Chilonii Holfatorum* quinque ante filiorum Mater, foetum vivum, quem quadraginta hebdomadibus commodè fatis gestaverat, semi horæ labore sine ulla molestia feliciter 1642. exclusit; remanentibus tamen more hujus puerperæ secundinis, quas cum obstetrix, ut solita fuerat, solvere & extrahere conatur, una cum secundinis uterum, quanquam inscia, extraxit. Inter operandum puerperæ sciscitanti quomodo negocium succederet, respondit, secundinam se quidem habere, sed subsequi carnis partem sibi incognitam. Adstantes feminæ molam esse credentes, sibi que sæpe id evenisse, obstetricem ad extrahendam

dam

dam carnem extimulant, quæ omnia etiam validiore manu, irritato conatu & renitente carne iussa exsequitur. Advocatus D. *Morbis* sine voce, nutu, & pulsu puerperam invenit, mortuamque verè pronunciat; occupata deinde obstetricis sede, immissaque sub lecti stragulis manu, ipsum uterum integrum marsupii instar propendentem & ab utroque latere perforatum obstetricis digito, deprehendit, adstantibusque monstravit, verè tum mortuam serò credentibus.

HISTORIA XCII.

Anatome Epilepticorum.

EPilepsia per inferiorum partium consensum rarò sui in cerebro relinquit vestigium. Vapores enim cum vita dissipantur. Cæterum si cerebrum ex se vitium contraxerit, facilè in dissecis conspicitur. *Bontius* Obs. 1. Med. Ind. in cerebro militis Epileptici ventriculos invenit materia viscida repletos ac glutinosa, colore luteo, vitello ovorum simili, sed foetida. Abscessum puris albi ex vulnere vidit *Smetius* l. 10. Miscell. Corpuscula tenuia & exilia in ventriculis observavit *Ballonius* l. 1. Ephem. Aquam limpidam tenuemque *Hippocrates* de Morb. Sacr. *Volcherus Coiter* in Obs. *Hildanus* in Obs. *Thevartus* in Annot. ad l. 2. Consil. *Ballon.* *Riverius* Cent. 1. Obs. 37. Pus in meningibus *Fernelius* l. 2. abd. Cauf.

c. 15. *Salmuth*. Cent. I. Obs. 17. Cerebrum spha-
 celatum *Glandorpius* Spec. Chir. Obs. 6. Non-
 nunquam cerebri ventriculi ita collapsi sunt in
 Epilepticis, ut spirituum non facilis sit transitus
 liber. *Adrianus Falcoburgius* Anatomicus cordatus
 ex Nosocomio puerum 16. Annorum in ipso E-
 pilepsiæ paroxysmo extinctum publicè aperuit,
 nullamque aliam Epilepsiæ mortisque causam in-
 venit, nisi quod cerebri ventriculi valdè fuerint
 compressi, sibi que invicem superjacentes sine ul-
 la manifesta cavitate, in supremo verò cerebro
 prope cranium sanguinem concretum detexit.
 Testem hujus observationis laudo fratrem meum
 charissimum Cl. V. *Erasmum Bartholinum*, Medi-
 cum & Mathematicum insignem.

HISTORIA XCIII.

Infantes cum Nutricum lacte assumpta fugunt.

DE lactis generatione Physiologi acriter de-
 certant. De viis Anatomici disputant pari
 contentione, quas necdum industria humana ape-
 ruit. Egimus de viis in *Anatome Reformata* & Hi-
 storia de *Lacteis Thoracis*, nec adhuc sumus cer-
 tiores. Certum interim est & quotidiana Nutri-
 cum experientia firmatum, assumptorum damna
 sentire infantes, & cum nutritio lacte ex uberibus
 quidvis fugere. *Hippocrates* l. 6. Epid. Sect. 5.
 Mulier, Capra, elaterium aut cucumerem sylve-
 stem

strem comedentes, pueris purgatio. Consentiant *Theophrastus*, *Dioscorides*, *Varro* & alii. *Prosper Martianus*, Hippocratis genius, in Not. ad Hipp. Romæ exempla vidit. Nam D. Francisca Uxor Mag. Baptistæ de Castellis Cementarii in urbe, assumpto medicamento purgante, statim mammam porrexit puellæ anniculæ, quam lactabat, quæ adeò fortiter purgata est, ut de superpurgatione lethali dubitatum sit. Matri verò ne semel quidem alvus subducta est. Idem de Domitia de Grifonibus testatur, menstruum illius filium sæpius cum stercore excrevisse furfures, quum panem furfuraceum comedisset nutrix. Cavendum igitur nutricibus sedulò ne vel statim sumpto cibo, vel purgante medicamento, uberibus infantem admoveant. Nutrix quædam Hafniensis ad provocandum in mammis lac cerevisiæ largum haustum circa noctem ingessit, ut sequente nocte lactationi sufficeret. Hinc lactans infans, filius Magni in urbe nostra Viri, uberibus nutricis ea nocte admotus, circa diluculum sequentis diei toto corpore intumuit & Hydropi proximus videbatur. Tertio inde die sponte sua & Naturæ benignitate scrotum excoriabatur, evacuatusque cum confrentia omnis liquor abdomen distendens, sicque & nutricis errorem evasit, & postea in patriæ spem parentisque solacium adolevit.

T*riplex* seu multiplex in ciliis pilorum ordo & faciem deturpat & visum impedit. Incolis Alexandriae in Ægypto familiaris hic morbus, seu duplex triplexque pilorum in palpebris ordo, qui corneam pungunt si oculi claudantur, unde inflammationes oculorum & dolores frequentes. Evelli debent & novi impediendi ne succrescant. Utriusque modum tradunt *Hildanus & Semertus, Vestingius*, qui in Ægypto diu substitit, ut callum poris induceret laminam auream ignitam applicuit, sicut præsens mihi narrabat.

Neapolitani, si extremi in occipite capilli puerulis suis cirrhi instar promineant excrescantque, nolunt decurtare. Persuasum quippe illis audivi, moriturum infantem seu Epilepsia seu febre pestilentiali, si pili illi occipitis abscindantur. De Plica ne verbum addo.

HISTORIA XCV.

Herniarum species nonnullæ.

Omphalocele communi feminarum parturientium damno satis innotuit. At supra umbilicum dilatari ita cutem, ut viscera interiora excipiat, ab usu quotidiano est remotius. Mulier grandæva *Hafnienfis*, nota mihi, corpore quadrato

drato & robusto multis laboribus defatigata, supra umbilici regionem, mox infra cartilaginem ensiformem tumore exorto & rupto peritonæo, herniam patitur istius loci planè singularem, quæ quocunque labore incrementum capit. Non tamen æqualis ubique tumor. In medio globulus eminet, quo omentum vel intestinorum particulam recipi ipsa credit.

Vidi Neapolitum *P. Emilio* & *M. A. Severino* Clarissimis Doctoribus, corpulentum quendam genio deditum, cui in inguine varix carnosus tuberofus propendet, ut abdominis superet amplitudinem, una parte varicosus durusque, ex quo pustulæ enascuntur, & suppurantur. Inferior pars mollior aquam continere videtur.

Herniosum Venetiis vidi, cui intestina ita scrotum extenderant, ut magnæ amphoræ instar inter crura propenderint. Penis tantum relictum erat in medio ingentis tumoris vestigium, per quod lotium stillabat.

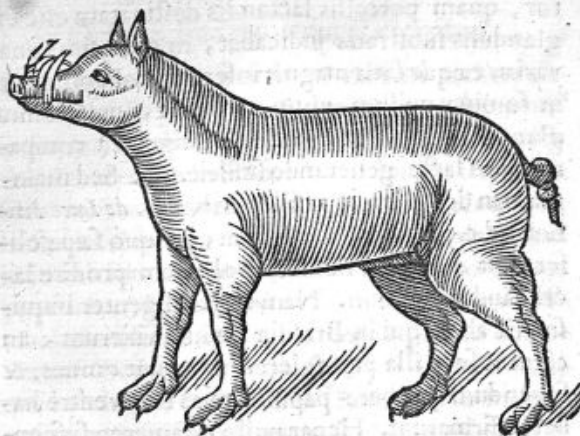
In Consultatione referebat nobis *Io. Dom. Sala* Patavinus vidisse se Mesenterium cum intestinis tenuibus omnibus in scrotum delapsum, abdomenque alterum præ se tulisse, qua mole compresso vesicæ collo, urinæque impedito transitu necessitatem moriendi ægro esse accitam.

*Baby Roussa, seu Porcus Indicus. Et Porci
Americani Anatome.*

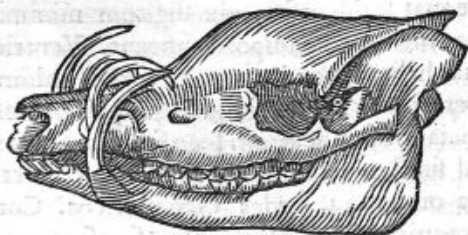
Monstrum porcinum in Insula de Bouro India Orientalis, triginta leucis ab Amboina vagatur, quod incolæ *Baby Roussa* vocant. Caput Porci habet, quatuor dentibus exertis longioribus & incurvis, cornu arietino similibus, quorum duo ex maxilla inferiore prodeunt, utrinque unus, duo verò ex superiore maxilla carnem rostri porcini perforantes. Reliqui dentes maxillares suo ordine dispositi ut in aliis porcis. Animal hoc corpore tenus odoratori cani simile, & setæ pilos canis venatici referunt, colore criseo murino, pedes caprini. A nullo hæcenus, quod sciam, descriptum est animal, cujus cranium quatuor dentibus exertis conspicuum in Musæo Augustissimo Regis nostri visitur. Notandum hic in maxilla superiore duas esse apophyses singulares ex ipso cranio extantes, quibus ut alveolis dentes hi infiguntur. Iconem animalis in Insula Java Novæ Bataviæ r. Jan. 1650. depictam, & cranii quod bis Hafniæ vidi, Naturæ Studiosorum in gratiam addendam existimavi.

Lubet hic addere Anatomem Americani Porci, quem Brasilienses vocant *Tajacu Caaigoaru*, à *Marcgravio* descripti depictique, 1637. mense Januario à *Falcoburgio* institutam. Porcus iste statura

tura

Cranium ejusdem.

tura parva est, setæ longiores quam pro corporis
proportione, nigræ, hinc inde maculis candidis di-
stinctæ. In dorso externi medietate, sive super spi-
nam dorso prope vertebrae lumbares, mamma est;
cujus

cujus circumferentiam aureus ducatus metiebatur, quam porcellis lactandis destinatum esse ex glandulis substratis judicabat, in eas enim venæ variæ, eæque satis magnæ inferuntur. Papillarum in summe nullum usum credebat, nulla enim glandula subjicitur, nec vasa sanguinea comparent pro lacte generando sufficientia. Sed mammam in dorso pro umbilico habet *Io. de Laet* Annot. ad c. 7. lib. 7. *Marcgravii*, ex quo sæpe observavit domi suæ humorem aliquem prodire lacti haud absimilem. Nam cum diligenter inquisiverit ab iis qui in Brasilia dudum vixerunt, an catulos suos illa parte aleret, negarunt omnes, & fugendum præbere papillis quas sub ventre habet, affirmarunt. Hepar nullo ligamento suspensorio continetur, per membranam solam vertebrae junctum. Caret fellis vesicula. Lien palmas duas æquat transversas, vix digitum minimum crassus, membranæ adiposæ annexus. Ventriculus duas habet appendices, velut cornua, alteram in superiore, alteram in infima ejus parte. Intestina tenuia ad latus dextrum loco superiore protrusa, ad sinistrum Crassa inferiore loco collocata. Longa omnia 34. pedes Geometricos. Cor à diaphragmate distat palmam transversam unam. Pulmones in septem lobos distributi, quorum in utroque latere tres siti, septimus verò circa cordis mucronem positus, tanquam utrique parti communis.

HISTO-

Critica Hystericarum Lachrymæ.

SExcentarum ærumnarum mulieri author est Uterus. Una suffocatio uterina pro sexcentis sufficeret, qua intercepto subinde spiritu, mortuis simillimæ jacent feminæ. Vidi sæpe, & sequioris sexus miseram condicionem deslevis, quæ inquilini hostis insidiis totiens exponitur. Natura tamen huic infelicitati succurrit, ab arte Medicorum provocata. Lachrymas in ipso paroxysmo obortas, suffocatione nihil remittente, quidam observarunt. Sed lacrymis fuis solutum paroxysmum, necdum legere me memini. Sunt tamen in urbe nostra honestissimæ feminæ, quibus id solenne, ubertim lacrymas profundere, à suffocatione hystericæ excitatis. Vapor enim ad diaphragma, & caput ipsum ex utero elevatus, respirationem lædens & sensus turbans, robore naturæ, soluto paroxysmo, in aquam resolvitur, & cerebri motu irritato per oculos exprimitur. Ne mihi soli credatur, crisin hanc Naturæ aliorum experientiis firmabo.

Nobilissimam Matronam Holsatam 1644. suæ curæ subjectam habuit D. *Mothius*, sæpe laudatus, quæ cum sæpissimè graviter hystericæ passione vexaretur, nullis remediis sive externis, ut frictionibus, ligaturis, cucurbitulis cum multa flamma sine scarificatione; sive internis uti odoribus, graveolentibus, aquis hystericis & alijs à paroxysmo exci-

excitari potuit, nisi sua sponte persistente adhuc paroxysmo in copiosissimas solveretur lacrymas, quibus paroxysmus paulatim imminuebatur, tandemque planè cessavit.

Simile exemplum Hafniæ 1653. nuper suppeditavit Virgo quædam Nobilissima, quæ eodem modo acerbissimis sæpe hysteris insultibus exagitata fuit; cui ut in principio & odores graveolentes naribus admoti, & aquæ hystericæ exhibitæ, nec non frictiones & pilorum in pudendis vellicationes, inprimis autem majoris digiti pedis dolorifica compressio valdè profuere; ita graviore reddito deinde paroxysmo nihil istis effectum est, sed tanquam mortua per tres ferè horæ quadrantes decubuit. Tandem, cum pulsus semper adhuc constantem, sed debilem deprehenderet *D. Motius*, fasciâ validâ digitum latâ medium femur dextrum firmissimè constringere iussit, ad cujus ligaturæ dolorificam injectionem corporis levis quædam per intervalla commotio visa, at paroxysmo nihilominus obstinatè perseverante. Sed relicta in loco dicto fasciâ, post horæ quadrantem spiritus liberior ferri observatus, deinde lacrymæ per genas stillare visæ, & statim caput, pectus & brachia elevans exclamavit magna adstantium admiratione: *Væ miseræ mihi, crus meum amisi.* Audita voce querula sed rediviva, fasciam solvit laxatque, & exinde talium paroxysmorum experta sanam jam vitam degit.

HISTO-

HISTORIA XCVIII.

Anatome publica Juvencula.

AD perfectam humani corporis cognitionem nemo uno saltu facile perveniet. Iteranda erit diligentia & centies resumenda. Qua mente ego animatus, qui publicam utilitatem valetudini & occupationibus aliis præferre soleo, cadaver feminæ juvenculæ à Magistratu perbenigno impetratum ante instantes Nativitatis ferias publicè in Decembri 1653. anni ad exitum properantis, in usum Auditorum Spectatorumque dissectui & demonstravi. Conscia fuerat juvencula hæc annorum 16. infantis à patre occisi, hinc convicta, capite silentii pœnas luit. Caput truncatum ter quaterque subsultavit à spirituum reliquiis in sano corpore & juvenili. Cadaver sanum per omnia & elegantissimum, pinguedine larga flavescente æqualiter per totum abdomen, & thoracem, & artus dispersa instar involucris calidi. In recto musculo nulla vasorum mammariorum & Epigastricorum unio, quanquam recens esset à partu, vixque à puerperio hebdomades sex effluxissent. Arteriæ spermaticæ & venæ dextræ à truncis ut & sinistra. Emulgens vena dextra duplex, superior una loco consueto major, inferior altera minor. Pelvis ureterum extra renes conspicua, amplum faccum præ se ferebat. Capsula atrabilaria dextra, non reni incumberebat inter adiposam tunicam, ut
in

304 THOMÆ BARTHOLINI

in aliis solet, sed hepatis arctissime erat connata, quæ sine læsione separari nequaquam potuit. In tuba funiculus oblongus candidus humore lento plenus. Testes exiles & solidi duabus vesiculis donati, sine humiditate manifesta, unde minus salacem fuisse fit verosimile. In sinistri tunica exterior rubra macula velut ex contusione orta. Uterus contractus, crassus, sine linea media distinguente. Orificium uteri angustum, implicatis quasi circulis constans.

In thorace mammæ capitibus magnitudine utrinque propendebant. Glandula unica uniformis, candida, mollis universam mammarum molem sub pinguedine constituebat, in qua tubuli lactei paucos lacte dispersi visebantur. Vasorum autem mammariarum exigua vestigia. Pulmo sinister costis accreverat. Pericardium diaphragmatis centro latius adnatum. Reliqua non attinet referre, quæ, aliis communia, hic videbantur.

HISTORIA XCIX.

Mulier post mortem pariens.

UXor Nicolai Cerevisiæ coctoris in Nosocomio Hafniensi extra portam Borealem gravida legitimum gestationis terminum morte antevortit sex hebdomadibus. Illa mense Octobri 1653. defunctâ fœtus utero inclusus mortuus credebatur. Hinc ad sepulturam omnia componuntur,

tur, lavatur cadaver, linteamina sepulchralia corpori rigido inducuntur & more funèrali arctè cadaveri assuuntur. Sic sepulturæ dicatus dies expectatur. Post horam à morte 48. intumuit abdomen, thorasque, & ruptæ feræles interulæ corpori emortuo assutæ, & lochia copiosius prodire visa. Attonitæ adstantes feminæ, aliud agentes cogitantesque accurrunt, diductisque cadaveris cruribus ex maternis claustris eluctantem vident puerulum masculum, elegantem omnibusque numeris perfectum, sed mortuum, secundinas verò in via hærentes. Excipitur puellulus, & cum matre in cœmiterio Ecclesiæ novæ suburbanæ sepelitur. Actam ita esse rem maritus defunctæ adhuc superstes retulit, fidem fecerunt mulieres honestissimæ præsentis, Nosocomii Præfectus confirmavit, omnes à me diligenter quæsitæ & examinati, denique M. Torchillus Tullius Diaconus ad Templum B. Virginis, qui funebrem orationem sacram habuit, uberius testabitur.

Memoriæ posterorum digna historia, & oculis lectorum. Mirum profectò vitam embryoni spacio duorum dierum totidemque noctium defuncta matre fuisse superstitem. Augent admirationem compacta crura, clausæ viæ uterinæ, & linteæ sepulchralia cadaver constringentia. Cæterum robustum fœtum fuisse oportet, qui matris vita & actione cessante solus partum promoveri potuerit & terminum consuetum antever-

V

tere.

tere. Alioquin in puerperis defunctis consilium *Caroli Stephani* l. 3. de Diff. Part. c. 1. sequendum est, ut matre in agone constituta, aliqua re inter dentes interpolata apertum morientis os seruetur, & obstetrix nunquam ab ostio vulvæ manum dimoveat, & incurva ac diducta mulieris femora, quanta potest diligentia contineat. Nulla talis cura puerulum nostrum adjuvit, solus & partus & puerperæ & obstetricis munia implevit, sed ope omni destitutus, fractis viribus, in ipso partu extinctus fuit. Mulierculæ nostrates superstitiosæ, etiam foetum in utero mortuum defuncta matre necessariò sua sponte proditurum credunt, afferuntque experientias, quibus nolim fidem adhibere. Hinc cum cadavere puerperæ in arca ferali includunt forficem, acus, spongias, aliaque puerperii instrumenta, quibus credunt prodituro infanti opus esse.

Infolitus partus ferè exemplo caret. Aliqua similia afferam, ut lucem huic historiæ scenerer. *Sphynx* Theologico-Philosophica c. 17. quendam narrat, cum mortuæ uxori pararet exsequias, extinctæ matris ab utero, subito emissio claro vagitu salvum & incolumen pusionem vidisse egredientem. *Io. Matthæus* de uxore Simonis Kreuteri civis Weissenburgensis similia refert. Hanc enim mortuam nonoque mense gravidam quum adstantes foetu non extracto in sepulchrum intulissent, elapsis aliquot horis vagitum ibi exaudivere, occur-

occurrentesque ilico aperuerunt, inque eo matrem quidem mortuam adhuc, sed ad ejus pedes fere devolutam filiolum vivam, optimè valentem, & diu superstitem. Hispani milites, ut scribit *Eberus*, Anno 1567. inter Zutphaniam & Daventriam maritum cum uxore pręgnante suspenderunt. Uxor quum pependisset per horas quatuor, totidemque esset mortua, gemellos vivos peperit. Eodem attestante, Madriti matrona ex familia D. Francisci Lasso post tridui agonem mortua busto inferebatur. Post aliquot menses busto iterum aperto, cadaver repertum fuit eodem loco, sed in dextro brachio infans mortuus jacebat. *Salmuth* Cent. 2. Obs. 36. ter vidit puerperas mortuas enixas esse fœtus, & Obs. 1. ejusdem Centurię interfectam mulierem refert gemellos peperisse. Me Leydæ 1638. præsente, gravida quædam ipsam se suffocatura, in mortis angustiis fœtum exclusit.

HISTORIA C.

Homines Petrificati.

PRima nobis nascendi initia lapides dederunt, si fabuloso credimus seculo, qui tanquam ossa terræ à Deucalione post tergum jacti paulatim animâ caluerunt. Ut repetant ortum, nonnullos in lapidem accepimus conversos. De Lydiæ Metallurgis refert *Aristoteles* de Adm. Aud. obstru-

cto ostio, interclusoque spiritu suffocatis, post longi temporis intervallum in lapides mutatos cum vasis, amphoris & liquore in illis contento fuisse extractos. Cui metamorphosi similem narrat Historia Bavarica, de qua differunt *Parvus* b. m. de Mixt. c. 6. *Sennertus*, aliique. Uxori *Lothi* Sodomis egredienti idem contigisse, sacro credimus Codici. Quod per insitum salem procurasse edicti sui vindicem *Jehovam* *B. Augustinus* divinavit. Idem seculo nostro in Africa prope *Tripolin* evenit, ubi certo iræ divinæ argumento oppidum subitanea transmutatione in saxeam durtiem fuit conversum, ex quo puer petrificatus ad *Cardinalem Richelium* transmissus fertur. Ego ligni frustulum in eadem civitate petrefactum in *Musæo Io. Fr. Habelæ* ordinis Hierosolymitani Vice-Cancellarii, cum in *Insula Melita* degerem benevolè ab illo exceptus, conspexi. Vidimus *Romæ* in *Palatio Ludovisiorum* hominem in substantiam lapideam concretum, cujus argumentum ipsa ossa præbent & costæ suam adhuc servantes formam. *Panarolus* in *Fasc. Arcan.* cranium humanum in mari petraë soliditatem acquisisse nuper scripsit.

Hæc extra uterum à spiritu quocunque lapidifico sive in terra, sive aquis, sive aëre transmutata facilè assequimur. At in utero foetum solum solidescere, salvis aliis visceribus, omnem fidem superaret, nisi hi oculi vidissent, hæc manus palpasset.

fent. De Lithopædiō loquor, seu Infante petrefacto, quæ Agendici Senonum post 28. annorum moram ex utero matris Columbæ Charry fuit exsecta. De historiæ fide testantur *Thuanus* l. 17. *Hist. Paris* l. 25. de Monstr. c. 11. *Io. Albofius* & *Simon Provancherius* ambo in sectione præfentes, *Licetus* l. 2. Monst. c. 45. *L. Bourgesia* obstetrix Reg. Franc. in Obl. p. 102. quæ vidit exsectam. Data verò industria descripsit *Albofius* singulari Diatriba, & *Thuanus* l. 17. gravissimus Historicus, quem solum hic loquentem introducā :

Anno 1582. res incidit quo magis mira, eo minus fidei apud posteros habitura, nisi certissimis veritatis testimoniis niteretur; quam quia pro comperto habemus, hoc loco, ne in dubium olim revocetur, amplius asseri officii nostri & instituti esse duxi. Mulier quædam Agendici Senonum, quæ Celticæ nostræ est metropolis Archiepiscopali dignitate ornata, Columba Charria nomine, Ludovico Caritati Sartori nupta, quum ad annum 38. valetudine integra pervenisset, neque adhuc uterum gestasset, certissima habuit concepti fœtus indicia, menstruis purgationibus non jam ut antea statis temporibus erumpentibus, & frequenti uteri motu jam manifesto, ac tumore lumborum & abdominis paullatim succrescente, mammisque lacte turgentibus: Tandem decurso statæ gestationis curriculo, graveis puerperii labores, & alvi tormina experiri cœpit, urina ad

aliquot dies suppressa, quæ postea currente veluti alveo magna vi erupit, profuso illo ichore non tam ex vesicæ meatu, quam ex muliebribus loculis scaturiente, & tunica disrupta una cum serosis recrementis sanguinis coacti quasi rhombus emerfit: ex eo mammae concidere visæ, & motus infantis aut ignavus, aut nullus, ac labores mulieris tolerabiliores fuere, quæ à ludibrio illius foeturae totum triennium in lecto decubuit, semper de valetudine adversa, de duritie, de tumore, de torminibus alvi, ac de inutili illo pondere, quod per se mobile pro vario gestantis motu, modo in hanc, modo in illam partem procumbebat, quandiu vixit, conquesta. Fato post vigesimum octavum gestationis illius annum functæ dissecto abdomine, uterus rugosus apparuit, & versicolor, tactu durus, ac veluti testaceus; sectoque rursus eo vix tandem renitente ad novaculæ aciem, portentosa mole gypsea eductus foetus benè conformatis membris, ac eodem prorsus quo cæteri positu, cor, cerebrum naturalem habitum servabant, nisi quod ultra modum induruerant, non tamen ut externæ. Hodie adhuc corpusculum illud Agendici à prætereuntibus miraculi instar visitur, expers putredinis & teredinis.

Fusioem actæ rei historiam pertexuit *Albosi*, qui dextram manum ad carpum inadvertenter abstractam addit, & in alvo matris relictam, præterea

terea dentem inopinanter à quodam contrectante exemptum. Transiit deinde mirandus hic foetus ad Parisiensem mercatorem primarium Preteségle, curiosum rerum rariorum, apud quem vidit obstetrix *Bourgesia*: Hinc ab aurifabro & gemmario *Gilberto Vautron* Venetias adsportatus, ubi eadem facie integrum vidi & contrectavi. Tandem ex Italia 1653. migravit ad Serenissimum Regem Danorum DN. FRIDERICUM III. Dominum nostrum Clementissimum, qui iterato mihi subjectissimo clementer & videndum & accuratius examinandum concessit. Ne verò dubitemus eundem foetum esse petrificatum, quem enixa est Agendici nominata mulier, in rei certissimæ fidem tabulæ & instrumenta contractuum de Lithopædio transmissa fuerunt ad Augustum Regem nostrum, quorum hic summam Regio indultu transcribam:

Ego infra scriptus Stephanus Carteron Aurifaber Parisiensis fidem facio, transegisse me cum Dn. Gilleberto Voder, de puero petrefacto, quem possideo, qui in Senonibus erat, & postea visus in Technicotheca defuncti Dni Preteségle inter rarissima musæi, quem infantem promitto me traditurum nominato Gilleberto aut cuicumque id dederit negocii, cum attestatione sex hominum fide dignorum in Musæo ejusdem Preteségle inventa, & plenè satisfactum mihi esse à laudato Domino pro foetu isto, sic-

V 4 ut

312 THOMÆ BARTHOLINI
 ut inter nos convenerat Venetiis 12. Februa-
 rii 1628.

Stephanus Carteron.

Ego Julius Cæsar de Filippis fui præ-
 sens, ut supra.

Nos infra signati Cives Parisienses testamur
 & fidem omnibus facimus quorum interest, quod
 infans petrificatus, quem nunc possidet Maria
 Charpentaria uxor Stephani Carteron Aurifabri
 Parisiensis, &c. sit idem fœtus quem mulier Se-
 nonensis in Burgundia utero gestavit per pluscu-
 los annos, sicut à defuncto Ambrosio Paræo de-
 scriptus fuit, sitque idem fœtus petrificatus, quem
 in Musæo suo defunctus Predeleigne inter rarif-
 sima sua servaverat. Parisiis 24. Martii 1628.

N. de Collemont, S. Cancher.

Sacanes Pindamouch, Du Mouff.

Pierre de Couvoust, FF. e Proulx.

Figuram Lithopædii *Albostus* Hæduus addidit,
 sed contractam & in utero adhuc convolutam.
Paræus in Oper. Gall. l. 25. de Monstr. c. 11. ma-
 jorem dedit propius ad naturam accedentem &
 extensam. Ego accuratissimam iconem hic sub-
 stitui

stitui ad Regii foetus exemplum effictam, quam Augusto Regi nostro subjectissimè acceptam refero. In nonnullis enim immutatus fuit foetus & temporis diuturnitate & itinerum varietate. Univerfum corpus justii foetus magnitudinem, externaque formâ humanum foetum accuratè exprimit. Ossa hinc inde denudata solida & dura. Interjectæ carnes velut gypseæ & induratæ calci similes. Cutis lacera, dura & nigricans, quæ partem abdominis, thoracis & caput hinc inde tegit. Oculorum orbitæ vacuæ eminentibus ossibus. Maxillæ superioris & inferioris pars dextra ablata, & dentium alveoli vacui, uno solo relicto dente. Humeri os dextrum appensum corpori nudum, manu deficiente. Sinistrum brachium à corpore solutum, digitos manus complicatos exhibet. Pedes leviter diducti, junctis digitis & concretis, relicto tamen illorum vestigio.

Si indurationis hujus causas quæramus, varias inveniemus sed incertas. Difficile enim dictu, quid in utero materno à putredine consueta puellulam hanc vindicaverit, & saxeam rigiditatem induxerit. Sunt qui siccitatem nimiam incusent, ortam à doloribus gestationis assiduis & ichoris effluxi defectu. Alii frigiditate obriguisse suspicantur, quemadmodum testa in ovis induratur. Calorem plures advocant, quo velut febre hæctica colliquata fuerit illa & contabuerit. Nonnulli has causas conjungunt cum massa crassa, densa,

denſa, terrenarumque partium ubertate affluente. Propius accedunt illi, qui interna indurationis feminaria propugnant, inſitamque vim quandam abditam ab externis cauſis excitatam. Denique à ſpiritu lapidifico omnia hæc alii deducunt, eandem huius fœtus petrificati eſſe rationem magna veri ſpecie perſuadent, quæ aliorum calculorum, ſcirrhorum & tophorum in variis corporis partibus genitorum. Cui volupe, de cauſis Lithopædii concertantes *Alboſum & Provancherium* Medicos Senonenſes junctim editos, *Licetum* de Monſtris l. 2. c. 52. *Sennertum* l. 4. Prax. p. 2. S. 4. c. 7. alioſque legat. Meum nunc non eſt tantas componere lites. Seriem rerum rariffimarum per-
 texo breviter, non cauſas omnium, quas tam ſcimus accuratè quàm cæcus colores. Rectè *Plinius* l. 7. c. 1. *Natura rerum vis atque majeſtas, in omnibus momentis fide caret.*

F I N I S.

INDEX

I N D E X HISTORIARVM.

Numerus prior Centuriam, alter
Historiam notat.

A.

Abscessus cerebri. 2.34
 Abscessus in musculo
 pilosus. 1.100
 Abscessus in Spina. 1.30
 Adeps in cavitate Thora-
 cis. 2.15
 In Agnellis singularia. 2.84
 Anastomosis vena arteriose
 in adulto pervia. 2.46
 Anatome Auriga subito in
 curru expirantis. 1.45
 Anatome febre lenta mor-
 tui. 2.19
 Anatome Olai à lingua bu-
 bula suffocati. 1.11
 Anatome puella nuper na-
 ta. 1.14
 Anatome solennis 1649. 1.5
 Anatome solennis 1651. fu-
 ris. 1.32
 Anatomes publice 1652. ob-
 servationes. 1.63
 Anatome Viri veneno inter-
 empti. 2.18
 Aneurysmatis Anatome. 2.9
 Angina melancholici. 2.26

Anomalous tumor oblongus in
 inguine puella. 1.6
 Arenarum esus. 1.44
 Atheroma pollicis nodo-
 sum. 2.53

B.

Bibo Melitensis. 1.39
 Bilis ductus novus, &
 Pancreatis tumor. 2.54
 Bom Anatome. 2.32
 Bubonocoele Lethalis. 1.3

C.

Calculi ex femina. 1.72
 Calculi ex naribus &
 Pulmonibus. 1.33
 Calculus magnus femi-
 na. 1.71
 Cancer genarum. 1.26
 in Canibus observationes
 varia. 2.82
 Capilli virides. 1.40
 Caprea sylvestris Anato-
 me. 2.49
 Caprimulgus. 1.9
 Car-

INDEX HISTORIARVM.

<i>Carnea in utero excrescentia.</i>	1.94	E.	
<i>Carnes in macello lucentes.</i>	2.14	E mbryonis motus à febre retardatus.	1.96
<i>Caro cocta colore rubro sudans.</i>	2.40	<i>Empyema in thorace puella.</i>	1.60
<i>Casca, placenta, globulus per vomitum rejecta.</i>	2.38	<i>Epilepsia remedia singularia.</i>	2.78
<i>Casu brachii luxatio restituta.</i>	1.74	<i>Epilepsiam febris sedat.</i>	2.68
<i>ex Casu mors.</i>	1.48	<i>Epilepticorum Anatomie.</i>	2.92
<i>Castorei vis mira.</i>	2.17	<i>Epilepticorum gestus varii.</i>	2.90
<i>Chamaleontis Anatomie.</i>	2.62	<i>Equus Cornutus.</i>	2.10
<i>Chirurgicum instrumentum pro uvula abscindenda.</i>	2.88	<i>Excrescentia uteri prolapsu mentiens.</i>	2.58
<i>Cholerica Virginis Anatomie.</i>	2.81	F.	
<i>Chymicorum rota periculosa.</i>	1.75	F æces alvi per vulvam excreta.	2.63
<i>à Clystere frigido mors.</i>	1.76	<i>Febris Tertiana Epidemia.</i>	2.56
<i>Collum uteri concretum.</i>	2.31	<i>Fistula deglutita tertio die per alvum excreta.</i>	1.59
<i>Convulsio & Paralysis febrens solvit.</i>	1.93	<i>Flamma ex ventriculo.</i>	1.70
<i>Cor bifidum.</i>	1.67	<i>Fœtus in utero exsiccatus.</i>	1.12
<i>Cordis vulnera.</i>	1.77	<i>Frater pectori fratris connatus.</i>	1.66
<i>Cornu in latere ovis.</i>	2.13	<i>Frusta carnea ex collo uteri & vesica decidua.</i>	2.6
<i>Cygni Anatomie.</i>	2.79	<i>Fungus in pede.</i>	2.5
D.		G.	
D ens ferreus.	2.24	G alli ovipari Anatomie.	1.99
<i>Dentes continui.</i>	1.35	<i>Gigantum ossa.</i>	1.98
<i>Diabetes calculosa.</i>	1.68	<i>Glis</i>	
<i>Diarrhœa & dysenteria Epidemica.</i>	2.65		

INDEX HISTORIARVM.

<i>Glis à puerpera editus.</i>	1.10	<i>me Virili 1652. primum</i>	
<i>Gonorrhæa virulenta sedes.</i>	2.36	<i>quasita & inventa.</i>	1.53
<i>Grumosus sanguis instar hepatis per alvum excretus.</i>	2.70	<i>Lactearum Thoracicarum in alia Anatome suris 1652. ulterior demonstratio.</i>	1.54
<i>Gutta sanguinea ex gena manuque menstruata.</i>	1.13	<i>Lactis ex nimio vagitu defectus.</i>	1.20
H.		<i>Leporis Anatome.</i>	2.86
H <i>Ermafroditus.</i>	2.57	<i>Lingua defectus & amplissido.</i>	2.22
<i>Herniarum species nonnullæ.</i>	2.95	<i>Lingua in variolis usus.</i>	1.29
<i>Homines petrificati.</i>	2.100	<i>Luxatio costarum sponte sanata.</i>	1.22
<i>Homo biceps.</i>	2.55	<i>Lymphaticorum Vasorum inventio prima.</i>	2.48
<i>Homo ex capra genitus.</i>	1.86	M.	
<i>Hydrocephalus.</i>	1.28	M <i>acula in corpore menstruata.</i>	1.15
<i>Hydropica Anatome.</i>	1.2	<i>Macula in pede Epileptica.</i>	1.81
<i>Hydropici & Phthisici Anatome.</i>	2.37	<i>Macula Lunares in facie Epileptica.</i>	2.72
<i>Hydrys Thoracis.</i>	2.66	<i>Mandragora Mangonia</i>	2.51
I.		<i>Maniacus seipsum suspendens.</i>	2.69
I <i>nfantes cum Nutricum lacte assumpta sugunt.</i>	2.93	<i>Melancholici turbulenta imaginationes.</i>	1.85
<i>Iuvenile Anatome publice.</i>	2.98	<i>Melancholicorum figmenta.</i>	1.79
L.		<i>Mensium fluxus suppressus.</i>	2.87
L <i>achryma Critica Hystericarum.</i>	2.97	<i>Menses ex pedibus fluentes.</i>	1.16
<i>Lac in sanguine Puella.</i>	1.17	<i>Monstra varia passim observata.</i>	2.44
<i>Lac in Virginibus.</i>	1.27		Mer.
<i>Lactea Thoracica in Anato-</i>			

INDEX HISTORIARVM.

<i>Mercurius ex mamma can-</i> <i>crofa stillans.</i>	1.7	<i>Ossa in diaphragmate & me-</i> <i>ninge.</i>	2.85
<i>Mola in utero puella ulce-</i> <i>roso.</i>	1.97	<i>Ovum peperit mulier.</i>	1.4
<i>Monstra Porcina.</i>	2.80	P.	
<i>Monstrum humanum Pre-</i> <i>stense.</i>	1.55	P <i>Ancreas suppuratum.</i>	2.39
<i>Monstrum humanum sine</i> <i>cerebro.</i>	1.83	<i>Partus Casareus mirabilis.</i>	2.8
<i>Monstrum Velingense.</i>	1.56	<i>Pes sponte deciduus.</i>	1.69
<i>Monstrum Ystadense.</i>	1.8	<i>Phtifisci Anatome.</i>	2.76
<i>Mulieres cornuta.</i>	1.78	<i>Phtifis à venis.</i>	2.35
<i>Mulier post mortem pariens.</i>	2.99	<i>Phtifis sine extenuatione cor-</i> <i>poris.</i>	2.14
<i>Mumia Danica.</i>	1.62	<i>Pili Ciliorum multiplices, &</i> <i>occipitis.</i>	2.94
<i>Muris Norwegici, Lemmen-</i> <i>der, Anatome.</i>	2.73	<i>Pili in nonnullis valde pro-</i> <i>lixii.</i>	1.43
N.		<i>Pilorum abscissorum cum vi-</i> <i>vente consensus.</i>	1.41
N <i>Asus duplex.</i>	1.25	<i>Piscis figura Crucis.</i>	2.33
<i>Natura in promovendo</i> <i>partu necessitas.</i>	1.91	<i>Porcorum observationes ra-</i> <i>ra.</i>	2.67
<i>Nucleus ex pulmonibus.</i>	2.27	<i>Porcus Indicus seu Baby</i> <i>Roussa. Et porci America-</i> <i>ni Anatome.</i>	2.96
O.		<i>Pterygium singulare.</i>	1.37
O <i>Culi vulnera.</i>	2.71	<i>Puerpera Anatome.</i>	1.92
<i>Omphalocoele rupta cu-</i> <i>te.</i>	1.73	<i>Pulsus arteriarum Caroti-</i> <i>dum auditus.</i>	1.18
<i>Onera gravia periculosa.</i>	2.74	<i>Purulentus capitis tumor.</i>	1.31
<i>Orbis piscis Anatome.</i>	2.1	Q.	
<i>Os in corde Phtifisci dissecti.</i>	1.50	Q <i>uartana Triplex.</i>	1.95
<i>Os in corde Urbani VIII.</i>	2.45	R. Ra-	

INDEX HISTORIARVM

R.

- R**abies Canina. 2.89
 Ranula sub lingua. 1.88
 Renum & capsularum A-
 trabilarium structura va-
 ra. 2.77
 Rosmari penis vires. 2.43

S.

- S**alamandra quomodo i-
 gnem perferat. 2.50
 Sanguinis & aqua ex utero
 fluxus continuus. 2.45
 Scroti in Hydrops periculosa
 apertio. 2.64
 Secundinarum puerpera A-
 natome. 1.61
 Silex in musculo bovino. 2.3
 Singularia multa in Anato-
 me secunda 1651. 1.38
 Singultus 4. annorum. 2.4
 Sirenis seu marini hominis
 Anatome. 2.11
 Spasmus ex oculi contusio-
 ne. 2.75
 Spelunca Serpentum braccia-
 norum. 2.47
 Splenetici Anatome. 1.80
 Steatoma in utero Apoplecti-
 ca. 2.60
 Steatomatis Anatome prope
 vesicam. 1.23
 Sudor Arenularum. 1.34
 Suppressa urina Anatome. 2.52

- Sutura capitis eminentes. 2.30
 in Suturis capitis observatio-
 nes varie. 1.51

T.

- T**esticulus in abdomine
 latens. 1.36
 Thoracis Hydrops ejusque
 Anatome. 2.7
 Tophi in animalium ventri-
 culis. 2.21
 Torpor vagus corporis. 2.83
 sine Trepano Cranii vulne-
 ra curata. 2.41
 Tridui somnus febrem cu-
 rat. 1.84
 Tumor in pede Epileptici. 1.82
 Tumor uteri gangranosus. 2.28
 Turfionis Anatome. 2.25

V.

- V**Agitus uterinus. 1.1
 Vegetabilia ex corpore
 humano. 2.20
 Ventriculi Vulnus. 1.24
 Vermes ex Phtifico. 1.46
 Vermiculi Hydropicorum &
 febrientium. 1.90
 Vermiculi in cerebro. 1.64
 Vermium vomitus. 1.47
 Vir sine pene & podice. 1.65
 Viscera corporis inuersa. 2.29
 Vituli sceleton ex utero vac-
 64. 2.2
 Vnico-

INDEX HISTORIARVM.

<i>Vnicornus Africanum.</i>	2.61	<i>neticis.</i>	1.87
<i>Vomica in Thorace.</i>	2.59	<i>Vomitus Vermium.</i>	2.33
<i>Vomitus cruentus instante</i>		<i>Vrina ex inguine profuens.</i>	
<i>morte.</i>	1.21		1.49
<i>Vomitus miraculosus rerum</i>		<i>Vrina verminosa.</i>	1.89
<i>variarum.</i>	1.52	<i>Vteri lethalis ablatio.</i>	2.91
<i>Vomitus sanguinis in pre-</i>			
<i>gnantibus.</i>	1.19		
<i>Vomitus sanguinis in sple-</i>		X.	
		<i>Xiphia Anatome.</i>	2.16

F I N I S.

THOMÆ BARTHOLINI

HISTORIARUM
ANATOMICARUM
RARIORUM

Centuria III. & IV.

Ejusdem cura accessere

OBSERVATIONES
ANATOMICÆ

Cl. Viii

PETRI PAWL

HAGÆ-COMITIS,

Ex Typographia ADRIANI VLACQ.

M.DC. LVII.

Illustrissimo Viro

D^N. TAGONI TOT,

Toparchæ in Erichsholm, &c.

Equiti Aurato, Regni Daniæ Sena-
tori sapientissimo, Regio Borringensis
Præsidi Amplissimo, Literatorum Me-
cænati perbenigno.

S. P.

TH. BARTHOLINUS D.

EXcessisti humanæ felicitatis
terminum, Vir annis consiliisq;
gravissime, & inclyto animo
mortales superasti. Possem Rempu-
blicam advocare, ut publica tua me-
rita, tot annorum prudentiam pace
belloque spectatam, virtutes tanto
hospitio dignas, & constantem fami-
liæque illustrissimæ propitiam men-
tem, pleno ore extollat: Sed unius
calami

calami non capit angustia, quod omnium superat admirationem. Ego privata merita tacere nolo, quibus Avum & Parentem Tibi dudum devinxisti, & literatos omnes. Ne posterii sint nescii, nosque ingratos damnent, quia majora non possum, æternam his chartis tanti Herois memoriam submissè inscribo. Patere, senex Inclyte, votivam debitæ devotionis tabulam tuo honori suspendi, ut ab illustri quoq; nomine ad invidiam magno, inter fastos Patriæ legendo, splendorem Historiæ meæ & auctoritatem mutuentur. **DEUS** tantum patriæ columen florente diu senecta & gloriosa servet, annosque facili largaque manu pro meritorum numero admetiatur fortunatos. Hafniæ Calend. Januar. **MDCLVII.**

LECTORI S.

Placido vultu ab æquis candidisque excepta fuere priores Centuriæ, & repetita præla meruerunt. Exinde animatus meliorum consilio, neglecto vulgi contemptu, tertiam quartamque corrente calamo, ex arbitrio festinantis Typothetæ, superaddidi, gratiam obsequij à Naturæ cultoribus meriturus. Non quæsiui elegantiam fictam laudem, sed Naturæ veritate, sed fide narrationum, sed varietate rerum, qua hæc aliaque Lectori me commendo, & alia si possum, spondeo stipulanti. Pluribus nolo pro me intercedere. Placet suapte natura, adeoque gratiosa virtus est, ut insitum sit etiam malis, probare meliora. Vale.

THO-

I

T H O M E B A R T H O L I N I
H I S T O R I A R V M
 A N A T O M I C A R U M
 R a r i o r u m
C E N T U R I A I I I .

H I S T O R I A I .

Abortus cum Mola.

Febre continua, mox in intermit-
 tentem Tertianam degenerante, cor-
 repta Mulier Hafnienſis primæ no-
 tæ & formæ, poſt tertium gravi-
 ditatis menſem, quanquam à remedijs gene-
 roſis cauta abſtinuerit, abortum tamen exortis
 uteri doloribus edidit facili partu, benè con-
 formatum, maſculi ſexus. Exinde ſtatim fe-
 bris videbatur extincta, quaſi venæ ſeſtione
 per lochia procurata. Tertio poſt abortum die
 remiſſi antea dolores parturientium per vices
 ſed levius recurrebant, quumque iſto triduo
 alvus eſſet ſuppreſſa, ſuaſimus ſuppoſitorium.
 Diſtum factum, à ſuppoſitorio ſoluta alvus, eo-
 demque conata ſine ullo dolore aut graviore
 ſymp-

A

symptomate frustulum carnis solidæ per ute-
 rum excrevit, quod hepar uterinum credidi,
 re verò accuratius perpensa Molam esse depre-
 hendi. Prima fronte cordis figuram exactè re-
 ferebat suo pericardio inclusi, basi & cono con-
 spiciam. Duplici involvebatur triplicique
 membrana tenui. Inter intimam tunicam &
 extimam cavitas in altero latere erat, ventri-
 culi instar, quam efformabat tunica à basi lati-
 ore molæ producta, ubi quoque crassior, sicut
 tota basis solidior duriorque velut adipe infer-
 ta. Ipsam substantiam quam cultro dividerem.
 constare eam vidi ex fibrillis infinitis variè in-
 vicem connexis & sanguine inter fibrillas con-
 creto. Subtraxerat hæc mola fætui nutrimen-
 ti partem magnam, unde, accedente febrili
 calore, debilitatus, ante præfinitum tempus,
 exclusus fuit. Similem molam à non prægnan-
 te exclusam nuper vidi. Molarum quia variæ
 sunt figuræ, neque unquam sibi similes, casu
 potius & loci varietate compinguntur. *Plate-
 rus* stellam marinam arborecentem observavit
 referre. *Lemnius* L. 1. de Occ. Nat. Mir. c. 8.
 molam vidit, cui utrinque ansæ duæ annexæ
 erant in brachiorum longitudinem ac modum
 exprorectæ, utricæ marinæ similem. *Hildanus*
 describit molam Cent. 2. obs. 52. fungum seu
 manum complicatam cum pollice referentem.
Foresius L. 28. Obs. 61. 62. varias vidit molæ
 for-

formas, oculos habentes, item accipitris rostro, &c. P. *Salius* notavit membrum virile expressisse. *Salmuth* Cent. 3. Obs. 98. oris lati figuram vidit, quale est tineæ vel cyprino pisce, & duo nigra puncta oculos referentia. *Panarolus* Pentec. 4. Obs. 46. bulbum omninò referentem. Oblatas sibi esse molas narravit in amico colloquio D *Paulus Moth*. Archiater Regius & amicus meus honorandus, modò hepatis formâ lobis distinctas, modò bufonis effigie cum rictu seu rima oris aperta, modò rostratas & alatas. Disputant nonnulli, an diverso tempore foetus & mola excludi possint. Ne dubitemus, laudata nobis femina fidem facit. *Ballonius* L. 2. Ephem. p. 144. Damisellam de Briaco adducit, quæ legitimo partu pusionem edidit, viginti post diebus veluti molam. De abortibus *Hippocrates* L. 7. Epid. 86. *Terpida mater*, à *Dorisco* per abortionem enixa est mense quinto gemellos ex casu, ab altero quidem statim velut tunica conclusa liberata est, ab altero prius vel posterius quadraginta diebus. Perfectos quoque gemellos tempora partus inrer se divisisse exempla docent, ut de mola mirum non sit, quæ diversis ligamentis utero annectitur. Memini Neapolitanas puerperas frequenter vel ante vel post foetum edidisse carneam molam, quam feram vocant, suis membranis inclusam. Superstitiosæ de fera ista credunt, si tangat terram emori

puerperam syncope, cui incommodo ut eant obviam, supponunt semper stragulum, deinde aquæ immergunt versantque, denique in cloacas abjiciunt.

HISTORIA II.

Phthifici Anatome, in eoque Vasa Lymphatica detecta.

JANUS Laurentii Norwegus, Sartoriâ arte Hafniæ victum privatim quæritans, annorum 30, habitu pinguiusculo & atletico, temperamento calidiore, annis abhinc binis in phthisi venit, tractuque annorum in tantam corporis universi maciem, ut vix ossibus hæreret. A primo verò morbi tabifici insultu vox intercepta fuit, ut præter affirmantis particulam effari nihil posset, nutuque solo necessaria sibi ab astantibus peteret. Ante semestrem spacium obortus illi tumor infra mentum durus, quo impedita fuit solidorum ciborum deglutitio. Interea in ædiculas horti nostro urbano vicinas migravit, ubi inter angustias corporis & cubiculi ægerrimè solis potulentis vitam protraxit, donec penitus interceptis loquendi reliquiis, evanescente prius tumore colli, illuc abiret undè negant redire quenquam. Quarta post mortem hora ult, Mart. 1645. ad ædes clam advolo cum

Hen-

Henrico à Mönichen sectionibus meis adueto, præfente Petro Erasmo diligenter à muliercula ædes inhabitante prius edoctus nulla malignitate tum grassante, aut ædes esse infectas, aut ægrum decessisse. Emaciatum igitur phtifici corpus in angusto cubiculi angulo linteis sepulchralibus involutum dissecamus, nitidumq; cætera & labis in cute expers invenimus. In aperto thorace Pulmones spongiosi plumâ leviores, ex parte costis connati, externâ facie colore nativo tincti, dissecti vero per medium parum sanguinis continebant, cujus vice purulenta materia, alba, sincera expressis vasis exstillabat. In aspera arteria nihil heterogeneum visum, nec ullum istius tumoris vestigium apparuit, unde verosimile est à flatibus excitatum fuisse. Cor sic magnum satis, sanum & sanguine abundans, vasis coronarijs tumentibus. In Pericardio copia aquæ natabat, fusca, quali colore venæ quoque cordis cernebantur. Pinguedo sub universa cute parciore sed flavescens. In abdomine viscera sana pleraque & parum à naturalibus deflectentia. Omentum ferè consumptum. Intestina flatibus repleta & vacua. Ileum hinc inde nigricabat, qualis esse solet color illorum quos malignitas aliqua jugulavit. Hepar, si colorem fulcum excipiamus, nihil monstri alebat. Vesicula fellis plena, sed obscurior. Venter sanus capaxque, luridus Lien, Pancreas

incorruptum, sed pinguedine obsitum. Mesenterium sine pinguedine, sine lacteis manifestis tandem explicamus. Ecce circa ramum Mesentericum & splenicum duo Vasa Lymphatica se produnt tanto illustriora, quanto visu magis grata. Lætabamur impensè in homine à nobis visum quod anxie hæctenus optaveramus. Vasa ista tumidiuscula undarum instar per venam Portæ fluctuabant oblonga, calami columbini crassitie, propter contentam aquam limpidam resplendentia, & prorsus similia illis quæ in brutis olim primi invenimus. Prope hepar alia visebantur minora, numero tria, per portam descendente plena & eadem splendente humiditate pellucida. Plures Lymphaticorum ramos observare nequivimus, quod accuratius inquirere nec locus incommodus aversus à lumine, nec anxia muliercularum ante fores præstolantium expectatio festinantibus concederent. Motum tamen liquorum Lymphaticis Vasis contentorum in transcursu libavimus. Majora illa duo per ramum Mesentericum progredientia digito compressa humorem limpidum obstinate retinebant, nec ad inferiora propellebant, unde ex cruralibus Lymphaticis orta judicabam, propter valvulas & cursum liquoris, nihil remeare admittentibus: disparuit autem versus superiora supra digitum quicquid cavitati inerat, ut conspici amplius nullo visu potuerit.

rit. Ex hepate quæ emergebant, eundem humorum cursum servabant, quem in brutis notavimus.

HISTORIA III.

Vulnus sclopeti in occipite.

PYRIO pulveri nullam inesse malignitatem eruditè probavit *Hildanus*, neque cum ad nervosas partes pervenerit. Firmat Viri laudati sententiam famulus mercatoris Hafniensis. Quum superiori anno ad lustrandos cives post pestilentiam extinctam, armis suis per ordines dispositæ classes per urbem procederent, ex sequenti ordine quidam per imprudentiam sclopetum solo pulvere pyrio refertum in prioris ordinis commilitem qui uno passu ab eo distabat, explosit. Juvenis læsus viginti circiter annorum honestis in Germania ortus parentibus, corruit dictum factum velut fulmine ictus, domumque sensu motuque privatus defertur. Suspicio erat per nucham penetrasse pulverem urentem ad nervorum principium ob vocem interceptam & sensus omnes sublato. Consuetà Chirurgo perito contra ambusta postico vulnere applicantur remedia, venaque secta humorum ad partem affectam affluxum & alia sequutura symptomata inhibuit. Decubuit ita sine sensu,

fenſu, voce & motu quinque dierum ſpacio. Tranſaſto quinto, eſchara decidit, nudaque calvaria ſine contuſione aut rima apparuit. Statim aliqua motus rediere indicia, oreque aperto ad roborandum cerebrum portionem Cephalicam meo conſilio hauſit, exterius verò undique caput cephalicis munitum. Præter exſpectationem ſenſim ad motum ſe erexit, & rogatus ad nutum Chirurghi vulnus deligantis in lecto ſe volutavit. Nono die ſari cepit, & expeditior motus ſenſusque proceſſit, quum altera eſchara ex muſculis occipitis & colli ſoluta tendines nudos illæſos monſtraret, nec ad interiora penetraſſe pulverem indubiam fidem oculis faceret. Exinde melius habuit, curatoque ſimplici vulnere convaluit, metu ſeu mortis ſeu Apoplexiæ ante percuſſus. Nempe turbati fuerant inopinato ſclopeti ictu ſpiritus in cerebro, & nervi ſive deſectu ſpirituum ſive timore conſtricti ab officio ceſſaverant. Metus multorum morborum cauſa, & timore nonnullos exſtinctos accepimus. Fulminis quoque ictu non pauci concidunt moriunturque, ſive animi conſternati culpa, ſive malignitate communicata.

HISTO-

HISTORIA IV.

*Icterus Quartanae superveniens non
semper malus.*

NEphritici dolores ingentes post longum decubitum & dextri finistri que hypochondrij dolores cum frequenti vomitu quartanariam uxorem meam suavissimam postridie magni solaris deliquii 1654. invaserant torquebantque miserimè, nulloque remedio juvante, ad dolores mitigandos & laxandas vias in balneum aquæ tepidæ ægram demisi. Vix post repetitum lectum hora effluserat, quum febrilis paroxysmus invaderet tanto cum horrore, ut convulsionis esset metus, exinde horæ spacio interjecto, calor successit sequentibus diebus continuus, nec quarto die alius typus comparuit. Initio hujus paroxysmi bilis per universum corpus effusa Icterum induxit, & flavo colore cutim alias candidissimam oculosq; infecit turpissimè. Urina crocea & satis flava, quæ chartam linteumque tingebat. Ominabar male & de salute uxoris desperabam territus duplici Prognostico. Solet enim mortis esse præsagium si Chronicis morbis Icterus succedat. Præterea Hipp. 4. Aph. 64. malum proclamat, si febris ante diem septimum morbus regius accesserit; Non enim

A 5

critica

IO THOMÆ BARTHOLINI

critica sed symptomatica est evacuatio. Sed præter spem fefellerūt me præfagia. Tertio enim die sanguis una per alvum dejectus, purus, fibrosus, quem, quia purus, à fæcibus separatus & guttatim fluens sine torminibus, hæmorrhoidalem rectè judicavi. Septimo die sensim turpis flavendo ex corpore disparuit, splendidior more solito reddita cutis, lien induratus ante detumuit, hepar quievit, sopiti Nephritici dolores; Nec ex illo tempore quartanæ sentiit insultū. Tum in mentem veniebat *Hippocrates*, qui l. i. Epid. sect. 2. 1. t. 22. sibi in Aphorismis contrarius, morbum regium etiam ante septimum prodesse prodidit, si vel per urinam purgatio, aut alvus turbata, aut sanguinis profluvium successerit, aut hæc omnia, ut Heraclidi evenit, juxta Aristoclidem decumbenti, cui & ex naribus fluxit sanguis, & venter turbatus est, & per vesicam est purgatus. Fluxus autem hæmorrhoidalis & quartanam sanavit, & lienem tumidum evacuavit, & ominosum Ictere signum elusit.

HISTORIA V.

Hermaphroditus sine cute.

Christiani Cerdonis Hafniensis uxor consueto partus termino exspirante, facili partu enixa est hermaphroditum, muliebri natura
loco

loco solito, virili verò membro supra in pube conspicuo. Alebat præterea infans extremis artibus aliquid monstri. Loco manus extremæ pedes erant, & locum pedis occupabant manus. Adhæc nuda caro comparebat sine cute, cujus ne vestigium quidem in universo corpore conspiciebatur. Non à calore, quia nihil de intemperie conquerebatur Mater, nec ab acrimonia humorum in utero contentorum, ut suspicabar, quia fidem fecit Obstetrix nostra, omnia secundum consuetam Naturæ legem fluxisse, nec modum nec qualitatem lochia excessisse. Igitur à primo conceptu defectus materiæ, vel cõformatricis facultatis imbecillitas incusanda.

HISTORIA VI.

Anatome mulieris quæ prægnans falsò credebatur.

UXOR Eliæ Tabellarij in vico Regio prægnans ab obstetrice judicabatur, ob ventris tumorem & duritiem. Remittebat tamen illa & interdum per vices augebatur. Pedes subinde tumidi, internum sine sensibili evacuatione detumescebant. Menses interim ordinatis vicibus fluebant. Cætera toto corpore eleganter carnosa florentis ætatis femina. Cœperunt hæc symptomata invalescere à tempore quagesimali

dragesimali 1655. ad Junium mensem, quo in-
 gentibus doloribus auctis vivere desit. Con-
 sensu Mariti, & ira jubente ægra ante fatalem
 horam, cadaver aperuit D. *Simon Pauli*, qui cu-
 ræ illius præfuerat, meque adscivit testem secti-
 onis & rerum observandarum. Ex aperto ab-
 domine ingens copia serosi sanguinis effluxit,
 quæ cavitatem quoque thoracis occupabat, im-
 plebatque mensuras nostras sex. Sive is sanguis
 ex rupto vase sit effusus, sive per *diaphragmæ* ex-
 pressus. Inanitæ vacuæque omnes venæ in u-
 troque ventre cernebantur. Omentum nil-
 lum, sed putredine absumptum. Intestina te-
 nuia protuberantia omnia arctissime inter se
 connexa & membranis & pinguedine connata.
 Cohærebant eodem vinculo inter se ventricu-
 lus, hepar, lien & cætera huc spectantia: Re-
 motis tenuibus & à membranis pinguedineque
 separatis, membrana adiposa & præpinguis à
 ventriculo protendebatur per universum ab-
 domen ad coxas, qua discissa subtus delitesc-
 bant crassa intestina libera. Circa rectum inte-
 stinum maxima pinguedinis copia adnata, ut
 prima fronte magnæ glandulæ specie dubios
 nos reddiderit. Uterus sanus justæque magni-
 tudinis sine ullo conceptu. Ventriculus den-
 sus cartilaginis duritiæ, eminentiam acutam su-
 prapylorum, uropygij instar, habebat, forsan
 ubi omentum abruptum fuerat, cætera vacuus
 sola

fola pituita glutinosa superflite. Hepar grandius utrumque hypochondrium implens, scirrhosum, firmiter supra infraque omnibus vicinis cohærens, membrana prope costas variegata, rubrisque maculis distincta, quæ facillè separabatur. Lien arctissimè infra ventriculum pinguedine immersus, pugni magnitudine, colore sano. In Thorace aperto, dextra cavitas plena sanguine isto seroso, grumoso & lento. Pulmo exiguus vix pomum magnitudine æquans. Pulmo sinister præter solitum amplius costisque adnatus. Nullam tamen ægra superflitas respirandi passa est difficultatem. Pericardium pinguedine abundans, sed sine serosa humiditate, quæ cum sanguine diffluxerat. Cor elegans & pusillum, adipe ferè tectum. In ventriculis ne guttula sanguinis comparuit, ut mirum non sit tribus ante obitum diebus pulsus cessasse. Tantorum symptomatum & miræ hujus constitutionis causa credebatur venenum per errorem fortassis oblatum, quum enim prædicta accidentia illam invaderent, vomitus insequutus, diarrhæa ingens, & sanguinis ex naturalibus eruptio. Inde invaluerunt symptomata, tumor ventris, dolores incredibiles, ut, secundum methodum frustra adhibitis remediis, ipsi sibi ventrem aperire sæpius dolorum impatientia optaverit.

HISTO-

HISTORIA VII.

Monstrum sine cranio.

IN oppido Cimbricæ Bryns territorii Haderslebiensis natum monstrum sexus masculini primis conjugii parentum annis, in quo nullum cranium visebatur, sed inversum caput, oculis posticam partem occupantibus, lingua exserta. In occipite tamen os triangulare supererat. Nullum collum. Infra oculos posticos carnis cruentæ portio propendebat, ex qua sanguis stillabat. Sinistra manus ad superiora protendebatur erecta, quam si vi deprimeres, sua sponte ad superiora erigebatur. Sex digitis eadem manus ornabatur, ut & sinister pes. Dextra manus retrorsum à corpore flectebatur, quæ vi reducta, ad exteriora sua sponte redibat. In utriusque manus carpo dura adnata erat caro. Corpus reliquum per artus aut ventres distinctum non erat, sed æqualiter sine ullo discrimine à superioribus ad inferiora informe protendebatur. Rubra tamen lineola baltei, seu cinguli instar medium corpus dividebat.

HISTO-

HISTORIA VIII.

Menstrui fluxus ubertas.

Consilium meum expetiit uxor Pastoris in Scania honestissima, annorum 38. uterinis passionibus obnoxia, quæ sex abhinc hebdomadis ingentes dolores dorsi, lumborumque & murmura ventris hinc inde oberrantia perpessa est, ut rugitibus supra infraque interceptus videretur commearus. Puerperii dolores credidisset & partum imminens, nisi pro certo constitisset gravidam non esse. Inter hos dolores menses prodierunt, quos non speraverat, sex hebdomadam spacio leniter fluentes, qui subinde per biduum subsistentes, recurrentibus iisdem doloribus, revertebantur. Sanguinis melancholici vitium mihi videbatur, qui serofus & flatulentus acrimonia sua venas uterinas reteravit. Quia tamen de absente nihil certi ausus sum pronunciare, & alias memini etiam in prægnantibus menses effundi, relictis generosioribus remediis suasi clysteres carminativos, sacculos uterinos, aquas fl. Chamomeli, Cinamomi, Cumini, &c. Quibus nihil proficientibus continuus evasit fluxus, qui octavo quovis die velut periodicus tanta copia effundebatur, ut grumosi sanguinis vasculum

culum satis capax exciperetur, jamque vires valde prostratæ sanguinem sistentia poscerent. Existimavi maxima sanguinis serosi & acris evacuata copia, ab obstructione esse nullum periculum. Præscripsi igitur Electuarium adstringens, & unguentem adstringens lumbis pubique inungendum, quibus feliciter sensim sedatus fluxus, & sopiti dolores.

HISTORIA IX.

Medulle spinalis Anatome.

Quia plurima circa medullam spinalem & exinde exortos nervos inter Profectores nostros emergunt dubia, placuit spinalem medullam ex spina dorsi exantam curiosius examinare, ut aliis hætenus neglecta investigarem. Exterior tunica crassior levi opera separatur, & corticis instar facile tota ab interioribus divellitur, connectiturque interiori membranæ per fibrillas & nervulos ad vertebrarum foramina properantes. Venulas habet sed exiles. Interior subtilis membranula, piæ matris soboles, hujus more fibrillas venularum medullæ arctius connectitur. Dorsi spinalis medullæ longitudinem insigne vas sanguineum perreptat, ex quo ramuli hinc inde elegantissima serie emittuntur, quemadmodum in cerebro.

bro. Ad latera utrinque alius ramus sed minor ejusdem membranæ longitudinem percurrit, ex quo utroque pari modo ramusculi per tunicam disperguntur, an medullam pertranseant, haud liquido constat. In medulla certe interiore discissa puncticulæ rubicundæ hinc inde comparent, sine dubio à venulis capillaribus derivatæ. Medulla ipsa dorsalis à suprema ad infimam dividitur in duas partes. Veluti enim cerebrum anterius per falcem seu duræ matris duplicatam meningem, ita hæc medulla, cerebri propago, manifestè distinguitur per tunicam internam, piæ matris filiam, nulloque negotio separatur. Medullæ divisura eandem membranulam recipit variis minutissimis venulis ornatam. Supra divisuram incedit nominatum nuper vas sanguineum, instar sinus, in falce cerebri. Media tantum medulla per divisionem istam finditur, sed secundum medullæ totius longitudinem, paulatim enim & membrana tenui & medullæ confusione obliteratur. Remota membrana, quanquam pateat fissura & per tenuem falcem separetur, exterius tamen, integra tunica & salva ita constringitur, ut medullæ rotunda figura servetur. Cerebro perquam similis est medulla, quod & notatum Galeno l. 7. de Placit. c. 5. & l. 12. de Vf. Part. c. 11. Licet solidior, externè candicat, substantia constante, in centro mollior & obscurior. Libuit fistula

B

stula

fistula experiri an medullæ subesset cavitas. Maximo spiritu non potui ullum cavitatis indicium percipere. At immissa in sinum seu divisuram fistula, facillimè spiritum ad extrema perducebam, totumque medullæ corpus, qua divisura pergebat, visum est elevari. An per hunc sinum quicquam in viventibus succi traducatur, non sine ratione dubito, si quidem arcte extrema membrana clauditur, respondetque fissuræ cerebri, per quam nihil ferri observamus, præterea purissimus est iste sinus & candidus, quarti ventriculi æmulus, sine ullo liquoris vestigio. Cætera non addo quæ aliis Anatomicis notata passim leguntur.

HISTORIA X.

Taberosus pueri pes.

SExennis puer Rustici Hafniam venit consilium apud Chirurgo petiturus. Delatus quoque ad me fuit spe auxilii. Vidi dextrum pedem oblitum tuberibus, non absimili figura manus à *Sevorino* l. 4. de Abscess. Anom. c. 1. depictæ & descriptæ. Dextri pedes pollex & index ita erant inflati, ut pedem integrum singuli digiti æquarent. Tres verò digiti minimi sub reliquis velut sub umbone latebant. Cujusque digiti tuberosi unguis latè se extenderat, reconditusque dilatescebat sub flexura tube-

ris

ris ad superiora inflexi. Dorsum pedis similis fungus occupabat, & sub planta alius extabat. Omnia ista tubera mollia, levia, fungorum instar, sed rotunda & æqualia, sine ullo doloris sensu, ut expedito gressu supra tubera plantæ ambularet, sed calceus pedi aptandus caput æquè ac pedem exciperet. Increverunt tubera à primo nativitatis anno, ex quo sensim cum augmento corporis in istam amplitudinem excreverant. Parentis rustici votum erat, ut refecarentur partes spongiosæ, quo ad agrestia officia rediret. Dissuali tamen operationem propter instantis caniculæ æstum, & ad nos postea revifere jussi.

HISTORIA XI.

Articulorum Exsiccatio.

Religiosus Doctusque Pastor Grevanus post genæ sinistrae Paralyfin, licet corpore robusto & obæso, in tantam articulorum incidit exsiccationem, ut omnium ossium, cervicis, dorsi, brachiorum &c. motum exaudiverim & exacte distinguere potuerim, quasi omnibus articulis è compage sua solutis. Sonus quoque scapulæ, singulorum digitorum, epiglottidis, nasi extremi percipiebatur. Mira res visa omnibus & ægro molesta, nec satis relationi

credidiffem, nisi præfenti mihi fingula & vifu & auditu innotuiffent. Memini alias febribus ardentibus ita exficcati in emacitis articulos, ut fonitu fe prodant. At nulla hic febris, nulla macies. Re preffius apud ægrum examinata, comperi Hypochondriacum effe, murmura ventris fentire & fere fauces ficcas effe. Forfan articulorum humiditas fuit intercepta propter detentam lympham in obffructo mefenterio. Divinum aliquid hic latere judicarunt alii quos confuluir. Ego verò cognito affectu hypochondriaco facilem curandi viam inveni. Obffrucciones mefenterii commodis potionibus referavi, flatus diffipavi, roboravi vifcera, & externis humectantibus tam fomentis quam exemplaftris tantum profeci ut nec articuli ficci fint impedimento, nec hypochondria murmurent, commodeque jam vivat, Deique muneribus piè utatur.

 HISTORIA XII.

Hermaphroditus Pariens.

ANcilla utriufque fexus, licet de ambigua natura varii rumores fpargerentur, nupfit tamen Viro plebejo, & tandem gravida amiffit in peffilentia illa magna 1654, maritum. Poft computum decem & tres hebdomades effluxerant,

rant, antequam verum pariendi tempus affulgeret. Interea in tantum tumorem aqualiculus est distentus, ut se gemellos parituram crederet. Tandem puerum grandiusculum enixa est, sed in partu extinctum. Vix obstetricem precio preceque exorare potuit, quod malè successurum negocium Hermaphrodito omnes ominarentur. Infans autem ob loci difficultatem vix eluctabatur angustias, unde compressum in partu caput *μεγεθικὸν φάλλος* imitabatur, de quibus *Hippocrates* l. de Aere, locis & Aquis testatur, quod capita illorum tenella & mollia manibus efficta sint, & in longitudinem elevata. Lochia deinde copiosissima expurgata, quibus in tantam molem abdomen increverat. Ipsa Mater superstes & sana funus infantis sui procurat.

HISTORIA XIII:

Pregnans menstruata.

O Raculum est *Hippocratis* 5. Aph. 60. si prœgnanti purgationes menstruæ procedant, bene valere foetum esse impossibile. *Galenus* in Commento de magna sanguinis evacuatione senem interpretatur sæpe fluente, quod privetur foetus alimento necessario. Alii ut *Liebauus*, *Heurnius*, *Martianus*, &c. post perfectam *τις τῆς 3.5. vel 4.0. die* periculum cum Coo metunt.

unt. Novi ego mulierem juvenulam Hafnien-
 sis mercatoris uxorem, quæ quotiens uterum
 gerit ordinarios patitur mensium fluxus adeò
 copiosos, ut lecto affixa imbecillitati suæ con-
 sulat. Subsistit is stato tempore, nec à primo
 conceptionis mense ad ultimum stans vices in-
 termittit. Fætus nihil inde mali patiuntur, quos
 masculos & robustos feliciter solet eniti. Igitur
 in plethoricis non succedit semper Aphorism-
 us, in quibus tantum super est sanguinis, ut
 nisi vel Venæ sectione extrahatur vel mensibus
 erumpentibus imminuatur, abortus immineat
 periculum vel gravidæ exitium. Uterum verò
 pertransire necessum non est, quum ex iis ve-
 nis quæ utrinque in uteri cervicem inseruntur
 profluant, ut rectè *Galenus* monet, & experien-
 tia suffragatur. Cui volupe legat nuperum
 Commentarium viri Eru ditissimi *Io. Claudii de*
la Courvée de Nutrit. Fætus in utero, ubi totus
 in eo est, ut demonstrat fœtum non sanguine sed
 solo chylo in utero nutriti. Quid igitur periculi
 si gravidis vel fluant ordinati menses vel secetur
 vena? Non ob alimenti necessarii defectum, sed,
 quantum conjectura assequor, quod sanguine
 nimio evacuato vires puerperæ imminuantur,
 nisi & fœtus sit robustior & gravida sanguine
 præter necessitatem abundet. Novi quamplu-
 rimas prægnantes, quæ modò ter, modò bis,
 modò semel expurgentur sine fœtus detrimen-
 to,

& id pro certo conceptionis signo interpretantur.

HISTORIA XIV.

Vermis ex gravida.

Uterum gerebat Fridericiburgi mulier, sororis meæ olim serva, & necdum gestationis tempore completo tormina supervenere, nausea & tandem vomitus, quo præter spem vermis satis longus ex ore prodiit matre meâ charissima præsentē. Mox conquievē omnia, tormina, nausea, & vomitus sedatus, sanoque statu per reliquum tempus decurrit donec feliciter eniteretur sanum fœtum & perfectum. Suspicio mihi nata, vermes in mesenterio vitio alimentorum natos ab utero tumido sursum fuisse protrufos. Vidit *Pasarolus* Pent. 5. Obs. 33. in puella virgine, uteri duritiæ & dolore afflicta, ex abrupto vermem per os vivum expulsum, dodrantali longitudine, capite viperino, colore cinericio, sed maculis nigricantibus inspersis, undique pilosum.

Lumbrici aliàs frequentes inferiora petunt varia forma, passim noti fere sine capite. *Tulpius* tamen Consulari dignitate conspicuus l. 2. Med. Obs. c. 42. lumbrici lati caput vidit

dit & depingi curavit. Ego lumbricum vidi ex puero trium annorum, nepote meo, excretum longitudine ulnæ mediæ fuscum nullisque articulis distinctum, utraque extremitate acutum, qui aquæ immersus alteram extremitatem acutam oris instar diduxit hiansque aquam sorpsit. Certè plerisque lumbrici, nisi in intestinis detruncantur, caput habent, quanquam non ita manifestum ut à reliquo corpore distingui accuratè possit. Hinc enim dolores vellicantes & tormina pueros miserè torquentia. Dentes habere & os rationibus probat *Codronchius* de Morb. Vulg. c. 14. *Antonius Vitaglianus* Medicus Romanus eruditus ex Antonio de Palito excretos vermes vel mille vidit, non majores cucurbitæ feminibus, sed rotundiores & pilosos, habentes rostrum acutissimum nigrum in ore instar animalium quæ vites corrodunt, & Musculæ vocantur.

HISTORIA XV.

Motus sine corde.

JANUS auceps homo nefarius, qui nuperis annis in ædibus solitariis viæ Regiæ extra Portam Orientalem Hafniæ quam plurimos una nocte solus securi percussit, occiditque, tandem comprehensus morti tremendæ & acerbissimæ adjudicatus fuit. Per urbem enim rheda ve-

ctus,

ctus, forcipibus ignitis hinc inde miseré fuit
 discerptus, & ad supplicij locum deductus. Pri-
 mum illi fracta crura & brachia, mox lingua
 faucibus evulsa, lora ex tergo excisa, deinde
 celeri carnificis manu pectus apertum, extra-
 ctum cor, & in faciem projectum. Omnia ille
 cordatus intrepido animo pertulit & constanti,
 quumque cor pulsans ad latus projectum jace-
 ret, inter alia tormenta, quæ sequebantur, ca-
 put expedite movebat, adstantes torvo vultu
 intuebatur & cor suum accuratius contempla-
 batur, donec caput amputaretur. Occurrebat
 memoria *Verulamius* illustris, qui in *Hist. Vit.*
 & *Mort.* ad Art. 15. t. 32. certam de Homine
 recitat traditionem, qui eo supplicij genere
 versus proditores in Anglia recepto evisceratus,
 postquam Cor avulsum penitus esset, & in
 Carnificis manu, tria aut quatuor verba Pre-
 cum auditus est proferre.

 HISTORIA XVI.

Vesicatorium devoratum.

UNO eodemque tempore duobus ægris in
 Pharmacopolio nostro Parens meus cœli-
 tibus pridem adscriptus, præscripserat huic Vesi-
 catorium, illi Bolum purgantem. Culpa deinde
 & errore famulorum Pharmaceuticorum evenit

B s

ut

ut loco Boli vesicatorium ex Cantharidibus studio mitteretur, & alteri bolus. Hinc assumpto hora sexta vesicatorio miri cruciatus excitati, linguæ fauciumque excoꝛiatio, & extrema homini imminebant, cui hora 9. accitus Parens summa ope fategit occurrere, exhibitaque statim lactis copia & aquis refrigerantibus ad vomitum compulit. Interim plurimi dolores circa vesicæ regionem excitati, cantharidibus vesicam corrodentibus. Ad dolores vesicæ infessus, clisteres refrigerantes visi opportuni. Tandem Theriaca cum aq. acetosæ aliquotiens exhibita somnum procuravit. Sed tota nocte cruciatus perseveravit, & mictus sanguinis copiosus. Profuerunt Anodyna, Syrupi refrigerantes & confortantes, emulsiones, quibus in integrum restitutus æger evasit. Turbas tales incuria famulorum sæpe concitat, & auxiliij spe frustrantur mortales. Prudenti igitur decreto Medicorum Hafniensium in officinis nostris receptum est, ut & forma medicamenti & nomen ægri inscribatur pyxidi vel chartæ ægris mittendæ.

HISTORIA XVII.

Polypus Cordis.

Henrici Schrasseri Belgæ annorum 50. cadaver Hamburgi à Mich. Kirstenio Medico & Ana-

Anatomico peritissimo apertū fuit anno 1651. in quo sequentia notabantur publico dignissima. In dextro cordis ventriculo repertum est concrementum seu Polypus ingens, qui annatus erat dextræ auriculæ in parte superiore versus Cor, & extendebatur sinuato ductu in ipsam capacitatem dextri ventriculi, ubi pariter adhærebat parieti inferiori, implicitus valvularum cuspidibus. Porro progrediebatur sursum & exibat per venam arteriosam, in cuius truncum & deinde ramos tripartitus sive distinctus in tres ramos porrigebatur. Rami illi rursus in alios multos furculos & tandem filamenta desinebant. Circa exortum duos prope digitos erat lata hæc concrefcentia, longa spithamam unam & tres circiter digitos. In auricula sinistra inerat alia concrefcentia, sed vel nullo modo, vel plane leviter adhærens. In cavitate auriculæ pars erat latior referens concrementum sanguinem, protendebatur autem in arteriam venosam, ubi candicabat, distributa similiter in aliquot ramos, inter quos erant tres potiores (qui rursus in alios minimos dividebantur) inserti in ramos minores arteriæ venosæ.

In Aorta reperiebatur alius Polybus ejusmodi insignis, cujus pars lata sive basis sita erat in divaricatione trunci, ubi etiam adhærebat firmiter: Ibiq; peculiaris quidam sinus, instar sphaeræ

sphæræ dimidiæ vel vesicæ effectus fuerat, in quem una & major ejusdem extuberantia inferebatur. Hic appensæ erant duæ quasi radices, quarum una immittebatur in arteriã dextram, altera eaque bifida in carotidem finistram. Basis erat subrotunda, instar cucurbitulæ balneatorum, & in longum extendebatur versus Cor, ita ut illud non ingrederetur, sed ingressum aortæ in cor attingeret. In fine erat altera appendicula. Longitudo totius quasi quinque digitorum. Omnia vasa cordis, ut & auriculæ erant ampliata mireque dilatata, in primis caudex arteriæ aortæ. Præterea in vasis Iliacis ejusmodi vitia sunt reperta, ut & in sinu cerebri falcato, ubi per totam prope longitudinem effusa videbatur concrefcentia alia, quæ, in primis versus posteriora, in duos ramos dirimebatur, in plurimos furculos, similiter & multas appendiculas distinctas. Singula ex figuris appictis clarius elucent, quæ mihi D. Joël Langelotius, Archiater Gottorpianus meritissimus, Amicus honorandus, amice transmisit.

FIGURARUM EXPLICATIO.

Fig. I. Exhibet dextrum ventriculum cordis cum auriculâ, venâ arteriosâ & contento in illis Polypo.

aaa. Ven-

- aaa. Ventriculi dextri cavitas aperta.
 bbb. Auricula dextra & vena cava, qua circa eam
 discissa.
 ccc. Vena arteriosa dissecta & à pulmonibus separata
 principium.
 d. e. ff. Excrescentia seu Polypus.
 d. e. Pars ejus latior seu basis.
 ff. ggg. Pars ejusdem longior cum pedibus, seu ramis,
 furculis, filamentis insertis in venam arteriosam.
 h. Appendix alia.

Fig. II. Ostendit sinistram auriculam & arte-
 ria Venosa principium dissectum cum Polypo.

- aaaa. Cavitas que oritur ex auricula sinistra & arte-
 ria venosa dissecta, non satis tamen expressa.
 bb. Pars cordis.
 c d e. Polypus.
 c d. Ejus Basis.
 eee. Rami & furculi ingredienti ramos venosa ar-
 teria.

Fig. III. Monstrat Aortam dissectam & in
 ea Polypum.

- aaaa. Aorta portio à corde & Pulmonibus resecta.
 bbb. Divisio arteria.
 c. Arteria axillaris dextra.
 d. Carotis dextra.
 e. Carotis sinistra.
 f. Axillaris sinistra.
 g. Aorta truncus descendens totus dissectus.
 h, i, k. Polypus.

hh. Pa-

h h. Polypi caput.

i. Longitudo Polypi versus cor.

l l. Pedes Polypi seu appendices.

m. Sinus ille *p. n.* in quo repositum erat caput polypi.

n n n. Pedes alij aortæ ramis inserti.

Fig. IV. Polypum in cerebro exprimit.

a a a. Pars summa cerebri membranis tecta.

b b b. Sinus falcis dissectus superior.

e c c. Polypus in sinu falcis.

d d. Pedes nonnulli ad vasa porrecti.

e e e. Venarum in dura meninge rudimenta.

HISTORIA XVIII.

Melancholicus loqui nolens.

PAralyfi linguæ & sinistri corpori correptus mercator Hafniensis loquendi facultatem amisit. Adhibitis variis pro sanitatis recuperatione remediis, imprimis secta vena lateris sani, paulatim & resolutio partis emendata & loquela faciliior. Perstitit verò diutius fatuitas quædam melancholica, ut amicis quibuscumque præsentibus de re quacunque interrogatus respondere, nihil voluerit. Potuit tamen cantilenas distinctè cantare sequutus ductum horologii templi vicini S. Spiritus, verba omnia sacre cantilenæ sine hæsitacione assequi, sed ad alia quæsitæ amicorū & uxoris præter negatē parti-

particulam, Jesu nomen, &c. nihil reposuit: Vitiū linguæ incusabant amici, venæ sub linguæ sectione emendandum, sed revera melancholica erat animi perversitas, nolentis linguam ad voces expedire, satis facilem. Qui enim articulata voce Psalmos contabat, cur non alias posset voces proferre? Interea quia cerebrum stupore quodam fatuum videbatur & intemperie frigida laborare, huic omni arte succurrebatur; quia & ante morbi hujus invasionem de oblivione conquestus fuerat.

HISTORIA XIX.

Lochia per alvum expurgata.

Lochiorum post partum expurgatio copiosior nonnunquam ex justo, parcior nonnunquam, interdum planè intercepta. Pro diminuto vel cessante fluxu lubrica alvus confert, cujus rei causam non raro admiratus sum. Novi puerperas quibus nulla lochia post partum successerunt, magno vitæ discrimine. Injecto vero clystere simplici alvoque soluta convaluerunt, quibus diarrhæa loco sanguinei purgamenti fuit salutis. Quum uxor mea charissima feliciter filiolum meum Casparum enixa esset, parcissimè præter morem lochia fluxerunt, sed continua fere aliquot dierum diar-

diarrhæa sine ulla virium jactura purgata fuit. Dubitavi per quas vias retracta fit materia ad intestina. Longæ viæ sunt, nec hic per alvum cruor decurrit. Igitur vero mihi fit simile per alvum revelli & evacuari serum quo alioquin diluitur sanguis & imprægnatur ad venas uteri patentes deducendus.

HISTORIA XX.

*Convulsivi motus ex dextro
hypochondrico.*

Maligna subinde ex certis partibus aura elevatur, & nervos ad convulsiones irritat. *Galenus* I. 5. de Loc. Aff. c. 5. vidit convulsione comitiali ob oris stomachi vitium correptos, & simile quid Grammatico juveni evenisse. Alibi l. 3. de L. A. c. 7. observavit in puero decimum tertium ætatis annum agente, dispositionem Epilepticam ex tibia initium cæpisse, mox inde recta ascendisse per femur & lumbos, ac per latera ad cervicem donec ad caput pervenisset. Alius adolescens dixerat veluti frigidam quandam auram ascendisse ad caput. *Fernelius* l. 5. Pathol. c. 3. vidit à manuum pedumve digitis, vel à crure, interdum ab utero fuscitam. Alia exempla recitat *Marcellus Donatus* L. 2. *Hist. Med. Mir.* c. 4. *Holler.* in *Prax.* c. de Epileps.

in

in Schol. refert historiam Monachi cujusdam Parisiensis, qui ex vaporibus à liene adscendentibus & cerebrum impetentibus menstruam patiebatur epilepsiam. Quod illi ex liene, Pastori cuidam Hafniensi ex hepate nuper accidisse suspicio. Nam à dextro hypochondrio ubi hepatis est sedes, invasit Reverendum Virum calor per musculos externos sensim adscendens cum pattium, per quas transit, stupore, ad musculos thoracis ejusdem lateris, ad brachium dextrum, ad dextram faciei partem & collum, ubi pedem quasi figebat stupor. Faciei autem muscoli ad dextrum latus leviter convellebantur, eodemque modo paroxysmus iste sæpius recurrebat, ut gravioris convulsionis metus ingens ægro sit ortus. Sed factâ venâ, injectis clysteribus, exhibitis pulveribus & aquis Antiepilepticis opera D. Mothi Medici felicissimi intermiserunt paroxysmi, sublatus metus, & inexorabile fatum subjectum pedibus, strepitusque Acherontis avari.

HISTORIA XXI.

Ructus Hystericarum.

NOvit *Fernelius* l. 6. *Pathol. c. 10.* quibus plures ructus quam verba essent, in colicis doloribus flatulentis. Nos similia notavimus

C

in

in muliere Hypochondriaca & uterinis suffocationibus obnoxia, quæ quotiens sive ad curationem sive præsertionem uterini affectus aquam Hystericam ex carminativis & uterinis compositam sumit, totiens infinitos ructus edit & liberatur. Nonnunquam spacio horæ quadrantis plus quam 400. ructus numeratos retulit mihi maritus amicus optimus, & uno spiritu subinde 50. eructari. Nitrosi aliquid subesse putatur, sicut enim ex nitro sonitus in bombardarum explosione, ita in humano corpore fieri existimant. Uteri verò intemperies hic culpanda frigida, & affectio hypochondriaca, in qua rugitus ventris audiuntur ex flatibus creberrimi, qui solent increfcere mensibus imminetibus, & quod mirum, nunquam ventrem distendunt, aut in tympanitide. Et utero præterea non minus quam alvo prodire flatus ventris annotant *Zacutus* l. 2. Prax. Admir. Obs. 141. *Salmuth* Cent. 2. Obs. 57. Passimque similia exempla audiuntur. De uxore sua mihi narravit Vir quidam summus, inter sermones interdum crepitum emisisse, ruboreque suffusam prævia excusatione necessitatis durum telum prætendisse, cogi enim se non per alvum sed uterum huiusmodi peditum edere. Observavi in aliis sæpe ex flatibus commotum uterum imposuisse mulieribus, quæ falsò sibi persuaserant se & uterum gestare & embryonis motum percepisse.

HI-

HISTORIA XXII.

Hernia Umbilicalis.

IN vico Hafniensi Laurentii Biornonius filius Sartoris sex menses natus Herniam umbilicalem passus est, sive ejulatu rupto umbilico sive flatibus distento, ab obstetrice enim umbilicum nascenti probe ligatum & procuratum asserebant. Rupto umbilico prodire foras intestina tenuia membranulâ tecta per angustum abdominis & peritonæi foramen, quo quasi circulo calloso pendula intestina constringebantur. Quum interea ad inhibendam gangrænam applicarentur remedia, calidoque lacte foverentur intestina, quinto die rupta membranula latiusque discerpto peritonæo, nuda prorsus intestina propendebant ad longitudinem mediæ ulnæ, per gyros consuetos intorta. Utrinque portio intestinorum eminebat, dextrâ versus crassius erat ileon ob flatu distendentes, angustius quod sinistram partem foraminis occupabat, duos tamen gyros involuta intestina efformabant. Consilium fuerat ampliare foramen, ut intrudi possent, & in locum suum reponebantur, sed ante puerulus fati cessit quam Chirurgus adveniret. Post mortem longius adhuc intestina procefferant, sine dubio in extremo morientis conatu protrusa.

C 2

HISTORIA XXIII.

Mirus Hydrops.

Ex Insulis Ferrensibus Socer meus honorandus famulum habuit nautæ filium, annorum viginti, temperamento pituitosum & ad actiones segnem, qui partim Insulani aeris intemperie, partim nativa imbecillitate & segnitie, in hydropem sensim incidit, quo venter increvit & munia necessaria sunt impedita, tandemque in immensam molem aqualiculus distentus intumuit. Ubi ad summum tumorem elevatum est abdomen ut speculi instar pelluceret, ubertim per poros cutis aqua stillabat, detumuitque sudore isto spontaneo hydrops, ut & venter subsideret, & omnia linteamina corpori circumtensa lectoque injecta liquore diffluerent. Increfcenti iterum hydropi, idem stillicidium aquæ sponte sua prorumpentis, remedio fuit, sed tandem sæpius recurrente intercutem aqua fractis vi morbi viribus ad plures abiit. Mirum sanè nec semper obvium aquæ per cutis foramina stillicidium. Nempe in immensum dilatata cutis per patulos poros facile aquam extillantem admisit, quemadmodum id arte quotidie procuramus, sive laconico sive sudoriferis exhibitis.

HISTO-

HISTORIA XXIV.

Tetanus ab esu anguille.

IN publico urbis Hafniensis diversorio Hofpitii filia & neptis in cœna cum aliis convivis anguillas in ferculo propositas comederant. Finitâ cœnâ utraque miro affectu correpta. Sensibus enim interceptis, ut ne acus puncturam sentirent, rigidæ stabant, nonnihil subinde in priora curvatis corporibus, sicut in emprothotono evenit. Perstitit hic Tetanus tribus diebus, sed vicibus interruptis. Esus anguillæ quanquam non paucis in deliciis sit, à Medicis tamen improbatum omni tempore ex quacunque aqua emerferint, maximè circa solstitium, teste *Iovio*, *Arnoldo Villanovano* aliisque. Nam nunquam boni succi sunt tametsi puro in humore versentur, nedum in eo qui urbium sordes & purgamenta in se recipit, ut autor est *Galenus* *l. de cib bon. & mal. succ. c. 15*. Rationem alibi reddit *l. de Ten. dist. c. 6*. quod tameræ carnem habeant mollem, succo tamen lento & pituitoso abundant. Tales nostræ sunt anguillæ in portu variis sordibus ex urbe inquinatæ. Reliquis tamen convivis innoxia fuerunt. Sed robustiores illi & calidiores evincere facilius poterunt imminetia damna & generosiori po-

tu sublevare. Unde autem Tetanus? Limosæ Anguillæ crassum lentumque alimentum subministrant & obstructionibus nervorum peropportuna. Hinc voci quoque nocere scribit *Ioannes de Mediolano* in schola Salernitana:

*Vocibus anguilla prava sunt si comedantur,
Qui Physicen non ignorant hæc testificantur.*

Advocatus in subsidium laborantibus Medicus exercitatus D. Christianus Fabricius, amicus noster, propter veneni suspicionem, vomitoriis statim ventriculum exoneravit, qui esculenta sola rejecit, perseverante vero malo ad Alexipharmaca digressus noxium affectum jugulavit.

HISTORIA XXV.

Anatome nuper natæ puellæ.

Theatro nostro Anatomico illatum cadaver 1654. exeunte sequioris sexus nuper natæ, à Matre impia occisæ. Quæ singularia occurrerant & mihi & *Martino Bogdano* Viro clarissimo, qui me subinde propter negocia publica absente, dissectioni præerat, paucis lineis notabo.

Per venam umbilicalem tanta sanguinis copia regurgitabat, ut sectionem impedivisset, nisi vinculo fuisset constricta. Urachus planè im-

impervius, per quem nullus liquor compressa vesica nec spiritus remeabat. Pinguedo ubique sub cute diffusa, sed rubicundior, Omentum araneosis telis simile, exiguis glandulis hinc inde conspersum. Hepar amplum more solitio in utroque hypochondrio, caput fætus exæquans. In mesenterio vasa lactea notabantur, & pancreas Afellii candicante succo turgidum. Lien obscure rubebat, gustu nitrosus, transversos digitos duos longus, latus vero unum digitum. Colon meconio seu succo atro repletum. Ventriculus cremore humido plenus, & ileon simili materiâ circa finem scatebat. Cæcum nil excrementi continebat, sed lumbrici instar more consueto intorquebatur.

Uterus parvus vesicæ & recto intestino affixus, nymphæ exterius prominentes membranosæ, alæ vespertilionum seu ligamenta superiora inferebantur in ossis ilii spinam. Ligamenta rotunda videbantur membranæ carnosæ, quæ est circa musculos femoris, esse processus, quibus adductis crus totum movebatur ex membranarum consensu, nam in pedes anserinos longius diffundi non erat conspicuum. Uteri cavitas tanta erat, quæ lentem reciperet. Nullum aliud virginitatis in puella vestigium comparebat præter carunculas. Glandulæ renales renibus & hepatis & lieni & peritonæo arcte affixæ, cavitas vesicæ aqualis & figura similis
pha-

phaseolo, atro succo tenuique tumida. Renes ipsi ex plurimis glandulis magnis compacti.

Aperto thorace thymus circa jugulum ex tribus glandulis conspicuus, magnitudine cordi æqualis. Pulmones rubicundi, substantia densi: In pericardio humor ferè aureus, quantum duo cochlearia caperent. Foramen ovale in corde magnum, eleganti membrana tenuissima in circulo obvelatum, Canaliculus itidem conspicuus. Oesophagus refundebat spumæ quid simile & sputo. Crassa meninx adhærebat calvariæ tam arctè ut vi separari debuerit. In cerebro notabamus omnia quæ in adultis, sed imperfectiora, quia substantia cerebri mollior, & ventriculi compressi. Cerebellum cinericio & obscuro colore. Processuum mammillarium vestigia tantum signata, velut tenui muco dependente.

HISTORIA XXVI.

Pedes manus vicarii.

O Peras mutuas inter se tradunt pedes manusque. In pedum defectu manus suppetias in ambulando ferunt. Versa vice manibus vel culpa naturæ vel externo errore deficientibus, pedes ea præstant omnia quæ manus solent. Vide plura hujus exempla. Elegantissimos literarum characteres à pede mulieris vide
signa-

signatos. Alij mihi visi, qui pedibus pro lubitu
ulsi & nummos donativos colligerent, & caput
delegerent & securi expeditè ad operas uteren-
tur. Illustre exemplum referam, quod omnium
oculis nuper Hafniæ exponebatur. Mulier Sue-
cica nomine Magdalena Rudolfs Thuinby, an-
nos nata 42. nupta Germano militi, à primis
incunabulis sine brachiis vixerat, & ne diolum
crederemus subesse, illius consensu, nuda bra-
chia exploravi, tactuque deprehendi solas sca-
pulas adesse, nullumque vestigium ossis hume-
ri & cubiti superesse, cutemque articulo hu-
merali inductam sine ulla artificii suspitione.
Quanquam autem brachijs sit mutilata, tanta
tamen dexteritate & promptitudine pedibus
omnia munia exsequitur, ut spectatorum ad-
mirationem mereatur, manibusque commodè
carere videatur. Pedibus net, fila per acum tra-
ducit, textoriam artem exercet, sclopetum one-
rat exploditque forfice; & cultro artificiosas
chratas scindit, tesseriis ludit & alea, patera li-
bat, infantem suum fasciis involvit. Flectere eos-
dem pedes novit, capiti & pectori adducere, ut
infantum velut ulnis admoveat uberibus, cibum
potumque & suo & infantis ori indat, crines
sibi pectine expediat. Omnia denique sine mo-
lestia præstat quæ & propriæ necessitati suffi-
ciant & aliorum desiderio.

HISTORIA XXVII.

Penis gangræna.

JUvenis mercator Hafniensis febre corripitur ardente, cui venæ sectione & sudoriferis occurritur, sed frustra. Quibus nihil proficientibus, tandem victus dolore aliud malum aperit, quod occultabat, nempe tumidum penem, inflammatum & gangræna ferè defædatum. Confessus quidem est, rem se cum muliere habuisse, sed contractam inde luem negabat, quod sana illa videretur & viribus integra. Organum igitur inculpavimus, & nimium juvenis fervorem, unde inflammatio, quam speratam vel dissimulatam gangræna est insequuta. Curatus fuit à Chirurgo imposito Ægyptiaco, & inflammatione refrigerantibus sedata. Tandem pars post partem sponte sua decidit, donec ad sanam colis partem perventum, quæ vix unius digiti articuli longitudine superest, per quam promptè lotium mejit.

HISTORIA XXVIII.

Antipathia variæ.

Varia sunt quæ pro singulorū natura, homines insita & occulta antipathia averfantur.
Multi

Multi plura notarunt, nos nobis visa signabimus. Nobilis Venetus ferre non potuit calidum recentemque panem discindi. Hospita mea Veneta anguillas averfabatur. Vidi sæpe felis præsentiam sed insciam, plurimis sudores provocasse & animi anxietates. Credit supersticiosum vulgus illos solos à fele abhorrere, quorum cunas felis forte ante baptismum transfilivit. Nobilis quidam Baro, amicus meus, ægerimé ferebat, si aciem cultri sursum in mensa verteres. Caseum & butyrum plures sunt qui repudient. Butyrum quidam frigidum fastidunt, liquatum in cibis appetunt, & si errore coqui frigidum forte cibis misceatur, in lipothymiam incidunt. Domesticum hujus antipathiae habemus exemplum, ad nepotes translatum, ut si vel vi vel blanditiis, puerulis vel butyrum vel caseus obtrudatur, superveniat vomitus, anxietas & narium hæmorrhagia. Nobilissima apud nos familia sinapi & allium averfatur. In medicamentis quidam Rosam non ferunt, alij Cinnamonum, alii Aurantium flores. Pleraque mulieres offenduntur à suaveolentibus, uterique patiuntur commotiones & hystericas passiones. Novi tamen Hafniæ mulieres quibus fetida naribus admota nocent, benè olentia verò libenter etiam hystericæ, excipiunt. Generosa quædam Matrona, omnia suavem odorem spirantia perfert, exceptis violis recentibus.

Unde

Unde summo studio in singulorum naturam Medicus inquirat, antequam vel hæc vel illa medicinis admisceat. Viros vidi exhibitam confectionem Alkermes vomitu statim rejecisse. Robustus quidam Hafniensis cætera sanus & cordatus, quotiens canem vel minimum vider, totiens perterritus convulsione sinistrae manus corripitur.

HISTORIA XXIX.

Arteriosus sanguis serosus.

Sanguini arterioso plus feri inesse quam venoso ex arteriotomia nos docuit *M. Aur. Severinus*, amicus magnus & Chirurgorum Princeps. Experimento enim comprobavit *Epidoch. l. de Aq. Pericard. t. 8.* in cruore crebris arteriotomijs extracto duplam fermè compertam ichoris portionem. Serum in arteriis contineri, nemo dubitavit, eo enim vehiculo indiget sanguis calidior. Cur autem & unde major ichoris quantitas in arterijs reperiatur, nemo divinare potuit. Lumen nobis hic fenerantur vasa Lymphatica, quæ aquam ex arteriis recipiunt suoque alveo includunt, nec sinunt omnem ad venas effundi. Unde mirum non est, copiosorem esse aquam in arteriis quam venis. In splenetico mihi amicissimo nuper experimenti veritatem

ritatem comprobavi. Per vomitum quinq; circiter vel ses mensuras nostras sanguinis ex liene rejecit, copiosis arteriis referto, Interjectis horis aliquot tertiam mensuræ partem serum occupabat, floridoque sanguini innatabat. Eodem vomitus tempore ad revulsionem secta illi fuit vena brachij, sed nullum in sanguine venoso haud illaudabili serum vel perpaucum comparuit, quod familiare sibi esse & consuetum ipse æger mihi fatebatur.

HISTORIA XXX.

Melancholicus digitos sibi detruncans.

A *Gathias Smyrneus* l. 2. hist. Gothorum, peregrinarumque historiarum scriptum reliquit, Leutharem Barbarorū Ducem eo amentia devenisse, ut propria membra dentibus carne lacerata voraret, defluentemque lingeret cruorem. Quod ex illo inter picæ exempla recitat *M. Donatus* l. 4. hist. Med. c. 1. Studiosus Hafniensis pius & eruditus, melancholia Hypochondriaca miserè diu afflictus, quum se ex suprema ædium publicarū contignatione precipitasset, & à chirurgo deligarentur accepta vulnera, præ impatientia dextræ manus indicem dentibus sibi detruncavit, & nisi vinculis in lecto fuisset constrictus, nec reliquis digitis percisset.

HISTORIA XXXI.

Thorax compressus.

NAuta quidam Petrus Finlandus recenter extructam naviculam è sentina in aquas per glaciem cum socijs alijs protracturus, sub onere concidit pede titubante. Cæteri socij ignari hujus casus, naviculam, ut cæperant, protrudunt, unde miser ille inter naviculam glaciemque medius, à pondere incumbentis naviculæ ita fuit compressus, ut thoracis figura rotundior planam acquisiverit, indeque difficilis respiratio, urinæ incontinentia, ex ore auribusque copiosi sanguinis fluxus. Tractu tamen temporis ita convaluit, ut pugno alijs prævaluerit.

HISTORIA XXXII.

Monstrum intestinis exsertis.

IN civitate Selandiæ Coagio, nativitate Brochmannorum clara, natum pridem monstrum humanum, cujus superior capitis pars, futuris solutis, ut in alijs nuper natis usu venit, moveri & à vicinis separari potuit. Sinistri brachij loco truncus erat duabus appendicibus digitorum vice distinctus. Tres digiti in manu
dextra,

dextra, quartus digitus referebat granum hordei cum appendicula infra cubitum. Cor in hypochondriis situm. Intestina extra umbilicum prominebant nuda colore rubicundo. Digi-
 giti dextri pedis connati, quibus prorsus sinister pes carebat. Uterque pes rotundus iustar un-
 gulæ, calcibus introrsum versis.

HISTORIA XXXIII:

Lotium calculosi copiosum.

PAstor ruralis temperamento calido & hu-
 mido, eufarco, ætate consistenti, ante pau-
 cos annos calculo laborans per quinque dies à
 calculo obstruente urinam suppressam conti-
 nuit, nec præter guttulas perpaucas interea ex-
 crevit. Post quintum sua sponte prodiit calcu-
 lus insignis magnitudinis, qui nucleum pruni
 majoris facile æquabat. Exinde tantam lotij
 copiam emisit, ut octo portis seu mensuris no-
 stris implendis sufficeret. Nihil ex illo tempore
 sensit incommodi, nisi quod per vices recurrant
 dolores arthritici in dextri brachij articulis,
 quibus leniendis, donec finito Æquinoctio,
 corpus univèrsum expurgari possit, & imprimis
 caput evacuari, unde fluxionis principium, quia
 calidum & humidum & de ejusdem dolore
 imminentibus paroxysmis articularibus con-
 queritur,

queritur, dedi Emplastrum Anodynum in officinis nostris usitatum, quo & dolor solet mitigari & peccans materia discuti.

HISTORIA XXXIV.

Anatome calculosi pueri Brixiani.

Filius D. Marci Antonij Scalvini Brixiani, novem annorū, bonæ complexionis, 1645. ægrotavit diebus 33. febre ardentissima, quæ spacio paucorum dierum consumpsit omnem carnem, reduxitque miserum puerum ad sceletum maciem. Extremis diebus de ardore urinæ conquerebatur ejusque difficultate, quam sanus nunquam passus fuerat, licet siti continua aridus sine modo & modio tam vinum quam aquam puram lutulentamque & sapone inquinatam avidius hauserit. Demortui cadaver Parentes de incantamento dubitantes, cupientesque scire causam mali, aperiri jusserunt. Inveniebatur hepar immensæ magnitudinis prorsus sanum, nisi quod in extremis partibus esset rotundum, nigrum & durum. Renes flaccidi nulliusque consistentiæ, in venis emulgentibus prope renes reperti sunt duo calculi, unus utrinque, nec tamen unquam in juvenili corpore urinæ mictionem impediverant. Primus calculus æquabat pondus duorum aureorum Hispanico-
rum,

rum, $i\frac{1}{2}$. ungaros, & sex grana. Alter duos aureos medium ungarum exceptis septem granis, quemadmodum testis mihi est frater charissimus Doct. Erasmus Bartholinus, qui per D. Moretum insignem Patavij Mathematicum à Brixiano Medico hanc observationem accepit.

FIGURA CALCULI.

HISTORIA XXXV.

Anatome calculosi pueri Leidensis.

Puer tredecim annorum, postquam per duos annos & quod excurrit, purulenta mictione & per intervalla diris cruciatibus graviq; pondere in hypogastrio laborasset, tandem spiritum

D

DEO

DEO reddidit. Parentes & amici ad causam tot malorum cognoscendam advocarunt *Thomam Staffardum* Chirurghum Leidensem peritissimum, amicum meum, ut cadaver aperiret. Vesicam invenit mirum in modum dilatam, cujus crassities mediocrem digitum transversum æquabat, qua aperta extraxit calculum oblongum coloris cinericei. In vesicæ collo nihil præter naturam inventum, sed in renibus causam purulentæ michonis detexit. Renis dextri parenchyma planè consumptum erat, ita ut nihil præter membranofam ejus substantiam sacculi in modum contractam, esset reliquum. Sinister æquabat magnitudinem duorum pugnorum, subnigro colore, apertus pure scatebat totus, & in infima ejus parte exiguus abscessus reperiebatur. Vtriusque pelvis admiranda amplitudine erat dilatata. Ureteres à renibus ad vesicam usque tam ampli visebantur, ut facili negotio digitum minimum admitterent. In reliquis visceribus nihil memoratu dignum fuit reperi- tum. Lapis ipse obtusa & porosa parte in collo vesicæ latuit.

HISTO-

HISTORIA XXXVI.

Vomitus sanguinis salutaris.

Sanguinem supernè efferri, qualiscunque sit, Smaalum pronunciat *Hippocrates* 4. Aph. 25. nempe si cum febre, ut se explicat. 7. Ap. 37. quia inflammationem indicat, interprete *Galeno* in Comm. & *vizivans* est. Aliàs vomitu si rejiciatur per se periculo caret, præsertim tumido liene. Qui vomendo effertur vel ex hepate, vel liene eructatur. Vtrumque fieri consentit *Galenus* l. 5. Lo. Aff. c. 5. Pro liene vas breve adest, quod ideò tumidum sanguineque distentum observavi in horum Anatome. Hepar per porum cholidochum & sanguinem & bilem mittit. De alio sanguinis vomitu loquitur *Hippocrates* l. 2. *Coac. Prenot.* qui uterum expurget & sterilitatem tollat. *Sect. 3. §. 43.* *Sterilibus sanguinis vomitus ad concipiendum utilis est.* A menstruorum suppressione ferum exprimi ad ventriculum *Duretus* credit. *Hollerius* contra vomitum sanguinis ad conceptum rarissimè prodesse, nisi si cui præ copia sanguinis aut largius fluentibus menstruis id accidat. Recte id quidem. Pro *Dureto* enim non video quid responderi possit. Evacuato quippe sero facilius subsistent ulterius menses, suo vehiculo privati, nisi nimium abundet:

D 2

In

In largo autem mensium fluxu, qui conceptum impedit, si ex quacunque parte evacuatio succedat, onere liberabitur uterus.

Nobilissimus quidam in Dania Vir, sexagenarius, vomitum cruentem perpetuum paritur, magnaque copia per statas vices sanguinem rejicit à liene, nullo vitæ aut valetudinis damno, sed salutari evacuatione. Supra trigefimum annum eo commodo gavifus est, sanusq; hoc medio vixit; & si subsistat, vitæ suæ & incolumitati timet.

HISTORIA XXXVII.

Scintille ex capillis.

CArđanus l. 8. de Rer. Var. c. 43. de Monacho Carmelitani ordinis refert, quoties capillitium reduceret ad occiput, scintillas ignis è capillis erupisse. Heroïna Caumontiæ apud *Scaligerum* Exerc. 174. in mediis tenebris capillum dum pesteret ignem vidit. Sæpius id *Petro Io. Fabro* insigni chymico contigit, uti testatur in *Pallad. spagyrico* c. 14. & vidit in puella nobili, forma gratissima prædita, quæ dum coram illo capillos venustè admodum pectine implicatos dissolveret, flammæ veluti cadentes cælo stellas, è capite suo in sinum excutiebat, quo meteorò perterrita puella in syncopen ferè incidisset, ni subito verbis lepidissimis refocillata
metum

metum è pectore depreffisset. Antiquiores si repetamus, frequens apud illos hoc visum ostentum. De Ascanio *Virgilius* l. 2. *Æn.*

*Ecce levis summo de vertice visus Iuli
Fundere lumen apex, tactuq; innoxia molli
Lambere flamma comas. —*

De Tullio Romanorum Rege consentiunt historiæ antiquæ conditores *Livius, Plinius, Florus, Valerius, Dionysius Halicarnassæus* aliiq; numero plures; quum aliquando circa meridiem in regio thalamo confedisset, somnoq; esset oppressus, flammam è capite ejus emicuisse, nec prius totum caput flamma collucere desuisse, quam à Matre accurrente excitaretur. Bamba Gothorum Rex apud *Sabellicum* l. 1. c. 4. ad supremum Regni fastigium efferendus per flammam à capite adscendentem de sequuturi imperii omine proceres Curia admonuit. Nolumus extera exempla cumulare, quia domestica occurrunt. Serenissimus Daniae & Norwegiae Princeps *Christianus V.* imperio patrio destinatus, non semel pectine capillos ad occiput reducens scintillas exsilire vidit, & præsentibus monstravit. Dignus tali omine Princeps imperio, nisi morte præventus inter æterna sidera omnibus virtutibus Heroë dignis coruscans esset repositus, & avitum regnum Augustissimo Fratri, quo majorem Sol non vidit, ex publico singulorum voto, consignasset. Miraculorum autem horum

horum rationes Libr. de Luc. Anim. persecuti sumus.

HISTORIA XXXVIII.

Infans hirsutus & rugosus.

Hospita Hamburgensis contumaci febre maligna laborans frustra consilio Medicorum adhibitis medicamentis, quia gravidam se proferebatur, in spem venit illorum persuasione, à contumaci morbo liberam fore instante partu. Ultra definitum imprægnationis tempus cum procederet, molam suspicati Medici, sanguinem aliquoties detraxerunt, nihil remittente febrili ardore. Nocte quadam abortis parturientium doloribus vix marito persuadere potuit febrem causanti, accersendas esse mulieres & obstetricem. His per ancillam convocatis brevi interpositâ morâ partum feliciter edidit, bis eodem die febrili paroxysmo gravius redeunte, sæpiusque exinde recurrente. Editus infans toto corpore hirsutus erat, pilis digitum longis, rugosa facie grandiolem ætatem mentiebatur. Triduo elapso omnes pili deciderunt, nec ullæ in facie rugæ comparuerunt. Sanctè affirmavit Mater puerpera, ita immutatum fuisse infantem ut fœtum proprium non agnosceret, nisi propriis oculis deciduos pilos vidisset, quotiens enim

enim novis fasciis involvebatur, totiens in fasciis lotio madidis pilos invenit. Interjectis aliquot mensibus convulsus obiit, sicut ad me perscripsit *H. Moinichen Affois* & amicus dilectus. Quotidianum quidem est nuper natos leviter esse hirsutos, sed in tantam longitudinem crescere, raris annueramus. Copiam excrementorum indicant in morbosa & febrili corpore prægnantium.

HISTORIA XXXIX.

Spasmus Periodicus.

UXor Cupedinarii Hafniensis in difficili partu convulsionibus corripiebatur. Salvum tamen sanumque foetum enixa est. Postea spasmi manuum pedumque quotidie recurrunt eodem fere horæ momento vespertino, quo primum in partu invaserant, servantque statum istud tempus per plussculas hebdomadas, etiã postquam à puerperio convaluit. Consultus ego dedi pulverem Marchionis in aqua hirudinum & ceraforũ paroxyfmo imminente circa vesperam in lecto fumendum, quo iteratis vicibus sumpto à spasmis liberata fuit.

HISTORIA XL.

Natta.

P*Aracelsus* l. de Apstem. c. 12. nattas aliquas cartilaginofas afferit, aliquas carnofas, & ligamentofas. De cartilaginofis valdè dubito, ex ipfo Nattarum termino. Succellu enim temporis putrefieri vult augmentoq; fuas membro vires deprædari. Nattæ pleræq; in carnofis partibus oriuntur, & cuti mobiles mollesq; inhærent. Partibus alimentum non subtrahere observavi, præfertim in capite enatas, nec femper putrefieri, fed tamdiu partibus fuus inhære, quamdiu vita eft. Avus meus maternus in occipite innoxie ultra 60. annos geftavit Nattam globofam, nudam, mollem & mobilem. Semel aperiri juffit, pus exiit. Rediit post paulò, & exinde intactam femper reliquit. Hæreditario jure ad Matrem tranfiit eodem capitis loco eademque figura, quam, mollem licet, propter ætatem ingravefcentem excindere aufus non fum. Notavit *G. Horstius*. l. 4. Part. 2. Obf. 14. nattam in Jacobo Achermanno radicitus infra nucham feliciter ablatam fuiffe, fed femfim vifum hebetiorem factum, & augefcente indies malo omni penè videndi ufu privatum. Nuper erumpentes fi dentibus leviter comprimantur

Nattæ,

Nattæ, sensim marcescunt & pereunt. Quod bis observatum Patavij, semel in Nobili femina, cuius erumpentem nattam dentibus vicina mulier apprehendit, & semel in filia Sinclitici Jurisconsulti ibidem summi. Ita *Galenus* l. 14. Meth. c. 17. autor est Romæ quendam excogitasse quemadmodum acrochordonas & myrmecias ore sanaret. Has enim primum labiorum applicatione ceu suctu ad se trahebat, atque à radice evellebat, deinde primoribus apprehensas dentibus totas simul eximebat. Alij filo constringunt, intercipiuntq; nutrimenti affluxum, quo artificio verrucas alias tollunt. *Theophrastus* nominatus aluminis plumosi filo utitur in oleo de gilla prius madefacto. Aliam Nattam, quam *Alcola* vocat *Paracelsus* c. 15. in rustico vidi, pomi magnitudine & figura ex labio oris superiore dependentem, quam primo aspectu putavi rosam esse rubram ore gestatam.

HISTORIA XII.

Terrore inductus morbus.

Terrore insperato & sanantur morbi & inducuntur. *Benivenius* Obs. Med. c. 62. ex horrore flammæ in febrem se incidisse fatetur. Novit præterea c. 63. puerum, qui visis duobus viris, nigris vestibis cælo subobscuro obvolutis, adeo perterritus est, ut toto corpore contremiscens,

D 5

cens,

cens, in admirabilem ægritudinem ac demum in mortem inciderit. Filius Matthiæ vespillonis quum ex angulo hypocaufti tumorem parentis à Chirurgo obligari & curari prospiceret, tanto terrore est percussus, ut subito velut mortuus concideret, quem paroxysmum Epilepsiæ affinem sæpius exinde patitur aliquot annorum decursu. Ex improvise enim sive domi degat, sive in ludo literatio versetur, dolore corripitur ingenti, ut alta voce clamet, mox consternatus concidat & immotus jaceat. His symptomatis annorum tractu cessantibus, remansit tremulus brachii motus, quem commodis remediis tandem persanavi. Fuere qui alio terrore primum morbū depellendum suaserint. Nolui verò vulnus vulneri addere, nec salutem pueri incerta spe prostituere, quanquam Epilepticam noverrim tempore paroxysmi frigida largiter affusa præter expectationem perterritam convaluisse.

HISTORIA XLII.

Mors ex vulnere acus.

NUllum planè vulnus temerè est negligendum, nam ut rectè *Celsus* l. 5. c. 26. quod per se exiguum est malum, majus fit curantis negligentia. Malo suo id experiebatur mulier quædam, mihi visa, quæ ludentis pueri impulsu

acum

acum netoriam in genu admisit, quo vulnere exili spreto post triduum convulsa moriebatur. Nempe circa articulos tendinum nervorumque est concursus, quibus vel obiter punctis, convulsio metuenda. Idem evenerat futuri apud *Hippocratem* l. 5. Epid. §. 44. soleas veteramentarias suenti. Pupugit seipsum supra genu in femore, & ferme digitum immerfit. Illi quidem nullus sanguis effluxit (quia parte nervosa vulnus inflictum), ulcus verò citò clausum est: Femur autem totum in tumorem elevabatur. Tertia die mortuus est. Quid huic loco propter nervum magnum crus moventem subsit periculi, videtis *Vallesiam* doctissimum Interpretem.

HISTORIA XLIII.

Lingua portentosa magnitudo.

IN oppido Drisna Marchiæ Brandenburgicæ, Frederico Singero fabro filius natus Nicolaus, prominente ex ore lingua primum nucis avellanæ magnitudine. Medici plurimi, inprimis Electoris Brandenburgici D. Ottho Bæti-cher, parentis auxilium implorantes, & ferrum ad linguæ diminutionem expetentes, certo infecuturæ mortis metu deterrebant. Igitur in terrorem reliquis infantibus adolevit, & intuentibus horrorem, ut adæquaret vitili ses. quimestris
COR,

cor, quo Mater illius gravida ferebatur in macello à lanione per jocum percussa. Non impedivit crassa lingua loquelâ, quam perfectè formabat, licit gutture rauco. Narravit hæc mihi *Cl. Martinus Bogdanus*, amicus & auditor meus, qui olim puer in patria illum sæpius vidit nuces avellanas ad oris latera intrudentem, & dentibus maxillaribus confringentem. Magis tamen delectabatur pisces aridis, quæ ex repleta crumena omni tempore cuivis poscenti offerebat. Utebatur peculiari ollula, eaq; fistulosa, lateri oris admota, ad sitim levandam. Increscente Luna crescebat lingua, & continuo cruorem modicum fundebat ex dentium forsan allisu, vel buccis nimium dilatatis, vel linguæ distentione.

HISTORIA XLIV.

Cæcus Eruditus.

BENIGNAM Naturam meritò admiramur, quod unius partis defectum majori commodo compenset. Cæcus fertur *Homerus*. At quæ regio, quæ ora, qui locus Græciæ, quæ species formæ, quæ pugnæ, quæ acies, quod remigium, qui motus hominum, qui ferarum, non ita depictus est, ut quæ ipse non viderit, nos ut videremus effecit, sicut de eo *Tullius* in *Tuscul.* loquitur. Cæcos novi eleganter instrumenta Musica pulsantes.

santes. Alius lumine à nativitate cassus ludum Pythagoricum, vulgo schacchium, tam callebat accuratè, ut non tantum omnem artificio superaret, sed & fallentes deprehenderet. Tactu enim digitorum omnes calculos discernerebat, & summam universi ludi animo suo complectebatur. Comes Mansfeldius visu destitutus, solo contactu candidum à nigro fertur distinxisse. Uldarichus Schonbergerus Philosophiæ Doctor nostra ætate omnium in se admirationem concitavit. Cæcus is singulari ingenio & diligentia id assequutus est, ut plurimis, quibus videndi felicitatem Natura concessit, palmam fecerit ambiguum. Enimverò linguas Latinam, Græcam, Ebræam & Syriacam eruditè callebat, naturæ arcana didicerat, promptus in Disputationibus Philosophicis & acutus, musicæ peritus, utriusque picturæ studiosus, & quod mirandum, sclopetum tam dextre explosit, ut à scopo non aberrarit. Nuperis annis Regiomonti Borussorum obiit, de quo inusitati exempli viro elegantem hanc Elegiam Cl. Simonis Dachij accepimus memoriæ posterorum dignissimam.

Sera patrum magno lectura volumine fastos

Posteritas lectis vix habitura fidem.

Post belli varios casus pacisque labores,

Regis & intrepidâ colla recisa manu,

Sarmaticos tandem venies si forte Borussos,

Quod stupeas etiam tempora nostrâ dabunt.

Sc hon-

*Schonbergerus id est, qui nostris cæcus Athenis
 Vixit, & heu! mæsto funere raptus obit.
 Hic utriusq; tener fit cassus luminis infans,
 Accipit & gemino noctis in orbe chaos;
 At, quem perpetuis damnat fors atra tenebris,
 Hunc beat alterius lucis honore Deus.
 Olli ter centum fixit sub pectore soles,
 Atque oculis animi cernere cuncta dedit.
 Quas habet aut cœlum, quas aut mare, terrave, vidit
 Nature varias ingeniosus opes.
 Quid loquor Ausonia, quid Graja munera lingua?
 Diceret hunc Syrus, & curtus Apella suum.
 O quotiens docta stupefecit acumine Phœbum
 Multiscio pandens pectore grande Sophos.
 Vix usa est illo meliore juventa Magistro,
 Tam quævis mirè dexter in arte fuit.
 Atque ea si scimus tantum, quæ mente tenemus,
 Quolibet hic verè iudice doctus erat.
 Adde quod argutas norat compingere chordas,
 Et pulsanda manu nablia sæpe dedit.
 Non credenda loquor, sclopo retulisse brabeum
 Trajecto solers eminus orbe fuit.
 Hunc ubi seva nimis surreptum fata tulerunt,
 Et Musa & scisis flevit Apollo comis.
 Illius ut vita, sic Prussia morte superbit,
 Exuviis tanti nobilitata Viri.
 Si dices aliis hæc turpia secula monstris,
 Posteritas isthoc esse beata feret.*

HISTORIA XLV.

Splendores in Epilepticis.

LVx sæpe oculis Epilepticorum obverfat^rur
 Lomine sinistro. De quo *Hippocrates* l. 1. Præd.
 & l. 2. Coac. Præn. in Convulsione: *Quibus con-*
vulsis oculi intente relucet, neque apud seipos sunt
& diutius agrotant: Vidit id Cælius Aurelianus l. 1.
 Tard. Pass. c. 4. de Epilepsia: *Circulos igneos cir-*
cumferri oculis sentiunt agrotantes. Ex oculis verti-
 ginosæ mulieris scintillas emicare Patavii cum
Sala & Avantio observavimus. Ignei subinde glo-
 buli prodire visi. Mulier quædã apud *M. Donatum*
 l. 2. hist. Med. c. 8. Lauræ nomine, dum vena ipsi
 aperiebatur, quendam in media parte capitis in-
 terna crepitum, ac si vesica disrumperetur, per-
 sentiit, ex quo in levem lipothymiam incidit,
 qua levata maximo animi mœrore correpta est,
 ac post aliquot dies globulũ igneum sibi videre
 visa est, qui postea in maximam flammam ex-
 crevit, ac deinceps melancholicis & Epilepticis
 symptomatibus per intervalla vexata fuit. Ad
 lucidos spiritus animales, hic condensatos & vi
 ex nervis expressos, alibi culpam relegavimus.
 Aliud mihi hujus ostenti exemplum nuper ad-
 modum summisit *D. Job. Frid. Treubler* Practicus
 Bergensis & Amicus meus, lectorũ oculis haud
 in-

indignum. Capitaneus Regiæ navis Bergis Norwegorum, Vir robustus, temperamento melancholico, cum Anno 1655. ineunte, deambulando lassus domum reverteretur, urinam excernere coactus fuit, inter mejendum verò splendoribus & coruscationibus non sine stupore ante oculum sinistrum obversari sibi animadvertit, quibus evanescentibus putabat rem esse nullius momenti, si quidem ad pristinum statum oculus statim rediret. Eadem tamen hora per intervalla scintillas eisdemque splendoribus intuebatur, & quasi Medusam aspiceret, stabat immotus trucibus oculis. Malum istud indies per duas hebdomadas sequentes adeò increvit, ut non splendoribus solum & scintillas, sed globulos igneos, ignisque maximam quantitatem è phiala quasi effusam sibi videre visus sit. Multa adhibuit vulgi consilia, quod omnia ad veneficia referebat, donec convulsionibus Epilepticis adeò horrendis corripere, ut vix quatuor Viri robustissimi ad sustinendum illum sufficerent. Inter quas violentissimas commotiones vitam cum morte miserè commutavit.

 HISTORIA XLVI.

Mammarum moles.

Nimio subinde incremento augentur mammæ, quarum sororiente tumore, si intra

intra mediocritatis terminos substiterint, impensè juvenes delectantur. Ferunt Indicorum itinerum scriptores in Regno Senegæ, uxoribus mammas ad ventrem usque à maritis divelli, & in Insula Arnabonis nutricibus tam vastas esse mammas, ut ad terga reflecti possint. Mulier Helsingorensis primaria tam amplas & ponderosas non ita pridem mammas circumtulit, ut ad genua propenderent. Onerosam molem sedendo genibus suffulciebat. Conveniret his mamillare *Martialis l. 14. Epigr. 66.*

*Taurino poteras pectus constringere tergo,
Nam pellis mammas non capit ista tuas.*

Antiquis enim moribus receptum fuit, fasciis mammillas constringere, ne nimium excrescerent, teste *Isidoro l. 20. c. 32 Nonio Marcello l. de Vest. Polluce l. 7. 14. Ovidi l. 1. de Art. Am. Martiale alibi l. 14. Ep. 134.* strophium vocat *Catullus* in Arg. & Punicam, Zonam *Ausonius* Epigr. 92. de zona Hermiones. Erantque ferè inter primæ notæ feminas purpureæ fasciæ papillares. Testatur enim *Iulius Capitolinus* Clodium Albinum purpurea matris illigatum esse fascia, quia forte lotæ atque udæ essent ruffulæ, quas mater prægnans paraverat. *Apulejus l. 2. Met. de Fortide: Rubea prænitente altiusculè sub ipsas papillas succintula.* Orientalibus eadem fasciæ usitatæ Quo trahunt nonnulli *Ierem. Proph. c. 2. v. 32.* Græcis quoque: *Medea* enim venenū *Jasconi* præ-

E

præ-

præparatura odoratæ falciaë imposuisse dicitur, qua ipsi ambrosium instringebatur pectus. Vide *Apollon. Rhod. l. 3. Argon. v. 866.*

HISTORIA XLVII.

Monstrum sine oculis.

IN oppido Scaniaë nostræ Væ, natum est monstrum parentibus honestis. Rectè omnia in partu successerant. Sed infanti nulli oculi erant. Bregma apertum colore rubicundo patulum. Nasus latus oblongusque, ex quo rumor protendebatur una parte osseus, altera carneus, cute rectus, sine foraminibus. Os latum & deforme. Maxilla superior unico osse constare videbatur. Utraque manus sex digitis aucta, ut & pes sinister. Miserando continuoque ejulatu omnium in se misericordiam vertit donec exspiraret.

HISTORIA XLVII.

Abscessus post febrem.

IN convalescentibus ex morbo abscessus fieri *Hippocrati credimus 4. Aph. 3 2. præsertim ad articulos & juxta maxillas, si præ cæteris laborent doleantque. Idque ex cruditatibus in refectione congestis, ut ex Aph. 45. patet. Idem per*

per *μετάστασις* materiæ morbificæ in febribus evenit, quæ non crisi, sed decubitu humorum solvuntur. Translatas vero humiditates peccantes illæ partes recipiunt, quæ imbecilliores. Vidi febres decubuisse ad pedes, ad fauces, ad univèrsum corpus scabie infectum. Febre acuta correptus scriba Fridericiburgensis, eum delirio, convaluit; Sed quia sine crisi febris extincta, successit tumor brachii sinistri ingens durus cum calida intemperie & tendinum manus distentione, ut nullum articulum movere posset. Præmissis purgante, sudoriferis exhibitis, balneum injunxi emolliens & discutiens, hinc emplastra post balneum applicanda, quibus paulatim detumuit brachium, tendinum remanente obstinata duritie, quam ita crebro usu pinguedinis humanæ emollivi; ut restitutum in integrum fuerit brachium & ad motus actionesque expeditum.

HISTORIA XLIX.

Serum in sanguine glutinosum.

Serum in sanguine contentum aquæ simplicis superat tenuitatem. Præter enim lympham nostram qua diluitur, partes crassiores habet admixtas, quod tali experimento didicimus. Serû in pelvi ex sanguine emisso sua sponte separatum lebeti seu vitro indidimus, suppositisque illi

E 2

ignitis

ignitis carbonibus vel huic calidis cineribus, vivimus aquosam humiditatem exhalare. Remanfit tum gelatina densi glutinis instar, majori plerumque copia quam fuerat serum, nam bullis excitatis ampliorem in pelvi & vitro locum occupabat. Difficile dictu est, quænam ista sit materia, quæ post evaporationem aquæ relinquitur, similis planè gelatinæ ex jusculis carnis bubulæ, caponis aliarumque rerum cordialium. In sanis & morbofis eadem facies, nisi quod colore variet pro vario hominis sanguinisque conditione. Quum idem prius facerent experimentum Patavii, putavit *D. Frigimelica*, insignis Gymnasii Doctor, serum in coctione secunda hepatis genitum non purum esse excrementum, sed plurimas partes heterogeneas & adhuc utilissimas contineri. At observationum nostrarum pressior interpret *D. Lyserus*, chyli portionem suspicatur, quæ in corde immutari subito non potuit, sed cum sanguine arterioso ex corde pervenit ad extremas partes. Certè ex Thoracis nostris Lacteis, quibus chylus cordi per axillares infunditur ex prima cl. Pecqueti observatione, & sanguini miscetur, commoda foret sententia, præsertim quum glutinosa feri materies appositioni partium sit opportuna, & plurimæ partes sint huic humori magis amicæ, vel, si chylo quis nutriendi potestatem adimat, possent cum sanguine venoso ad cor redire ulterius

rius perficienda. Videtur tamen residua gelatina ex sanguinis perpetua aliqua parte esse accersenda, quia omni sero miscetur, tam sani quam ægri, tam jejuni quam pasti. Quó id certius ad oculum pateret, sanguinem ex sano homine, aliumque ex febricitante detractum cineribus imponendum curavi, & vix ullam in utroque adverti differentiam, nam gelatina in omnibus seris post exhalationem aquæ remansit. At chylus nec in ægris tam copiosè, nec jejunis sanguini admiscetur. In febricitantibus & serum supernatare & gluten copiosum observavi. Similis quoque est hæc gelatina à sero divisa, glutinosæ crustæ quæ in sanguinis scorbuticorum, Cachecticorum, aliorumque superficie condensatur frequentissimè, pessimi habitus certissimo signo. Quidquid sit, sive pro pituita habenda est, sive chyli parte, dispiciant curiosi ocio abundantes. Dubium non est quin plus in recessu habeat serum, quam in fronte promittat.

HISTORIA L.

Ventriculi dolores periodici.

PRæter febres alii morbi periodos certas servant. Vidi enim 1654. periodicos ventriculi dolores in quamplurimis, qui sine febre alternis diebus recurrebant. Notavi idem in filio-la mea, quæ alternis noctibus inquieta de ventriculo conquerebatur, quem soluta alvus ves-

lotium mitigabat nullo calore p. n. præfente. Post febrem in aliis similia observavi, per vices solitis paroxyfmi diebus solitaque febris hora redeunte dolore & nausea, nullo amplius febrili calore infestante, quos abstergentibus medicinis, jusculis citriatis & acetosis perfanavi. Est quippe in febris nonnullis ventriculus primario affectus ex observatione *Panaroli* Pentec. 1. Obs. 20. Pent. 4. Ob. 8. *Riverii* Cent. 2. Obs. 83. *Helmontii* Tum. Pest. p. 85. 22. *Diemerbrochi* l. 4. de Pest. Hist. 15. ut, extincta quamvis febre, ad se membranofum corpus non possit redire, nisi interposita mora aliqua.

HISTORIA LI.

Anatome Embryonis XVI mense nati.

DE stupro conquerebatur Lipsiæ Juvenula, à juvene benè nummato illato, & in jus hominem vocavit. Amici juvenis 17. annorum meretriculæ parum fidentes ob illatam injuriam, in carcerem ipsam conjiciunt. Illa indies tumidior ad partum terminum visa est accessisse, nec tamen fætum ullum enitebatur. Hinc molam suspicatus Medicus expellentia præscripsit, & tumido ventri Cataplasma ex sem. lini, &c. applicuit, quibus aliquamdiu usa sexto decimo mense feliciter peperit fætum sed debilem, nec ultra

ultra unum alterumve diem superstitem. Caput infantis nucem juglandem vix superabat, tumor verò capiti superna parte adnatus erat, universo capite major, qui quotiens manu contactabatur, totiens infans convulsionibus corripiebatur, Mortuo infante caput aperuit D. Godofridus welsch Anatomicus Lipsensis, amicus olim meus, invenitque in ipso cranio exiguam cerebri portionem, quam pro cerebello habuit, in tumore verò substantiam cerebro valdè similem. Hinc diuturnam istam in Utero maternomoram ex vitiosa cerebri constitutione derivavit, qua impeditus foetus & fractus subsidariam operam matri parturienti ferre non potuit, nisi forsan in calculo erravit femina, vel ut juvenem reum ludificaret, serius se ab alio subigi passa est.

HISTORIA LII.

Penis constricti periculum.

Puer quidam Hafniensis in ædibus civis urinæ incontinentiâ lectum permingebat somno sepultus. Ancilla ægrè ferens totiens lintamina esse mundanda & lavanda, inito cum puero, qui hospitis quoque sui iram & indignationem metuebat, consilio, constrinxit noctu penem tam arctis fili vinculis, ut urinæ profluvium susteretur. Ita miser puer per aliquot dies constrictus

ctus & quasi infibulatus, retento latio, tam sæva sensit symptomata & membri inflammatione, ut nisi maturè Chirurgus advocatus fuisset, ætatum esset de vita. Magno labore depressum retentumq; à tumido pene filum rescidit, quo soluto & lotio excreto ex faucibus orci rediit puer.

HISTORIA LIII.

Fungus maxillæ.

Fungi in maxilla à se curati historiam *Thomas Staffart* peritissimus Leidæ Chirurgus hac verborum serie ad me misit. Ante aliquot tempus ad me accessit Nobilis quidam Holsatus, nomine Joh. Wolffvon Alfeldt, Toparcha in Hutten, cui in dextro latere colli magnus & valdè durus tumor, ejusdem coloris cum vicinis partibus, dolorisque expers erat, qui immediatè ab infima parte auris deorsum usque ad pomum Adami tendebat, à postica parte circa musculum Levatorem scapulæ antrorsum ad Os jugalè protensus, totam malam occupabat. Ejus magnitudo ad basin in ambitu erat paulo plus Ulnæ. Miser ille de sanitate sua sollicitus, postquam in Germania (ubi vitam militarem vixerat) Colonia ad Rhenum consilium & curationem à plurimis tam Medicis quam chirurgis rogaverat, tandem ad me (nescio quo fato) venit Leidam, idem à me petens. Ego sanè magnitudinem & duritiem
hujus

hujus tumoris obstupui, sententiamque meam ipsi aperui, tumorem nempe causatum esse à materia petuitosa sensim ac paulatim ibi congesta & tandem indurata, meque spacio 14. dierum vel trium septimanarum tentaturum promissi quorsum tumor vergere vellet, quod Cataplasmatibus emollientibus feci. Transacto hoc tempore, tumor tam mollis & tractabilis factus est, instar phlegmones suppuratæ. Clarissimus atque Doctissimus D. Joan. Elemannus (cujus consilio in principio usus fui) mecum judicabat tumorem esse suppuratum & magnam sine dubio copiam puris eidem inesse. Quid actum est? Applicavi cauterium potentiale, deinde post aliquot horas incisionem per crustam feci, expectavimus ut pus abundè efflueret, sed nil nisi guttula una vel altera nigerrimi sanguinis exstillavit, in misso minimo digito in vulnus deprehendi tumorem in circuitu cavernosum & planè fungosum, post escharæ casum, fungosam substantiam longo temporis spacio medicamentis cathæreticis atq; septicis consumpsi; Verum circa guttur & collum aliqua durities satis profundè remansit, quam propter vicinitatem majorum vatorum colli ulterius attingere mihi tutum non videbatur. Postremo ulcere mundificato operam dedi citatricis inductioni, quæ tandem secuta, unà cum patiente meo DEO Opt. Max. gratias egi pro optato fine, & ille quam primum curatus erat, in Galliam se recepit.

HISTORIA LIV.

Manus exsiccata.

Pagus est in Selandia nostra Weiby, proximus fontibus S. Helenæ, in cuius templi sacello reconditur servaturque manus integra exsiccata cuiusdã hominis priori seculo defuncti: Ferunt manum istam cum corpore reliquo consumi in busto & putrescere non potuisse, quia impia hac manu parentem filius verberaverat. Superstitio hæc multorum pectoribus dudum insedit. Testatur *Christophorus Vischer* in concionibus quum Wittebergæ literis operam navaret, in monte Apollinis tres digitos effossos fuisse, toto corpore corrupto & consumpto, ubi seniores ejusdem loci rustici affirmaverant, ante multos annos quendam qui pejeraverat ibidem sepultum fuisse. Plura exempla manuum, quæ parentes percusserant, & corruptis corporibus incorruptarũ recenset *Kornmannus* de Mir. mort. c. 48. 49. 50. Quantum verò conjectura assequi potui cum præsens manũ viderem, miki dubium non fuit calce viva exsiccata esse manũ, quod color indicavit. Exsiccari hoc modo non manus tantum sed integra cadavera & absumpta humiditate à putredine conservari possunt, si viva calx ferali arcæ injiciatur. Novit id vulgus Patavinum,

tavinum, quod hybernis mensibus, ut cadavera suorum amicorum à scholaribus vindicet, simulac animam exhalarunt, calce viva aspersa ita exsiccat corpora defunctorum, ut ad sectiones Anatomicas profus reddantur inutilia.

HISTORIA LV.

Quartanae typus.

Quartana, scandalum illud Medicorum, ubi satis desævijt, & ægrum læto omine est relictura, varium typum induit, variasque formas Protei instar. Constans est & semper eodem tenore affligit si vel ad interitum vergit, vel gravioribus symptomatis, ut Hydrope, Phtisi &c. sui absentiam est compensatura. Variat verò vices, si salutis sit spes. Quartana laborabat consanguineus meus, stataq; diu servabat periodos. At tandem quum paroxysmus postero die expectaretur, præter spem die priore invasit, sicque postero die liber & sequentibus evasit. In aliis non paucis, meæ curæ subjectis, observavi, quartanam ubi desitura est, quotidie per octiduum perseverare, tandemque post largam diarrhæam vel hæmorrhoides vel sudores terminari cum salute ægrorum. Ratio est, quod mota in corpore materia & sedibus suis discussa quotidie moveatur, & quacunque crisi naturæ facillè tum expellatur, quod instante solstitio feliciter succedere expertus sum.

HISTORIA LVI.

Mors & flamma ex Vino adusto.

Vini adusti copiam obesse, malo suo plurimi experiuntur. Nam vel fervore suo adurit ventriculum & intestina, ut in flammam facile erumpat, vel accendēdo vitales in corde spiritus calorem suffocat, constringitq; vasa, unde syncope, vel per carotidas arterias in cerebrum delata & constringit ventriculum & vapore repleto Apoplexiam inducit. Prope ædes nostras nuper projectus homo summo mane mortuus reperiebatur. Tota nocta in vicina taberna vino adusto se ingurgitaverat, ut excesserit mensurā duarum pottarum nostrarum, unde ænopolio egressus in platea statim mortuus concidit. Præter modum alius mihi notus urgentibus compotatoribus spiritum vini hauserat, cui flamma extra fauces tantum extabat ut loqui nesciret, quam tamen assumpta frigida extinxit. Anno præterito extra portam Hafniensem repertus rusticus vino adusto obrutus, ex cuius collo flamma emicuit. Assueti huic symptomati & potationi rustici id consilij solent dare, ut ebrii situm supinum eligant, ut pateat flammæ exitus ne suffocentur, imminere enim suffocationis periculum si proni flammam cohibeant. Cum in Galliis versarer Lugduni ad confluentem Araris & Rhodani

Rhodani mulieris cuiusdam cadaver sine nimio sp. Vini haustu, sine calidiorē Theriacēs aqua extincta, rationem mortis investigaturi Medici aparuerunt, & ingentem ex ventriculo flammam erumpentem observarunt, sed brevi interposita mora extinctam, narrante mihi Renato Moræo Medico Parisiense, Professore Regio meritissimo, & Magno amico nostro:

HISTORIA LVII.

Fragorum vis Diaphoretica.

FRAGARIÆ herbæ fructum non in deliciis tantum æstuantī stomacho cedere, sed & urinam potenti vi movere calculosque frangere sine per se comestum, sine in aquas resolutum cottidiana experientia didicimus, & testantur *Matthiolus*, *Dodonaus* & ferè omnes ad unum. Diaphoreticā verò fragorum virtutem ignorant quotquot de hac re consului. Tacent veteres in fructu hoc describendo valde parci, quia in Italia paucissimis notus fatente *Plinio* l. 21. c. 15. & de sola herba loquitur *Nicolaus Myrepsus* in Unguenti Martialis compositione sect. 3. cap. 46. & *Apulejus* l. de Virt. Herb. cap. 37. qui malè Comaron Græcis dici fragum notat, quum *κόμμεγς* *Dioscoridi* l. 1. cap. 176. sit arbor cotoneæ malo non dissimilis. Rectius *μειράικυλον*, ut *Plinius* l. 15. cap. 24. & ex Glossis *Clau. Salmasius*, nisi de

de fructus similitudine sola loquatur, quo sensu unedones & comaram & memecylon Græci appellant eodem *Plinio* authore. Recentiorum nullus aliam fragis inesse potestatem sudores movendi observavit. Qui tamen in urbe nostra Vir & candore & eruditione conspicuus, Affinitatis vinculo mihi conjunctissimus, suo exemplo fragorum auxit usum. Tam enim largum illi sudorem provocare solent, ut quotiens sive in conviviis sive inter mensæ delicias hoc fructu vescatur, totiens rubentia exanthemata per universum corpus prorumpant, ut libentius grato alioquin fructu malit abstinere quam feccatam maculis cutem experiri. Certè solent inter se commercium exercere Diuretica & Diaphoretica, quum in expellendo sero utraque occupentur. Nisi forsan singulari dissensu fraga aversetur laudatus Vir.

HISTORIA LVIII.

Spectra Funesta.

DE muliere lotrice Belia narrat *Diemerbroeckius* de Peste l. 4. hist. 6. prævidisse mortem uxoris Dimmeri de Raet, hoc pacto: Vidi, in-
 quiebat, super tabulatum in domo illius ad portam magni cubiculi anterioris spiritum ejus sine capite, optimis vestibus indutum, & clavem portæ haud aliter manu tenentem quam sifanua
 aperire

aperire voluisset. Quam spirituum visionem sibi familiarem & molestissimam esse testabatur, quorumcunq; verò spiritus sine capite videbat, illi omnes intra paucos menses moriebantur. Sunt multi in patria nostra, qui morituros in spectro videre se sancte affirmant, nulla alias superstitione irretiti. Familijs Principum quorundam Germaniæ familiare ferunt, instante funere, præcedere visionem spectri candido indutio velati. Pertinax paucis diebus antequam periret, fertur dixisse, se cum in vivariû inspiceret, in aqua umbram conspexisse, quæ gladio stricto mortem minabatur, autore *Sabellico* l. 1. c. 4. P. Annio Tacito Imp. mortis præfagia fuere, quod jam mortuæ matris umbra ei apparuit, neq; sine horrore, diversa in specie locoq; , fratris manes, annotante post alios *Fulgoso* l. 1. c. 4. Ad fluvium arcis Finlandiæ, nova arx diætæ, spectra subinde apparere & imminente morte præfecti arcis vel militis alicujus citharædum per noctem in mediis undis ludentem conspici & audiri scribit *Olaus Magnus* l. 20. c. 19. 20. Domesticum exemplum verius narrabo, ne aliunde longius reptantur dubia. Nobilissima apud nos Virgo prævidere potest excusso semper somno, quotiescunque ex nobili illius familia, quocunq; locorum degat, aliquis est moriturus, cujus sexus vel mas vel femina, aliter enim apparet ipsi femina, aliter mas. Nunquam in hoc præfagio se falsam præfente

præsente & exempla certi eventus memorante Magnifico Reg. Maj. Cancellario *D. Christiano Thomæo*, indlyto Heroe, nulliq; superstitioni aut mendacio favente, testata est, sed apparentibus visionibus angise & turbari, & optare à naturali hac sibi que quasi connata potestate liberari. De fide igitur dubitare non possumus, quia vigilantes & vident & narrant. Socrati olim suus genius seu Dæmon adfuit amicus & futuri præfcus, comes vitæ inviduus, mentisq; illius hospes, de quo elegâter differunt *Apulejus* l. de DEO Socrat. *Max. Tyrius* Differt. Phil. 26. 27. & Platonici omnes, qui medium inter Deum & homines crediderunt, fusè refutati à *B. Augustino* l. 8. & l. 9. de Civ. Dei. Certè Christiani, præter Angelos, ductum scripturæ sacrae sequuti, ignorant alios seu genios seu dæmones Platonicos. De aliis præfagiis quæ vigilâtib; excidunt divina inspiratione *Iamblichus* de *Myst. air. Animos verè præfagientes, afflatosque, & quum dormire videntur, non dormire; & quum vigilare, non propriè vigilare, neque more hominum sensibus uti.*

HISTORIA LIX:

Noxius prægnantibus annus.

Dionisius *Halicarnassens* l. 4. *Hist. Rom.* annotavit quadam peste duntaxat virgines & gravidis

gravidas correptas fuisse. Sunt quippe habitu
 teneriore & molliore ad resistendum veneno
 imbecilliores. Primis Anni 1654. mensibus sa-
 tis calidis post æstatem æstuantem, Hafniæ ple-
 risque prægnantibus malè cessit graviditas, cali-
 dioris cæli vitio. Petechiis enim plurimi occu-
 buerunt, & gravidarum periculum sequuturam
 pestilentiam prælagiebat. Infectus certe & in-
 temperie quacunque vitiatus aer à Matre attra-
 ctus facillime tenellum fœtum vel in utero ene-
 cat suffocatq; vel, si robustior ut inquinatum si-
 bi; noxium aerem fugiat, ante statum tempus
 expellit. Hinc aliæ prægnantes ea hyeme primis
 mensibus abortiverunt, aliquæ postremis ma-
 gno propriæ vitæ discrimine. Aliæ petechiis in-
 fectæ una cum fœtu exspirarunt, aliæ Epilepsia
 convulsæ, quæ sine intermissione miseris com-
 prendens paucarum horarum spacio è medio
 sustulit. Detestanda verò nonnullarum fuit reli-
 gio, quod Matre petechiis vel Epilepsia extin-
 ctâ, fœtu in utero superstite & diutissimè se vo-
 lutante, sectionem tamen Casaream intermiserunt,
 adeoque rudibus adhuc & simplicibus ani-
 mis abnegarunt lucem non à se datam, ut lo-
 quitur *Lactantius* l. de Ver. cult. c. 20.

F HISTO-

HISTORIA L. X.

Pestilentia magna 1654.

Petechiales febres hyeme grassantes excepit sensim veris initio & tota æstate pestilentia ingens, quæ supra 9000. funera Hafniæ procuravit. Contagio ad nos disseminato per navés Holland. quæ Gedani frumento, cannabe, lino, &c. onustæ ob classis Anglicanæ metum se in portum nostrum receperant, ex hauritis hospitio receptis aliquot extincti. Expositæ vestes in solatu tangentes pueros infecerunt, latiusque deinde serpente lue universam urbem occupavit, & vicinos pagos, quocunque vel vestes demortuorum vel chartæ vel alia essent delata. Pani quoque inhæsit venenum ex infectis ædibus exportato, vino adusto & similibus. Latentes multæ infantibus contagium fugendum præbuerunt, ipsæ superviventes. Multi iisdem vestimentis inclusi, quæ infecti exuerant, salvi evaserunt, alii audaciæ pœnas morte luebant. Notatum verò plures feminas juvenculas, gravidas, virgines, nuper nuptas, & pueros puerasque sublatas quam viros senesque plebejos plures, qui infectorum consortium non vitarunt, quam patricos. Paroxysmus magno rigore plerumq; invasit, sequenti dolores dorsi & capitis cum æstu magno,

magno, tum dolor cruris sinistri, interdum hydatides in planta pedis, quibus recedentibus, veneno cor occupante, apparuere exanthemata lethalia, quibus erumpentibus sedatus omnis dolor ad extremum spiritum, ut non pauci fuerint qui & promptè ambulaverint & ipsos se arca ferali incluserint. Tertio hi ferè die moriebantur. Quantum suspicor veneno narcotica vis inerat, quæ doloris sensum sopivit. Bubonibus verò in inguine apparentibus, aliqua subinde salutis affulit spes, quæ decollavit, si modò prurumperent modò recederent, natura in protrudendo succumbente. In pagis vicinis tanto correpti peste delirio vexabantur, ut ipsos se aquis immerferint & suffocaverint, imò laqueis & cultris vitæ sibi filum abruperint. Pauci infectorū convaluerunt, nisi exhibitis statim sine mora repetitisq; Alexipharmacis sudores confertim moventibus. Profuit plurimis Elixir Pestilentiale Tychonis Brahæi quod in officinis nostris in frequenti est usu, præter alia à Medicis Hafniensibus in publico consilio præscripta. Vespillones fune pice illito, odoris gratia, se immunes conservarunt.

HISTORIA LXI.

Vomitus sanguinis lethalis.

Studiosus Hafniensis temperamento melancholico præditus, post longas splenis invetera-

terataque obstructions, evomuit magnam sanguinis copiam, & per inferiora partem cruoris mensuram. Non fallax erat suspicio, referatum esse vas breve, & per ventriculum exoneratum esse lienem. Consilio D. Wormii, quem ereptum nobis serio deploramus, ad cohibendum fluxum sumpsit syrupum symphyti, quo sanguis fuit ex voto suppressus. Empiricus rogatus majori salutis promisso, suavit oleum Hypericonis, quo assumpto fluxus sanguinis ²⁷⁰ & ²⁷⁰ tam copiosus rediit, ut convelleretur. Suspectus enim in sanguinis fluxu oleorum est usus, quod officina venarum referent magis quam adstringant. Unde oleum amygdalarum omnibus vomiturientibus denegat *Aloys. Mundella dial. 1. f. 4.* Et in dysenteria clysteribus miscenda non esse olea *Rondeletius* docuit, aliique à cl. *Rhodio* in *Analect. Septal.* magno iudicio collecti. Tandem igitur paucarum hebdomadum lapsu, recrudescente malo, viribus fractus, purpuream animam citissime evomuit.

HISTORIA LXII.

Amuleta elusa.

AMuletorum grande apud plurimos est precium. Sæpius tamen fallunt, & superstiosos eludunt. De characteribus loquitur & literis, quæ ad sanitatem nihil conferunt, corporibus

ribus appensæ, nec ad fortunas. Ægritudine correptus Hafniæ mercator Islandicus præter Medicum expertum, furtim usus est opera Monachi Empirici. Gestabat ille secum ægros revivifurus in pyxide globulos, quibus instructus omnia sibi exsententia prospera ominabatur. Clanculum famulus mercatoris globulum furripuit, ut hujus amuleti experiretur certitudinem. Reversus fortè servus, negociis heri non rectè curatis, eodem die misere à Domino vapulabat, unde diris execratus est impostorem. Interrogatus quid causæ haberet maledicendi, globulum produxit, quo tutam se credebat. Contextus is erat ex bombyce, ubi charta convoluta latebat verbis S. Johannis signata: *In principio erat verbum*. Ita amuletum preciosum Clerici laicus elusit. Felicior tutiorque est illorum amuletorum usus, quæ vi sua naturali morbis resistunt. Externa licet, vaporum tamen specie & atomorum sive per respirationem sive patulos cutis poros attrahuntur. Ita radix Pœoniæ, ungula alcis, aliaque usu probata collo Epilepticorum appensa convulsiones sedant. Carpis manuum telæ aranearum, fuligo, succus citri, acetaria, &c. applicita febrilem æstum solent extinguere. Fœtida hysterics profunt. Pulvis bufonis ad urinæ incontinentiam laudatur, & mille alia sunt. Amuleta quorum virtus passim consensu Medicorum feliciter innotuit.

HISTORIA LXIII.

Arthritis menstrua.

PRidie quam menses consueti fluant honestissimæ mulieri juvenulæ meæ fidei commissæ, post Chronicum splenis morbum, incredibiles artuum dolores excitantur, qui brachia primum invadunt inprimis sinistrum, per vices ad dextrum recurrentes, deinde pedes tanta occupant acerbitate, ut nulla dolorum intensissimorum sit intermissio. Infestant illi præsertim articulos omnes, chiragramque & podagram & gonagram specie simili mentiuntur. Exasperantur fomentis calidis, nec ullum levamen nisi à Theriacæ inunctione, quam pro doloribus sedandis peropportunam suasi. Mensibus verò supervenientibus, omninò, quasi illuc translata dolorum materia, cessant.

HISTORIA LXIV.

Scroti Tumor.

CUm Pastor in Vemminghoy spineam sepe transcenderet, à spinis sepius ita scrotum & testiculi læsi fuerunt, ut dolor ingens & inflammatio partes illas divexarit. Empiricorum

rum variis remediis omnia in pejus ruebant. Tertio inde anno ulterioris mali metu Chirurgum nostrum exercitatum Martinum Sixium advocat. Scrotum tum videbatur pellucidum, humidumque excedere caput. Loco scroti comodo corrosivum applicat, tum inductam escharam scalpello aperit, tandem aquæ flavæ croci instar ad lb̄ vj effluerunt. Frustulum scroti magnitudine Thaleri Imperialis excidit, ut ea parte nudi dependerent testiculi. Exacto trimestri tam benè restitutus est, ut liberis operam dare potuerit.

HISTORIA LXV.

Apostema spinæ.

Generoso in patria Viro apostema ingens in spina dorsi obortum. Barbitonsor imperitus scalpello apostema aperuit supra affectam parrem, quæ nisi compressa nihil liquoris emittebat, hinc stagnans materia ossa corrodingo fistulam spithamæ longitudine excitavit. Adhibiti postea in consilium D. *Nicolaus Fossus* Medicus in Scania felicissimus, & *Martinus Sixius* Chirurgus urbis dexterrimus, cauterium potentiale affecto loco imponunt. Apparuerunt post escharam ossa nigra, quibus abrasis, & nitore suo restitutis ossibus, vulnus curabatur Sarcoticis & Emplaiticis. Residuum adhuc erat in vulnere

nere punctulum aciculæ caput vix superans, ex quo sanguis liberalius fluxit, nec ante sextum diem fisti potuit, tumque inducta cute convalluit æger generosus.

HISTORIA LXVI.

Transplantatio Morborum.

Magnam Naturæ pando mysterium. Transplantatio morborum, stupendum est remedium, quo ægri tudines hujus vel illius transferuntur vel in animul brutum, vel in alium hominem, vel in rem inanimatam. Superstitiosa quidem plurimis videtur curatio, sed, si quidem naturalia adhibentur remedia nulla concurrente superstitione aut verbis aut characteribus, aut gestibus, quanquam non semper manca mortaliū mens rationem assequatur, damnare non ausim quod experientia plures comprobarunt. In sacris vestigia quædam Transplantationis hujus observo, quanquam miraculosæ, de agno apud Moysen & porcis in Euangelio. Primus is modus est transplantationis morborum in animalia bruta. Nonnulli Phthificos sanant. evacuato ex brachiis ægrorum sanguine, & gallo galinaceo propinato. *Flud* Anglus podagrâ cujusdâ in cane familiari, quo cum dormiebat, fertur transplantasse, qua deinde torquebatur canis certis periodis, quemadmodum ante dominus. Sanguine

guine ex medianâ ægrotantis extracto, ovi gal-
linacei testæ artificiosè iucto, & deinde ovo
gallinæ per 14. dies supposito, postmodum fa-
melicæ exhibitæ; icterum, morbosque quos-
cunque ex Scorbuto, Cachexia, Hydrope orto
abolere apud multos innotuit. Sunt apud nos
qui experti sint, morbos plerosq; curari si rescifi
ungues ex manibus pedibusq; ægrorum alligen-
tur pisci vivo & in mare demittatur piscis. De
hominibus ali; fide digni observarunt, strumas
aliosq; tumores aboleri, si pars affecta affricetur
ad manum cadaveris humani, ita enim sensim
evanescere tumores prout sensim putrescit ca-
daver, quod tardius hyeme, æstate citius con-
tingit. Frequētior tertia species Transplantatio-
nis in res inanimas quascunq;. In folia sæpe ve-
tulæ Calabricæ morbos transferebant, ut mihi
testabantur. *P. Castellus* Clarissimus Messanæ Me-
dicus expertus est, hæmorrhoides si tangantur
ruberosa radice Chondrillæ, sicari si chondrilla
sicetur, corrumpi verò si corrumpatur, quare
sub camino exsiccandam suadet. Periam sangui-
ne imbutam sub cineribus calidis positâ men-
ses sistere scribit *Panarolus* in fascicul. Arcan.
Duplex scirrhi lienis curati sympatheticum
remedium describit *Io. Bapt. Sionis Jatroph.*
Miscell. tract. 29. Prius est, si trium vel quin-
que noctium urina ab ægro schirrhum lienis
patiente mixta singulis auroris cum suffi-
ciente

ciente cineris communis quantitate commisce-
 atur, solisque radiis siccandum quotidie expo-
 natur totum mixtum illud ex urina & cinere,
 donec exsiccatione peracta tota massa igni do-
 mestico apponatur, & dissolvi paulatim ex se
 permittatur, quia massæ illius dissolutione per-
 fecta dissolutum esse volunt & scirrhum. Secun-
 dum autem sit, si ex urina scirrhum patientis
 hominis phiala vitrea impleatur, stuppaque lini
 vel cannabis, aut communi papyro clausa humi
 sepeliatur ab homine jejuno, & ibi dimittatur
 quousque tota absorpta sit urina, qui illa con-
 sumpta urina consumptum dicunt scirrhum.
 Generosus quidam Vir in patria nostra ad febrem
 aliud secretum mihi communicavit, quod suc-
 cedere in propria uxore expertus est. Ovum in
 urina ægræ instante paroxysmo excreto ebulli-
 at, donec omnis humiditas sit absorpta: Tum
 excorticatum ovum sterquilinio immittatur,
 & quam citò à formicis consumitur, tam prom-
 ptè febris cessat. Lues Venerea & cancri perla-
 nari dicuntur, si baltheus Mercurio illitus cor-
 poriq; applicitus profunde in terram demerga-
 tur. Ad quartanam alii hoc commendant: Ægri
 urina in olla nova excipiatur, misceaturque illi
 farina ex siligine & in pulvem redigatur. Puls
 arbori seu ceraso seu alij illinatur, ut avibus cedat
 in prædam, tantum enim quartanæ decedet
 quantum ex pulve aves comederint. Sunt, teste

Scrodero.

Scrodero l. 5. Pharm. Med. Chy. class. 7. §. 23. qui ad quartanū capillos patientis cum aliis in corpore dispersis pilis permixto ovo imponūt, duriter coquunt & avibus deglutienda objiciunt, qua ratione quartanā curatum iri volunt. Lardo perfricatas verrucas, postea in terram defosso, evanuisse experta mihi mulier retulit. Idem sua experientia confirmat *Verulamius* Cent. Jo. Sylv. hist. 997. puer enim admodum in digito verrucam habuit, circa annum ætatis suæ decimum sextum cum Parisiis degeret, sensim in utraque manu subnascentibus pluribus, ad minimum centum mensis spacio. Angli Oratoris uxor, femina minime supersticiosa dixit quodā die, velle se quicquid verrucarum manus fœdabat, tollere. Post accepit lardi particulam, pelle non exutam, cujus pinguedine illevit omnes verrucas, & inter eas quæ pene ipsi eo usq; fuerat coæva. Clavo deinde affixam lardi particulam ad postem fenestræ cubiculi sui quod meridiem spectabat, soli exposuit putrefaciendam. Successus fuit, quod omnes verrucæ intre septē menses prorsus evanuerunt, etiam illa quæ reliquas ætate anteibar. Exemplum habet *Salmuth* Cent. 3. Obs. 34. intensissimi doloris brachij per transpirationem sublati. Corallos enim rubros cum foliis quercus contusos partique affectæ ad supputationem usque impositos, in foramen in radice quercus orientem versus spectantis

tis mane terebrâ factum immittebant, & cuneo ex eadem arbore obturabant. Dolor inde planè cessavit, & cum refoderetur amuletum extemplo cruciatus sæviores recurrebant. Ramum salicis dentibus scorbuticorum alij affricant, & fumo camini exponunt, ut cum rami exsiccatione sanentur dentes. Nihil tritius, quam fascias ægrorum patibulis suspendi, quod Transplantationis beneficium est, si succedat. Hydropicos vesica bibula ægrotantis lotio repletâ in furno fumante aliquandiu suspensâ, & deinde effuso lotio, ac vesica in Cloacam coniecta, detumescere narrat *10. Loselius* de podagr. Sect. 2. Membr. 2. Art. 2. Subl. 5. ubi & transplantatoriam artem Podagræ incipientis ira describit: Ægropilos in utroque crure novacula demunt, & insimul ungues manuum pedumque stato tempore, vere scilicet, arboribus de integro succum recipientibus & quidem propriè ante novilunium, refecant, post terebrâ, in populo albâ, vel quercu virescente, foramine factò, ad medullosam usque arboris partem, unguium segmina & pilorum filamenta in locum excavatum, nullo segestri, adhibito, transportant, foramine ligneolo, ex arboris cujusdam ramulo fabricato, accuratè & profundè clauso. Ligneoli propendens particula proximè arborem securi amputatur, & admoto fimo vaccino saucia ligni pars propediem optime deligatur. Quod si trimestri

mestri spacio malum podagricū haud recurrāt, arborem magneticā virtute efficacissimā arguit. Similis huic Transplantationi est balneum lactis, quo se non ita pridem Nobilis femina cimbrica immerferat occulto morbo laborans, quod lac porcis exhibitum, omnes enecabat, ægra convalescente. Plura passim occurrunt hujus curationis exempla, quæ miraculis sunt vicina, quia à communi ratione recedunt. Multi tamen in Natura sunt effectus, quorum causas nemo affequitur, nisi qui fecit. Occultæ sunt & magneticæ in mundo virtutes, quibus etiam dissita invicem alunt commercium. Ita Unguento armario vulnera absentia sanantur, si cruoris tantū guttula ex vulnere telis vel linteis insidiat. Et quæcunque ex corpore vivente prodeunt, longius quanquam separentur, occulta sympathia feruntur ad suam originem, & tacita attrahunt. Non negandum tamen sæpe casu successe in exemplis allatis felicem eventum, sæpe nullum. Nos limites Naturæ non figimus, nec prorsus damnamus quæ imperita ratio non percipit, *quasi verò mensuram ullius rei possit agere, qui sui nesciat*, ut eleganter Plinius l. 2. c. 1.

HISTORIA LXVII.

Anatome Cachectici.

DN. Trenti Nobilis Patavini cadaver, me præsentem, apertum fuit, qui diuturno morbo

Ca-

Cachectico ad hydropem vergere videbatur. De eo contulerant consilia Maximi Medici Io. Dom. Sala & Benedictus Sylvaticus Præceptores mei, quorum hic abscessum in hepate, ille in corde divinabat, quia plerumq; in lentibus huiusmodi morbis ad cachexiam vergentibus, cordis aliquis solet esse abscessus, & pulsus in hoc erat interceptus. Cor tamen in aperto cadavere nihil noxæ contraxerat. Hepar pallidum, quasi coctum, lien verò rubicundus sani hepatitis instar. Pulmonum sinister inflammatus & ferè putridus.

HISTORIA LXVIII.

Anatome febris malignæ.

Joh. Jacobus Heilmannus Medicus & Chymicus Doctissimus, historiam retulit de quodam febre maligna apud Germanos laborante, cujus nasi extremitatem rubra quædam macula obsederat, symptomatis benignum quid portendentibus, nec cibi appetitu planè dejecto, unde certam recuperandæ salutis spem æger conceperat; Sed nox obitum præcedens sinistra portendebat, omnia quippe in deterius ruebât, ignisque quidam internus viscera comburebat, cujus ardorem externò ac culinario igni nihil cedere ajebat, donec latius serpente veneno mi-

serrimam

ferrimam vitam cum felici morte commutaret. Dissecto cadavere omnia viscera nigricantia erant & sphacelata, quin & ipse ventriculus adeo computruerat, ut sine ruptura & læsione digitis atrectari nequiverit, quocunque enim digitorum attactu disrumpebatur, cavitasque relinquebatur manifesta. Id ex Heilmanni relatione ad me perscripsit *Henricus à Moinichen*, rerum Medicarum & Anatomies peritus.

HISTORIA LXIX.

Clitoris offeus.

Sperendæ exilitatis in junioribus Clitoris conspicitur, nec multum auctior in adultis, sæpe tamen membri virilis æmulatur longitudinem. *Tulpius* notat in femina animi virilis dimidiatum digitum æquasse, ut se feminis aliis viri instar mulceret. *Platerus* ad colli anserini magnitudinem excrevisse observavit. Venetiis scortum erat Italis quibusdam meis amicis satis notum & familiare, cujus clitoris offeus extans amafios in amplexu impediēbat lædebatque ut sæpius inflammatione oborta Chirurgorum imploraverint auxilium, à multis tamen visitabatur ob formæ elegantiam haud cottidianam.

HISTO-

HISTORIA LXX.

Mulier splendens.

Cum in Italia, orbis Paradiso, versarer, Matronæ Veronensis summa cutis vel leviter tacta scintillas manifestè ejaculabatur. Dignum curiosorum indagine spectaculum fideliter orbi publico scripto exposuit *Petrus à Castro* Medicus Veronensis eruditissimus, edito de Igne Lambente libello, quem in hujus historiae filo pertexendo sequar. Illustrissima Domina *Cassandra Buri*, Ill. Jo. Francisci Rambaldi Patritij Veronensis uxor, ætatis consistentis, corporis habitu mediocri, universalis temperaturæ calidæ & humidæ, hepatis calidioris siccorisque, adeoq; bilioso atroque sanguine abundantis ab innato fervore, adulatione, ætate proportionata & animi mœrentis pathematis vehementibus procreato. Hanc Nobilem Matronam eo prærogativæ dignitatis & stupendæ Naturæ signo signavit Creator, ut quotiens leviter linteo corpus tetigerit, scintillæ ex artibus copiosè profiliant cunctis domesticis conspicuæ, non secus ac si è filice excuterentur, comitatæ etiam fridore omnibus audito. Sæpe ducta manus per indusij manicam scintillas excipientem, observavit flammam caudato radio ad instar accensarum

farum exhalationum decurrentem, à qua sæpe delusæ ancillæ ignem se intra stragula lintea ingestisse per incuriam cum cubile hyemali tempore frigidiori de more calefacerent, quo tempore etiam copiosiores & clariores micant scintillæ, cum metu arbitrantur. Ignis autem iste non nisi noctu aut obscuro loco in morem luminum nostrorum, cernebatur, nec extra se urebat, quamvis materia suggereretur, ad inflammationem promptissima, nec denique ut alij fulgores ad certi temporis mensuram definebat, sed eadem lucentis facie adhuc effulgebat post meum ex Italia discessum. Plura in hanc rem exempla l. 1. de Luc. Anim. c. 19. adduxi, causasque singulorum Lib. 3. fusius exposui.

HISTORIA LXXI.

Impotentia ex Incantamento.

Incantamenti ad conjugium ineptos reddi novos nuptos vulgo notum. Ligationem ligulæ vocant, quam striges creduntur nodo nectere nuptiarum die. Refert *Bodinus*, esse formas nodandæ ligulæ amplius quinquaginta, sive ad virum conjugatum impediendum, sive ad mulierem solam, plerumque tamen virum illigari vix mulierem: Ligari autem posse in diem unum, in annum, in æternum, aut quantisper duratura esset ligula, nisi solverentur. Antiquis notum

G

incanta-

incantamentum & recentioribus. Amasis Ægypti Rex apud *Herodotum* vincus fertur & impeditus ne rem haberet cum Laodice uxore sua. *P. Æmilius* in vit. Clotarij secundi testatur Concubinas Theodorici Regis iisdem ligamentis adversus Hermambergam esse usas. *Codronchius* l. 23. de Venef. c. 5. refert de juvene marito, quum diu rem cum puella habuisset, eamque deserere vellet, virilitatis damna meruisse ereptæ. Communicato cum vetula consilio, id remedij didicit, ut sive minis sive blandi alloquio & promissis, suspectam sibi puellam cogeret reddere amissum. Exsequutus consilium, cum promissis nullis persuadere puellam posset, arrepto fune non ante à suffocatione destitit, quam illa, immissa in loculos Viri manu, veneficium auferret. *Beverovicus* in Thef. Morb. c. 18. affirmat in Gallia esse frequentes ligationes, idque *Cl. Salmasium* variis exemplis confirmasse. Præsertim aptud Santones & in Gasconia artificio isto inducitur sæpe languor tempore matrimonij, vocaturque Gasconibus *noüer l'eguilette*. Apud nos decurtatum cuidam sponso à sagis virile membrum, ut profus carere eo videretur. Alii Sponso viduo simile damnum die sponsaliorum minabatur ancilla, quæ spe matrimonij exciderat, edocta enim per vetulam sacro copulationis cœtui immiscuit, feramq; non constrictam in marsupio secum asportavit. Mox pastore verba copulato-
ria

ria pronunciantē seram constringit, virilitati sponsi nocitura. Re ab astantibus audita, advocato consilij authore, inflictaq; alapa ad hæmorrhagiam (ita enim vim omnem incantamentorum eludi credunt), compulerunt seram aperire, ut extra periculum sponsus esset. Aliis usitatus ramus quercinus ad rectum angulum sursum incurvatus, quem terræ lotio sponsi madidæ infingunt. *Fernelius* plenus fide, compertum sibi testatur l. 2. de Abd. Causis c. 16. magos, sagas, forcilegas, incantamentis nonnullos ita vinxisse, ut cum sola uxore non concumberent: alios concubitus impotentes quasi exectos reddidisse, alios in corporis extenuationem viriumq; imbecillitatem cum lāguore summo traxisse, quos solæ quæ infixerant, precibus & muneribus restituere possent. *Codronchius* l. 3. de venef. variis exemplis probat genitalia per veneficia posse decurtari, sed videri tantum, non reapse fieri. Certè revera fieri Sponsæ querunter & experiuntur. Causa autem supranaturalis, à Dæmone DEI permisso inducta in generis humani ludibrium. Execrabile maleficium suo autore dignum, etsi quandoq; sine expressa conventionē & societate cum Diabolo inita committatur, actionem nihilominus esse diabolicam & supplicio capitali dignam decernit *Io. Georg. Godelmannus* J.C. l. 1. de Incant. c. 6. Mitior est *Verulamius* naturæ addictissimus, qui Cent. 10. Sylv. Hist.

Hist. 888. 959. si non excedit naturam, vim habere suspicatur ex imaginatione ligatis membrum virile. Putat verò illud ab incantatione alienum esse, quia non à certis tantum personis, quales incantatores, sed à quolibet in Gasconia fieri potest. In nodi solutione impium foret ad artes Diabolicas recurrere, quemadmodum Amasis carminibus solutus fuit, & Paracelsus monstrosis characteribus & barbaris nominibus in membrana nova scriptis amissas maritorum vires revocavit. Præstat in quibusdam sequi decretum *Hincmari* Rhenensis Archiepiscopi Part. 2. Decret. Caus. 32, quæst. 1. cap. 4. *Si per sortiarias, atque maleficas occulto, sed nunquam injusto Dei iudicio permittente, & Diabolo preparante, concubitus non sequitur, horranda sunt quibus ista eveniunt, ut corde contrito & spiritu humiliato Deo & sacerdoti de peccatis suis duram confessionem faciant, & profusis lacrymis &c. Deo satis faciant.* Possunt & addi naturæ haud adversa remedia, quibus ab incantamentis inductæ ægriitudines debellantur, Deo contra naturæ hostem conatibus remedium benigne aspirante. *Carichteris* hujusmodi incantationes curavit mingendo per scopas betulæ. Potum seu cerevisiam in quâ betula cocta, mirè depredicat *Helmôtius* de Lithias. c. 28. §. 25. Sponsus enim quidam ligatus per menses quinq; ne sponsam suam attingeret, pedissequam interea imprægnavit. Postmodum, exortis inter desponsatos jurgiis,

jurgiis, dixit sponsa, se nefas cum pedisse qua dis-
simulasse, ut exploraret, an frigidus, an verò ma-
leficiatus esset, & quo titulo divortium tenta-
ret. Tandem, soluta est ligationis incantatio per
potum præfatæ cerevisiæ, repertusq; est malefi-
ciatus, non autem frigidus. Remediis naturali-
bus veneficia percurari *Carichterus c. 12. l. 2.* do-
cuit, & in puella expertus est *Henr. ab Heer*
Obs. 8. Ex dente mortui suffumigium depellere
sponsorum impotentiam ex ligamine *Pæde-*
montanus in memorabilibus annotavit. Foetida
enim his profunt.

HISTORIA LXXII.

Tubercula in facie.

Nobilis in Dania femina curæ Paternæ sub-
jecta miro quodam implicabatur affectu.
Nam per inordinata dierum intervalla erumpe-
bant in cute corporis nodi parvi magniq; juglã-
dium instar, facies intumuit, præsertim oculi &
collum, fuereq; nodi isti rubri. Causa videbatur
suppressus mensium fluxus, quatuor subinde
mensibus subsistens, nec satis bene lien & hepar
calidum valebant. Secta illi fuit vena, postea
Extracto Panchymagogo purgata, tum cucur-
bitulæ scarificatæ humeris genuq; applicatæ, &
sanguis aqueus extractus. Ad temperandos calo-
res internos Tabellis refrigerantibus usa, & ad
fluxum

fluxum revocandum secta vena malleoli, propinata denique menstrua ciente portione *Quercetani*: post paulò subductæ ex facie maculæ & cum menstruo sanguine sanitas postliminio rediit.

HISTORIA LXXIII.

Error in Pleuritide.

Centurio quidam Danus stipendium Serenissimi Regis merens, de punctura lateris molesta conqueritur. Advocatus barbitonsor colicam suspicatus exhibet purgantem medicinam, qua per biduum adeò concitata fuit alvus, ut tandem copiosus sanguis *naivo* fluxerit, jamque vix spiritum trahens mutato consilio Medici operam implorat, qui diligentius singula expendens Pleuritide laborare videt monetque. Statim vena illi secta. Sequutum deinde per sputum pus laudabile. Inde sublevatus convaluit.

HISTORIA LXXIV.

Suspensum urinae annulare.

Civis Patavinus, qui in castris Venetis contra Pontificem militum cohorti præfuerat, febre maligna correptus urinam turbidam reddidit. Postridie cum summus Medicus *Io. Dom.*

Sala

Sala, quem Dūcem sequebamur, advocaretur, urinam vidimus clariorem cum suspenso tamen satis copioso, sed in medio sui vacuo, unde annulare illi vocabatur. Hoc quidem etsi non satis salutare signum semper viderit, de ægri tamen salute non penitus desperabat, cum cicatrices post hesternam scarificationem nihil mali præ se ferrent, cum petechiæ circa lumbos purpureæ essent, cum denique auditus esset gravitas, natura scilicet critico motu ad organa auditus materiam malignam pellente. Nec sefellit augurium, brevi enim restitutus est. Digna extat in hanc rem observatio C. Gemma de Febr. Epid. Pestilent. hæmitritea 1574. grassante in fin. *Cosmocr.* l. 2. p. 235. Erat in plerisque sedimentum urinæ in fundo subatrum, sursum livescens, ac ita sensim candidius atque tenuius. Quod autem vix unquam aliàs vidit, id erat: In ea crassitie sedimenti centrum se peregrinum ac diaphanon ostendebat, tanquam illic vacua sedes in circumferentiam amplam immunis à purulenta colluvie servaretur. Tales ubi prodire plenissimè esse iudicatos testatur, ac redivivos velut ab inferis resurrexisse. Factum id arbitratur ex fomite pestilenti jam separato penitus & per urinas excreto: Cum innati spiritus ea sit vis, ut in urinis (*Actuario* teste) aliquantisper commoratus, juxta ideam ejus potestatis, antipathiæ & sympathiæ quam in corpore semper obtinuit, etiam tunc

tunc egressus obambulet, singulis partibus sua loca decernat, noxia quæq; & peregrina longius à se repellens, aut in circumferentiam trudat, aut medio quocunque spacio circumscribat.

HISTORIA LXXV.

Tophacea materia in colicis.

CRassa subinde & lapidosa materia intestinis compacta ita distendit membranas illorum tunicas, ut dolores colici acerbissimi insurgant. Nec mirum colon distendere, quum plane iliacam passionem visa sit induxisse *N. Fontano Resp. & Cur. Med. l. 1. pag. 84. Hildano Cent. 1. Obs. Chir. 51. alijsque.* In dolore ventris observavit *Zacutus l. 3. Prax. Adm. Obs. 129. calculum castaneæ & formæ & magnitudine, intestino colo tenaciter adhærentem. Platerys l. 3. Obs. c. ult. vidit Præfectum quendam colicis cruciatibus diu vexatum, post clysmatum usum, casei concreti induratiq; magnam per alvum ejecisse copiam. Retulit mihi *Benedictus Sylvaticus incomparabilis Medicus, matronam Foro-Juliacensem diu colico dolore intensissimo vexatam fuisse, qui nullis cessit medicamentis, antequam singulis vicibus materiam tophaceam & calculosam per alvum reddidisset.**

HISTO-

HISTORIA LXXVI.

Pilosa capitis cutis vivo evulsa.

ORta Helsingoræ inter duos contentione à verbis ad verbera deventum est. Caput alterius alter & capillos involat, manuque tam firmiter aprehendit capillitium, ut, quod mirandum, subjecta cutis cum pilis ex cranio divulsa sit. Duo miranda occurrunt, quod pili tam altis radicibus hæserint, ut à cute evelli nequiverint, deinde quod cutis capitis cranio firmiter non adhæserit. Æquali præterea figura cutis recessit, quasi arte separata, venis suis eleganter distincta. Curatus fuit à Chirurgo feliciter, & inducitur à natura nova cute pili novi increverunt. Pilosa verò cutis pars, quæ fuerat evulsa, à coriario præparata in rei fidem servabatur, transijtque ad *Petrum Ionam Charisium* Cognatum meum honorandum, qui & videndam exhibuit, & figuram hanc amice concessit.

HISTORIA LXXVII.

Ptyalismus singularis.

Vir in Dania Nobilissimus, cætera vegetus sanusque molestum patitur symptoma. Quo
G 5 ticscun-

tiescunque cibum sumit, sequitur sputatio satis larga. Toto die reliquo nihil exspuit, neque ante cibum neq; post, etiam si liberalius quandoq; amicorum in gratiam invitatus potet. At quam primum cibi orditur masticationem, copiosè sputat, ut crederes sputi torrentem ante pedes stagnare, cessat idem ptyalismus finito prandio, nec aliud incommodum experitur. Impeditior videtur hujus ptyalismi causa. Si ex ventriculo, vel vomitus comitaretur, vel extra prandii tempus recurreret. At ventriculus cibum & avidè appetit, & rectè concoquit. Quin impediretur potius salivatio pondere deprimentis cibi. Igitur ex capite hujus humiditatis fons accersendus, quanquam de catarrhis non valdè conqueratur. Glandulæ oris & palatum spongiosum sputa imbibunt excernuntque in primis quando inter masticandum commoventur. Non tamen tument glandulæ, nec inter loquendum provocatur sputum. Ductus salivales observantur in glandulis oris *Whartonus* & *Glissonius* l. de Anat. Heb. c. 45. qui per glandulas salivam tenuem, pellucidam & aquosam in os effundunt. Forfan illi à motu excitati largius & hauriunt salivam & reddunt.

HISTO-

HISTORIA LXXVIII:

De Unguium refectione.

IN navi olim ungues abscindere non licebat, neque in nudinis, teste *Plinio* l. 28. c. 2. *Ungues refecari nudinis Romanis tacenti atque à digito indice, multorum pecunia religiosum est.* Resegmina verò unguium ad artes curiosas servabant. Ita *Apulejus* l. 1. *Apolog. ex Lælio* :

*Philtra omnia undique irruunt,
Antipathes illud querito,
Trochus, pili, ungues, tenia,
Radicula, herba, surculi,
Sauri, illices hiodula, Hin:
Nientium dulcedines.*

Quemadmodum ex vet. libris restituit *Cl. Salmafius* in *Solinum*. *Plinius* l. 28. c. 7. ad febres ex præscripto muliercularum commendat resegmina unguium cerâ permista. Vulgus superstitione tali imbutum, abscissos ungues diligenter igni tradunt, ne ad magicas artes intercipientur. Alii sibi servant, secumq; in sepulchrum recondunt, sperantes exinde buccinâ fieri ab Angelis extremo die. Ita varia de unguibus viguit omni ævo superstitio, quanquam excrementis meritò annumerentur. Olim auro inducebantur.

Vir.

Virgil l. 8. *Æneid*. *Præfulgens unguibus aureis*. Unde *Stattius* eleganter *Auro mansueverat unguis*. *Mumiam* *Egyptiacam* vidi unguibus inauratis. Tanta denique unguium refecandorum cura erat, ut tonsoribus id concederent. Testis est *Martialis* l. 3. *Epigr.* 73. de quo loco videndi *Scaliger* *Not.* ad *Manilium* l. 5. *Modius* *Epist.* 109. *Nov. antiq. Lect.* Quousque refecari à digitis debeant definiit *Hippocrates* l. de *Med. Officin.* ut neque longiores neque breviores sint digitorum extremis verticibus. Ea enim, quorum gratiâ facti sunt tunc maximè præstant, quando commoderatam habent magnitudinem, *Galen.* l. 1. *Us. Part.* c. 7. Cavendum autem sedulo ne in liberali unguium refecatione, læsis tendinum nervorumque extremis, periculum haud spernendum superveniat. Novi quendam gangræna pedis sublatum, quam ex vitiosa unguis sectione concitaverat.

HISTORIA LXXIX.

Cingulum Mercuriale.

Cinguli Mercurialis usus frequentior, multis est justis de causis suspectus: Inimicus enim plerisque est Mercurius, imprimis imbecillioribus & convulsionibus obnoxiiis. Scabiosis tamen & cutis prurigine laborantibus audacter Empirici applicant, quos eos nomine casti-
gat

gat *Mindererus*. l. Thren. Med. c. 14. quod tetrum illud argenti vivi virus in corpus gestantis ejaculentur. *P. Hechstetterus* Dec. 3. Obs. Med. cas. 7. damna recenset illorum qui cingulo isto ad scabiem temere nisi sunt. Seni enim scabioso ex cingulo infectum palatum, gurgulio & fauces exulceratæ, salivatio copiosa, anhelitus teter, dentes vacillabant, gingivæ tumidæ, tensio in nervis & tendinibus colli, masticatio impedita, deglutitio depravata, appetitus prostratus, febris lenta hectica, lipothymia multæ, & denique mors. Puellam quoq; cacochymicam scabiosam vidit ex tali inunctione repercussa scabie, totam intumuisse cum spiritu sublimi. Nempe lethale est cingulum, frimbecilliores vel morbo vel ætate, & cacochymicis eo cingantur. Unde sedulo cavendum ne, neglectis præmittendis, impura corpora & enervia inungantur. Rusticus Mathias in urbe nostra satis notus cingulo mercuriali diverso successu sanitati quosdam restituit feliciter, qui pura corpora crebro medicamentorum à Medicis præscriptorū usu obtinuerant, quosdā exitio eripere non potuit cacochymicos. Filiam civis Hafniensis totius capitis scabie diu deturpatam, cingulo perfanavit, ut & conjugio apta redderetur & sana deinceps vixerit. *Ballonius* l. 2 Ephem. p. 264. refert in æstiva constitutione Anni 1579. dum quædam tempestas sæviret, pustularum & eruptionum ferinarū ferax, obortos esse

esse tumores & dolores in variolis, quæ pueros necabant corruptis solidis partibus. Itaq; in eam itum esse sententiam, ut Emplastrum Vigonis cum Mercurio applicaretur, aliis litum levem ex hydrargyro fieri, idq; remedii mirum in modum profecisse. Eodem cingulo integræ sanitati restituit idem Empiricus rusticus Generosissimum Virum *Georgium Roscranzium*, qui ex male curata fractura pedis per plusculos annos intolerabiles dolores expertus fuerat, & inveterata ulcuscula in parte affecta. Quod si aliud in vita nihil præclari gessit Rusticus, in eo tamen laudem & acclamationem omnium bonorum meruit, quod tantum Virum omnibus dilectum neminiq; molestum, florem nobilitatis & Musarum delictum, consuetis torminibus subtraxerit. Mercurius verò huic ægro obesse non potuit, quia multis Medicorum remediis propriaq; rerum Medicarum peritia, ita purgatum præparatumq; fuerat corpus, ut præter salivationem nullum incommodum ex usu hujus cinguli senserit. Mercurii cingulum alii ita conficiunt. Mercurium saliva aut sævo extinctum albumine ovi excipiunt, illinuntq; supra gossypium, quod in cinguli modum consuunt. Noster verò Mercurium cum oleo juniperino subigit & in massam compingit, corioq; in cinguli formam refecto illinit, quo mediū corpus constringit, cōmendatq; ad omnes affectus malignos, cancras, ulcera mali moris & antiqua &c. Ita audaces sæpe fortuna juvat,

HISTORIA LXXX.

Anatome Epileptica.

PErraram observationem ex Anatome Ernestæ Nassovici Comitis filiae annum vix egressæ, nuper per literas mihi transmisit Vir Clarissimus *D. Iob. Daniel Horstius* Archiater Darmstadianus meritissimus, quam hic publico non invidebo: Hujus Parentes Illustrissimi 23. Junij 1655. per literas Wistadio conquerebantur, quod nudius tertius filiola eusarca, florida & bene habens, enormi diarrhæa correpta fuerit, altero die aliqua ex parte sopita, sequenti verò cum vomitibus recurrente largius. Adventus 24. Junii deprehendit duritiem in dextro hypochondrio, calorem totius p. n. fitim, pervigilias, capitis dolores, alvi excrementa alba, virium prostrationem, quibus 26. Junij superveniens Epilepsia finem vitæ imposuit. Post obitum tota dorsi regio fuit nigra à nucha ad finem spinæ dorsi. Ventriculus verò in sinistra parte nigricans & quasi putrefactus, viridi humore refertus: Hepar scirrhosum decem unciarum. Vesicula bilis grandior, & nigra bile inflata. Intestinum rectum quoque nigricans. Renes unciarum quatuor, benè dispositi & sani, ut & Lien, Vesica, ipsumque Cor unciæ unius & dimidiæ. Cerebrum verò librarum quinque cōpiosa

pioſa aqua circum fuſum erat, aderant ipſi pu-
 ſtulæ aqua plenæ. Parentes defunctæ venenum
 fuiſſe propinatum ſuſcipabantur, quibus ma-
 num nondum dare potuit, cum Cordis conſti-
 tutio reperta fuerit integra. Nec vidit cur de-
 cedendum fit à cauſis manifeſtis & cognitis ad
 obſcuras & dubias. Sufficiens enim videtur ſcir-
 rhus hepatis ad virium debilitatem, bilis quoq;
 copia in ventriculo retenta & coacervata ad ex-
 ulcerationem & extinctionem calidi nativi, at-
 que exſiccationem humoris radicalis. Ipſa ſym-
 ptomata indicabant præſentiam bilis & mo-
 tionem ejus, quæ tanto deterior, quanto magis
 recedit à naturali colore, uti fuit reperta præſina,
 æruginofa, & atra: Cujus exhalationes & va-
 pores convuſiones, phlogofes & alia procura-
 runt. Sententiam rogatus à Cl. Viro, exiſtimavi
 malignæ febris fuiſſe ſymptomata: Ideam enim
 morbi quarto die ad exitum properantis id in-
 dicare, & quod ferè in malignis febribus ven-
 triculus, inteſtina, &c. obſerventur læſa & in-
 flammata, ſicut variis exemplis alibi demon-
 ſtravi. Orta autem febris à bile, eaq; à naturali
 ſtatu declinante, propter hepatis ſcirrhum ſine
 dubio conſtat, quo tranſcolatorium ejus
 munus fuit interceptum. Epilepſiam verò a bile
 ſuſcitari *Averrhoës* comprobat, & à maligna ve-
 nenataq; qualitate *Fernelius*. Frequens fanè id
 ſymptoma febribus malignis, præſertim in te-
 nere ætate.

H1-

HISTORIA LXXXI.

Anatome Hydropici.

NEpos Georgij Illustrissimi Hassiæ Principis
Hydrope 21. Iunij 1657. vix annum natus
decessit. In examine viscerum *Cl. Horsius* antea
laudatus sequentia notavit, sicut ad me amica ma-
nu perscripsit. Cutis circa regionem ventriculi,
umbilici & inguinum, maculis atro purpureis
instar ecchymomatum picta erat. Ex abdomine
per sectionem umbilici leniter factam, humores
serosi, biliosi, lutescentes & fœtidi, instar aquæ
per canaliculum ductæ ad libras medicinales XV.
profluebant. Quibus subductis & aperto abdo-
mine omentum penitus putrefactum notabatur,
intestina cum ventriculo aliquo modo inflata,
Pancreas verò ita consumptum, ut ejus nullum
ferè vestigium animadvertere liceret. Venæ Me-
sentericæ glutinosa materia refertæ; Lien monstro-
sus tribus appendicibus instructus; sinistroque
Reni arctissimè annatus, ut sine sectione digitis
avelli non posset. Renes ipsi satis grandes. He-
par sanguineo colore suo amisso, cineritium ferè,
& qualis in cocto aliàs notatur, habebat, incisum-
que copiosum serum, & copiosius quam Lien
stillabat. In Hepate autem & Liene foveæ aqua
plenæ apparebant. Bilis in vesicula aureo colore
coruscabat. Pericardium ejusdem coloris & fæ-
H totis

toris aqua distentum erat, cui cor innatabat. Ipsum Cor plane exsuccum ne guttulam quidem sanguinis intra se continebat, quod in aliis etiam observabatur: Nusquam enim sanguis notari poterat etiam in venæ cavæ & arteriæ magnæ incisione: Sed tantum aqua loturæ carnis non abstergilis. Pulmones flaccidi & ex una parte purulenti.

HISTORIA LXXXII.

Febris in sene Nonagenario.

AUreum dictum est Calij Aureliani l. 1. Acut. c. 3. Illud in ægritudine semper magis afficit, quod à natura plurimum recesserit. Quo spectat & oraculum Hippocraticum sect. 2. Aph. 34. minus ægrotare periculosè, quorum ætati familiaris morbus est. Magnam certe causarum vim indicant isti morbi, qui in contrarium temperamentum incidunt, ut febris calida in ætate senili per se frigida. Si tamen ætas grandæva nativo robore se defendat, nonnunquam vim rerum naturæ adversarum eludit. Ita Avus meus maternus D. Thomas Finckius emeritus Academiæ nostræ senior, annum agens tertium supra nonagesimum ad actiones animales naturalesq; præter ætatis privilegium promptus & expeditus, æstate calida Anni 1653. in febrem Tertianam intermittentem felici eventu incidit, quæ invadebat cum sternutatione, quasi

ex

ex capite catarrhoso febrilis materia motus principium faceret. Naturæ autem in senili corpore tantum fuit robur, ut quotidie alvus aliquoties lubrica, alias satis contumax & adstricta, secesserit sive expultricis beneficio, sive irritantis bilis in febre abundantis excretionem. Toto morbi decursu somnus facilis frequensque, à quo multum sublevatus senex, tandemque sudore spontaneo soluta febris. Interea & calculus præter expectationem cum lotio prodijt pisi magnitudine inæqualis, cujus per universam vitam nullum unquam indicium observaverat. Exinde sanus salvusque Venerandus senex superstes vixit, ad annum 1656. quo febre iterum correptus prostratis viribus & aucto catarrho suffocativo, ætatis Anno 96. satur vitæ & gloriæ placidè exspiravit.

HISTORIA LXXXIII.

Hydrops Vetula.

Diffecabatur me præfente in Nosocomio Leidensi corpus vetulæ Annos 70. natæ, quam aqua inter cutem jugulaverat. Magna copia aquæ flavescens ex abdomine intra peritonæum ejecta est. Hepar non tam putridum, sicut aliàs notatum, neque scirrhosum, sed parenchymate flaccido. Lien à naturali quoque non multum recesserat, minor tamen, forsan ætate contractus.

H 2

Omen.

Omentum ferè consumptum . Existimabat igitur sector Chirurgus, præsentibus D. Screvelio nobisque Hydropem istum ob defectum potius nativi caloris in corpore senili inductum, quam à læsione vel hepatis vel lienis vel aliorum viscerum .

HISTORIA LXXXIV.

Abscessus fracturæ salutaris.

FRacturis omnibus affluxus sanguinis & ichoris permolestus solet accidere, qui & partem in tumorem elevat & ossis consolidationem impedit. Inprimis fracturis id evenit prope articulos, qui & suum nativum ichorem libenter subministrant & ex toto corpore refundunt attractum. Unde periculosa sunt fracturæ ossium articulis vicina, & sanitatem diutius protrahunt, sæpeque obruta copia humiditatum extinctoque calore circa articulos exili, sphæcelum ossi cariemve & gangrænam minantur, nisi alio divertatur evacueturque affluens materia sive Medici consilio sive Naturæ providentia. Natura ipsa quid hic subinde moliatur, exemplo luculento illustrabo. Vir Religiosissimus & quavis sanitate dignissimus, D. Ioh. Svaningius, Selandiæ Episcopus, prope urbem nostram rheda vectus, eandem saltu egressurus pedem dextrum ad terram fortius illidens fregit per transversum utrumque pedis

os

os tibiam fibulamque prope articulum circa malleolum, perforataque cute in malleolo interno ingens vulnus à tibia exeunte inflictum, ut miratus sim, ob viciniam articuli fracturam potius, quam luxationem sequutam. Periculosissima fractura statim per Chirurgum nostrum Sixium deligata, ossibus fractis repositis, & applicatis quæ & ossa arctè suo loco continerent & supervenientia symptomata impedirent. Fenestratæ verò fasciæ & splenia facta, ut sæpius vulnus detergi & curari posset, immoto pede sibi que relictis fasciis & spleniis ad maturiorem ossis consolidationem. Nulla insequuta alia symptomata propter summam constantis ægri quietem & dolorum patientem animum verè masculum, nisi quod copioso ichore madens vulnus infecerit fascias, ut sæpius solutis fasciis & spleniis commovere pedem fuerit necesse, difficiliusque eadem deligatio successerit propter articuli viciniam, qui vincula difficilius arcta admisit. Dum ter quaterque inter spem metumque anxij deligationibus studemus, ossiumque fractorum dislocationem & incurvi pedis situm metuimus, & impedimenta curationis ex affluxu ichoris copiosi detestamur, ecce Natura per *par. Cas. 50. 1717* quarto decimo exacto die à vulnere divertit materiam vulnere ossibusque obfuturam. Apostema enim circa spinam tibiæ infra genu exortum, latius infra angusto canaliculo ad vulnus ferè protensum, quo in supra-

ma parte, maturationis signis comparentibus, calpello apertum, puris sanguinei ingens effluxit copia, cottidieque ad plures hebdomadas processit. Dictum verò factum vulnus fracturæ exciccari visum, nec ichoris vel tantillum fundere, unde rarioribus ligaturis quietiora ossa citius per callum solidata, & inducta vulneri cicatrix. Apolstema denique postquam satis & sanguinis & puris profudisset, sensim canale secundum spinæ longitudinem, concidente & curato, profus persanatum fuit.

HISTORIA LXXXV.

Pes abscissus.

SCriba rusticanus cum anno præterito Norvvgiam silvis asperrimisque collibus & montibus horridam equo circumiret, procul Bergis lapsu graviore fracturam tibiæ sinistræ passus, dolores sensit gravissimos. Vicini Rustici hominem miserum suo hospitio exceperunt, & pedem fractum sine extensione instrumento ligneo excavato firmiter incluserunt, summaque cum diligentia oleo ex cineribus (quod ipsi rustici parant) inunxerunt. Hunc in modum lecto affixus inter rusticos annum complevit, vanisque illorum pollicitationibus delusus, tandem rogatu fratris sui maxima cum difficultate ex septentrione Bergas delatus fuit. Ad Consilium vocatus *Ioh. Frid. Treublerus*

blerus Medicus eruditus, amicus meus, qui hæc ad me transmisit, deprehendit os tibiæ cum fibula esse fractum quinque digitorum latitudine supra malleolum, ita ut pars tibiæ inferior fractæ cum parte superiori callo ad latus firmissime connexa fuerit latitudine trium digitorum, fibula autem fracta inferior nusquam firmata in musculis oberaret, ut moto pede exactè sentiri posset. Ob cal- lum firmiorem, extensionem nullam fieri prædixit, at rogatu amicorum instrumentum efformavit, quo utrumque os in diversa trahebatur, sed frustraneo conatu, cum cutis sola eo usque extenderetur ut iam dirumpi videretur, illa præsertim in parte, cui extuberantia ossis superioris fracti adnectebatur. Ideoq; & hoc in loco & alibi vulnus metuendum esse adstantibus monstravit, iussitque ut Chirurghi instrumentum remitterent, quia nec æger amplius perferre posset. Inflammatio statim oborta, cui sedandæ externæ applicabantur, & ad doloris mitigationem interna propinabantur. Igitur abscissionem pedis suasit *Treublerus*, ut ad officium educto rediret. Sed æger acerbius credens mutilari quam extinguï, maluit, persuasus quorundam agyrtarum blanditiis, ut instar ossis fracti jamque in suum locum repositi pars deligaretur fortioribus adstringentibus atq; Emplastro catagmatico, quod absq; ulla ratione aut consensu Medici, approbarunt Chirurghi, unde dolores ferè intolerabiles cum tu-
more

120 THOMÆ BARTHOLINI

more novo surrexere. Quibus nihil proficientibus, sero æger à doloris acerbitate & longo decubitu ferè insanus, tibiæ magis amissionem optabat, quam cruciatus diuturniores. Die itaque V. Mart. Anno 1655. summo favente DEO, hora 9. antemeridiana præsentibus tribus Chirurgis urbis primariis & Medico *Treublero* operatio commissa est. Chirurgo juniori peritissimo *Heinrico Eckhoso*, qui carne prius ad os incisa, nudatum os feliciter abscidit. Peractis deinde peragendis, dissecti membri cutem cum musculis aperuit *Treublerus* calli formam lustraturus. Ossa tibiæ fractæ tanta firmitudine connexa erant, ut parvo cultello dissolvere nequiverit, officulum autem acutissimum Lit. A. in figura subjecta notatum cuticulâ adhærebat tenuissimâ ossi inferiori. Fibulæ ossa fracta nullo modo conjungebantur, id quod ex commotione persentiebatur antequam essent recisa. Inferior pars ossis tibiæ, ubi quædam cavitas conspiciebatur sub Lit. B. nigricabat & sphacelum minabatur. Optimè inde conyaluit æger, & artificioso pede amissidamnum compensat.

HISTORIA LXXXVI.

Maxilla superior semper immobilis.

Maxilla superior omnibus animalibus est immobilis, quia articulatione caret, cranioque
per

per solas futuras connectitur. In homine usus id exigebat & cranij magnitudo. Præterea stabilis est ad faciei decus & venustatem, atque oculorum commoditatem, quemadmodum commentatur *Cl. Riolanus Comm. de Off. c. 10.* quippe si motum habuisset, oculis majore circulo inspecturis, & naribus odores excipientibus magno fuisset impedimento, & sua continua agitatione vicinum cerebrum perpetuo agitatam plurimum offendisset. Ciborum quoque duriorum contritionem exquisitam impedivisset, ut exemplo illustrat Vir laudatus: Nam ut in molendinis ad comminuendum triticum lapis unus immobilis persistit, supra quem alter celeri circumactione movetur, simili modo ciborum contritio in homine perficitur. Diversum in Crocodilo annotat *Aristoteles li. 3. Hist. Anim. c. 7.* qui inferiore maxilla immobili, superiorem moveri scripsit. Hunc duces omnes sequuti de Crocodilo, Pfitaco, Phœnicoptero idem prodiderunt. Sed crocodilo pressius inspecto aberrasse omnes à vero experiemur. Crocodilos in Musæo meo domi servo suspensos tam mares quam feminas, in quibus quidem prima fronte maxilla superior acuminata moveri videtur, sed non proprio motu. Siquidem enim & minor est & capiti arctius coheret, capitis motum sponte sua sequitur, nec moveri potest capite immoto. Similia patiuntur vipera, Pfitacus, Phœnicopterus, quorum rostra

ta maxilla cum capite commovetur. Testabatur mihi *Io. Veslingius* Anatomicus illustris amicus olim meus, in Ægypto plures Crocodilos à se esse dissectos, accurateque separata cute à cranio & maxilla, nullas articulationes observatas in maxilla superiore, unde nec moveri posse solam, sed ad totius capitis motum, quia & oculos sursum moveat: Inferiorem maxillam exiguam habere articulationem, ut parum moveri possit & manifesto motu non indigeat, quia terræ vicina. In penu summi Pontificis Romæ caput magnitudinis gigantæ vidit *Columbus* l. 15. de Rar. in Anat. in quo maxilla inferior capiti adeò connata & conjuncta erat, ut omni motu prorsus caruerit, atque in vivente non carere non potuerit. In quo monstro quomodo ad masticandos cibos maxillæ motum reciprocare potuerint, fateor me non intelligere.

HISTORIA LXXXVII.

Corij humani Usus & præparatio.

Celebres sunt corij humani præparati in medicina usus. Cingula enim inde conficiuntur & lora, quibus per medium discinctæ puerperæ feliciter fœtum enituntur. Hystericas quoque passiones seu uteri adscensum corij humani cingulum comprimit, quod non semel expertus sum, & apud non paucas Hystericas isto vinculo gratiam

tiam merui. In spasms manuum pedumque ex eodem corio auxilium sæpe petitur. Chirotecas inde factas ariduras & contracturas sanare, refert Io. Schroderus l. 5. Pharm. class. 1. Circa carpum cingulum ex corio humano, matronæ convulsio- nibus brachij sinistri correptæ post inunctionem applicuit cum successu *Hildanus* Cent. 3. Obs. 9. In Viro sexagenario aulico Epilepsiæ paroxys- mum sedatum esse corio humano, quo collum cinxerat, meminit *Becherus* l. 2. Microc. Med. c. 1. Siquidem igitur à multis usu exigente corium humanum expetitur, & coriarios subactarios dif- ficiles sæpe experimur nauseabundos ad cadave- ris humani tactum, modum præparandi subjun- gam, ad cujus normam Ministri Anatomici mihi solent cutem humanam in Theatro nostro præ- parare. Separata de corpore cutis, omni pingue- dine quoad fieri potest deterfa, immergenda est fecibus cerevisiæ, fursuræ filiginis & fermento temperatis. Calidæ huic mixturæ mergatur cutis, & manibus diligenter agitetur alternis horis, ut facilius vis ad corij intima penetret. Quatuor diebus clauso vase digeratur, ut quotidie aliquo- tiens mixtura caleat, & cutis manibus subigatur, tumque, epidermide abscedente candicabit. Deinde aliud lixivium præparetur ex aqua simplici, tribus quatuorve manipulis fursuris filiginei, manipulo fermenti, tribus manipulis salis optimi, & libra aluminis triti, quæ invicem
benè

benè misceantur, & calefiant, tepidisque immit-
tatur cutis & manibus, ut ante, subigatur denuò.
Per diem & noctem in isto lixivio remaneat, de-
inde abluatur, expurgetur, & siccetur sive solis
radiis sive igne lento, & manibus dilatetur ex-
tendaturque, ne corrugatione nimia durior aspe-
riorque evadat.

HISTORIA LXXXVIII.

Pinguedo exsuperans in puella.

PRoximis nundinis Falcoburgensibus inter
alia ludicra publicè spectanda proponebatur
puella quædam decennis in Brabantia nata Anno
1644. parentibus, ut ferebant, parvæ staturæ &
rei. Hujus puellæ abdomen à mammis ad talos
usque se produxerat. Iacebat enim puella, quia
impeditior erat incessus, ventre proprio tecta tan-
quam tomento superstrato, qui tumidus circa
umbilici in primis regionem ita se inflaverat, ut
altè elevatâ undique cute cavitatem satis capa-
cem ad umbilicum demitteret, in qua tanquam
in crumena servabat quicquid pecuniæ à specta-
toribus collegerat. Interdum præmiolo aliquo
invitata ventrem ad instar tympani pulsabat can-
tillans simul quid subrauca voce. Tympanitem
esse crederes: Sed facies optimè colorata, nec in-
ficeto tinctæ rubore genæ, omniaque boni habi-
tus

tus indicia aliud videntur suadere. Pronunciatum fuit à Medicis qui ante hac eam viderant, tumorem huac puram esse pinguedinem, naturæ lusu in abdomine exuberantem, & ab utero tractam, cibo enim utitur & potu quam parcissimè. Ipsa cum mole hac corporis 200. libras pendet undecimum jam ingressâ annum, justâ alioquin pro ætate staturâ. Donaverat illam Cæsar torque aurea quum Viennæ degeret. Hæc ea fide refero, quæ & vidit & ad me Leidâ perscripsit eruditus *Petrus Schumacherus* noster, amicus dilectus, in spem patriæ feliciter surgens.

HISTORIA LXXXIX.

Aquæ in Variolis usus.

AD exitum decurrente & defervente æstate Anni 1655. passim in urbe nostra variolæ grassabantur, multosque tenerioris ætatis, sed sine funeribus, infestabant. Erant quippe boni moris. Consueta remediorum genera nostris fuere exhibita. Infectæ & eodem tempore variolis mulieres binæ Groenlandicæ, quæ post obitum tertiæ apud nos supererant, insuetæ hunc morbum pati. Quibus quum varia potus genera tam ad provocandas variolas, quam sedandum caloris æstum aliis proficua offerentur, omnia recusabant, ne coctam quidem aquam admissuræ, sed signis datis frigidissimam ex fontibus tam avidè

avidè expetebant, ut si denegaretur, moriendum sibi significarent. Concessa tandem illis frigida, convaluerunt.

HISTORIA XC.

Menstrua ultra 50. annum fluentia.

RArò quinquagesimum annum fluxus in feminis menstruus excedit, nisi copia sanguinis abundet. Ita observavit *Hildanus* Cent. 2. & 4. mulieribus quibusdam ad septuagesimum annum & amplius perstitisse. Monstruosum est, quod *Saxonia* Part. 3. Prax. c. 23. de moniale refert quæ vixit ad 103. annum cum menstrua purgatione. Illustris in Dania Matróna quinquagesimo secundo ætatis anno, quum antea substitissent ordinati fluxus, rer quaterve eosdem est passa, sed magna difficultate revertentes, quæ optimo corporis habitu prædita & eleganti, sanguiné copioso vegeta, sana postea vixit. In sexagenaria femina Veronensi, postquam lege naturæ ante annos sexdecim menstruæ purgationes cessassent, anno demum 1655. cursum suum, consuetum velut olim repetierunt, prodenntè sanguine florido optimæ notæ, sed post aliquot menses stillidium ac tandem suppressio, eademque mala insequuta, quæ mensium obstructions concitare solent. Curata tamen à *Petro de Castro* Medico eruditissimo, præsentè *D. Mich. Lysero*, amicis meis, sensimque revocatis mensibus, melius habuit.

Hi

HISTORIA XCI.

Novennis puella menstruata.

Menstrua purgatio ex natura prescripto primum ferè erumpit circa ætatis annū quartumdecimum : Paucis citius teste *Egineta* l. 3. c. 60. Novi tamen puellam annos novem natam, in urbe nostra cætera macilentam & colore faciei pallido, cui menses fluere cæperunt, sive quod uteri cervicisve vasa sanguine serioso aperiantur, sive quod nativa constitutione ampliora sint, sive denique quod sanguinis copia, etiam in macilentis subinde abundans, vasa uterina distendat impleatque. Vidit *Sennertus* l. 4. Prax. part. 2. sect. 2. c. 1. quibus undecimo anno fluxerunt menses, easque plerunque salaces esse, & brevioris vitæ. Novit *Hercules Saxonia*, Part. 3. Præl. Pract. c. 23. puellam cui menses quinto anno apparuerunt, & ordinatim singulis mensibus modice prodibant, plures quoque quæ decimo anno liberalius purgabantur. Supra fidem est filia tabellarij apud *Tulpium* fide dignissimum l. 3. Obs. cap. 36. cui à quarto in octavum ætatis annum periodicè fluxerunt menstrua, quibus suppressis omnis sanguis in caput convertebatur.

Hi-

HISTORIA XCII.

Pustula in ventriculo.

Post febrem ardentem passus est in Galliis recidivam Polonus, notus mihi & amicus. Medici de recidiva consulti variis potionibus medicatis, venæsectione & aliis remediis frustra contra prostratas vi morbi vires luctabantur, nam potiones omnes vel respuebat, vel assumptas revomebat, unde fatis cessit. In aperto cadavere nullæ partes ullum vitium visæ sunt contraxisse, sed omnes nativa temperie sanæ comparebant. In ipso tamen ventriculo pustulæ quam plurimæ hinc inde conspiciebantur, quas à calore malignæ febris fuisse elevatas, tanto minus dubito, quod semper fere ventriculus in hujusmodi febribus vel escharam vel inflammationem vel alia hujus census contrahat.

HISTORIA XCIII.

Dubium purgantium tempus.

Purgantium medicamentorum tempus incipit augurio & incerto captatur. Ignorat sæpe Medicus naturæ motum & orgasmum, unde, quando sua sponte ad humorum noxiorum expul-

pulsionem accingitur, incio Medico, si purgans medicina propinetur, etiam lenioris ordinis, in vitæ periculum præcipitatur æger. Decoctum foliorum fenæ cum prunis perbenignum, assumpsit ad præsertionem solitam honestissima urbis nostræ matrona, unde tantum alvi successit profluvium, ut in Dysenteriam tum populariter grassantem degeneraverit, quæ post tridui intervallum ægram jugulavit. Quanquam fortassis profluvium istud supervenisset nullo assumpto medicamento, potest tamen congesta materia ad expulsionem concitari & cogi, quum vel levissimum accesserit irritamentum. Alia curæ meæ concredita recidivam Tertianæ passa, post tertium paroxysmum intermittente die circa vesperam pilulas assumpsit, propter vires infirmiores, valde lenes, in quibus vix grana quatuor purgantium numerabantur. Sequuta tamen statim ventris murmura post parcam cœnam, vomitus biliosus, tormina & cruciatus, dejectiones crebræ biliosæ & serosæ, virium projectio, pulsus ferè intermittens. Inter has sollicitudines nox tota transacta. Mane bis alvus adhuc lubrica solvebatur. Exinde exhibita Theriaca intus forisque, & vino paulatim imminuti dolores, alvusque suppressa. Postridie solita paroxysmi hora tertia post meridiana, mitior calor advenit & blanda febris, quippe naturæ potius quam medicamenti conatu bilis copia evacuata febrem ferè extinxit.

HISTORIA XCIV.

Sanguis in corpore concretus.

Sanguis in quodam subjecto Lucæ tam erat à Melancholico humore exsiccatuſ, ut omnes venæ cordis & ipſum cor à Chirurgo perito diſſecari nequiverint, turgidæ tamen venæ Meſeraicæ cernebantur ſanguine atro & lutulento. Notat *Fernelius* l. 6. *Phyſ. c. 7.* ex rara quadam & abſculta morbi cauſa quæpiam poſt diuturnum languorem de vita exiſſe, cui ſanguis univerſus in venis concreverat, adeò ut demum corallij modo fruticans illinc eximeretur. *Platerus* l. 2. *Obſ. p. m. 505.* relatione *Chiffletij* habuit, venas meſeraicas in Heëtica ſanguine craſſo & concreto tumuiſſe, qui è majoribus venis coralli inſtar nigri cohærens extrahebatur. Audivit *Ballonius* l. 2. *Epid. p. m. 242. D.* du Meſnil ſanguinem nigrum ita concreviſſe in jugularibus venis, ut carbonẽs illic impacti crederentur.

HISTORIA XCV.

Vomica Pulmonum.

Juvenis Patavinus ab inſiſto in dorſo vulnere, ad pulmones uſque penetrante, febre acuta corripiebatur, cum dolore pungitivo & reſpirationis difficultate, ut pro Pleuritico æſtimaretur, poſtri-

postridie, inflammatis pulmonum membranis, de dolore conquerebatur ad posticam cicatricem pertingente. Hinc Io. Dom. Sala, Præceptor in Praxi meus, aliud quod Pleuritidem subesse suspicatus, cicatricem locumque affectum tetigit, adhibitaque in consilium ratione, pronunciavit febrem illam subortam esse ex Vomica in pulmonibus ob puris collectionem genita. Nec fellit augurium Viri sagacissimi, oportunis enim adhibitis remediis omne pus per sputum educatum fuit, ægerque convaluit optimè.

HISTORIA XCVI.

Inflammatio intestinorum.

CAdaver Monachi S. Justinæ Patavii me præsentè apertum olim fuit, de quo suspicio inter Fratres oborta erat à corivalibus oblatis veneni, quippe clystere communi injecto, statim de dolore coli & partium vicinarum conquestus, ardorem acutissimum ad extremum usque spiritum sustinuit. Sed in aperto cadavere nullum veneni comparuit vestigium. Hepar verò inflammatum viscebatur gangrænaque correptum, quæ labes & vicina intestina infecerat & dextrum hypochondrium nigerrimo colore totum occuparat. Ventriculus sanus, nisi ea parte qua hepar respiciebat, ubi eodem modo nigricabat. Vetus igitur Monacho malum videbatur, quod

per clysterem injectum inflammatis intestinis irritatum, citam mortem attulit.

HISTORIA XCVI.

Vermes dentium.

Vermes in dentibus reperiri generariq; quemadmodum in aliis corporis partibus quamplurimis, dolorum acutissimorum indicia persuadent. Vermem sesquiarticulum longum, crassitie vermiculum in caseis nasci solitum crassiusculum referentem, ex dente nobilis virginis aulicæ extractum vidit *Salmuth* Cent. 3. Obs. 32. Bis idem expertus est Chirurgus noster peritissimus Martinus Sixius: Semel in filia Consulis Hafniensis, cujus excavatum dentem & à se extractum, ferro medium dirupit, ut de rei veritate certius constaret. Repertus in illo vermis vivus similis prorsus vermi qui nuces solet erodere, albo corpore, capite rubro. Similem in alio observavit. Ad enecandos expellendosque ex dentibus vermes alii commendant suffitum ex Hyoscyamo, alii aquam in fenestris collectam, alii axungiam campanarum, mihi secretum suum communicavit Rusticus Empiricus, sebum nempe cervinum linteum exceptum & ad ignem liquatum imbibitumque, & gingivis impositum, quo & vermes attrahi expertus est, & dolores mitigari. Certè inter lumbricos enecantia, Cornu Cervi primum locum solet in Pharmacopoliis obtinere.

HISTO-

HISTORIA XCVII.

De Betonica experimentum.

INter herbas cephalicas Betonicam primo ferè loco numerari, apud Botanicos est in confesso. Ex illa Emplastra conficiuntur omnibus capitis vulneribus proficua, opiata, decocta &c. Solo Betonicæ emplastro cranii vulnera & contusiones curatas memini, ut alibi monui. *Antonomo Musa* autore, herba betonica contusa, & super capitis ictum imposita, vulnus mira celeritate conglutinat & sanat, ejusque potestas tantam fertur habere utilitatem, ut ossa quoque capitis fracta vi sua extrahat. Caput recentem Betonicam petere, singulari experimento Hafniæ comprobatum. In horto suo suburbano instructissimo *Esaias Fleischer* Pharmacopola urbis primarius, inter alia simplicia officinæ necessaria, colebat Betonicam suo pulvisculo contentam. Hinc quum operarii hortulani seu *πίζοτομοί* evellerent in usum officinæ, omnes velut ebrii titubarunt; increpatique ab hero, quod potu largiore operas neglexissent, sanctè affirmabant etiam testibus advocatis, nihil se liquoris assumpsisse, sed in extractione istius herbæ capite fuisse turbatos. Ob figuram capiti cerebroque æmulam nux juglans capitis quoq; affectibus confert. Singulare inde ad dolores capitis remediū nuper in Anglia detectū.

Primo vere antequam folia in nuce juglande prorumpant, terram circa radices fodiunt, & ex radicibus incisis emanantem liquorem extrahunt, cujus aliquot guttulas propinant magno cum successu in doloribus capitis.

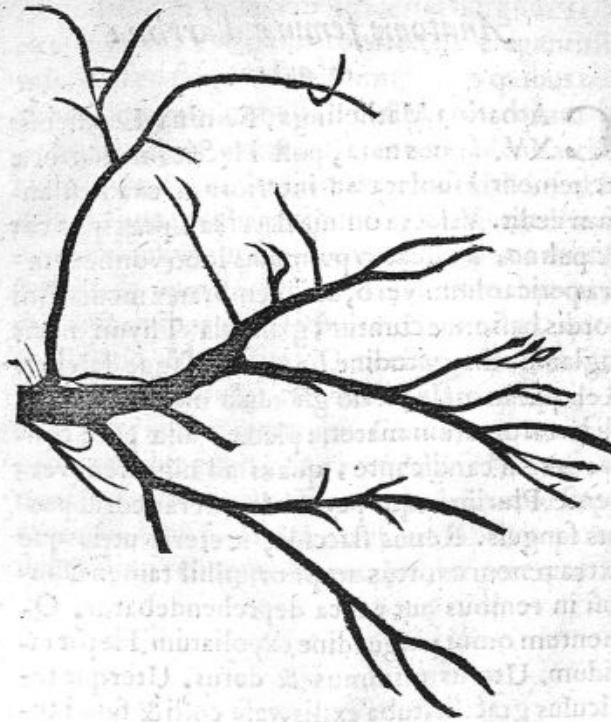

HISTORIA XCVIII.

Venæ ex pulmonibus rejectæ.

Venarum ex pulmonibus rejectarum sine parenchymate, exempla habent *Tulpius* l. 2. Obs. c. 12. 13. *Zacutus* l. 1. Prax. adm. obs. 101. Similem ramum venæ arteriosæ à phtisico rejectum Parenchymate suo ita nudatum ac si industrius Anatomicus separasset, Rostochio 1649. D. *Stephanus Scultetus*, ad D. *Simonem Pauli* transmisit, cujus Viri clarissimi mihi que amicissimi dono ramum cum furculis possideo, rudi tipo hic lectorum in gratiam expressum.

Plures

Plures quidem ramuli, seu venulæ capillares
aderant, sed quia disruptæ fuerunt, pictor ne-
glexit. Postea idem phtificus plures alios ramu-
los absque sputo sanguinis fertur rejecisse, & ali-
quandiu supervixisse.

I 4

HIS-

HISTORIA XCIX.

*Anatome feminae diarrhæa
defunctæ.*

CAtharina Mathelings, Femina Leodiensis XV. annos nata, post Hæcticam diarrhæa vehementiâ sublata ad interiorum examen ansam dedit. Viscera omnia flaccida, præcipue cor & pulmo. In dextro pulmonis lobo vomica, intra pericardium verò, ubi membranæ mediastini cordis basi annectuntur, glandula Thymi nucis juglandis magnitudine solida densaque latebat. Reliquæ in mesenterio glandulæ majores solito, aliæ ateromatum materia plenæ, aliæ pure concreto tam candicante, quam ad nigrorem vergente. Plurima aqua pericardio inerat, cordi paucus sanguis. Renes flaccidi, ureteris utriusque extra renem exortus amplior, nihil tamen sabulosi in renibus aut vesica deprehendebatur. Omentum omni pinguedine expoliatum. Hepar tabidum. Uterus minimus & durus. Uterque testiculus gracilis, tuba exilis, vasa colli & fundi tenuia quia necdum mensurum fluxum passa fuerat.

HISTORIA C.

Pullities in sterquilinio.

IN Ægypto familiarem pullos in fornacibus excludendi modum Magnus Hetruriæ Dux imita-

imitatur, & Divus Christianus I V. Rex Daniæ Augustissimus in arcem Fridericeburgum feliciter invexit, exstructis fornacibus elegantissimis, musæo singulari, & scamnis, in quibus nuper exclusi pulli ambulare possunt antequam in peregrinum aërem transferantur. Idem artificium in quovis calore succedit moderato, siquidem gallina incubans præter calorem externum ovo nihil imprimit satis secundo, sicut nec uterus fœtui. In quovis igitur sterquilinio hybernis etiam mensibus pulli ex ovis excluduntur, quod in Palatio Magnifici Cancellarij Regij Dn. Christiani Thomæ, Patroni nostri, aliquoties cum successu fuit tentatum. Citius hic quam sub gallina excluduntur, & cavendum sedulò ne nimius sterquilinij calor ova comburat, quod sæpe contigit, idè foramina patula in superna parte sterquilinij relinquenda, ut calor temperetur.

THO-

THOMÆ BARTHOLINI
 HISTORIARUM
 ANATOMICARUM
 Rariorum
 CENTURIA IV.

HISTORIA I.

Anatome Civettæ.

EX Africa cum navibus nostris Hafniam inter alias merces preciosas 1655. allatæ sunt utriusque sexus Hyærx odoriferæ sex, nam reliquæ in itinere mortuæ sunt. Inter superstites una sola femella erat, quia in precio majori habentur mares propter Zibethi copiam, quo abundant. Mas & femina in arce Regia servantur, reliquas precio 600 Joachimicorum emit Samuel Mejerus insignis in urbe nostra Pharmacopola, ad Zibethici liquoris collectionem. Vescuntur cruda carne & oriza, nihil bibunt, & in locis calidis semper suis caveis inclusæ servantur, quia frigus collectioni Zibethi obstat. Semel in hebdomade colligitur odoratus liquor, & à perito extrahitur cochleare, apprensâ hinc caudâ, illinc fune irretito capite ne mordax animal ad sui tutelam

Iam insurgat. Forte ex quatuor coemptis una Hyæna feriis Natalitiis moriebatur, quæ pica laborare videbatur: præter morem enim & modum plus vorabat quam reliquæ tres, & quæ cæteræ respuebant ipsa avidè arripiebat, minus tamen Zibethici liquoris excernebat, & odore vilis, furiis denique acta hinc inde in cavea magno impetu ferebatur antequam concideret. Concessit mihi demortuam laudatus Mejerus, quam in Theatro Anatomico plurimis spectatoribus dissectam demonstravi, ut & differentiam interiorum viscerum scrutarer, & vasculum Zibethicum accuratius examinarem. Plures quidem & externam figuram animalis & liquoris condicionem adumbrarunt, ut *Bellonius, Gesnerus, Aldrovandus &c.* pauci tamen interiora penetrarunt. Solus *P. Castellus* Messanensis Medicus, amicus meus, cum Romæ esset Anatomem Hyænae odoriferæ celebravit, & publico postea scripto Messanæ edidit, sed nec omnia egregius ille Anatomicus assequutus est. Nam Hyæna, quam dissecuit, Hydrope interempta, unde putrida ibi omnia non sinebant quicquam notare præter vasculum, quod tamen nec ita accuratè aut descripsit aut depinxit, quin aliquid nostræ industriæ reliquerit. Quid observaverim in Hyæna nostra, brevibus signabo.

Figuram externam rectè assequutus est *Gesnerus* ex *Cajo*, & *P. Castellus* in icone annexa. Cutis illi maculosa pilisque obsita, qui nigras hinc inde
lineas

lineas efficiunt inter alios pilos flavescentes. Caput ferè lupinum, curtæ aures, dentes huic obtuti, sive senio sive arte detruncati. Collum crassum & oblongum, musculis valdè carnosis robustum, quorum duo longius intra thoracem supra spinam protenduntur ad cordis usque regionem. Orbita oculi superiore parte versus frontem patula. Musculus temporalis crassus totum utrinque caput superius occupat, nec alii in capite musculi manifesti. Per medium cranium incedit processus osseus loco futuræ sagittalis, instar cristæ, dividens cranium in duas partes. In dorso cutis setas habet longiores, nigras, durasque, quas iracundum animal erigit.

Dissecto abdomine, musculis nempe & peritonæo, omentum occurrebat ubique duplex, sed tenue retis instar, hinc inde pinguedine pauca conspersum, quod à fundo ventriculi cui arctè cohæret, protendebatur supra omnia intestina ad pubem usque, ubi se circumvolvebat ad spinam, & intestina velut in marsupio comprehendebat. Involvebat quoque lienem octo digitos transversos longum, duos pollices latum, cætera sanum, nisi quod exiguum apostema sanguineum pisi magnitudine in extima sui parte splen monstraret. Hepar magnum floridumque diaphragmati non solum consueto ligamento suspensorio alligatum, sed ipso parenchymate cohærens. Lobis septem distinguebatur. Vesicula bilis
parum

parum liquoris continebat subobscuri. Venæ cavæ descendens truncus ex hepate statim renes contingebat, ut vix tantum spacii pro ligatura superesset. Circa portæ ingressum observati sunt ductus Lymphatici plurimis ramusculis conspicui, & supra portam versus mesenterium tres rami tumidiusculi. In mesenterio nullæ lacteæ manifestæ, nam ventriculus plenus adhuc erat cibo copioso inconcocto & crasso. Intestina scatebant excrementis nigricantibus, & ipsum cœcum articuli pollicis magnitudinem æquans eodē excremento plenum viscebatur. Nulla valvula in colo, præter circulum duriorem.

In Thorace mediastinum valdè tenue & foraminibus hinc inde retis in morem perforatum. Pericardium paucam aquam continebat, quia calidum est animal. Cor ipsum justæ magnitudinis & interna & externa facie nihil ab homine diversum monstrabat. Dextrum ventriculum & auriculam dextram & ingredientem cavam, magna sanguinis grumosi nigrique copia distenderat, ut insigniter tumerent. Hinc non aliam mortis causam in animali sano invenimus, quam suffocationem. Sanguis in corde contentus nullum odorem spirabat. Pulmones utrinque longi, dexter tribus, sinister duobus lobis distinctus. Arctè per membranâ mediastini cohærebant œsophago & arteriæ magnæ descendenti. Forsan hinc ingluvies, à pulmonibus continuè irritatis, commoto

moto & aperto œsophago. Thymus nullus, frustulo pinguedinis illius yices supplente.

Exemptis intestinis, renes, vasa spermatica & vasculum Zibethicum aggressus sum. Renum leviter incisa tunica sponte separabatur, subiectumque parenchyma foraminulis seu foveis externè hinc inde distinctum: an id naturale omnibus, vel huic proprium, affirmare non possum. Sinister obscuriori colore fuscus. In ureteribus & vasis spermaticis diligenter separatis nihil notatu dignum. Situs inferiorum hic erat. Vesica parva lotium continebat solito loco reposita, tum penis eminebat extrema parte osseus cum præputio sicut in canibus. Urethra inde longo tractu descendebat ad testes infra pendulos oblongos instar nucleorum dactyli. Inter penem verò & testes collocatum est vasculum Zibethi, membranis urethræ alligatum. Vasculum externa forma vulvæ assimilatur, per medium fissum & pilosum, tres digito transversos longum, totidemque latum, quod per mediam rimam nonnihil diductum, in utroque latere foraminulum instar oris carpionis ostentat lanuginosum. Ut interiores cavitates paterent, per mediam rimam dissecui & induas partes divisi ad urethram usque, quæ per medium infernè transibat & à vasculo facilè separabatur. Hinc ad vasculi utramque partem divisam converso, primum circa marginem vasculi divisi puncta candicantia occurrebant, deinde fo-

ramine ante dicto latius reciso interior cavitas in conspectum veniebat. Rotunda illa, amygdalum capiens, lanuginosa, membranulis subtilibus binis instar valvularum distincta. An ista membrana ex pilis Zibetho imprægnatis emerferit, quia facillè filorum instar discerpebatur, non auisim determinare. In limbo hujus cavitatis & in reliquo vasculi corpore glandulæ comparebant quam plurimæ, modò majores, modò minores sua cavitate singulari præditæ, quasi vesiculæ Zibethicæ, quibus apertis liquor odoratus olei instar candicans effluxit, odore fragrantissimo spirans, qui chartæ exceptus candicabat; post aliquot deinde dies mutato in flavum colore consistentia firmabatur. Externam quoque vasculi solidioris partem dissecai, vesiculasque copiosè ibidem dispersas simili liquore inveni refertas. Infra testiculos prope anum ad finem urethræ, duæ glandulæ sitæ sunt rotundæ nucis minoris magnitudine, quæ intus cavæ sperma effundebant, quas vesiculas credidi esse feminales, supra verò infra collum vesicæ minores aliæ glandulæ collocabantur, quas pro Prostatitis habui.

Curiosa industria his visis occupabar in inquirendis viis per quas liquorem vesiculæ Zibethicæ attraherent. Separatis urethra & testiculis à vasculo, singulisque examinatis nullum inveni commercium nisi per membranas, quibus invicem omnia junguntur, sed facillè separabiles. Nul-
la

la alia vasa patentia aderant, nec ulla in toto corpore particula odorem istum spirabat, præter solum vasculum. An igitur ex vesiculis seminariis? Vicinæ quidem sunt, nec liquor diversus, si odorem excipias. An ex vasis præparantibus? Sed hæc solito more testiculis & Epididymidibus inseruntur. Non ex alvi excrementis, quia urethra intercedit inter rectum intestinum & vasculum: adhæc sætent illa, non hæc; & hæc colore candicant, nigricant illa. Via igitur incerta est. Certum tamen videtur in vesiculis Zibethicis confici istum liquorem odoratum, sicut à testibus semen, à mammis lac, occulta quadam potestate & vasculi odorati proprietate. In quibusdam vesiculis internis vasculi, loco liquoris, erat rubra materia instar concreti sanguinis, & friabilis. Unde suspicio nata ex sanguine confici Zibethum, qui propter affectum quemcunque vesicularum istarum, in Zibethicum liquorem non potuit converti. Nam hæc hyæna nec tanto Zibetho abundarat, Mejeri confessione, nec tam fragrantem odorem, ut alia congeneris speciei animalia, emiserat. Ex vesiculis turgidis transfudat liquor in cavitatem & lanugini adhæret, forsan ne citius excidat & ut diutius perficiatur, exinde statis vicibus vel sponte affricu animalis excernitur, vel à ministris cochleari apto eximitur. Ex inodoro sanguine odoratum liquorem in vasculo generari mirum videri
non

non debet, quia & flores fructusque suaveolentes ex succo terræ plantæque inodoro emergunt, in parte propria plantæ arborisque alterato.

Ex oculo lapidem denique erui, de quo *Plinius* l. 37. c. 10. & *Albertus Magnus* referunt, linguæ hominis subditum futura prædicere. Nihil verò est, nisi humor crySTALLINUS elegans & pellucidus, durusque. Sinister major dextro erat. Sed futura prædicere falsum, nisi augur accesserit. Ego auguria non novi, nec cœlum aruspicum curo, ut loquitur *Petronius*.

FIGURARUM EXPLICATIO.

Fig. I. Anteriorem vasculi Zibethici faciem externam exhibet, cujus singulæ particulae literis signatæ hunc habent significatum.

- aa. Renes, dexter & sinister.
- b. Emulgens vena, cui arteria subjicitur.
- cc. Vena cava descendens.
- dd. Arteria magna descendens.
- eeeee. Ureteres utrinque ex renibus enati & in vesicam inserti.
- ffffff. Vasa spermatica præparantia, ex truncis venæ & arteriæ orta & in Epididymides desinentia.
- g. Vesica sursum elevata, ut conspici possit.
- h. Penis, cujus suprema pars acuminata ossæa.
- ii. Vasa deferentia.

K

kk. Te-

- kk. Testiculi bini oblongi.
 ll. Epididymides.
 mm. Vasculi Zibethici labia lanuginosa.
 nn. Vasculi Zibethici corpus cute pilosa nudatum.
 oo. Rima vasculi Zibethici.
 pp. Musculi duo dilatantes & aperientes vasculum
 Zibethicum.
 qq. Musculi duo alij, forsan constringentes.

Fig. II. Vasculum integrum diductis labiis ostenditur.

- aa. Foramen oblongum utrinque ad cavitates inter-
 nas vergens, per quod extrahitur cochleari
 Zibeticus liquor.

- bbbb. Ruga externa.
 cc. Labia pilosa reflexa.
 d. Fissura seu rima latior pars superior.
 e. Rima angustior pars inferior.

Fig. III. Vasculum monstrat per medium discissum, &
 ad latera reflexum.

- a. Foramen ad cavitatem internam tendens.
 b. Uretbra sub vasculo descendens.
 c. Ossea penis extremitas.
 dd. Labia pilosa vasculi.
 eeee. Corpuscula alba glandulosa.

Fig. IV. Vasculi dextram partem aperit, labiis per me-
 dium discissis.

- a. Cavitas interna pilosa, in qua Zibethum col-
 ligitur quando eximitur.
 bb. Labia pilosa.

Ve-

- cccc. Vesicula glandulosa, in quibus Zibethicus liquor generatur & continetur.
- dd. Corpus vasculi nudum candicans.
- Fig. V. Posterior vasculi Zibethici facies visitur.
- a. Penis osseus.
- b. Vrethra.
- cc. Membrana urethrae subtensa conjungens vasculum Zibethicum.
- dd. Prostatæ glandula.
- e. Vesica urinaria ad latus reflexa.
- fff. Vasculi Zibethici corpus externum.
- ggg. Glandulosum Zibethi corpus rescissum, multis hinc inde vesiculis refertum, liquorem Zibethicum profundens.
- h. Vesicula conspectior & major Zibethi.
- ii. Vesiculae seminales spermate plenae & cavitate praeditae.
- kk. Testiculi.
- ll. Vasculi Zibethici pars lanuginosa anterior.

HISTORIA II.

Prolapsus uteri cum urinæ incontinentia.

UXor statuarij de urinæ ardore ejusque incontinentia apud me conqueritur. Uterus prolapsus modò recedit, modò relabitur. A difficili partu vitium contraxit, quo quinque diebus misere fuit torta. Jam verò uterus prolapsus vesicæ orificium in transitu comprimens, facultati

K 2

reten-

retentrici remoram videtur addidisse. Vnde uterum prius reponendum suo loco suasi, quam lotij haberetur ratio. Advocata obstetrice clyster injectus, uteri pars prominula foliis lauri, & bacis, mentastro, artemisia in vino adstringente coctis elota, pulvisque adstringens eidem adpersus, mox digito obstetricis immisso, qui axungia gallinæ erat inunctus, repositus uterus, cui extracto pessarium ex fœtidis substitui, emplastrum matricale perinæo imposui, cucurbitulam magnam siccam supra umbilicum duasque in iliis affigi curavi, & odorata naribus admovi. Hoc situ immotam per aliquot dies demisi, & reversus prodeuntem uterum non observavi. Deinde dum lotij gratia cautè progredior, visa est urina in marsupio, quod appensum in lecto habebat, rubicunda, sed cum sedimento putrido, foetente, albo, & disrupto. Nata inde suspicio ulcus esse in vesica ex 4. Aph. 81. pusque prodiens vellicare spincterem, vesicæ musculum, ad excretionem continuam: Nam in difficili partu inflammatio vesicæ meatui impressa fuit. Expurgato pure & deterso ulcere ad meliorem statum sanitas diu desiderata tandem rediit.

HISTORIA III.

Convulsiones Paralyticae.

Affinis est convulsioni Paralyfis, tam materiae ratione, quam nervorum affectorum. Vnde sibi subinde invicem succedunt, subinde quoque se presso pede comitantur. Viro Clarissimo, amico nostro, circa vesperam ex lingua Paralyfi sublata loquendi potestas. Postero die sinistrum latus resolutum, & os aded firmiter constrictum fuit, ut nulla vi aperiri posset, dextrum verò latus convellebatur. Nempe materia maligna, cujus indicia perechia apparentes prodiderunt, sinistram principii spinalis partem prorsus obstruens, sensum motumque illius lateris abolevit, in dextram verò partem non ita copiose irruens membranas vellicando, quia nervum totum replere non potuit, ad convulsiones irritavit. Honesti alia Matrona, cui curandae praesui, durante spasmò dextri cruris & pedis, in eadem parte Paralyfi tentabatur per aetatis decursum, ita tamen ut sensus in pede remanserit, motu sublato.

HISTORIA IV.

Unicornu Groenlandicum.

Celebris est de Unicornu apud veteres fama. Animal credebant terrestre quadrupes solo

K 3

cornu

cornu in fronte donatum, miramque cornu ad venena pellenda virtutem decantarunt, unde in tanto precio apud Magnates posteriores habitum, ut Romæ precio nonaginta millium coronatorum aliquando venerit, & pro thesauris hæctenus sit æstimatum. Nostra vero memoria precium Unicornu imminutum, postquam & frequentiore mercatorum commercio copiosius advectum, & ipsum animal detectum fuit. Mercatores enim nostri in Islandiam & Groenlandiam magno studio navigantes invenerunt quod in India & Oriente toto veteres tantopere deprædicarunt, Unicornu nempe marinum, seu Balenam, Narvhal Islandis dictam à cadaveribus quibus vesci solet, quod in superiore maxilla dentem unicum habet longum crassumq; recta protensum, gyris intortum & striatis flexibus ex majori radice ad summum acumen desinentibus. Hic est dens, quem pro Unicornu vero antea omnes venditarunt, & ex animali terrestri deciduum crediderunt. Affirmare non dubito, ex balenæ dente desumpta fuisse Unicornua, quotquot hæctenus hoc titulo prodierunt. Vidi plurimis in locis frustula, vidi & integra Unicornua in thesauris, Ultrajecti, in fano S. Dionisij, alibi que sed tam similia huic balenæ denti, ut ovum ovo. Nolo plura de Unicornu hoc commentari, quia alibi in *Observationibus meis Novis de Unicornu* justum huic denti laborem impendi. Vires breviter libabo,

babo, quas huic Unicornu Gronlandico ineffe-
expertifumus. Quum copiofus ad nos ex Gron-
landiæ tractu feptentrionali freti Davis, navibus
Ampliffimi Viri Henrici Mulleri Anno 1652 &
1653. adveheretur, felici fuffeffu obfervarunt
Medici urbis potentiffimè provocare fudores in
febre maligna tum graffante, & cum fudore lar-
go exftinctas effe febres. Exhibitus pulvis ejuſ-
dem à ſcrupulo uno ad Drachmam ſemis in aqua
cardui Benedicti, vel ſambuci, vel cereviſia, etiam
invitis infuetisque fudorem copioſius expreffit.
Dedi quamplurimis febricitantibus, raro ſine
optato ſuffeffu, ut in uſum pauperum hujus
Unicornu fruſtula non pauca conſumerim. Ex-
pertifunt quoque eandem vim in ægris ſuis Me-
dici conſummati D. *Vormius* & *Mothius*, ut candi-
dè mihi confeſſi ſunt: Neque ſolum exhibitus
pulvis profuit, ſed collo appenſa fruſtula, amu-
leti vicem ſuſtinuerunt. Rogatus tranſmiſi fru-
ſtulum Cl. Viro *Alberto Kypero* Medico Profes-
ſori Leidenſi, Amico meo, qui ſuperiori anno
1655. magno ſuffeffu in pulveris formam re-
ductum cum aqua convenienti exhibuit ægrotis
lue peſtiferâ, quæ totum Belgium depopulaba-
tur, correptis, ut aut illo convaluerint qui prin-
cipiis obſtitere, aut leviora experti ſymptoma-
ta morbum facilius tolerarint, aut certum exi-
tium in aliquot dies diſtulerint. Tanta ejus in
Gronlandia eſt proventus, ut ex Unicornu iſto

varia instrumenta conficiant, jacula variæ magnitudinis, pecten, cultros, piscatoria organa &c. quæ cum tribus feminis Gronlandicis ad nos per dictas naves delata sunt. Olim in Dania Episcopi Nobiliores ex Unicornu isto Groenlandico baculos suos Episcopales confici curarunt. Vidi Roeskildia in Templi Cathedralis sacello hujusmodi scipionem ex Unicornu justæ magnitudinis, quem ferunt fuisse Episcopi Lucij, pretiosissimum illis seculis & magno ære redemptum, jam verò Augusto Regis nostri Clementissimi musæo dedicatum.

HISTORIA V.

Ex Æthiope natus.

ÆThiops Cerdo in Ergastulo Hafniensi detentus, amore puellæ servæ accensus, clanculum illam compressit. Gravida inde legitimo partus tempore enixa est prolem virilis sexus, quæ matrem universo corpore cutis candore referebat, solus verò penis paternum genus nigrore predebat, quod oculati testes plures & viderunt & mirati sunt. Imaginationi matris id universum assigno, quæ partem vehementius desideratam animo fixo comprehendens ejusdem colorem foetus impressit. Mixti aliàs coloris solent foetus ex Æthiope & alba procreari, quod sæpe nobis visum, si quidem uterque sexus divisum in generatione imperium habet.

Hi.

HISTORIA VI.

Anatome Hominis sani.

Virile cadaver strangulatum in Theatro nostro Anatomico 1656, mense Februarij, publice postremum dissecui in gratiam spectatorum omnis Ordinis honoratissimorum, in primis Medicinæ Candidatorum, qui propter Anatomica exercitia frequentes apud nos sunt. In ipsa dissectione id rarum occurrebat & insolitum, quod prorsus fuerit corpus sanum, omniaque viscera ita disposita, ut mea libenter cum illo commutarem, si utroque sano & superstire fieri potuisset. Erat autem præpinguis, Musculis pyramidalibus destitutus, quia satis robusti & carnosissimi Recti, in quibus tres divisiones nerveæ. Vasorum mammariarum & Epigastriorum nulla anastomosis comparuit, sed longo spacio à se distabant. Omentum obæfasculum ad superiora sub ventriculo & hepate retractum, quod distentis à flatu intestinis videtur adscribendum. Ventriculus capax phlegmate conspersus. Vas breve unicum oblongum splenico ramo prope lienem ingredienti insertum. In intestinis nihil singulare observatum, nisi quod flatu potius quam alio humore turgent. Hinc nec in mesenterio præpingui lacteæ comparebant, nec ob pinguedinis copiam facile Receptaculum Pecquetianum distinguebatur, in Vena

K f

Portæ

Portæ prope Hepar fibrillæ quam plures notabantur, quas Vasa esse Lymphatica nullus dubitavi. Lien palmum unum longus sanus & subobscurus. Pancreatis ductu Virfungianus solitarius. Hepar ingentis magnitudinis, coloris rubicundi elegantissimi, quod tam arctè diaphragmati prope spinam necebat, ut sine læsione diaphragmatis separari nequiverit. Vesicula fellis major quoque solito, bile subflava, sed ad viridem declinante, referta. Renes magni & sani, nisi quod in unica caruncula guttulas aliquot feri purulenti continerent, & exiguum lapillum conchylis minimi figura & magnitudine, ne scilicet mortis aliquando deesset causa. Emulgens arteria sinistra bifurcata mediam venam Emulgentem amplectebatur. Spermatica vasa ex Emulgentibus omnia enata. In testiculis nullus humor, sed vesiculae feminales spermatico liquore diffluebant. Ureterum in vesicam implantationi affigebatur unica valvula mitralis, exiguo orificio, tam arctè claudens & concidens, ut ex Ureteribus quidem admitteret stilum, sed in vesica nullus regressus adverteretur. In Thorace mediastinum adipe visebatur refertum undique, & pericardium. Cor vastum, audax tamen homo fuerat, ut cicatrices in capite frequentes & rimæ in cranio testabantur. Uterque ventriculus cordis sanguine abundabat. Fistula pulmonum spuma copiosa impleta ex strangu-

gulatione. Musculus frontis ferè aberat, cujus vicem supplevit panniculus carnosus. In cerebri lateralibus ventriculis copiosum sebum inventum. Cerebelli autem processus vermiformis vix merebatur oculos. Cætera omnia à naturali statù nulla parte deviabant, ut si tam sana misero crucis candidato mens fuisset, quam corpus sanum, & vivendi spacium longius protraxisset, & cum plerisque de valetudine prospera facillè decertasset.

HISTORIA VII.

Epilepsia ex vermibus.

Observavi in Epileptica quadam mirandas planè vermium formas, teretes, latos, ovalis ferè formæ, multipedes: Illi ut plurimum erant rubri, hi viridi lanugine investiti, duas in capite prominentias habentes, quasi essent cornuti. Biberat sitibunda in itinere sæpiusculè de obvia sibi aqua avidissimè. Veniebat ex Italia cum marito, cui in captivitate Turcica omnes pedum digiti abscissi erant, in patriam suam Bataviam tendens. Cum non procul à nostris finibus abesset, prehensa fuit tam gravi Epilepsia, ut nec aquam nec ignem præterire posset, quin statim gravissimo insultu corriperetur. Temporis progressu adèdè malum increvit, ut decies,
in-

interdum sedecies in die convelleretur, miserando profus spectaculo. Venerè tandem Gortorium, perque supplices literas impetrarunt, ut meæ curæ Princeps beneficentissimus eam seriò committeret. Cum primum eam conspicerem, non parum animo consternabar. Totum enim corpus intumuerat tam tetro colore infestum, ut similem huic nunquam viderim, fuscus erat viridi dilutiore permistus. Examinata à me paulo accuratius, statim morbi mineram cognovi. Exhibui itaque præmissis præmittendis ea Antepileptica quæ specifica virtute ad Insecta exterminanda valerent; Referebat enim se statim post aquas improvidè ingestas pejus habuisse, ventris continua tormina persensisse, colorem corporis sensim sensimque degenerasse, & antequam Epilepsiâ corripere, sensisse semper in sinistro latere motum viventis cujusdam animalis. Movi dictis aliquid, sed nihil promovi, donec tandem Pilulas meas Mercuriales propinarem, quarum usu aliquoties repetito tantam multiformium vermium copiam dejecit, ut numerari haud protuerint: primi erant longi, rubro colore præditi, postmodum sequebantur minores semper, lati, virides, ejusdemque coloris quo infecta erat totius corporis cutis. Quamprimum hi hospitio suo exturbati fuerunt, Paroxysmi quoque Epileptici desistere, relicta ingenti virium imbecillitate, quæ medi-

medicamentis Restaurantibus victuque Euchy-
mo paulatim fuerunt restitutæ, ita ut intra duos
menses afflictissima hæctenus mulier sana & in-
columis ad patrios lares reverteretur. Ita ad me
perscripsit D. Joël Langelotius Archiater Gottor-
pianus meritissimus, Amicus meus honorandus.

HISTORIA VIII.

Calculus ex scroto suppurato.

Post gravissimos dolores è vesica pueri Scani-
ci quadrimi in scrotum calculus protrudebatur
Anno 1628. exinde verò suppuratione facta fo-
ris rejectus, remanente fistula, per quam continue
urina exsudabat, vixitque hoc symptomate uri-
næque per fistulam stillicidio ad annum 1654.
Rotundus ille erat calculus & globosus, candi-
dus cretæ instar, sed durus solidusque, exterior
tamen cortex seu lamina nonnihil ad flavum co-
lorem vergebat. Mater lapidem cum puero cal-
culoso ad D. Nicolaum Fossium incomparabilem
Medicum nostrum detulit, cujus non degener
filius D. Janus Fossius amicus meus eundem lapi-
dem Augusto Reg. Maj. Musæo submissè dica-
vit. Longus est pollicem, rotunditati autem ali-
quid deest, quippe quod effractum est, parentes
puero ad comminuendos alios calculos exhibue-
runt.

HIS.

HISTORIA IX.

Emplastra magna.

IN tumoribus obfirmatis emolliendis commendantur luta thermalia, ea tamen cautione, ut 1. liberali imponantur manu, ne utriusquam parca. 2. diutius in parte immorentur, minimum quatuor horis mane, totidemque vesperi. 3. Ampliori spacio non partem tantum affectam, sed vicinas infra & supra tegant. Par ratio sit in Emplastris, quæ, ut emolliant induratas partes, non per lacinias, sed fusius applicentur. Hoc artificio circumforaneos nonnullos miracula videmus præstare in Tumorum curatione, quum tamen trita remedia & nota lippis tonsoribusque Emplastra ad usum suum revertent, variato applicandi modo, quippe emplastra non brachio v. g. circumdant, sed versa vice brachium emplastris involvunt. Ita amphoræ emplastris inductæ & incrustatæ impositum hominem tumoribus scatentem feliciter sanatum monuit me *Io. Dom. Sala* summus noster Patavii in Praxi Dux.

HIS-

HISTORIA X.

Anatome Monachi.

Monachus Franciscanus, olim Ebraus, ex febre lenta & respirationis difficultate post menses aliquot, cum delirio ad plures abiit. In cadavere aperto visi nobis sunt pulmones lividi & exsuccii. Lien cœruleus & exilis. Intestina hinc inde inflammata, sicut & interior vesicæ facies. Nihil tamen in urina viventis vitii comparuerat. Cætera sana videbantur, nisi quod totius corporis habitus fuerit extenuatus.

HISTORIA IX.

Lapides per alvum excreti.

Lapillum ferè triangularem, durum & subflavum ad me nuper misit *Ioël Langelotius* Vir curiosissimus, quem attulerat ipsi vicinus ejus, affirmans se tres hujus generis excrevisse paulo postquam ipsum Deo benedicente à magna Pulmonum hæmorrhagia liberasset. Inquisivit quidem in horum lapidum excretionem scrupulosius, sed aliud non comperit à vicino, quam dolo-
rem

rem quandam, obtusum in intestinis prius obortum, mox cum ad excretionem stimularet Natura, nec posset fractus viribus lecto surgere, supposita pelvi huic usui accommodata, sensisse se aliquid duriusculi per sedem exire, lustratisque fecibus tres lapillos inventos. Fortasse calculi illi cum alimentis fuerunt assumpti, sicut hujus notæ plurimos in gallinarum ventriculis invenimus, vel ex crassis succis & calore intestinorum in lapideam duritiem concreverunt, Galenus l. 6. de Loc. Aff. c. 2. id nec vidit, neque alium qui viderit, unquam audivit.

HISTORIA XII.

Grucis Anatome.

GRus mensæ Regiæ destinatus quum cultrum sectoris, clavicula firmiter ossi pectoris adhærente, eluderet, jussu Augustissimi Regis nostri ad ædes cl. V. D. *Simonis Paulli* nuper deferebatur, ut examinatis interioribus ossa artificiosa manu exsiccata compingerentur in sceleton. Ad spectaculum me invitavit solita sua humanitate laudatus Vir, mihi amicissimus. Visa nobis ibidem non pauca, quæ repetitam memoriam hic merentur. Clavicula in aliis avibus à pectoris osse libera, hic firmiter sterni connata erat.

erat. Sternum ipsum non simplici cavitate præditum erat, quemadmodum in Cygno observavimus, notavimusque Cent. 2. Hist. 79. Ad asperæ arteriæ oblongæ recursum, sed varijs ambagibus intus patebat velut labyrinthicis flexibus, per quos incurvato ductu serpentis instar arteria sursum deorsumque ferebatur, jucundo plane & admirando spectaculo. Aspera arteria secundum colli longitudinem recta ad dextram sterni partem, protendebatur, illi deinde se insinuans immergebatur in sterni tubulum dextrum, qui aliquot gyris circumvolvebatur, donec ad sinistram exitum quæreret, & ad pulmones vergeret, præfixo tamen osse hyoide, quale in Cygno descripsimus. Tubuli hi sterni amplii erant pennæ anserinæ capacitate, invicem distincti, per quos liquor quicumque cum sibilo distinctus ingrediebatur & egrediebatur, ut eadem ratione aër ad clangorem obambulet. In mesenterio id singulare erat, quod intestina mesenterio stellæ instar adnecterentur, radiis inæqualibus. Quinque radii longiores intestinorum protendebantur ex mesenterio, & totidem breves, alternatim sibi succedentes, quasi radium marinum videres, majoribus minoribusque eminentiis conspicuum. Præterea duplex intestinum cæcum, quemadmodum & in Cygno vidimus longū satis utrinque exporrectum. Nulla vesicula fellis, nec ullus in corpore adeps. Cætera non attinet hic referre, quæ alijs avibus communia

L

munia

munia vidimus, & de cæco duplici, ejusque usu multa commentabitur laudatus vir in *Flora Latina* aucta.

HISTORIA XIII.

Aceti vires Alexipharmacæ.

NOlo fabulosas aceti vires recensere, quas veterum nonnulli extollunt. Saxum rumpe-
re *Plinius* tradit, & de Hannibale nota apud *Li-
vium* l. 20. traditio, qui Alpium

Diduxit scopulos, & montem rupit aceto.

ut *Juvenalis* Sat. 10. utar versiculo: Sed fabulæ huic laborem inclusit vetustas, quod nempe magna difficultate Alpium invias vias perruperit Annibal: Unde enim tanta aceti copia, quæ viam sterneret exercitui instructissimo. Scio ex *Ælio Spartiano* Pescennium Nigrum jussisse ut aceto miles in expeditione universus esset contentus, sine vino: Cæterum sitis necessitati ita consulebatur & viribus, neque tantum aceti poterant secum inter alias farcinas vehere, quæ & necessitati sufficeret, & montium solutioni. Vini istud vitium in remedia transit, autore *Plinio* l. 23. c. 1. Fufius ea persequitur *Galenus* l. 1. de Simpl. Med. Fac. Nos Alexipharmacam vim inprimis miramur, quam in aceto deprehendimus, putredini adverso, quamvis ex vino corrupto credatur
gene-

generari. Aceto rosaceo naribus carpisque applicato per aliquot dies in summa virium dejectione fugienti vitæ remoram injectam non semel vidi. Quo sine & Aquam Analepticam Rulandi ingreditur. In pestilentia summum nonnullis est remedium. Novi quos solum acetum rosaceum ore sumptum carpoque illitum à peste præservavit. In eadem lue acetum Bezoarticum omne tulit punctum. Alii nostrates grassante contagio, aceto calendulæ solo se muniverunt, & incolumes evaserunt. Vermibus quoque & putredini resistit, non simplex tantum, sed aliis mixtum, ut passim Medici experti sunt. *Dioscorides* l. 5. c. 21. aurium vermes instillatum necare testatur, & adversus omnia venena esse efficac. *Celsus* l. 6. c. 27. ex casu cujusdam pueri didicit ab aspide ictum aceto curatum esse. His contraria videtur recentiorum observatio, inprimis *Dom. Panaroli* Medici Romani, qui *Pent.* 4. *Obs.* 36. microscopio observavit in omni aceto vermes esse, inprimis rosaceo, & quo acrius, eo copiosiores vermes fluitare figura oblonga, tenues, cum parvo capite, enecarique si aceto vel vinum vel Theriaca misceatur. *F. Pona* *Prosp.* 8. Saturn: Vermes velut argenteos natate vidit pisciculorum instar, qui recedente aceto vitro adhærent. Ut autem utile acetum in peste, & febre maligna conficiatur, theriacam aceto mixtam in vase clauso per mensem soli exponit *Panarolus*, semel in die agitando, & postmodum relin-

L 2

quendo

dum relinquendo ut Theriaca in fundo remaneat, quo peracto diligenter decantat & ad usus laudatos servat. Mirabar cum legerem, quomodo vermibus scateret acetum, quod vermibus enecandis est opportunum: Excusabam tamen quicquid animo conceperam, quod vermes in pulverem attritos lumbricorum remedium scirem, ictui scorpionis scorpionem mederi, viperinam carnem venenis extrahendis esse commodam. Sed vermes non credidi, qui filamentorum specie in microscopio mihi ante oculos observabantur. Filamenta illa aceti impuri, facile ob levitatem moventur, & fundum petunt. Inter has cogitationes commodè *Io. Nardii* Noctes Geniales offeruntur, qui Noct. 1. p. 75. microscopio in aliquibus aceti generibus vermes, in aliis nullos observavit: Vermibus enim scatere illa aceti genera, quæ ex vappa aut debilibus è vinis confecta fuere, unde nova potuit excitari putredo, reliqua verò ex generosis vinis penitus vermibus carere. A vermibus quomodo omnis acido esse possit, non capio, quum enecatis illis acetum mordax maneat. Idem experimentum succedere si acetum aquæ limpidae misceatur, memonuit frater *D. Erasmus Bartholinus*, fluitare enim longiusculos vermiculos in vitro & manifestè cerni.

HIS-

HISTORIA XIV.

Superfætatio rara.

Varia superfætationum exempla recensent *Rossetus de Parr. Cæs. sect. 6. c. 7. Baubinus in Append. 6. Raynaudus de sect. Cæs. c. 11. Schenckius l. 4. Obs. 126.* causamque reddit *Hippocrates l. de superfæt* : In quibus exiguum tempus inter primi secundique fœtus exclusionem intercessit. At per annos superfætationem supputare, & primum diutissime in utero hæsisse excluso posteriore fœtu, inter rarissima numeramus nullo scripto signatam. Mira tamen superfætatio in Venda urbe Livoniæ mulieri honestæ supervenit seculo superiori, quam à memoria nostra remotiorem, hactenusque sepultam in publicum protraham, lectu dignissimam. Uterum primo conceperat, & instantibus partus legitimi doloribus, nihil enixa est. Anno sequenti iterum gravida, justo puerperii tempore, masculum edidit. Anno demum insequente, morbo correpta primum conceptum exclusit, sed per partes & ossibus per vires exeuntibus. Superaret res fidem nostram, nisi publico instrumento Magistratus auctoritate sua firmasset, quod in pergamena sigillo publico munitum mihi exhibuit. Vir Excellentissimus *D. Iohannes Below* Archiater Magni Moschoviæ Ducis experientissimus. Ut omnia sint lectori

certiora, verba autographi sistam ex Germania in Latium traducta.

Nos Consules & Senatores civitatis Venden, notum facimus omnibus & profitemur publicis his nostris literis, siquidem singulari providentia DEI Omnipotentis Patris nostri, præteritis annis in urbe nostra superfætatio (cujus icon præxa) cuidam civis nostri uxori contigit, ut omnibus fidelibus DEI omnipotentia innotesceret, & in periculo anxietateq; constitutis mulieribus certa firmaque spes in hac miseriarum valle affulgeret: Nos nostri officii putavimus tantum DEI miraculum non silere, sed toti mundo propalare, ut in omnibus periculis malisque mortales discant soli Deo potenti fidere, spes suas illi soli commendare, in vera fide & pietate, qui omnia pro paterna voluntate, nobis profutura, novit disponere & communicare, quod evidentissime testatum fecit in hac nostra cive, quæ unicè spem & in miseris auxilium in DEO Immortali collocavit felicissimo eventu. Civis laudata anno quinquagesimo sexto instantibus feriis Pentecostes primum ventris onus sentijt, quod ad consuetum tempus gestavit, instante verò partus termino, quum signa parturientium mulieribus nota adessent, nullus tamen fœtus prodiit, quos dolores parturientium ad tertium diem pertulit, ut non tantum præsentis feminæ desperarint, sed & puerpera ipsa maximo angore correpta, quod apud se quivis facile

æstimabit, D E o se totam commiserit, atque ira
fœtus præfens in utero remansit. Anno sequenti,
non obstante priore conceptu, iterum gravida.
Anno seculi quinquagesimo octavo circa quadra-
gesimale festum, filium enixa est completum pin-
guisculumq; inter ossa prioris conceptus annuo
ferè spacio delitescens, qui ne unica hora su-
perstes fuit, quippe per octo integros dies in diffi-
cili hoc partu hæsit mater dolorû plena antequam
ex ossibus prioribus eluctari infans potuerit. Anno
sexagesimo primo ante ferias Natalitias morbo
gravissimo correpta mater, quum ossa primi fœ-
tus in utero dimoveri cœperunt, & maximo cum
dolore per partes sensim ex utero prolabi, primû
minora, post majora, duravitq; ista ossium excretio
à termino dicto anni sexagesimi primi, ad Qua-
dragesimas anni sexagesimi secundi, quum ultimo
loco ossa cruris maxima tanta difficultate excre-
vit, ut ferè in vitæ incurreret periculum. Sex annos
continuos ossa hæc fœtus in utero suo gestavit ci-
vis nostra, quæ deinde prodierunt cum maximis
doloribus & cruciatibus, sicut facilè quivis novit,
adèd ut ex liberis quidam octo annorum mulieri
huic tantis angoribus pressæ in ventrem se proje-
cerit, inquiens: Ah mater! utinam tantos crucia-
tus, morbos & mœrores liceret ex corpore tuo
exfugere, libenter pro te perferrem; quod mater
magno cum gaudio audivit, & filii amorè depre-
dicavit, quo etiam factum est, ut constanti illius fi-

L 4

de

de permotus DEUS omnipotens, clementer ex his
 miseriis illam extraxerit & ægritudines septem
 annorum sexagesimo secundo sæculi anno depu-
 lerit, ut prædicta mulier pristinam valetudinem
 recuperaverit, & adhuc integrâ eâ fruatur. Illi soli,
 omnipotenti DEO sit laus, honor & gloria pro
 tam immensa paternaque gratia, bonitate & mi-
 sericordia, quem supplices veneramus, velit om-
 nibus miseris, oppressis, infirmis & in periculo
 constitutis auxilio suo adesse, in sui nominis glo-
 riam & nostram salutem æternam, Amen. Hæc
 omnia acta sunt & completa supradictis annis in
 nostra civitate Venden in Livonia, & Lubecæ Im-
 periali civitate libera anno hoc sexagesimo sexto
 divulgata. In rerum dictarum fidem certio-
 rem præsentem literas civitatis nostræ sigillo munivi-
 mus tertio die Augusti, anno dicto.

(L. S.)

Appicta est huic autographo figura ossium
 solutorum, eo ordine quo ex utero prodierunt,
 separata, singula, & soluta suis compagibus,
 Primum locum capitis ossa occupant numero
 23. succedunt claviculæ & scapulæ, mox costæ
 effigiatæ cernuntur, & brachiorum ossa, tum ossa
 coxendicis, crurum, pedesque. Quod verò mi-
 ror, est spinæ dorsalis defectus, quæ forsan in ute-
 ro remanens morbi insequentis occasione dede-
 rat.

rat. In univēsum ossa excreta numerantur 71. Altera figura fœtum alterum ostendit, qui integer secundo partu naturali exclusus fuit. Carnosus is est, & boni sanique coloris, quinque palmos longus, duosque latus, si brachia lateribus applicata adjungantur. Difficile dictu est, ubi prior conceptus delituerit, in superfætatione sequenti. Qui uterum humanam bipartitum credunt facilius se expedient. Rara vero ea est uteri fabrica in homine quæ in brutis, ubi, quia plures fœtus generant, per cellulas distinguitur uterus. Talem tamen uteri conformationem in quadam puella circa annum 1565. Lugduni observavit *Ioh. Bauhinus*, ut testatur frater incomparabilis *Casp. Bauhinus*. in App. ad *Ross. Riolanus* quoque notat l. 2. Anthrop. c. 35. anno 1615. mense Junio in oppido Steinio milliari ultra urbem S. Dionysii, hermaphroditam à se dissectam, duplicem habuisse matricem, mediano pariete secretam. Linea simplici uterinum corpus dividi per medium observavi. An verò duplicatus in hoc muliere Vendenſe fuerit uterus, ignorare cogor, quia post mortem dissecta non fuit. Non sanè necessarium id existimo, siquidem in superfætationibus, quando interjecto tempore & conceptus sit & partus, singuli fœtus suis membranis includuntur, uterique loco separato adherent, ut excludi unus possit remanente altero, secus ac contingit in gemellorum partu, qui sola mem-

membrana acquiescunt, unoque loco juncti includuntur. Forfan prior conceptus in tuba uteri delituit, posterior verò in utero, unde prius in lucem prodiit. Nam in tuba uteri conceptus quoque factos variis exemplis demonstrat *Ioh. Riolanus* in *Anthropographia*. Impeditus prioris partus fuerat, sive matris imbecillitate, sive fœtus ipsius, sive arctioribus vinculis, sive denique membranarum circumvolventium robore, quæ instante partus tempore dirumpi non potuerunt, unde accedente sive putredine sive intemperie sicca calidaque absumpta caro nuda ossa reliquit in utero, sequenti demum anno exclusa ob auctam membranæ exsiccationem & disruptam, roburque matris auctum.

HISTORIA XV.

Viperarum ingluvies.

Gulosissimos animalium serpentes *Aristoteles* dixit, quia obvia quæque etiam magnitudine conspicua devorant. Vidi in Museo Augusto Serenissimi Regis nostri sceleton viperæ nostratis à *D. Petro Bulichio* Archiatro Regio constructum, quæ bufonem deglutiverat, cujus etiam sceleton alteri necitur. Vidi quoque *Helsingoræ* apud *Sylvestrum Pharmacopæum* industrium

viperam nostratem exsiccatam, quæ quatuor
 alaudas cum plumis in ventriculo congesserat
 adhuc ibidem conspicuas. Ova integra & la-
 certos deglutivisse, & passerem cum pennis ob-
 servatum *M. Aur. Severino* in *Vip. Pyth. c. 12.*
 Quamquam enim angustum videatur illis cor-
 pus & os non ad eò amplum, rictus tamen didu-
 ctior est, & gula valdè dilatari potest pro exci-
 piendis grandioribus esculentis. Gula ipsa mem-
 branosa robustior, ut distendi possit & amplia-
 ri, præsertim ubi assumpta facillè cedunt & com-
 primuntur, ut ranæ, aves juniores, lacerti, &c.
 Ranas dexteritate quadam deglutiunt, caput
 enim primum intrudunt, pedibus ad posticam
 partem compressis, qui deinde corpore com-
 presso facillè succedunt, quod aliquoties in præ-
 dio Rodiano fratris mei amantissimi *Bartoli Bar-*
tholini Regii Eloq. Professoris observatum.

HISTORIA XVI.

De Pane observationes.

PANIS commune est alimentum & perutile
 tam hominibus quam animalibus. Soli accipi-
 tres ingestio pane moriuntur, sive quod dures
 panis comprimendo asperam arteriam fran-
 gulet,

gulet, sive quod occulta antipathia illis adverte-
tur, nam multa sunt nobis amica, quæ animalibus
nonnullis nocent, ita baccæ sambuci gallinas
enecant, quod malo suo rustici nostri sæpe
experiuntur. In medicamentorum censu quo-
que venit. Pane solo in itinere suo Brutus à bu-
limo curatus. *Plutarchus* etiam auctor est, equos
& asinos hac affectione correptos, oblato pane
statim è terra surrexisse & ad consuetum iter re-
versos. Experiuntur id aurigæ nostri, qui de-
lassatos equos pane recreant. Odorem ejusdem
in nimia ciborum appetentia cum lipothymia
commendat *Galenus*. Certè in metu syncopes
optimo successu panis vino vel aceto maceratus
naribus apponitur, & ventriculo roborando tam
intus sumptus quam extra impositus confert.

Panis ex variis herbis fructibusque conficitur.
Notissima panis genera tricum, secale, hordeum,
avenam recipiunt, de quibus veteres recentio-
resque consulantur. In montibus Appenninis
ex Castaneis, quarum copiosus ibi proventus,
panis pinitur candidus & sapore dulcis. Ex iis-
dem cum lacte & jusculo cibum gratum coquunt.
Ex amygdalis, juglandibus, nucleis pinus & pi-
staciis commodus est panis atrophis laboranti-
bus. Semina plantarum salubrium quæcunque
in massam panis compingi possunt eadem facili-
tate & felicitate qua hordeum, triticum, &c.

Salu-

Salubrior certè foret panis ex feminibus lactuæ, quam acetarium ex cruda lactuca. In Norwegia ex corticibus arborum placentas solidas durasque conficiunt incolæ, ubi parcior est frumenti proventus, quemadmodum Æthiopes circa promontorium Bonæ Spei ex piscibus sole exsiccatis panes sibi conficere feruntur frumenti inopia. Iisdem exsiccatis piscibus Islandi vescuntur loco panis. In insulis Feroensibus quoque, ubi sterile est solum propter rupium frequentiam, at inter rupium asperitatem si tantillum terræ emineat, tam uberi proventu commissum hordeum reddit, ut ex unico semine quinquaginta & amplius spicæ exsurgant totidemque aristæ glumis seminibusque fecundæ. Urgente durissimo necessitatis telo ex paleis panis conficitur, quod in obsidionibus peropportunum. Fuit nuper qui pro secreto habuit trabes asseresque, quibus in obsidionibus famem sedari posse existimavit. Singulare divinæ bonitatis est argumentum, quod in annonæ defectu subinde ad solatium mortalium frumentum depluat. Tale collegerunt incolæ Wustenhansani in Marchionatu Brandenburgico, & in urbe Neustad & Potlitz paulo ante festum Paschatis seculo superiori, ut publici Annales testantur. In Scania nostra nuperis annis similis frumenti pluvia observata, sine dubio aliunde per ventos transportato frumento, nam propter
solis

solis calorem & ventorum siccitatem assatum videbatur quasi in clibano tostum. Commisum autem terræ, copiosius quam pro terræ nostræ consuetudine emergebat. Visum præterea prioribus annis in patria arboribus frumentum inhæsisse & germinasse in summa annonæ penuria, sive cœlo delapsum, sive per aves adportatum, quemadmodum ex furtivis avium feminibus aliæ herbæ in arboribus, muris, parietibusque, florere observantur. *Plinius* l. 18. c. 18. auctor est, quo anno superatus est Annibal, in arboribus nata frumenta. I. *Obsequens* quoque l. de Prod. Bononiæ fruges in arboribus natas memorat.

HISTORIA XVII.

Pus & sanguis sine pthisi.

EXspuunt non semel stas temporibus quidam cum pure sanguinem, nec tamen pthifici sunt, nec ulcus ullam in pulmonibus habent. Hujus census tres novit *Sala* præceptor meus, quorum duo exspuerunt stas vicibus pus & sanguinem, sine pulmonis ulcere, quippe sanati sunt & benè valuerunt, tertius adhuc vivit sanus, nam ex rupto abscessu in thorace per pulmones quidem expurgata est materia, sed sine ejus læsione, quod in cadaveribus duorum
dise-

dissectis eidem laudato Viro apparuit. Adest quidem in hujusmodi impedita respiratio, febrisque lenta, sed absterfo pure & exsiccato ista signa disparent.

HISTORIA XVIII.

Anatome febricitantis.

CONquerebatur quidam aliquot abhinc annis Patavii de febricula, nullis remediis cedente. Dolor tandem successit in hypochondrio dextro, tumorque jecoris cum difficili respiratione. Existimabat non nemo esse inflammationem jecoris: contra *Sala* noster, esse jecoris abscessum divinabat, qui se per venam cavam in thoracem expurgaret, unde difficilis respiratio & copia puris. Post paulò æger morti cessit. In aperto cadavere ingens abscessus in jecore inventus, unde prorsus computruerat, & totus venæ cavæ ramus superior illo pure repletus cernebatur, thoraxque humiditate ista abundabat.

HISTORIA XIX.

Vomitus Bufonum.

SUPERioribus annis Altenburgi miserè vexabatur paupercula puella periodica bufonum in
ven-

ventriculo generatione & eorundem per vomitum rejectione. Dignissimam posterorum memoriæ historiam ad me misit vernacula lingua Vir insignis *D. Ioel Langelotius* Achiater Gottorpianus, manu Medicorum assistentium *D. Iob. Michaelis* Prof. Med. in Acad. Lipsensi, & Archiatri Saxo Altenburgici, ut & *D. Iosephi Clauderi* Medici Aulici ibidem signatam & confirmatam, quam breviori sermone ad me quoque Lipsia perscripsit *Cl. V. D. Michael Lyserus* Prof. Lipsensis, amicus meus. Actæ rei seriem paucis pertexam, laudatorum Virorum ductum sequutus. Catharina Geileria ancilla 30. annorum, temperamento cholericò & sanguineo, grassante in urbe contagioso morbo, à Domina cum morbo eodè affligeretur, in vicinam villâ mittitur, sed ab incolis pagi metu infectionis non admittitur. Exclusa igitur hospitio pratum eligit, ubi circa acervum fœni profundo somno lassâ opprimitur. Excitata somno nescio qua tempestate oborta, siti urgente aquam in loco vicino stagnantem avidius haurit. Cessavit quidem hinc morbus, quo tenebatur, sed non omni parte sana evasit, siquidem verno tempore recurrebant morbi reliquia & sanitatis fractæ indicia, cum alvi torminibus, cardialgia, inappetentia, dolorifico quodam intra corpus velut viventis animalis motu, nec præter aquam, lac ebutyratum & fructus horarios quidquam in cibis assumere

mere potuit. Menses interea suppressi, frustra que tentata venæ sectio & cucurbitulæ, nam motus ille velut animantis progredientis in corpore & quasi unguibus lancinantis sensim auctus est. post biennium 25. Jun. 1647. suasu Chirurgi ad sudorem se compositura in aqua fumarix parum Mithridatij sumsit, unde post bihorium gravissimas perpeffa anxietates, vomitus, ardores, & cum periculo vitæ bufonem magnum duosque parvos cum duobus lacertis viridibus per os rejecit, quo tempore *D. Iosephus Clauderus* Medicus Saxo Altenburgicus accitus necessaria tum corroboracionis, tum insectorum expulsionis gratia præscripsit. Hinc sequenti die tres mediocris magnitudinis septemque bufones parvos partim vivos partim mortuos rejecit. Interea Bezoardicis & specificis contra vermes pugnatum est, donec 12. Julij unus prægrandis & duo parvi bufones mortui expulsi essent. Tum in consilium advocatus Vir Celeberrimus *D. Thomas Reinesius* Physicus ordinarius cum laudato *Claudato* necessaria tentavit remediorum genera, sed tota ista æstate nullum amplius insectum observarunt, quanquam strenuè tam per superiora quam inferiora medicamentis educta sit materia. Tandem *D. Iohannes Michaelis* specifica sua medicamenta suppeditavit. unde 19 Septembr. frustulatim cum excrementis naturalibus aliquid excretum fuit, de quo dubitatum, an lacerti aut bufonis fuerit portio.

M

De

De cætero mediocriter valuit.

Anno 1648. mense Martio denuo quasi fursum repentia animalia sentiens, assumptis aloeticis Bezoardicis in magna quantitate, tria animalia ranis familia, colore luteo, maculis nigris ac griseis variegato, vomitu cum magna aquæ, pituitæ & spermatis ranarum copia Julio mense reddidit, posteroque die decem minora sequuta sunt, sed mox in matula mortua. Deinde per autumnum & hyemem mediocri utebatur valetudine.

Anno 1649. mense Januario, lactis eburati appetitu maximo correpta duas libras ejusdem lactis frigidi uno haustu absorbet, cujus impatiens ventriculus, cum quinque animalibus mediocris magnitudinis idem lac revomit. Mense Martio curatio redintegrata. 18. Aprilis, duo grandiora & unum exilius excrevit. Altero die, ope Mercurij magna spermatis ranarum successit copia. 20. Junij, decem & novem recens nata exierunt, qualia solent per pluvias decidere. In usu autem medicamentorum æstate & autumnno persistit.

Anno 1650. Mense Martio iterum curationem aggressi sunt Medici laudati, multumque spermatis, sed quinq; tantum animalcula eduxerunt per vomitum, quæ ipsa ægra manu è faucium angustiis protraxit, ut nonnullis intestina per vim sint elisa.

Annis

Annis 1651. 1652. absente Medico *Claudero*. & medicamentis propter inopiam destituta, nihil per os reddidit, nisi parum aquæ citrinæ cruentæ & amaræ.

Anno 1653. querelis ejus permotus D. *Clauderus* denuo curam suscepit, & succum expressum Iridis nostratis potissimum exhibuit, unde 24. Martij plurimum aquæ virentis instar succi herbæ expressi ultra sex libras cum spermate multo reddidit. 9. Aprilis, iterum multam aquam & pituitam cum semi corrupto animali vomitu rejecit. 20. Aprilis duo animalia copioso muco involuta evomuit. 22. 23. & 24. Aprilis continuatus succus Iridis nostratis. Hinc 25. Aprilis mane sex animalia rubris maculis insignita, egrediebantur ranarum more coaxantia. Duo ex his lacti immersa per diem vixerunt, reliqua quatuor vino injecta subito tumefacta obierunt, quæ dissecta nihil singulare monstrarunt, nisi quod unius ventriculus repletus fuerit 30. & amplius vermiculis nigricantibus alatis. Hinc invento genuino alexipharmaco, continuatoque usu vini Rhenani & spiritus Vini, aliorumque specificorum, mense Majo pluscula animalia semi putrida & valdè fætentia per partes rejecta sunt. Interim in ventriculo gravitatem sensit, quasi massam conglobatam contineret, omnesque cibos etiam hætenus amicos averfabatur, sive nausea corporum

rum heterogeneousorum, sive quod in coquendis dissolvendisque animalibus occuparetur. Exhibitum tamen est vinum, spiritusque vini à Panchymagogo Medicorum assistentium abstractus cum Spiritu Vitrioli, unde tandem mense Junio copiosè horum animalium frustra, pedes, ossa, intestina, duo capita magna per vices educta sunt.

Anno 1654. & 1655. ab animalibus nulla ipsi molestia. Vomitu tantum & secessu nonnulla exilia officula prodierunt. Ex hoc tempore pedum tumores & exulcerationes passa est, tumorque adhuc perdurat, difficilis sine dubio curationis, siquidem his annis menses sunt suppressi frequenti usu medicamentorum. Vivit interim valetudinaria, lana victum quærigans, cerevisiam potat, aliosque assumit cibos quos antea agrè expetebat.

Ad Calculum si reducantur excreta animalia, octuagesimum numerum superabunt, præter ossa, aquam, mucum, sperma, aliaque his annis rejecta. Quin seminarium horum animalium cum aquis haustis intra corpus sit receptum, dubitari non potest, quod sæpe aliàs observatum. Autum illud in corpore à bufonibus, excrementa docent, quibus semen ranarum subinde fuit admixtum. Curatio denique testatur naturalem bufonum fuisse generationem: Nihil enim vino & spiritu vini præstantius ad enecandos in corpore vermes, quibus etiam in lumbricis felici
suc-

fuccessu utimur. Vermes enim quicumque vinum
 averlantur, fugiuntque ex antris terræ, vino irri-
 gata. Quo loco hæserint, difficile dictu. Si in
 cellulis intestinorum, vel cæco intestino immo-
 rari nequiverunt, sine dubio folliculis inclusa
 ventriculi membranæ humidioribus sese affixe-
 runt, quibus ruptis adulta prodierunt. Ad incan-
 tamenta reducerem si superstitioso esse liceret.
 Varia hoc Dæmonum astu corporibus humanis
 inducuntur, ut alibi demonstratum. Sed piam
 hanc esse ferunt, sæpiusque devota mente sacra
 cœna privatim usa est, quia publico piorum cœ-
 tu propter urgentia symptomata abstinuit, ita re-
 ferente ejus Confessionario. Ego certè libentius
 causis naturalibus manifestis raros hujusmodi ca-
 sus assigno, quam miraculosis, ne Dæmoni plus
 quam Naturæ, ejusque Autori omnipotenti, tri-
 buatur. Fallit vana specie Dæmon & umbra lu-
 dit; ejusque Magi, ut loquitur *Lactantius* 1. 2. de
Orig. Err. c. 15. Visus hominum præstigiis ob-
 cæcantibus fallunt, ut non videant ea quæ sunt,
 & videre se putent illa quæ non sunt. At veros
 bufones ex faucibus extractos, ægra manibus ex-
 perta est, Medici astantes viderunt, & dissectio
 indubitata fidem fecit.

*De septo cordis pervio experimentum,
& Anatomia Hydropica.*

Laudandum illorum studium qui cadavera eviscerant, præsertim morbo denata. Sedes enim morborum ita optimè investigantur, quas Anatomes hujus imperiti conjectura rarò assequuntur. Itali Gallique & Belgæ his sectionibus præclaram operam locant, quos Nosodochia instructa invitant. Nos in Dania eandem sectionem strenuè urgemus. Neque Germanis sua laus ex isto studiorum genere deest. Miramur enim Plateri, Horstij, Salmuthi, Hildani, aliorumque labores. His successere alij quibus parem felicitatem opto. Excitatus præclaro illorum exemplo Vir doctus pariter & curiosus *D. Brodbeck* in Academia Tubingensi Professor meritissimus Hydropicam aperuit, mihiq; per *Cl. V. M. VVilb. VVormium* observationes sequentes transmitti curavit.

Femina quædam in pago præfecturæ Tubingensis, cum imprægnationis suspitione intumesceret, spe delusa, in hydropem incidit, quo etiam juvenula adhuc laboravit. Variis interea symptomatis exagitata post triennij decubitum vitam finivit. Susceptâ itaque præter lapso Februario sectione, apparuerunt sequentia notatu digna.

1. Exhausta colluviæ aquarum denudata fuerunt
inte-

intestina, & viscera infimi ventris omnia, exceptis renibus testibusque, seveo adipe, steatomatis instar, incrustata, ut visum effugerent.

2. Ex adipis crassitie intestinorum cavitates, angustas in morem, coarctatas erant.

3. Stomachus cataphracta eadem vestitus se coarctare nequit.

4. Hepar diaphragmati mediante sevo illo arcte adhærebat. Parenchyma exsangue, semiputridum, contractum ac subnigrum apparebat.

5. Thorax apertus omni aqua destitutus erat. Pulmones verò undique costis ac diaphragmati adnati, & per superficiem externam grandinibus albis atque seveis, tanquam margaritis, confiti, plus tamen hic sanguinis quam in jecore aut liene inventum.

6. Cor pericardio planè denudatum, quod & semel *Columbo* observatum. Dextra auricula circa venæ arteriosæ orificium aneurysmatis modo ultra juglandis magnitudinem distenta erat. Sinister thalamus durior, crassior, tumentiorq; sanguinem grumosum, subnigrum ac paucum continebat, secus quam in dextro, qui adhuc purpureus erat. Frustulum quoque adiposum, subluteum, molle ac lentum in duos ramos, tanquam digitos longiusculos abiens, inq; truncorum cavitatem se insinuans, ipsis arteriæ venosæ aortæq; ostiis arcte adhærebat, eaq; occludendo sanguinis effluxum vel omnino impediverat, vel plurimum retardaverat. Hinc

7. Ar-

7. Arteriæ grumefactum eumque paucissimum sanguinem continebant.

8. Venæ succo pleniores, præcipue venæ arteriosa, & arteria venosa. Venæ etiam cordis coronariæ ac superficiariæ sanguine adhuc turgabant.

9. Ut sanguinis per septum transitus certius innotesceret, id operam dedit *D. Brodbeck*, ut vinculo vasis omnibus injecto, exceptâ venâ cavâ, cannam vel arundinem sambucinam, trunco hujus abscisso quam arctissimè alligaret, per quam dum cor inflare cœpit, non dexter tantum sed sinister ejus thalamus cum auriculis utriusque illico ad visum tactumq; omnium adstantium utrinque elevatus est, manifesto, ut credit, argumento, septum cordis nonnihil anfractuose cribrosum & perforatum esse.

HISTORIA XXI.

Cataractarara.

DE Marchionissa uxore Regentis primi Curia Neapolitanæ olim cum Magno Chirurgo *M. Aurelio Severino*, hospite meo, consilia in commune contulimus, quæ Cataractæ initium habuit. Lumine illustrata objecta tantum videbat & splendores, subindeque velut aureas scintillas in opposito pariete. Varia pro salute ægræ remedia fuerant usurpata, sed in cassum omnia.

Infe-

Interiores palpebræ inflammatae adhuc rube-
bant, & adnata tunica densior erat, humore inter
corneam & albugineam impacto. Quia deponi
non potuit, suadebat Severinus noster post aures
vesicatorium, ad revulsionem & evacuationem,
quod ex circulatione calculo meo comproba-
bam, deinde in sutura coronali Ustionem Ara-
bicam per fila. Addebam ego sectionem venæ
anguli in oculo interni. Objiciebat assistens
Medicus, debilitari magis oculum, nec posse re-
solvī à natura, quod concretum fuerat, præsertim
quum non peccaret in oculo sanguis. Sed facile
respondebam, istis remediis impediri partim af-
fluxum sanguinem, partim affluxum evacuari,
qui sine dubio visum impediēbat, ut ex inflam-
matione apparebat, & depravabat, ut ex splen-
doribus & aureis scintillis liquebat, istas enim esse
splendentis & incensi sanguinis indicia. Libe-
ratam vero hoc onere naturam, promptius re-
liquias superaturam, si accesserint remediorum
genera in suffusionum initiis consueta.

HISTORIA XXII.

Duplex Penis.

LUdit subinde natura in membris generatio-
ni servientibus, aliquando defectu, nonnun-
quam numero excedente quando abundantem
materiam in certam formam effingit. Mirum

M 5,

non

non est, quod refert *Iulius Obsequens* de Prodigiiis, *Coff. L. Furio & Attilio Sarrano*, puerum ex ancilla natum quatuor pedibus, manibus, oculis, auribus & duplici obscæno: gemellos enim intenderat Natura. At duplex colis in homine, cætera simplici & perfecto, rarissimè observatus, ex patris istius abundantia ortus. Quidam tamen *Bononiæ* aliquando dissectus, duplicem penem habuit, ut narrat *Parens* meus beatus l. 1. *Institut. Anat. c. 24.* Nuper admodum in Belgio puer bimulus publicè spectabatur, optimi habitus, cui penis geminus erat statim circa primum exortum è pube divisus, magnitudine pro ista ætate justâ, & sibi prorsus similis, ut nec ovum ovo, nec lac lacti esset similius. Per vices etiam per utrumque, interdum simul urinam excernebat. Testes, scrotum & cætera omnia nihil à consueto naturæ recessere, in penis quoque conformatione non nisi duplici numero peccaverat Natura. Vidit hunc *Priapi nepotulum* eruditissimus *Petrus Schumacherus*, amicus noster, ut in literis ad me testatur.

HISTORIA XXIII.

Teste ovi Usus in calculo.

PRO calculo sive frangendo sive expellendo singulari successu exhibentur putamina ovorum exclusis pullis. Inter secreta sua hoc lithontripiticum multi numerant. Testas ovorum quascunque

cunque in pulverem subtilissimum redactas non semel vidi optato eventu cum Aqua Juniperina propinatas. Rationem qui desiderat, forsan ex sequenti experimento eruet. Si ovum recens suo putamine tectum vini seu Gallici, seu Rhemani cyatho immergatur, postridie totum vesiculis aqueis conspersam invenietur, exinde extractum novo cortice fusco obducitur, cui adherent salia crystallizata, nullo sapore prædita. Cortex ille novus abradi potest, ex tartarea materia, calcis instar, conflatus. Extrahuntur hoc artificio fæces vini, sive mangonio cœnopolarum, sive vitio soli ibi congestæ, unde vinum purum putumque redditur & salubrius, quod sine damno ægri potant.

HISTORIA XXIV.

Cetorum genera.

Varia Cetorum seu Balænarum genera adduxerunt *Gesnerus, Aldrovandus, Jonstonus, Schoneveldius* ex Huberti Langueti & Harteny relationibus. Catalogum accuratiorem hic texam cetorum, quæ in portibus & sinibus Islandiæ nostræ, nostra memoria vel capta sunt vel visa, ex Manuscripta historia Piscium Islandiæ, quam ex Islandia Pastor curiosus ad Magnum nostrum *Vvormium*, nunc cœlitibus adscriptum, nuperis annis transmiserat cum singulorum iconibus, datâ industriâ,

dustriâ , ut operæ parcerem, hic omiffis.

Primum genus *Hnifa* dictum, tres habet species. Prima *Hnifa* est duarum ulnarum, altera *Hnifa* quatuor ulnarum, tertia *Hnifa*, *Hofrungrnifa* vel *Hofrung*, septem, octo, & novem ulnarum. Hoc genus balenarum sæpissimè ibidem visum, dentatum, estque secundum quorundam sententiam idem cum *Haskardingur*, cujus codex legum Islandic. mentionem facit.

Alterum genus *Haa Hyrningur*, ab alto cornu dictum, ulnarum octodecim, quod codex Legum vocat *Hafuehual*, cete capri, fuerat enim res valdè controversa, cederene deberet illius terræ possessori in qua inveniebatur, an verò ei qui conduxerat terram.

Tertium *Hnydingur*, minus est, & majus. Inter majora quædam decem, nonnulla 20. ulnas æquant. Magnas Balenas dentibus petunt, iisdemque fixi adhærent, donec viribus exhaustæ moriantur, licet non rarò per multi intereant, priusquam victores recedant. Dentes habent instar canum, quorum magnitudo moli corporis respondet, reliquasque balenas ita insequuntur, ut canes cætera animalia. Sæpe ab hominibus fugantur & ad littora compelluntur.

Quartum genus *Skialldhualur* (à macula alba scutum referente) ulnarum XVIII. *Midamialcur*, à *mid*, loco, quem piscatores à piscibus præ reliquis amari frequentariq; observant, & mioll,
quod

quod candidissimam & nondum condensatam nivem notat. Hoc genus Balenæ vocat speculum Huytinga, album, crediturque injuriam sibi illatam post 18. annos ultum esse.

Quintum *Vognuhualur*, Quidam Vagna appellant ob natandi modum. XV. XVI. XVII. ulnas longum. Hoc genus Ceti valdè preciosum est, ascenditque facillè terram si navibus & lapidum jactu urgeatur, nunquam enim nisi coactum, unum alterum deferit. Quodam tempore 40. simul offendit Pastor loci, omnesq; in littora Biar-noensia coegit. Ex respiratione inæquali facile dignoscitur. Haud celeriter natat ob pinnas difficiliore, sed pedetentim, velut phocarum genus quod resupinū fertur, dimovetur convolviturq;.

Sextum *Andhualur* seu Andarnesia, quod rostrum habeat anati simile. XV ulnas, quæ maxima est longitudo, non excedit.

Septimum *Suinhualur*, sive Durner XXX cubitorum. Maximum XXXV ulnas assequitur. Hic cetus, ut & *Andhualur*, inter eos non numerantur, quibus hominibus vesci permissum, eorum namque pinguedinem concoquere non possunt, aut ullum aliud animal, penetrat enim omnia. Hic Durner dentibus præditus est optimis, nisi ob senectutem corrumpantur. Ipsi mortis causa proprii capitis moles plerumque existit.

Octavum *Burbualur*, à gibbo quem in capite habet, seu *Nauthualur*, ob boatum, LX ulnas longum,

longum, LXX dentes habet, omnes tamen adeo parvos, ut ex illis commode fabricari non possit quicquam, nisi calculi scacchici & cultrorum manubria. Ejus caput oleo repletum est. Immani rictu non aliter ac Bos horrendum edit boatum. Duas habet fistulas longè invicem distantes, quibus fit ut duplicem, cum respirat, in aerem mittat fumum. In plano ejus capite gibbus prægrandis, instar domunculæ eminet. Hinc credo sperma ceti copiosius excindi, quod in Insulis Ferrensibus olim vidit focer meus honorandus Christophorus Johannæus, consul urbis nostræ spectatissimus. Naviculis damnum non infert ullum.

Nonum *Raudkemlingur*, à rubra crista, viginti cubitorum longitudine, humani generis hostis insatiabilis.

Decimum *Hrosualur*. Superiori haud absimile, mira humanæ carnis orexi laborans, cum ex mari in aerem profilit, grande quod habet supercilium demittitur, oculumque ipsi obturat. XX ulnas in longitudine habet. Ab hominibus non comeditur.

Undecimum *Narhvalur*, à Nar cadaver, nam ipsius caro si comedatur, mortifera est. Innocens & pacificum, ea propter naviculis non metendum. Dentem habet prægrandem VII. ulnas longum, cujus tota corporis moles in longitudinem XX. ulnarum protenditur. Hunc dentem dili-

diligentissimè à fordibus & omnibus injuriis defendit, niveo est colore, & in morem cochlear striatus, crediturquè multis pollere virtutibus, quod reapse verum deprehendimus, ut supra Hist. IV. annotavimus. Verum si ullum animal hujus ceti carnis vel minimam gustaverit particulam, velut veneno hausto, continuo exspirare creditur. Contrarium tamen habet relatio Hartenij, & aliter observatum quoque in Islandia Anno 1650. in eo cujus cranium dono serenissimi Regis nostri in Musæum Wormianum transit, ex eo enim sine periculo Islandi comederant. Pinguedo ollæ infusa, & igni imposita, evanescit, quod aliter se habere, nunquam ullus inveniet.

Duodecimum *Skjeljungur*. à testis quibus depictum est, LX ulnarum longitudine, pingue est & hominibus esui aptum, omnium tamen Cetorum qui ab hominibus consumuntur, naviculis periculosissimum. Ex nimia superbia & feritate, naves evertere studet, quas vel pinnis percussurus aggreditur, vel in via qua necessario navigandum est, immotus præstolatur, ut necessum habeant, aut in illum impingere, aut intrepide obviam ire, & si fieri potest malum declinare, eumque intactum præternavigare. Asperis testis non secus ac rosis aut stellis exterius ornatus est & depictus, velut reliqua Sletbakorum, qui pinnis in dorso carent, genera, quæ vulgo Ceti aquatici nuncupantur, sed minus proprie, excepto Nordhual, qui solo rore vivit. De.

Decimum tertium *Hoddunefur*, ab incurvo rostro, seu *Slettebackur*. minor XXXV ulnas longus, omnium sæpissime captus & inventus. Hujus generis, ut & reliquos *Sletbakos*, qui esui apti sunt, venantur Hispani & Galli. Ipsorum lardum incorruptum asservari non potest. Quamprimum enim in frustra dissecatur, sive suspendatur, sive in solo collocetur, in oleum resolvitur. Unde fit ut hujusmodi carnis frustulum quod pondo Islandicum majus pendet, 24. tantum aut circiter solidis veneat. Hic 500. in rostro corneas laminae habet, omnes tenues quinque cubitos longas, sed leviter velut glutine coherentes, quibus factores nostri utuntur in vestibus consuendis.

Decimum Quartum *Nordbualur*, Cetus non immerito aquaticus appellari solitus, LXXX ulnas longus est totidemque crassus, cujus corporis maximam partem caput constituit. Nostri mercatores ex sola lingua XVIII tonnas olei exprimunt. Corneas laminae XIII. ulnarum longas habet, ac carnem præ reliquis optimam. Solo rore creditur vivere, omnes tamen Cetos lardi copia superat: Sed quantum ad adipem & oleum quod ex ossibus confici solet, Balenas quæ *Reidar* seu *Reingufiskar* (à ventre corrugato, quod carnis mediocriter pinguis indicium est) nuncupantur, non adæquat. Si rictum nimium expandit, sæpe moritur, tunc enim laminae corneae, quibus præditus est, ipsi per fauces trans-

transversim eriguntur, adeo ut urgente siti, os claudere nequeat.

Decimum quintum, *Sandleja*, quod in arenis quiescat, viginti aut fere triginta cubitorum longitudine, arenis impensè gaudet, minutissimos enim pisciculos, qui eos pervadunt, avidè quærit. Laminis corneis instructa est, & quamquam ab hominibus comedatur, nec grati est saporis, nec admodum pinguis. Vita difficulter spoliatur, lenta enim morte instar Phocæ perit. In terra libenter quiescit. Si in arenis deprehendatur, inaccessa manet, arenas enim undequaque turbando, mirum in modum commovet. In angustias verò sinuum vi fluctuum pulsa, spiculis non raro transfossa occubuit.

Dicimum sextum *Hrafn Reidur*, à carvo denominatum, xviii. cubitos longum, Reidarum omnium minimum.

Decimum septimum *Geirreidur* in longitudinem 50, ulnarum extenditur, interdum longius.

Decimum octavum *Sildarrekj*, halecum pulfor, LX cubitos longus, iudicio & ingenii solentia philosophus. Haleces aliaque piscium genera ad pisces compellit, qui si discordes invicem facti pugnaverint, omnia ex transverso in altum maris pellit. Ob huiusmodi commodum, nefas olim erat hunc Cetum vexari. Delicatus admodum est, & pinguis.

N

De-

Decimum Nonum *Haffur-Kitte*, maximum LX cubitos, minimum L longum, hoc præ reliquis Reidis peculiare habet, quod adipe plenum sit, mediocri pinguedine, saporis gratia nulli Reidarum cedens. Notandum vero omnes Balenas, quæ à carne mediocriter pingui & ventre corrugato, *Reinguhualur* vocantur, pinnam in dorso ad similitudinem cornu erectam & acuminatam habere, earumque lardum, vel diutissimè asservatum, oleum non effundere, aut ullo modo corrumpi.

Vigesimum *Hafreidur* apud Islandos in litto-
ra dejectum 50 cubitos longitudine superavit. Steipireidam quoad staturam, pinguedinem & reliquas virtutes proximè accedit. Omnes hujusmodi Reidæ & *Reinguhualur*, laminas corneas breviusculas habent & latas. Carne jugulo subjecta præditæ sunt delicatissima, quæ digitis avelli & in pastillos redigi potest, instar butyri recentis optimi. Igni admoveri non debet. Quapropter hujusmodi carnis arefactæ pondo Islandicum majus, duobus thaleris simplicibus venit. Ex lardo puro & paululum aëri exposito duabus marcis. Sed lardum & intermedia substantiæ caro, simul sumpta, pendens tria ejusmodi pondo, thalero simplice emitur.

Vigesimum primum *Stepireidur*. Hæc Sancta Balena vocatur, defendit enim naves à malorum cetorum injuriis. Sapiens est & virtutibus ple-

plena. Speculum Islandicum testatur eam quæ maxima est, 130. ulnas longitudine superare, quanquam adhuc longior inveniri possit. Ex hujus Balenæ anteriore superioris maxillæ parte, usque ad fistulam dissecta caro, nostro tempore 50. pondera Islandica majora ponderavit. In Aquilonari verò Islandiæ parte, inventa est una, cujus universa caro pondo 800. pependit. Hujus belluæ sperma, ex nimia copia effusum, contra lepram, oculorum infirmitatem & pleurosq; morbos, qui humanum corpus infestare solent, efficax esse creditur medicamentum, & quamvis multi sint pisces cetacei, quorum sperma commendatur, nullus tamen hujus semen viribus æquat. Carnem habet circa maxillas preciosam, *Kialkameidur* appellatam, sed apud jugulum adhuc delicatior, *Kuerkmeidur* dictam: Illa verò carnis substantia quæ *Bakmeidur* vocatur, in omnibus cetis qui edules sunt, pinnam dorsi in modum cornu erectam ambit.

Vigesimum secundum *Hafgufa*, vapor marinus, quibusdam *Lyngbak*, quod ejus dorsum Ericeto sit simile. Extat historia de Episcopo quodam *Brandano*, qui in hujus belluæ dorso tabernam fixit, missam celebravit, & non multo post hanc, ut putabant, insulam submersâ esse. Quando cibû capere constituit, quod semel tantû in anno contingit, horrendum emittit ructû, quæ tanta sequitur fragrantia, ut omnia quæ in

propinquo sunt piscium genera, ad eum congregentur. Ipse verò rictum aperit, quem instar sinus aut freti catervatim intrant. Quo stragemate omnes capiuntur. Terram potius, quam Balenam similitudine refert. Duo tantum esse existimantur, sed non multiplicari, alias metuendum esset, ne victus aut locus ipsis suffectura essent.

HISTORIA XXV.

Anatome Hydropica.

Nobilissima quædam apud nos Matrona diu graviterque tumidum ventrem gesta-
verat, qui nullis remediis præstantissimorum Medicorum cessit. Mortuæ nuper cadaver privatim aperuit D. *Paulus Moth*, amicus meus integerrimus, reperitque singularem interiorum constitutionem. Levi vulnere in hypochondrio dextro inflictò, copiosissima aqua effluxit velut ex fonte, quæ mediam nostram tonnam facile implevisset. Postea ampliato vulnere & per medium discisso abdomine reliquum evacuatum spongiis inter peritonæum & intestina, quæ curiosius investigaturus, nulla invenit, sed membranam densiorem protensam ob osse Xiphoidè ad inguina usque universum ventrem inferiorem tegentem, venis copiosis & amplis refertam

fertam ut placentam uterinam æmula vasorum copia referret. Ex quibus copiosus ichor ad hydropem exfudarat, Unde toto curationis decursu nunquam tentata diuretica, alias proficua, quicquam feri eduxerunt, aut morbum levarunt. Hac membrana resecta, demum in conspectum prodierunt & reliqua desiderata abdominis viscera. Sed in dextra parte ad hepatis regionem membranæ adnatus erat abscessus magnus pure fœtido repletus; unde de dextri lateris dolore ægra sæpius conquesta fuerat, nec in illud latus decumbere potuit. Tres alii abscessus seu vesiculæ minores inferiorem membranæ partem occuparunt prope inguina, sed necdum ad maturitatem perductæ, discissæ enim aquam continebant. Lien quoque apostemate infectus pressusq; puris copiâ effundebat:

HISTORIA XXVI.

Corona Urinæ.

Non prorsus damnanda est corona lotio subinde innatans, quia affectus capitis solet demonstrare. Nam licet oriatur quidam circulus ex vitri reflexione, quod observavit *Platerus* Quæst. Med. 70. tamen præter illam umbram, quæ discerni potest, alia corona nonnihil differens, observatur in ægrorum lotio, de cujus

N 3

judiciis

judiciis & differentiis tractant *Actuarius* l. 2. de
 Jud. Ur. c. 15. *Fr. Joel* l. 4. f. 3. n. 38. Corona
 autem ista caput respicit, quia supremo loco ef-
 fertur, ex quo serum ad vesicam amandatur.
 Dolet interdum caput, quanquam non dole-
 ant reliquæ partes, unde serum suum effundit
 dolore pressum. Cur autem Matula supremam
 occupet partem, ratio in obscuro, nisi quod le-
 viora omnia suprema petant, sicut in corpore,
 ita & in matula. Multa sacro regit involucro
 Natura, & plurima ex eventu sine ratione sci-
 mus. Experientia nos docuit, coronas urinæ af-
 fectuum capitis esse indices. Videmus in mag-
 nis febribus, si parum doleat caput, coronam
 parvam esse, in febribus parvis cum ingenti do-
 lore capitis magnam quoque esse lotii coro-
 nam. Nuper admodum Epileptici Nobilis præ-
 fui curationi, cujus lotio innatabat semper co-
 rona finito paroxysmo trepidans, colore vario,
 cæruleo, flavo, & pennarum pavonis æmulo,
 qualis alias non comparebat urina quando ab
 insultu hoc per vices liber erat. Caput hic af-
 fectum, nulli dubitamus, & pulsatio frequens,
 dolor, vigiliæ, mœstitia, aliaque signa indu-
 biam fidem faciunt, unde per crisiſin quandam
 materia morbifica ex capite ad vesicam protrusa
 fuit, & in suprema urinæ parte in circulum à lo-
 tio profus diversum coarctata.

HISTO-

HISTORIA XXVII:

Anatome Gravidae.

Gravida quinto mense Mulier paralyti totius corporis inferioris à coxis ad extremos pedes tentatur. Propter longam in decubitu moram gangræna nates de repente occupat, qua generosioribus remediis ablata, quum nulla spes vitæ superfit; calore nativo à fædis evaporationibus infecto, prorsus deficiente, ad extrahendum fœtum quinquemestrem, cujus nuper motum ægra Mater senserat, operas suas manusque certatim conferunt Medici pariter & Obstetrices. Hæ igitur immissa manu nullum fœtum in utero adesse clamant, nisi molam fortassis: At peritior Medicus, tumorem statim apprehendit ex intestino recto fæcibus induratis repleto, ad uterum verò progrediens nulla vi manum intrudere potest. Mortuæ cadaver apertum, visumque os uteri arctissimè clausum, fœtusque optimi coloris & habitus in utero mortuus, nec vicinarum partium fæditate ulla parte putridus, membranarum uterique densitate inter tot molestias tutus.

N 4

HISTO.

HISTORIA XXVIII.

Anatome calculosi & herniosi.

Calculus in vesica exploratur syringe vel candela cerea. Interdum tamen id remedii exploratorii genus Medicos fallit, quando calculus subterfugit & remotiora petit loca. Nam Venetiis quendam herniosum novit viditque *Io. Dom. Sala*, Præceptor olim & amicus noster, cui omnia signa calculi vesicæ videbantur adesse, nec tamen cathere aut candela potuit deprehendi. In mortui cadavere calculus cum ipsa vesica, unam scroti partem impleverat, intestina omnia tenuia alteram, adeo ut semper calculus introrsum in scrotum cesserit & exploratores suos deceperit.

HISTORIA XXIX.

Tympani ruptura.

Mulier honesta Hafniensis, auriscalpio aurium sordes expurgatura, per imprudentiam accurrentis ancillæ perculsa, stilo profundius adacto tympanum auri præensum diffregit, unde auditus illi postea remansit difficultas. Frequens infortunium in Italia, ubi studiosissimi barbitonfores in constringis suis aures solent à ceru-

à cerumine mundare, lædi subinde tympanum & inflammari, à quo metu pauci evadunt nitore cutusque studiosi. Læditur & à vehementi bombardarum, campanarumque sonitu, quod malo suo milites aliique experiuntur. Cur auditus lædatur, in promptu causa est, non tam quod medium fit soni, quam quod membranæ huic affigatur malleus, cuius motu pereunte, auditus hebetetur. *Mullerus* tamen apud *Horstium* Patrem lib. 4. part. 2. Obs. 7. pag. 345. observavit tympanum putrefactum sine auditus læsione, quod juxta cum illo miror: Neque enim tantum ingenitus aër exhalat, medium idoneū deficit, auditus officula quiescunt; Sed nervus auditorius externis injurijs omnibus patet.

Retulit mihi amicus, Vir Doctus, vidisse se puellam tanto dolore capitis vexatam, ut ex osse petroso tria officula auditus, incus, stapes & malleus exsilierint, magno sequentis ætatis auditus incommodo.

HISTORIA XXX.

Anatome Gulonis.

GULO animal in Lithuania & Moscovia frequens, quod Germani *Welfrasz* / Sueones *Lerff* appellant, *Olaus Magnus* ad imitationem Germanicæ vocis Gulonem vocavit. A *Matthia*

N 5 *Michou*

Michou lib. 2. Sarmatiæ Europæe ita describitur. In Lithuania & Moscovia est animal voracissimum & inutile, quod alibi non compareret, Rossomaca nominatum, magnitudine canis, facie cati, corpore & cauda vulpis, colore nigro, vescitur cadaveribus. Invento cadavere tantum vorat ut extendatur & infletur tympani instar: Itaque angustiam aliquam inter arbores ingreditur & per vim seipsum intrudit, ac ventrem premens stringensque exonerat, ut violenter ingesta, violentius egerat: sic extenuatum rursus ad cadaver properat & rursus impletur, ita ut vicissim de cadavere quantum potest devoret & excernat donec totum absumpserit. Historiam illius breviter concinnavit *Apollonius Menabenus*. Figuram ex *Olao* mutuatus est *Gesnerus* l. 1. de *Quadrup.* Sed ipsi non viderunt. Animal ipsum *Io. de Laet* Vir celeberrimus & amicus, dum vixit, mihi suspiciendus, olim secari vidit à *P. Pavo*, in quo, ut mihi testabatur, præter admirabilem cum humano corpore similitudinem, hæc tria admiranda observavit.

1. Ductus umbilicalis nusquam apparuit, unde mirabantur, quomodo in utero nutrimentum possit accipere.

2. Cum omnia bruta ligamento suspensorio Jecoris ab homine differat, hujus animalis jecur validissime ligamento diaphragmati necitur, ideoq; etiam cum hominis interna jecoris constitutione consentit.

3. Cum

3. Cum intestina tam humana quam brutorum, partim in tenuia & crassa, partim in sex partes dividantur; in hoc bruto nihil tale apparuit; Sed Intestinum ab exortu usque ad exitum undique sibi simile figura inventum, nec formam ullo pacto mutari, quæ causa est, quod hoc brutum ingesta compressu abdominis egerere possit, quum & cæco careat intestino, & reliqua recta sint.

HISTORIA XXXI.

Prognosticum Lethale.

Prognostici lethalis meminit *Petrus Pachecus* Medicus Lunellensis eruditus Obs. 26. apud *Cl. Riverium* in Appendice Observationum elegantissimarum; Si nempe ægroti non sint similes atavis, avis aut parentibus in sano statu, at in morbo eos referant. Probat id de filio *D. Engarrano*; & nepte sua. Idem passim observavi in plurimis, evenitque filiaæ meæ *Annæ Margarethæ*, quæ sano statu facie vultuque non referebat aviam maternam, at instante fato, diarrhæa maligna prostrata, prorsus illi similis de facie videbatur. Unde mœsta Mater, conjunx mea charissima, certum instantis mortis cepit augurium.

HISTO

HISTORIA XXXII.

Periculosa tumulorum apertio.

MAgnâ passim in collibus patriis monumentorum antiquorum est copia, quæ per saxa eminentia & cippos peregrinantibus obvia sunt, quorum quædam aræ erant Paganorum, sacrificijs Deorum dicatæ, quædam sepulchra feruntur gigantum & Principum Virorum, quibus effossis urnæ sepulchrales cum ossibus & cineribus defunctorum eruuntur. De hujusmodi monumentis fufus est pariter & eruditus *Olaus Wormius* heu quondam noster, in *Monum. Danicis* ære perennioribus, nec quidquam addo. Apud vulgus nostrum superstitio potius quam religio est, sine damno monumenta ista tot seculis clausa, aperiri non posse, tantaque devotione colunt ista & inviolata servant, ut pro certo sibi persuadeant, cœcitatem illi imminere, qui ausus sit aperire. Parens meus memoriæ beatæ, curiositate ductus colonos suos vicinum monumentum jussit effodere. Recusabant illi imperium, oculis suis metuentes. Ille verò, ut hujusmodi superstitionem eluderet, primus ligone opus aggressus est, sicque reliquos ad perficiendum animavit. Nulla parenti cœcitas oborta inde est, sed tamen nescio quæ caligo oculis obver-

obverfabatur, brevi deinde dissipata, five calore motu excitato, five ex vaporibus longo seculorum decursu in tumulo delitescens. Invenit in hoc collo urnam sepulchralem cum cineribus & ossibus defuncti. Plurimis aliis curiositas illa sepulchrorum exitio fuit, in quibus tetri vapores occulsi vel vertiginem vel syncopen ipsamque mortem intulerunt. In cujus rei fidem dignissima est Lectorum oculis historia à *Fortunio Liceto* sene incomparabili, Amico nostro honorando non ita pridem descripta l. *de Annul. Antiq.* c. 23. hic iterum recitanda: In medio Cathedralis Ecclesiæ Palvæ Novæ (munitissima Venetorū in Foro Julio arce) sepulchrum amplum excavatum est ad humanda cujusq; generis humana cadavera, proindeque profundum ad surgentis aquæ scaturiginem, quæ defunctorum putredine coinquinata tetris, & crassis admodum vaporibus caveam replebat, nam ad centum fere busta continebat, & quum ante sex menses non esset apertum os tumuli, A^o. 1638. die 19. Aprilis circiter horam primam noctis, dum sepulturæ daretur Jacobus quidam famulus Illustrissimi D. Francisci Badoarij Thesaurarij, à tribus Vespillonibus, Joanne Ripa, Francisco Mauro, & Joanne Hortulano; Ripa descendens in criptam per scalam, vel ut solveret cadaver à reſte, vel potius ut ipsum spoliaret indumentis, illico suffocatus interiit. Animadvertentes

tentes postea focij Ripã nec eloqui, nec adscendere de sepulchro, post aliquam temporis interapedinem Maurus & ipse descendit in foveam auxilium Ripæ latrus, existimans eum occupatum esse in extricando funiculo, quo vinctum fuerat cadaver, aut illi mali quidpiam accidisse. Hoc etiam neque vocem edente, neque sursum adscendente, timor præsentis inuasit, & inde plebecula vocem tollere. Sed Joannes Hortulanus ille tertius vespillo clamavit intrepide, volo quodvis ego periculum subire in auxilium meorum comitum, & signo crucis munitus ait, Domine DEUS vobis commendo filios meos, & hoc effatus descendit scalam. Circumstantes animadvertentes etiam hunc post certum temporis intervallum nihil dicere, nec ascendere, confusione stuporeque capti, nonnulli currerunt ad nunciandum facinus Illustrissimo & Excellentissimo D. Bertucio Valerio Generali illius temporis, qui auditis quæ acciderant, censens ab aëre intra sepulchrum corrupto & putrido Vespillones interemptos fuisse, ad tetrum & crassum aërem attenuandum & utcunque purificandum iussit in criptam displodi simul pleraque tormenta bellica, quos Moschetos vocant, & mane proxime sequenti iussit è sepulchro tres illos Vespillones extrahi, ut in eorum corporibus inquirerentur indicia, si quæ forent, adeò repentinæ mortis. Injun-

ctum

Etum fuit id muneris cuidam Francisco & socijs, quorum nomina latent: hi longioribus uncis hastatis eduxerunt vespillonum corpora, in quibus nihil aliud quam insignis nigredo conspici potuit. Exposita fuere tria ista cadavere mane præ foribus Ecclesiæ, quibus postea solita exequiarum solennia celebrata sunt, & alio loco sepulturæ tradita, nec ullus operariorum, aut assistentium quidquam detrimēti perpessus fuit. Medicorum opinio fuit, aërem clausum in sepulchro, sine debita ventilatione computruisse veneficamque qualitatem contraxisse, aut admittione crassiorum vaporum adeò densum evasisse, ut respirationi penitus ineptus continuo viventes illos in sepulchro suffocaverit. Et observatum fuit à circumstantibus, tertium illum Hortulanum statim ac in descensu faciem habuit sub fornice caveæ, loqui voluisse, verum nequivisse, sed illico de summo scalæ præcipientem in imum foveæ cecidisse. Sepulchrum obturatum fuit, & ita supèrne lapidibus constratum, ut nullum ambulanti bus appareat ejus vestigium. Certè malus hujusmodi teretque vapor cadaverum, plurimorum in Republica morborum causa est. Vespillones id testantur, quos rarò vivido colore videas, unde perniciosus est in orbe Christiano mos sepeliendi infecta cadavera in urbibus, imo quod pejus in templis, quo confluunt religionis gratia

mor-

mortales, ut pro salute mortem reportent. Invehitur in hunc morem *Andreas Rivetus*, in Epist. ad Amic. de Peste, lectu dignissima, probatq; ab omni antiquitate & humanitate alienum esse, paulumque abesse eorum moribus qui fontes publicos inficiunt. Apertis monumentis vetustissimis tetros vapores exortos, & ipsam pestilentiam humano generi incubuisse, alij proderunt. Quid de novis dicam, quibus recentia cadavera maligna committuntur, quæque in publico conventu sæpius aperiuntur. Ita multi innoxie pereunt, dum nimia vel humanitate vel pompa inveterata peccamus, vel fanorum lucro inhiamus. *Angelutius* l. 1. de Febr. Malign. c. 2. auctor est, Romæ Gregorio XIII. Pontifice, cum plures unus post alium in puteum patris & antiqui limi plenissimum descendissent, singulos momento extinctos esse, succensis verò ignibus evanuisse putrem ex cæno halitum. Alia in eandem ferè sententiam exempla congeffit *Dan. Sennertus* l. 6. Prax. part. 3. c. 2.

HISTORIA XXXIII.

Venæsectio & Fontanella in Dorso.

R Ara venæ sectio in dorso, quia partim crassior ibidem cutis, partim venæ obscuriores, partim deniq; quia majori emolumento videntur

tur aperiri venæ five jugulares five brachij, quæ communi trunco junguntur. Sunt tamen qui venarum in dorso suadeant sectionem, præsertim in capitis affectibus In Tetano aliisq; colli convulsionibus, ut & in Epilepsia secare venam quæ in prima dorfi vertebra conspicitur elata, author est *Rondeletius* l. 1. Meth. cut. morb. c. 37. Nec aliter sentit *Mercatus* qui l. 1. de Intern. Morb. Curat. c. 15. Oper. Tom. 3. in convulsione ex crassis viscidisq; humoribus orta, præsertim Tetano venam quæ in prima dorfi vertebra eminent in dorsum usque ad sacrum os per summum vertebrarum spinæ perrepat, ex aliorum auctorum fide jubet scindi, qua scissa per derivationem à collo quidquid humoris pituitosi musculos convellit, extrahatur. Obscura ea vena nec cuivis patula propter exilitatem. Certè per musculos externè reptat, & dignitate cedit axillari, quam nollem illi postponere in casu ancipiti. Ductus hujus venæ non usque obvios sibi curiosius perquirenti privatim ostendisse Patavij *Adrianum Spigelium* celebrem Anatomicum, *Io. Rhodius* noster, delictum Musarum, in *Analect. ad Septal. Caution. l. 6. §. 76.* testatur. In dorso affigi cucurbitulas, tam notum est omnibus, quam olim Martis lucus. At cauteria illi inuri seu fontanellas, nusquam innotuit ullo scriptis. Nemo enim chirurgorum aut Medicorum ultra tertiam aut quartam cervicis

O

verte-

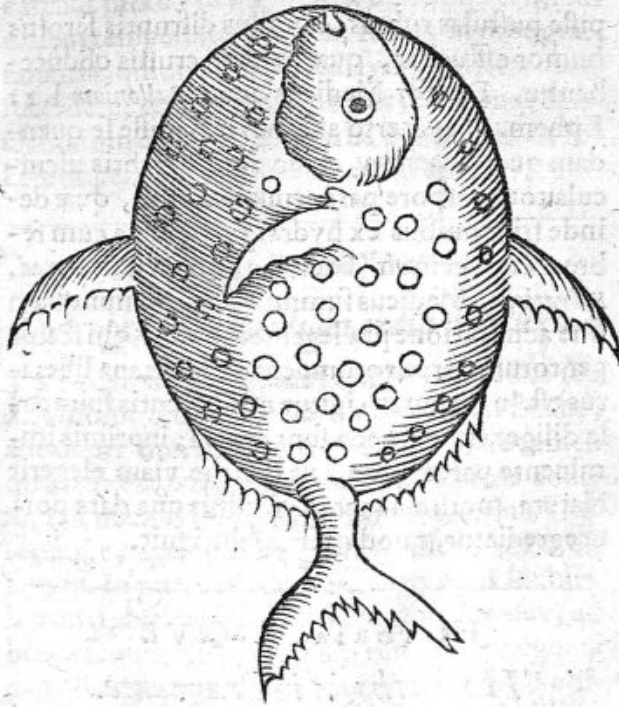
vertebram progreditur. Novi tamen Virum Nobilissimum in patria, qui fontanella dorso inusta inter primam secundamque dorfi vertebram, à metu phtiseos, quam defluxiones à capite minabantur, nihil aliis proficientibus, liber evaserit, & sanus jam, laus Deo, vivit floretque.

HISTORIA XXXIV.

Orbes Majores Marini.

ORbis majoris piscis genera duo vidi ex Oceano nostro Septentrionali advecta. Prius solo ferè capite constat, caudaque lunata pinnis ordine in semicirculum dispositis, nomen Lunæ apud *Rondeletium* meruit. Alterum ex Islandia nuper missum, mihi societatis Islandicæ Præfecti Amplissimi donarunt, & à priori & ab aliis *Gesnero, Aldrovando, &c.* descriptis diversum. Piscis hic insignis est magnitudinis, quippe spithamas meas XII. in circumferentia æquat, orbicularis, capite salmonis, sine dentibus, cauda bifurcata scombri instar, pinnam unam habet in dorso eminentem, in pectore similem & utrinque ad latera unam. Squamosus est, unaque corporis parte argenteo colore resplendet clarissime, altera aureo. Squamis deorsum variegata subest cutis, lyncis instar, maculis multis rotundisque distincta. Caro illi densa, colore & odore

odore salmone similis, pinguis, pauperioribus
ad esum experita, nec ingrata. Rudiores ideam
hic subjiendam curavi.

HISTORIA XXXV.

Scabies post Quartanam.

Quartanam ichore per sudores evaporante
subinde terminari, quotidiana observamus

experientia. Craffior is si fit, loco sudoris, exanthemata & pustulæ in cute prorumpunt. Notat *Platerus* l. 2. Obs. p. 546. post quartanam cuidam Religioso Anno 1598. in universo corpore erupisse pustulas rubras, è quibus disruptis serofus humor effluebat, quæ tandem crustis obducebantur. Doctor Medicus apud *Ballonium* l. 2. Ephem. §. 15. certo affirmavit, vidisse se quendam quartanarium, cui in decursu febris ulcuscula toto corpore paruerunt maligna, quæ deinde frictionibus ex hydrargyro sanata cum febre. Capuccinum Patavij 1640. vidit *Bened. Sylvaticus*, Medicus summus, quem nunquam sine admiratione prælegentem audivi, qui scabie per totum corpus erumpente à quartana liberatus est. In obstinato igitur morbo cutis spiracula diligenter servanda sunt aperta; inprimis imminente paroxysmo, ut si hanc viam elegerit Natura, morbosa materia facilius qua data porta egrediatur, quod multis saluti fuit.

HISTORIA XXXVI.

Hæmorrhagia in Pregnante.

JUvencula Uxor Mercatoris Hafniensis, boni habitus & animi, septimo graviditatis mense incidit in hæmorrhagiam narium satis copiosam, quæ per biduum perseveravit, continuo san-

sanguine stillante, ut sedari nulla arte potuerit : tertio die vomitus sanguinis liberalior successit, unde paucis interjectis horis vivere desit. Non carebat fluxus malignitatis suspicione, quum eadem tempestate malignæ febres in urbe grassarentur, quibus huiusmodi symptomata solent succedere, & nisi supprimantur, plerumq; conclamatum est, quod in variis pestilentis & febribus pestilentialibus alij observarunt.

HISTORIA XXXVII.

Conceptus sine mensium ordinato fluxu.

RArò utero concipiunt mulieres, quibus seu morbo seu vitio nativo menses non fluunt, aut nuper non fluxerunt. De Muliere tamen quadam Patavina consultantes Medicos audi- vi, cui menses duobus olim annis continuis defecerant, quæ postea gravida filium enixa est sanum. In puerperio largius expurgatis lochiis, iterum substiterunt ex eo tempore menses, ad binos sequentes annos, ubi rursus imprægnata gemellos peperit. Nec exinde consuetos Naturæ fluxus passa est, quanquam subinde albus fluor fuerit molestus. Alterius historiam mihi retulit Excellentissimus *Sala*, Doctor noster, mulieris, quæ per septem annos menstruas nul- las habuit evacuationes: Tandem venter intu- muit.

muit. Existimans illa morbum alium seu obstructionem subesse, & venam sibi secari iussit, & purgantia aperientaq; validora sumpsit. Impleto gestationis termino, enixa est puerum robustum, diu superstitem, in duello deinde occisum. Novi mulieres quibus ante conceptionem nunquam comparuerunt menses, virginesque nuptas quanquam menstruatae nunquam fuerant, prole tamen familiam auxisse. Causa est, quod vel sanguis in illis superfluus non sit, qui expurgari debeat, vel quod angustiores sint venae uterinæ, quæ calore deinde in conceptione aucto dilatantur & aperiuntur.

 HISTORIA XXXVIII.

Vasa Lymphatica Capitis.

Vasa Lymphatica in abdomine, thorace, & artubus hætenus innotuerunt. Solum caput iis carere præter æquum & fas visum est. Est quippe caput sedes humidi, & aquosis excrementis sæpe plenum, arteriisque refertum, ut quanquam patentibus palati, narium, pororum ductibus quotidie sic satis expurgetur; tamén communi cum reliquis ventribus lege gaudere debeat, iisdemq; valis quæ per corpus reliquum dispersa notavimus. Hætenus tamen accurata diligentia nihil comparuit, quod nomen hoc meruerit, quanquam suo involucro ibidem delite-

delitescere, non ausi sumus dubitare. Pauciora tamen sint necesse est, partim quod emunctoriis aliis abundet caput, partim quod cum recurréte per venas jugulares sanguine serum inferiora petat, partim deniq; quod phænomena morborum id evidentius testentur. Propter istam enim Lymphaticorum paucitatem aqua sæpe principio nervorum imminet, Paralyfin, Apoplexiam, soporem, stuporem, aliaq; nervoso generi inimicas affectiones inducens. Testantur etiam Variolæ, nostris seculis quã antiquis notiores, ichoris plurimũ caput occupare. Quærun eruditi, cur variolæ caput frequentius & copiosius infestent, quod damno suo puellæ experiuntur? Triplicem affert rationem *Mercurialis Doctissimus* l. 1. de Morb. Puer. c. 2. sed meo judicio non satis aptam. Primò inquit, in genis cutis ferè sine carne offi adhæret. Certè major carneæ molis cõgeries in facie cernitur, quam occipite, in quo tamẽ parciore, quam in facie, variolæ apparent, & ista ratio de ulcerum curatione validior quã de eorundem copiosa generatione, cujus causam inquirimus. Altera ratio, à facultate naturali in facie infirmâ, valdè est infirma. Robustam illam esse in facie, vividus color testatur, & sanguinis ubertas rosèo tingens genas colore. Hi autem variolis citius tentantur, quam pallidi, quam macilenti. Tertia ratio minus stringit. Putrescere enim humores facile in facie propter ossa,

quæ ex sententia Empedoclis calida sunt, à vero abhorret. Nam & ossa frigida sunt, si ad reliquas partes fiat comparatio, & propter istud frigus, facilius in facie & densarent cutem, & putredinem impedirent, & humores ferventes citius in aquam resolverent velut cohobatione. Verior causa est cutis in facie teneritudo, quam facilius perumpunt ichores, unde & in labiis & præputio variolæ quoq; luxuriare solent. Quid si defectum Lymphaticorum in capite vel exilitatem inculcaremus? Si quidem enim copiam ichoris per solennes vias, deficientibus istis vasis, expurgare ex capite nequit Natura, onere pressa in facie, velut itineris medio, subsistit. Quod de variolis aquosis præsertim explicandum est, ubi aqua per tubercula partitis locis dividitur, sicut junctim in Hydrocephalo acervatur. Utilitatem Vasorum nostrorum in Capite agnoscimus. Sed quis deteget desideratam Observationem? Ego certe hanc lampada alijs tradidi, ne solus viderer aut Naturæ amasius, aut invidorum ludibrium. Pace in posterum fruar, & alios concertantes, extra teli jactum, securus speculabor. Spes est in quiete & innocentia. Prævideo prodituros, qui vota nostra supplebunt. In capite non infelici successu non nihil attentatum. Invenit pronuper *whartonus* Medicus Londinensis vasa quædam in animalium faucibus, ut & *Cl. Glissonius* in eleganti Anat. Hep.

Hep. c. 45. quæ *ductus salivales* appellant, quia salivam tenuem, pellucidam & aquosam in os effundunt, bina numero, utrinq; unum, quæ in omnibus glandularum partibus radices agunt, tandemq; in unum utrobq; truncum desinunt. Trunci isti, ex Glissoniana descriptione, solâ cute operti, per latera inferioremq; linguæ partem deferuntur, donec ad ipsius ferè apicem pertigerint, ubi prope duorum inferioris maxillæ incisorum dentium radices, papillarum formâ in os aperiuntur. In homine eadem vasa quæ sivit invenitque *Cl. D. Ioannes van Horne*, sed breviora, ad mediam maxillæ partem tantum pertingentia, juxta linguæ frænulum, & in duas glâdulas aperta, quod fusius in erudita Disquis. I. de Duct. saliv. th. 6. persequitur amicus Animati per me Discipuli, Medicinæ Anatomæque studiosissimi, inprimis *G. Segeus*, quem ob modestiam & diligentiam amo, in capitibus brutorum fecerunt experimentum, & vasa salivalia accurate separata meis oculis subjecerunt. Rogatus verò sententiam, non dubitavi pro Lymphaticis vasis habere, gravifusque sum pedetentim in capite inventi nostri veritatem quoque elucere. Conjecturæ meæ suffragatur contentus liquor, qui subinde pellucidus cernitur & aquosus, qualem Lymphatica continent. Nec aliud est saliva, quam fundunt isti ductus, & quotidie exspuimus. A qua enim aère mixta salivæ formam

nam induit, & continuo oris linguæq; motu non mirum est lympham istam in ductibus spiritu impleri & aërescere, ut barbare loquar. Hinc sæpe pura aqua sputatoribus exit, quum præ copia alterari nequit. Ista saliva masticationi ciborum inservit, & præviæ in ore præparationi, quemadmodum eandem vim Lymphæ alibi inesse, antea suspicatus sum. Quod glandulis immisceantur in ore contentis, res pro Lymphaticis est confecta, quorum pleraque glandulis in corpore gaudent. Per hæc igitur vasa sui generis, lymphæ ex sanguine capitis refluxo exfluitur, quanquam necdum commercium innotuerit seu cum venis jugularibus seu arteriis Carotidibus; Tamé mediastibus glandulis id fieri, vero est similis.

 HISTORIA XXXIX.

Curaciones Amethodicæ.

SÆpe multa eveniunt in morborum curatione quæ ad certam rationem frustra retuleris, sæpeq; quia signa fallunt & causæ occultæ sunt, à consueta Methodi via deflectendum est, nec quicquid aut intentio animi, aut prudentia exigat, protinus faciendum, iudice *Celso* l. 2. c. 10. Perpetua Medicorum lex jubet, ut obstructions referentur per aperientia. Experientia tamé non-

nonnunquā suadet, ut adstringētib; obstru-
 ones tollantur. Notā sibi mulierem mihi testa-
 tur *D. Jacobus Janus*, Archiater Regius, in artis
 operibus exercitatissimus, Amicus meus ma-
 gnus, mensium retentione detentam, quæ om-
 nib; aperientibus frustra tentatis, tādē præ-
 ter rationem assumptis corticibus granatorum
 provocavit menstruos fluxus. Memoriae meæ
 occurrit Protas Rhetor apud *Galenum* l. 2. Alim.
 Facult. cui venter post esum pomorum ac piro-
 rum austerorū dejiciebatur. Adstringentia enim
 postremo loco sumpta iis potissimū qui stoma-
 chum habent imbecillem, dejectionis sunt cau-
 sa, ventriculum roborantia, & ad expellendum
 deorsum, quæ in sese continet, incitantia. An ea-
 dem in granatorum cortice ratio, lectori com-
 mitto. Sæpe tamen ex accidenti multa eveni-
 unt, quæ huic illive remedio adscribimus. De
 oculi rubore & inflammatione idem Vir lauda-
 tus fidem fecit, non semel albumen ovi cum
 alumine mistum, impositumq; nuchæ, ruborem
 oculorum feliciter extersisse & delevisse. Aliis
 repellentia ejusmodi exitio forent, nam attra-
 hentia in nucha magis probantur, nisi forsan
 adstrictione ista & frigore externo impeditus
 sit plurium humorum ad oculos fluxus. Vi-
 di ventriculos debiles cibis facilioris conco-
 ctionis læsos, sed duriores salitos fumoque
 induratos sine noxa assumpsisse.

Occur-

Occurrunt nobis quam plurimi, quorum alvus obstinata citius lenioribus medicinis ex Manna movetur, quam purgantibus fortioribus. Multa exempla afferri possent in hanc rem, nisi operæ parcerem. Ut verbum de signis fallacibus addam; curæ Civis Hafnienſis interfui, cujus urina sanorum similis, etiam ipſo mortis die. Honestam Matronam novi Hystericam, cui urina nigerrimæ fluxerunt, brevi tamen sanitati restitutam.

HISTORIA XL.

Alvus nonnullorum obstinata.

UXor cujusdam à me visi, ægra querebatur, quotiens alvum deponeret, in febrem incidisse, quotiens verò per dies duos esset constricta, sanam se & incolumem vivere, materiam verò excretam nigram esse instar Terebinthi. Clysteribus educi jubebam materiam adustam intestinorum volvulis arctius impactam, quam dum constrictis omnibus musculis summoque nisu excernere satagebat, turbato corpore impuro, febricula facile sequebatur. Nisi forsan ab hæmorrhoidibus coecis vel condylomatibus ani ita sphincter constrictus fuerit, ut duris excrementis transeuntibus excoriatio sit oborta, doloresq; ingentes, quod non ita pridem in alio
ægro

ægro observavi. Monachum novi, quotiens alvum exonerat, adeò delassari, ut cibo restaurante indigeat statim, nam extrema omnia instar morientis frigent, & artus vacillant. Olim hypochondriacus fuerat, & frequenti calidarum sulphurearumq; aquarum usu vitium istud contraxerat, ut exsiccatas fibras, corrugataq; credam intestina, & motum peristalticum impeditum, & angustiam meatus inductam. Intestinum jejunum in nobili pigra alvo vexato, ita in apertione cadaveris apud *Ballonium* lib. 1. Epid. ad An. 1574. angustum & cartilaginofum deprehensum est, ut vix per illud chylus deflueret.

HISTORIA XLI.

Aneurismata Varia.

Aneurisma cuidam in pectore Neapoli ortum. Quod cum curare Medici subterfugerent, & ipse cordatus *M. Aur. Severinus*, hospes tum meus, exemplo *Fallopj* monitus, sponte sua evanuit, dorsumq; inundans, gibbositatem ægro invexit. Rusticus ibidem nobis oblatus, cui jam per decennium in pectore sub claviculis aneurysmatis vestigium extabat magnitudine juglandis, quod ad ovi magnitudinem annuo spacio excrevit rubicundius & vehementius pulsans, cum scoliosi & lordosi, difficultate respirandi,

spirandi, vigiliis, doloribus etiam ad medium abdomen protensis. Curationem dissuasimus, differri tamen posse mortem prædiximus, revulsionibus, adstringentibus & hujus census aliis. Pisis Aneurysma quidam habuit prope os sterni in pectore, sicut præfens mihi narravit *Io. Bapt. Ruschius* Anatomicus Pisanus, quod incrementum notabili pulsu sumebat circa vesperâ, vel tertia quaq; hora, quo tempore quoque universum crus dextrum una pulsabat. An hujus ratio ex circulatione petenda? Forfan & hypochondria sunt incusanda, quæ hujusmodi pulsu se produnt subinde, ut alibi demonstratum. Leidæ aneurisma, disruptâ arteriâ, quartam thoracis partem occupat in *D. Iohanne Elemanno* Medico experientissimo, undè miserè periit, quod & annotavit *Cl. Ioannes waleus* Præceptor olim meus & Amicus suspiciendus in *Epist. 1. de Mot. sang: ad me scripta*, ut sanguinem in arterias pelli aperto indicio demonstraret.

HISTORIA XLII.

Pulsus Intermittens.

IN Prognosi morborum sæpe falluntur Medici à pulsu, qui, si sit intermittens, exitium prædicunt. Remittit verò subinde in acutis morbis, oppresso sanguine in corde pulmonibus, &c. sed postliminio redit, quando vel minuto

nuto sanguine vel revulso, liberiori per arterias cursu fertur. Exercitus Præfectus, cujus curæ Hafniæ interfui, in febre ardente, cum respirationis difficultate & molesta tussi, pulsu intermittente non rarò me turbavit, qui tamè extincta febre, redeuntibusque viribus, cum sanitate pristina cursum consuetum repetiit. *P. Servius* Medicus Romanus eruditissimus, Amicus meus, febre continuâ detentus, sex dierum spacio carebat pulsu, optimè tamen convaluit. In moribundis pariter fallax indicium præbet. Civem curavi febricitantem, cujus pulsus modo remittebat per vices, ut mortem instantem minaretur, modo vegetior recurrebat, ut sanorum similis videretur, quo sæpius repetito, tertio demum die serò desit & pulsus & vita. Alios vidi chronico morbo enervatos tribus ante mortem diebus pulsu prorsus carentes. Febre maligna quidam æstuans toto ferme morbi cursu pulsu destituebatur, perrarò recurrente, quem tertio decimo demum die sustulit fati necessitas. Nempe malignitate ita sopiuntur sensus sanguisque, ut nullo ad arterias pulsu ferantur. In mortis verò confinio sanguis vel in corde vi caloris grumescit, ut fluere non possit, vel deficiens, arteriis relictis, cor auriculisque movendis vix sufficit. Quandoque & depressiores arteriæ & vitium quodcumque tangentes manus decipiunt, tumque vel
altera

altera manus pertentanda, vel aliæ partes consulendæ, in quibus micantes venæ solent conspici, ut signis aliis inter se comparatis certius fiat iudicium. Monuit id me olim Præceptor *Sala*. Exhibuerat puellæ ad expurgandum ferum copiosum Elaterij grana viginti, sine damno. Pertransiens verò *Minadous*, quum forte consultus manum puellæ tangeret, absente pulsu, pro mortua vel brevi moritura proclamavit. At occurrens *Sala* eam puellæ manum pertentatam fuisse ostendit, quæ pulsu semper caruit.

 HISTORIA XLIII.

Anatome Variolis denati.

INfans nuper natus variolis inficitur, quibus suffocatus interiit. Cadaveris resecti thorax aqua viridi repletus cernebatur, de cuius generatione egi in Dissertatione De *Latere Christi* c.12. Parètibus persuasum ex ulcere dimanasse, quod ex collo improvidè depulerant. Crediderim verius ex pustulis extillasse, quibus in variolis etiam pulmones solent infestari, unde suffocatio. Vesicula biliaria versus intestinum duodenum obturata causam aperiebat obstinatæ alvi, quam infans passus fuerat. Hepar, ut in infantibus

fantibus solet, inusitata & magnitudinis & figura, exsuccum tamen & pallidum supra intestina omenti instar sternebatur. Lien à sano vix differebat. Pancreas pustulis plenum & cor circa basin profundius adipi immergebatur.

HISTORIA XLIV.

Vomitus Contagiosus.

Vomitus & diarrhæa contagiosa in ædibus amici non ita pridem oberrabat. Hujus media nocte filiam natu maximam ventriculi subversio invasit, de cujus gravitate pridie conquesta fuerat, mox frequentes vomitus & diarrhæa, quæ in sequentem diem perseverabant magna virium jactura. Idem malum sororem ejusdem, fratremque infestabat, tandemq; Matri ipsi tam molestum fuit, ut subito gravissima symptomata sequerentur, spasmi pedum, lipothymia, pulsus remissio per horam & amplius, ut morti vicina Presbyterum advocari jussit ad meliorem vitam transitura. Remiserunt tamen symptomata, sequentibusque diebus cordialibus & cibis boni succi, somnoq; Deo juvante, convaluit. Idem vomitus cum diarrhæa plurimas alias familias eodem tempore hic in urbe corripuit, observatumque est pari tempore definere, spacio enim 24. horarum vomitus

P

dura-

duravit. Febris malignæ nulla suspicio aderat, quam nec febres nudæ grassarentur, earumque nulla in ægris essent indicia. An ab assumptis? Aliàs vidimis pruna ex Pharmacopolio emta, quibus vel Elleborus, vel Nicotiani, vel Senna vel aliud purgans in vicinia adfuerunt, hujusmodi turbas catervatim excirasse.

HISTORIA XLV.

Mictio Cruenta.

Archigenes apud Aetium Tetr. 3. Serm. 3. c. 3. tres cruentæ urinæ causas recenset, nempe renum imbecillitatem in ætate vigoris præsertim juvenibus qui licentius rebus veneris utuntur, deinde venæ rupturam, denique ejusdem erosionem. Octo numerat *Dononæus* c. 32. Med. Obs. in Schol. quarum pleræque ad jam numeratas referuntur. Non verò juvenibus solis, sed & grandioribus natu senibusque per urinas excernitur, non vitio externo, sed vel calculo provocatus, vel renum facultate retentrice laborante, vel denique acrimonia humorum concitatus. De calculo res in artis operibus exercitatis nota, sive in renibus, sive vesica ex *Hippocrate* 7. Aph. 39. Reliqua exemplis Virorum Magnorum illustrabo. Religiosissimus Episcopus noster *D. Casparus Brohmannus*, Vir ad miraculum

culum doctus & eloquens, annos natus 67. mense Septembri 1651. post vini cerasorum potum urinam cruentam mingit, sine dolore ullo, aut aliis symptomatis, calculive suspicione. Putabatur quidem tinctura illa cerasorum inficisse lotium, quemadmodum sæpe sudores cruenti post haustum vini rubri apparent; cæterum sequentibus diebus videbatur urina in matula similis loturæ cruentæ, cui parū feri supernatabat, linteumque immersum veri sanguinis fidem faciebat. Quinto demum die urina sana cum optima hypotasi conspiciebatur. Hinc nata Medicis suspicio, siquidem magni Viri temperamentum, calidum & biliosum, calidum quoq; plurimumq; sanguinem fuisse generatū, quo retinendo renes impares erant. Adhæc cum præcedentibus diebus largius lotium emisit, certum videbatur & indubitatum mictionem istam cruentam provenire à copia sanguinis ferrosi, & vehementi ureterum tractu & suctione. Sanus cætera erat Vir incomparabilis, nec ex isto symptomate quidquā passus est gravius. At mense demū Novembri, prioris affectionis causa se prodidit, calculi enim prodierunt per partes & temporū intervalla complures magno ægri, vivere dignissimi, tormento, quos plerumq; prodituros urina sanguinolenta præcedebat; unde inter tot cruciatus vitæq; gloriosæ supplicia fractis viribus officijq; laboribus, circa Paschatos festum

stum sequentis anni beatam animam cœlo redidit. *D. Olaus wormius* Medicinæ in Academia hac Professor Regius, Collega noster multis nominibus æstimandus, superato climaeterico Magno sæpe sanguinem mejebat & stranguria laborabat, præsertim post quemcunque etiam levem corporis motum vel sumptum haustum Vini Rhenani. Nulla aderat calculi suspicio, nullum ejusdem indicium. Nec dolor in alia parte, quam extremitate glandis, sentiebatur, unde nec vesicam ægrotare credidit. Suspicabar autem serosorum humorum corporis fenilis acrimonia erosas esse venulas peni insertas, quale ferè exemplum narrat *Horstius* Pater l. 4. Obs. Med. singul. Obs. 9. Per vices iste affectus rediit remisitque, donec tandem An. 1654. mense Augusti, recurreret acerbius, comitatus febre maligna, quæ prostratis hactenus viribus quæ supererant, immortale patriæ & orbis ornamentum, esse inter mortales desit. A venenata qualitate subinde mictus cruentus provocatur, quod inter pessima pestilentia signa habetur, observatumque fuit in pestilentia urbem nostram non ita pridem depopulante, & in Leidensi pestilentia annotat *H. Florentius* Additam. ad c. 1. Pavij de Peste. Variolæ quoque malignæ, hoc anno in urbe nostra grassantes, non paucos urina cruenta præcedente extinxerunt. Vidit simile *Salmuth* Cent. 2. Obs. 70. Post
gonor-

gonorrhæam virulentam vidi subsequutum copiose sanguinem ferofum in Italo.

HISTORIA XLVI.

Olus ex Mirrhide perniciosum.

OLus in prandio sibi præparaverat Vir Hafniensis, ex cærefolio per ancillam in vallo urbis collecto. Sed finito prandio decedit. Eodem die & mulierculæ duæ ex esu oleris cœcuerunt evaserunt. Fridericiburgi Arcis Præfectus cum uxore, post hujusmodi olus, turbatus capite. Uxor delirare cœpit, quo delirio sedato, perpetuus capitis remansit dolor, cui mitigando in consilium postea vocatus sum. Cærefolio sine dubio cicuta seu Myrrhis fuit per imprudentiam ancillarum admixta; siquidem, auctore *Dioscoride* l. 6. c. 11. pota cicuta vertiginem excitat, oculisque caliginem offundit, & mentem turbat; similiaque exempla de cicutæ radicibus & foliis loco pastinacæ & petroselini comestis, plurimis exitiosis, recensent *Scaliger* Exerc. 152. n. 1. *Smetius* l. 10. Miscel. Med. ad An. 1591. *Matthiolus* comm. ad l. 6. Diosc. c. 11. aliique. Cavendum igitur ne imperitis collectio olerum committatur, nec temere in foro oleario emptæ herbæ esculentis incoquendæ.

HISTORIA XLVII.

Anatome Ebriofis, & Volvuli.

E Briofus quidam verè Bibo pustulis in facie ubertim pullulantibus hepar dolere visus est, cui accessit insignis intestinorum dolor, gulæque molestia, ut cibum deglutire amplius requiverit. In dissecto cadavere, lien intumuerat, copia potulentorum distentus, & intestina ad eas angustias compresserat, ut transituros cibos admittere non potuerint.

Romæ quendam aperuit *P. Servius* eruditus Medicus, quod præfenti mihi narravit. Is vomitu continuo vexabatur, ut quævis assumpta statim rejecerit. In dissecto cadavere pylorus calum visus est obduxisse. Alium puerum vidi fæces alvinas per os reddentem, cujus intestina volvulo erant impedita & invicem implicata.

HISTORIA XLVIII.

Colli distortio.

A Sfuetudine inconsiderata sæpe pueri col- lum distortent, quod in habitum tran- fit, nisi sensim reducatur. Convulsio hanc sub- inde colli formam inducit, ut mentum & ax- illæ

illæ conjungantur, quod in Viro aliquando in urbe nostra observavi. Quædam mulier in Hibernia caput ad sinistram latus gerebat reclinatum, ut nasus & humerus recta quasi linea copularentur. Poterat quidem ab hoc situ depravato reduci manu, sed ea ablata redibat. Contraxerat hanc deformitatem ex unguento Mercuriali, sicut mihi retulit Vir Clarissimus D. *Arnoldus Bootius*, Medicus Dublinensis, qui vitium istud correxerat neuroticis & caput exsiccantibus. Sed consilio agyræ quum aliud unguentum, sine dubio Mercuriale, parti affectæ imposuisset mulier, rediit affectus pristina deformitate innovatus, nec deinceps remedia admisit. *Æstiment* hinc Mercurii noxas qui cum Mercurio volant, & si nervis suis velint consultum, in eos nervos artis intendant, ne fallaci Mercurio nimium tribuant.

HISTORIA XLIX.

Calculi per anum excreti, & de lapidum pluvia.

Mulier septuagenaria Regiomonti 1656. tres per secessum excrevit molæ avellanæ calculos, quales observantur in vesica biliaria leviores, forma triangulari, observante D. *Christophoro Tincitorio* Medico Professore eruditissimo, qui

qui recte suspicatur per ductum cholidochum ad intestina venisse facta erosione, nam mulier multum conqueſta fuit de dextri lateris dolore protenſo ad intestina. Erosionis vero id indicium habet quod cum calculis excreverit materiam cruentam & purulentam, quanquam & sola ductus cholidochi dilatatione, quod alias vidi, protrudi possint. Hac occasione temperare mihi non possum, quin de pluvia lapidum non nihil addam, quæ frequens memoratur apud Romanæ historiæ conditorem *Livium*, & *Plinium* l. 2. c. 56. 58. ad cuius ostenti procurationem novemdiale sacrificium indicebatur. Anno 1496. inter Casenam & Bertonorium tres lapides adusti coloris horrendo sonitu è cœlo cecidisse *Sabellicus* refert. Inusitatæ erat magnitudinis, de quo *Cardanus* l. 14. de Rer. variet. c. 72. Vidimus, inquit, anno 1510. cum cecidissent è cœlo lapides circiter 1200 in agrum fluvio *Abdus* conterminum, ex his unum 120 pondo, alium sexaginta: color furrugineus, durities eximia, odor sulphureus; præcesserat in cœlo ingens ignis hora tertia, decidentium lapidum strepitus hora quinta exauditus. Nuperis annis, nempe 1637. 29. Novembris lapis in Gallia Provinciali in via publica prope *Peoniam* civitatem quæ *Sabaudiam* à Provincia discriminat, de cœlo nullis nubibus aut ventis aspero forma ignis sed inæquali, ingenti cras-

fitie,

fitie, pondere vero quinquaginta quatuor librarum delapsus fertur. Illum in rei fidem adhuc inter rariora alia Aquis sextijs servat *Borilius*. Non abfimilem alium in Museo Prætoris Illustris *Lierchei* Lugduni ad confluentem Rhodani & Araris vidimus, Anno 1654. die 30. Martij hora octava matutina in Fionia nostra tanta passim orta est tempestas, tonitra pluvisque mixta, ut horribili sonitu omnia perstreperent. Cum Pluvia deciderunt lapides quamplures durissimi & ponderosi tanta vehementia, ut ædes contremiscerent, & ad alias Provincias vicinas fragor pervenerit. Incolæ urbium campanas pulsarunt, incendio flagrare ædes suspicari. Ex his lapidibus unum habeo, beneficio & dono Illustrissimi Cancellarij Regni *D. Christiani Thomæ*, Mæcenatis nostri, qui pender libram civilem. Major alijs ad serenissimum Regem nostrum nullus fuit duplo ponderosior. Quantum video, pyritis est, & inspersis maculis scintillat, percussusque scintillas excutit. Exteriori facie induta est crusta, nigricans, quasi igne cremata. Intus ex flavo candicat. Figura inæqualis. Unde ex cælo lapides depluant, difficile dictu est. Ex sole lapidem venisse Anaxagoræ fuit commentum. Sed contra naturam ad nos ferretur. In aère igitur vel generantur lapides ex vaporibus crassis calore subitaneo condensatis, quod suspicantur *Sennertus* l. 4. *Phys.* c. 6. *Fromondus* l. 5.

Meteor. art. 3. vel ex terra vi sursum trahuntur, quemadmodum carnes, ranæ, mures, vituli depluisse creduntur. Prior conjectura probabilior in lateribus coctis, quibus pluuisse *Plinius* testatur. At saxa solida contra naturæ conditionem sursum rapi, vix concipimus. Vapores salini in aëre condensari possunt, præsertim frigore accedente. Hinc sæpe cum grandine lapides devolvuntur, crustaque ex nive seu glacie inducuntur, quod non ita pridem in Falstria nostra observatum, sed friabiles illi fuere, non solidi aut densi. Grandiorum lapidum pluviam ita apud me concipio. Sunt in altissimis montibus & rupibus saxa malè cohærentia seu decidui lapides, qui cum pluviis eluuntur & decidunt, subortâ verò tempestate cum pluviis vel nivi faciliè rapiuntur & alio sursum transferuntur, siquidem motu à ventis impresso non sursum, sed deorsum, quanquam immutata rectitudine, propelluntur.

HISTORIA . I .

Variolæ Epidemicæ.

Æ State anni currentis 1656. inconstante, calore pluviisque & ventis australibus mixta, aëre prioris pestilentiae reliquiis nonnihil adhuc inquinato multisq; puerperis exitioso, Variolæ

ex

ex sanguinis putridi ebullitione ingenti numero & foeditate non puerorum tantum corpuscula deturparunt, sed adultiores utriusque sexus, etiam qui antea immunitatem sibi polliciti fuerant, & gravidas & puerperas & foetus in utero infecerunt, cum febre maligna & petechiis, quibus infiniti vel primo invasionis die, vel quarto, vel in declinatione variolarum in Libitinæ censum adscripti sunt. Quia variolæ istæ pessimi erant moris & malignæ, varia symptomata viscebantur, in naturalibus functionibus vomitus & nausea, in vitalibus cordis palpitatio, lipothymia, in animalibus delirium, quo multi dempra crusta universam faciem sibi deturparunt, respiratio difficilis, tussis: in excrementis, urina cruenta & dysenteria, lachrymæ oculorum, qui variolis tam strenuè expugnabantur, ut visus sit humor crystallinus exinde expressus. Quarto die vel sumpto sudorifero cardiaco ex lapide Bezoardico, Cornu Cervi, Unicornu nostro Gronlandico, &c. vel sponte sua & robore naturæ erumpentibus, mitigata febre & symptomatibus cessantibus, sanitas quibusdam sperabatur, nisi negligentia frigidi aëris ad interiora recurrerent, & vel alvi fluxu vel suffocatione strangularent. Ingruente verò Autumno numerus ægrorum quidem æquabat æstatem, sed malignitas renasit & innoxie plurimi decubuerunt.

HISTO.

HISTORIA LI.

Lienis exsectio.

Vetus est traditio lienem eximi posse cursoribus; ut ad cursum expeditiores reddantur. *Plinius l. i. c. 37. Peculiare cursus impedimentum aliquando in eo, quamobrem inuritur cursorum laborantibus, & per vulnus etiam exempto vivere animalia tradunt.* Chronicon Turcarum refert, cursoribus futuris lienem eximi modo Turcis secreto. Semper mihi dubia visa est relatio. Quippe ex *Celso l. 5. c. 26.* vix ad sanitatem perveniunt, quibus lien vulneratus, magis si prorsus auferatur. Nobiles ejus usus dissuadent, qui in sanguine acido depurando versantur, & fermento pro totius incolumitate, nisi vel Pancreati vel Hepati vel alij parti hoc officium resignet lien. Præterea metus sanguinis imminet in excisione. Abundat lien arteriis ex Cæliaca, & venis ex ramo splenico, quibus rescissis, & sanguinis cursus impeditus alias partes inundabit, & ingens hæmorrhagia provocabitur. Ad hæc tam arctè per peritonæi membranas & vasorum commercium partibus vicinus nectitur, ut sine metu inflammationis & vicinorū damno eximi non posse videatur. Optandum tamen omni voto esset, ut tot malorum fomes extirpari

pari posset. Sed meo iudicio partim proficere-
mus, si quidem humorū pravorum est vitium,
qui illo ablato aliam partem eodem damno in-
ficerent. In scirrho tamen proficua foret illius
exsecutio, ubi pondere suo nimis est molestus, &
sæpe hydropem advocat. Id tentavit *Leonardus
Fioravanti* Eques, Medicus & Chirurgus Bono-
niensis, felixque Empiricus, qui Panormi in Si-
cilia cujusdam lienosæ mulieris ventrem disse-
cuit, atque lienem extraxit pendente[m] libras
32. sicque à maximo eoque interficiente scirrho
mulierem liberavit. Post Fioravantium nemo
in homine operationem ausus est aggredi, quia
tument in scirrho vasa ad lienem patula, & vires
rarò constant. In animalibus facilius succederet
negocium, quorum lien minor & liberior, in
quibus experimentum minus periculi habet.
Nuper in Anglia Medici periculum fecerunt, &
sine noxa brutis animantibus, canibus, felibus,
suibus, lienem exsecuerunt, sicut ad me perscri-
psit Doctissimus medicinæ Candidatus *Iob. Chri-
stianus Agricola*, olim auditor meus & amicus di-
lectus. Modus autem à *Doctore Scarborough* Ana-
tomico Londinensi & dignissimo magni *Harvei*
successore ipsi communicatus hic est: Sumatur
canis, felis vel sus, & sub diaphragmate in sini-
stro latere lienis vulnus oblongum infligatur,
cui digitus immittatur & lien cum vasis attra-
hatur, factaque ligatura lien abscindatur prope
vin-

vinculum: huic ligaturæ inungi poterit Balsamus Sulphuris tamdiu donec pus omne cum vinculo tandem effluxerit, postea consuitur vulnus. Alium modum aperuit ipsi *D. Iulius Clarissimus* ibidem Medicus: Sumit enim canem, vulnusque oblongum eodem loco infert, postea separat lienem ab omento novaculâ, ita tamen ut sine læsione omenti fiat, postea lienem apprehensum cum vasis contorquet in modum convolvuli, sanguinem exprimit, & lienem unguibus abscindit. Nullo ille Balsamo utitur, sed canem fovet calido loco linteisque involvit ne aere externo vulnus lædatur, eumque à motu & ambulatione quietum servat; sic *felici* cum successu experimentum notavit *Agri- cola*; & frater meus charissimus *D. Erasmus Bartholinus* nuper redux, ibidem canem *D. Scharbourghi* vidit, cui lien excisus fuerat. Difficilius in humano corpore excinditur propter vasa ampliora, lienis magnitudinem, connexionem & necessarium usum. At quia in Eunuchis testiculi excinduntur, uterus, & cæsarea sectio succedit, forsan & lien, quo sæpe carere possunt splenetici, hydropici & scorbutici: ea cautione supra proposita eximi posset accuratis manibus. Sed illius operationis difficultatem temporariè reservamus. *Ballonius* l. 2. Ephem. p. 251. rarum hujus sectionis notat exemplum: cuidam vulnerato ad nothas costas splen foràs apparuit.

I gno-

Ignorabat tonfor splenem esse. Intumuit valde & vitium contraxit. Alter venit audacior, qui secuit prius superiore parte ligatum, convaluitque æger. Fioravanti fidem nonnulli suspectam habent. Fateor arrogantius subindese gerere quam modestius. Hanc tamen operationem illis testibus, & aliis ad relationem fidam necessariis munivit, ut dubitare nequeamus. Extat historia in *Thesauro Vitæ humanæ* l. 2. c. 8. quam ex vernacula dialecto in Latinam transferam illorum in gratiam qui linguæ gravis sunt imperiti, vel operibus Fioravanti rarioribus carent.

Cura Mulieris, cui lienem exemit

Fioravantius.

Anno 1549. mense Aprilis, vocatus sum ad mulierem Græcam, quæ habitabat Panormi prope hortum Marchionis de Terra Nova, uxorem Centurionis seu Capitanei Matii Græci, qui postea Anno 1551. in bello Africano occubuit. Nomen mulieris erat Marulla, nata annos 24. cui lien oppilatus, tanta mole increfcens, ut corpus ampliolem non caperet, ex quo utrumque crus pessimè exulceratum, ut misera diutius non posset supervivere. Cum à variis Medicis inviseretur, ipsi dictum fuit, si curari vellet, necessario eximendum esse ex corpore

corpore lienem, quod facile fieri posset & sine periculo, & aliàs factum. Misera mulier, olim pulcherrima totius urbis & multum dilecta, apud se deliberavit an moriendum, an isto medio curanda: tandem Capitaneum, maritum suum rogavit ut quæreretur hominem, qui lienem sibi eximeret, tantoque urgentius rogavit, ut Capitaneus negotium hoc in se susceperit, quaesiveritque Medicum ad hanc operationem. Ad Me in aedibus meis venit, abduxitque secum ad proprias aedes ut viderem mulierem, hanc, quam vidi, cum ea loquutus sum, & quantum potui, consolatus eam sum. Interrogatus ab illa, an auderem eximere lienem, intrepidè affirmavi, quanquam nunquam antea ullum lienem corporibus extraxissem, sed postea Neapoli semel alium eximi, sicut (c. 53.) in loco describam. Ita dato hoc promisso, illa cottidie instare, & effectum urgere. Ego, ut verum fatear, quanquam promiserim, non magnopere curavi, ne me prostituere. Sed hoc non obstante vocari iussi senem quendam ex Regno Neapolitano, ex urbe, quam vocant Palum, nomine Andrianum Zaccarellum, qui in eadem urbe herniosos excidit, & cataractas depofuit, magna artis suæ experientia. Advenienti subito ad meas aedes dixi, mi domini Andriane, cupido incesfit mulierem Capitanei Matei Græci, lienem eximendi, scire vellem an sine periculo id fieri posset. Respondit
Senex,

Senex, ita domine, fieri potest, quia operatio est, quæ sæpius succedit me vivente. Quum quærerem, an auderet id aggredi, respondit, se suscepturum, si me habiturus esset socium, alioquin non. Ita conclusimus junctas operas. Revisi mulierem, cunctisque cum muliere & marito ordinatis & compositis, adii curiam justitiæ, ut pro mortua seu desperata annotaretur, sicut moris erat. Impetrata ibidem licentia, simul ivimus ad ægram mulierem. Senex ille bonus novacula sumta, abdomen mulieris supra lienem secavit, statimque lien extra corpus profiliit. A membranis separatum, extraximus totum, corpusque consumimus, solo spiraculo exiguo relicto, & ego curavi oleo hypericonis, & pulvere thuris, mastichis, mirrhæ & sarcollæ, præscripsique potionem ex aqua cocta cum melle communi, consolida, hypericone, betonica, & carduo sancto, & singulis diebus exhibui portionem theriacæ. Ita perrexi mulierem curare, quæ misera spacio viginti quatuor dierum fuit sanata, missamque audivit in templo B. Virginis de Miraculis, sana & salva. Lien ex corpore extractus Uncias duas & triginta pendebat, deportatus ad hospitium Mercatorum, per dies tres ab universa civitate fuit visus, gloriæque tanti experimenti mihi consensu cessit cunctorum.

Q

H:-

HISTORIA LII.

Dolores post partum.

PArtus juvenulæ mulieris lætiffimæ difficilior fuit. Omnia tamen ex voto succedere, fœtus masculus, secundinæ, lochia, quies. Sed sexta hebdomade dolere crus cœpit, cibos fastidire, noctes infomnes habere, hypochondrium incusare. Laxata uteri ligamenta credebantur, & uterus scaterere humiditatibus. Injctis clisteribus, datis infusionibus Rhabarbari, &c. excrevit copiosam pituitam, sed sine levamine. Cataplasmata, Emplastra, suffumigia, inunctiones frustra tentatæ. Obstetrix uteri prolapsum ad latus dolens digitis animadvertit, quo reposito pessarioque indito, (quod subinde pure conspersum extrahebatur,) modo cessare, modo redire dolores. Tandem Medicis nobis clysteres suadentibus, vel blandam infusionem, repugnante obstetrice, metu uteri commovendi, Natura sponte sua solvit alvum. Nullæ fæces. Excreta materia albumini ovorum similis, insperso pure, sine fœtore. Statim levata, doloribus cessantibus, lecto surgere, cibos appetere, & quieti reddita. Forfan intestinis abscessus hic crySTALLINUS adhæserat, vel mesenterij glandula aliqua materiam suggesserat.

HI-

HISTORIA LIII:

Spasmus Cynicus ex lue Venerea.

Misere lues nefanda deturpat corpora, & symptomatibus affligit, quæ passim obvia sunt. In Romano athleta miserâ faciem aliquando observavi Neapoli, quum ad illius curationem cum Magno Severino vocarer. Cachexia maligna pedes tumore œdematoso turgidi tangentium vestigia servabant. Penis veneno consumptus, successitque spasmus Cynicus, maxillâ sinistrâ cum oculis intortis ad dextram partem reflexâ. Versus talum sinistrum mollis ad tactum erat abscessus sua cavitate præditus. Capitis dolores ingentes, & cranii exostosis, cutisque depilis deformitatem auxerunt. Purgatus fuit potenti pharmaco ob alvi siccitatem, vomitusque ex vitro Antimonii provocatus, tandemque ad stufam demissus. Ad abscessus ossium & maxillæ articuli ultio Arabica per fila accensa Ægyptiis usitata & frequens Severino adhibita, qua sensim noxii humores exsiccantur, & robur partibus redditur.

Q2

HISTO.

HISTORIA LIV.

Scombrus Monstrosus.

ANno 1650. mense Septembri in Regia Norwegiæ Præfectura Oenfoën, prope Insulam Roën, cui præest Regio nomine Illustris *Ianus Bielke* Regni Norwegiæ Cancellarius, à piscatoribus captus fuit piscis *Scombrus*, nostris *Makreel* in cujus ventre caput extabat simile vitulino, & dorsi facies depressior, ut & ventris. Conjiciebat *D. Olaus wormius* magnus olim Doctor noster, cui transmissa fuit piscis icon mecum deinde communicata, morfu cujusdam piscis grandioris exrussa esse piscis viscera, & sive inteltina sive lactes hanc vitulini capitis figuram mentiri, quod confirmare videtur compressus piscis, in medio vestigium vulneris ostentans, deinde rubicundus quidam circa caput vitulinum circulus. Sed quia ipse piscis ad nos non transmissus fuit, difficilius est judicium. Captum piscem in omen vertit Illustris *Bielke*, fore ut pisces & animalia terrestria simul in agris pascantur, quod statim quoque ibidem loci evenit. Inundatione enim aquarum pisces in terram expulsi, & animalia terrestria multa suffocata perierunt.

Hi-

HISTORIA LV.

Tumor Vagus.

TUmore vago affligebatur non ita pridem minorennis Pastoris Reverendi in Scania. Modo venter in tumorem attollebatur, modo hoc subsidente thoracem elevabat, quo cessante etiam caput faciemque distendebat, modo ad pedes reliquis salvis commigrabat. Materiam scorbuticam subesse suspicabar, setumque flatulentum hinc inde incertis sedibus vagare. Nullum remedii utilis genus admisit, sed naturæ parentes negotium commisere. Tandem igitur quum singulas partes per vices tumor occupasset, circa dorsum subsedit, quo loci percurato tumore convaluit.

HISTORIA LVI.

Venarum intumescencia.

Tument venæ copiâ sanguinis distentæ in Plethora. Subinde & nimio sero turgent, quando vel copiosius ab arteriis recipiunt, vel receptum ad emunctoria expellere nequeunt. Per dies tredecim obstructione meatuum urinariorum laborabat Juvenis, ut nihil per lotium

Q

ex-

excerneret. Venæ omnes corporis intumuerunt, ut varus crederetur, & ruptionis videretur imminere periculum. At procurato medicamentis diureticis lotio, cessavit venarum distensio & metus rupturæ.

HISTORIA LVII.

Abortus revocatus.

Oppidana mulier tertia & decima hebdomade imprægnationis cerevisiæ cocturæ adfistens, situlamque pleniorē imprudentius tollens, abortum ferè rejecit, ruptis membranis & exitum embryone moliente. Forte Empiricus præfens, ad omnia audax, huic incommodo succurrere satagens, suavit sine mora & situ prægnantis & manus dexteritate reponendum fœtum. Capite igitur gravidæ declivi, elatisque cruribus obstetrix subtili manuum opera embryonem proditurum intrusit, statimque peracta operatione in lecto composuit matrem, ut fœtus repositus solitum locum repeteret. Fluxere tamen lochia ad tertium diem. Ad membranæ ruptæ generationem, suavit idem Empiricus congressum cum marito. Hinc retentus fœtus, justo tempore deinde fuit exclusus, adhuc superstes.

HISTO-

HISTORIA LVIII.

Colica ex Sero.

Superato catarrho Colicam passus est amicus noster summus, satis molestam, quæ circa vesperam incrementum sumpsit. Ante invasionem ab assumpto cibo per vomitum aliquot libras rejecit aquæ limpidæ, sine chyli crassioris admixtione. Causa colici doloris mihi visa est chyli crassities, quæ liquidi feri defectu, quum libero cursu per intestina ferri non posset, tormina concitavit. Apparet hinc liquidiorum chylum non necessario expectare solidioris concoctionem, nec trahi semper & exfugi à liene. Non tamen credi velim assumi semper serum in colica passione. Vitio ventriculi & intestinorum vel colliquatur pituita, vel alimenta vitiantur. Presbyterum novi colicis doloribus divexatum, qui superveniente vomitu aqueæ materiæ, sanatus est. Unde hydragogorum usus non rarò advocandus in colicis torminibus, quorum beneficio sæpe per alvum liberavi ægros.

Q4

Hi-

HISTORIA LIX.

Colica periodica.

PUella bimula ordinatis doloribus torquebatur circa inguina, ut nec cubans, nec sedens nec stans, nec ulnis gestata dolorum requiem sentiret. Redibat iste dolor stans vicibus à decima vespertina ad horam duodecimam. Interjecto tempore diurno nocturnoque sana erat solitis suis crepundiis læta. Tertio paroxysmo finito, nulla manifesta crisi apparente, postea immunis vixit. Vermium nulla fuera indicia. Flulentam igitur colicam fuisse nullus dubitavi in musculis potius abdominis delitescentem, quam in colo. Alvus enim ex voto respondit. Inunctione abdominis ex oleo absinthii & cumini distillato, & exhibita theriaca in aqua Cornu Cervini sublevavi ægram.

HISTORIA LX.

Lien induratus.

MUlieris vi morbi profligatæ dissectioni interfui. Sublata verò fuerat diuturna viscerum obstructione. Lienem in cadavere defunctæ invenimus tantæ esse duritei, ut
vix

vix cultro cederet, nisi magna vi intruso. Inter secandum non dissimilis audiebatur sonitus quem in lignis spongiosis discissis animadvertimus, & si clarius loqui licet, & colore & duritie carnem fumo diutino induratum lien referebat, sive quod interceptis obstructisque vasis splenicis exaruerit, sive quod atro succo repletus utriusq; fuerit induratus. Incurabiles illi lienēs spem Medicorum ægrorumq; fallunt. Subinde extremus & tumor & durities summa ad tactum offertur. Siquidem verò congestus in splene sanguis tenuior est, patentq; venæ, curationem admittunt. Sic sudoriferis & laconico duritiem contumacem lienis emollivi. Vidi & iëtero succedente imminutum. De hæmorrhoidibus notum. Nonnunquam per vas breve expurgatur largo sanguinis vomitu. Id sæpius à me aliisq; fuit observatum. Sed memoria dignus est amicissimus quidem & sanguine mihi conjunctissimus, qui splenis duritiem sæpe & molestè experitur. Ubi maximè intumuit lien, vomitu sanguinis liberatur, induciaq; habet donec recollecto sanguine fluido rursus turgeat. Senserat nuperrimè sinistri hypochondrij tensionem & duritiem. Subsequebatur post paulo vomitus sanguinis secundo tertioq; die recurrens, ut tridui spacio libras plus quam sexdecim rejecerit, anima que purpurea in labiis hæreret. Exinde quanquam pro mortuo habitus sit, sublevata

Qs

hypo-

hypochondria, & tardæ vires rediere. An purus putusque sanguis fuerit, non aſſim affirmare, quum in emaciato corpore vix ſexdecim in univerſum libræ ſanguis contineantur. Mixti fuere ichoreſ, pituita, & alia ventriculi lienifq; liquida excrementa, cæterum maximam partem cruor conficiebat.

HISTORIA LXI.

Infans à glire eroſus.

DE caprimulgis aliàs dictum, infantibus infeſtis. Majus verò illis à domeſticis animalibus periculum, niſi nutricum diligenti curæ cunæ cuſtodiantur, quod malo ſuo experiuntur non pauci negligentiores. In vico S. Spiritus ante perpaucos annos infans 20. hebdomadas natus, in cunis ſecurè dormiebat, parentibus in lecto vicino decumbentibus. Nutrice abſente, luminibusque extinctis, & omnibus ad quietem compoſitis, clam glis irrupit, ſicut ex excrementis conjiciebant, totamque infantis faciem eroſit carne omni nudatam, ut biduo interjecto miſerè diem ſuum clauſerit infans.

HISTO-

HISTORIA LXII.

Sudor vini rubri.

Magna celeritate per ductus lacteos thoracicos ad cor, exinde per arterias ad ambitum corporis potulenta materia excernitur, & sudoris specie exprimitur. Hinc potatores si cutem habeant patulam, vel exercitio vel calore externo copiosè & celeriter sudant, nisi vias urinarias eligant, referuntque externo corpore colorem, odorem, saporemq; assumptorum. A liberaliori potu vini Hispanici rubri quidã studiosus Hafniensis mihi notus, postridie à crapula languere sibi visus est, & in sudorem solvi rubro colore tinctum, similemq; illi qui vino hausto inerat. Timore perculsus sanguineum sudorem credit, sed eodem die convalescens metum deposuit. Notavit *Salmuth* Cent. 2. Obs. 28. nobilem Roth dum indulgeret potui cerevisiæ, atq; saltationibus corpus nimis commoveret, potum omninò crudum per sudorem evacuasse, ita quidem, ut & cerevisiam sapuerit, vestes tinxerit, & vestigia reliquerit. Observandum mones, brevem esse ex ventriculo ad ambitum corporis hic transitum per vias pronuper detectas, deinde minus celeri transitu liquida alimenta in corde mutari, quam hactenus creditum, siquidem

liquidem & colorem fervent & odorem, quod tamen de assumptis intelligendum, quæ copia exsuperant exitumq; urgent antequam immutari possint. Juvat expulsionem raritas texuræ. Observavit *Bennettus* Theat. Tabid. Vestibul. Excerc. 29. allij intus assumpti odorem, & aceti aut succi limoniorum & aurantium acorem tertia aut quarta à comestionis hora exhalando pervadere ad cutem, & in fonticulis labra vellicare. De sudoribus verò sanguineis *Hypomn.* 4. de Cruce Christi olim disputavi, nec actum ago.

 HISTORIA LXIII.

Bubo Pestilens.

Mulier in vico S. Petri ex bubone pestilenti dextrum inguen exulceratum, ex quo, præter malignam luis materiam, quidquid alimentorum assumpserat, egrediebatur. Tandem quum tractu temporis curato bubone viam istâ interceptisset Natura, tumor quidam remansit carnis callosæ vitio. Ita latè se malignus humor diffundit, ut intestina quoq; exulceret, quæ hic læsa fuisse, excreta alimenta testantur. In bubone Venereo nihil patiuntur, quia seminalis potius quam alimentalis materia prodit. Per ligamentum enim uteri in feminis cavum & in Viris per glandulas inguinis tumidis deducit *Riolanus* l. 2. *Anthrop.* c. 10.

HISTORIA LXIV.

Lapis in utero.

MAtrona Martini Bierwolffi Senatoris Regiomonti semper conqueſta de difficili reſpiratione, abdominis mole, ſuppreſſis uteri purgamentis, ante decennium fit Aſcitica. Nihil profuerunt medicamenta. Moritur, mortua exenteratur à *D. Chriſtophoro Tinctorio* Clariffimo & Eruditiffimo Viro. Ex exenterata 15. ſtoſſas aquarum detraxit, inuenitq; epar 23. libras pendens ſchirrhofum, prætere a duos tumores ſaxeos dependentes à ſuſpenſorio hepatis, alter librabat 16. alter 12. pondo. In utero lapidem quatuor librarum multis eminentiis lapideis, coloris fuſci deprehēdit, quemadmodum nuper ad *D. Paulum Mothium* utriuſq; amicum ſcripſit.

HISTORIA LXV.

Dentes decidui.

INter omnia ſiniſtra apud Oneirocriticos reſenſetur caſus dentium, & raro felicia ſibi ſpondet vulgus noſtrum ſi in ſomniis dens videatur deperditus. Veſpaſianus olim non vano augurio ſomniavit ſe Principem fore Romanorum,

rum, quando Cæsar Nero dentem amifſer. Nempe pro arcana principèq; parte Deus olim habitus, qui cremari non poſſit, & in quo ſemina futuræ reſurrectionis deliteſcant, & ex quo robur cujuſq; videatur æſtimandum. Duas matronas honeſtiſſimas novi, quæ totiens dentem exſpuunt, quotiens liberos pariunt. Infantibus decidere & renaſci quotidie obſervamus, ſiquidem in alveolis dentium deciduorum appendices remaneant, ex quibus novi repullulent. Tardius illi vel celerius redeunt pro vario infantum robore. Trium dierum intervallo renatos non ſemel inter noſtros pueros obſervatum. De genuinis nihil addam, quos 20. 30. 50. 70. ætatis & amplius anno erupifſe memini. Mulieri 20. annorum aliquot ſucceſſive annis exitum cum dolore dentientium molitur, ruptifque gingivis ſe oſtendit dens genuinus, ſed iterum obducta carne ſe ſubducit.

HISTORIA LXVI.

Luxatio Coſtarum.

Monet *Fernelius* l. 5. Path. c. 12. palpitationis Cordis tantam eſſe vim, ut ſæpe fit animadverſa thoracis vicinas coſtas effregiſſe, ſæpe & eas quæ ſupra mammam ſunt de propria ſede depuliſſe. Vicarias palpitationi operas præſtant
 motus

motus quicunq; vehementiores, qui ex articulis costas dimovent. *D. Simon Pauli* Vir Clarissimus, superata febre maligna 1652. vocatus in Scaniam ad nobilissimum ægrum *D. Henricum Huitfeldium*, in itinere salebroso & saxoso, sive crebris concussionibus, sive à defluxu humorum post morbum ad spinam dorsi, dolore ingenti lateris sinistri pro spinam corripitur, cum ãterni tumore & protuberantia. Eo latere recumbere non potuit, nec prorsus sedere, stans verò dextroque lateri incumbens dolorum expertus fuit. Tumor sublatus latentem prodidit affectum, accurate enim pertentantibus femi luxatio visa est octavæ costæ veræ. Tandem istis cruciatibus aliquot hebdomadum spacio masculè superatis, apparuit quoque fractura costæ octavæ ejusdem lateris, integra cute hactenus occulta, quæ per callum paulatim coaluit.

HISTORIA LXVII.

Tela capiti inherentia.

TEli residua frustula è capite ante evellenda sunt quâ curatio sperari possit. Raro tamen hanc injuriam cerebrum concoquit, & heterogeneas partes amicè complectitur. Erat quidem Patavii, cui ex vulnere in osse auris petroso cuspis gladioli inflicti remanserat, qui tamen per
 meses

menses aliquot ibidem vixit, cum verò nulla arte extrahi posset, infectâ re discessit, quamdiu exinde mortis causam circumtulit, ignoro. Ingeniosam hic se subinde præbet Natura, quando deficit medentium felicitas. De femina mihi narravit *Cl. Vestingius* amicus dum vixit magnus, cui amasius propter rivalis adventum, caput pugione vulnerarat. Quum cuspius pugionis extrahi non posset, cranium cui inhæsit, sponte in vicina solutum, ut forcipe apprehenderetur, quo cum cusptide elevato convaluit.

Retulit mihi *Io. Dom. Sala*, Præceptor in Re Medica meritissimus, in ipsa cerebri substantia gladioli impacti frustulum perpetuo cuidam, reliquo curato vulnere, sine detrimento hæsisse, nisi quod Comitiali morbo frequentius convelleretur.

HISTORIA LXVIII.

Clysteres ad ventriculum penetrantes.

Nonnullis clysteres adeo adscenderunt, ut vomitione rejicerentur, quemadmodum & stercus per lethales volvulos, teste *Galeno* l. 3. de Sympt. Caus. c. 2. Hujus eventus plura extant testimonia apud recentiores, quos nolo compilare. In nephriticis doloribus colicisq; haud raro evenit, quibus clysteres imperantur, ut vel clysteres ipsi, vel sapor clysmatum ad ventriculum pertin-

pertingant. Nuper amicissimus nephriticis doloribus miserè vexatus, clysterum usum nimis quam proficuum extimescebat. Alias enim observarat injecti clysteris saporem ad palatum pervenisse, jamq; in paroxysmi nephritici insultu injectum clyisma vix continebat quin vomitu rejiceret, unde nausea statim oborta, & retentus in corpore clyster exitum per alvum non urgebat, cui ut occurreret, clysmati statim suppositorium super addidit. Attrahenti ventriculo adscribit *Galenus* l. c. si quidem vomitus in nephriticis doloribus concitatur, non mirum quod inverso intestinorum motu peristaltico sursum propellatur quicquid intestinis cōcreditur. Nec obstat valvula coli, quæ vel motu totius abdominis connivet, vel laxatur læditurq; humorum acrimonia, vel rariore textura facile adscendentes vapores injectorum admittit.

 HISTORIA LXIX.

Amuleta Epilepsie.

Semina & radices Pœoniæ externo contractu Epilepticos insultus inhibere certa experientia didicimus. Aliud amuletum hactenus inter multos inter secreta servatum propalabo in commodum ægrorum, qui Medicos præsentis non habent, cujus vis indubitata fertur, & nunquam fallit, nisi inordinato victus, potusque

R

ratione

ratione & vehementioribus animi passionibus solâ ægrorum culpâ eludatur. Ramus est sambuci in salice antiquo nascentis, cujus frustula collo appensa felicissimo eventu Epilepsiam vel minuunt vel prorsus abigunt. Ne verò merita laude autores privemus, qui secreti ansam dederunt, ingenue fatemur extare amuleti hujus mirandi descriptionem, hætenus à multis neglectam, apud *Io. Hartmannum* Chymicum celeberrimum in Praxi Chymiatica, qui & modum inveniendi & applicandi tradidit hoc nomine optime de mortalium salute meritis. Meminit etiam *Gabelchoverus* Cent. 4. Cur. 57. In antiquis salicetis diligenter inquirendi rami isti sambucini, à quovis facile dignoscendi, & colligendi mense Septembri & Octobri ante plenilunium, & usui deinde reservandi ad annos etiâ duodecim. Vnde rami isti aliena in arbore pululent, probabili ratione elicit. Nempe picus matura grana sambuci huc defert, quibus libenter vescitur, quæq; deinde furculorum sui generis in salice generationem procurant. Hinc prope hortos, ubi sambucus provenit, salices sunt sollicitandi. Picum autem, quia Epilepsia laborat, vim periapto inpressisse ad similem morbum curandum, existimat *Hartmannus*. Nos non tam de ratione, sine dubio occulta, solliciti, quam de experientiæ veritate hætenus certissima, usum amuleti, illius ductu, reapse in multis
Epilep-

Epilepticis probatum, signabimus. Secandus furculus unus ex salice decerptus in taleolos tenues, quorum novem nodulo lineo vel sericeo inclusi, collo ad orificium usque ventriculi appendantur sive ante sive post paroxysmum, & tamdiu gestentur donec sponte sua rumpantur decidantque. Nodulus delapsus non tangendus manu, sed forcipe apprehensus loco remoto sepe-
liendus, ne vel ab ægro transeunte vel aliis tangatur, inficiatq; convulsione. Transplantatione quadam videntur morbi miasmata nodulum occupasse, eademq; aliis posse communicare, si sine debita cautione tractetur. Ex furculis majoribus ejusdem sambuci excavatis solet laudatus Hartmannus cannas conficere, per quas tempore gestationis amuleti omnem potum hauriant adultiores ægri. Huic amuleto plurimi Epileptici salutem suam debent, quod in lucem iam protraho & multorum commodo repeto. Plurima sunt egregia à majoribus laudata, quæ negligimus, quia vel fidem superant, vel experientia confirmata non sunt. Arcano tamen hoc remedio mulierculas vidi feliciter cõvulsos percurasse. Et ut certius credamus, adducam communicata mihi exempla à *D. Abaswero Payngk* Medico urbis nostræ & Chymico exercitatissimo, Amico in paucis charo, qui plusculos solo isto amuleto restituit, præmissis præmittendis, & intus quoq; exhibito oleo cranij humani, in liquore convenienti.

Vxori

Vxoris consulis Nestediensis sexagenariæ, boni habitus & genio liberalius indulgenti nares hæmorrhagia copiosè stillabant, qua argilla aceto mixta & venæ sectione sedata, interjectis aliquot mensibus Paralyfis dextri lateris successit. Aqua Apoplectica resolutioni profuit externis artubus & collo illita. Tandem supervenit convulsio horrenda, qui extrema minabatur ut ad aliam vitam migratura videretur. Accersitus laudatus Vir, appenso amuleto supra descripto, brevi desperatam restituit, nec exinde quidquam mali hujus perpeffa est.

Sartor juvenis Hafniensis tumido ventre diu aquam inter cutem collegerat, & ægrè corpusculum circumferebat. Nullis adjutus medicamentis, transmissio ad cerebrum sero copioso, Epilepticus evasit. Urgebat 24. horis paroxysmus & miserè torquebatur, sed appenso amuleto imminutus primum paroxysmus, mox planè remisit. Hydrops verò tractu temporis, alvi fluxu superveniente, detumuit. Alia exempla in urbe obvia silentio involvo, gratiam brevitate meriturus. Verbulo moneo non esse valde laborandum, an filum, quo nodulus consuitur, ab ipso ægro, vel alio sit tortum, modo usui sit aptum: Deinde si inducias largiatur morbus, internis medicamentis esse expurgandum corpus, ut amuletum conspectius fiat, deniq; antepilepticis ex cranio humano, ungula alcis, pœonia, aqua

aqua huridinum, liliorum convallium, &c. per os sumptis augendam esse amuleti virtutem, ut quæ non profunt singula, multa juvent.

HISTORIA LXX.

Gravida insomnis.

Nihil somno opportuno mortalibus utilius dulciusque, Deorum apud antiquos placidissimo & hominum delicio, quo fessa corpora mulcentur, & ad plures labores reparantur. Ægritudinis quoq; dulcis est medela, & malorum dolorumq; oblivio & levamen. Optatissimum accidit prægnantibus quod difficultates tumidi uteri sublevet, & robur pro futura partu firmet. Fulvis alis circumdatus fertur apud *Tibullum*. Nam celerrime homines occupat. Celerrimè quoq; eosdem deserit & alio deentus subinde reditum differt. Damno suo id experta fuit Nobilis Matrona, tertio mense gravida, quæ insomnes noctes diesq; & quadraginta transegit, unde infania oborta & Paralyfis pedem crurumque, quibus prostrata vix partus operi sufficebat.

HISTORIA LXXI.

Ventriculi depressio.

Filia sexennis Viri Clarissimi post lentam tabem, doloribus hypochondriorum & inappetentia

petentia seu prostrato ciborum desiderio, viribus fracta exspiravit. In dissectæ cadavere hepar univcrsum ferè occupabat abdomen, ventriculumq; adeò ad inferiora depresserat, ut quasi ab œsophago videretur separatus. Pulmo sinister consumptus, tabis dederat occasionem. Neque enim ex salute hepatis dependet nutritio, sed à cordis pulmonumque sano statu. Cor sanguinis officina. Per pulmones verò univcrsus sanguis circulatur, ex quorum vitio, hic detrimentum capit. Pondere igitur hepatis incrementis propter impeditam circulationem, depressus ventriculus, cibos vitæ necessarios respuit.

HISTORIA LXXII.

Insecta in lotio.

URinam verminosam in puerpera Cent. I. hist. 89. annotavimus, ex putrido foetu ortam. Vermes in lotio natantes vel in renibus generantur, ubi non rarò vermes vidi præsertim in canibus, vel in ipsa matula ex materia putrida cum lotio excreta, sicut & in alvi fæcibus vermes nati conspiciuntur. Vermes innumeros in sanguine humano inveniri observavit *Athan. Kircherus* in illustri Arte Lucis & umbræ, & *P. Borellus* Centur. 3. Obs. 4. ut mirum non sit, si cum sanguine ad renes devolvantur. Ad illustranda ea, quæ supra protuli, afferam singulare exem-

exemplum Regiomonto nuper ad nos à D. *Christophoro Tinctorio* Archiatro Electorali missum : Nobilissimus Polonus nomine Binlobryski Cancellarius Episcopi Varniensis, homo plethoricus, carnosus, præterito anno gravissime laborans scorbuto, in idem malum nuper incidit cum maximo lumborum dolore & calculi suspitione. Usu medicamentorum Nephriticorum à laudato Tinctorio exhibitorum, arenulas excrevit cū vivis insectis nigricantibus forma scorpionis, sed magnitudine minima. In initio suspicabantur cimices desuper in matulam delapsos, verum nec figura nec color respondebat, imò matulā benè coopertā aliquoties dicta insecta invenerunt, numero septem, octo, decem. Lotiū redditurus semper in ductu urinario & circa lumbos, deprehenderat æger dolorem vermiculantem. Vixerant hæc insecta per triduum.

HISTORIA LXXIII.

Filum purpureum in Angina.

DE Transplantatione morborum in loco e-
gimus. Videtur in Anginæ curatione quæ-
dā ejusdem indicia. Summis laudibus ad Angi-
nam commendatur filum purpureum, quo vipe-
ræ strangulantur, in quem finem nonnulla in-
torta fila Patavio mecum attuli, quibus vipers

R 4

vidi

vidi strangulatas. Ne pro novo secreto habeamus, producam veterum testimonia, qui effectū sua experientia confirmarunt in affectibus colli. *Galenus* est observatio l. 6. Simpl. Med. facult. lit. G. in Glycyfida: Si compluribus linis & maxime marinæ purpuræ collo viperæ injectis viperam præfoces, eaq; postea cujuscumque collo obvicias, mirificè profuerit tum paristhmiis, tum omnibus iis quæ in collo expullulant. Consentit *Ægineta* l. 3. de Re Med. c. 26. Filum lanæ purpura marina infectæ, quod obligatum est collo viperæ, ipsamq; strangulavit, deinde pro amuleto appensum est, mirificè quodammodo juvat tonsillas & colli affectiones, velut *Galenus* testatur. *Plinius Secundus* ad strumas idem amuletum laudat l. 30. c. 5. si circumligentur lino quo præligata infra caput vipera pependerit, donec exanimetur. Cui assentitur sine coloris additione *Plinius Valerianus* l. 3. c. 29. Rationem si quæramus, in occulto latebit. Vel ex vipera emanat curadi vis, vel à colore filii, vel ab utroq;. Vipera sola affectū expiat discutiendi vi & Alexipharmaca. Unde nonnulli caput viperæ torridū pro amuleto collo appendūt. Imprimatur illa vis filo extremo strangulationis conatu, quo ad extrema colli latentes virtutes extruduntur. Filii color purpureus quid possit ad evocandum calorem sedandasque inflammationes tam calore quam similitudine coloris attrahentis paucis ignotum.

tum. Ephithemata cordis rubro panno illinuntur. In extremo partium marcore fricationes ex eodem panno feliciter fiunt. Imbecilli ventriculo stragula occinea imponitur. *Marcellus Empiricus* c. 22. magdalia inducit phœnicio stomachoq; imponi jubet. Idem c. 3. Hemicraniae efficaciter mederi testatur herbam quandam in in capite statuæ cujuslibet nasci solitam, si in panno rufo lino rufo ligata capiti vel temporibus alligetur. Ad ani vitia tollenda idem laudat c. 31. plantaginis radicem pellicula vel panno phœnicio obvolutam lumbisque circumdatam. In variolis aliisque exathematis provocandis non sine successu stragulas rubras lecto ægrisq; applicamus. Mulieres pulchritudinis studiosæ simili panno genas fricant ut splendido rubore facies niteat. Hinc oculis nostris inimicus est color, quo evocantur spiritus lucidi & ex aliorum sententia rubri, ut etiam in furorem animalia nonnulla adigat. Similitudine multi in natura adscribendi effectus. Calida & urentia ambusta curant evocantq; calorem, & congelata membra frigus glaciale sanat. Rhabarbarum flavum, bilem trahit, Agaricus candidus pituitam. Igitur partim coloris similitudine filum purpureum inflammationi faucium medetur, partim communicata à vipera strangulata potestate, quæ tamen similitudine quoque imputanda. Morbi strangulatorii idea filo à viperis impressa videtur,

R 5

tur,

tur, unde per transplantationem similis affectus ad cognati generis filum transfertur. Sunt qui magnis usibus expetant catenam, qua fures suspenduntur. Pro superstitionis traducimus, an vero hinc subsidium inveniunt, ipsi viderint. Qui notas causas expetunt, adeant *Galenum* l. 6. *Simpl. med. fac.* ubi de amuleto pœoniæ disputat, cui rationi congruum videtur, aut partes quaspiam à radice defluentes ac deinde per inspirationem attractas, affectos ita locos curare, aut aerem à radice assidue mutari & alterari. Quod de lino nostro purpureo quoque dictum vult.

HISTORIA LXXIV.

Hirudo in aure.

Hirudines seu sanguisugas in hæmorrhoidibus sanguine delectari, vulgo notum. Hinc quum casu fortuito in ductum auris cujusdam Neapolitani hirudo irrepsisset, sanguine aurem externam perfudit *Severinus*, quo revocatus hirudo fuit & aurium latebras reliquit. Alias artes ex auribus evocandi vel enecandi vermes vide apud *Oribasium* l. 4. *Loc. aff. cur. c. 39. 40.* Ex hirudinibus admotis multi ulcera nacti Neapoli, me præsentè, unde fistulæ aliaque mala ad Nosocomium miseros detruferunt. Phtisicum novi ibidem miserè exinde fistula ani tortum. *Chebibi*
Med.

Med. Ebraeus l. de v. s. testatur ex his vulneribus complures fato cessisse, inflammatione, dolore, abscessu. Panormi eadem audacia affectibus quibascunque puerisque sanguifugas applicant statim ante ullam corporis purgationem. Habent aliquid veneni hirudines, quod an aqua simplici elui possit, non facile dixerò, quam perpetuo in aquis degant. Adscenderunt nonnunquam ad intestina, teste Zacuto, & damna illarum in ventriculo recitat Dioscorides l. 6. c. 3. Certè tot tantisque casibus permotus Severinus magnus ille Chiron, maluit semper ferro hæmorrhoidas aperiri, si ægri ferrent, quos alioquin astu quodam cogendos & decipiendos censuit. Indi aculeis ex cane Hoitztlacuatzim hirudinum loco utuntur, ut ex *Historia Mexicana* didici.

HISTORIA LXXV.

Tumidus venter post partum.

Mulier Hafniensis in vico S. Antonii edito legitimo partu, post sex hebdomadas alium enixa est, sed mortuum. Postea venter adeo tumidus permansit quasi plures fœtus superessent, sicut & thorax abdomen æquans. Scilicet gemello partu debilitata viscera colluviem humorum congegnerant. Nostris puerperis familiare, si frigido potu nimium delecten-

lectentur, nec moderato tepore corpus semper madeat, tumidum ventrem referre. Molam in utero superfuisse, suspicio nobis nata. Cum Lunæ incrementis venter augebatur. Habita tamen fuit pro Hydropica. Suffocationibus sæpe obnoxia tandem miserè animam creatori reddidit. Consilium nostrum fuit dissecto corpore in causam tumoris curiosius inquirere, sed amicis illius repugnantibus, à suscepto destitimus.

HISTORIA LXXVI.

Timore mortui.

TImoris damna non pauci experti sunt, quorum passim exempla prostant. Metus mali sæpe pejor ipso malo, & mortis formidine quâ plures moriuntur ante mortem. Fugiendus timor vel eo nomine, ne torpidus metu sanguis ingruentia male facilius admittat. Corripiuntur multi hoc tempore pestilentia, quam fors constanti animo & serena evaderent. Viduam novi primariam solo metu concepto, fati necessitatem sibi accelerasse. Vetula enim domestica timidiuscula visum sibi funus ex ædibus efferi narrabat, quo perterrita vidua statim lectum petiit & ad mortem devoto animo se composuit. Romæ mortuus est me præsentem
Vir eminens, cui in thorace circa cor sanguis

guis concretus mortis causa credebatur, natus ex timore in mari concepto, quum iniquitate ventorum agitatus Genua solveret in Sardiniam trajecturus.

HISTORIA LXXVII.

Vermes ventriculi.

OB præteriti anni humidissimi intemperiem corrupto fœno, quo vescebantur pecudes, initio veris 1649. strenue & catervatim in Dania moriebantur. In dissectis bobus visæ in ventriculo vesiculæ plurimæ vermibus scatentes, à quibus erosus credebatur ventriculus illis, quæ sua sponte moriebantur. Anthon est *Trallianus* l. 7. c. 9. frequenter lumbricos sursum ad os ventriculi ascendentes, cardiacos affectus, immodicas animi defectiones, syncôpas excitare, ut nonnulli statim cum à lumbricis roduntur, intereant. Hinc sæpe mors inopina infantes adultioresque opprimit, sine causa manifesta, ex ventriculo à vermibus perforato, præsertim si ad stomachum pertingant.

HIITO-

HISTORIA LXXVIII.

Urina suaviter olens in moribundo.

Rarò suavi odore spirat lotium nisi post assumpta aromata, terebinthinam, &c. neque id semper, sed in sanis tantum ubi corpus purum transeuntes per venas odores non inficit, alioquin bene olentia assumpta sætent quando excernuntur. In morboſo tamen corpore & mortis candidato gratissimum naribus nostris lotium vidi excretum. Civis Hafniensis scorbuticus & calculosus tandem imbecillitate ventriculi aucta cum vomitu materiam æruginosam, & serosam frequenter rejecit; singultus supervenit, nosque terruit. Urinæ claræ sine sedimento, colore aureo, interdum aqueæ, subinde suppressæ, cum pulſu debili & virium impotentia, frequentique diarrhæa. Odor initio urinæ sætens erat, quemadmodum excreta alia, sequentibus verò diebus gratissimus sentiebatur odor quasi violarum. Suspicio nobis nata terebinthinam fuisse inconsultis Medicis exhibitam, sed neganti ægro, uxori, astantibusque credere sumus coacti. Nihil tamen profuit odoris suavitas, pulſus enim intermifit, & quanquam subinde recurreret, superveniente Angina, totiusque faciei ingenti tumore, brevi post exspiravit. Causam odoris suavis afferre

re in morbido corpore difficile, si quidem Terebinthinam excludimus. Sali volatili urinæ adscribit *Borellus* Cent. 2. Observ. 33. quia violarum odorem optime redolere salem gemmeum marinum observavit, qui sale Terebinthinæ junctus augeat urinæ odorem. Cur autem putrescentibus humoribus non sit inquinatum, hanc causam credo, quod vomitu & diarrhæa aliò diverterit, & pervasa languentia liberè commearit.

HISTORIA LXXIX.

Uroscopia elusa.

Vulgus nimis subinde sollicitum in urinarum divinatione, Medicorumque hinc auctoritati struit insidias, vel astu vel simplicitate deceptum. Quomodo verò impostorum dolus animadvertendus, propositis dubiis summam exponit *Fr. Joël* 1. 4. sect. 3. c. 48. Imprimis absentes peccant, qui Medici judicium pertentant & lotium impudenter transmittunt, quibus semper infensus sui contemptu potius quam responsione dignis. Sæpe ego peregrè ad me delatæ urinæ judicium inhibui, vel Scorbuto malo inquilino imprægnatum remisi. Placere impensè facetiæ *Ewaldi Screevelii* Medici Professoris Leidensis, quem summa cum voluptate docentem audiivi. Huic rusticus quidam Belga urinam hominis casu

casu improvise læsi attulit ut divinaret an ex
 curru quatuor rotarum, vel rheda duarum, es-
 set lapsus. Statim ille, quasi arti suæ confusus,
 ex rheda excussum pronunciavit. Rusticus ex
 curru quatuor rotarum lapsum regessit. Quæ-
 sit Screevilius, an omnem urinam in matula
 secum attulisset. Illo negante, quia aliquid in
 itinere fuerat effusum, hem! respondit Medi-
 cus, in effusâ urinâ reliquæ duæ rotæ inerant,
 nam in superstite lotio duæ tantum videntur.
 Ita stultam de urinis exoticis elusit quæstionē.
 Similem ferè historiam lege apud *Forestum*, &
 alia hujus census apud *Thonerum* l. 6. Epist. 21.

HISTORIA LXXX.

Auris perforatio.

STalagma lobis aurium appendere veteri
 consuetudine usitatum. Utrique sexui lu-
 xus ille communis. *Plinius* l. 9. c. 35. *Parum fue-
 rat in gulas condi maria, nisi manibus, auribus, capite,
 totoque corpore à feminis juxta virisque gestarentur.*
 Hinc annulatæ aures apud *Plautum* in *Pœnulo*.
 Displicuit tamen hic mos sapientibus: Censo-
 ri morum *Seneca* l. 7. de Benef. c. 9. *Video unio-
 nes, non singulos singulis auribus comparatos, tam
 enim exercitata aures oneri ferendo sunt, jungun-
 tur inter se, & insuper alii binis superponuntur.*

Lau-

Laudat conjugem alter *Seneca* Tragicus in *Herc. Oet.* cui lapis *Eoa* lectus, in unda gemmiferas aures non detrahit. Turpe mulieri putat *Juvenalis* Sat. 6. quum

Auribus extensis magnos commisit elenchos.

Maximè in viris luxum istum execrati sunt. *Servius* l. 1. *Æn.* de *Achille* apud *Sigæum* ejus statuam fuisse memorat, quæ in auris parte elenchum more femineo habuit. Exprobat id *Paganis Tertullianus* de *Pallio* : *Achilles aurem foratu effeminatus, quod illi apud Sigæum statua servat.* Nolo luxum aurium gemmiferarum defendere. Nudam perforationem laudo & sanitati proficua commendo. Me juvene familiare plerisque meminisse sine pompa auribus perforatis annulos gestare. Viam intento digito monstravit *Natura*. Foraminulum in lobo extare stalagmiis seu in auribus destinatum ex *Casseri* observatione monet *Hofmannus* l. 2. *Inst.* c. 84. t. 1. hoc nomine à *Riolano* in *Animadv.* notatus, qui tamen non omnium aures vellicavit. In aliquibus hujusmodi foveolam vidit *Lindanus* *Med. Phys.* c. 11. art. 1. t. 4. Perforatæ aures fontanellæ vicem gerunt, ex toto evacuantis. Mirus enim lobi auris cum corpore reliquo consensus, sive per nervulos, sive per arteriolas à carotide, sive per venas exjugularibus. Veteres auriculam vellicabant in adulatione propter toti-

us titillantem sensum. Memoria quoque sedes credebat. *Plinius* l. 11. c. 45. *Est in aura ima memoria locus, quem tangentes attestantur.* *Horat.* l. 1. Sat. 9. *licet attestari : ego verò*

Oppono auriculam, rapit in jus.

Acron. Porphyrius, Erasimus, Lippius, legunt ubique antestari : In antestatione memoriae causa actor auriculam imam tangebatur antestati, cum hoc verbo *Momento*, deinde injecta manu in jus trahebat. Tactus auriculae lobus in consensum trahit reliquas partes. Summo aestu si frigidam lobo aspergas, universum corpus senties refrigerari & refocillari, quod non simplici vice in me expertus sum. Perforatur innoxie, & propter arteriolas carotides, venulasque jugulares, capituli vasa, genas gingivasque perreptantia, non capituli solum, sed oculorum, dentiumque affectibus prodest, ut valde mirer cur *Bubulcus* ille in *Taurinis* apud *Scaligerum* de *Subt. Exerc.* 13. n. 1. cui auricula perforata fuerat fulmine, amens atque attonitus, nunquam recte aut sapere aut loqui valuerit, nisi extra auriculam inquiramus tantae stoliditatis causam. Testis est *P. Alpinus* l. 3. *Med. Ægypt.* c. 1. in Ægypto familiarem esse aurium scarificationem, praesertim prima aetatis parte, quo tempore e centenis quibusque pueris quadraginta vix reperiantur, quorum aures ob scarificationem gossipia non gestent. *Vallesius* l. 6. *Epid. Sect.* 5. part. 2 1. *Empiricos quosdam*
vidit

vidit ischiaticis omnibus internam auriculæ partem, qua cartilago velut replicata tumorem quandam habet, cauterio urere, & eorum quosdam esse juvatos. Causam addit, quod multis Ischiaticis ex capite fluat materia, & ejus loci uestione intercipiatur. Idem didicit à Sarracenorum filiis, quos Philippus devicta rebellione à Granatæ finibus secedere imperavit. Ad dentium dolorem periodicum nihil præsentius habuit Paravii *Spigelius*, quam ferro candente eam Antelice partem incidere, quæ supra concham immediate superiorem Tragi partem contingit, deinde vulnus consolidare. Singulare ophthalmiæ remedium ab amico mihi communicatum, lectoribus non invidebo. Auris lobulus lateris affecti perforatur, perque foramen factum trajiciatur turunda longiuscula ex inverso & convoluto cortice radicis Laureolæ. Sinenda eo loco turunda, donec auris & vicinæ partes intumescant, tum leviter turunda commoveatur, ut aquæ copia collecta effluat, qua exhausta detumescet auris, & ophthalmia sedabitur.

HISTORIA LXXXI.

Artificiosa Venarum Separatio.

Accuratas Anatome manus requirit, ut pulcrior nitidiorque emergat. Divinam artem prostituunt, qui omnia incautè lacerant, & cani-

no more discernunt. Venarum artificiosa separatio multorum exercuit conatus. Dicitur non potest quantum & proficit & delectet. Rudes sunt qui sola viscera spectantium oculis exponunt, quæ lanis quoque obvia sunt. Separato parenchymate hepatis, lienis, &c. vasorum inter se communicationes seu anastomoses patent, obscuræ alioquin & dubiis ignorantium involutæ. Usus quoque habet in scirrhus hepatis & lienis, quem facilius emollimus, si parenchymata viscerum noverimus dissolvere. Exhibet plurculis hæc operatio negotium. In Theatro Anatomico compacta viscera rectè primo exponuntur, sed & separata vasis suis sunt spectatoribus in tabella exhibenda. Quæ id arte fieri debeat, quia plurimis vel ignota, vel per invidiam tectæ, non gravabor sine invidia detegere, si quidem publicè non semel in corporum artificiosa dissectione feliciter mihi successit opus. Coquo leviter hepar & lienem, vel in aqua sola macero, deinde detracta facili negotio suaque sponte recedente membrana bacillo lato super lapidem concutio donec parenchyma friabile excutiat, quod reliquum est digitis abraditur. In liene citius perficitur, quia totus ferè fibrillis constat. Nitidior modus cum aceto, quod concretum sanguinem dissolvit, hinc utile spleneticis acetum, & in contusionibus collectus concretusque sanguis aceto infringitur. Alii lac aceto addunt. Nos aceto primas deferimus partes, cui
in-

incoquimus parenchymata. Operosior est venarum, arteriarum, nervorumque ex universo corpore separatio, qua memoria fugienti impensè consulimus, & in expansis tabellis omnium vasorum ordinatam continuamque seriem representamus. Sceleti hujusmodi venarum, arteriarum, & nervorum sibi confecit olim *Spigelius*, postque eum *Veslingius*, *Leonicenus* perfectiora reddidere. Consobrinus meus fraternis nominibus amandus *D. Henricus Fuires* elegantes tabellas quatuor possidet, publico Academiae nostrae Museo dedicatas, quibus venae, arteriae, nervi ex cadavere exacti & exsiccati iusta magnitudine & serie agglutinantur. Quibus volupe idem imitari, caveant diligenter ne festinata & ponderosa manu fibrillas laedant, patientes praeterea laborum sint & putridi cadaveris odoris. Elegantius enim opus emerget, si ex unico homine eximantur, ita enim sine lacunis, sine additamentis & lacinis omnium series servabitur. Initio ab abdomine facto ad reliquas partes omnes progrediendum, nec ullius ratio habenda praeter vasa, quae junctim omnia separanda prout occurrunt. Peracto difficili & faetoris pleno laborisque negotio, invicem cohaerentes venae, arteriae & nervi totius corporis jam à cadavere libera spiritu vini immergantur & macerentur, cui aloe & myrrha immixta. Postea repetito labore venarum truncus cum suis propaginibus ab arteriis nervisque

separandus, & arteriæ à nervis, ut disjuncta in tabulis explicari possint ligneis. His primum aciculis affigenda vasa eo ordine quo in cadavere locata sunt, quantum plana tabulæ facies permiserit. Deinde ubi probe disposita fuerint, remotis aciculis glutine temperato ex aloë, spica, &c. agglutinanda, folique ad exsiccationem exponenda. Exsiccata moderato aëris tepore, illinantur oleo spicæ, ut diutius à carie defendantur. Diversas tabulas sibi poscunt Vena Portæ, Venæ lacteæ & Lymphaticæ, nervus sexti paris, & vasa Pulmonaria, quia ob vasorum confusionem reliquis sociari non possunt. A carne sua quoque plantas, imprimis folia, curioso labore nonnulli resolvunt. In ficus Opuntia folio id tentavit M. Aur. Severinus, mihi que partem separatam concredidit. Fusè describit hunc contextum fibrarum separatarum in *Zootomia* part. 1. c. 6. p. 64. sed modum reticuit, quem mihi aperuit. Simplici infusione aquæ tamdiu macerat folia, donec fibræ lignea duritie residuis, omnis carnea portio per se exsolvatur.

HISTORIA LXXXII.

Sensus abolitus.

JUENIS quidam sensum tactus & gustum amisserat, nec fame ulla premebatur, comedebat
tamen

tamen ut sibi vitam servaret, ambulabatque sci-
pione fultus, quia ubi pedes essent ignorabat. A-
liam virginem sanam in Anglia novit D. London
Medicus, amicus olim meus, quæ uestiones in collo
non sentiebat, acumque & fronti impressam &
unguium radicibus intrusam sine ullo doloris fen-
su admisit. Membranarum cerebri stupor vel ner-
vorum vitium ibi inculandum. Hic verò sensus
forsan membranarum nervisque inerat, sed non diju-
dicabatur dolor inflictus, quod spiritus non fige-
rentur in partibus, sive consuetudine sive alia cau-
sa, quemadmodum dolor major minorem sedat
apud *Galenum*, non quod non sit, sed quod non sen-
tiatur seu dijudicetur. Alioquin ex *Hippocratis* de-
creto in statu p.n. dolentes dolorem non sentien-
tes, h.e. qui dolorem discernere nequeunt, mente
laborant. Aliàs notavi volam manus subinde cal-
lum obduxisse, ut ignitos carbones innoxie con-
tractaret.

 HISTORIA LXXXIII.

Trimellorum partus.

UXor Pastoris Hafniensis 1646. ad annum 50.
vergens, octavo mense enixa est puellastres
vivas, sed brevi post baptismum defunctas. Alia
mulier pauperula hic eberrat, totidem liberis
uno partu productis stipata. Circa finem anni
1656. plebeji uxor prope portam Orientalé tres
quoque

quoque peperit. Quorum primus totus benè formatus & vitalis sacro fonte tinctus, alteri quoque ad perfectionem nihil defuit, nisi quod occipiti carnea massa, mitræ instar, infisteretur. Tertius informis mole molam potius quam fœtum referebat. Rarò enim nostro cœlo trimelli perfecti sunt aut vitales, ob alimenti necessarij defectum in corporibus cacochymicis. Quamquam singuli suos habeant funiculos, unicæ tamen placentæ nonnunquam inferuntur, ex observatione Mich. Ruperi Besleri, Medici Noribergensis Clarissimi in Obs. Anat. Med. singulari: nonnunquam binis, quod obstetrix nostra vidit apud puerperam in platea Boreali.

HISTORIA LXXXIV.

Mola singularis.

Mulier in vico studiosorum post triduanos parturientium dolores, elegantis fœtus spe delusa, peperit molam perraram, obstetrice aliisque mulieribus præsentibus & admiratione attonitis. Caput ovillum maxima similitudine referebat, & forma & magnitudine. Dentes multi in maxilla prominente, pilosa cutis univèrsa, & oculi ovilli, sed sine sensu ullo, vita cassi.

HIS-

HISTORIA LXXXV.

Cerasi officulum deglutitum.

INnoxie sæpe deglutiuntur cerasorum nuclei, & per alvum immutati dejiciuntur, ubi in cæco non raro moram traxerint, ut plurimorum sectio docuit. Nonnunquam tamen, ut spinæ, partes quas transeunt, lædunt, si acutis suis eminentiis in via hæreant. Malo suo id experta est nuper matrona Helsingburgensis. Officulum cerasi per imprudentiam elapsâ ætate deglutivit, vel deglutire voluit. Substitit id ipsum in faucibus per plusculas hebdomadas non sine acerbis doloribus ob partim sensibilibium ruptam unionem. Tumor modo ovi columbini, modo pomi mediocris magnitudine succrevit, sæpicule nonnihil detumuit, ad suppurationem tamen nunquam pervenit. Tandem officulum limoso & tartareo involucro sensim obductum noctu per tussim expuit in pelvim, nihil inde mali amplius perpeffa. Officulum cum rupto cortice tartareo ad me transmisit cum actæ rei historia Vir experientissimus D. *Christophorus Rostius* Poliater Helsingorensis, amicus æstimandus, qui integrum misisset, nisi ipsa ægra malleo contrivisset, exploratura quid esset. Cortex verò undique quidem nucleo inductus fuit, sed inæqualis & asper, acutis

tis hincinde cuspidibus, lapidea duritie, colore ad viridem vergente. Nempe alimentis liquoribusque sumptis, qui tartarus inerat, officulo adhæsit, quemadmodum dolio affigi solet ex venis, & dentibus quoque agglutinatur. In duritiem verò calore inflammatae partis concrevit, sicut alii in corpore lapides densantur.

HISTORIA LXXXVI.

Apoplexia ex tumore cranii.

Mulier Leidensis tumorem in dextra sincipitis parte gestavit externum. Ablatus ille fuit celeri chirurgi periti manu, & sine ullo gravioris mali metu tres dies effluerunt. Sed quarto die subito invadente Apoplexia moriebatur, ut prædixerat aliis motus similibusque exemplis Cl. *VValæus*, quia in hujusmodi capitis tumoribus læditur pericranium, quumque hærentes matres internæ dilatantur, concidit cerebrum comprimitque ventriculos.

HISTORIA LXXXVII.

Bregma apertum.

TEste *Plinio* l. II. c. 37. Uni hominum infantia palpitat, nec corroboratur ante primum

num sermonis exordium. Nonnullis citius bregma clauditur, aliis serius. Puella mihi oblata quinque annorum, cui adhuc apertum erat, nec fari potuit. Excreverat illo hiante ingens caput in latitudinem conspicuam, sed palpitans cerebrum non observabatur. *Baubinus* c. 2. de Ext. Corp. Part. mulierem novit, annorum viginti novem, cui nondum induruit, & si quando capite doleat, ea pars dilatatur, sine dubio ab humorum affluxu. Observavit *Patens* meus memoriæ beatæ, in Viro quadragenario membranofam illam partem & infantum more hiantem.

 HISTORIA LXXXVIII.

Pulmonum remedia quo modo adhibenda.

Nihil difficilius in ulceribus pulmonum aliisque thoracis affectibus, quam ad partem affectam medicamenta producere, quæ ob viæ longitudinem vix quicquam proficiunt: intercipit enim pleræque ventriculus per patentes œsophagi meatus, & antequam ad pulmones pervadant, vel imminuitur vis vel prorsus obliteratur. *Plato* quidem ad pulmones tam prompta via existimavit assumpta deferre, quam ad ventriculum. Sed epiglottis remoram opposuit qua larynx clauditur. Per rimulas tamen aliquid destillat potulentæ materiæ, quod experimento nos docuit *Hippocrates*

ex

ex mactato recenter porco, in cujus pulmonibus liquor coloratus reperiebatur, quem antea hauserat. Et *Iulius Iasolinus* l. de Aqua in Per. in nobilissimi cujusdam Viri cadavere quærens causam mortis, invenit pericardium adeo humore distentum, ut eo presso aliquid humoris per os effluerit. Consultum igitur est, ut pectoralia medicamenta, sive tabellæ, sive linctus, sive alia fuerint, diutius in ore contineantur, -ut sensim per laryngis latera destillent. Tardum tamen hinc auxilium: Ut confertim irruant ad pulmones, artificium respirationi erit sociandum. Decoctum ex herbis vulnerariis, pectoralibus, aliisque pro medentis scopo, parandum est, cujus vaporem æger inspirans cum aëre continuo recipiat. Hinc enim vapor integris viribus & brevi via ad pulmones delatus, ægritudinibus illorum medebitur. Eo pacto universus aër in commodum ægri inficiatur, nec cum Galeno in Ægyptum navigandum. Musæum nobis Ægyptus erit.

HISTORIA LXXXIX.

Vulnera digitorum lethalia.

Periculo neutiquam carent digitis inflicta vulnera propter tendinum nervorumque contextum, quibus etiam leviter punctis convulsio concitatur. Si per transversum rescindantur, minus subest

subest periculi, quod remedium laudat *Celsus* in convulsionibus à semi secto nervo ortis. Tumulta orto inter studiosos & Nobilium aulicos, superiori anno mense Decembri, Nicolaus Andree Theologiæ studiosus insons portam Regentianam ingressurus triplici in digitis manus dextræ vulnere fauciatur. Curatur à Chirurgo & dextrè quidem obligatur, sed sequenti die orta convulsio, quæ indies exacerbata undecimo die miserè juvenem literatum bonisque moribus præditum extinxit. Cum præscisi nervi tendinesque convulsiones concitare non possint, suspicabar nervum tendinemque semisectum has juveniturbas creasse. Neque enim inflammatio partes læsas corruperat, quia exsanguis, sed tam sana vulnera, etiam post mortem, visebantur, quasi nuperrimè inflicta. Jussu superiorum D. *Simon Paulli*, D. *Paulus Moth*, & D. *Christianus Ostensfeld*, Collegæ mei honoratissimi, me ægrotante, cadaver lustrarunt, & tria ibidem deprehenderunt vulnera, quorum primum satis amplum conspiciebatur in flexoribus secundi internodii pollicis manus dextræ, nervisque amputatis, ad ipsum os primum pollicis & metacarpo proximum penetrabat paulo infra flexuram secundam. Alterum erat ejusdem manus mediæ digiti, qui in secundo internodio amputatus erat prominente osse. Tertium denique vulnus in ejusdem manus anularis junctura secunda, & præter ea in
toto

toto cadavere nullum observarunt. Interrogatis insuper ijs, qui frequentes ægro adfuerant, adeoque exquisitis ijs omnibus quæ decumbenti acciderant, æstimataque memoratorum vulnerum constitutione, censuerunt atque pronunciarunt, vulnus pollicis ut ut non sua natura lethale, periculosissimum tamen & ob insecuta symptomata gravissima, veluti convulsiones vehementes totius, ægro lethale extitisse.

HISTORIA XC.

Fucus mulierum Groenlandicarum.

TAm Græcis quam Romanis mulieribus, pulchritudinis studiosis, olim usitatum accepimus, supercilia nigrore fucare, vel ex stibio, acacia, fuligine, aliisque pulveribus nigris inducto colore. Sequentibus seculis apud Græcas mansit fictus iste ornatus, & ad Turcas deinde transit teste *Bellonio* lib. 3. c. 35. qui collyrium vulgatum Turcis describit, ex ære, galla & aqua compositum, quo sibi feminæ supercilia tingunt. Alius fucandi modus in Groenlandia frequens, quod ex feminis ad nos delatis nuper didicimus. Barbaræ illæ quidem, inest tamen & his suus fastus. Non pingunt faciem nativo colore fuscam, sed cicatricibus impressis hinc inde compungunt semper, ut operæ parcant, conspicuis. Non tam ad ornatum aut pompam hæc spectant stigmata, quam ut nobiles

biles feminæ nuptæque à puellis impuberibus aliqua nota distinguantur. Duæ ad nos delatæ mulieres grandiores natu stigmata hæc ostendunt, tertia juvencula 16. annorum caret. In mento, barbæ virilis instar, ab infimo labio ad menti extremum lineæ descendunt nigrae & profundæ, parallelæ, numero 13. & 15. quales supra nasum in superciliorum confinio quoque visuntur, & sub palpebris oculorum inferioribus. Quantum ex relatione Capitanei Davidis Tenelli intellexi, qui navi sua illas abduxit, filum rudius sævo balenarum inductum cum acu per faciei cutem traducunt, cujus vestigia impressa relinquuntur, nigra & cicatricibus profundis simillima.

HISTORIA XCI.

Camphora olfactui nocens.

SUbtilem partium est camphora, ut etiam collo febricitantium puerorum appensa tractu temporis consumatur & in auras evanescat. Ingrato sapore multorum palato est molesta, ut ex Aqua Analeptica Rulandi saporis gratia, à nonnullis eliminetur. Olfactum lædere, pauci observarunt. Pharmacopæus Nicopiensis industrius & artis suæ peritus Christophorus Heerfard, de se nuper mihi referebat, à nimio Camphoræ usu in officinis præparato & contrectato, olfactum prorsus sibi esse læsum & ablatum, ut sensu hoc neces-

necessario carere exinde debuerit, reliquis sensibus ad artis suæ & vitæ cōmodum salvis integrisque: Nempe molles sunt nervi olfactorii facileque exsicantur vel profus diffuunt, quod falsas observatum. Mirum autem mihi semper visum, nec causam scio manifestam, cur quidam benè olentia olfaciant, fætida verò non feriant sensum, nec percipiantur, quod proprium est Avunculo meo honoratissimo *M. Iacobo Finchio*, Physices Professori Regio & Academia nostræ seniori.

HISTORIA XCII.

Cuculi nutrix Curruca.

DEcantata est apud veteres cuculi ingrati historia, non procul fabulis. Supponere nempe ova in curruca nido, & exclusos cuculos à curruca tamdiu ali, donec adultiores cibis quærendis apti nutricem devorent. Cui volupe, consulat *Gesnerum, Alaroyandum, Ionsionum*, aliosq. Pauci tamen induciti sunt ut crederent, vera esse quæ de cuculo magno veterum cōsensu traduntur. Quid his oculis viderim, perituræ charræ committam. In ædibus Religiosissimi Episcopi Scaniae *D. Petri Winstropij Magni Theologi*, æstate præterita, cum negotiorum causa Londini Scanorum apud *Cl. V. M. Vitum Beringium Historiographum Regium*, amicum veteri necessitudine & constantia suspiciendum, commorarer, vidi
cucu-

cuculum juniorem caveæ inclusum, & in horto ejusdem suspensum. Nulla esca à domesticis unquam oblata fuit nec aqua, sed stans vicibus avicula passeri similis advoians per patulum foramen caveæ cuculo escam potumque adportavit. Ter quaterque redit curuca, & adventum sibilo nunciat, quem cuculus in cavea simili sono excipit, & hiante rostro præstolatur. Alieno hoc victu ultra hebdomadas octo vixit, nec alia nutrice indiguit. Ita multa quæ falsa credidimus & exoleta, inter vera sæpe se commendant observantium diligentia. An verò nutricem currucam adultior cuculus devoret, videre nequivimus. Curruca enim oberante nescioquo fato mortua, cuculus quoque ob alimenti defectum interiit.

HISTORIA XCIV.

Cranium monstruosum.

Cerebri in humano cranio insignis est magnitudo, & si ad corporis molem conferatur, duplo pondere excedit bovinum. Exercentur enim copiosæ hic animæ functiones, brutis denegatæ. Præterea ad erectam corporis figuram pondus confert. Miraculo vel monstro simile est cranium animalis cujusdam ex Scaniæ prato prope fluvium ad magnum nostrum *Vormium* allatum, cuius iconem nobis exhibuit in Musæi sui historia **l. 3. c. 26.** Figura est globosa imitar humanæ, sed
T
tenue,

tenue, leve, magnitudo duplo ferè superans humanum. Hominis verò cranium non esse ex proboscide & dentium constitutione laudatus Vir divinavit. Nasus enim prominet proboscide similior quam naso. Dentes molares duo supersunt in maxilla, figurâ ab humanis & animalium aliorum diversâ: nam quilibet dens parte qua extat, prominentias quinq; semilunares habet. Quum igitur nec ad humanum cranium, nec ad alterius animalis similitudinem accedat, pro monstro interpretor, & lusu naturæ, tam magnitudine quam formâ ludentis, inter aquas generatum. Auget suspicionem apud me, quod orbitæ oculorum nulla supersint vestigia, quibus tamen nullum animal ejus magnitudinis, si naturale sit, carere potest. Fuit cum crederem ossa crescere posse, & hinc sæpius ex terra ossa gigantibus similia erui, & consuetam magnitudinem excedere.

HISTORIA XCV.

Scorpiones deglutiti.

FAtuus quidam Patavij araneas omnes obvias devorabat. Sunt multi qui innoxie hauriant aquam vinumque in quo araneæ fuere immerse & suffocate, de quo disputat *Salmuth. Cent. 2. Obs. 22. 48.* Innoxium ætera animalculum telis texendis industrium, quibus feliciter in febribus depellendis utimur, carpo applicatis. Romæ alius
 inte-

integre mentis, scorpiones sine damno deglutivit, prius tamen accurato modo complicatis chelis caudæque spiculo, ne linguam & fauces deglutientis læderet pungeretque aculeus. Nempe indemnes scorpiones ex se nihil damni inferunt nisi lædantur, cum vim vi per aculeum retorquent. In Italia sæpe dormienti mihi accubuerunt, sed à me non læsi, innoxij fuere. Aculeo chelisque explicatis nocent, quum ex ipso corpusculo oleum conficiatur scorpionum adversus venenatos morsus. In ventriculum demissi, si aculeum exserere non possint, nihil mali inferunt, quia humiditatibus lentis involvuntur, & ventriculi actione statim transmutantur. Ita externa multa, ut sinapi, muria, allia, oleum vitroili, cutem exculcerant, internè sumpta non ulcerant partes. Quatuor hujus rei causas affert *Galenus* l. 3. de Temp. quibus non acquiescit *Steph. Rodericus Castrensis* l. 4. Quæ ex *Quib. c. 10.* qui legi meretur. Scorpiones non homines tantum læsi aculeo figunt, sed in sui generis alios sæviunt. Elegans spectaculum fuit in Musæo Consobrini mei *D. Henrici Fuires*, cum Patavij degeremus. Commisisti invicem scorpiones, singulis vitris ante seclusi, in mutuum exitium conspirarunt. Qui magnitudine superabant, minores totos devorabant, exceptis aculeo & chelis, sine dubio aliquot dierum inedia ad hanc lanienam armati.

HISTORIA XCVI.

Mesenterij Abscessus.

Longæ molestæque ægritudinis in Nobilissimo Viro nuper defuncto, compendium faciam. Abscessibus scatebat mesenterium à longo viscerum vitio, nativa dispositione, continuatis studijs, & obstructis hæmorrhoidibus. Continuo per alvum purulentam materiam excrevit, subinde eandem per lotium, ut jurares renes esse infensos. Semper tamen fæces alvinæ puræ prodire, unde extra intestinum rectum, cujus sphincter dolebat, & exiguo foramine tuberculi patebat, sedem affectam suspicabamur. Nempe glandulæ mesenterij apostemata congesterant, quibus maturis ruptisque pus eructabatur. Remittebant subinde dolores expurgato copiosè pure, sed coærvata materia & ad suppurationem maturante, dolores & febris in dies singulos oriebantur, ex Coi præfagio, tumque pure ad librarum pondus prodeunte, levabatur, donec idem malum quasi per circulum rediret. Tormina circa umbilicum & ruptio quasi vesiculæ in abdomine ante sentiebantur, quam pus efflueret. Dolorum, puris, patientiæ ægri constantis nullus modus. Omnium remediorum successum pertinax malum & locus abstrusior frustrabatur. Oneratis vexatisque ita interioribus, natura tandem copiâ pressa puris,
 exitum

exitum moliebatur. Inter os sacrum & coxendicis in musculis femoris macula orta, mox tuberculum cum tussi protuberans ad tactum flatu pureque plenum. Quia alia nil profuerunt, ferro apertum. Pus copiosum effluxit tanti factoris, tantæ acrimoniæ, ut scutellæ argenteæ qua excipiebatur, aquæ Regiæ instar, nigrorem induxerit. Hinc pertingebant dolores ad scapulam ejusdem lateris sinistram, forsan per lacteum thoracicum ex abdomine ad axillas protensum; computruerant enim interiora pleraque, ut compressa digito chirurgi scapula secundum dorfi longitudinem, per patulum in glutinæis musculis foramen, pus spumans cum sibilo egrederetur. Toto morbi decursu nulla quies, nisi à quotidiano laudani Opiati usu. Dolores incredibiles, purisque effluuium demum cum vita cessarunt.

HISTORIA XCVII.

Sanguineus fluxus rupto umbilico.

PUer bimulus optimi & Nobilissimi Viri, sanus hilarisque ulnis nutricis gestatus subito sanguineo fluxu comprehenditur, quo per alvum ubertim sanguis purissimus velut secta vena profiliit, & spacio horarum paucarum, sine alio symptomate, morti dedit. Dysenterix nulla suspicio, quum torminibus caruerit, & maturatum funus reclamet. Neque ex hemorrhoidibus

T 2

pro-

prodiisse, præsentis testantur. Lien vitio immunis. Examinatum cadaver nullum vulnus, nullas contusiones, nullaque signa dubia monstrabat; quibus nutritrix accusaretur. Umbilicus verò mortis causam videbatur illustrasse. Retractus ille erat, & quasi ruptus, ut digito immissio non attingeretur, forsan obstetricis culpa post partum nimium rescissus, qui saltu & motu quocunque corporis facillè rumpebatur. Antiqua est traditio, vasa umbilicalia disrupta subitam mortem afferre. Unde verò sanguis? Dysenteria apud Ægyptios, teste P. Alpino, sanatur digito in umbilicum intruso, eoque pluries circumducto. Certè rupto umbilici fune inter abdominis partes continentes & intestina collectus sanguis in tumorem exurgeret. Natura tamen sæpe vias ignotas nobis eligit. Si rectè conjicio, hepar ligamento laxato concidit, vasaque sua comprimendo, sanguinè per ductû cholidochicum ad intestina propellit:

HISTORIA XCVIII.

Lotium ex scroto.

TOrbernus Borresen emeritus nauta Regiæ classis, extra portam orientalem Hafniæ habitans, herniosus olim & calculosus, miserè decumbit. Non tam auxilii fiducia quam misericordiæ testandæ gratia hominem in visis, vidiq; obturatam urethram, usuque cessante flaccidam. Lotium non per

per consuetum canalem reddit, sed per alia foraminula callosa in scroto dispersa. Duo observavi in scroto, unum antica parte, alterum postica. Præterea tertium in canali ipso circa radicem ad latus sinistrum. Hinc omnis urina excernitur, subinde cruore mixta. Ad summam atrophiam jam pervenit, cibosque se averfari solidos testatur, & sitis depellendæ gratiâ lympham modico vino temperatam amat.

HISTORIA XCIX.

Sexennis puella sine voce.

PUellula Nicopiensis ad tertium usque ætatis annum sana & ad loquendum facilis. Subito tamen illi sublata vox, cum fatuitate, linguaque intumuit, ut ore contineri nequeat, deglutiendisq; cibis impedimento sit, quos avidè satis appetit. Corpore reliquo imbecillis, ut sola stare nesciat agens jam annū ætatis sextum. Solliciti parentes, supernaturalē causam subesse suspicati, iudicium meum per amicum expetiere, an naturalis causa dari possit hujus *æquias*, & quid de recuperanda salute in posterum sperare debeant. Ego verò in responsione, nullus dubitavi superfluis in capite juvenulæ humiditatibus mali originem deberi, quibus & nervi & cerebrum copiosius irrigantur, ut sensibus necessarijs non sufficiant, linguamque velut spongia iisdem oppletam tumidamque nec

oris angustis contineri, nec voces dentium al-
 lisu formare: imminere verò majus ex lethargo
 vel Paralyfi periculum, nisi maturis remediis &
 abundans liquor evacuetur & derivetur, & ca-
 put cum nervoso genere roboretur.

HISTORIA C.

Leonis Anatome.

LEo Africanus novem mensium à Clemen-
 tissimo Rege nostro Studiosis Medicinæ
 concessus, in Theatro Anatomico privata exer-
 citatione naturæ cultorum 19. Dec. 1656. seca-
 batur. Si quidè verò non abivis obvia est Leo-
 nis Anatome, non gravabor visa ibidem à me
 aliisque in animalium Principe annotare, neuti-
 quam Leoni mortuo insultaturus, sed fortitu-
 dinis roborisque decantati desiderio. Abdomen
 feræ primo intuitu tumidum videbatur, quasi
 aqua inter cutem lateret, quæ copiosè per os
 demortui effluxit. Tumorem intestina crassa
 prodebant, quæ tumida & færentia, liquidis
 excrementis nigris plena universum abdomen
 duobus gyris tegebant, magnitudine ventriculo
 ovillo similia. His subiacebant tenuia, verè te-
 nuia & exilia. prorsus vacua. Omentum ad se
 ventriculus traxerat ferè sine sevo, marsupio vel
 rete conficiendo peraptum. Cæcum intestinum
 amplitudine cum crassis intestinis certabat, à
 quibus

quibus discerni non potuisset, nisi in pervia extremitas quasi indice digito nobis monstrasset, iisdem excrementis ad satietatem catens. Valvula coli eleganti mitræ capacis figura se commendabat. Ventriculus capax, sinistra parte, seu fundo, tumidus, media constrictor, dextra pariter prope Pylorum latior. Pylorus parum aberat quin ad duodenedi mediam totus esset cartilaginofus. Interna ventriculi facies ordinatis plicis seu laciniis velut membranulis distinguebatur, quarum 21. numerabantur iusta serie per circulos æqualiter distantes dispositæ, singulæ necessebantur aliis exilioribus, quasi valvulæ cordis suis columnis. In his loculis alimenta diu asservata feliciter concoquuntur. Hepar grande satis subfuscum, octo lobis divisum. Vesicula fellis ingens, plena bile atra. Audax enim & iracundum est animal. Umbilici funis non hepatis, sed medio mesenterio inferebatur, duplici diversaque origine. Lien lividus linguam vitulinam forma & magnitudine referebat. Pancreas ab humano nihil diversum, nisi quod durius esset. In Renibus, capsulis, vasis spermaticis nihil peculiare. Omnia tamen homini similia quam canibus; vesiculæ seminales, plenæ seminali materia candicante.

Thorax compressus & angustus. Sternum erat singulare. Ad medias costas extensum per cartilagine demum separabatur. Musculis ster-

solus

T 5

ni

ni utrinq; longus latusque. Minor pectoralis medium sternum sex ossibus circularibus constabat media cartilagine junctis, quæ grandioribus in unum os solidantur. Pericardium densius pinguedine abundabat. Cor humano persimile; magnitudine & forma. Grumosus sanguis in dextro ventriculo, ut in suffocatis assolet. In utroq; ventriculo concrementum adipo glandulosum offendimus, simile polypo cordis supra nobis descripto. In dextri ventriculi sinu altero triangulare hoc coagulum castaneæ magnitudine per fibrillas annexum latebat, sua membranula tectum, quod sensim attenuatum vasis instar ascendebat ad venam arteriosam, ibiq; in trifidum ramum in pulmonibus dividebatur. In sinu primo ventriculi sinistri similis substantia hærebat, quæ totidem ramis arteriam venosam ingrediebatur, quot ipsa arteria venosa. In principio aortæ tertium concrementum adiposum conspiciebatur, profundius cum trunci divisione disseminatum. Impeditus hic ibique sanguinis fuerat circuitus, unde viscerum cachexia, & aquosi liquoris in corpore congestio, sanguis præterea crassus alibi in venis comparuit, sed calidus, more canum, digitosque corrugans. Accedebat peregrini hujus humidi aëris frigidi vitium, insuetum leonibus imprimis junioribus.

Ad organa vocis progredientes, vidimus asperam arteriam insolitæ fabricæ, Cartilagineos circulos

culos integros sed ampliores, ut invicem implicarentur, & unius circuli extremitas sub altera inflecteretur; mobili tamen & compage soluta, nisi quod membrana consueta jungerentur. Hoc artificio ad mugitum utitur Natura, explicantur circuli inflexi mobiles in mugitu, sono extenso repletique copioso aëre, redeunt deinde minusque spacium occupant in silentio. Spectaculo hoc spectatores omnes impensè afficiebantur, imprimis Illustris atque Generosissimus Vir D. Ewaldus Kleist, Electoris Brandenburgici Consiliarius & ad Regem Daniæ Augustissimum Legatus, magnus Naturæ artiumque fautor, in cujus præsentia illustri sacra hæc tractabantur. An cum ætate integri hi circuli expandantur & simicirculum efforment, dubito, cum omnia pariter increscant & augeantur, Amygdalæ oblongæ propendebant, rubentes, octo digitos transversos longæ, latæ duos, oblique per asperæ arteriæ latera serpentes. Nervus recurrens conspicuæ magnitudinis. Larynx cum Epiglottide, rima, cartilaginibus cōjunctis ab homine non deviabant, sed majora omnia. Lingua asperrima, fetis brevioribus obsita, quæ digito tacta aculeos quasi habebat, ut lambendo enecare animalia ad pastum possit, cruoremque derasa cute eliciat.

In capite dentes caninis similes, sed pauciores, Musculus temporalis amplus & fortis, quia mordendo leo valet, observante quoque *Galeno* l. 9.

Uf.

280 TH. BARTH. HIST. CENT. IV.

Us. Part. c. 19. Cranium crassissimum & porosum, necdum in os condensatum. Cerebrum & cerebellum humano simile, si magnitudinem excipiamus, vix enim decimam partem illius aequat. Ventriculi nitidi & satis ampli pro proportione cerebri. Ventriculus verò quartus nobilis capacitate humanum superat, quia plurimis spiritibus animalibus indiget leo ad robustos sensus. Robur artubus debet brevioribus & musculis compactis, & validissimis tendinibus. Ad hos copiosi spiritus conflunt in amplo ventriculo nobili generari, quos largus corporis sanguis ubique tumidis venis conspicuus alit. Parum ossa conferunt, quæ solida non sunt, sed cavitatibus prædita manifestis, quod viderunt quoque *Columbus* & *Severinus*, cum medullæ ubertate, nec solida sine ingenti pondere & corporis gravitate esse potuerunt. Nolo de ossibus plura referre, quæ ex sceletis Leonum in magnatum Musæis petantur. Sufficiat in hac sectione vidisse & monuisse contra veterum credulitatem, & ossa Leonum esse medullosa, & collum vertebris distingui ad facilem cervicis motum.

I N D E X
H I S T O R I A R U M.

Numerus prior Centuriam, posterior Historiam notat.

A.

A Bortus cum Mola.	3. 1
Abortus revocatus.	4. 57
Abscessus fracturæ salut aris.	3. 84
Abscessus post febrem.	3. 48
Aceti vires Alexipharmacæ.	4. 13
Ex Æthiope natus.	4. 5
Alvus nonnullorum obstinata.	4. 40
Amuleta elysa.	3. 62
Amuleta Epilepsicæ.	4. 69
Anatome Cachecticæ.	3. 67
Anatome calculosi pueri Brixiani.	3. 34
Anatome calculosi pueri Leidensis.	3. 35
Anatome embryonis 16. mense nate.	3. 51
Anatome febricitantis.	4. 18
Anatome femine diarrhæa defunctæ.	3. 99
Anatome Hominis sani.	4. 6
Anatome Monachi.	4. 10
Anatome mulieris quæ prægnans falsò credebatur.	3. 6
Anatome nuper natæ puellæ.	3. 25
Aneurismata Varia.	4. 41

V

Anti-

I N D E X

<i>Antipathia variæ.</i>	3.28
<i>Apoplexia ex tumore cranii.</i>	4.86
<i>Apostema spinæ.</i>	3.65
<i>Aquæ in Variolis Vfus.</i>	3.89
<i>Arteriosus sanguis serofus</i>	3.29
<i>Arthritis menftrua.</i>	3.63
<i>Articulorum exficcatio.</i>	3.11
<i>Auris perforatio.</i>	4.80

B.

<i>Bætonicæ experimentum.</i>	3.97
<i>Bregma apertum</i>	4.87
<i>Bubo pestilens.</i>	4.63

C.

<i>Calculi per anum excreti.</i>	4.49
<i>Calculosi & herniofi Anatome.</i>	4.8
<i>Calculus ex scroto suppurato.</i>	4.8
<i>Camphora olfactui nocens.</i>	4.91
<i>Cataracta rara.</i>	4.21
<i>Cerafi officulum deglutitum.</i>	4.85
<i>Cetorum genera.</i>	4.24
<i>Cingulum mercuriale.</i>	3.79
<i>Civettæ Anatome.</i>	4.1
<i>Clitoris Offens.</i>	3.69
<i>Clystères ad ventriculum penetrantes.</i>	4.68
<i>Cæcus eruditus</i>	3.44
<i>Colica ex sero.</i>	4.58
<i>Colica periodica.</i>	4.59
<i>Colli diftorfio.</i>	4.48
<i>Concepius sine mensium ordinato fluxu.</i>	4.37
<i>Convulfiones Paralyticæ.</i>	4.3
<i>Convulfivi motus ex dextro hypochondrio.</i>	3.20
<i>Corii humani Vfus & præparatio.</i>	3.87
<i>Corona Vrinæ.</i>	4.26

Cranium

I N D E X.

<i>Cranium monstrosus.</i>	4. 94
<i>Cuculi nuxrix Curruca.</i>	4. 92
<i>Curaciones Amethodicæ.</i>	4. 39
D.	
D entes decidui.	4. 65
<i>Digitorum vulnera lethalia.</i>	4. 89
<i>Dolores post partum.</i>	4. 52
E.	
E Briosi & Voltuli Anatome.	4. 47
<i>Emplastra magna.</i>	4. 9
<i>Epilepsia ex vermibus.</i>	4. 7
<i>Epilepticæ Anatome.</i>	3. 80
F.	
F ebrys in sene Nonagenario.	3. 82
<i>Febrs malignæ Anatome.</i>	3. 68
<i>Filum purpureum in Angina.</i>	4. 73
<i>Fontanella in dorso.</i>	4. 33
<i>Fragorum vis diaphoretica.</i>	3. 57
<i>Fucus mulierum Gronlandicarum.</i>	4. 90
<i>Fungus maxillæ.</i>	3. 53
G.	
G ravida Anatome.	4. 27
<i>Gravida insomnis.</i>	4. 70
<i>Gruis Anatome.</i>	4. 12
<i>Gulonis Anatome.</i>	4. 30
H.	
H æmorrhagia in Prægnante.	4. 36
<i>Hermaphroditus pariens.</i>	3. 12
<i>Hermaphroditus sine cute.</i>	3. 5
<i>Hernia Umbilicalis.</i>	3. 22
<i>Hirudo in aure.</i>	4. 74
<i>Hydropicæ Anatome.</i>	4. 20. 25
V 2	<i>Hydropici</i>

I N D E X

Hydropici Anatome.	3. 81
Hydrops mirus.	3. 23
Hydrops vetulae.	3. 83

I.

Icterus Quartanae super reniens non semper malus.	3. 4
Impotentia ex incantamento.	3. 71
Infans à glivè erosus.	4. 61
Infans hirsutus & rugosus.	3. 38
Insecta in lotio.	4. 72
Intestinorum inflammatio.	3. 96. a

L.

Lapides per alvum excreti.	4. 11
Lapis in utero.	4. 64
Leonus Anatome.	4. 100
Lien induratus.	4. 60
Lienis exsectio.	4. 51
Linguae portentosa magnitudo.	3. 43
Lochia per alvum expurgata.	3. 19
Lotium calculosi copiosum.	3. 33.
Lotium ex scroto.	4. 98
Luxatio Costarum.	4. 66
Lymphatica Vasa capitis.	4. 38
Lymphatica Vasa in homine.	3. 2

M.

Mammarum moles.	3. 46
Manus exsiccata.	3. 54
Maxilla superior semper immobilis.	3. 86
Medullae spinalis Anatomie.	3. 9
Melancholicus digitos sibi detruncans.	3. 30
Melancholicus loqui nolens.	3. 18
Menstrua ultra 50. annuum fluentia.	3. 90

Menstrui

I N D E X.

<i>Menstrui fluxus ubertas.</i>	3. 8
<i>Mesenterii abscessus.</i>	4. 96
<i>Mictio cruenta.</i>	4. 45
<i>Mola singularis.</i>	4. 48
<i>Monstrum intestinis exsertis.</i>	3. 32
<i>Monstrum sine cranio.</i>	3. 7
<i>Monstrum sine oculis.</i>	3. 47
<i>Mors & flamma ex Vino adusto.</i>	3. 56
<i>Mors ex vulnere acus.</i>	3. 42
<i>Motus sine corde.</i>	3. 15
<i>Mulier splendens.</i>	3. 70

N.

<i>Nata.</i>	3. 40
--------------	-------

O.

<i>Oculus ex Mirrhide perniciosum.</i>	4. 46
<i>Orbes Majores Marini.</i>	4. 34

P.

<i>DE Pane observationes.</i>	4. 16
<i>Pedes manus vicarii.</i>	3. 26
<i>Pems duplex.</i>	4. 22
<i>Penis gangræna.</i>	3. 27
<i>Penis constricti periculum.</i>	3. 52
<i>Pes abscissus.</i>	3. 85
<i>Pestilentia magna 1654.</i>	3. 60
<i>Phtisici Anatome.</i>	3. 2
<i>Pilosa capitis cutis vivo evulsa.</i>	3. 76
<i>Pinguedo exsuperans in puella.</i>	3. 88
<i>Pleuritides Error.</i>	3. 73
<i>Pluvina lapudum.</i>	4. 49
<i>Polypus cordis.</i>	3. 17
<i>Pregnans menstruata.</i>	3. 13
<i>Pregnantibus Noxius annus.</i>	3. 59
<i>Prognosticum Lethale.</i>	4. 31

V 3

Ptya.

I N D E X.

<i>Ptyalismus singularis.</i>	3.77
<i>Puella novemnis menstruata.</i>	3.91
<i>Puella sexennis sine voce.</i>	4.99
<i>Pullitices in sterquilinio.</i>	3.100
<i>Pulmonum remedia quo modo adhibenda.</i>	4.88
<i>Pulsus intermittens.</i>	4.42
<i>Purgantium dubium tempus.</i>	3.93
<i>Pus & sanguis sine pihisi.</i>	4.17
<i>Pustulae in ventriculo.</i>	3.92

Q.

<i>Quartanae typus.</i>	3.55
-------------------------	------

R.

<i>Ructus Hystericarum.</i>	3.21
-----------------------------	------

S.

<i>Sanguineus fluxus rupto umbilico.</i>	4.97
<i>Sanguis in corpore concretus.</i>	3.94
<i>Scabies post Quartanam.</i>	4.35
<i>Scintillae ex capillis.</i>	3.37
<i>Scombrus Monstrosus.</i>	4.54
<i>Scorpiones deglutiti.</i>	4.95
<i>Scrovi tumor.</i>	3.64
<i>Sensus abolitus.</i>	4.82
<i>de Septo cordis pervio experimentum.</i>	4.20
<i>Serum in sanguine glutinosum.</i>	3.49
<i>Spasmus Cynicus ex lue Venerea.</i>	4.53
<i>Spasmus Periodicus.</i>	3.39
<i>Spectra Fumesta.</i>	3.58
<i>Splendores in Epilepticis.</i>	3.45
<i>Sudor vini rubri.</i>	4.62
<i>Superfetatio rara.</i>	4.14

Tela

I N D E X.

T.

T ela capiti inhaerentia,	4.67
Timore inductus morbus,	3.41
Testæ ovi Vfus in calculo,	4.23
Teranus ab esu anguillæ,	3.24
Thorax compressus,	3.31
Timore mortui,	4.76
Transplantatio Morborum,	3.66
Trimellorum partus,	4.83
Tophacea materia in colicis doloribus,	3.75
Tubercula in facie,	3.72
Tuberosus pueri pes,	3.10
Tumor Vagus,	4.55
Tumulorum periculosa apertio,	4.32
Tympani ruptura,	4.29

V.

V ariolæ Epidemicæ	4.50
Variolis denati Anatome,	4.43
Venæ ex pulmonibus rejectæ,	3.98
Venæ sectio in dorso,	4.33
Venarum artificiosa separatio,	4.81
Venarum intumescencia,	4.56
Venter post partum tumidus,	4.75
Ventriculi depressio,	4.71
Ventriculi dolores periodici,	3.50
Vermes dentium,	3.96.b
Vermes ventriculi,	4.77
Vermes ex gravida,	3.14
Vesicatorium devoratum,	3.16
Viperarum ingluvies,	4.15
Vnguium resectio,	3.78
Vnicornu Grœnlandicum,	4.4
Vomica Pulmonum,	3.95
Vomitus Bufonum,	4.19

Vomitus

I N D E X.

<i>Vomitus Contagiosus,</i>	4.44.
<i>Vomitus sanguinis lethalis,</i>	3.61
<i>Vomitus sanguinis salutaris,</i>	3.36
<i>Vrinæ suspensum annulare.</i>	3.74
<i>Vrina suaviter olens in moribundo,</i>	4.78
<i>Vrosopia elusa,</i>	4.79
<i>Vetri prolapsus cum urinae incontinensia,</i>	4.2
<i>Vulnus sclopeti ia occipite.</i>	3.3

F I N I S.

Cl. Viri

P E T R I P A W I

OBSERVATIONES

A N A T O M I C Æ

S E L E C T I O R E S ,

Jam primum editæ,

Curante

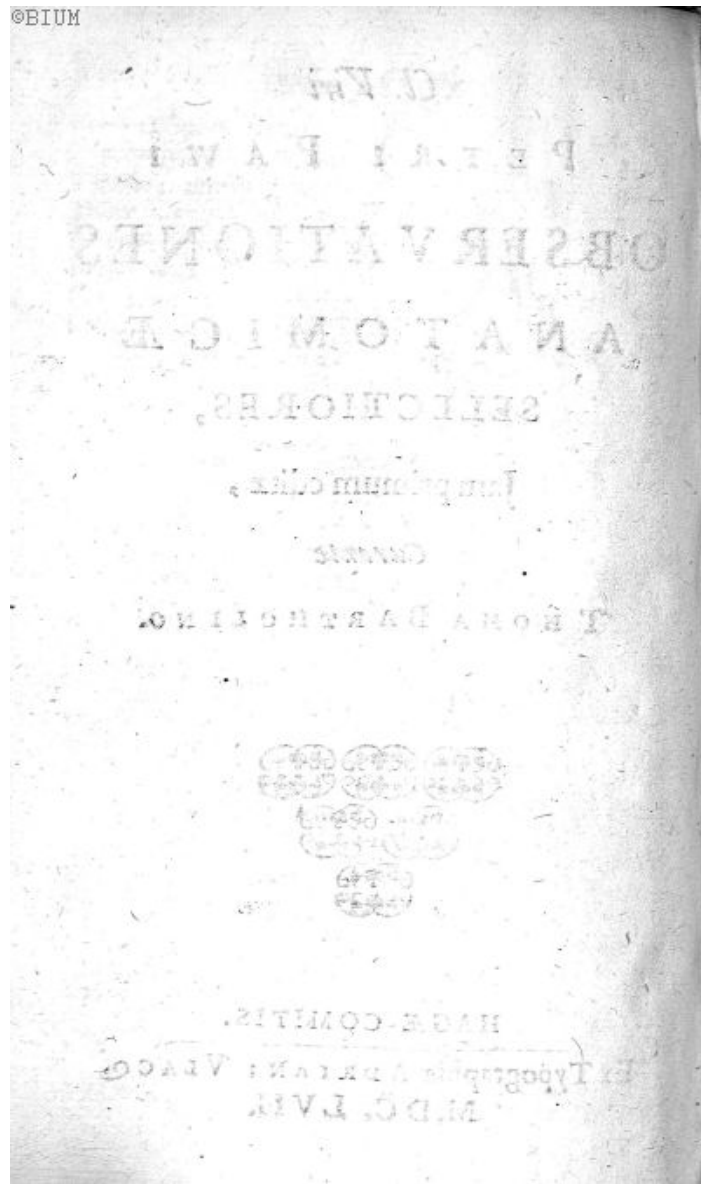
T H O M A B A R T H O L I N O

HAGÆ-COMITIS,

Ex Typographia ADRIANI VEACQ.

M. DC. LVII.

TH. BARTHOLINUS

Lectori S.

Promiserat Academiae Leidenfis
Curatoribus Petrus Pav Anato-
micus suo tempore paucis com-
parandus, in Operum catalogo Observa-
tionum Medicarum & Anatomicarum
Tomum: Sed fidem exsolvere non po-
tuit, morte sine dubio praeventus. Ubi
interea signatae Observationum chartae
haeserint, ignorare cogor, nisi penes Fi-
lium Johannem Pavium delitescant in
situ, quem Clarissimus parentis discipu-
lus Henricus Florentius, de Peste aliàs
solicitaverat. Nonnullae illarum ad me
beneficio D. Henrici Fuien, Medici Ex-
telligentissimi, Consobrini loco amandi, per-
venerunt, manu cujusdam Discipuli ne-

A 2

gli-

gligentius exceptæ, ex quibus selectiores
 Bibliopola, in meis Historiis Anatomicis
 edendis occupato ad prælum concessi, ne
 mea culpa diutius cum blattis tineisque lu-
 etarentur. Manibus tanti Viri grata in
 bene meritos memoria id debui, quod meis
 optarem. Vale. Hafniæ XXIV. Decemb.
 Anno Cl. Io. CLVII.

P. PA-

P. PAWI

OBSERVATIONES
ANATOMICÆ.

OBSERVATIO I.

Anatome gravide.

Vterus in gravidis in eam affurgit molem, ut dextra sui parte jecur, sinistra ventriculum attingat, uti Anno 1590, Die 8. Jan. vidi in gravida, cui aperto abdomine dissecui uterum, fœtumque jam ante mortuum & planè morbidum extraxi. In apertione reperi placentam seu uterinum jecur quod *membranæ* incumbit, nilque nisi affusio sanguinis est, quem per umbilicum attrahit fœtus. Examinavi & umbilicum, qui ulnam facilè in longitudine æquat, nodi autem illi quibus insignitur, nil nisi reduplications venarum & arteriarum sunt, inter se, hoc est, iis locis venæ & arteriæ in se convolvuntur. Examinavi Arteriolas umbilicales, reperi que eas inferi in truncum arteriæ aortæ, ubi inguina perreptat, & ad crura inferius tendit, idque jam infra ipsius arteriæ aortæ bifurcationem. Vena umbilicalis in jecur

A 3   infe-

inferitur, quæ hic pervia manifesta erat (uti & arteria) licet in proVectis nulla interna cavitas deprehendi possit. Urachus vero umbilico hic non erat affixus, verum infra fundum vesicæ exigua eminentia conspicua erat, quæ minimi digiti crassitiem in longitudine non æquabat, nec vel diligenter diuque mihi inquirenti parvia esse ullo pacto deprehendi poterat. Animadverti ossa capitis quamdiu perfectus non est fetus non esse conjuncta, verum qua futuræ sunt ibi dissoluta fluctitabant, & non nisi pericranio vincula detinebantur.

OBSERVATIO II.

Anatome Diabetis & cæci.

A Nno 1590, die 25. Octobris, Voorlanti (qui est pagus duobus circiter miliaribus Leida distans) dissecui filiam præfidis Hollandiæ Zuffi 18. annor. Hæc aliquot ante obitum annis Diabete laborarat, adeoque sitibunda extiterat, ut unico die non raro urnas duas tresve potus assumeret, nec minore quantitate urinam indies reddebat. Paucis ante obitum diebus cæcitate hæc correpta fuit, qua uterque oculus clarus quidem existerat, nec aut in membranis aut humoribus vitii aliquod apparebat, ipsa tamen nec lumen quidem candelæ oculi admo-

tæ

tæ percipiebat. Huic aperto cranio reperi insignem vesicam, quæ nervos opticos occupat circa crucifixionem: hac novacula pertusa circiter lib. f. aqueæ materiæ limpidissimæ effluxit. Vt pore materia potus præ renum imbecillitate attrahi amplius cum non posset *à velle potius* facta, ad caput regurgitarat, eumque locum occuparat. Renes huic non absumpti, verum flaccidiores solito, figura cinericea non impensè rubra.

OBSERVATIO III.

Anatome Calculosi.

ANno 1591, die 16. April: dissecai (præsente D. Heurnio & D. Exalto) senem septuagenarium, qui ardente febre eadem die exstinctus fuerat. Hic viginti amplius ante obitum annis de intolerabili laterum dolore conquestus fuerat, nimirum infra costas nothas, mucosam substantiam una cum urina diu excreverat, nunquam tamen aut arenulas aut calculos. Huic sinistri Renis substantia carnea intus absumpta planè erat, in eoque hærebat calculus duas habens radices satis insignes. Dexter verò Ren à calculo quidem immunis erat, attamen à naturali constitutione abiens, dum substantiam flavidam magis obtineret, coloremque subfuscum. Vreteres huic mirum in modum ca-

paces apparebant. Vesica admodum distenta, extusque in fundo liquor apparebant vesiculæ ei adnatæ. In interna vero capacitate magnum reperi calculum pendentem Vnc. ii cum Dr. ii. Hic levis et si æqualis ex parte existebat, non asper aut inæqualis, uti qui in Vere extrahebatur. Ventriculus huic interius in fundo concreto sanguine conspersus apparebat, sumpserat enim non diu ante obitum ab imperito temerarioque medico pilulam ex præcipitato.

OBSERVATIO IV.

Anatome pueri ventrem dolentis.

ANNO 1591. die 25. Julii, aperui (præsente AD. Heurnio, D. Exalto) puerum circiter 10. annorum. Hic aliquot ante obitum annis continuè de dolore in sinistra abdominis parte, universoque ventre conquestus fuerat, variusque Medius, hic Jecur, ille Lienem, tertius Renes in vitio esse dicebat. Reperi ventriculum admodum exiguum, adeò ut nullam ex omnibus intestinis esset, quod non mole eum excederet: naturale autem hoc erat vitium primæ conformationis. Intestina autem omnia mirum in modum distenta, & veluti inflata, quod ventriculus nunquam ritè concoquens, semicotta ad intestina transmitteret, quæ in flatus

tus ibi conversa continuis fermè colicis doloribus infestatum testabantur. Pancreatis corpus glandulosum reperi adeò durum & exsiccatum, ut primo tangens, ingentem me percipere calculum existimarem. Ren sinister huic plane & omnino pure consumptus erat: totus namque abscessibus scatebat, ita quidem, ut simulac vel digitis vel durius premerem, rupto abscessu purulenta emanaret substantia. Eo autem dissecto magna semicocti (nihil incruenti habens) copia effluxit. Præterea & ingentem inæqualem in eodem rene album deprehendi calculum ex illuvie illa purulenta procul dubio natum. Oppositus dexter Ren adeò exiguus erat, ut vix reperiri posset, nec figuram obtinebat naturalem nec substantiam, fungosus namq; & flaccidus admodum tangenti occurrebat.

OBSERVATIO V.

Anatome Hydropica.

ANno 1591. die 6. Novembr. in templo publicè secui fœminam octogenariam Hydropicam. Huic mirum in modum turgebat abdomen, existimabantque è vulgo non paucè eam fascino laborasse: simulac cutis separata esset, copiosa serosa materia in latere dextro emanavit, quæ præ nimia copia à natura eo deposti-

A s ta

ta fuerat. Pertusis abdominis musculis protinus copiosa erupit aqua, quæ uniuersum replebat abdominis spatium. Quin & in Thorace omnia vitalia viscera aquosæ Materiæ largiter innatabant. Ablata quoque calvaria ventriculi aqua repleti erant, affatimque cerebrum aquam profundebat. Peritonæum huic cum Omento profus absumptum cernere erat : nam simulac musculi abdominis dissecti erant, cernere erat in inferna abdominis capacitate copiosa filamenta nervea, eodem fere modo, uti in ventriculis cordis; ast copiosiora hæc erant, & hinc inde vesiculas fecerant, quibus pertusis aqua effluebat. Hæc corpora nil nisi reliquias peritonæi & omenti notabant. Omnia huic ferè viscera non naturali erant statu. Vesica reperiēbatur nusquam. Intestina omnia in unum conglomerata, & veluti in globum acta, qui globus exterius undiquaque peculiari eaque satis crassa cingebatur membrana, uti videbatur ex excrementis aquosæ substantiæ nata. Jecur solito multò durius, nihil tamen lapidei intus continebat, nec ei dolor naturalis, ast albidus, seu pallidus. Lien durus admodum & solito multo maior, ponderosusque figuram mutat suam, dum & in longitudine & latitudine accreuerat. Ventriculus tamen, Pancreas, Mesenterium sana omnia. Renes solito multo flaccidiores, tum & versus dorsi vertebrae plus solito

to retracti. In cordis dextro ventriculo substantiam quandam pituitosam viscidamque reperi vitellum ovi colore & substantia referentem ex pituita lenta & viscida ibi concretam. Aqua quæ huic effluxit vix duabus urnis (Emmers nostratibus) capi poterat.

OBSERVATIO VI.

Anatome gravida.

ANno 1592. die 6. Januarii, aperui fœminæ gravidæ uterum, quæ semestrem fœtum utero gerebat: huic abdomen mirum in modum turgebat, quod tamen ab utero non erat, verum omnia intestina & ventriculus mirum in modum flatibus distenta erant, adeò ut simulac leviter solummodo tam ventriculum quam intestina pertudissem, magna vis flatuum exiret, ipsaque confestim subsiderent, (quod si huic injectus fuisset clyster procul dubio vitam servasset.) Uterus sex mensium fœtum ferens etiam nunc sub intestinis ac omento demersus latebat, quibus amotis in conspectum quidem prodibat, sed non tali aut figura aut colore præditus, uti sit cum maturus est fœtus. Color ille talis qualis in Virginibus, aut non gravidis, sanguineus nimirum ad nigrorem vergens, nec æqualiter distans apparebat, sed
hinc

hinc inde inæqualitates planas ostendebat, ne fundi extremitate locum umbilici excederet. Eo dissecto in conspectum prodiit fœtus suis membranis involutus, ita situs, ut incurvatus licet, caput tamen inferiora versus os uteri convolutum haberet, nates superiora, dextrum uteri respiceret latus. Facies ac corporis pars anterior latus uteri sinistrum cruribus flexis genibus oculos utrinque tangebatur, calcibus verò nates, brachia reflexa caput versus, ubi in fronte manus conjunctas habebat. Umbilico enim cingebatur, nisi quod bis in ambitu dextrum ei brachium cingeret. Magnitudo corporis universi in longitudine talis erat, ut duos palmos cum dimidio, id est, octo digitos longus existeret, longitudo tamen umbilici accedebat ad palmos sex, seu digitos transversos 24. Caput respectu reliqui corporis maximum: cujus omnia ossa fluctuabant iis locis, ubi in adultis per suturas conjuncta sunt, nec sibi invicem aliter hærebant, nisi quod cutis capitis ea conjuncta teneret. Aperto pectore fœtus vidi os sternon integrum esse, nec ulla ex parte vel minimum apparebat vestigium transversarum futurarum aut harmoniarum, quibus septem, è quibus constare volunt, ossa connecti videbantur. Cor, Pulmo, tum & omnia abdominis viscera integre formata erant. Jecur respectu reliquarum partium longè maximum. Ventriculus dissectus chylum colore albo præditum effundebat. Vesica
urinaria

urinaria mirum in modum urina distenta apparebat, quâ compressâ per penem exilieber urina. Urachum pervium esse nulla arte perspici poterat. Cutis fœtus adeò tenera, ut vel leviter solummodo tacta digito excoriaretur, & à subjectis partibus discederet. In matre aperto Thorace, vidi pulmonem in dextro latere per valida filamenta nervea aliquot locis costis adnatum, tum & in utroque latere non naturali colore pulmonem insignitum: asthmatica enim fuerat fœmina. Cutis matris in abdomine mirum in modum rugosa existebat, innumerisque plicis prædita. In cordis gravidæ dextro ventriculo similem reperi substantiam, uti in hydropica paulò ante dicta fœmina, nimirum substantia erat pituitosa, consistentia lubrica, eodem planè modo, ac si vitellum ovi membranula etiamnum sua inclusum videas, eundem namque luteum vitello ovi similem representabat colorem. Sectio hæc habita fuit præsentè D. Heurnio, D. Johanne Exalto, D. Johanne Arly, aliisque spectatores.

OBSERVATIO VII.

Anatome Jecoris suppurati.

A Anno 1593. die 30. Octob. Juvenem publicè dissectum; qui ex Jecoris suppuratione obierat. Huic simæ Jecoris partis ea portio quæ in dextro est hypochondrio incumbens reni dextro

tro sphacelo correpta erat, tota livida ad nigredinem accedens apparebat illa portio, intusque tanta puris albi & concocti continebatur copia, ut viginti libras pus effluens æquaret. Huic Renter totus quoque purulentus erat, & planè consumptus, nihil præter membranam externam superstite. Eidem diaphragma, qua parte in sinistro latere Jecori accumbit, magno foramine exesum erat, adeo capaci, ut duos pugnos admitteret.

O B S E R V A T I O V I I I.

Anatome Phrenitidis & Convulsionis.

A Nno 1593. die 18. Nov. in Nosocomio D. Catharinæ præsentibus M. Johanne Simonis & M. Alberto Chirurgis, Viro ablato cranio caput aperui. Hic per biennium conquestus fuerat de dolore in occipite, tandem hic phrenitide ac convulsivis motibus correptus subito interiit. Huic crassa cerebri membrana aliquot locis exesa erat variis foraminibus, idque potissimum in bregmate sub sagittali sutura, ubi ea cum corporali jungitur. Ex iis foraminibus effluebat & per membranam dictam effusus erat sanguis ferè concretus, ater ac adustus, admodum foetens. Tali quoque sanguine distenta erant vasa per exteriorem crassæ meningis superficiem discurrentia, quin & ea quæ numerosa per tenuem disseminata sunt. Huic intra Cerebellum abscessus
hu-

humore non naturali scatens, repertus fuit. Erat is humor colore excitrino ad pallorem vergens: Pallida bilis nimirum. Ipsa cerebelli substantia flaccida omnino, molliorque multo quam cerebri substantia.

OBSERVATIO IX.

Anatome Tabifici.

ANno 1593. die 26. Nov. Juvenem publicè dissectui: in Nosocomio obierat. Huic utraq; pulmonis pars validè costis adnata erat. Hinc in utraque pulmonis parte varii abscessus purulenti, quia & variis locis pituita adeò in pulmone concreta cernebatur, ut calculi tangenti esse viderentur, imò perfectam calculosam duriem non paucis locis obtinebat. Hic tæbe quamvis consumptus, vixque hæreret ossibus, copiosa tamen aquam pericardio continebat. Vidimus in hoc Venam cavam eodem fermè loco oriri ex Jecore, quo venam Portæ, quamvis una sui parte ex gibba Jecoris parte prodire videntur. Tum & ferri potius recto ductu per Jecoris superficiem, quam ex eo prodire, veramque esse hanc ad rem picturam Vesalij p. 458. Nec verum esse, quod nonnulli dicunt, duobus truncis seu ramis è Jecore emergere hanc venam, quorum alter statim reflectitur inferiora versus. Eandem venam vidimus non mittere ramum ad cordis dextrum

dextrum ventriculum, uti Galenus scribit, sed eo modo se jungere, ut Valsalius, Columbus aliique scribunt. Spinali medulla examinata in hoc subjecto, observavi extremam ejus membranam, spacio vacuo intermedio distare à subjectis uti in cerebro membrana dura; ex quo suspicio mihi est moveri & spinalem medullam. Eadem spinali medulla dissecta, eam solidam iatus, nec ullo modo bifidam esse vidimus.

OBSERVATIO X.

Anatome Cuniculi.

ANno 1593. præsentibus omnibus Studiofis Medicinæ in loco Anatomico ante meridiem dissecai Cuniculum. Quos vidi in multis convenire cum cane ac homine, sed carent omento. Suspensorio Jecoris ligamento eodem modo uti homines (secus verò ac canes) donati sunt. Intestina habent copiosissima, præcipiè vastum intestinum colon. Maximè conspicuum habent intestinum Monoculum seu cæcum, adeò ut id ostensus cuniculum meritò dissecaerim. Quum & Mesenterium venæque Meseraicæ, tum & omnes ferè rami venæ portæ. Cætera eodem modo ut in homine se habent, Ventriculus inquam, Jecur, Renes, cū vasis Emulgentibus, Lien, Vesicula bilis, Pancreas, Diaphragma, Cor, Pulmo, quin insuper Vena cava, Arteriæq; Aorta eodem modo Ramis suis per corpus distribuuntur, uti in cæteris.

OB-

HISTORIA XI.

Anatome Viri cultro interempti.

ANno 1594. die 4. Mart. Virum publicè secui, qui sibi ipsi cultro violentas intulerat manus. Hic vulnus sibi ipsi infixerat in abdominis regione dextra, statim sub costis, quo vena cava tam magna sanguinis copia in capacitatem effluerat abdominis. In viro hoc observavi terminos musculi temporalis, qui tales sunt. Anterior hic musculus attingit partem illam protuberantem ossis jugalis quæ orbitam oculi in facie constituit, posterius circiter pollicis latitudinem ultra auriculam se effert; metiendo versus os occipitis, terminus ejus seu circumferentia extrema, qua sagittalem suturam spectat, & dimidia longitudo ejus spacii, quod ab extremitate seu pinna nasi est ad concursum usque sagittalis coronalisque suturæ, nimirum sume mensuram ejus spacii, quod ab extremitate nasi per ejus longitudinem perque medietatem ossis frontis ad concursum usque duarum suturarum excurrit, ejus lineæ dimidium collocatum una sui parte in bregmate, seu suturarum concursu, altero sui extremo, tanget extremam circumferentiam musculi temporalis. Quin & eadem mensura apex seu summitas suturæ Lambdoidis deprehenditur.

Huic tres inerant venæ Emulgentes, atque spinalis medulla manifestè à pia Matre in duo

B

latera

latera divisa apparebat. Quin & eadem in lumbis non nisi ex multis velut loris seu chordis sibi invicem junctis constare conspiciebatur (uti in cunctis fit hominibus.) In eodem maximum corporis examinavi nervum, quem nervi ex osse sacro prodeuntes constituunt, undique eo per longitudinem dissecto etiam substantiam internam nihil medullosum continere, sed similem esse substantiæ spinalis medullæ in lumbis, hoc est, ex multis veluti filamentis nerveis oblongis constare, cinctis duplici membrana. Quin & conspicuè ostendi in hoc supra omnia septem vocata paria nervorum cerebri oriri ex spinali medulla, intra cranium etiam ipsos nervos opticos.

OBSERVATIO XII.

Anatome veneno demortuorum.

ANno 1594. die 21. Junii, præsentè D. Heurnio, & D. Trencatio, puellulâ annuam in foro Boario aperui, quæ fascino laborasse ex eoque obiisse dicebatur. Huic abdomen admodum intumuerat, maculæ purpureæ circa claviculas apparebant. In Thorace huic omnia integra. Jecur pallidum imò albicans ex valida intemperie frigida conspiciebatur. Intestina omnia præsertim colon turgidum admodum flatibus. Ventriculo aperto ejus orificiû superius duobus locis erosum apparebat, ita ut venenum ei exhibitum potius videretur. Anno

Anno 1594. die 10. Novembris, præsentibus D. Heurnio, Bontio, Chirurgis M. Johanne Simonis, & M. Alberto Nosocomii præfectis, aperui virile cadaver jacens in ædibus M. Jacobi *van Werchhoft in't Nooteijnde*. Hic cum ei curandum à lue venerea tradiderat, jamque sanitati ubi videbatur restitutus, de abitu cogitaret, subito exclamare cœpit, venenum sibi propinatum fuisse, postmodum phrenitide correptus aliquot post horas obiit. Jussu magistratus præsentis prætoris hujus dissectus œsophagus cum ventriculo. Vidimus oris ventriculi superioris internam substantiam erosam ac exesam, præterea universam internam ventriculi membranam ita exesam, erosam ac putridam, ut ligneo cultello, imò digito simulac tangeretur facillimè disrumperetur. Colore tinctus ventriculus intus ex purpureo nigro erat, procul dubio causticum corrosivum aliquod pharmacum is hauserat.

OBSERVATIO XIII.

Anatome Hydropici.

Anno 1595. die 6. Januarij: Virum publicè secui è Nosocomio Amsterodamensi. In hoc frontis musculi omni ex parte tegebant musculum temporalem, ita ut nulla sui parte is conspicui posset, nisi dictis ablatis. Tam venæ quam arteriæ emulgentes tres erant numero. Equalem

B 2

lem

sem habebant renes situm. Lien huic adeò intumuerat, ac induratus erat, ut tres libras lance libratus penderet. Pulmo fermè centum locis, costis ac pleuræ arctissimè adnexus hærebat. Hydropticus obierat: Fluctuabant namque ac aquæ innatabant omnia quæ in abdomine erant. Erat aqua flavi coloris, fœtoris pessimi.

OBSERVATIO XIV.

Anatome febris Hæcticæ.

ANno 1595. die 16. Jan. præsentibus D. Trencatio, Heurnio, Trutio (in een dwerß straet gaende vande Hooge Woert na 't Lebendeel) puellam annorum undecim aperui, incantata quæ credebatur, adeò miris sympomatibus per octennium correpta fuerat. Hinc Cor intra Pericardium aquæ virulentæ innatabat, cui color viridis ac si marinam vidisses aquam. Causa mortis pancreas erat, quod mirum in modum intumuerat, jecoris cavæ parti arctissimè adnatum erat, ita scirrhosum ut lapidem tangere te existimares. Dissectum candido plene intus conspiciebatur colore, haud aliter ac si albam pituitam admodum induratum tractasses, extenuata omnino erat extincta febre hæctica.

OB-

OBSERVATIO XV.

Anatome Viri publica.

ANno 1595. die 16. Febr. In virili cadavere publicè dissecto vesiculæ fellis duos ductus observavi, quorum unus ad ventriculum tendebat. Vena portæ non uno trunco sed tribus furculis è jecore prodibat, qui conjuncti tandem ipsum truncum constituebant. Vena tam in sinistro quàm dextro conspiciebatur latere, ramus dexter jungebatur cum ramo è trunco cavæ infra emulgentem. Variis locis ductus per interiora pulmonis obstructi erant à crassa melancholica materia cui calculosa ferè durities. Venæ emulgentes tres. Vena adiposa non à trunco cavæ, sed ab Emulgente oriebatur. Cerebrum bifidum, hoc est singulæ cerebri partes dextra ac sinistra iterum sectæ erant.

OBSERVATIO XVI.

Varie in Anat. observationes.

ANno 1595. die 12. Aprilis, præsentibus M. Joh. Simonis, M. Alberto, puerulum triennem aperui, cui Pancreas induratum, vehementerque adnatum ventriculo ac Jecori, tum & venæ portæ. Jecur valide adnatum peritonæo latere sinistro & diaphragmati, lien admodum induratus.

B 3

Anno

Anno 1595. die 16. Decembris in corpore virili publicè dissecto, in quo dexter Ren vena carebat Emulgente, nilque præter arteriam Emulgentem ei inferebatur.

Anno 1596. die 24. Jan. In subjecto virili quem Amstelodamenses ad nos miserant, à gibba jecoris parte filamenta multa nervea, quæ ligamenti suspensorii in modum jecur necebant peritonæo. In eodem vesiculæ bilis ductus bifidus erat, unaque sui parte in intestinum jejunum, altera in colon inferebatur.

OBSERVATIO XVII.

Anatome Monstri.

ANno 1596. die 4. Febr. Infantem primum natum (vixerat 24. horas) publicè, præsentibus D. Scaligero, Heurnio, Merula, Bontio, D. Arty, magna spectatorum corona dissecuri. Huic mola adnata erat occipiti, quæ capitis humani justæ ætatis molem æquabat. Cingebatur hæc cute, tum & intra illam duabus membranis, quarum altera à dura, à pia matre erat altera. Hisce dissectis, sanguinem concretum tum & ramum paulò quam coagulatus sanguis duriorum ex multis inæqualibus frustulis (condilomatum instar) constantem vidi, per quem venæ ac arteriæ copiosæ etiam discurrebant. Informis hæc massa radices egerat in ipsa cerebri substantia, nam occipitis

os

os orbiculare habebat foramen, è quo prodibat moles hæc, inò ad ventriculos Cerebri usque, cerebrum corruptum omninò erat. Cranii figura mirè in hoc infante vitiata erat, nam frontis os planum ac depressum erat, adeò quidem ut fronte carere eum omnes dicerent. Sincipitis ossa depressa in se considerant, duasque ostendebant cavitates conspicuas, occipitis os in acumen prominebat, ac protuberabat acuminata illa pars foramen ostendebat. Sub frontis osse aliud secundum os enascebatur. Cutis cranium hoc cingens adeò crassa existebat, ut adulti hominis cutem superaret, quæ ea parte qua mola ei annexa, non densos solum, sed prolixos habebat capillos. Aliud in hoc infante monstruosum, quòd scrotum vacuum ac testibus carens esset. Intus retracti aperto abdomine utrinque in lumbis collocati videbantur à natura eo loco, quo fœminarum testes siti. Habebant tum vasa feminaria præparantia quin & deferentia, quæ (quod visu mirum) projiciebant se extra abdomen loco in Viris solito, extremitatibusque suis in ipsum penis corpus terminabantur. In hoc infante Umbilicum cum examinarem, vidimus conspicuè venam umbilicalem in jecur terminari. Ast arteriæ umbilicales extendebant se vesicam urinariam versus, & in ipsum truncum arteriæ aortæ paulò supra lumborum vertebrae se infigebant, ut à Const. Varolo illud benè notatum, qui has arterias in fœtu radices dorsales

fœtus appellat. Etiam Urachum hic examinavimus, quem sive per longitudinem sive per transversum dissectarem, solidum, nec ulla ratione fistulosum intus deprehendi. Revera itaque nil nisi ligamentum existit, quo vesica fœtus ab abdomine pendula sustinetur; etenim vesica mirum in modum distenta erat. Ad intestina quod attinet, diversitas inter intestina tenuia & crassa hic evidenter apparebat, nam tenuia rubicundo colore tincta erant. Ast crassa atro ac ingrato utpote stercoreibus, corruptoque menstruo referta.

OBSERVATIO XVIII.

Anatome pueri veneficio interempti.

ANno 1596. die 26. Aug. petitione D. Trelcattii, infantem dissectui decimestrẽ, qui veneno à venefica osculo inflicto interfectus dicebatur. Huic omnia quæ intra thoracem sana ac integra, solum in abdomine jecur pallidum ac non naturalis coloris. Cui appendens vesicula bilis multo quàm per naturam major capaciorque, tum & limpidissima aqua repleta, imò distenta, in qua nihil lutei coloris conspiciebatur. Ast diaphana planè apparebat vesicula.

OBSERVATIO XIX.

Anatome Fecoris inflammati.

ANno 1596. die 14. Sept. petitione D. Trelcattii Virum quinquagenarium dissectui, cui D. Heur-

Heurnius medicinam fecerat. Hic inflammatione jecoris laborarat, quod viscus torrido ac adusto conspiciebatur colore. Pertusa autem ejus membranula parenchyma universum in putrilaginem abierat, maximamque puris copiam effundebat, potissimum ea sui parte gibba quæ diaphragmati adhæret. Adfuerat cōtinua febris, quæ cordis succulentiam nativam ita consumpserat, pyri in modum uti contractū conspiceretur, flaccidum planè, haud aliter ac si pulmonem tetigisses. Huic pulmo variis locis adnatus costis conspiciebatur.

OBSERVATIO XX.

Intestina erosa.

A Nno 1596. die 26. Octobr. In virili subiecto Delphis strangulato ac à me publicè dissecto, vidi pulmonem in dextro Thoracis latere valide adnatum diaphragmati. Costis verò multis locis variis fibris. Huic intestina variis locis superficie seu membrana externa, erosa ac exesa, punctisq; nigris respersa. Ren dexter huic corrugatus planè, ac in duos velut tresve renes sectus.

OBSERVATIO XXI.

Anatome veneficio mortuæ.

A Nno 1596. die 13. Decembris, petitione D. Trelcatii præsentè D. Heurnio, septuagenariam aperui, quæ veneficio tacta dicebatur, quod ipsum confirmavit autopsia. Etenim huic Cor
B 5
triplo,

triplo, quam pro consuetudine & proportione
 subjecti majus, adeò enim intumuerat, parte sui
 dextra, ut uniuersum Thoracis latus dextrum re-
 pleret, distentum una pericardium. Ea parte qua
 auricula cordis dextra venam excipit cavā ingens
 aneurisma in cava vena conspiciebatur. Dissecta
 auricula dextra reperta in ea materia concreta co-
 loris flavi, condensata admodum. Aperta verò
 vena cava, ipsoque corde, magna copia concreti
 planè sanguinis nigerrimi se effundebat: Nec so-
 lum illa cavæ parte, quæ cordi se jungit, sed & om-
 nes corporis venæ concreto sanguine plenæ erāt.
 Quod nobis suspicionem fecit, venenum frigidif-
 simum ei fuisse exhibitum, quod adeo extinxerit
 calorē ut sanguis congelatus fuerit, præterquam
 quod cordi adeo fuerit inimicum, ut naturalē ejus
 conformationem perverterit. Aperuit venam ca-
 vam in lumborum vertebris, ubi bifurcata petit
 crura, at qui exibat sanguis concretus erat. Mirū,
 in vivente corpore sanguinem concrefcere posse:
 dissecta fuit hora pomeridiana secunda, cum eo-
 dem die hora 7. matutina obiisset. At caput non
 fuit apertum licet videremus uniuersam veneni
 vim in agone mortis ad caput translata. Etenim
 facies mirum in modū inturguerat, labia tumida,
 palpebræ ita distentæ, ut bulbi oculorum omni ex
 parte retracti intra orbitas essent. Tanta autem
 malignitas ac acrimonia veneni erat, ut variis lo-
 cis cutis faciei exesa esset, emanaretque sanies
 fulva.

OB-

OBSERVATIO XXII.

Abscessus pulmonis.

IN corpore muliebri publicè dissecto Anno 1597. die 30. Jan. jecur pallidum planè, & quocunq; pungeres loco exsanguè, cum tamen scirrhosum non esset. Pulmo (miserabile visu) variis locis pleuræ innumeris ligamentis annexus, pericardio quoque; & diaphragmati non uno loco. Sinister pulmo ingentem ostendebat abscessum (qui radicem habebat sub clavicula sinistra) aquosa sanie tabeque plenum, qui plus quam quatuor libras saniei effundebat. Præter magnum hunc abscessum plus quam 30. locis hinc inde exigua habebat apostemata vero ac cocto pure albo referta. Tum & variis locis scirrhosus erat pulmo.

OBSERVATIO XXIII.

Tumor oculorum.

ANno 1597. die 7. April. Præsentibus Chirurgis M. Johanne Simonis & Alberto, puerulo trienni aperui caput. Hic aliquot mensibus ingenti laborarat tumore ex oculo sinistro, adeo quidem ut integer bulbus ocularis cum musculis omnibus foras protuberaret, in tantamque accrevisset molem, ut duos pugnos protuberantia æquaret. Huic duabus ante mortem septimanis alius tumor ortus fuerat, prope musculum temporalem fini-

sinistrum, quem ablata cute vidimus peculiari (eaq; crassa satis, membrana obductum intra cutem, craniumque hærere. Cranium exiguum habebat foraminulum, per quod materiam eiecerat natura. Ablato cranio vidimus ocularis tumoris materiam intra cranium & duram matrem collectam universam integro planè & illæso cerebro. Aperto utroque tumore vidimus eos substantia cerebro planè simili repletos, permixto sanguine concreto, haud aliter ac si molæ substantiam vidiffes.

OBSERVATIO XXIV.

Anatome Hydropicæ.

ANno 1597. die 28. Aug. Præsentibus D. Joh. Arsenio & M. Cornelio Chirurgo abdomen fœminæ aperui Hydropicæ, quæ credebatur gravidæ. Huic magna aquæ flavæ ac fœtidæ effluxit copia. Jecur corruptum. Hujus utero exterius circa fundum adnata cernebatur excrementa candida, magnitudine Verrucæ, quæ dissecta nil intus continebat, sed solida omni ex parte erat.

OBSERVATIO XXV.

Anatome Atrophicæ.

ANno 1597. die 8. Sept. petente & præsentibus D. Trelicatio fœminæ pectus aperui, cui totus pulmo intus purulentus erat, ita ut quacunq; eum tangeres parte, seu novacula pungeres, pus album erum-

erumperet. Hæc lenta macie ac atrophia consumpta Scheleton planè referebat. Referebant malū illud familiæ hæreditarium, ex quo fratres etiam obierant:

OBSERVATIO XXVI.

Dissectio Virilis cadaveris.

A Nno 1598. die 28. April. In subjecto virili publicè dissecto 1. dexter musculus pectoralis divisus erat, membrana tendinosa per eum excurrente. 2. Ex illa jecoris parte, quæ sinistrum versus se extendit hypochondrium aliquot per intermedias conjunctæ cernebantur venulæ in ventriculum insertæ. 3. Tertium & quartum nervorum cerebri par huic desiderabatur. 4. Arteriis hic carebat spermaticis, earū loco in utroq; latere duas venas spermaticas videre erat. Loco autem arteriarum seminalium produxerat natura ex ipso trunco Arteriæ aortæ paulò supra ejus bifurcationem ad crura conspicuam amplamque Arteriam, quæ recta deorsum exporrecta in parastatas glandulas, penisque radicem se terminabat.

OBSERVATIO XXVII.

Anatome inflammati jecoris.

A Nno 1598. die 10. Octobr. Præsentibus D. Bontio, Heurnio, nonnullisque Studiosis, Danus Studiosus apertus ex inflammatione jecoris qui obierat. Gibba jecoris pars duobus locis ulcus
osten-

ostendebat penetrans ad jecoris interiora. Jecoris parenchyma conglomerata velut cernebatur ac avulsa à membrana jecur cingente, ita ut cavitas conspicua in jecore cerneretur, è qua dimidia urna puris foetidi se effundebat.

OBSERVATIO XXVIII.

Anatome Raphelengii Hydropici.

ANno 1601. Initio, aperui Christophorum Raphelengium, aperto abdomine reperimus magnam se effundentis ac corruptæ flavæ aquæ copiam. Omentum absumptum, Jecur schirrosum ac induratum valdè & cujus Parenchyma planè croceum. Vesicula bilis turgida, qua dissecta ater ac cænosus effluxit crassus tæculentusque sanguis. Intestina, Mesenterium, livido ac adusto colore tincta. Venæ Meseraicæ crassa obductæ membrana, adeò ut earum nulla conspici posset.

OBSERVATIO XXIX.

Anatome Hydropicæ.

ANno 1601. die 24. Ian. Mulierem aperui adjutus M. Cornelio vocato Meleman Chirurgus, cui abdomen ita inturguerat, ut tres haberet in ambitu ulnas. Aperto abdomine effuderunt se 56. pintæ aquæ. Omentum totum consumptum. Jecoris, lienis, renum (dictu mirum, verissimum tamen) ne vestigia quidem. Diaphragma multis locis exesum ac consumptum, Uterus in eam molem
lem

lem elatus conspiciebatur, ut in ambitu sesquiulnam haberet. Apertus, conspiciebatur intus mola ex multis duris schirrosis condilomatibus constans, quæ multis locis in pus mutata erant, color molæ erat albus, adenosam substantiam in scirrhum conversam dixisses.

OBSERVATIO XXX.

Anatome Heurnij Calculosi.

ANno 1601. die 12. Aug. Aperui vesicam Clarissimi Viri D. Iohannis Heurnij, in qua reperi calculos septem, quorum singuli magnitudine erant nucis juglandis, pendebant autem singuli drachmas duas, ita ut simul omnes pondus efficerent drachmarum 14. cum dimidia, aut duarum Unciarum, detracta semidrachma.

OBSERVATIO XXXI.

Anatome Hydropicæ.

ANno 1602. die 20. Martii, petitione & in præsentia D. Trelcatii, & quoq; Iunioris Trelcatii, præsentibus nonnullis ex Medicinæ Studiosis in foro boario, hydropicæ sæminæ ventrem aperui, è quo aquæ crassæ & amurcæ similis, pintæ se effuderunt 36. Iecur huic totum consumptum, venosis solâmodo ductibus iisq; perpaucis superstibus. Consumptus Lien, Renes. Ventriculus prassina, viridi bile plenus. Diaphragma aliquot locis sphacelo correptum. Uterus molam intus habe-

habebat, quæ in materiam melli similem conversa erat, effundebatque se simulac uterus pertunderetur. Fœmina 34. annorum hæc erat.

I N D E X
Observationum selectarum

P. PAWII.

I. Anatomie gravidæ.	pag. 3
II. Anatomie Diabetis & cæci.	6
III. Anatomie Calculosi.	7
IV. Anatomie pueri ventrem dolentis.	8
V. Anatomie Hydropicæ.	9
VI. Anatomie Gravidæ.	11
VII. Anatomie Iecoris suppurati.	13
VIII. Anatomie Phrenitidis & Convulsivæ.	14
IX. Anatomie Tabifici.	15
X. Anatomie Cui culi.	16
XI. Anatomie Viri cultro interempti.	17
XII. Anatomie Veneno Demostuorum.	18
XIII. Anatomie Hydropici.	19
XIV. Anatomie febris Hæcticæ.	20
XV. Anatomie Viri publicæ.	21
XVI. Variæ in Anatomie Observationes.	21
XVII. Anatomie Monstri.	22
XVIII. Anatomie pueri veneficio interempti.	24
XIX. Anatomie Iecoris inflammati.	24
XX. Intestina erosa.	25
XXI. Anatomie veneficio mortuæ.	25
XXII. Abscessus pulmonis.	27
XXIII. Tumor oculorum.	27
XXIV. Anatomie Hydropicæ.	28
XXV. Anatomie Atrophicæ.	28
XXVI. Dissectio Virilis cadaveris 1598.	29
XXVII. Anatomie inflammati Iecoris.	29
XXVIII. Anatomie Raphelengis Hydropici.	30
XXIX. Anatomie Hydropicæ.	30
XXX. Anatomie Heurnii calculosi.	31
XXXI. Anatomie Hydropicæ.	31

E I N I S

